

A. HORÁK

O SLOVANECH ÚPLNĚ JINAK

**CO NEBYLO O SLOVANECH
DOSUD ZNÁMO**

1970 - 1990

*Nikoliv v palácích,
ale v jeslích se rodí
spasitelé světa.*

Pavel Hvězdoslav Országh

Milý čtenáři,

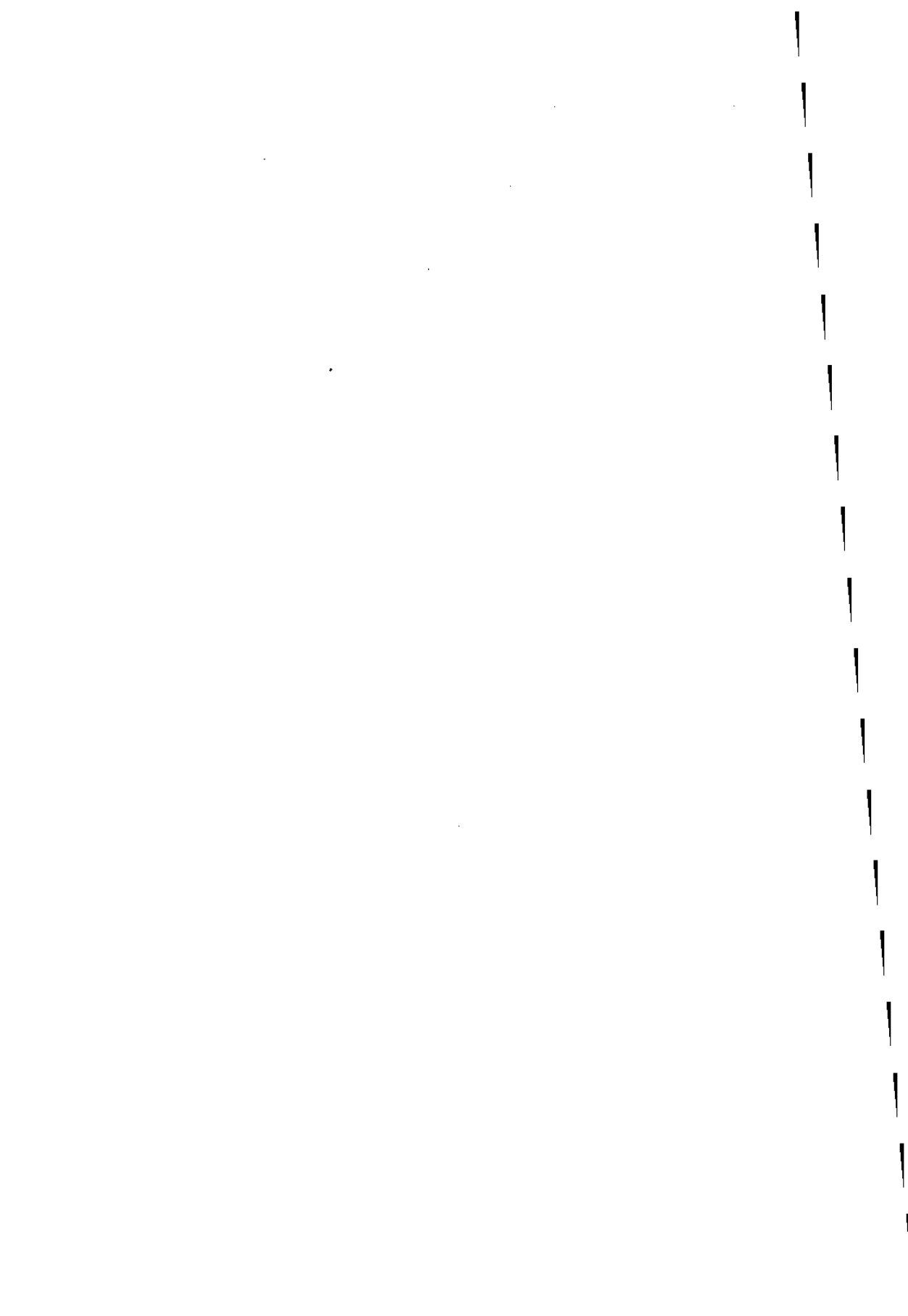
touto knihou se Ti dostávají do rukou nejstarší písemnosti z doby předhistorické, jejichž pisatelé i jazyk, jímž promlouvají, byly věci dosud zcela neznámé. Hledání neznámých pisatelů se táhne dějinami již dva tisíce let. Je to příběh napínavý, ba přímo detektivní, je to celohistorické drama, skrývající četná tajemství a neproniknutelné záhady. Avšak jen zdánlivě neproniknutelné, jak bychom chtěli prokázat v následujících kapitolách. Pravdu skrytou pod nánosem polopravd a dogmat se v minulých staletích pokoušela odhalit už řada badatelů. Mozaika ztvárňující dávnou společnost se rodila obtížně, kousek po kousku, za cenu četných omylů. Také tato publikace se rodila obtížně za použití původních nápisů a dílčích poznatků jiných luštitelů, jakož i mnoha dostupných pramenů. Nyní předkládaný obraz dávné společnosti je výsledkem dvacetileté práce autorovy. Pro mnohé čtenáře bude možná nezvyklý a překvapující, neboť je odlišný od obrazu dávných časů, jak jej ztvárňuje oficiální věda.

Mnozí představitelé vědy si studiem historických pramenů vytvořili už vyhraněné představy o minulosti a každý jiný výsledek, vycházející z lidových pramenů a popírající jejich závěry, považují za kacírský a nepřijatelný. Pro ty bude lépe, když tuto knihu nebudou číst. Zato ji vřele doporučuji čtenářům nepředpojatým a žádostivým překvapivých poznatků.

Ze strany oficiální vědy je mi často vytýkáno, že je nemožné, aby jediné etnikum, o jehož dávné existenci se ani neví, vykonalo na celé zeměkouli tolik užitečné práce. Ale to dokládají právě uvedené nápisy, které po sobě zanechali ponížení a v dějinách utajení otroci.

Ostatně tyto nápisy žádná historická fakta nevyvracejí, naopak je jen doplňují o věci utajené a zastřené kdysi posvátnými "tabú". Právě tuto záclonu nápisy poodhrnují. V závěru knihy se pokoušíme odpovědět na otázky, kladené naší novou interpretací nápisů. To znamená přehodnotit dosud známé poznatky a podívat se na ně jinak, z jiného úhlu, aby obrysy historické pravdy vyšly z přítmi dávných mýtů a tím osvětlily i dnešní přítomnost.

A. H.

OBSAH

číslo nápisu	heslo	strana
	Předmluva	3
	Na Krétě objeveno neznámé písmo	9
	O původu písma	13
	Akrofonie slabičných znaků	19
	Pravopisná pravidla slabičného písma	24
	Krétské lineární písmo "A"	26
1.	Nedám všechnu úrodu	26
2.	Čeká tě kupec	28
	Krétské lineární písmo "B"	29
3.	Válečný vůz anebo "pes"?	29
4.	Odmítám dodávat i brnění	32
5.	Jaké to šilenství nás obětovat!	32
6.	Obětovaný píše tabulku	35
7.	Obětní dýky (číslovky "deset" a "sto")	37
8.	O wanjácově půdě	39
9.	Nestorův palác Pylos	41
10.	Pylská tabulka s damokorem	46
11.	Blegenova tabulka s trojnožkami	48
12.	...a tabulku jsem napsal	51
13.	Krétské písmo na Moravě	53
13a.	Slabičné písmo na Slovensku	56
	Na počátku byl Sumer?	58
	Egyptské hieroglyfy	61
	Písmo čínské a korejské	67
	Evropské písmo hláskové	71
	Akrofonie hláskových znaků	75
	Pravopisná pravidla hláskového písma	77
	Praslovanské rúny na Slovensku	79
14.	Náhrobní kámen od Velestúru	79
15.	Pohanské obětiště Velestúr	83
16.	Staré město na Moravě	87
17.	Žárové pohřebiště ve Velkých Karlovicích	91
18.	Šatová truhla vypovidá	94
19.	Náčelník z Pomořan	96
	Technika neolitického písma	98
20.	Obětní nádoba z Tyrol	100
21-22.	Helmice ze Štýrska	102
23.	Attilův poklad	105
24-28.	Retranské rúny	108
29.	Stéla z Lémnu	110
	Atlantis	117

	Italie villanovská	127
30.	Popelnice pro vaši úschovu	130
31.	Mezník z Rocchetty	131
32.	Talíř pod základy Říma	132
33.	Žárlivý milenec	133
34.	Lidová nekropole u Orvieta	134
	Slovanská menšina molisanská	137
	Nástup Etrusků	139
	Záhada etruských nápisů	144
35.	Stéla z italské Vetulonie	145
36.	Poprvé otrokem	148
37.	Nápisová stéla z Novilary	148
	Dvě abecedy etruských nápisů	152
38.	Hrobka u Sieny	153
39.	Hrobka u Svatého Manna	155
40.	Staroitalská sága	158
41.	Hrobka ve Vulci	161
	Etruská strašidla	162
42.	Příšery etruských hradů	163
43.	To všechno mi patří	165
	Falický kult Etrusků	166
44.	Falický totem tibertinský	167
45.	Domácí oltář perusínský	168
46.	Falický totem tudertský	169
47.	Perusínský totem chrámový I. (nejsem věřící)	169
48.	Perusínský totem chrámový II. (na Bála pysěj)	171
49.	Falický sloup padovský	172
50.	Perusínský obelisk	173
	Umělecké památky civilní	
51.	Úrodu nám a bídu jim	177
52.	Keramický plátek z Cerveteri	178
53.	Obřad daní v Clusiu	180
54.	Nemají starostí a baví se	181
55.	Zlatý plíšek z Pyrgů I.	183
56.	Zlatý plíšek z Pyrgů II.	185
57.	Svícen Turce	187
58.	Věštec - světloňoš	189
59.	Bůh Apollón - ochránce poddaných?	190
60.	Řečník "Aulus Metelis"	192
61.	Herec z Volater	193
62.	Herec z Florencie	195
63.	Herec provozující	195
64.	Bohyně medicéjská	196
65.	Bohyně lásky	196
66.	Janka Věněsánka věnuje	198
67.	Amulet pro štěstí	199
68.	Nočník	200

69.	Já to nebyl!	201
70.	Dětský bůh Tages	202
	Etruská zrcadla	203
71.	Řecká nytologie zrcadel	204
72.	Paridův soud	206
73.	Zrcadlo volterrské	207
74.	Zrcadlo vatikánské	209
75.	Zrcadlo londýnské	210
	Italické hroby lidové	213
76.	Slova náhrobků AVÍL a LÚPU	215
77.	Olovený plátek z Magliana	215
78.	Měl horečku a štěstí	218
79.	Tíží tě hrobka?	219
80.	Otec dceři	220
81.	Otec synovi	221
	Monumentální hrobky etruské	223
82.	Hrací kostky	225
83.	Kněžna "Larthia Seianti"?	226
84.	Prokletý sochař	228
85.	Trh bohů	229
86.	Promarněný život hrobaře	230
87.	Pohanské dcerce	230
88.	Rázně bušil do kněžny	232
89.	Lačníme	233
90.	Tarquiinijský magnát	234
91.	Tarquiinijská hrobka žaluje	236
92.	Pán v nebi se počurává	238
93.	Jak otrok ovládl pána	241
94.	Urna v podobě chrámu	242
95.	Etrusk římským bohem	243
96.	Umučený etruský král (konec vlády Etrusků)	246
97.	Kdo psal nápisy latinské?	248
98-99.	Pesarská bilingva	249
	Nástup Římanů	252
	Italie mimoetruská	255
100.	Iguvijské desky	257
101.	Modlíš se s palicí v ruce (Pompeje)	262
102.	Nápisy z chrámu v Herkulanum	264
103.	Nebezpečný pohanský nápis?	265
104.	Neřestem zasvěcený chrám	266
105.	Stavitelé měst	267
106.	Rodinné vztahy otroků	268
107.	Egyptská mumie v Zagrebu	269
108.	Rodný jazyk Ježíšův	273

	Jak je to možné?	279
	Objevy na švýcarských jezerech	279
	Lovecké etnikum paleolitické	280
	Neolitická kulturní revoluce	286
	Řecká báje o Prométheovi	288
	Zrození Neolitiků	289
	Kde se vzal název "Slované"?	291
	Rodiště dávných Slovanů	292
	Populační exploze	293
	Hledá se "indoevropský" prajazyk	300
	Jak hodnotíme jazyky?	303
	Trpký vstup Slovanů do dějin	304
	Nástup Čechů	311
	Toleranční patent	313
	Seznam použité literatury	316
109.	Loučíme se nápisem	318

Často užívané zkratky

čes.	- česky	prsllov.	- praslovansky
stčes.	- staročesky	sum.	- sumersky
srch.	- srbochorvatsky	arab.	- arabsky
slc.	- slovensky	egypt.	- egyptsky
slin.	- slovinsky	bul.	- bulharsky
pol.	- polsky	rum.	- rumunsky
stpol.	- staropolsky	maď.	- maďarsky
luž.	- lužicky	it.	- italsky
lit.	- litevsky	špaň.	- španělsky
mor.	- moravsky lidově	nom.	- nominativum, 1. pád
val.	- valašsky	gen.	- genitivum, 2. pád
řec.	- řecky	dat.	- dativum, 3. pád
lat.	- latinsky	akus.	- akusativum, 4. pád
ind.	- indicky	imp.	- imperativum, 5. pád
stind.	- staroindicky	lok.	- localum, 6. pád
snskrt.	- sanskrtsky	instr.	- instrumentalum, 7. pád
irán.	- iránsky	verb.	- verbum - sloveso
čín.	- čínsky	subst.	- substantivum, podstatné jméno
jap.	- japonsky	aor.	- aorist, sloveso
něm.	- německy	abl.	- ablativ, sloveso zpřídavnělé
stgerm.	- starogermánsky		
angl.	- anglicky		
franc.	- francouzsky		

Na Krétě objeveno neznámé písmo

Otázky písma jsou stále zkoumány, ale případ dosud neznámého písma nedávno na Krétě nalezeného ukazuje, že zůstávají dodnes nedořešené. Události okolo tohoto písma jsou dramatické a velmi zajímavé. Zde je vylíčíme jen stručně a zájemce o podrobnosti odkazujeme na tyto u nás vydané publikace:

A. Bartoněk : Zlatá Egeis (Kolumbus MF Praha 1969)

E. Doblhofer : Od obrázků k písmu (Obzor Bratislava 1972)

W. Ekschmitt : Paměť národů (Orbis Praha 1974).

Lord Arthur **E v a n s**, nově instalovaný ředitel Ashmoleova muzea v Oxfordu, se vydal v roce 1891 do Řecka, aby se pokusil získat něco z antických památek, jimiž by obohatil jemu svěřené muzeum. Aktuální byly památky právě vykopané štábem Heinricha Schliemanna v Tróji a Mykénách. Po skončení těchto vykopávek v roce 1888 se hodlal Schliemann přesunout na Krétu, ale v roce 1890 náhle zemřel. Mezi jeho nálezy žádné písmo nebylo a z toho se mohl vědecký svět domnívat, že v té předhistorické době Řekové ještě písmo neznali. Kdežto Evans naopak věřil a chtěl dokázat, že tak vyspělá civilizace se od počátku nemohla obejít bez písma. Jedna hliněná tabulka v řeckém muzeu s podivným písmem, pocházející prý z Kréty, ho přivedla na tento ostrov. Tam u soukromého sběratele Kalokairina uviděl další podobné tabulky s písmem a to rozhodlo, že Evans naplánoval rozsáhlé výkopy v troskách krétského paláce Knóssos.

Za šest letních sezón v letech 1900-1906 vydoloval Evansův pracovní štáb v bývalém knósském archívu na 2 800 tabulek a fragmentů s hledaným písmem, což byl nečekáný úspěch. Z trosek paláce dal Evans rekonstruovat palác skoro do původního stavu a ten špás ho stál, přepočítáno na marky, pět miliónů zlatých marek z jeho vlastního majetku. Záleželo mu totiž na tom a chtěl dokázat, že znalost písma patřila vždy vládnoucí aristokracii, k níž sám patřil.

Nálezy písma na Krétě rozdělil Evans do tří kategorií takto:

1. **písmo hieroglyfické** na amuletech a pečeti (snad ze všech dob),
2. **lineární písmo "A"** (z první poloviny 2. tisíciletí př.n.l.)
3. **lineární písmo "B"** (z doby okolo poloviny 2. tisíciletí př.n.l.)

Úspěchy Evansovými povzbuzeni podnikali pak jiní angličtí a američtí archeologové výkopy v troskách ostatních zaniklých paláců, v těchto na Krétě: Faistós, Zagros, Mallia, Maglia Triada...a v těchto v Řecku: Tirynthos, Orchomenos, Pylos, Théby..., kde našli rovněž tabulky s písmem. A to rovněž v okolí pevnosti Mykén, kde prve Schliemann žádné písmo nenašel. Celkem bylo nalezeno asi 5 000 tabulek s tímto neznámým písmem.

Nesnaze s luštěním

Užívání tohoto prastarého písma skončilo sopečnými katastrofami v druhé polovině 2. tisíciletí př.n.l., potom bylo docela zapomenuto a o jeho existenci se nevědělo po dobu třiapůl tisíciletí až do nálezů Evansových. Je tedy pochopitelné, že je neuměl nikdo číst, neznámý byl význam znaků i nápisový jazyk. Do luštění se zapojili badatelé různých národností, ale ani za 50 let nedospěli k řešení. Mezi ně patřil i český luštitel starých orientálních písem Bedřich Hrozný, který tomuto písmu věnoval posledních 12 let svého plodného života, ale zemřel v roce 1952, aniž se mu podařilo dospět k uspokojivému výsledku. Nároky na rozluštění si činil sám nálezece

tabulek Evans, proto odmítal většinu tabulek zveřejnit, aby ho v luštění někdo nepředěšel. Zemřel však v roce 1941 v pozhnaném věku 90 let, ale rozluštění se rovněž nedožil.

Zasahuje amatér Ventris

V roce 1936 přednášel Arthur Evans na koleji studentům o svých nálezech na Kréť včetně záhadného písma. Mezi posluchači byl také 14-letý student Michael **Ventris**, jehož to písmo zaujalo a už tehdy jako chlapec si přý umínil, že tomu písmu musí přijít na kloub. Měl totiž od dětství nadání pro jazyky a písmo, snad po své matce Polce a podobné nadání měl i Champollion, rozluštitel egyptských hieroglyfů. Ventrisovi už v jeho 18 letech uveřejnil vědecký časopis *American Journal of Archeology* seriózní článek, v němž zdůvodňuje, že nápisovým jazykem krétských tabulek by měla být **etrusťina**, i když písmo je od etruských nápisů odlišné. Je to postřeh 18-letého studenta téměř geniální, neboť teprve nyní zjišťujeme, že v obou případech je nápisový jazyk opravdu stejný, jenže nikoliv etruský.

Po studiích architektury narukoval Ventris k armádě druhé světové války a byl nasazen u Britského letectva jako dešifrátor tajných šifrovaných zpráv. Ale krétské písmo mu nešlo z hlavy za války ani po válce. A když ve čtyřech poválečných letech se mu neukazovala ani jiskřička naděje na řešení, rozhodl se luštění zanechat a věnovat se architektuře, kde byl úspěšný. Pak mu ale o Vánocích roku 1949 napadlo, že by mohl napsat dopisy badatelům, aby mu poslali výsledky svého výzkumu krétského písma, že je pod jejich jménem zveřejní. Neodpověděli mu pouze dva: Bedřich Hrozný a Američanka A. F. Koberová. Už před válkou došla Koberová k poznatku, že písmo krétských tabulek je pravoběžné a znaky jsou slabičné. O tom Ventris už věděl, jen nebyly známy zvukové hodnoty znaků, proto se rozhodl stanovit je zkusmo. Na mřížce podobné křížovce dosazoval k souhláskám abecedy vokály na slabiky tak dlouho, až texty podle nich čtené zněly **p r a v d ě p o d o b n ě**. Byla to práce úmorná a trvala mu tři roky.

Jenže záhadou mu zůstával nápisový jazyk, jemuž nerozuměl. Znovu psal dopisy znalcům antických jazyků na univerzitách. Příznivě se mu ozval jen Dr. John **Chadwick**, který v některých slovech poznával příbuznost se starou řečtinou. Ventris tedy opustil etruštinu a zaměřil se na řečtinu. V červenci roku 1952 v Britském rozhlase vyhlásil, že nápisovým jazykem tabulek je sice stará a archaická, ale přece jen řečtina. Při autonehodě v roce 1956 Ventris zahynul ve věku 34 let a zanechal dílo nedokončené.

Hlasy pro i proti Ventrisově řešení

Společným úsilím Ventrise s Chadwickem se jim sice podařilo některým krátkým textům tabulek částečně porozumět, zvláště tabulce s trojnožkami (zde č. 11) a tím se rázem stali uznávanými a slavnými. Nicméně ozvaly se i hlasy nedůvěry.

Například německý historik Klaffenbach v knize *Griechische Geschichte* z roku 1962 o tom píše:

"Některá ojedinělá slova tabulek znějí sice překvapivě řecky, avšak většina slov zůstává nesrozumitelná a může být do řečtiny vtěsnána jen, abych tak řekl, pomocí monstrozního pravopisu".

Také německý znalec egejské civilizace Grumach od začátku prohlašoval:

"Jazykem krétských tabulek není řečtina, nýbrž jazyk předřecké vládnoucí skupiny, to jest mínojščina."

Z tabulek samotných dále uvidíme, že ani Grumach neměl pravdu.

Zásluha Ventrisova

Ventris se dal Chadwickem přemluvit k řečtině, tím došel jen napůl cesty a textům tabulek neporozuměl úplně. Stanovil však pracnou empirickou metodou aspoň zhruba zvukové hodnoty znaků, které nám nyní po drobném upřesnění poslouží k tomu, abychom celým textům i nápisovému jazyku porozuměli. Jeho 20-letá celoživotní práce na tomto písmu nebyla marná a rozluštění tohoto zapomenutého slabičného písma zůstane navždy spojeno s jménem Michael Ventris.

Kdo vlastně tabulky napsal?

Veškeré tabulky s písmem byly nalezeny v palácích a se zánikem paláců i jich uživatelů končí také užívání tohoto písma. Kdežto v lidovém prostředí poddaných ani jeden nápis. Z toho tedy vyplynul pro badatele jednoznačný závěr, navozený už objevitelem tabulek Evansem, že znalost písma patřila výhradně palácové vrchnosti a že nevzdělaný poddaný lid písmo neznal.

To je ovšem jen optický klam. Po doslovném přečtení tabulek zjišťujeme, že jimi poddaní zaznamenávali zboží jako povinné daně v naturáliích, dodávané panstvu do paláců. A panstvo by si asi nešpinilo ruce měkkým blátem tabulek. V civilním prostředí poddaných se nenašel ani jeden nápis zřejmě proto, že u nich bylo k písmu užíváno listů vegetace, dřeva, tkanin apod., což se nezachovalo.

Texty tabulek nemohou být řecké už proto, že v době užívání tohoto slabičného písma řečtina ještě neexistovala. Utvářela se později pod vlivem jazyka domácího předřeckého obyvatelstva až po zániku tohoto písma, které spolu s paláci zaniklo strašlivou sopečnou katastrofou (o tom blíže za nápisem č. 29).

První řecké texty pocházejí až z 8. století př.n.l. v dílech Homérových, psané ovšem už evropským písmem hláskovým. Pro záznam slov řeckých bylo totiž slabičné písmo nevhodné, jak si už někteří badatelé všimli.

Například řecké slovo "kristés" (tvůrce) s neslabičnými souhláskami "kr-st-" nelze slabičnými znaky zapsat.

To znamená, že tohoto slabičného písma musel užívat nějaký starší národ z doby předřecké, jehož jazyk byl převážně slabičný. A jestliže tento lid znal písmo byl pak v postavení poddaných a otroků, pak to otevírá zcela nečekané perspektivy pro výklad celých dějin. Ale kdo to byl? Takový národ z dějin vůbec neznáme!

Mohou být texty tabulek "praslovanské"?

To bude asi mnohým čtenářům připadat zcela nemožné a holý nesmysl. Je přece dobře známo, že Slované se zrodili v Evropě až v 5.-6. století našeho letopočtu a písmo vůbec neznali, byli nevzdělanými barbary a analfabety. Že by tedy obývali

egejskou oblast už před Řeky a krétskými Mínojci a znali navíc písmo, je vyloučeno. Tak to aspoň zní v českém dovětku k publikaci o písmu sovětského autora Viktora Dračuka "Svědčkové tisíciletí" (Praha 1985. str. 153), kde čteme toto:

"Nejstarším dochovaným písmem Slovanů je hlaholice a cyrilice, jejichž vznik je spojen se jmény slovanských věrozvěstů Cyrila a Metoděje (863). ...Mnozí vědci se sice domnívají, že Slované měli své primitivní pohanské písmo ještě dříve, než se o tom zmiňují některé historické prameny. Neví se však, jaký by měl být jeho charakter... Starší Slované mohli snad mít znakové systémy, používané při věštění či k označení časových termínů. Ty mohly později získat hodnoty zvukové, jak je tomu např. u skandinávských rún, takže se někdy mluví o slovanském písmu rúnovém. Potom užívali Slované patrně písmena latinská nebo písměna jiných abeced. Avšak jednoznačné a důvěryhodné doklady toho, že Slované měli nějaké písmo před přijetím křesťanství - žádné nejsou!"

Takové a podobné úvahy vycházejí zajisté až z pozdního středověku a z jednostranných historických zpráv držitelů moci, kdy Slovanům bylo vnucováno písmo latinské a ideologie Římanů, která jim byla cizí. Jimi byli Slované už ve starověku prohlašováni za něco méněcenného, nepřiznán jim ani nos mezi očima, tím méně znalost písma. Takže v dějinách nefigurovali, byli pouze bezejmennými služebníky a otroky. Tak tomu bylo nejen u Římanů, u Řeků a Mínojců před nimi, ale i u jiných národů.

Tím se stalo, že o Slovanech nevíme dnes z doby předhistorické naprosto nic, ani to, že vůbec existovali. Dovíme se o nich jen z jejich vlastních písemností, pokud je po sobě zanechali.

- o -

Když Vetrisův výklad textů tabulek neuspokojuje, pokusil jsem se je číst podle jím stanovených hodnot znaků bez předpokladu, že jsou "řecké". Tu mi některá slova připadala blízka slovům slovanským. Zpočátku to byla jen zábavná a nezávazná hříčka, jíž jsem nepřikládal význam, protože to bylo nepravděpodobné. Náhodou jsem chytl do ruky tabulku číslo 10, kde je psáno v textu "NÁ- WÁNÁ...", stačilo k prvnímu slůvku přidat nenapsané "-S", pro něž toto slabičné písmo nemá znaku, čili "nás Wáná" (nás Wány, Slo-wány) a už je zde etnické jméno pisatelů tabulek. Pak bylo nasnadě upřesnit Ventrise stanovené hodnoty některých znaků podle hláskosloví staré slovanštiny na principu "akrofonie" (o ní viz dále) - a ejhle - texty začaly najednou promlouvat ryzí archaickou

slovanštinou!

A když takto čtené texty dávaly v souvislých větách logický smysl a vypovídaly o společenských poměrech mezi mínojskými pány a poddanými pisateli tabulek na Krétě, to už znělo velmi pravděpodobně. Potom jsme si s přáteli museli přiznat, že historické zprávy nás informovaly nespolehlivě a že existenci Slovanů musíme posunout do mnohem dávnější minulosti a přisoudit jim i znalost písma.

Ale nejen že už v době předhistorické písma užívali. Snad se na nás autoři výše uvedených úvah nebudou zlobit, když jejich závěry obrátíme docela naruby. Jejich slovanské "analfabety" budeme považovat za vynálezce prvního fonetického slabičného písma vůbec, které pak sami po světě roznášeli v pozadí slavných civilizací.

Ukážeme si to v následujícím pojednání o původu písma.

O původu písma

Písmo je jednou z nepřevratnějších novot, jakou kdy lidstvo ve svém kulturním procesu vytvořilo.

Ernst Doblhofer

Že má písmo schopnost promlouvat lidskou řečí, také řada českých vědců je řadí k "divům světa". U různých národů se časem rozvětvila škála různých druhů písma a o tom vyšlo ve světě mnoho publikací. Avšak sám původ písma se ztrácí v temné minulosti a je dosud záhadou.

Nástupem historických vládnoucích skupin přešlo užívání písma do pohanského chrámu a jeho mýtů. Podle těchto mýtů zjevili prý tajemství písma pohanským kněžím sami bohové z nebes: v Sumeru bohyně věštbý Nisaba, v Egyptě bůh moudrosti v podobě ptáka ibise Thowt, v Řecku posel bohů Hermés, v Číně čtyřhlavý bůh Chang'c, jinde sám Alláh, Odin apod. Ovšem v chrámovém prostředí se zpočátku ujalo užívání pouhých obrázkových "ideogramů", které vlastně ani písmem v pravém smyslu slova nejsou a pod vlivem neolitických písařů se zde přešlo k fonetickému písmu až později. Právě toto lidové písmo nás bude zajímat.

Je totiž nápadné, že znaky vůbec nejstaršího písma v Orientě zobrazují předměty denní potřeby, většinou zemědělské a řemeslnické, ale žádné náboženské a kněžské. Je tedy na bíledni, že musejí pocházet od prostých neolitických rolníků. Tito se potom stávali chrámovými písaři, avšak pohanské kněžstvo jejich slabičné písmo, závislé na jazyce, nepřijalo a vyžadovalo pouze obrázkové ideogramy. Leč nároky na přesnější sdělení písmem si časem vynutily postupně zavedení fonetického písma v chrámovém prostředí sumerském i egyptském.

Toho si všiml německý badatel v oboru písma Ernst Doblhofer, který se ve své publikaci z roku 1957 "Zeichen und Wunder" (Znak a zázrak, u nás "Od obrázkov k písmu", Bratislava 1972, str. 9) k tomu říká:

"Donedávna převládal názor, že písmo se vyvinulo z obrázkového ztvárnění myšlenky (ideogramu) a cestou předznamenanou Orientem se pak přešlo 'od obrazu k písmenu'. Dnes však mnohé naznačuje, že už od počátku zde bylo písmeno zvukové hodnoty a že v mozcích vynikajících tvůrců západních písem byl velký objev samostatné hlásky dovršen už tehdy, když Řekové přebírali fénickou abecedu."

Tato správná úvaha Doblhoferova se týká pouze evropských hláskových znaků (o jejich původu pojednáme na str. 75), ale pomíjí slabičné znaky tabulek kréto-mykénských, které jsou mnohem starší a mají rovněž zvukové hodnoty (slabik). Toto písmo bylo do egejské oblasti doneseno z Orientu, kde zanechalo slabičná písma dodnes užívaná. Z toho lze soudit, že velký objev samostatné slabiky byl dovršen v lidovém prostředí Orientu už od počátku vynálezu písma vůbec a jen v orientálním chrámovém prostředí se někde (jako v Sumeru) postupovalo "od obrazu k písmenu".

Začalo to vlastně v Orientě písmem slabičným a na něm si nyní ukážeme, jakým postupem. O tomto myšlenkovém postupu sice žádné doklady nejsou, ale ze samotných znaků krétských a řeckých tabulek jej můžeme vysoudit a rekonstruovat. Je to totiž důležité pro pochopení písma vůbec.

Vynález písma na principu akrofonie

U tohoto původního slabičného písma z doby neolitické všechny znaky zobrazují předměty a pojmy zemědělského životního stylu, takže je mohli vytvořit zase jen zemědělci neolitictí. A že tyto znaky jsou odvozeny z názvů praslovanských, znamená to, že Neolitikové byli národnosti praslovanské.

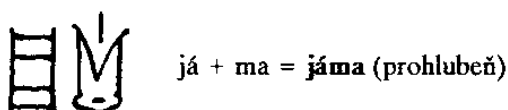
Nejdokonalejším sdělovacím prostředkem neolitických rolníků byla jejich mluvená řeč. Ale jak zaznamenat zvuky lidské řeči? Byly známy pouze obrázky, ale ty žádné zvuky nevydávají. Podívejme se, jakým geniálním nápadem na to šli ti obyčejní rolníci, aby donutili obrázky opravdu promluvit. Ukážeme si to na znacích právě písma kréto-mykénského, které si Neolitikové donesli z Orientu:

Pisatel by chtěl zaznamenat třeba slůvko svého jazyka "já". A že to byl rolník, znal postroj tažného dobytka, jehož praslovanský název zněl tehdy "j á r a m" (dodnes srch. "járam", čes. "jařmo"). Nakreslí tedy jeho obrázek velmi zjednodušeně a dostane tento výsledek:

Podmínkou ovšem je, že ten obrázek se nesmí číst celým názvem "járam", nýbrž pouze první slabikou "já-" a koncovka názvu "-ram" se zamlčí. Právě v tom je ten vtíp, že zamlčením koncovky přestává být kresba konkrétním předmětem zvaným "járam" a stává se jen abstraktním z v u k e m "já"! Toto slůvko je v praslovánštině pisatele osobním zájmenem první osoby jednotného čísla "já" (něm. "ich"), takže tím obrázkem jařma označil pisatel vlastně sám sebe, což by ani jinak nešlo obrázkem vyjádřit.

V jiném případě ke znaku v podobě jařma připojí pisatel další znak, třeba obrázek stromového roubu. Název roubu zněl tehdy v praslovánštině "maljáz" (dnes srch. "mljáz"), který se samozřejmě čte rovněž pouze první slabikou "ma-" a tím dostane tento pozoruhodný efekt:

Čili pomocí dvou obrázků různých předmětů "jařmo + roub" zaznamenal pisatel zcela odlišné slovo "j á m a", které s předměty zobrazenými vůbec nesouvisí. Ta souvislost není totiž obrazová, nýbrž pouze z v u k o v á, odvozená z názvů předmětů. Právě v tom spočívá celý geniální vynález "mluvících obrázků", který nazýváme dnes p í s m e m .

Znakům písma se nesmí přisuzovat žádný význam obrazový, jak je tomu u ideogramů, které vyjadřují jen to, co zobrazují. Například znak v podobě jařma nikdy neznamená "ujařmení-zotročení", ani podobné pojmy, je to pouze zvuk "já" a už vůbec nic jiného.

Písmo jednou takto zavedené asi před 12 000 lety v Orientě, šíří od té doby dodnes informace a vzdělanost i dorozumění mezi národy celé zeměkoule, kromě toho i chrámové mýty, náboženské ideologie a sílu mocných. Může ho být ovšem zneužito i pro šíření nenávistí a zla, válek a ničení. Prostří neolitictí rolníci si snad ani

nebyli vědomi toho, že přivedli na svět epochální vynález. Byla to asi pro ně jen kratochvílná hříčka, jíž se bavili ve volném čase, když na poli nebylo práce nebo v zimě. Za zneužití písma k nekalým účelům ovšem nemohou.

Základní princip pravého fonetického písma, spočívající v tom, že obrázky předmětů se čtou pouze začátečními slabikami (později hláskami) jejich názvů v jazyce pisatelů, byl v průběhu dějin zapomenut a jiné kmeny jen písmo napodobovaly. Teprve v minulém století při studiu abecedy fénické znovu objeven a dostal vědecký název posazený do klasické řečtiny jako:

a k r o - p h o n i a ,

podle řec. "akros" (okraj-záčátek) a "-phóné" (zvuk-hláška).

Tohoto názvu "akrofonie" budeme v dalším často užívat a na tento princip se odvolávat, neboť nám umožní přečíst i nejstarší nápisy z doby neolitické, na tomto principu psané.

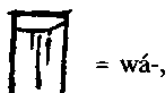
Nutno předem zdůraznit, že pro pravé fonetické písmo jiného principu na celé zeměkouli není, než právě **a k r o f o n i e !**

Ruční pletací rám

V beskydské obci Zděchově na Moravě našli vsetínští památkáři u paní Marie Šimkové ruční pletací rám, na němž až do nedávné smrti pletla valašské krojové čepce. Za svou skromnou, ale vynikající práci byla také paní Šimková vyznamenána titulem "Zasloužilá lidová umělkyně" a při té příležitosti ji stačili památkáři ještě nafilmovat při práci. Rám paní Šimkové vypadá takto:

A nyní se vraťme o 4 000 let zpět na Krétu, kde najdeme znak krétského slabičného písma zvukové hodnoty "wá" tohoto tvaru:

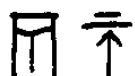

Nemůže být sporu o tom, že tento znak krétského písma je obrázkem téhož pletacího rámu, jakého užívala až do dnešní doby na slovanském venkově paní Marie Šimková. Tvar tohoto rámu je sice ve znaku krétského písma zjednodušen a podstavec vynechán, jak je to u všech znaků běžné. Avšak jde očividně do puntíku o stejný rám, užívaný u slovanských tkalců jak na Krétě před 4 000 lety i více, tak dodnes. Z toho je vidět, že pokud se ty nejprimitivnější nástroje u tohoto etnika už na počátku neolitu osvědčily, jako motyka, pluh, srp, sekera, kamenné drtidlo na obilí apod., pak zůstaly v užívání po dobu 12 000 let až dodnes.

Ale proč v krétském písmu zrovna slabika "wá"? Asi proto, že v pravoslavném jazyce na Krétě zněl název tohoto pletacího rámu "**w á - tka**" od starého slova

"wátkajá" (vetkát do osnovy), dodnes polsky "wątek" (čti vontek) a česky "útko". Čili jde stále o tentýž jazyk.

Na tabulce č. 10 užil pisatel tohoto znaku "wá" k označení své národnosti a etnické příslušnosti takto:

 = wá + ná = Wáná (Váni = Slo-váni)

A že tomuto slovu předchází "ná-s Wáná" (nás Slovány) je tím zároveň doloženo, kdo vlastně tabučku psal.

Na následujících tabulkách je jednak seznam všech znaků a jednak Ventrisova tabulka z roku 1952:

1		da	16		qa	31		sa	46		je	61		o	76		ra ₂
2		ro	17		za	32		qo	47			62		pte	77		ka
3		pa	18			33		ra ₃	48		ra ₄	63			78		qe
4		te	19			34		ai ₂ ?	49			64		re ₂ ?	79		zu?
5		to	20		zo	35		ai ₂ ?	50		pu	65			80		mo
6		na	21		qi	36		jo	51		du	66		ta ₂	81		ku
7		di	22			37		ti	52		no	67		ki	82		mi ₂ ?
8		a	23		mu	38		e	53		ri	68		ro ₂	83		
9		se	24		ne	39		pi	54		wo	69		tu	84		
10		u	25		a ₂	40		wi	55		nu	70		ko	85		
11		po	26		ru	41		si	56		pa ₂ ?	71		dwe	86		
12		so	27		re	42		wo	57		ja	72		pe	87		kwe
13		me	28		i	43		ai	58		su	73		ni	88		
14		do	29		pu ₂	44		ke	59		ta	74		ze	89		
15		mo	30		ni	45		de	60		ra	75		we	90		dwo

	A	E	I	O	U
	 8	 38	 28	 61	 10
P	 3	 72	 39	 11	 50
T	 59	 4	 37	 5	 69
D	 1	 45	 7	 14	 51
K	 77	 44	 67	 70	 81
Q	 16	 78	 21	 32	
J	 57	 46		 36	
V	 54	 75	 40	 42	
M	 80	 13	 73	 15	 23
N	 6	 24	 30	 52	 55
R	 60	 27	 53	 2	 26
S	 31	 9	 41	 12	 58
Z	 17	 74		 20	

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
41	42	43	44	45	46	47	48	49	50
51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70
71	72	73	74	75	76	77	78	79	80
81	82	83	84	85	86	87	88	89	90
91	92	93	94	95	96	97	98	99	100

Zvukové hodnoty znaků

baskičtina

Už v minulém století se došlo k poznatku, že znaky hláskové abecedy jsou vytvořeny na principu akrofonie (o tom blíže na str. 75)

Po objevu tabulek kréto-mykénských se nevědělo, jaké hodnoty mají znaky tohoto podivného písma. Mělo se zato, že jsou to znaky rovněž hláskové a někteří angličtí badatelé se jejich hodnoty pokusili stanovit akrofonií. Například oxfordský profesor F. G. Gordon z baskičtiny (Baskičtinou k mínojštině, Oxford 1931) nebo F. M. Stawellová z řečtiny (Klíč ke krétským písmům, Londým 1931). Když potom americká badatelka A. Koberová zjistila, že znaky jsou slabičné, nikdo netušil, že mohou být odvozeny rovněž na principu akrofonie. Jenže, nápisový jazyk, z něhož jsou znaky odvozeny, byla věc naprosto neznámá. Proto Ventrisovi třeba nebylo, než hledat hodnoty znaků pracně zkusmo a v tom byl poměrně úspěšný.

Nicméně ani zvukové hodnoty slabičných znaků jinak vzniknout nemohly, než z nápisového jazyka na principu akrofonie. V tom případě musíme znát neomylně nápisový jazyk a jím je zde praslovanština, jak jsme si ukázali v předcházejícím článku. Už proto, že všechny znaky tohoto písma, jichž je okolo stovky, zobrazují předměty a pojmy typu zemědělského a těmi zemědělci byli pouze Praslované.

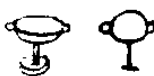
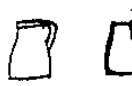

Potíž je jen v tom, že názvy předmětů ve znacích zobrazených jsou dnes skoro 4 000 let staré a tak starou slovanštinu neznáme. Dále předměty jsou ve znacích dlouhodobým užíváním tohoto písma často natolik zjednodušeny a stylizovány, že těžko poznáme, o jaký předmět jde. Je to však zvuková hodnota znaku, která určitý předmět navodí a staré názvy předmětů najdeme dodnes zachované především v srbochorvatštině nebo ve starořečtině. U nich je často jen koncovka dnes poněkud má, ale začátek názvu potřebný pro akrofonií zůstává stejný.

Akrofonie slabičných znaků

předmět	znak	název	předmět	znak	název
		a, a-lpaan (lampa)			i, i-hla jí, (jehla)
		á, á-mbará (nosičko, váhy)			ó, ó-pafa (korundlo)
		ě, ě-karát je, (pluh)			ú, ú-hru (úhel, kout)

		pí, pí-čanica (maselnice)			
		pě, pě-čá (chlebová péc)			dá, dá-lina (dálka)
		pí, pí-čá (pivo)			dě, dě-jina (dědina, osada)
		pí, pí-čá (sklad potravín)			dí, dí-žalo (zdvíž, výtah)
		pě, pě-čá (páveča na ľárú sená)			dó, dó-bos (buben)
		pú, pú-ndajá (parádní účes)			du, du-báč (dloubač, dláto)
		tá, tá-ranoš (trnós, stolíčka)			dú, dú-bjá (vydlabaný kmen, drtidlo)

		tě, tje-tjwa tje, (tětíva ľakú)			ka, ka-rúh (kruh) ha, ha-ľěwá (chlěb) řcha,
		tj, tj-tjera (roľnířka, řinřera, zvoněćek)			kě, kě-j (přístav u vody)
		tó, tó-r (ohřada pro řobyćek)			ki, ki-čěn (řdoběný pohár)

	ko, ko-pě (kopí i kopist')		wě, wě-zěu (vazel, smyčka)
	kú, kú-čina (koudel, kadeř)		wí, wí-ch (chochol, výstraha)
	ča, ča-bár šča (umývadlo, lavor)		wo, wo-dár (pohár na vodu)
	čč, ščě-túr ščě (číslovka čtyři)		ma, ma-ljáz (roub na větvi)
	čí, čí-buk ščí, (fajfka, čibuk)		mě, mě-raló (měřidlo úhlů a délek)
	čó, ščó-pa ščó, (štípa, rozštípnutý špálek)		mi, mi-ródi já kořenka
	já, já-ram (jařmo, jho)		mo, mo-tovíjka (motovidlo)
	jě, jě-rjaw (mechanický jeřáb, nakladač)		mú, mú-cka (smyčka, zauzlina)
	jó, jó-z (doupě v zemi)		ná, ná-bos (náraz, nápich)
	wá, wá-tka (rám na tkaní)		ně, nje-wó nje, (strop bytu)

		ní, ní-za njí, (řez stromu)			sě, sě-niló (vějíř, stínidlo)
		no, no-hára (stojací věšák)			sí, sí-tjá (rybářská síť)
		nú, nú-trinjá (nitro břicha)			swí,swí-nja (svině)
		ra, ra-k la,			só, só-lenica (solnička)
		rá, rá-wen úhau lá, (pravý úhel 90°)			sú, sú-danac (koš na záda, sudno)
		rě, rě-bár lě, (žebro)			šá, šá-š (šáchor)
		ri, ri-bár li, (rybář na sedačce)			za, zá-pad zá, (západ slunce nad mořem)
		ro, ro-nár lo, (potapěč)			zě, zě-raló (zrcadlo)
		rú, rú-kě lú, (rozpažené paže)			zo, zo-rá (východ slunce nad mořem)
		řě, řě-šétka (mříž, řešeto)			zu, zú-ronó zú, (úrodné zrno)
		sá, sá-kat (uschlé větve stromu)			

Slovník:

- alpan** - název v plném znění doložen u nápisů č. 57 a 58 ve významu "lampa" nebo "svícen", původně vlastně "al-pan" (olej-kahan) čili lucerna. Též název obchodního domu v Tokiu "ALPAN" (Lucerna).
- ámbará** - dodnes srch. "ámbara", snad z pův. "ámu-bará" (nám bere-nosí), čili tyč přes rameno jako nosítko, čes. "váhy" (srv. též název veletoku ÁMU-DARJÁ- nám darující).
- ěkarát** - název doložen v plném znění č. 12 ve významu "pluh", od slovesa "kárájá" (obdělávat půdu)
- ihlá** - slin. "ihla", srch. "igla" (jehla) ve znaku s navlečenou nití
- ópata** - lopátkové lodní kormidlo, stčes. "opačina", též "řopata-uopata" (pracovní nářadí) a "ópat" (řídící orgán)
- úhau** - kout místnosti, stčes. "úhelný" (rohový), srch. "úgao" t.v.
- palúha** - podloha-páčidlo, srch. "poluga" téhož významu
- pásajac** - opasek přes břicho, srch. "pásac"
- pěčá** - srch. "péč" (chlebová pec), z pův. "pačá", do germ. "baka" t. v.
- píc** - doloženo nápisem č. 3 významu "potrava", ale též ve znaku zásobárna potravin, čes. "s-píž", srch. "píca", čes. "pícc" (potrava), do ital-franc-špan-angl-něm. "pizza" (moučné jídlo)
- powěza** - srch. "povez", čes. "pavéza", mor. "pauz" (tyč vázající fúru sena či obilí)
- púnadajá** - srch. "púndža" (zdobný účes vlasů žen), doslova "plně-dající"
- táranoš** - čes. "trnoš", do řec. "tarnus", asi z pův. "tárma-nož" (podpora nohou)
- tór** - srch. "tór" (ohrada pro pastvu dobytka, do něm. "Tor" (brána)
- túčanica** - máselnice, mor. "z-tuúkat" máslo
- dízaló** - srch. "dízalo" (zdvíž, výtah), čes. "díza" (v níž se kvašením "zdvihá" chlebové těsto i mísí těsto)
- dóboš** - srch. "dóboš" (buben), pův. vydloubaný kmen stromů
- dubáč** - srch. "dúbač" (dlabač-dláto)
- dúbjá** - srch. "dúpja" (vydloubaný kmen na drcení obilí)
- karúh** - srch. "krúh" (kruhový pecen chleba), po staru též "halěwá" (chléb)
- kěj** - srch. "kéj" (přístav u vody)
- kiččn** - srch. "kiččen" (kýčové - líbivě zdobený)
- kopje** - stčes. "kopiě", čes. "kopi" (bodná zbraň), též "kopist" (hůl na mísení chleba)
- kúčina** - srch. "kučina" (kadeř-koudel)
- čabár** - srch. "čábar" (umývadlo), mor. "čabrat sa" (umývat se)
- čētúr** - srch. "četiri" (číslovka "čtyři", ve znaku čtyři čárky v kruhu)
- járám** - srch. "járám", čes. "jařmo", postroj dvouspřeží tažného dobytka
- józ** - srch. "jáz", stčes. "jezvina" (jízva-doupě v zemi), tentýž znak v písmu "A" má reálnou podobu doupěte v zemi
- wátka** - pol. "wątek" (rám s osnovou pro tkání), čes. "útko"
- wězcu** - vazec-smyčka-uzel, podobný znak ve tvaru "8" = w u písma hláskového, zde zjednodušen
- malajáz** - srch. "maljáz" (výhonek-roub)
- miródijá** - srch. "mirodija" (koření, kofenka)
- nábos** - srch. "nabos" (náraz-nápich)
- njewó** - srch. "nebo", pův. "modro oblohy", přeneseno i na "nebesa" jako strop v bytě
- njzá** - srch. "níza" - výchovný řez stromu, "nížiti" (snižovat)
- nohára** - srch. "nogari" - stojací věšák na šaty
- nútrinjá** - srch. "nútrinja" (nitro těla)
- rěbár** - srch. "rebro", slc. "rebro" (žebro)

ronár - srch. "ronac" (potápěč) - ronit se do vody

sákat - srch. "sákat" (souška-suché větve)

sěniló - srch. "senilo" (stínidlo-vějíř)

zúronó - bul. "zúrno" (zrno), lze předpokládat název plně slabičný, vyjadřující "z-úrodnó" (úrodné zrno).

- 0 -

Neubráníme se obdivu práce Ventrisově, který neznal nápisový jazyk, ani nevycházel z akrofonie, ale přesto odhadl zvukové hodnoty skoro všech znaků téměř bez chyby!

Nemůže snad být průkaznějšího argumentu o praslovanském původu tohoto slabičného písma, než toto akrofonické odvození znaků.

Pravopisná pravidla

1. - Toto prastaré slabičné písmo je psáno pravoběžně a **p l y n u l e** (in scriptio continua), tedy bez oddělování slov. Je tomu tak proto, že písmo ve svých počátcích napodobovalo mluvenou řeč, kde se slova neoddělují a přece si lidé stejného jazyka rozumí. Právě toto plynulé psaní je největší překážkou při luštění, pokud neznáme nápisový jazyk, jímž je dáno dělení souvislých textů na slova.
2. - Pokud jsou uprostřed textů krátké svislé čárky u písma "B" nebo tečky u písma "A", tyto značky neoddělují slova, jak se domníval Ventris, nýbrž jen nahrazují nenapsané konsonanty, pro něž toto slabičné písmo nemělo žádných znaků. Vyskytují se nejen na konci slov, ale také uprostřed slov, jako např. psáno "PÍ" doplníme na "pí-c" (jídlo-potrava, viz č. 3), nebo psáno "DĚ TĚ" doplníme na "dje-s-tje" (dvěstě, viz tabulku č. 8)....apod.
3. - Každý znak samohlásky "E" se čte zásadně měkce jako "ě" (je) a to i ve slabikách "DĚ-TĚ-NĚ" (dje-tje-nje). Na konci slov znak "-Ů" značí praslovanské bilabiální "ʁ" (uo), např. u nápisu č. 12 psáno "WIRISÁU" znamená "vyřisál" (napsal tabulku).
4. - Některé znaky sdružují slabiky příbuzné, takže znaky na "K-" znamenají rovněž slabiky na "h-" a "ch-", znaky na "R-" platí i pro slabiky na "L-", znaky na "P-" platí i pro slabiky na "B"-...apod. Je tomu tak proto, aby se ušetřilo na počtu znaků, jichž toto písmo má i tak okolo 100. Zato pro krátké "a" je jiný znak než pro dlouhé "á", pro znak "r" je jiný znak než pro "ř"...apod.
5. - V lokalitách od sebe místně i časově vzdálených užívali pisatelé pro tytéž pojmy odlišných dialektických slov a názvů. Např. na Krétě "rujášč" (orajíc), kdežto v Řecku "ařějóm" (ořcme, viz tab. č. 3 a 9.)....apod.

Druhy písma na Krétě

Archeologové vykopali na Krétě předměty opatřené celkem těmito čtyřmi druhy písma: obrázkové slabičné písmo disku z paláce Faistós, ideografické znaky na amuletech a pečetidlech, potom lineární slabičné písmo "A" a lineární slabičné písmo "B".

Slabičné písmo disku z Faistu je celkem příbuzné písmu "rongo-rongo" Velikonočního ostrova (o něm se zmíníme dále). Obrázkové znaky na amuletech a

pečetidlech nazval Evans "písmem hieroglyfickým" a považoval je za předchůdce písem lineárních. Avšak není tomu tak, jsou to jen majetnické emblemy palácových výběrčích daní, které ani písmem nejsou a k luštění nepřicházejí v úvahu. Bylo jich užíváno ve všech dobách souběžně s písmeny lineárními.

Pro luštění přicházejí v úvahu pouze lineární písma "A" a "B". Pro malý počet nálezů písma "A" se Ventris ani nepokusil je luštit a věnoval se pouze pozdějšímu "B".

Lze vyslovit domněnku, že starší slabičné písmo "A" je vůbec nejstarším a původním písmem vůbec, které si neolitští zemědělci donesli z Orientu až na Krétu. Vede k tomu zjištění, že krétskému písmu "A" jsou příbuzná tato nejstarší písma orientální:

1. - korejské, japonské, protoindické, částečně "rongo-rongo" Velikonočního ostrova a odtud lidové slabičné písmo staré Ameriky,
2. - předfénické slabičné písmo Gubly (Biblos) v Blízkém Orientě,
3. - slabičné písmo ostrova Kypru, užívané zde až do 8. st. př. n. l.,
4. - slabičné písmo neolitické Evropy, doložené nálezem na přelomu od Hlinska na Moravě (č. 13) z počátku 3. tisíciletí př. n. l. a z téže doby nápisy u obce Bodiny na Slovensku (č. 13 a).

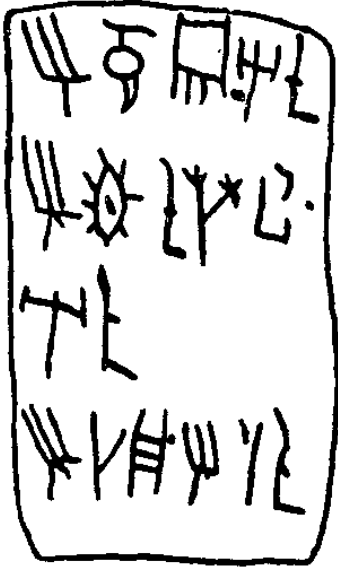
Krétské lineární starší písmo "A" bylo pak zdokonaleno na písmo "B" a bylo zjištěno, že asi polovina znaků písma "A" je téměř totožná se znaky písma "B", jejichž zvukové hodnoty jsou známy.

Následující dvě tabulky s A-písmem mají náhodou znaky stejné se znaky B-písma, takže si je nyní přečteme.

LINEÁRNÍ PÍSMO "A"

1. Nedám všemnu úrodu!

Tabulky s A-písmem nalezené v paláci Hagia Triada jsou velmi nezřetelné a těžko luštitelné. Avšak profesor Levi našel v roce 1953 pod troskami krétského paláce Faistos tuto tabulku IV.-16, pocházející z počátku 2. tisíciletí př.n.l., která je psána zřetelnými znaky a tu si přečteme:

Uvádí se toto znění:

NO-NA-WA A-RI
NO-DO-RI-NI-TA
A-RI
NO-DA-PA NO-SA-RI

Některé znaky jsou čteny nesprávně a text nedává smysl.

Srovnáním se znaky B-písma mají znaky tyto fonetické hodnoty:

"A"	=	"B"	=	"A"	=	"B"	=
	=		=		=		= ni
	=		=		=		= tá
	=		=		=		= dá
	=		=		=		= já
	=		=		=		= së
	=		=		=		= ú

Text tabulky je psán **p l y n u l e**, takže čtenář mluvící stejným jazykem si jej na jemu známá slova rozdělí sám. Tři tečky v textu nahrazují nenapsané samostatné konsonanty, které si čtenář rovněž domyslí sám, asi takto:

<u>NO</u>	<u>JÓ</u>	<u>WÁ-s</u>	<u>ÁRÁ</u>
ne-jsou	ovčem	vaše	pola

<u>NO</u>	<u>ZÚRÁNÍ</u>	<u>TÁ-j</u>
ne-jsou	zorány (vámi)	tá-ž

ÁRÁ
pola

<u>NO</u>	<u>DAJÁ-šč</u>	<u>SĚ</u>	<u>ÚRÁ</u>
ne-	dám	všechnu	úrodu!

Slovník:

no - stará zápornka, angl. "no", lat. "non", stind. "na", čes. "ne"

jó - srch. "jó", mor. "jó" - ovšem-zajisté

zúrání - jako české "zorány"

vás - dodnes bul. "vás" (vás-vaše), staré přivlastňovací zájmeno

árá - množné číslo "pola" od "ár" (sing. "pole"), dnes pouze výměra 100 m²

sě - po staru bez obalového "v.", dnes rus. "vše", čes. "vše-všechno"

úrá - akus. plur. od "úr" (ároda), viz též nápis č. 51,

no dajá.šč - srozumitelné i bez nenapsané a tečkou naznačené koncovky "-šč", tedy "no dajá-" (nedám).

- o -

Výpověď tabulky

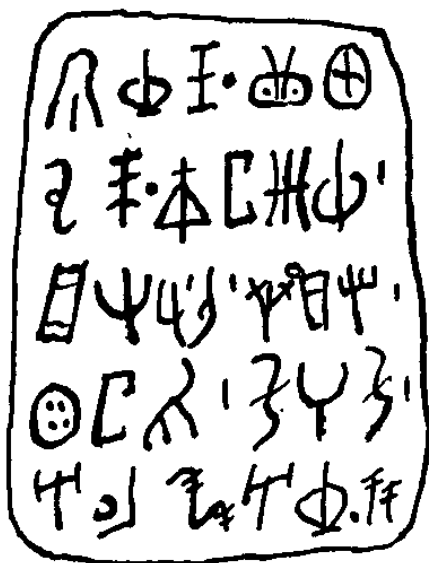
Ač je tato tabulka téměř 4 000 let stará, přece jejímu textu na bázi praslovanštiny dobře rozumíme dodnes, což překvapuje. Tím se tato tabulka stává důležitým dokumentem, jaké národnosti byli a jakým jazykem mluvili poddaní zemědělci na Krétě před 4 000 lety. Z tabulky se také dovídáme, s jakou nevolí a odporem odevzdávali svou úrodu nezvanému mínojskému panstvu jako daně poddaných. Tedy nikoliv s ochotou a láskou k nadřizenému "božskému" panstvu, jak se domníval H.G. Wells ve svých Dějinách světa.

Takto mohl poddaný praslovanský rolník písmem na tabulce protestovat jen proto, že mínojské panstvo neumělo číst. Sice si postěžoval a tím svěřil tabulce své trápení, ale nebylo mu to asi nic platné, násilím mu páni všechno vzali.

Na těchto A-tabulkách namísto popisu a počtu pytlů odevzdaných daní psali písaři pouze své stížnosti a bolesti, jimž výběří daní nerozuměli. Proto na tabulkách "B" museli připojovat obrázkové ideogramy zboží, jimž výběří daní rozuměli.

2. Čeká tě kupec

Jako předešlá tabulka pochází přibližně z téže doby i tato A-tabulka, nalezená na Krétě v troskách paláce Hagia Triada (Svatá Trojice), vedená pod evidenčním číslem "HT - 87":

Rovněž na této tabulce většina znaků tohoto A-písma je shodná se znaky B-písma, takže text je dobře čitelný. Znaký jsou ledabyle naškrabány a některé (šča-tu-ku-mě-a) mají poněkud jiný tvar. Tečky a čárky v textu doplníme nenapsanými konsonanty a plynulý text dělíme na slova takto:

TI	TU	PÁ-n	ŠČAKÁ	
Tě	tu	pán	čeká,	
KUPA-č	PÍTÁ	SI	TÚ-r	
kupec,	žádá	si	dobytek (býka?).	
JÁR-Ě	MÍ-r	NI	KIŠĚ	
jaro je	mírné,	neprší.		
ŠČĚ	TA	PÚ-t	KU	RUKU-s
Chce	také	pouto	do	ruky sí.
ÁRÁ	MĚ	A	TÚ-r	AÍ
(Ale)polá jsou	moje	a	býk	rovněž

Je to zřejmě dopis, který psal asi syn svému otci. Pokud jde o "pána-kupec", pak chtěl býka s postrojem buďto zabavit anebo koupit za babku. Syn patrně polá zdědil a jsou jeho, ale kupci se vymlouvá, že je to majetek otce a bez něj němůže jednat o prodeji. Pro pány-mínoyce (obětníky) byl býk posvátný a potřebný ke kultovním obřadům. Nápisová slova "NI KIŠĚ" srv. se srch. "kiša padá" (prší).

LINEÁRNÍ PÍSMO "B"

Po dlouhodobém užívání původního A-písmo, které zanechalo v Orientě slabičná písmo dodnes užívaná, se na Krétě najednou v polovině 2. tisíciletí př.n.l. objevuje vylepšené písmo "B". Obě písmo mají společný základ, avšak B-písmo je krasopisné a lépe čitelné. Evans se domníval, že je na Krétu donesla nová palácová vrchnost, proto je nazval "dvorní kaligrafií knósské vrchnosti". Ovšem rovněž B- tabulky promlouvají lidovou praslovanštinou poddaných, takže toto B-písmo mohli na Krétu donést zase jen písaři praslovanští, které Mínojci asi koupili od Řeků. Podmínky pro vývoj písmo byly zřejmě v Řecku při čilejší kulturní frekvenci příznivější.

Oproti asi 180 tabulkám s písmem "A" bylo nalezeno asi 4 000 tabulek s písmem "B". To ovšem neznamená, že v době užívání B-písmo se psalo více. O sopečných katastrofách bude pojednáno za nápisem č. 29. Zastihla-li zkáza krétských paláců, když sběr daní s tabulkami "A" nebyl dokončen, je těchto tabulek málo. Kdežto ke zkáze erupcí thérské sopky došlo počátkem 14. století př.n.l., kdy sběr daní byl ukončen a archívy paláců byly plné B-tabulek, pak těchto bylo nalezeno mnoho.

Po přečtení tabulek nemůže být o jejich účelu pochyb. Poddaní byli povinni k dodanému zboží do paláce přiložit soupis tohoto zboží na tabulce, aby panstvo mělo přehled, kolik poplatníků splnilo svou daňovou povinnost. Výběrčí daní otiskl na jinou tabulku svou "pečeť" a tuto tabulku si poplatník ponechal u sebe jako doklad. Tato "pečetidla" byla opatřena obrázkovými symboly palácové vrchnosti, což Evans považoval za písmo "hiedroglyfické", ale není tomu tak.

Podobná evidence daní pomocí tabulek byla praktikována také v Indii, Sumeru a Egyptě, jakož i na Krétě a v Řecku doby předhistorické. Jen s tím rozdílem, že v Orientě užíváno na tabulkách pouze "ideogramů", na krétských A-tabulkách pouze mluvnických textů, kdežto na B-tabulkách jak mluvnických textů, tak i ideogramů.

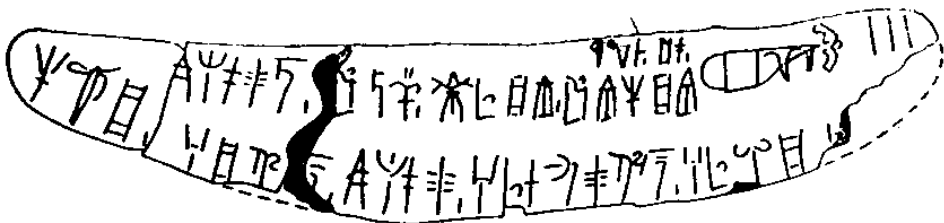
Některé nejtýpictější B-tabulky si nyní přečteme.

3. Válečný vůz - anebo "pes"?

Tato tabulka byla nalezena už rozpuštěná pod troskami paláce Knóssos na Krétě v bývalé zbrojnici. Pochází z počátku 14. století př.n.l. z doby před sopečnou thérskou katastrofou, při níž se palác Knóssos sesypal. Její obrázek je převzat z knihy Pavla Olivy "Zrození řecké civilizace" (str. 17):

3. Tabulka číslo "Kn - 1416".

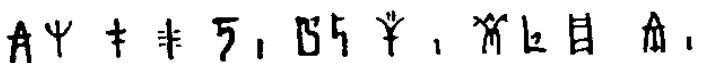
Lineární písmo B z Knóssu.

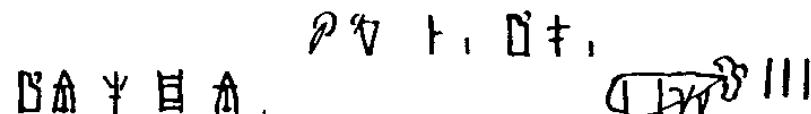

Tato tabulka je názorným příkladem, jak máme B-tabulkám rozumět, proto ji uvádíme jako první. Poddaní měli na tabulkách popsat předměty dodávané do paláce jako povinnou daň, ideogramem předmět zobrazit a číslovkou uvést počet kusů. Poddaní si už dávno vyzkoušeli, že palácové panstvo neumí číst, sice ideogramem a číslovkou vyhověli palácovému výběřcímu, který tomu obrázku porozuměl, kdežto textem psali zcela něco jiného. Namísto popisu zboží nadávali panstvu do hrbatých psů a nestoudných vyděračů, že si dovoluje poctivé poddané okrádat a s nimi nelidsky zacházet.

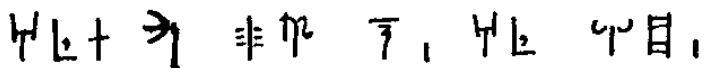
V tomto případě ani válečný vůz není ideogramem zobrazen jak má být. Na tabulce č. 4 vypadá poněkud jinak. Je to vlastně velká střelná kuše na podvozku, jako naše dělo, na konci hlavně je velký luk a na základně mechanismus k natažení a spuštění tětiny luku. Kdežto na této tabulce podvozek vůbec chybí a celý obrázek se podobá spíš sedícímu psu s klapatými ušima. Pisatel jím zřejmě doplnil svůj psaný text, aby naznačil, že výběřcí nazývaný zde "opat" je pes, třikrát pes, protože výrobcům válečných vozů namísto odměny dává "psi žrádlo". Ventris s Chadwickem se domnívali, že text je řecký, avšak na bázi řečtiny textu neporozuměli. Pouze podle ideogramu a číslovky, také že tabulka byla nalezena v bývalé palácové zbrojnici, usoudili, že jde "tři válečné vozy" a v tom se nemýlili.

Text je však opět praslovanský a čteme jej takto:

 È RĚ PA-TJE-JÓ-m O-PO-SČÓ-m KĚ-RA-JÁ PÍ-c
 věře předkům opouštíme psi žrádlo

 Ó-PI I JÁ PÍ/c/ KO-KI DÁ-ŠČ Ó-PA-t
 odmítám i já žrádlo sračky dávající opat "pes" 3 x

 Í-MU JÁ-s A JÁ MĚ NÁ-j Š-RE PA-TJE-j
 /seberu/ já se a já mě na téj víře předků

 A-RÁ-RO MO TJE-MĚ NÁ-s Á-RÁ RU-JÁ-ŠČ
 zorám mou půdu naše pola ryjící

Slovník:

- ěřě** - praslovanský přechodník po staru bez obalového "v-", odtud i "ěra", později "viěra-víra", do lat. "verus" (věrný-pravý)
- patjejom** - dat.plur. od základu "pa-tjej" (pra-otec, předek). U Kromaňců otec nebyl znám, toto je indoevropský základ převzatý do stind. "pitar", řec-lat. "pater", do germ. "phater-Vater"...atd. Později u samotných Slovanů bez začátečního "p-" na "atjej-atjec-atac-otec"
- opoščóm** - mor. "opůščáme" (odmítáme), na jiných tabulkách v sing. "ópi" (odmítám). Ventrisův znak "qo" opravujeme podle akrofonie na "ščó".
- kěrajá** - genitiv od "kěráj" (pes), srch. "kěrav" (pes) od "kérati" (vraacet stádo)
- píc** - čes. "píce", srch. "píca" (potrava), do jiných evropských jazyků "pizza" (moučné jídlo s náplní)
- koki** - z původního "kaki" (fekalie-sračky), řec. "kako-phonia" (odporná hudba), barva "kaki" fekaliím podobná
- dá-šč** - dává smysl i prostě "dá-", avšak čárka za slovem dává "dášč" (dávající)
- ópat** - přednosta kláštera či paláce, odvozeno od "ópatá" (kormidlo loď, řízení), přeneseno na řídicí orgán, do něm. "Abt" téhož významu
- aráro** - starý budoucí čas tvořený koncovkou "-ro", takto též do latinského "laudavi-laudavero" (chválím - pochválím) a též do francouštiny "il pleut - il pleura" (prší - bude pršet), budoucí čas v moderní češtině jen předponou "orám - zorám"
- těmč (tjemje)** - srch. "tjemc", čes. "témje-temeno" (povrch-půda), do řec. "temenos" téhož významu, do čín. "thján" (pole)
- rujá-šč** - dává smysl i pouhé "rujá-" (ryju), ale čárka za slovem dává "rujášč" (orajíc), u nápisu č. 14 tentýž název v genitivu "rujárača" (oráče), csl. "ryjo" (ryju-orám)
- árá** - množné číslo "pola", název je stejný jako na A-tabulce č. 1, která je o 500 let starší (!).

Dvojitá tvář tabulky

Na konci prvního řádku měl pisatel registrovat odevzdání "tří válečných vozů" (i když válečný vůz nakreslil jinak) jako povinnou daň poddaných. Učinil tak ideogramem a číslovkou, což bylo určeno palácovému výběrčímu daní, který jen obrázku rozuměl. Kdežto psaným textem, který výběrčí daní neuměl číst, namísto nařízeného popisu válečných vozů důrazně proti tomuto vydírání protestuje. Dělá si naděje, že utěče a bude si obdělávat své vlastní pole pro sebe, což se mu ovšem nemohlo podařit.

Tím je zdůvodněno, jaký účel měly ideogramy s číslovkami a k jakým výlevům sloužily pisatelům psané texty. Tak je tomu rovněž u téměř všech tabulek psaných písmem "B".

S takovými písemnými dokumenty, které dokládají kategorický rozpor mezi třídou poddaných Neolitiků a mezi cizími kromaňonskými vládci, jsme se dosud v celých dějinách nesetkali. Proto byly domněnky, že byli pouze páni a nebyli žádní poddaní. A když se to i vědělo, pak se nevědělo, že obě třídy byly rozdílného etnického původu a rozdílného jazyka.

4. Odmítám dodávat i brnění

Tuto stručnou tabulku pocházející rovněž z knosského paláce na Krétě z doby okolo 1 380 př. n. l. jako tabulka č. 3, uvádíme proto, že svým ideogramem dokládá, jak měl vypadat "válečný vůz", na předcslé tabulce připodobnělý sedícímu psu.

ÓPI   LI-MÍNIÓ   (ideogram "brnění")   ideogram   ideogram
odmítám   mínijó-li (dodávat)   také brnění (dodávám)   vůz   +   kůň

ópi - jako na tabulce č. 3 "oponuji-odmítám", slc. "opáčit"

li - psáno znakem "RI", ale podle Ventrise znaky na "r-" platí také pro slabiky na "l-". Tato částice užitá zde před slovesem je dodnes všeslovanská, označuje podmínku, jen se klade za sloveso "míníš-li?" ve významu "zda-li?"

mínijó - 3. plurál starého slovesa, čes. "mínit", pol. "mienić", rus. "mnenie" (mínění), do jiných jazyků: řec. "me-moinao" (mám v úmyslu), ang. "to mean" (mínit-zamýšlet), něm. "meinen" t.v.

Pisatel této tabulky byl zemědělec a chovatel dobytka (proto odevzdává do paláce koně). Byl však současně řemeslník, jak to bylo u Neolitiků běžné, proto dodává do paláce také střelnou zbraň jako povinnou daň. Ale to bylo pro panstvo zřejmě málo a chtěli po něm i "brnění", a to už poddaného dopálilo a brání se, což mu asi bylo málo platné.

To všechno se dovídáme z pouhých dvou slov a třech ideogramů této telegraficky stručné tabulky.

5. Jaké to šílenství nás obětovat!

Touto tabulkou se přeneseme z Kréty do řeckého paláce Pylos, kde byla nalezena tato tabulka "**PY Ae-134**" a uvedená ve Ventrisových "Dokuments Nr. 31, inv. č. 28".

Bohužel nemáme k dispozici obrázek tabulky, musíme se spokojit přesným přepisem jejího textu do latinky podle Ventrise, uvedeným v publikaci "Kontroverse um Linear B" od Wernera Ekschmitta (Beck-Verlag Munchen 1969, str. 146). Ventris vykládá text tabulky takto:

KEROWO   POME   ASIJATIA   OPI   TARAMAO   QETOROPi
Kerovos   ovčák   v Asijatii   nad   Taramaovými   čtvernožci

OROMENO   "muž" 1
dohlíží   jeden muž

Ventris našel v textu na bázi řečtiny pouze jediné slovo **POME**, které je vzdáleně podobné řeckému "poimén" (ovčák) a ostatní slova si vyložil tak, aby tomuto ovčákovi logicky odpovídala. U slova čteného QETOROPÍ si pomohl latinským "quatuor" (čtyři) a celé slovo jako 4-nožci (ovce). Celý výklad je ovšem spíš fantazií.

Především čárky v textu neoddělují slova, jde o text psaný plynule, který bez znalostí nápisového jazyka nelze vůbec přecíst.

Ventrisem stanovený znak "qe" opravíme podle akrofonie na "čč", namísto čárek doplníme nenapsané konsonanty a celý text plynule psaný rozdělíme na slova praslovanská takto:

KĚRÓ WÓ-t POMĚ-t ASIJÁTIJÁ-j ÓPI-m TÁRAM Á Ó-m
 jaké to šílenství Asiatů, odmítám, že vedu oněm,

ČĚ TÓRÓ POPI-m ÓRÓ MĚNÓ-j - (ideogram "muž") 1
 co tě terorizují, kněžím co děsí oběti - muže jednoho

Slovník

kěró wó-t ? - rus. "kakój vót ?" (jaký důvod?, Jak to?), mor. "kerak to?"

pomě-t - srch. "pomét" (pomatení-šílenství), později došlo k převrácení významu slova v pravý opak, takže čes. "paměť" znamená bystrý rozum, sem patří i "památky"

Asijátijá-j - označuje Asiaty-obětníky, nenapsané koncové "-j" tvoří 2. pád "Asiatů". Tím je doloženo, že řecké vládnoucí kněžstvo pylského paláce bylo tatarsko-asijského původu.

ópi-m - na krétských tabulkách č.3 a 4 je to slovo v singularu "ópi" (odmítám) ale zde v Řecku čárka za slovem naznačuje "-m" -odmítám -protestuji.

tára-ma-om - slabičné znaky psané plynule dovolují čtení "táram-á-om" (dodávám oněm), podle srch. "tárati" (tahat-vléct-dodávat) srch. "tárnica" (dodávkový nákladní povoz), nápisové slovo znamená dodávám nebo vedu

čč tóró - podle srch. "térati" (týrat-trápit-mučit) znamená "co tě mučejí" nebo "terorizují".

pópi-m - ve 3.pádě "popím" (kněžím), rus. a srch. "póp" (kněz-obětník)

óró - srch. "óriti" (hlučet-hrozit-děsit), odtud i "h-oror" (děs), nápisové slovo ve 3. plurálu "děsejí obětí"

mčnó-j - 7. pád od "měna" (proměna-obětování), totéž v následujícím nápisu "**já mčnó-j**" (jsem obětí), srch. "minúti" (zaniknout-zemřít), souvisí s názvem krétských "Mínoj-ců" (obětníků).

Jde o krvavé lidské oběti

Připomeňme si, co na to téma říká anglický badatel J.G. Frazer v knize Golden bough (Zlatá ratolest), jak je to uvedeno ve Wellsových "Dějinách světa", str. 65:

"Myšlenka síti je v primitivní neolitické mysli nevyprostitelně spojena s myšlenkou lidské oběti. Byla to spleť dětské, snivě a bájevtorné mysli, rozumem se to nevysvětlí: v tom neolitickém světě před 10 000 lety byl vždy v době setí obětován člověk. A nebyl obětován člověk sprostý nebo vyvrhel. Vybrali si k tomu naopak vzorného mladíka nebo dívku, k nimž se až do obětování chovali s hlubokou úctou a šetmostí."

Pokud o těchto lidských obětech byly jen povšechné zprávy a nebyly rozluštěny původní texty psané neolitickými písaři, mohli se badatelé jako Frazer a Wells domnívat, že je konali neolitickí rolníci sami na sobě. Byli to však lidé inteligentní dnešního typu, kteří na takové pověry nevěřili a tím to bylo pro ně cizí a zruďné. Pravidelné lidské oběti rolníků byly konány při jejich setí na jaře a při sklizni na podzim, totiž ve víře pohanských šamanů, že rolníci se dopouštějí zásahem do přírody urážky bohů, proto jim byli obětováni. Šamani konali tyto oběti ve velkém rozsahu až po nástupu neolitu a odtud domněnky badatelů o zaostalosti neolitických rolníků.

Na této tabulce je dokonce přímo dokumentováno, že to byli **A s i a t é**, tedy tatarští pohanští šamani loveckých kmenů původem ze starší doby kamenné, kteří oběti vykonávali. Tyto kmeny vnikaly na Balkán a na Krétu, aby tam vládly nad domácími rolníky. Na Balkáně je Neolitikové nazývali "zřeci" nebo "hrcei" (proroci a věšci, Řekové), na Krétě "mínojei" (obětníci).

Sami Řekové se ovšem nepřiznali k těmto lidským obětím a sváděli to jen na krétské mínojece. Od neolitického písaře se zachovala v řečtině psaná pověst, podle níž dodávali Řekové lidský materiál krétským mínojeům pro tyto oběti. Krétské princezně Ariadně se však zželelo jednoho z těchto ušlechtilých mladíků, podstrčila mu klubko nití, aby je cestou složitými chodbami labyrintu rozmotal a našel pak cestu zpět k úniku. Že tento mladík pocházel z Thesalie, nazval jej "Theseus", jako by to byl šlechtický hrdina, aniž by přiznal, že to byl jeden z nich, neolitických otroků, Praslovanů. Jenže tato tabulka č. 5, pocházející z řeckého paláce Pylos dokumentuje, že stejně jako krétské mínojece, tak i řečtí pohanští kněží tyto krvavé lidské oběti vykonávali.

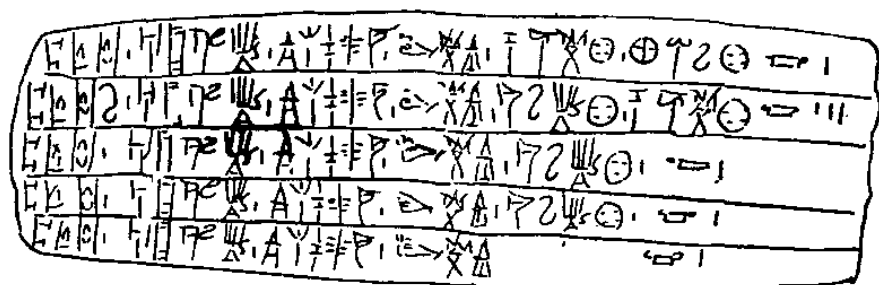
A to nejen v Řecku, podobní Asiáté je vykonávali také na Slovensku, jak to dokládají nápisné památky bodinské a velestúrské (č. 13a, 14). Byly konány až do doby okolo 1000 př. n. l., kdy pohanský velekněz skýtský jménem Ráma je u samotných pohanů zakázal. O tomto zákazu ovšem Etruskové afrického původu nevěděli a konali lidské oběti na domácích Praslovanech italských až do 6. století př.n.l. (viz náp. č. 37). A rovněž tak Keltové afrického původu na evropské půdě až téměř do změny letopočtu, jak o tom svědčí jejich menhiry a obětiště (blíže o tom viz pod heslem "Etnikum paleolitické", str. 280).

Ovšem ani nástupem křesťanství toto soustavné mordování Praslovanů nekončí. O to se postarala inkvizice, která vyhledávala sebemenší projevy racionálního myšlení a psaní Praslovanů, které prohlašovala za "kacířské", jeho nositele za spojence s ďáblem, je mučila a upalovala. Takto postižených byly po celé Evropě milióny. Moudrý Leonardo da Vinci (z Vinice) k tomu svým tajným zrcadlovým písmem ještě počátkem 16. století poznamenává: "Největší ničemností proti přírodě je vzít (nevinnému) člověku život". Jenže pohanští i křesťanští inkvizitoři to za ničemnost nepovažovali, pro ně to byl obřad nejposvátnější, neboť věřili, že tím slouží svým bohům.

Následující tabulka z téhož řeckého paláce Pylu je zoufalým výkřikem a zápisem samotného obětovaného.

6. Obětovaný píše tabulku

Jako předešlá, tak i tato tabulka pochází z Nestorova paláce Pylos na Peloponesu z doby okolo 1 200 př.n.l., tedy z doby před atlantskou katastrofou:

Na této tabulce se často opakuje tento znak , stanovený Ventrisem jako "qe".

Avšak představuje vlastně čtyři jednotky v kroužku, je tedy akrofoniky odvozen od praslovanské číslovky "ščetúr" (čtyři) a čte se tedy fonetickou hodnotou "šče". První slovo všech řádků "taránu-" spojuje Ventris mylně s řeckým "thranus" (trnoš, stolička pod nohy) a také se domnívá, že ideogramy na konci řádků tento předmět zobrazují. Avšak tabulka pojednává o něčem mnohem vážnějším a tragičtějším (u překladu zachováme rozdělení textu na pět řádků):

1. TARÁNU-t A JÁ MĚNÓ-j ĚŘĚ PATJEJÓ-m SWÍDJE PÍ-c
zajat-dovlečen a já jsem obětí věře předkům sledující obživu

PÁŠČI DJE ŠČĚ-j KARÚ WĚ ŠČĚ-č
propadám děsné hrůze, kterou znám hrozit (jídlo) 1

2. TARÁNU WĚ A JÁ MĚNÓ-j ĚŘĚ PATJEJÓ-m SWÍDJE PÍ-c
zajat o dovlečení vím, že já jsem obětí věře předkům sledující obživu

SO WĚ NO ŠČĚ-č PÁŠČI DJE ŠČĚ-j
se neumím bát, ale propadám děsné hrůze (jídlo) 3

3. TARÁNU-t A JÁ MĚNÓ-j ĚŘĚ PATJEJÓ-m SWÍDJE PÍ-c
zajat-dovlečen a já jsem obětí ve věře předkům sledující obživu

SO WĚ NO ŠČĚ-č
sobě neumím se bát (jídlo) 1

4. TARÁNU-t A JÁ MĚNÓ-j ĚŘĚ PATJEJÓ-m SWÍDJE PÍ-c
zajat-dovlečen a já jsem obětí ve věře předkům sledující obživu

SO WĚ NO ŠČĚ-č
sobě neumím se bát (jídlo) 1

5. TARÁNU-t A JÁ MĚNÓ-j ĚŘĚ PATJEJÓ-m SWÍDJE PÍ-c
zajat-dovlečen a já jsem obětí ve víře předkům sledujíc obživu

(jídlo) 1

Slovník:

taránut - nenapsanou a čárkou neoznačenou koncovkou "-t" jde o přičestí trpné od slovesa "tárajá" (vléci-tahati), srch. "táraba" (zástava-rukojmí), slc. "tárat' sa" (tahat se, vléci se). Takto i na předešlé tabulce č. 5: "táram á om" (vleču-vedu jim) zajatce

já měnój - po staru bez pomocného slovesa "jsem" jako dodnes v ruštině. Slovo "měnój" je zde v 7. pádě od "měna" (proměna-oběť). srch. a stčes. "minúti" (zaniknout-zemřít), odtud i praslovanský název na Krétě "**Mínojci**" (obětníci, zabíječi lidských obětí). Taktéž na předešlé tabulce č. 5: "ORÓ MĚNÓ-j" (hrozí obětí) a na tabulce č. 12: ABĚTĚ MĚNJE (oběti obřadně proměňují)

ěřě patjejóm - rozbor téže formulace viz na tabulce č. 3, totiž v ohrožení života se pisatelé odvolávají na odvěkou tradici svých neolitických předků, kteří obdělávání pole zavedli

swídje - praslovanský přechodník od "swídajá", srch. "svídeti" (zvídat-zkoumat-sledovat), sem patří i čes. "svědek" a "vyzvědač"

pášci - 1. sing. od slovesa "pásjá", srch. "pásti" (padnout-upadnout-klesnout), sem patří i čes. "past", do níž se upadá-propadá

dje - v jiné souvislosti též číslovka "dvě", avšak zde souvisí s čes. "děs" a "děsný", srch. "dé-sni" (pravý i děsný, strašný)

ščěj,ščěč - strach, bát se, hrozit se, hrůza, srch. "ščě-rdati" a stčes. "ščektati" (třást se strachem, hrozit-zničit-utratit)

Výpověď tabulky

Na rozdíl od předešlé tabulky č. 5, kterou psal průvodce určeného k obětování, tuto tabulku č. 6. psal sám postižený.

Pisatel měl registrovat denní příděl jídla, což činí ideogramem hrnce s uchama a počtem čárek za ním. Každý den dostal jídlo jednou, pouze druhý den třikrát, na smrt čekal pět dní, ale textem říká zcela něco jiného, jako u všech tabulek.

Obřad lidských obětí byl pohanským kněžstvem utajován před civilním obyvatelstvem, proto se o něm dnes ani neví, nebo se na něj nevěří. Přesto u obřadu sloužící poddaní podávají o něm ojediněle písemnou zprávu. Obyvatelé paláce se na tuto vzrušující podívanou dlouho předtím těší a modlitbami připravují. Ve stanovený den obřadu pečlivě omytí a ustrojení se shromáždí na palácovém nádvoří, čekání si zpestřují zpěvy a tanci. Když kněží přivádějí svázaného mladíka, dav ztichne, ticho se mění v hučení a mručení. Napětí se stupňuje, což vrcholí v divoký řev, když kněz zamává smrtící dýkou. Mladík je podřezán, krev stříká do davu, přítomní se o ni perou, aby se jí "pomazali" a tím získali přízeň svých bohů, že byli přítomni obětování "hříšníka". Mladík padá bezvládně na zem, do jeho těla ještě bodají, aby si vynutili další krev. Takto je obřad zobrazen též v hrobce indiánského šamana-obětníka kmene Močičů v jižní Americe.

k

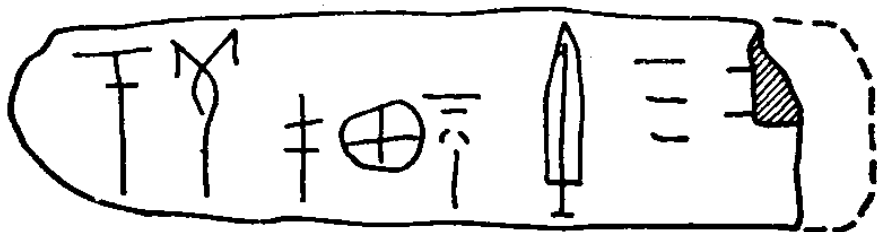
Pisatel se na každém řádku ujišťuje, že se neumí bát, ale ví, že bude při plném vědomí podřezán jako kůzle a to ho naplňuje šíleným strachem a hrůzou. Je to hrůza z nepochopení hodnot jeho rodu, z nesmyslných vražd na lidech, kteří se ničím neprovinili, kromě toho, že opatřovali obživu svým rodinám i svým exekutorům. Byl to sice prostý rolník, ale člověk inteligentní, který si to všechno uvědomoval.

Je to podobný strach, jaký zažívali vězňové koncentračních táborů za nacistické války a jak jej líčí ti, co přežili výslechy v pražské Pečkárně. Říkají, že to nebyl strach ze samotné smrti, ale z pohany lidské důstojnosti, ze zoufalého nedorozumění a nevěry v člověka. Z toho vidíme, že nacisté obnovili pohanskou ideologii, nesenou asijskými Řeky a Minojci před 4 000 lety a obnovili i teror vůči téměř Slovanům.

Tato tabulka je zoufalým výkřikem a obžalobou vládnoucích Řeků a Minojců od jednoho Neolitika za všechny.

7. Obětní dýky

Tato stručná, ale pro objasnění indoevropských číslovek důležitá tabulka pochází z krétského paláce Knóssos z doby okolo 1 380 př.n.l. a je evidována pod číslem "KN, Ra-5040":

První slova tabulky TO-SÁ PAKANÁ srovnává Ventris s řeckým "tossos phasganon" (tolik mečů), což je výklad sice přibližně správný, ale nepřesný. Neboť text není řecký, nýbrž praslovanský a rozumíme mu takto:

TO	SÁ	PAKANÁ	"ideogram dýka"	50
to	jsou	zabijáky	dýky	50

to sá - bul. "to sá", pol. "to są", mor. "to sú", čes. "to jsou". Tuto formulaci najdeme na mnoha tabulkách také v přehozeném pořadí obou slůvek "sá to, sú to, só to, ě to", totiž pravidelně před číslovkou jako sumarum počtu dodaných předmětů

pakaná (pahaná) - množné číslo od "pakan" (pokonání, s-konání), stčes. "kon-čát" (smrtící dýka), čes. též "s-kon" (smrt), jde tedy o smrtící nástroj

pahaná - slabičný znak "ka" platil v tomto písmu také pro slabiku "ha" což v praslovanštině dalo název těchto obětníků "pahaná" a dnes "**p o h a n ě**" ve významu "pohanění- zneučtění" hříšných neolitických Praslovanů, kteří nevěřili na pohanské bohy. Tento název převzat od poddaných i do latiny

"paganus", kde má ovšem opačný význam a označuje nikoliv obětníky, ale naopak "venkovské zemědělce", tedy právě obětované.

- o -

Krátší zotročení kováři dodali do knósského paláce 50 smrtících dýk, jimiž budou domácí rolníci v 50 osadách "obětováni". Text tabulky má tedy význam obžaloby mínojského palácového panstva. Kromě toho její slůvka "to sá" vysvětlují indoevropské číslovky, jak následuje.

Indoevropské číslovky

Uvedená tabulka s dýkami nese formulaci "to sá", z níž jsou odvozeny číslovky v indoevropských jazycích asi takto:

to sá - v tomto pořadí dala zřejmě staroindickou číslovku "daśá" (deset), později v Evropě praslovansky "desat", čes. "deset", do jiných jazyků řec. "δέκα", lat. "decem", franc. "dix", germ. "tehun-zehan-zehn", ang. "ten" (deset)...atd.

sá to - v tomto přehozeném pořadí představuje tato formulace praslovanskou číslovku "sáto" jako **součin** $10 \times 10 = 100$, z praslovanštiny do rum. "sáto" (100), jinde "súto", dnes čes. "s-to", do jiných jazyků stind. "sátam", irán. "satem" (100), do hrdelnicové větve kentum takto: řec. "héc-kto", lat. "centum" (kentum = 100), kelt. "kant", stir. "cet", gót. "hunda", stněm. "hunt", něm. "hundert", angl. "hundert" (100)...atd.

- o -

Podle germánských lingvistů uměli prý Slované ještě ve středověku počítat pouze do tří a další počet byl už "mnoho", takže se potom naučili počítat od Germánů. Jenže z nejstarších praslovanských písemností až z 2. tisíciletí př.n.l. vidíme, že je tomu právě naopak. Byli to už neolitické Praslované, kteří názvy číslovek, počítání nejvyšších číslovek a veškerou matematiku zavedli a od nich jako poddaných převzaty do všech indoevropských jazyků včetně germánských.

Na kréto-mykénských tabulkách mají sice číslovky formu "ideogramů", které byly pro palácové panstvo snáze pochopitelné. Byly to pouze čárky svislé jako jednotky, vodorovné jako desítky, křížky jako stovky, kolečka jako tisícovky...atd.

Kdežto ve svých vlastních textech označovali Praslované číslovky začátečními písmeny jejich praslovanských názvů na principu akrofonie takto: T = tisíc (1 000, viz náp. č. 90), P = pólťisjac (500), S = sáto (100)...atd. Tento systém převzali od svých písařů i Římané, jen podle latinských názvů číslovek takto: M = mille (1000), D = dimimille (půltisíc = 500), C = centum (kentum = 100)...atd.

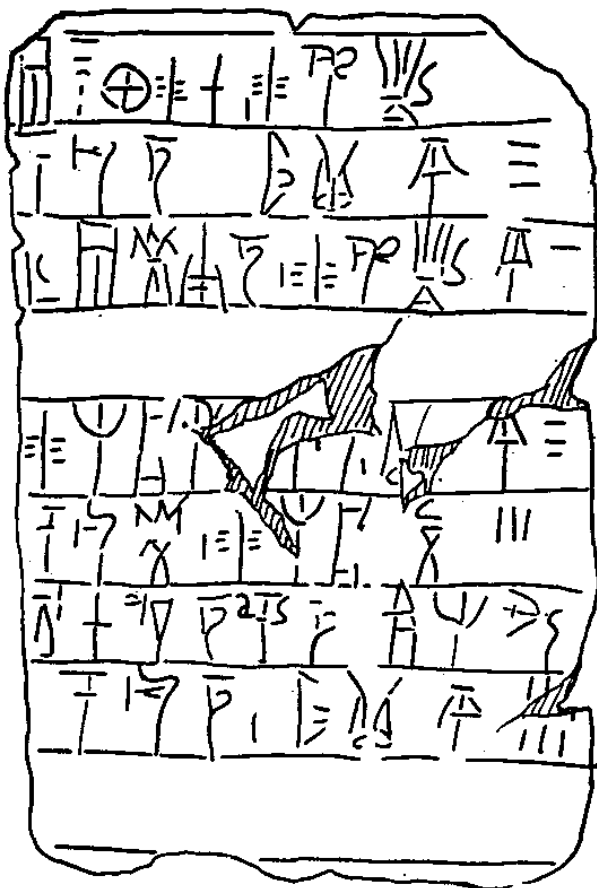
V praslovanském hláskovém písmu má znak hlásky "č" tento tvar , v ruské azbuce takto = č, což je znak akrofonicky odvozený od starého názvu "č-abár" (džber, koš na záda), který je znakem zobrazen. Tento znak hlásky "č" jim posloužil

zároveň jako číslovka starého názvu "čatúr-čětiri-čtyři", která má na začátku tutéž hlásku "č-".

Ale podívejme se, že stejný znak pro číslovku "4" v původní podobě stejně jak je nakreslena výše je v číslicích arabských z 13. století n. l. Tuto překvapující shodu také u jiných arabských číslic nelze vyložit jinak, než tak, že je do Arabie přinesli evropští Slované, které arabští obchodníci kupovali jako otroky v 10. století od Přemyslovců v Praze, o čemž jsou písemné zprávy. Kdo byli tedy tito Přemyslovcí, když takto zacházeli s domácími Slovaný?

8. O "wanjákově" půdě

Z Kréty se opět přeneseme do řeckého paláce Pylos a do doby o 200 let pozdější touto tabulkou:

Jako všude, tak i zde zachováme rozdělení textu na řádky:

1. WANJÁKA TJERÓ-m TJEMJENÓ
pánovu obděláváme půdu
2. TO SÓ JO PĚMÁ ideogram XXX
to jsou jeho majetky pšenice 30
3. RAWÁ KĚ SIJÓ-m TJEMJENÓ ideogram X
řvou že ošéváme tu půdu pšenice 10
4. TJE RĚTÁ TO NJE NÁ-s PĚMÁ ideogram XXX
ty řady to nejsou naše majetky pšenice 30
5. TO SÓ DJE-s-TJE RĚTÁ ideogram III
to jsou dvěstě řady muž 3
6. WORÓ KI JÓ NJE JÓ ĚŘĚ MO
hovořejí že jeho není jeho, mi věříme mu
7. TO SÓ JÓ-j PĚMÁ ideogram III
to jsou (přece) jeho majetky! pšenice 6

Všimněme si, jak je na 5. řádku napsána číslovka "dvěstě", kde je vynechán samostatný konsonant uprostřed slova "-s-", slabičné znaky dovolily psát pouze DĚ-TĚ (dje-tje) - viz pravidla na straně 24.

Na konci řádků jsou ideogramy "pšenice" s příslušnou číslovkou odevzdaných "miarek" (korců, věrtel) pšenice, pouze na 5. řádku registruje tabulka ideogramem "muž 3". Takže odevzdáno bylo celkem 76 korců pšenice od "třech mužů".

Slovník:

wanaka - toto slabičné písmo nedovolovalo napsat "wanjáka" neboť nemělo znaku pro samostatné "-n-", což je 2. pád od "wanják", srch. "wanjak" (cizák-pán) ve významu hanlivém liší se od "Wán" (Slo-ván) domácí.

tjeró-m - srch. "téter" (břímě-tíha), nápisové slovo tedy "těžíme"

těměno (temjenó) - na krétské tabulce č. 3. "těmě", ale tato tabulka je z řeckého prostředí, odtud do řec. "temenos" (povrch-půda), stčes. "témě", ale i "temeno" (povrch kopce, hlavy i země), tedy "půda".

pěmá - zkrácený tvar z pův. "po-imá" od starého slovesa "ímajá" (mít-vlastnit), srch. "ímovina" (majetek), slc. "ímanie" (jmění-majetek). Toto nápisové slovo srovnává Ventris s řec. "s-pe-r-ma" (semeno), což nedává v tomto textu smysl.

rawá - srch. "revati", slc. "revat" (řvát-protestovat). slc. "revú" (protestují).

woró - souvisí s čes. "ho-vor" a s něm. "Wort" (slovo), zde tedy "hovořejí-pomlouvají".

Pisatel tabulky s dalšími dvěma rolníky obdělávali wanjákovu půdu, tedy cizákovu panskou půdu a spoluobčané se mu posmívali, že se dře na cizí půdě. Totiž původně v neolitu patřila veškerá půda praslovanským rolníkům, ale přišlo cizí

panstvo a půdu si přivlastnilo. Posměváčci to dobře věděli, ale pisatel tabulky to nechtěl pochopit. Tvrdí, že to není "náš" majetek, že těch dvěstě řádků jsou jeho majetky, pánovy. Z příběhu je patrné, že v té pozdější době palácové panstvo vracelo část půdy rolníkům a pobíralo pak z ní jen desátky či jiný větší podíl z úrody, protože práci "na panském" rolníci sabotovali. Tak tomu bylo v antickém Řecku i jinde.

Vyjadřování tímto slabičným písmem bylo velmi úsporné. Touto tabulkou ve velikosti dlaně vylíčil pisatel svůj životopis i poměry v předhistorickém Řecku.

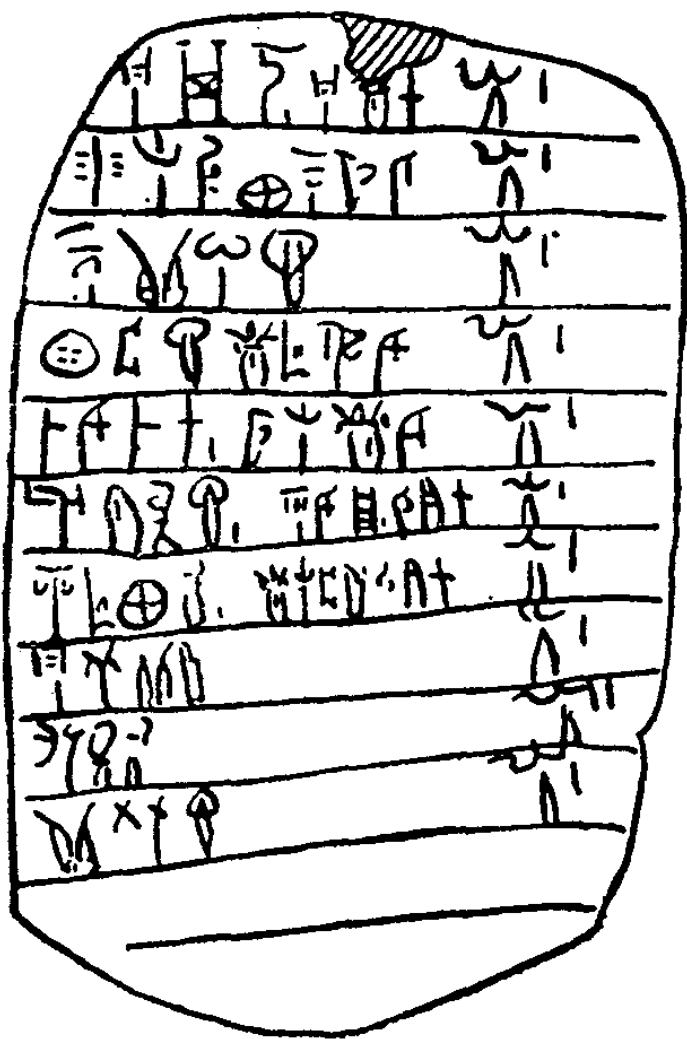
Příbuzná slova ve slovenčině se srbochorvatštinou (ímovina - ímanie - revú,...aj.) a také s nápisovým jazykem z Balkánu z 2. tisíciletí př.n.l. svědčí o vzájemném vztahu těchto zemí a dialektů.

9. Nestorův palác Pylos

V antickém Řecku se tradovalo: "Je Pylos vedle Pylu a ještě jiný Pylos", z čehož je patrné, že v Řecku bylo mnoho lokalit toho jména. Totiž řecký název "Pylos" je jen počtělý slovanský "palác" a těch bylo v Řecku mnoho. Jenže atlantskou zemětřesnou katastrofou okolo roku 1180 se sesypaly, splynuly s terénem a zarostly lebedou (o tom podrobněji za nápisem č. 29).

Americký archeolog C.W. Blegen si vzal za úkol najít právě ten Pylos krále Nestora, o jehož moci a "moudrosti" pěje chválu Homér. Když Schliemann našel sesypanou pevnost Tróju podle popisu její polohy Homérových písarů, podobně postupoval i Blegen. V roce 1939 se mu tedy podařilo najít ten pravý Nestorův palác v navarinském zálivu na břehu Peloponesu. Hned při první sondě pronikli kopáči do bývalého palácového archívu, kde bylo uloženo asi 600 tabulek popsaných písmem "B". Dalšími výkopy bylo odkryto bývalé skladiště a v něm na 10 000 keramických nádob, naplněných původně olivovým olejem nebo vínem, dále zásoby tkanin a jiného zboží. Z toho lze soudit, že zkáza paláce silným zemětřesením zastihla palác právě na podzim po skončené akci výběru daní od poddaných, kdy sklady byly plné včetně tabulek. Takže zboží nestačilo panstvo prodat.

V té době na počátku 12. století př.n.l. vozili daně do pylského paláce také poddaní z Kréty a na těch je to napsáno. Kdežto tuto tabulku napsal praslovanský rolník domácí řecký, jak poznáme podle jeho nápisového dialektu odlišného od krétského:

Na pravé straně tabulky je na každém řádku ideogram "muž" a číslovka "jeden", na předposledním řádku "muži dva". Pro palácového správce registruje tabulka 11 mužů, asi při práci na panském, kdežto psaným textem nařká pisatel, co se mu přihodilo.

/ideogramy/
/počet mužů/

𠄎 𠄎 𠄎 𠄎
A RĚ JÓ-m
ořeme

𠄎 𠄎 𠄎
A KĚ RÓ
pola

𠄎 1

𠄎 𠄎
TĚ RĚ

deru se, tárám

/ženu se/potácím se/

𠄎
KU
ku

⊕ 𠄎 𠄎 𠄎
KA NÁ PĚ U

vrchnosti /klášteru/

𠄎 1

𠄎
NA
na

𠄎
MA
mne

𠄎 𠄎
RŮ HŮ

se rouhají /posmívají/

𠄎 1

⊕

SČE
je-ště

𠄎 𠄎

TA KC
také

𠄎 𠄎 𠄎 𠄎

KĚ RÁ MĚ U

keramikovi → hrdčiři (se posmívají)

𠄎 1

𠄎 𠄎

DÁ U
/dán/ dal

𠄎 𠄎 𠄎

DÁ RO-k
dárek

𠄎 𠄎

PĚ RE
bije

𠄎 𠄎

KĚ U
kýjem

𠄎 1

𠄎 𠄎

MŮ TI
bouří

𠄎 𠄎 𠄎

RÍ KO-m
křikem

𠄎 𠄎

DÍ U
divil

𠄎 𠄎

JÁ-s
já se

𠄎 𠄎 𠄎

DO PI RO
teprve

𠄎 1

𠄎 𠄎

Á RA
orám

⊕ 𠄎 𠄎

KA/r/WÓ-m
kravama

𠄎 𠄎

KĚ RĚ
které

𠄎 𠄎

TA Ó
tele

𠄎 𠄎 𠄎

DO PI RO
teprve

𠄎 1

𠄎

A
a

𠄎

SÁ
jsou

𠄎 𠄎

MA Ó
malé /maué/

𠄎 1

𠄎 𠄎 𠄎

NO RI WO

/je to/ mořivo /moření, trápení, mučení/

𠄎 11

𠄎

MA
mně /je/

𠄎 𠄎

MĚ KO
měkko /do pláče/.

𠄎 1

Slovník

ařěj-ó-m - sloveso v množném čísle, adekvátní českému "ořeme", neboť prostřední znak slova je obrázek síta, tehdejšího názvu "řešétka"

akěró - gen. plur. od "akár" (pole), tím se tento balkánský název liší od krétského "ár" v plurálu "ará" (pola), souvisí s ním. "Acker" t.v. (viz č. 29 z ostrova Lémnu)

těřě (tjerje) - srch. "térati" (běžet, hnát se), slc. "tárat" (bloumat)

ku kanápěu - dativum z předložkou "ku-" od "kanápěj". Ale co ten název označuje? V mnoha jazycích označuje "postel", což se sem nehodí. Po několika letech marného hledání významu tohoto slova na výstavě habánské keramiky čtu na džbáně nápis německy mluvícího Habána, který si dal text předepsat česky takto:

TENTO:ZBAN:UCI:ZENI (učiměný):NA:
VECITU:PAMATKU:SKRZ:GEORGIUS:
HANZ:RECENEHO:PRO:KANAPU:
TRNAVSKU:ROKU:TISIC:SEDMISTEHO:
PADESAT:PATEHO:...ZA:CASU:FRATER:
CAESAR:KELNERA:TEHOS:KLASTERA....

Takže "klášter", to byla vlastně "vrchnost" a jestliže pisatel pylské tabulky spěchal "ku kanápěu", pak spěchal "k vrchnosti" a tím je vše vysvětleno. Je-li tedy praslovanské "kanápěj" něco "vysokého", pak i odvozeniny mají ten význam: "konopí" (rostlina dva metry vysoká), "kanopa" (váza úzká a vysoká), "kanapé" (postel na nohách vysoká, na rozdíl do lůžka na zemi).

na ma rúhó - stěs. "rúhota" (pohana-posměch), srch. "po-rúga" téhož významu, čes. "rouhat se" (posmívat se věcem posvátným)

ščě tako kěráměu - slůvko "ščě" mělo kdysi široký význam "poštat-dopřát-poskytnout", ale také rus. "e-ščě", bul. "ó-ščě" (ještě navíc).

Ostatním slověům této i jiných tabulek až čtyři tisíce let starých dobře rozumíme - a to je ten zázrak slovanštiny!

Metody teroru vůči poddaným

Panstvo kromaňonského původu si vyzkoušelo, že poddaným Praslovanům nemusí být v ničém, ani ve stížnostech na bezpráví vyhověno, aby si nečinili stále větší nároky. Tím si po celé věky upevňovali svou moc a panskou povýšenost nad poddanými. V tom byla asi ona "moudrost" krále Nestora.

Uvedená pylská tabulka vypráví, co se přihodilo praslovanskému rolníkovi v Řecku ve 12. stolctí př.n.l., ale podívejme se, co se stalo podobnému slovanskému občanu u nás na Moravě o 3000 let později.

Nutno předeslat, že jako v předhistorickém Řecku, tak i u nás na Moravě patřila původně veškerá půda i lesy domácím slovanským občanům. Avšak po Bílé hoře (1620) bylo k nám dosazeno panstvo německé, které si přivlastnilo zámky a k nim půdu i lesy.

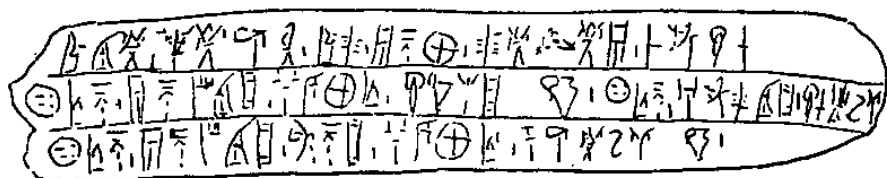
Občan Dorničák z Janovic u Frýdku zdědil po předcích ke kousku pole také přilehlý les, z něhož jeho předkové prodávali dřevo a tak se živil. Leč do zámku ve Frýdku se po Bílé hoře přistěhovalo německé panstvo Oppersdorfů ze Švýcarska, které si přivlastnilo i veškeré okolní lesy. Občanu Dorničákovi nezbylo, než pracovat

v panském lese za bídnou mzdu jako drvoštěp, aby uživil svých pět dětí a nemocnou ženu. Jeho stará dřevěná chalupa potřebovala vyměnit dva shnilé trámy. Aby neměl potíže s hajným, který les hlídal, vydal se do frýdeckého zámku, že požádá hraběte Oppersdorfa o povolení, aby si směl setnout dva smrky.

Do zámku ho ani nepustili, ale na jeho naléhání se mu pan hrabě ukázal v okně. Povolení pro hajného mu slíbil vydat, ale drábovi dal jiné pokyny, ten občana zbil holí, aby nekradl v panském lese a pustil na něj psy, aby ho vyhnali. Cestou domů si občan Dorničák sedl na mez a plakal, bylo mu "měkko" nad tím bezprávím, stejně jako řeckému pisateli tabulky před 3000 lety. Pověst praví, že plačícího janovského občana na mezi uviděl mstitel panské zvěle Ondráš, který mu se svou partou zbojníků pomohl smrky sehnat a hajnému pohrozil, aby to neudal.

Oba případy se sobě podobají jako vejce vejci, týkají se stejných poddaných a stejných pánů. Co se tedy za těch 3000 let změnilo?

10. Pylská tabulka s "damokorem"

Tabulka "PY. Ta-711" z 12. století př.n.l

1. OWIDĚ-w PÚKĚ ŠČÍRÍ-s OTĚ-ch WANAKÁ-n TĚKĚ-j
 viděv pukliny zlobí se, od-běh cizák vz-teklej

SWÍKĚWÁ-č DÁMOKORÓ
 povolal předáky

2. ŠČĚRÁ NÁ-s WÁNÁ SĚWIJÁ-šĚ ŠČO UKÁRÁ KOKI
 stírá nás Wány zjevujíc co vytýká, hnusné

RĚJÁ "idcogram" 1
 kresby nádoba 1

3. ŠČĚRÁ NÁ-s WÁNÁ SĚWIJÁ-šĚ KU NAJÁ-m ŠČO
 stírá nás Wány zjevujíc k nám co

UKÁRÁ-šĚ TO ŠČÍ DĚWĚSÁ "idcogram" 1
 vytýkajíc to při-ští dovezu nádoba 1

Slovník

owiděw - základem je sloveso "widjejá" (vidět), zde s předponou "o-" a koncovkou "-w" znamená "uviděv-ohledav". Praslovanské sloveso převzato do všech "ide" jazyků: fec. "-ideín", lat. "videre", gót. "witan", něm. "finden"...apod.

ščírí's - srch. "ščer-dati" (láteřit-nadávat), stčes. "ščrbivý" (zlobivý), čes. "roz-člít se" (zlobit se)

otě-ch (ot-jech) - stčes. "jechati" (běhat-spěchat), zde s předponou "ot-" za české "od-", tedy "od-běh"

wanakán (wanjakán) - cizák, jako na nápise č. 8

těkj (tjckej) - srch. "ték" (dotčený), stčes. "těkaniě" (vzrušení-rozčilení), čes. "vz-teklej"

dámokoró - rozbor viz dále

swíkěwá-šĚ - srch. "svíkati" (shánět-svolat-pozvat-povolat)

ščěrá - jako čes. "stírá" (hanobí-nadává-peskuje), srch. "ščerdá" téhož významu.

- nás Wáná** - jedinečný doklad národnosti Neolitiků a pisatelů tabulek staré Kréty a Řecka před více jak 3000 lety. Nápisový název "Wáná" je koncovkou původního "sělo-jáná" (neolitičtí zemědělci) a dnes "S l o - v a n é"
- sěwijá-šč** - čes. "z-jevujíc" od základu "ěwijá" (jevit-projevit)
- ščo** - původní praslovanské tázačí slůvko, dnes slc. "čo", jap. "čo", čes. "co", srch. "što", do lat. "quo", it. "che" (ke)
- ukará** - od základu "kárájá" (kárát-napomínat-řídít), zde s předponou "u-" ve významu "u-pomíná, vytýká"
- koki řejá** - jako u náp. č. 3. "kokř" z pův. "kaki" (sračky, hnusné kresby), čes. též "koko-tina" (nesmysl) a "řejá" - rytiny-kresby
- děwěsá** (djewjesá) - jako čes. "dovezu"
- dámokoró** - 4. pád množného čísla "povolal dámokory" (domácí dílenské mistry či předáky), kteří zodpovídali za práci dělníků. Ten název "dámokará-čijá", převzat pak do řec. "demokratia"
- dámo** - z praslov. "da-mój" a to snad z původního "dach-mój" (dům můj) a odtud dnešní "domov". Do jiných jazyků: stind. "damas", řec. "démós", lat. "domus", lat. "domi-seda" (doma sedící žena)
- korón** - od pův. slovesa "kárájá" (řídít-vést-vzdělávat), odtud i "káral-karol-král" i osobní jméno "Carolus-Karel-Karl".

- o -

Řecký název "demokratia" je tedy převzat a upraven z názvu domácích Praslovanů, kde název "dámokaráčijá" označoval doslova "domácí vedení". Každá osada či obec byla samostatnou jednotkou hospodářskou i organizační, jak tomu bylo u nás ještě v minulém století. Řídicím orgánem byl domácí "staršina" nebo "starosta", který měl k ruce držitele pořádku a odborné pracovní poradce. Veškeré vedení bylo tedy v rukou domácího lidu.

Všechno bylo jinak po vpádu asijských tatarských Řeků. Domácí obyvatelstvo praslovanské větčně předáků a starostů zotročeno, samostatnost obcí zrušena, vládu nad celou zemí převzal řecký nejvyšší kněz pohanský jako samovládcé a tyran, ostatní příslušníci útočníků se stali "svobodnými občany", osvobozeni od jakékoliv fyzické a intelektuální práce. Později od 5. století př. n. l. došlo ke změně systému, ze svobodných občanů byli voleni přední správci měst a obcí. Pro tento systém byl převzat od domácích Praslovanů název "demokratia", který ovšem neplatil pro domácí lid, pro nějž zůstalo jen bezprávné otroctví. Řecká demokracie platila pouze pro nepracující panstvo, tedy pravý opak původního významu toho názvu.

A nejen systém byl obrácen naruby, ale i složky názvů: název řec. "démós" označoval poddaný lid "démonické-děbelské" povahy a "kratés" (síla-násilí) označoval vládu násilím nad domácím lidem.

Řecká demokracie znamenala zotročení pracujícího domácího lidu, je tedy výsměchem toho názvu a nemůže být vzorcem pro dnešní společenský systém, jak mnozí mají zato.

Výpověď tabulky s damokorem

Touto tabulkou a jejím názvem "Wáná" je jednak písemně doložena slovanská národnost původních obyvatel Kréty a Řecka z 2. tisíciletí př.n.l. Za druhé názvem "damokoron" (řecky rovněž "damokoron") je doložen praslovanský systém domácích odborníků, kteří dohlíželi na kvalitu výrobků v řemeslnických dílnách. Ti byli pak zodpovědní za kvalitu výrobků, odevzdávaných Řekům jako povinná daň poddaných. Dále je touto tabulkou doloženo, jakých metod užívalo řecké panstvo vůči poddaným, aby je donutilo k vyšší kvalitě výrobků. Výběřčí vyhledával na výrobcích nejmenší chyby, za nedostatky na ně řval a nadával jim. To proto, aby byli vděční, když některé zboží přijal a poplatníci aby si nečinili nároky na odměnu.

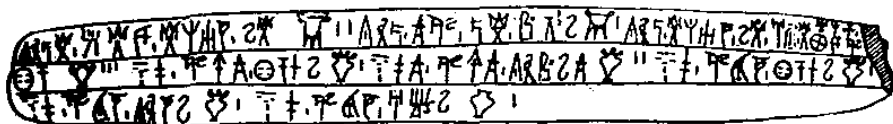
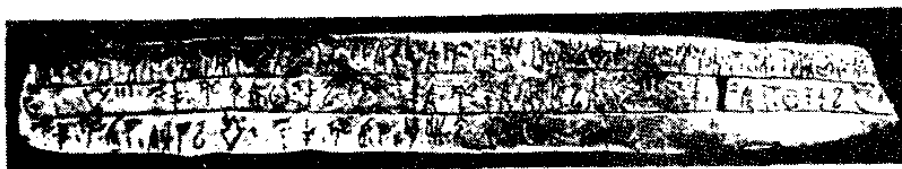
O tom vypráví i následující tabulka s trojnožkami.

11. Blegenova tabulka s trojnožkami

(Triumf Ventrisova řešení)

Americký archeolog C.W. Blegen našel v troskách pylského paláce řadu dalších tabulek, které uložil v Aténách a na podzim roku 1952, odejel domů do Ameriky, kde trávil zimní přestávku. Tam se mu dostala do rukou právě vydaná Ventrisova "Pracovní poznámka č. 20" v časopise "Journal of Hellenic Studies", kde Ventris s Chadwickem zveřejňují návod ke čtení tabulek "B". Blegen se nemohl dočkat jara, aby si na tabulkách v Aténách uložených ověřil Ventrisovo řešení. Náhodou chytl do ruky tabulku ve tvaru palmového listu na půl rozlomenou, zkusil ji podle Ventrisova návodu přečíst a ke svému nemalému překvapení jejímu textu na bázi řečtiny porozuměl. Napsal o tom Ventrisovi dopis, v němž sice poněkud zdrženlivě, ale přece jen uznává jeho postup. Byla z toho velká senzace a najednou i pochybovači uvěřili, že Ventrisovo řešení je správné.

Zde je fotografie tabulky, její grafický záznam a Ventris-Chadwickův výklad textu:

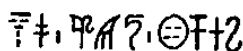

A1

TI-RI-PO-DE AI-KE-U KE-RE-SI-JO WE-KE
 τριπόδε Αίγαιος Κρήσιος Ψέχαι
 dvě trojnožky Aigeus krétský přináší

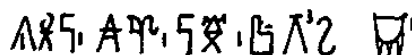

DI-PA ME-WI-JO QE-TO-RO-WE
 δίπας μέλιον κ*ατρώεα
 nádoba menší čtyřluchá

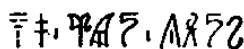
A7

A2

TI-RI-PO E-ME PO-DE O-WO-WE
 τριπόδος έμει ποδεις ού έλφαι (?)
 trojnožka; na jednu nohu není v dobrém stavu

DI-PA ME-WI-JO TI-RI-JO-WE
 δίπας μέλιον τριώφεις
 nádoba menší trojuchá

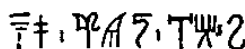
A8

A5

DI-PA ME-ZO-E QE-TO-RO-WE
 δίπας μέζος (?) κ*ατρώεα
 nádoba větší čtyřluchá

DI-PA ME-WI-JO A-NO-WE
 δίπας μέλιον άνωέας
 nádoba menší bezuchá

A9

A6

DI-PA-E ME-ZO-E TI-RI-O-WE-E
 δίπας μέζος τριώφεις
 dvě nádoby větší trojuché

Text tabulky je ovšem praslovanský a čteme jej takto:

1. TÍRIPÓDĚ-j AÍCHĚÚ-m KĚRĚSIJÓ-n WĚKĚ
 třípatky Achájům Krét'an vlieče
2. TÍRIPÓ-d Ě MĚ-t PÓDĚ-m ÓWO'WĚ-n
 třípatek je zmetek s-podem vyvrácen
3. TÍRIPÓ-d KĚRĚSIJÓ-n WĚKĚ A WIKĚKÁU MĚ DĚŘĚA
 třípatek Krét'an (z Kréty) vlieče a vykecal mně vyděrač
 vynadal

4. SÚ TO (čili jedna třípatka a dvě nádoby vadné, celkem
jsou to nádoby tři tři výrobky vráceny, dalších 5 přijato)
5. DÚBA-j MĚZOĚ-n ŠČĚTOR-OWĚ
ná-doba střední čtyř-uchá
6. DÚBAĚ-j MĚZOĚ-n TÍRI-OWĚĚ
ná-doby střední tři-uché
7. DÚBA-j MĚⁿWIJÓ-n ŠČĚTOR-OWĚ
ná-doba menší čtyř-uchá
8. DÚBA-j MĚⁿWIJÓ-n TÍRIJ-OWĚ
ná-doba menší tři-uchá
9. DÚBA-j MĚⁿWIJÓ-n ÁN-OWE
ná-doba menší bez-uchá

Slovník:

třípódj-j - 4. pád množného čísla s nenapsanou koncovkou "-j" od "tíri-pód" napsaného na druhém řádku rovněž bez koncovky "-d". Základem je "pód" (podnož-patka-noha), srch. "pód" téhož významu, takže s číslovkou "tíri-" je to "třípatka-třínožka", do něm. "Dreifuss" - rendlík na třech nožkách pro vaření v neolitu na otevřeném ohni.

wěkě - čes. "vleče-vleku", souvisí též s "vezu"

ówo-r-wě-n - vynechanými konsonanty "-r-n-", význam slova podle bul. "obórvan" = vyvrácený-nerovný

wikěkáu - s koncovým "-u" za naše "4" (uo), čes. "vykecal-vykydal-vynadal"

děřea - srch. "dėran-dėrač" (vydėrač), čes. též "dareba"

sú to - častou užívaný sumarizace před číslovkou (viz náp. č. 7).

dubá-j - z pův. "dúbjá" (prohlubeň-nádoba), srch. "dúbati-dúbiti" (hloubit) srch. "dúbač" (dláto), čes. "dubina" (hlubina), čes. "dub" (strom, z jehož dřeva se dlabaly lodě, troky a j.). S předponou "ná-" dává dnešní čes. "ná-doba".

První znak slova čte Ventrís nesprávně "di-", aby se přiblížil řeckému názvu "dipos" (nádoba), správně se však čte "dú-" a druhý znak "-pa" platí i pro "ba"

-ówě - přídomek "-uchý" (tři-uchý), bul. "ovój" (úchyt, ucho nádoby), u vozu ze starého "ovóč" do čes. "oje" k úchytu tažného dobytka, do řec. "os" (ucho z pův. "úcho-p")

Řečtina - anebo praslovanština?

Ventrís vysvětlil text této tabulky přibližně správně z řečtiny, ačkoliv přesnější je v praslovanštině. Kde se vzala tato příbuznost obou jazyků?

Za nápísem č. 29 bude blíže vysvětleno, jak k této jazykové příbuznosti došlo. Balkán byl nejdříve po dlouhou dobu osídlen neolitickým obyvatelstvem praslovanským, které provozovalo zemědělství, stavebnictví a veškerá řemesla včetně keramického. Později vnikli a část Balkánu okupovali asijsí Řekové, kmeny lovecké,

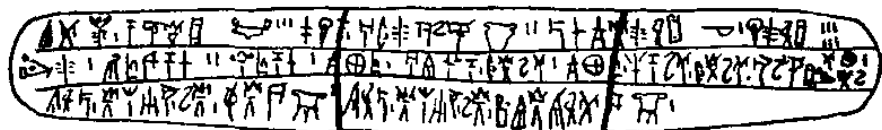
keré si domácí praslovanské obyvatelstvo podmanily a časem docházelo k jazykovému sjednocování. Jenže Řekové neměli svých vlastních názvů z oborů provozovaných domácími Praslovany, proto je museli převzít z praslovanštiny a upravit své výslovnosti. Tím vlastně dostala řečtina charakter "indoevropský".

Takto se vysvětlí, jak je možné, že praslovanský text této tabulky lze částečně vyzoomět i na bázi řečtiny.

Keramické zboží spolu s tabulkou dovezl k r é t s k ý občan Achájům do řeckého paláce Pylos. To potvrzuje i z dějin známou skutečnost, že po théské sopcečné katastrofě z počátku 14. století př.n.l. převzali vládu nad zdemolovanou Krétou řečtí Achájové. Takže pozůstali Kréťané se stali poddanými Řekům a byli povinni dodávat daně ve zboží Řekům do Pylu. V tomto případě se znovu opakuje chování výběřého vůči poplatníkovi jako u předešlé tabulky. Zboží s nepatrnými chybami vrací, poplatníkovi ještě řádně vynadá, ten dareba, takže poplatník musel vrácené zboží dovézt znovu. Tím se vlastně dosáhlo toho, že v pozdější klasické době antického Řecka dosáhly výrobky otroků keramické, sochařské, stavitelské a jiné nejvyšší technické a umělecké úrovně.

Kdežto zboží vyjmenované následující tabulkou bylo asi v pořádku, totiž kromě první položky nočníku, který doveze keramik příště.

12. .... tabulku jsem napsal

1. PISARÁ-ě TO ŠČÍ DĚJÁ	(ideogram)⇒
nočník - to příště udělám	"nočník" 3
2. PAKÓ TÓ-m ABĚTĚ MĚNĚ	(ideogram)⇒
smůla, tím oběti mární	"smůla v hrnci" 2
3. PORÓĚ KĚTĚRÍJA	(ideogram)⇒
toporový čeřen	"čeřen na ryby" 1
4. KOTĚRÍJA	"
košíky proutěné	6
5. SWÍTJE-k	"
svítek plátna	1
6. PÚRÁ ÚTORÓ	"
pekáče uzavřené (pečicí trouby)	2

7. <u>MÚRATORO</u>	,
hmoždír	1
8. <u>ĚKÁRÁ-t APIŠČÓ TÓ-m PĚDĚWĚSÁ-m</u>	,
pluh opatřený tím podvozkem	1
9. <u>ĚKÁRÁ-t I TO WĚSÁ-šč PĚDĚWĚSÁ-k SÓ WĚNOJÁ-šč SWÍ DĚWĚ</u>	,
pluh i to vezoucí podvozek s ním, věnujíc vše bohům	
	<u>SÁŠČĚ</u> ,
	zde jsoucím 1
10. <u>TÍRIPÓ-d KĚŘESIJÓ-n WĚKĚ-šč AÍCHĚU</u>	(ideogram),
třípatku Krét'an vlekoucí Achájovi	"třípatka" 1
11. <u>TÍRIPÓ-d KĚŘESIJÓ-n WĚKĚ-šč ÓPIKĚ WIRISÁU</u>	(ideogram),
třípatku Krét'an vlekoucí, tabulku napsal	"třípatka" 1

Slovník:

- pisaráč** - v řadě jazyků slovo "pistunum-pisser-pissoire-pissen"...atd. označuje močení-čurání, ale nápisové slovo dokládá praslovanský původ tohoto slova, kde "pisaráč" je nočník a všechny tři krétským hrnčírům přivezené výběřčí nepřijal, hrnčír je musí udělat a dovézt příště
- abětě** - znak "pě" značí i "bě", doklad názvu lidských krvavých obětí v krétském dialektu, na rozdíl od balkánského "měna", stčes. "žertva", něm. "Opfer"
- poróč** - čes. "to-poro" (násada na náradí), do lat. "porrigo" (prodloužit)
- kětčírja** - srch. "kít" (ryba) a srch. "jerilo" (úplet-sít), stčes. "ketelka" (rybářský čeřen), tedy zde "rybářský čeřen".
- kot-ěříjá** - srch. "kótarica", čes. "kotec" (úplet z proutí pro kvočnu k vysezení či kocení kuřat z vajec), dodáno 6 kusů
- púrá útoró** - srch. "púriti" (pěci), srch. "útoro" (nitro), takže dva pekáče vnitřní, čili pečící trouby, dodány 2 kusy
- múratóro** - srch. "móriti" (mačkat) a srch. "terti" (drtit). tedy "hmoždír"
- ě k a r á-t** - doložený název v plném znění pro "oradlo-pluh", jehož obrázek posloužil k akrofonickému odvození znaku hlásky "ě-" (viz na str. 19), od slovesa "kárájá" (obdělávat- vzdělávat-fídit), starobalkánsky "akár" (obdělané pole)
- Kěřesijó-n** - Krét'an, z ostrova "Kčřesa" (Kréta), název mylně odvozován od lat. "creta" (křída), avšak název je mnohem starší, neboť praslovanské "kčřesa" značí chov dobytka rovněž od slovesa původního "kárájá" (pěstovat-chovat), hlavně ovcí v množství statisíců
- ópike** - 4. pád od "ópika" nebo "ópěka" (na slunci nebo v peci opékaná hliněná tabulka nebo cihla)
- wirisáu** - napsal srch. "rísati" (rysovat-kreslit-psát), s předponou "wi-" znamená "vypsal-napsal"

Posledními dvěma slovy tabulky je neoddiskutovatelně potvrzeno, kdo vlastně všechny tabulky psal - poddaní Praslované!

Pisatel tabulky vypisuje poctivě předměty, které dovezl z Kréty do řeckého paláce Pylos. Takto měly vypadat i ostatní tabulky. Ale přece si na 9. řádku neodpustil ironickou poznámku:

"...to všechno věnuji bohům (kněžím) zde jsoucím ..."

Touto poznámkou je zároveň doloženo, že na Krétě a v Řecku nedostávali poddaní Praslované za dodané zboží do paláců žádnou odměnu ani protihodnotu, nanejvýš nadávky za vadné zboží. Proto poddaní zůstali chudobní a palácové panstvo nesmírně zbohatlo bez práce a bohatých si vážíme víc, než chudých.

Těmito několika tabulkami jsme vylíčili prozatím předhistorickou Krétu a Řecko a na to navážeme dále nápisy na stéle z Lémnu číslo 29.

13. Krétské písmo na Moravě

V roce 1976 se opavskému archeologu Jiřímu Pavelčíkovi poštěstil neobyčejně vzácný nález, který dokumentuje na neolitické Moravě stejné písmo jako v té době na Krétě a v Řecku. Jde sice o malý keramický kotouček o průměru 4 cm a v tomto kraji ojedinělý, ale svým nápisem snad stejně významný jako Evansovy nálezy četných tabulek na Krétě. Vypadá takto:

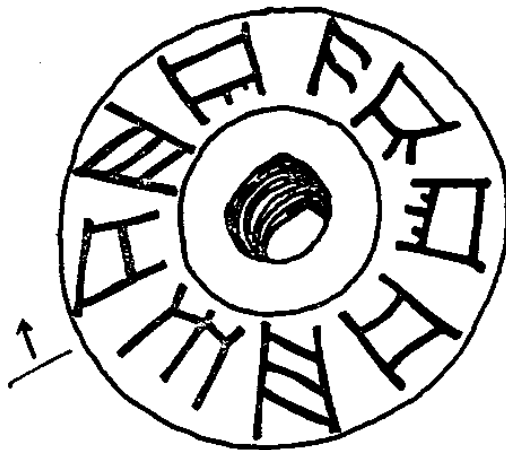

K nálezu došlo při průzkumu neolitické osady u obce Hlinska poblíž Lipníka na severní Moravě, nálezců o něm podává zprávu v Památkách archeologických (Praha 1983, str. 295-315) a v opavském archívu má evidenční číslo 03940-1078/76.

Kotouček ležel v odpadové jámě spolu s uhlíky, popelem, kousky ztuhlého dřeva a jinými odpadky z neolitické domácnosti. Tyto přilehlé organické zbytky dal pak nálezců kvůli zjištění stáří otestovat radiokarbonovou analýzou ve dvou ústavech: ve východním Berlíně zjištěno absolutní stáří 4675 ± 60 let a téměř stejné hodnoty v holandském Groningenu 4670 ± 45 let. Pochází-li tedy památka z doby okolo 2750 př.n.l., to jest zhruba z počátku 3. tisíciletí př.n.l., to znamená, že je o jedno tisíciletí starší, než nálezy slabičného A-písma na Krétě, které je moravskému písmu příbuzné.

Podobné keramické kotoučky, ovšem bez nápisů byly po neolitických tkalcích nalezeny po celé oblasti od Číny po Atlantik. Sloužil kdysi jako setrvačnick točivého momentu při kroucení nití z vláken, osou byl kolík prostrčený otvorem uprostřed kotoučku. Toto primitivní zařízení zvané "vřeteno" bylo součástí přelenu, později nahrazeno kolovratem.

Stářím památky je nápis značně nezřetelný, takže jej nálezců zpočátku považoval za pouhou ornamentální výzdobu. O nálezu se pak dověděl znalec starých písem Dr. J. Mana z Valašských Klobouk a tím i pisatel těchto řádků. Zjištěno, že písmo moravského kotoučku je skoro totožné s A-písmem kréto-mykénských tabulek, takže nezřetelné znaky kruhového nápisu hlinského kotoučku mohly být upřesněny a přepsány takto:

Nápis na plošce mezikruží má základnu ke středu kotoučku, takže svíslé linie znaků se k vnějšímu obvodu rozbíhají. Je psán pravoběžně a plynule bez označení začátku a konce věty a bez dělení na slova, jak bylo tehdy zvykem. Z devíti znaků nápisu jsou dva použity dvakrát, takže je zde 7 různých znaků. Z toho dva znaky jsou totožné se znaky krétského písma "A" i "B", totiž znaky slabik "já" a "wá", jak jejich fonetické hodnoty stanovil Ventris a jak jsme si je ověřili z textů tabulek v této souvislosti:

krétské A-písmo: = já, na Moravě: = já
 = wá = wá

Ostatních pět znaků odvodíme z moravských názvů praslovanštiny akrofoniicky takto:

- = há - od názvu "háza" (venkovský záchod, viz též č. 19), odvozeno od slovesa "házajá" (od-hazovat), původní znak hlásky "h" po celé Evropě i na severoafrickém pobřeží, v latině dal pak velké "H" i malé "h"
- = wi - od názvu "witwé" (větve stromu), tentýž znak je směrově levoběžný ve staré Itálii jako "v", v latině F.
- = tí - od názvu u č. 11 "tíri-pód", ale zde na Moravě asi "tíri-noš" (třínožka), kotlík na třech nožkách pro vaření v neolitu na otevřeném ohni, do něm. "Dreifuss"
- = na - od názvu "navjka" (cívka na nití)
- = šča - od názvu "ščap", pozděj "ščěp" (štěp, rouh stromu) stěs. "ščěpenie" (začepení-zavázání-uzavření), "začepená nevěsta" (už ne volná, přimknutá k muži)...atd. Název "jášče" (provozující) též u č. 63 v Itálii.

Takto stanovené hodnoty znaků by pak dávaly na hlinském kotoučku toto znění textu:

								
HÁ - JA - WÁ	WI - TÍ	WÁ - NA	JÁ - ŠČA					
ob-hajoba	žití	Wána	tkalce	(Slo-vána)				

Slovník:

- hájawá** - archaická forma, stěs. "hájoba", dnes "ob-hajoba", odtud i "hajný" (ochránce lesa) a "háj" (chráněný les), do něm. "Hag" (háj).
- wití** - archaická forma dnešního "žití" nebo "živobytí" (obživa), do lat. "vivus" (živý), do řec. "bio-" (živo), původní forma do dnes v interjekci na dobytek "vijó!" (živo-živěji!), viz též nápis č. 76.
- Wána** - opět potvrzený etnický název ve 2. pádě od "Wán" (Slo-ván) jako na krétské tabulce č. 10, kde je ovšem o 1500 let pozdější, ale stále z doby neolitické.
- jášča** - 2. pád jednot. čísla od "jášče" jako v Itálii na nápisě č. 63 ve významu "provozující", srch. "jácati", stěs. "začati" (činit - provozovat) v tomto případě tkalcovství.

Neobyčejně významný dokument

Jde sice o běžný keramický kotouček, jakých bylo po neolitických tkalcích všude nalezeno mnoho, jen bez nápisu. Tento však nese nápis, a tím se stává jedním z nejvýznamnějších nálezů, neboť dokumentuje tyto dosud neznámé skutečnosti:

1. - že Neolitové od Orientu až po Evropu byli národnosti slovanské,
2. - že tito dávní neolitičtí Slované užívali ve střední Evropě z počátku svého původního písma slabičného, a to stejného jako v předhistorickém Řecku a na Krétě, ale i v Orientě. Užívali ho ve střední Evropě ještě v průběhu 3. tisíciletí př. n. l. a další památky dokládají, že k písmu hláskovému přecházeli postupně v 2. tisíciletí př. n. l.,
3. - že dnešní Slované jsou vlastně evropskými autochtony, a to od nástupu evropského neolitu, o čemž se vedou už 200 let prudké spory,
4. - že nesli stále stejný etnický název v množném čísle "Wáná" jakož i na Krétě (náp. č. 10), u Vikingů "Vanna" až do 9. - 13. století n. l. a ve stejné době u bavorského geografa "Zeriuana" (Slované) z vlastního praslovanského "sělo-jáná" (venkovští zemědělci).

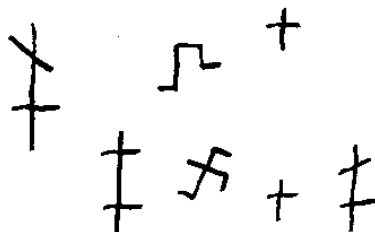
Užívání slabičného písma u neolitických Praslovanů dokládají i další dvě památky.

Krétské písmo na Slovensku

Bratislavský muzejník Pavol Križko po pracném hledání objevil nakonec v letech 1861-5 na kopci Smrčníku dva praslovanské rúnové nápisy, o nichž pojednáme následovně pod čísly 14 a 15. O 30 let později byl upozorněn, že na skaliskách u obce Bodiny poblíž Povážské Bystrice jsou rovněž podivné staré nápisy, které neumí nikdo přečíst. Križko se tam vydal v roce 1895, nápisy opsal a uveřejnil ve Zborníku Muzeální slovenské společnosti č. 1., str. 195-200 z roku 1896. Časopis je uložen v martinské Matici slovenské.

Toto písmo bylo tehdy zcela neznámé, neboť hliněné tabulky s tímto písmem objevil Evans na Krétě o čtyři roky později. Protože Križko toto písmo vůbec neznal, o luštění bodínských nápisů se ani nepokusil. Někteří slovenští badatelé, Dr. Minárik, Dr. Rieger a Dr. Bukovinský se domnívali, že je tam zanechali Řekové na cestě za jantarem do Pobaltí. To bylo totiž až v 50. letech po zveřejnění Ventrisova řešení tohoto písma na bázi řečtiny. Proto se pokoušeli vyložit i bodínské nápisy z řečtiny, ovšem neúspěšně. Jsou totiž rovněž praslovanské.

Na výklenku skály u Bodiny na první pohled viditelném je vytesán nápis znaky 10-25 cm vysokými a rýhami 1-2 cm hlubokými tento nápis:

Z textů kréto-mykénských tabulek už víme, že některé znaky měly dvojí až trojí fonetickou hodnotu. Takže i zde první znak PA značí i BA, druhý znak má hodnotu DÁ od názvu "dá-lina" (dálka), křížek je totožný s krétským RO, ale značí i LO, jak je tomu i na Krétě. Hákový kříž na dolním řádku není znakem písma, je to "ideogram" a označuje "lidskou krvavou obětí" tatarských pohanů na domácích praslovanských rolnících. Tedy stejný proces, jak je doložen tabulkami č. 5-6-7 na Krétě a v Řecku.

Takže tento první bodinský nápis čteme takto:

PA-DÁ-LO

padalo (umíralo)

BA "ideogram"

ovšem "obětí"

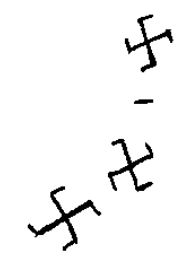

RO-BÁ

rabů (otroků)

Netřeba dalšího komentáře.

II.

Druhý bodinský nápis vytesaný na boční stěně skaliska má podobný význam a čteme jej takto:

	obět'
	obět'
	obět'
	
	
<u>NÚ</u> nás	<u>DÚ-ch</u> rdousí /usmrcují/

Tři hákové kříže by znamenaly tři lidské oběti, ale mohou znamenat i mnoho. Spodní řádek je už písmo, první znak zobrazuje nitro, po staru "nú-trina", tedy NŮ, druhý znak je skoro totožný s krétským DŮ od "dú-bjá" (drtidlo na obilí z kmene stromu), za něj patří "-ch" pro něž toto slabičné písmo nemělo znaku.

Slovník:

nú - stará forma dnešního "nás", franc. "nou" (nú) téhož významu

dú-ch - ve východním dialektu stejný význam, jako na karlovičském žárovém pohřebišti **TA DÁCHŮ** (tu zanikají - umírají - mizejí) č. 17

Ideogram "hákový kříž" je na některých indických a babylonských památkách zobrazen jako čtyři ruce v kruhu držící obětní dýky pro usmrcování obětí. Je to tedy jasný znak krvavých lidských obětí pohanským bohům tatarským. Je příznačné, že tento zabíjácý znak z doby pohanské si zvolili za znak též němečtí nacisté.

Pavel Križko správně usuzoval, že pracně vytesávané nápisy do tvrdých skal v té dávnej době nebyly pouhými zábavnými hříčkami. Jsou to naopak záznamy smrtelně vážných událostí, které domácí praslovanský lid sužovaly a ohrožovaly. To dokládají i nápisy veleštúrské č. 14 a 15.

Počátek civilizace byl v Sumeru?

Po objevu sumerské civilizace v Mezopotamii v 18. století se věřilo, že zde má svůj počátek zemědělství, všechna řemesla, písmo, veškerá vzdělanost a vědeckotechnický pokrok. Podle českého sumerologa J. Klímy (Lidé Mezopotamie, str. 86) vládnoucí vrstvou bylo pohanské kněžstvo, jehož nejvyšší představitel zvaný "EN" (= jeden) byl současně světským panovníkem. Od toho zřejmě pochází i sám název S u m e r , odvozený z pův. tatar. "sóma-ár" (kněz-panovník). Je to vlastně stejný systém, jako u loveckých kmenů starší doby kamenné, kde nejvyšší šaman byl současně náčelníkem kmene.

Je jen otázkou, zda Sumerové měli vlastní nižší třídu poddaných pro vykonávání prací v zemědělství, řemeslech a písmu? Kdyby tomu tak bylo, pak by domácí neolitické obyvatelstvo velmi početné, bylo zcela zbytečné a jen by ztěžovalo státní rozpočet. Totiž teprve moderní archeologie zjišťuje, že dávno před Sumery byla úrodná Mezopotamie osídlena neolitickým obyvatelstvem zemědělským, jehož osada Džarmo (= jařmo) v severní Mezopotamii pochází už z doby asi 6800 př. n. l. Jestliže vpád tatarských Sumerů se datuje do doby asi 3500 př. n. l., pak měli Neolitikové více jak tři tisíce let času, aby se zde rozmnožili, celou Mezopotamii zabydleli, obdělali a vybudovali. Takže Sumerové přišli do hotového, měli zde i pracovní potenciál pro stavbu chrámů a měst z řad Neolitiků v postavení poddaných či otroků, aby sami představovali jen nepracující panstvo a říkali si "svobodní občané".

Od domácích zemědělců si Sumerové vynutili pravidelné dodávky "daní" v naturáliích. To jim přinášelo bezpracný blahobyt, takže to byl obřad posvátný, pro nějž byl vybudován svatostánek zvaný "zikkurat", do něhož poddaní přinášeli "dary bohům". Tento systém vybírání daní od zotročených Neolitiků napodobovali pak i okolní lovecké kmeny a v tom byli Sumerové opravdu "vynálezci". Zpočátku okolo výběřícího chrámu vznikaly jen "městské" státy, později stále rozsáhlejší veleříše, čímž se v centrální vládní metropoli hromadilo obrovské bohatství.

Neolitikové zavedli své zvukové slabičné písmo, o němž jsme pojednali výše na hliněných tabulkách Kréty a Řecka., už na počátku neolitu a toto písmo si zajisté přinesli i do Mezopotamie. Jenže v komunikaci s vládnoucím kněžstvem sumerským nemohli tohoto písma užívat, museli vyvinout zvláštní písmo "klínové". Jak bylo toto klínové písmo koncem 18. století objeveno a západními badateli nakonec i rozluštno, o tom pojednává každá publikace o písmu. Nyní nám však půjde jen o to, jaký podíl mají na tomto klínovém písmu domácí písaři neolitici, o nichž se v dějinách nemluví.

Pod troskami nejstaršího Červeného chrámu města Uruku v kulturní vrstvě IV. našli archeologové na 1000 hliněných tabulek z doby okolo 2900 př. n. l. (viz W. Ekschmitt: "Paměť národů", str. 32). Znaky na těchto tabulkách nejsou ještě znaky písma, jsou to jen uhrázky buďto popisného významu, zvané "pictogramy" (klas = obilí), anebo symbolického významu zvané "ideogramy" (hvězda = noc nebo bůh).

Znaky těchto tzv. **"archaických sumerských tabulek"** jsou tohoto druhu:

	klas	- označuje vše, co se týká obilí, jeho pěstování a dodávek do chrámu
	pluh	- označuje vše, co se týká zemědělství a práce na poli
	ryba	- týká se rybolovu a rybářů, dodávek ryb do chrámu
	vagina	- označuje ženy vůbec, jejich práce na poli a ve výrobě

Pro vyjádření pojmů obrázkem těžko zobrazitelným užívali písaři kombinace dvou i více symbolů, spojených v jediný znak asi takto:

	noha + cesta	= přicházeti - odcházeti - cestovati
	pták + vejce	= ploditi - roditi - úroda
	voda + oko	= plakati - pláč - smutek

... atp.

Kdo vlastně tyto tabulky psal? Byly sice nalezeny pod troskami chrámu, ale to neznamená, že je psali kněží. Případ je stejný, jako u hliněných tabulek nalezených na Krétě a v Řecku v palácových archívech. Poddaní byli povinni s dodaným zbožím do chrámu přiložit tabulku se seznamem zboží.

Když ovšem poplatník tabulku se soupísem zboží odevzdal, pak neměl dokladu o splnění daňové povinnosti a zboží by mohlo být od něj požadováno znovu. Ale i na to bylo v Sumeru pamatováno a zdá se, že je to právě vynálezem Sumerů: písaři zhotovili pro výběřčího daní z keramiky nebo slonoviny tzv. **"pečetidlo"**, ploché nebo válečkové. Toto pečetidlo otiskl výběřčí do jiné hliněné tabulky, které si poplatník ponechal u sebe jako "doklad". Na každou daňovou akci bylo třeba nového pečetidla, také výběřčích bylo víc, takže pečetidel se našlo v Sumeru velké množství. Kdežto potvrzenky s otisknutými pečetidly poddaní asi po skončení daňové akce zahazovali.

S praktickou těchto pečetidel srovnáme dnešní "kruhová" razítka úřední. Jako sumerská pečetidla byla opatřena "státním" znakem výběřčího a popřípadě několika znaky písma písařů, tak je tomu i u moderních úředních razítek, jimiž se potvrzuje zaplacení daní. Účel je tedy stejný, jen technika je dnes modernější.

Ale proč písaři neužívali na archaických tabulkách svého slabičného písma, když už toto písmo dávno znali a užívali ve svém lidovém prostředí? Asi proto, že jejich jazyku a písmu by sumerská kněží nerozuměli.

Domácí neolitické obyvatelstvo mluvilo původně svou praslovanštinou, kdežto sumerské kněžstvo a panstvo svým jazykem tatarským, takže si navzájem nerozuměli. Tento stav byl natrvalo neudržitelný a časem muselo dojít k jazykovému sjednocení. Podvolit se ovšem museli poddaní Neolitikové, kteří se museli naučit sumersky. Ale že tohoto domácího obyvatelstva bylo velké množství, svým počtem daleko převyšovalo sumerské panstvo a bylo rozptýleno převážně po venkovských osadách, byl to proces dlouhodobý a trval asi tisíc let, od 3500 do 2500 př. n. l. Přičemž mnohé

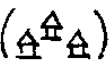

slovní kořeny praslovanské přešly do kněžské sumerštiny, jen byly redukovány na jednoslabičná slova sumerská. Protože Sumerové neměli pro mnohé pojmy zemědělské a řemeslnické svých vlastních názvů.

Jako jinde, tak i v Sumeru zruční písaři archaických tabulek se stali profesionálními chrámovými písaři. Jejich úkolem bylo spisovat chrámovou náboženskou mytologii a státní agendu. K tomu ovšem pouhé ideogramy nestačily a muselo být zavedeno zvukové písmo promlouvající jazykem suméřským. Jenže zvukové znaky mohou být akrofoničky odvozeny pouze z vícslabičných názvů praslovanských a nikoliv z jednoslabičných sumerských. Ale co měli písaři dělat, když jejich praslovanština už neexistovala?

Zaužívané byly jen ideogramy archaických tabulek a písařům nezbylo, než tyto ideogramy ozvučovat jednoslabičnými slovy suméřskými takto:

znak archaický:

znak klínový:

	ryba-rybáři-rybolov		cha (ryba i slabika "cha")
	žena, práce žen		sal (žena)
	venkov-otroci		kur (hory)
	kráva-dobytkářství		gud (dobytek)

Například na archaických tabulkách kresba ryby označovala obecně "rybářství a dodávky ryb", kdežto potom u zvukového písma pouze slabiku "cha", která znamenala nejen "ryba", ale také mluvnickou slabiku "cha", použitelnou i pro záznam jiných slov, která tuto slabiku obsahují. V tom případě se mohlo upustit od realistického zobrazení "ryby", aby se z toho stal jen abstraktní klínový znak slabiky "cha".

Rozsáhlá písařská práce vedla pak písaře k tomu, aby si zhotovili razítka znaků, jak je to u dnešního knihtisku. Jenže znaků tohoto písma bylo na 2000 a vyrobit je a v nich se orientovat bylo by obtížné. Ale pomohli si takto: vyrobili si jedno razítko seřfznutím dřívka, které tisklo klínovou čárku a tím pak složité znaky sestavovali. A klínovou čárku proto, aby sobě podobné znaky otočením klínu odlišili. Tak nějak vzniklo tedy sumerské písmo "klínové", jímž byla sepsána rozsáhlá sumerská literatura náboženská, státnická, naučná i básnická.

Řemeslo písařské bylo pro písaře celoživotním povoláním, v němž nabyli časem mistrovství spisovatelského a básnického. Kromě toho, co jim diktovali kněží, měli potřebu vlastní realizace a spisovali díla, do nichž vkládali své vlastní filozofické myšlenky. Psali sice v jazyce sumerském, avšak nezapřeli svůj praslovanský původ a své ponižené postavení otroků, jako například v této sumerské básni:

*"Slova, která vám nyní řeknu, na paměti mějte,
před slovy těmi stále v úctě stojte:
važte si přátel a dobré jim číňte,
važte si přátel silnějších i slabších.
Když někoho máš, kdo k tobě přátelsky mluví,
jaká to radost! Potom jsi opravdu člověkem!"*

Takto nemohl uvažovat ani král, ani kněz, který se nad otroky nebetyčně povyšoval, neměl je ani za lidi, je urážel a trápil je. Proto poníženy otrok jako pisatel uvedené básně toužil po vlídném slově, aby se cítil jako "člověk". Podobný tón se nese celou sumerskou literaturou.

Nahromaděné bohatství Sumerů, získané od poddaných, přilákalo pak do Mezopotamie další kořistnické kmeny, s nimiž se Sumerové museli dělit jak o bohatství, tak o otroky i písmo. Tak se toto písmo klínové stalo později také chrámovým písmem akkadským, babylonským, assyrským, perským a hetitským. Pokud bylo v jiných zemích tesáno do kamene, nebo psáno barvou na blány, dostávaly znaky i tvary zaoblené. Nicméně i tam bylo uzavřeno za neprodyšné zdi chrámové a zašifrováno do nesrozumitelných znaků, takže se zánikem chrámů zaniklo.

V Sumeru opravdu došlo k ozvučení původních ideogramů, čili "od obrázků k písmu", ale to je pouze specialita sumerská. Zcela jiným postupem, a to rovnou ke znakům zvukovým, došli už dávno předtím Neolitikové a toto lidové písmo všem srozumitelné se stalo základem všech písem světových dodnes.

Jinak než v Sumeru probíhal vývoj písma v Egyptě, jak následuje.

Egyptské hieroglyfy

Stejně jako úrodné náplavy Eufratu a Tigridu v Mezopotamii, tak i náplavy veletoku Nilu přilákaly zemědělce neolitické do Egypta už někdy ke sklonku 7. tisíciletí př. n. l. Až se zde rozmnožili a celé povodí Nilu obdělali, o tři tisíce let později koncem 4. tisíciletí vnikl mezi ně lovecký kmen africký, vedený kmenovými šamany-náčelníky, kteří se ujali vlády nad domácími Neolitiky. Jako v Sumeru, tak i v Egyptě, nejvyšší kněz faraón byl současně světským panovníkem. Rozdíl byl jen v tom, že státní mytologie sumerská má charakter asijsko-tatarský, kdežto v Egyptě je původu výrazně afrického /jako u Etrusků v Itálii/. A to určilo i odlišný vývoj písma v obou civilizacích.

Afričtí dobyvatelé povodí Nilu si od domácích Neolitiků vynutili rovněž povinné daně v naturálních a k nim rovněž záznam zboží na hliněných tabulkách, jejichž ideografické znaky se od sumerských archaických tabulek téměř neliší. Asi proto, že je psali v obou případech Neolitikové. Později přecházeli písaři v Egyptě ke znakům zvukovým, které odvozovali akrofonicky z názvů praslovanských, čímž je doloženo ještě průkazněji než v Sumeru, že Neolitikové byli národností praslovanské. Právě touto symbiózou neolitických Praslovanů s vládnoucím kmenem africkým vznikla v Egyptě jedna z nejužasnějších civilizací na zeměkouli.

Často slyšíme toto srovnání: zatímco polonazí Slované běhali někde v evropských pralesích za divokou zvěř a o písmu neměli ani tušení, měla vyspělá egyptská civilizace svůj vrchol už dávno za sebou. Avšak nyní zjišťujeme, že to byli právě dávní "Slované", kteří položili základy k egyptské civilizaci, v postavení otroků budovali chrámy a pyramidy, nesli zde vědecko-technický pokrok a v roli písařů tvořili egyptskou literaturu. Zruční písaři původních tabulek byli vyčleněni z fyzické práce, aby se stali profesionálními chrámovými a dvorními písaři.

Zpočátku vytesávali na pění kněží do chrámových zdí jen symbolické obrazy mytologické: okolo postavy faraóna symboly jeho božství a moci, po ploše volně rozhozené. Ještě tedy nešlo o "písmo".

Leč časem vyžadovali kněží od písařů také jména bohů a faraónů, které pomocí ideogramů nelze zaznamenat. Písaři si museli vypomáhat znaky zvukovými, které znali ze své lidové tradice a tak vzniklo kombinované písmo obrázkově-fonetické, které Řekové nazývali "hieroglyphos" (kněžské vrypy). Kromě toho vyvinuli písaři

pro běžné psaní na papyrusových svitcích dvě písma kurzivní, hieratické a démotické (kněžské a lidové). Nás však bude zajímat pouze monumentální písmo hieroglyfické, které zdobilo kamenné zdi chrámů, hrobek a obelisků.

Kněží dávali písářům příkazy, co mají napsat, ale je otázkou, zda napsané nápisy uměli vůbec číst. Například egyptský kněz Horapollón ve svém dvoudílném traktátu o písmu vykládá znaky takto: znak "pštrosí pero" znamená právdu a spravedlnost, protože tato pera jsou všechna stejná, znak "palmová větev" znamená rok, protože na palmě vyroste 12 větví za rok . . . apod. Jednak tyto poznatky jsou nesprávné a za druhé vykládá znaky až z posledního období, kdy už znaky jsou čistě hláskové a nikoliv ideografické.

Z toho lze soudit, že kněží neuměli nápisy číst a písáři jim je museli předčítat. Kněží však vyžadovali pouze obrázkové ideogramy, které mají neurčitý a široký význam, proto si k nim písáři museli přidávat pomocné znaky zvukové, aby pak při předčítání textu mohli kněžím tlumočit, že napsali, co jim bylo uloženo. Totiž aby to sami písáři nezapomněli.

Tohoto složitého způsobu obrázkových ideogramů kombinovaných se znaky zvukovými bylo užíváno asi od poloviny 3. tisíciletí do 3. století př. n. l., tedy více jak dva tisíce let. Za tu dobu vzniklo velké množství nápisů toho typu, i když byly tesány prachem do kamenných stěn. Jeden z nich ze střední doby si předvedeme a na něm si ukážeme, jak se mu má rozumět.

Je nutno předeslat, že ideogramy jsou nezávislé na jazyce a mohou být vykládány jakýmkoliv jazykem, kdežto pomocné zvukové znaky mají význam pouze v jazyce písářů, to jest v praslovanštině. Jen překvapuje, že moderní badatelé, kteří jazyk písářů neznali, vykládají zvukové znaky celkem správně. Asi proto, že srovnáním mnoha nápisů to odhadli.

Výšek tohoto nápisu i s výkladem je převzat z knihy E. Doblhofera "Od obrázkov k písmu" (str. 89). Tímto nápisem promlouvá nejvyšší sluneční bůh Ámon-Rá k svému pozemskému synovi faraónovi Thutmosemu III. (1504-1450 př. n. l.), protože každý faraón byl zástupcem nejvyššího boha:

V originále je sice uspořádání znaků jiné, jednotlivé skupiny znaků jsou čitelné z prava do leva a tyto skupiny jsou pod sebou ve svislých sloupcích. Zde je nápis překreslen kvůli pravoběžné latině, jíž je psán výklad. Pro výklad to ovšem nemá význam, ale důležité je upřesnění ideogramů znaky fonetickými takto:

1. - ideogramy požadované kněžskými dávají smysl jen přibližný
2. - význam ideogramů upřesňují znaky zvukové a tyto jsou psány v jazyce písařů, totiž prvními hláskami slov praslovanských. Pokud pro některá praslovanská slova nemáme doklady, tam si pomůžeme slovy dnešní češtiny za předpokladu, že začáteční hlásky zůstávají stejné.

ideogram: vousatý otrok znamená "vlastnictví" pána, svislá čárka = "muž", kachna = plodnost-potomek, tedy **"mužský potomek"**.

zvuk: otrok = "já-můj", kachna s čárkou = "s-" s nosovkou "-n", takže "s-n" je "syn", oba znaky **"můj synu"**

ideogram: otrok = "vlastnictví-můj", ruka se zbraní a popelnice + kříž = **"pomsta-smrt"**

zvuk: dvě šikmé čárky = "já-já-můj", další zvukové znaky "t-d-n" (tobě dán nábos-náraz), tedy **"můj mstiteli"**

ideogram: v originále shora dolů: sluneční bůh Ámon-Rá, pod ním řada poddaných + brouk skarabeus = nejvyšší kněz, celkem tedy **"faraon"**

zvuk: R-hpr-mn (Rá-hyper-man) = božský nadělověk - **faraon** (na ukázkě čteno opačně "Men-heper-ré").

ideogram: obrázek živé postavy = **"život"**

zvuk: "n-h-" praslov. **"njehajá"** (nechat žít) = **necht' žiješ!**

ideogram: had svou délkou znamená **"trvání"**

zvuk: "t-d-" (trvá dlouho), čili **"věčně"**

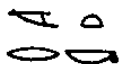
ideogram: otrok = "já", vlnovka = "nebe-záření", pod ní sluneční bůh amon-Rá, noha = pozemský svět, vrabec = posel boží - celkem tedy **"od boha Ámon-Rá vyzařování k zemi"**

zvuk: "j-n-b-w" = **já nebezky bůh vyzařuji"**

ideogram: vlnovka = **"záření-vysílání"**

zvuk: "n-" = **"nebeský-nebeskou"**

pouze zvuky: "k-t-rt-mr" - **"k tobě vyslovuji lásku"** a s předchozím znakem **"nebeskou k tobě vyslovuji lásku"**

... atd.

U poslední skupiny znaků znak "koš" se čte pouze začáteční hláskou "k-" jako předložka 3. pádu, nad ním znak "tč-měno" (temeno) znamená "tč-bě" (tobě), znak "rty" znamená jinde "r-t-", ale zde ve smyslu nápisu "promlouvat", poslední znak "motyka" praslovanského názvu "mará" připomíná české "má rád", to jest "láska" . . . apod.

Proč například před jméno faraóna kladli písaři často znak "vlastovka" ve významu "Veliký", když jde přece o ptáčka vyloženě malého? Asi proto, že tento znak má význam pouze zvukový v jazyce písařů, odvozený od praslovanského názvu "wara-stavka" (stavitelka uzavřeného hnízda, srv. čes. "vlastovka"), kde hláska "-r-" byla podle Champolliona záměnná s hláskou "-l-", takže "w-r-" znamená i "w-l-", což dává praslovanské "wala" nebo "vělīj" (veliký). Začáteční konsonanty se totiž doplňovaly jakýmikoliv vokály.

Například tento znak je obrázkem ohraničeného pole praslovanského názvu "palěh" (pole), ale mohl se číst jakoukoliv slabikou "pa-pě-pi-po-pu" a slovem, které některou z těchto slabik anebo pouhým "p-" začíná, aby to odpovídalo smyslu celého nápisu. Je to vlastně jakýsi "stenografický" záznam jako pomůcka písařů.

Vidíme, že písaři to měli neobyčejně těžké a museli velice přemýšlet, aby primitivním kněžím vyhověli. Strážci s bičem jen čekali na pokyn, aby je zbičovali.

Těmito zkrácenými záznamy si písaři ušetřili na počtu základních znaků i na počtu šablon, jimiž znaky přesně kopírovali. Takže vystačili s pouhými 25-30 fonetickými znaky širšího významu, na rozdíl od 100 znaků písma slabičného nebo dokonce 60.000 znaků ideografického písma čínského.

Lč v posledních třech staletích starého letopočtu dochází k třetí a poslední vývojové fázi egyptských hieroglyfů, totiž k hieroglyfickému písmu h l á s k o v é m u.

Z jakého vlastně jazyka tyto hláskové znaky na principu akrofonie písaři odvozovali, to ukazuje následující tabulka:

	= a, "ariěl" , rus. "orěl" (čti arjel) - orel		= p pa, "palěh" (pole)
	= b ba, "batjá" (bota)		= s só, "sóponjá" (spona)
	= č cí, "číbuk" (fajfka)		= s sú, "sústruh" , srch. "strúg" (hoblík)
	= d de, "dělanj" (dlaň)		= š šá, "šáchor" (rákos)
	= d dú, "dúbjá" (ná-doba)		= t ta, "tarmén" (třmen)
	= g ga, "gáčč" (kalhoty)		= t tě, "těmě" (tjemě, temeno, povrch)
	= h ha, "halěwá" (hliěba, pecen chleba)		= w wi, "wirawěc" (vrabec, vypravěč)
	= i j jí, "jilek" tráva s lopatkovým květem)		= z zó, "zóra" (zrak, oko)
	= k ka, "kačica" (kachna)		= l-w-, "lawá" (lev)
	= k ko, "koš"		= m-r-, "mará" (motyka)
	= k ku, "kúrak" , srch. "kórak" (krok)		= r-t-, "ratá" (rety, ústa)
	= k kú, "kút" (kout, roh místnosti)		= w wú, b bú, "wúl-búl"
	= m mú, "múra" (sova), srch. "múkati" (houkat)		= w-r-, "wara-stavka" (vlaštovka)
	= ó, "óris" (opis, písmo psaní)		

Pro mnohé to bude asi k nevěře, že otroci v roli profesionálních písařů v Egyptě byli národnosti praslovanské. A navíc že svůj původní jazyk ve svém civilním prostředí udrželi po celou dobu egyptské civilizace až do změny letopočtu. Ale když tímto jazykem mluvili a tabulky psali na Krétě a v Řecku v průběhu 2. tisíciletí př. n. l., pak už to ani v Egyptě neudivuje. Tento jazyk dokládá též text obalového plátna egyptské mumie z 1. století př. n. l. uložené v zagrebském muzeu (č. 107). Egyptské kněžstvo afrického původu zřejmě nemělo zájem, aby "bezbožní" otroci mluvili jejich posvátným jazykem.

Ale proč bylo najednou upuštěno od "ideogramů", užívaných předtím po více jak dva tisíce let a náhle zavedeny znaky hláskové? Totiž roku 333 př. n. l. došlo k okupaci Egypa armádou řeckou pod velením Alexandra Velikého. Antičtí Řekové a jejich kněží dovolili počítělým praslovanským písařům spisovat Homérova díla hláskovým písmem včetně samohlásek už v 8. století př. n. l. a o této výhodě přesvědčili zřejmě i kněžstvo egyptské. Kromě toho jako všichni okupanti si v cizí zemi vynutili nápisy dvojazyčné, tak i Řekové v Egyptě. Takovou bilingvu egyptsko-řeckou našli francouzští vojáci při Napoleonově tažení do Egypta roku 1798, když kopali zákopy u města Rosetty při ústí Nilu. Právě tato rosettská bilingva se stala geniálnímu francouzskému luštiteli J. F. Champollionovi klíčovou pomůckou k rozluštění prve záhadných hieroglyfů (1822). Byly to sice už hláskové hieroglyfy, ale to vedlo další badatele k výkladu i starších nálezů.

Při přechodu od fonetických znaků konsonantických, čtených většinou slabičně, ke znakům plně hláskovým, užívali egyptští písaři zvláštních pravopisných pravidel v uspořádání znaků, jak ukazují tyto dvě kartuše s jmény faraónů:

P O L I I Š
T O M I I Š

Ptolmííš (řec. Ptolemaios)

K I O P A D A + determinativy: ta
L I O P A R A + žcna

Kliopadra (řec. Kleopatra)

Výklad tohoto uspořádání je jednoduchý: znaky střídajících hlásek konsonant + vokál jsou psány samostatně, kdežto znaky **sousedících konsonantů**, mezi něž už žádný vokál nepatří, jsou psány zde u přepisu nad sebou, u první kartuše P...L u druhé K...D. Sice na originálech, které tvoří svislé sloupce, je tomu jinak, ale princip je stejný.

A tu máme další překvapení: totiž praslovaňští písaři na Slovensku (viz nápis č. 14), když přecházeli jako v Egyptě od slabičných znaků k hláskovým, užívali stejného pravidla v uspořádání znaků. U tohoto velestúrského náhrobního kamene znaky čtené slabičně s nenapsaným vokálem "-a", jsou psány v řádku, kdežto sousedící konsonanty, mezi něž už žádný vokál nepatří, jsou psány **nad sebou**, CH... JÁ
L R
i když je zde jeden znak "já" slabičný.

To jen potvrzuje, že písaři stejného praslovanského původu v zemích od sebe vzdálených, řešili stejný problém stejně.

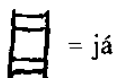
Setkáváme se s názorem, když egyptští písaři sloužili chrámu a panovnickému dvoru, pak museli být osobami vysoce váženými. Ale zdá se, že pravý opak je

pravdou. Ve všech starověkých civilizacích byli nejponíženějšími otroky, k čemuž měli kněží náboženské důvody, že byli "bezbožní" (popravdě chápali jen věci duchovní jinak, viz č. 108). Přesto si egyptští písaři toto řemeslo pochvalovali a nabádali k němu i své syny, protože psát bylo výhodnější, než stavět pyramidy. Pro panstvo byla pliplavá práce s písmem nedůstojná a přenechávána pouze otrokům.

Písmo čínské

Jestliže jsme si v článku "O původu písma" ukázali, že znak v podobě jařma byl jedním z prvních znaků neolitických rolníků, na nichž vybudovali akrofonický princip písma, pak to potvrzuje skutečnost, že tento znak je součástí znaků také písma čínského od počátku neolitu až dodnes.

Spolu s jinými znaky se tento znak donesl z Orientu až na Krétu a do Řecka, kde měl slabičnou hodnotu "já" a vypadá takto:

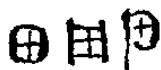
= já

Tuto podobu musel mít tentýž znak původně v době neolitické i v Číně, jen tamní štětcovou technikou a snahou po zdobnosti dostal časem tuto kaligrafickou podobu:

Jenže čínští pohanští kněží nepřipustili, aby tento znak měl zvukovou hodnotu "já", ačkoliv název tohoto předmětu z původního "járam", jen málo čínské výslovnosti přizpůsobený na "ja'mo" zůstal v čínštině dodnes. Ten zvukový znak se stal v čínském chrámovém a vládním prostředí pouhým obrázkovým "ideogramem" a čte se zcela jiným slovem "ghong" v širokém významu "ujařmení-zotročení-otrok". Tedy to, co neolitické Praslované od začátku opustili, aby došli k písmu zvukovému.

Jiný příklad. U písařů egyptských měl tento jednoduchý znak zvukové hodnoty "p-pa-pě-pi-po-pu" od praslovanského názvu "palch" (pole). Tentýž znak byl od Neolitiků převzat i do písma čínského, dostal opět zdobný tvar v těchto variantách:

kde je uvnitř vyznačena i čínská křížová výsadba plodin na poli, takže jde očividně o obrázek obdělávaného pole. Jenže v čínském písmu se nečte akrofonicky začáteční hláskou čínského názvu pole "thján" (počínštěno z původního praslovanského "těmě" - tjemje). ten znak se sice čte slovem "thján", ale v širokém ideografickém významu "rolník-práce na poli-zemědělství".

Tím si čínské pohanské kněžstvo otázku písma nesmírně zkomplikovalo. Maďarský autor Béla Kéki v knize "5000 let písma" (str. 59) uvádí, že čínské písmo

má na 60.000 různých znaků, tedy přibližně tolik, co má čínština veškeré slovní zásoby. Průměrnému vzdělanci sice stačí znát 4 až 5 tisíc znaků, ale nesmírná složitost tohoto písma je příčinou analfabetismu většiny obyvatelstva Číny. Staré písemnosti vypracované celými týmy zůstávají dodnes nerozluštěny. Překážkou přesného vyjadřování jsou též mytologické předsudky, podle nichž se slova, většinou jednoslabičná, nesmějí skloňovat (jazyk "izolační").

Slabičné písmo korejské

Jinak tomu bylo už v sousední Koreji, kam moc čínských císařů zřejmě tolik nezasahovala, takže neolitické písmo tam zůstalo zvukovým a slabičným dodnes. Například praslovanský znak v podobě jařma byl sice poněkud zjednodušen, ale ponechal si dokonce původní zvukovou slabičnou hodnotu takto:

 = já

Z něj dále odvozeny některé příbuzné znaky korejského písma této podoby:

 = á,   = c,   = je . . . apod.

Jak nesmírně plodný byl původní nápad Neolitiků z doby před 12.000 lety, jímž byl dán základ všem písmům na zeměkouli! I když v různých zemích různě upravovaným.

Na ukázkách písma sumerského, egyptského, čínského a korejského jsme si ověřili, že všechna písma mají jediný společný základ velmi jednoduchý, ale ten nebyl všude správně pochopen.

"Slovan všude bratry má"

Toto okřídlené heslo užívané dnešními venkovany má zajisté prastarý původ a je doslovně pravdivé (podrobněji o tom v článku "Populační exploze", na str. 293).

Totíž prvky praslovanského jazyka a písma najdeme ve všech zemích a civilizacích, od nejstarších orientálních až po moderní evropské a ve všech koutech zeměkoule. Jelikož od počátku znali mimo jiné praktiky i princip písma, stávali se všude chrámovými a dvorními písaři panovníků a králů. A že byli skromní a přizpůsobiví, učili se jazyku svých pánů a v pozadí mocných se stávali "neviditelnými". V roli písařů psali tedy v Číně čínsky, v Sumeru sumersky, v Egyptě egyptsky, v Řecku řecky, v Germanii germánskými jazyky . . . atd. Do těchto písemností vkládali pak své vlastní moudrosti a filosofické úvahy, považované dnes za moudrosti králů. Z různých zemí a dob je sesbíral italský přední historik Sabatino Moscati ve svém díle "Živoucí minulost" (Praha 1984) a z nich zde některé vybíráme:

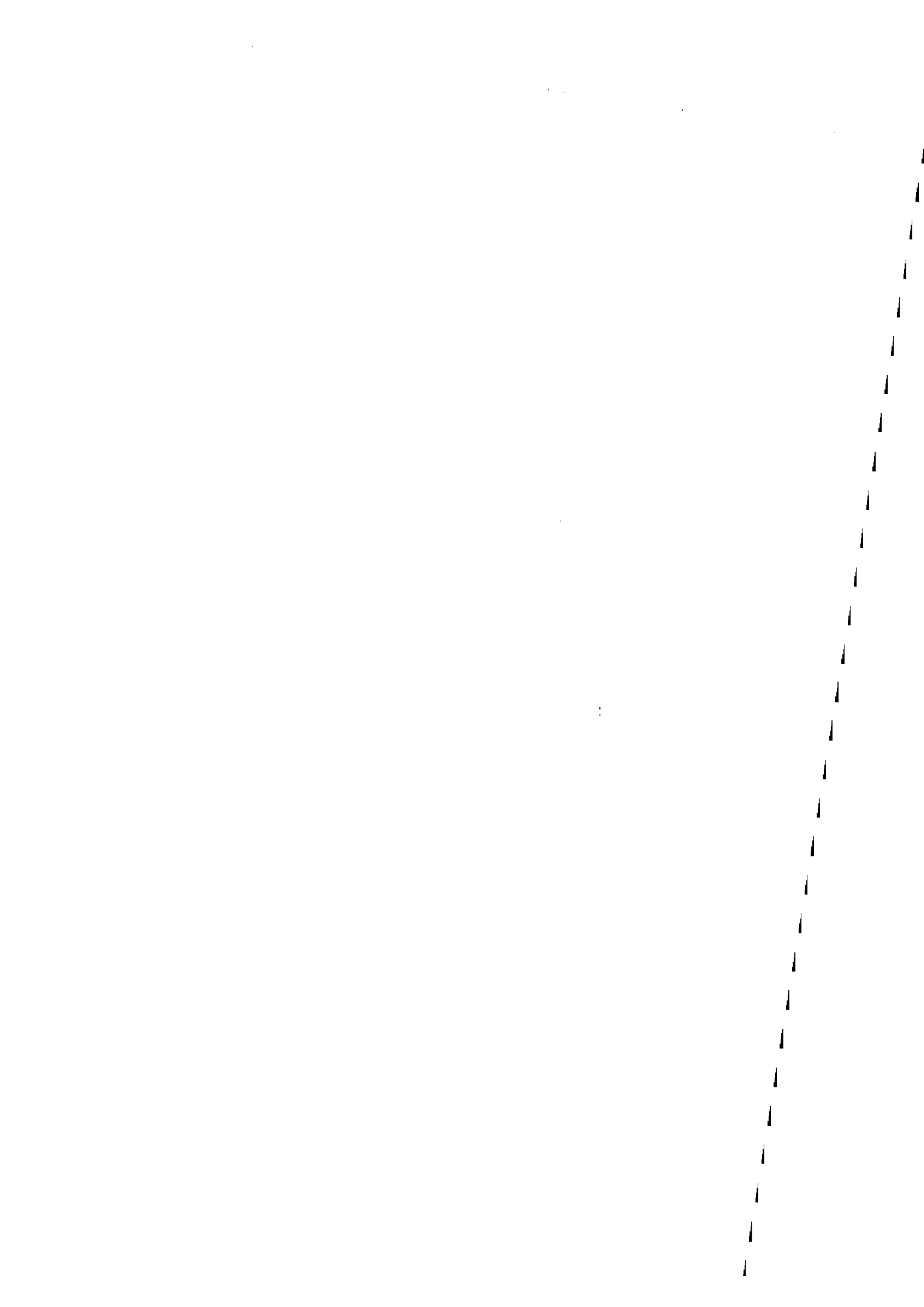
- Neodírej nemajetného, vždyť nic nemá, do okradeného nekopej!
- Jakkoliv trpí člověk spravedlivý, bude jednou odměněn (po smrti?).
- Nevolej na prchajícího "zločinec", je-li ti skryt důvod jeho útěku!
- Lepší je shovívavý, než bohatýr a kdo ovládá sebe, je nad dobytele.
- Lepší je jídlo ze zeleniny, a k tomu láska, než z vykrmeného býka a k tomu nenávisť.
- Jaký užitek má člověk z toho, že se pod sluncem pachtí?
- Mně muži zralému, mně muži moudrému, k ničemu není má moudrost.
- Pomíjivost, samá pomíjivost, řekl kazatel.
- Není třeba být dědicem pána, aby se člověk stal strážcem pokladu, není třeba být synem pána, aby se člověk stal **p í s a ř e m !**

- o -

Zvláště tato poslední věta, ať už je napsána v jakémkoliv jazyce, napovídá, kdo vlastně ve všech zemích byli těmi písaři, v dějinách neznámí. Na stěny chodby egyptské Cheopsovy pyramidy je červenou hlínkou napsáno: "Jak je ten král pitomý!". Kdo to asi psal a jaký byl jeho názor na božského syna Slunce?

EVROPSKÉ PÍSMO HLÁSKOVÉ

Slavná abeceda fénická

Už antičtí historikové se zajímali o to, odkud pochází jejich písmo. Říman Tacitus se domnívá, že z Egypta, Řek Hérodotos hádá, že je král Kadmos donesl do Řecka z Fenicie, nedávno český orientalista B. Hrozný hledá jeho původ v Sumeru . . . apod. V lokalitách fénického vlivu jako Byblos, Lakiš, Gezer, Bet Šemeš, Tell el-Adžúl . . . se na stélách vyskytují nápisy s písmem hláskovým už ve 14. století př. n. l., tedy tisíc let před zavedením hláskových znaků v Egyptě. To vedlo badatele v minulém století ke studiu abecedy fénické. Zjistili, že fénické názvy jednotlivých znaků mají na začátku právě tu hlásku, která tvoří zvukovou hodnotu znaku. Tomuto principu dán řecký název "akrophonia" jako základní princip tvorby znaků.

Zde jsou znaky fénické abecedy a jejich fénické názvy:

	= A, alef (býk-vůl)		= TH
	= B, beth (dům)		= I, iod (ruka)
	= G, gimel (velbloud)		= K, kaf (dlaň)
	= D, daleth (dvěře)		= L, lamed (bodec)
	= E, hé (vrata)		= M, mem (voda)
	= W, waw		= N, nun (had)
	= Z, zin (zub)		= S, samech (ryba)
	= H, heth		= P, pa (ústa)
	= T, tau (kříž)		= R, reš (hlava)

Tyto fénické názvy znaků převzali pak i Řekové, jen je upravili své výslovnosti koncovkou "-a" takto: alfa-beta-gamma-delta-héta-wawa-zéta-kappa-lambda . . . atd. Fénický jazyk není sice znám, ale byl prý příbuzný známé hebrejštině a podle toho rekonstruován.

Takže zůstalo dodnes při tom, že hláskové písmo vynalezli a zavedli Fénicičané a to zajistilo jejich světovou slávu.

Vyskytly se však o tom i pochybnosti. Například přední italský historik Sabatino Moscati ve svém díle "Il mondo dei Fenici" (U nás "Foiničané", Praha 1975, str. 76) o tom píše:

"To by znamenalo, že ve znaku "A" bychom měli vidět vola, ve znaku "B" dům, ve znaku "D" dvéře, ve znaku "G" velblouda . . . atd. Tento názor jr však vzdor své rozšířenosti pochybný, protože předpokládanou podobu ve znacích nevidíme a většina znaků se nepodobá žádnému předmětu. Budeme muset tudíž usoudit, že fénické názvy znaků nejsou primerní, ale že byly zavedeny druhotně jako pomůcka k zapamatování znaků."

Moscatti sice přiznává Féníčanům rozšíření hláskového písma po zemích Blízkého východu, avšak zdůrazňuje, že sám akrofonický princip je mnohem starší, než éra Féníčanů.

Podobně jako pomůcka k zapamatování byla vymyšlena říkánka česká k abecedě latinské:

Adam-Bere-Cibulu-Dává-Evě-Figuru. Geugor-Havel-I-Jiř-Karel-Láme-Metlu-Na-Oslu-Proč-Qilíš-Řekl-Svatý-Tomáš-U-Velebného-Xavera-Zachariáše.

Tato česká říkánka dává dokonce souvislé věty, takže se dobře pamatuje. Bylo by však naivní hledat ve znaku "A" podobu Adama, ve znaku "O" podobu osla . . . apod. Nejde tedy o žádnou akrofonií a nejde o ni ani u abecedy fénické.

Féníčané jako světoběžní obchodníci někde abecedu zřejmě převzali a k ní si přičinili pouze své názvy znaků, aby si jejich zvukové hodnoty zapamatovali. Takže původ této abecedy musíme hledat u jiného národa někde v Evropě, kam Féníčané cestovali za obchodem. Dnes už víme, že to byl obchod s otroky a od nich tuto abecedu získali. Opsali ji ovšem nepřesně a z jejich znaků žádné předměty nepoznáme. V té době nebylo veřejných škol a znaky musely zřetelně zobrazovat předměty, aby je i neškolený občan poznal a mohl je číst akrofonicky.

Jenže hlavní roli v dějinách hrály národy agresivní a výbojné i jejich písma. Kdežto skuteční zakladatelé původního písma slabičného a potom i hláskového, tiší, skromní a nenápadní, zůstali zcela neznámí.

Že to byli rovněž Praslované, stejně jako u písma slabičného, to nám ukáže následující tabulka, kde znaky nejstarší hláskové abecedy jsou akrofonicky odvozeny opět z názvů praslovanských takto:

AKROFONIE původní hláskové abecedy

 A	= a, araló (oradlo, pluh)	 	= n, niěwó (modro-nebe-strop)
 B	= b, barzá (ženská prsa)	 O	= o, okjó (oko, oční duhovka)
 C	= c, cáp (mlátidlo) (cep, cápadlo)	 P	= p, pěnj (peň, strom pníci)
 4	= č, čabár (džber na záda)	 R	= r, rámě - v Itálii (paže v bok)
 D	= d, dách (došková střecha)	 R	= r, rámě - na Balkáně (paže v bok)
 E	= ě, ělá (jedle)	 S	= s, sarpá = š (srp, sarpajá = škubat)
 H	= h, harant (hrant, krmítko)	 T	= t, tarmá (trám, podpěra)
 H	= h, hjavá (hlava)	 V	= ú, úhau (úhel, kout)
 H	= h, háza (odhaz, záchod)	 V	= v, vitwě (větve stromu)
 X	= ch, charúz-chrz (kříž)	 W	= w, wadá (voda, vodní vlny)
 Y	= ch, chaljáz (klas obilí)	 Z	= z, zěmljá (země, vrstvy)
 I	= i, ihlá (jehla s ouškem)	 X	= ž, žčnó (ženské rodidlo)
 J	= j, (odvozeno od "i")	 Z	= ž, žězló (opora, výztuha)
 K	= k, kurak (krok)	 Z	= ž, žěláb (žleb, koryto)
 L	= l, lakčť (loket, ohyb)	 R	= já, járam (jařmo, chomout)
 M	= m, mārě - v Itálii (moře s břehem)	 M	= šč, ščěp - v Itálii (roub stromu)
 M	= m, maljáz - na Balkáně (roub stromu)	 H	= šč, ščípa - na Balkáně (štípaný špalek)

araló - rádlo-pluh, později srch. "-raló", stčes. "rádlo" (oradlo-pluh), do řec. "aratrón", do lat. "aratrum" (pluh), do lit. "árti" (orat), do gót. "arjan" (orat), vše z praslov. "árá" (pola plurál)

barzá - ženská prsa, od starého slovesa "barzajá" (prýštit-vytékat), odtud "barbarmen-pramen-bařina-březen-bříza", do něm. "Brust" (ženská prsa) . . . apod.

ku-rak - vlastně "pří-raz" (krok), srch. "kórak" (krok)

járam - na rozdíl od znaku slabičného zde chomout pro jedno tažné dobytče, srch. "járam", do čín. "ja'mo"

maljáz - srch. "mljáz" (omládek-výhonek-roub)

. . . atd., všechny názvy netřeba dokládat, jsou očividně praslovanské.

Tato původní abeceda měla zvláštní znaky pro hlásky specificky praslovanské a už to dokládá její praslovanský původ. Jsou to především ostré i měkkécné sykavky "c-s-z-š-ž-š-ž", neboť to byl jazyk výrazně "satem". Potom znaky pro "ch-j-ě-v-w-l-l" (uo) aj., které v jiných jazycích nejsou, nebo jen ojediněle.

Jelikož výslovnost Féniciánů, Řeků, Římanů aj. byla převážně hrdelní (kentum), sice znak praslovanské hlásky λ = c (cáp-cep) převzali, avšak Féniciáné a Řekové jej četli jako "g" a pak už to není ovšem "a-be-ce-da", nýbrž **"alfa-beta"**. Kdežto Římané převzali praslovanský znak λ = č, ale četli jej jako "k", protože hlásku "č" ve

své řeči neměli. Například jméno praslovanského písaře a potom římského spisovatele "Čičěro" (znamená "drobný"), psáno "Cicero", ale čteno "Kikero". Stojí za pozornost, že původní praslovanský význam tohoto slova "cicero-drobný" označuje dodnes v tiskárenství "drobné" písmo!

O Římanech je známo, že si přivlasnili ženy domácích "S-latinů" (Praslovanů) a právě od nich se naučili tomuto hláskovému písmu.

Proč hlásky namísto slabik?

V predešlé části knihy jsme si ověřili, že původním písmem Neolitiků bylo písmo slabičné a rovněž to, že toto písmo si donesli zpočátku i do Evropy. Nicméně někdy počátkem 2. tisíciletí př. n. l. přecházeli postupně na znaky hláskové - a to proč?

Slabičnými znaky bylo možné zapsat některá slova jen nedokonale, ale to nebyl zřejmě ten hlavní důvod. Důležitější bylo zřejmě to, že časem se měnil jazyk pisatelů. Slova původně převážně slabičná se tisíciletým užíváním zjednodušovala, vypouštěny byly především samohlásky, vyžadující značnou energii dechu. Došlo to tak daleko, že věta dnešní češtiny **"Strč prst skrz krk"** nemá už ani jednu samohlásku ani slabiku. Taková slova sice neztratila srozumitelnost, avšak slabičnými znaky je nelze vůbec zaznamenat. Tento proces byl ovšem dlouhodobý.

Dnes už nevíme, jaká byla původní forma českého slova "prst", avšak podle odvození jeho vývoj můžeme rekonstruovat asi takto: původně asi "para-sát" (souběžný mnohý), potom "parast-porast-porost-porst-perst-prst". Ve formě "porost" označoval i "les", do jiných jazyků: lat. "forestis", franc. "forêt", angl. "forest", něm. "Forst"...apod.

Aby taková neslabičná slova svého jazyka mohli praslovanští písaři zapisovat, museli upustit od znaků slabičných a zavádět postupně znaky všech základních hlásek včetně souhlásek. Namísto jednoho znaku "já" museli potom psát dva znaky "j + á", ale ukázalo se, že je to výhodnější, namísto 100 znaků slabičných vystačili pak s 25 znaky hláskovými a navíc vyjadřování bylo mnohem přesnější. Hláskové písmo zvítězilo na světě.

Technika řezaných znaků hláskových z větví stromů (viz u náp. č 19) vyžadovala maximálně jednoduché znaky. Ale pokud tomuto požadavku vyhovovaly některé znaky slabičné, zůstaly v užívání i u písma hláskového, jak ukazuje toto srovnání:

znaky slabičné:

⌘ = ě ěkarát (pluh)

⌚ = i, ihlá (jehla s nití)

⌞ = ú, úhau (úhel-kout)

⊕ = ka, karúh (pecen chleba)

⌘ = pĕ, pĕčá (pec)

⌘ = ma, maljáz (roub)

⌚ = ščó, ščópa (štípa)

⌘ = já, járam (jařmo)

znaky hláskové:

⌘ = a, araló (pluh)

⌚ = i, ihlá (jehla s ouškem)

⌞ = ú, úhau (úhel-kout)

⊗ = h, halčvá (chleba)

⌘ = p, pĕč (pec)

⌘ = m, maljáz (roub)

⌘ = šč, ščĕp (roub)

⌘ = já, járam (chomout)

Z toho je patrné, že to byli stále tížež Praslované, kteří první slabičné písmo vynalezli, potom je na hláskové písmo zdokonalili a po celé zeměkouli roznesli.

Za to ovšem nebyli "slavnými", jako neprávem Féniciáné, ale naopak prokletí, v dějinách utajeni, prohlášeni za analfabety, kteří písmo nikdy neznali. První písmo jim prý přinesli církevní věrozvěstové Cyril a Metoděj až koncem 9. století n. l., čímž byl celý svět oklamán.

Pravopisná pravidla

1. – Od samého počátku napodobovalo fonetické písmo mluvenou řeč, takže stejně jako texty písma slabičného, tak i hláskového jsou psány **p l y n u l e** (in scriptio continua), tedy bez oddělování slov. To je právě největší překážkou při luštění, pokud neznáme nápisový jazyk.
2. – Pokud se v plynulém textu vyskytnou mezi skupinami znaků tečky, dvojtečky nebo mezery, tyto neoddělují slova, nýbrž jen upřesňují výslovnost vedle stojících znaků. Například psáno "LAROI:Č" se čte "larojíč" s dlouhým "-í-", nebo psáno "VA S" se čte "vás", psáno R. s tečkou se čte "ř" . . . apod.

3. - Každý znak E se čte zásadně měkce jako "ě" (je) a to i ve slabikách DĚ-TĚ-NĚ-RĚ se čte jako "dje-tje-nje-rje", každý znak I se pojí s hláskou "j" (íj-jí), dále se rozlišuje "v" a "w", rovněž "l" a "ʃ" (uo), jsou samostatné znaky pro přezky "ch" a "šč", ale není žádných znaků pro "f" a "g", které patří jazykům kentum.
4. - Rozlišujeme abecedy Praslovanů v krajinách od sebe vzdálených, takže italický znak hlásky "P" se v balkánské abecedě čte "r" . . . apod.
5. - Při zavádění hláskového písma ve střední Evropě byly znaky řezány z větviček stromů (viz u č. 19), což dalo písmu " h ů l k o v ý " charakter z linií pouze rovných a žádných zaoblených. Tento charakter zachovávalo písmo i když bylo ryto do keramiky nebo tesáno do kamene a jen pozvolna se tvary některých znaků zaoblovaly a podle toho odhadujeme zhruba stáří památky, pokud není přesnějšího historického datování.
6. - Přibíjení dřevěných znaků na srubové domy se provádělo pravou rukou a to si vynutilo postup z prava do leva, takže u tohoto levoběžného psaní zůstalo u Praslovanů po celý starověk i při jiných technikách písma.

Plynulé psaní textů by činilo potíže při čtení i dnes, takže např. takto napsaný nápis ZNÁMKYKOLKY bychom mohli číst "znám kykolky", ale je-li na trafice, čteme jej "známky kolky". Podobně i u starých nápisů.

Rúnové nápisy na Slovensku

Těmito nápisy se dostáváme k ožehavé otázce, zda to nejsou podvrhy jejich nálezce Pavla Křížky z minulého století. Tento předsudek trvá dodnes a žádá si vysvětlení.

Ke zdůvodnění, že jsou to podvrhy, se uvádí, že jde o projevy nezdravého nacionálního šovinismu obrozenců minulého století. Tito prý viděli dávné Slovany i tam, kde nikdy nebyli a také chtěli dokázat, že už dávno znali písmo, což oficiální historické prameny popíraly. V tom případě by musely být prohlášeny za autorova falza rovněž veškeré nápisy v této publikaci uvedené, ač jsou roztroušeny po všech světových muzejích a autor je zná pouze z reprodukcí.

Je známo, že středověká inkvizice velmi pečlivě vyhledávala jakékoliv slovanské písemnosti a je likvidovala jako "kacířské", a to bez ohledu na to, o čem pojednávaly. Mohly to být třeba předpisy pro kvašení vína apod., ale stačilo, že jsou slovanské. Zachovaly se jen ty, na něž inkvizice nepřišla, když byly vytesány na neznámých skalách (č. 14 a 15) anebo je skryly hroby (č. 16). A když už bylo stanoveno, že ze starší doby nesmí žádný slovanský nápis existovat, pak jakýkoliv nález staršího nápisu slovanského musel být nedvolatelně prohlášen za podvrh nálezce.

Vzpomeňme jen aféru z minulého století okolo staročeských rukopisů zelenohorských a královédvorských. Tyto rukopisy nehodláme obhajovat, abychom nebyli hrubě zesměšněni, už nadělaly mnoho pekla a jejich obhájci byli důkladně zprofanováni. Nic nepomohly fyzikální a chemické testy, prováděné nezávisle po celé Evropě a nakonec i pražskou kriminálkou nedávno, které prokázaly stáří inkoustu a pergamenu právě ze 13.-15. století. Otázka těchto rukopisů zůstává dodnes zcela otevřená. A opět zde uvedené mnohem starší písemnosti praslovanské by musely být rovněž falza.

Ostatně staročeské rukopisy, i když prohlášené za falza, jsou uschovány a pečlivě opatrovány v trezoru Památníku písemnictví, takže jim zkáza nehrozí a mohou být kdykoliv znovu objektivně zkoumány. Kdežto tyto dva Křížkou náhodou nalezené nápisy v kopcích nad Kremnicí na Slovensku jsou vystaveny devastaci počasí a turistů a hrozí jim zánik, což by byla nenahraditelná škoda.

Na ně se nyní podíváme a na nich si ověříme, jak se vyvíjelo praslovanské hláskové písmo v průběhu tří tisíciletí.

14. Náhrobní kámen od Veľestúru

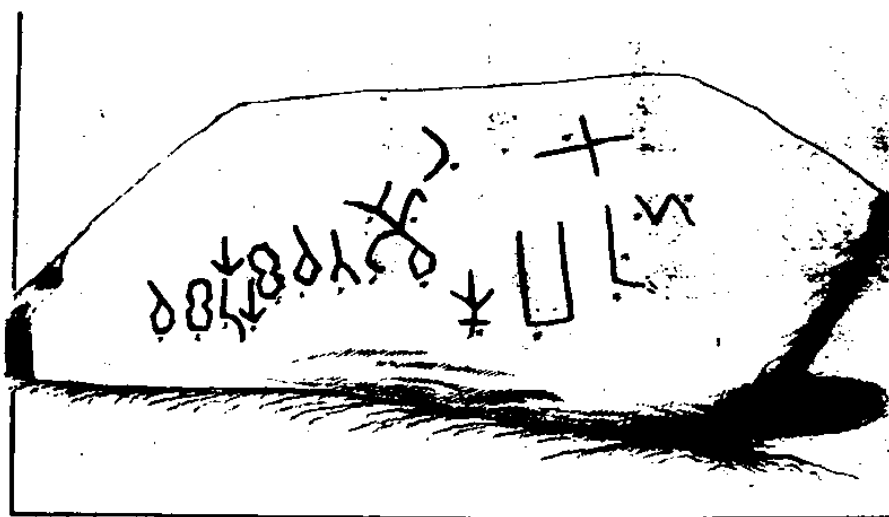
Bývalý učitel Pavel Křížko se pro svůj zájem o památky stal badatelem Slovenského národního muzea v Bratislavě. V roce 1860 se zabýval objevy praslovanských nápisů v Kollárových publikacích z baltické Retry a ze staré Itálie ve "Staroitalii slavjanské" z roku 1853. Když to viděli jeho kolegové z muzea, upozornili Křížku, že podobné staré nápisy se vyskytují také na skaliskách nad Kremnicí.

Takovou informací nemohl nechat Křížko bez povšimnutí a ještě téhož roku na podzim se vydal do kremnických kopců hledat ty nápisy. Při této první obchůzce žádný nápis nenašel a pro velké chladno se musel vrátit. Cestou zpět potkal domácího občana a jeho se zeptal, zda neví o nějakém písmu na zdejších skaliskách. Občan náhodou o jednom kamenu s písmem věděl a Křížkovi podrobně vyložil, kde jej najde. Ale Křížku důrazně varoval, aby si s takovými věcmi nezačínal. Jsou to prý "kletby čarodějů", které přinášejí lidem neštěstí a smrt. Dále uvidíme, že to nejsou jen lidové pověry, ale mají svůj reálný základ.

Křižko ovšem varovných slov občana nedbal a příštím rokem z jara se znovu vydal ten kámen s nápisem hledat. Opravdu jej na popsaném místě našel, ležel na cestě od Skalky k vrcholu kopce Smrčnicka. Při nedávném prohrnování cesty buldozerem byl odsunut mimo cestu a tam leží dodnes. Kromě toho se šel Křižko poohlédnout až k vrcholu Smrčnicka a tam ve svahu úžlabiny našel dva úlomky opracovaných kamenů s částmi znaků písma, které vzal s sebou domů.

Vrátil se ke kamenu s nápisem. Za tisíciletí je kámen zvětralý a zčernalý, stopy nápisu téměř zanikají, jen kříž v pravo nahoře je trochu zřetelnější. Křižko ztěžší některé znaky písma rozeznal, do skicáře opsal, ale k luštění nápisu to nestačilo. Později požádal sochaře Klemense, aby s ním na Smrčnick zašel, vzal si s sebou potreby a odlil povrch kamene do sádry.

V bílé sádře se jim společným úsilím podařilo celý nápis opsat a výtvarník Klemens jej graficky přepsal takto:

Ke stanovení zvukových hodnot znaků si Křižko přizval zkušeného znalce starých písem M. Chovance a tak došli k tomuto výsledku:

$$\begin{array}{ccccccc} & & \text{CH} & & ? & \text{C} & \\ \text{R} & \text{W} & \text{L} & \text{CH} & \text{W} & \text{R} & \text{U} & \text{R} \\ & & & & \text{B}_0 & \text{H} & \text{L}_c & \text{S} \end{array}$$

Převládají pouhé konsonanty a takový text nedává smysl v žádném jazyce. S výkladem tohoto nápisu si oba luštitelé nevěděli rady, jak se přiznávají v martinském časopise Sokol z roku 1862, číslo 10. Nad tímto nápisem dumali až do roku 1865, ale nakonec se vzdali.

Všimněme si, že v celém nápise chybí samohláska "-a", která byla v praslovanštině nejčastější. Obsahuje ji pouze jediný slabičný znak "JA" nad druhým "-R-" na prvním řádku. Takže jsou vyznačeny jen jiné samohlásky "u-o-ě". Z toho tedy plyne, že ke každému samostatnému konsonantu je třeba doplnit uprostřed slov krátké "-a-", na konci slov dlouhé "-á", aby tak vznikly slabiky a slabičná praslovanská slova. Po rozdělení plynule psaného textu na praslovanská slova pak dostaneme tento výsledek:

	CH		JÁ Čá				
<u>RaWá</u>	<u>LaCHaWá</u>	<u>RU Ra</u>					
hroby	chovají	oráče (rolníky)					
			<table style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="text-align: center;"><u>B_G Há</u></td> <td style="text-align: center;"><u>L_S Sá</u></td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">bohům</td> <td style="text-align: center;">oběti</td> </tr> </table>	<u>B_G Há</u>	<u>L_S Sá</u>	bohům	oběti
<u>B_G Há</u>	<u>L_S Sá</u>						
bohům	oběti						

Po doplnění nenapsané samohlásky "-a" nebo na konci slov množné číslo vyznačující "-á", nápis najednou promlouvá zcela zřetelně čirou praslovanštinou. Náš předpoklad, že si čtenář má ke konsonantům doplnit "-a-á" potvrzuje skutečnost, že kam už žádné "-a-á" nepatří, jsou konsonanty psány "nad sebou", jak je tomu v

CH	JÁ
----	----

případě "L-" a také s jedním slabičným znakem "R-". Je to totiž stejné pravopisné pravidlo, jako z téže doby u egyptských nápisů hieroglyfických, když se tam přecházelo ke znakům hláskovým (viz str. 65-66).

Slovník:

- rawá** - množné číslo od "raw", stčes. "rov" (hrob)
- chla-chawá** - množné číslo "chovají", časem se slovo zúžilo na pouhou druhou polovinu "-chawá" a dnes čes. "chová". V lidové moravštině se dochovala i původní praslovanská forma celého slova "chláchol" (utěšuje-chová), což se i k tomuto nápisu hodí.
- rujáračá** - množné číslo od "rujárač", dnes zkráceno na čes. "oráč", znamená i "rolník". Na nápise č. 3 čteme na knósské tabulce praslovanskou formu "rujášč" (orající)
- bohá** - množné číslo "bohů" nebo "bohům"
- lěsá** - množ. čís. "oběti", odvozeno od starého praslov. slovesa "lěsajá" (ponechat), toto sloveso vymizelo, ale zanechalo srch. "lěs" (rakev i obětina zemřelému), čes. "les" (nechané nepokácené stromy), mor. "lěsa" (proutěná rohož na níž se "nechává" ovoce sušit). Praslovanské sloveso "lěsajá" do jiných jazyků: něm. "lassen", franc. "laisser", angl. "to let" (nechat-ponechat). Původně označovalo to, co se "nechává" zemřelým v hrobě, čili "obětiny" a v tomto případě "lidské oběti bohům".

Významné svědectví památky

Přes zkratkovitý a obtížně čitelný, pouze několika znaky zapsaný záznam, dokládá tato památka řadu důležitých informací:

1. Jazyk tohoto neolitického lidu je balkánského původu, z čehož je patrné, že na Slovensko infiltroval tehdy z Balkánu a časem se z tohoto jazyka vyvinula slovenčina dnešní.
2. Památka pochází z přechodného období, kdy se upouštělo od písma slabičného a zavádělo se písmo hláskové. Ustálený zvyk psát jeden znak a číst jej slabičně, vedl písaře i u znaků hláskových psát pouze začáteční konsonant slabiky, který se četl slabičně. Tím se vyznačují i další nápisné památky té doby. Bylo by užitečné, kdyby archeologové vykopali pod tímto kamenem pohřbené a na organických zbytcích otestovali stáří památky, aby se vědělo, kdy k tomuto zavádění hláskového písma u evropských Praslovanů došlo. Zhruba lze soudit, že tato památka by mohla pocházet z druhé poloviny 2. tisíciletí př. n. l.
3. Nápis na tomto kamenu nám sděluje, že pod ním leží lidské oběti neolitických praslovanských rolníků. Čili jde o kámen náhrobní, což potvrzuje vpravo nahoře **k ř í ž**, praslovanský to symbol života a smrti v době dávno předkřesťanské. Toto je sdělení nejdůležitější.

Kdo tyto nesmyslné krvavé persekuce na pokojném praslovanském lidu vykonával? Tabulkou č. 5 z předhistorického Řecka máme písemně doloženo, že to byli "Asiátijá", tedy tatarské pohanské kněžstvo loveckých kmenů původem ze starší doby kamenné. Z té dávné doby se dodnes dochovalo i pohanské obětiště, stojící nedaleko od tohoto hrobu obětí, dokonce se v lidové ústní tradici dochoval i jeho název "Velestúr".

A tu docházíme k překvapivému zjištění, že venkovský lid v jeho okolí na Slovensku tuto dávnou dobu před více jak třemi tisíci lety dodnes pamatuje! Je to téměř neuvěřitelné, ale zároveň to dokládá dosud neznámou skutečnost, že Slovensko obývají Slované nejméně už tři tisíce let. Z té dávné doby se u tohoto lidu traduje a z jedné generace na druhou vypráví, že ty značky na kamenech jsou "kletby čarodějů", přinášející domácím lidem neštěstí a smrt. Proto občan z okolí Križku před nimi varoval. Nejsou to tedy lidové pověry, jak by se zdálo, je to naopak tragická reálná skutečnost. Takové hrozivé věci domácí lid nezapomíná.

V západní Evropě takové krvavé lidské oběti na domácím lidu praslovanském v době neolitické vykonávali pohanští Keltové a mrtvoly obětovaných házeli do chodbových hrodek "dolmenů" (o tom blíže na str. 281). Kdežto zde na Velestúru je tatarská čarodějoví odhazovali pravděpodobně do odpadní jámy. A když je tam občané z okolí našli, zřejmě je důstojně pohřbili a místo označili balvanem s příslušným nápisem.

Jak se těchto krutých teroristů domácí lid na Slovensku zbavil, o tom vypráví nápis na obětišti Velestúr, na nějž se podíváme.

15. Pohanské obětiště Veletúr

Při obchůzce po kopci Smrčníku v roce 1861 našel Križko kromě náhrobního kamene s nápisem dále v úzlabině pod vrcholem kopce dva úlomky kamenů s částmi znaků písma. Tyto úlomky vzal s sebou a jsou dodnes uloženy v depozitáři martinské Matice slovenské.

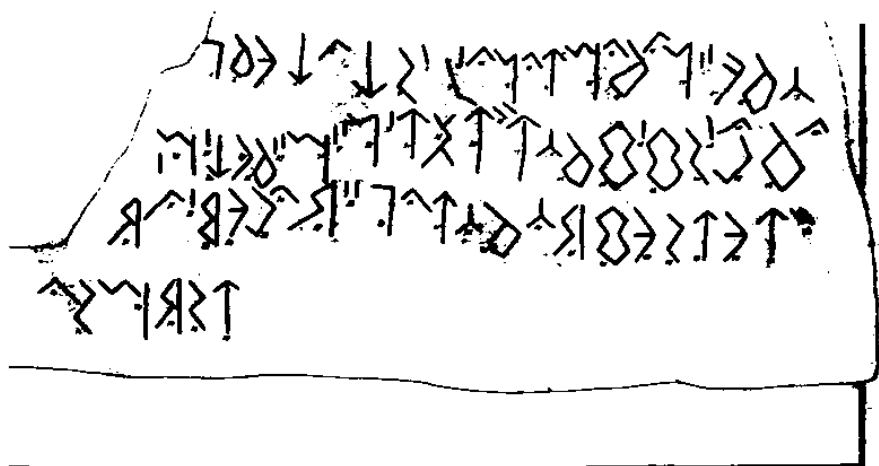
Podle těchto úlomků mohl Križko předpokládat, že by tam mohly být i další nápisy snadněji luštitelné, než na náhrobním kamenu. Roku 1865 se tedy znovu vydal na Smrčník hledat nápisy. Vzal to nejdříve s celým okolím, toulal se jen tak nazdařbůh okolní krajinou, každou skálu prohlížel, každý kámen obracel, neminul ani patníky a hranečníky. Celý týden takto putoval, ale po nápisech ani stopy. Podrobnou zprávu o tom podává v Letopisech Matice slovenské (1868, roč. 5, sv. II., str. 75).

Nakonec ho putování přivedlo znovu na vrchol Smrčníka, kde prve našel dva úlomky se znaky písma. Kopec byl tehdy nezalesněný a travnatý, stál tu jen podivný kamenný útvar a když ani na něm žádný nápis nenašel, dalšího hledání se vzdal a chtěl se vrátit. Zaujal ho však nádherný výhled z toho nejvyššího kopce na všechny světové strany do vzdálených údolí a pohoří, který se mu zde otvíral. Križko uvažoval: taková nejvyšší místa s dalekým výhledem byla kdysi za pohanství posvátná, tam stavěny hrady a svatostánky. A opravdu, zde stojící kamenný útvar nevypadá jako přírodní skalisko. Zdi jsou kolmé a rovné, vyztužené polosloupy hranatými i půlkulatými, objekt je členěný do výdutí a zákoutí. Je stavěný z plochých kamenů na sucho bez malty, nahoře je ukončen plošinou, jakoby pro posvátný obřad. Jen žádné vnitřní prostory, vše vyplněno hlínou a kamením.

To Križkovo snění rušil jen studený severák, který při tom slunném počasí profukoval až pod kůži. Križko vyhledal v objektu zákoutí, že si tam rozdělá ohníček pro zahřátí. Aby dosáhl na chomáč suché trávy na horní plošinu, opře se o mechem zarostlý kámen ve zdi, kousek mechu se pod rukou utrhne a pod ním - ejhle - rýhy podobné písmu! Križko nedočkavě odškrabe mech z celé plochy kamene a tam souvislý **s t a r ý n á p i s!** Tedy to, co už léta marně hledá.

Čtenář bude mít asi dojem, že mu tu vyprávím pohádku. To si také mysleli všichni, co četli tuto jeho zprávu v Letopisech, aniž se šli na Veletúr podívat. Je to opravdu náhoda skoro neuvěřitelná, jako z pohádky. Ovšem náhoda v tomto případě dlouho hledaná, neboť náhoda přejce připraveným. Takovými náhodami došel také autor tohoto pojednání k řešení starých napsů, proto Križkovi bezvýhradně věří.

Jenže odkrytý nápis je stejně nečitelný jako na náhrobním kamenu. Povrch kamene věkem dokonale zčernalý a rozhlodaný, znaky písma natolik splývají s hrbolatým kamennem, že jsou k nerozeznání. Jen některé poněkud zřetelnější znaky si Križko opiše do skicáře, ale k luštění to nestačí. Přes Matici slovenskou si vyžádá účast sochaře Klemense, s nímž už odléval prve nalezený náhrobní kámen, aby totéž učinil i zde. V bílé sádře pod vhodným světlem se jim společným úsilím podařilo celý nápis rozeznat a Klemens jej pak graficky přepsal takto:

Toto písmo Križko ovšem neznal. Je pravidelnější a do rovných řádků uspořádané, pečlivěji provedené, než na náhrobním kamenu. Některé znaky jsou jen apostroficky naznačené v různých výškách řádků, je obvyklé označovat takové písmo jako **r ú n o v é**, totiž podle toho, že jsou to rýhy neboli "rúny" vytesané do kamene. Tesání rún do tvrdého kamene bylo pracné, asi proto si písaři práci usnadňovali, že některé znaky zjednodušili na pouhé čárky a háčky, což je typické pro střední Evropu, kdežto v Itálii a na Balkáně byly všechny znaky plně vypisovány..

Co je však u tohoto nápisu zvláštní a jinde nevidané, je toto: jednotlivé asymetrické znaky jsou levoběžné, kdežto celé řádky jsou pravoběžné. Z toho lze usuzovat, že písař se znakům naučil asi někde v Itálii, kde se psalo levoběžně, ale na Slovensku bylo zvykem psát texty pravoběžně. Celkem vzato, tento velestýrský nápis je pozdější, než nápis náhrobního kamene, měl by tedy pocházet z počátku 1. tisíciletí př. n. l.

Zvukové hodnoty znaků si Križko vyhledal z děl Kollárových a jím uvedených nápisů retranských z Pobaltí a ze staré Itálie. Potíž byla však v tom, že slovům této staré slovanštiny nerozuměl, žádného dokladu tohoto jazyka nebylo. S tímto problémem se mořil další tři roky a když už se mu zdálo, že textu jakžtakž porozuměl, svůj výklad uveřejnil v Letopisech Matice slovenské z roku 1868 takto:

*Přišel Siling od severu, zbo-
řil Kremnicu a Turovo i všechny hra-
dy, i bylo roků po Túrovi dvěšťa a
osmdesät.*

V rámci poznatků své doby se Križko domníval, že dávní Slované byli pohané, že si postavili hrady a svatostánky, ale přišel tatarský kmen Silingů, který jim všechno zbořil. To se mělo odehrát 280 let po Túrovi, což považoval "po Kristu". Hovorem s venkovany v okolí se dověděl, že kamenný objekt na Smrčníku se kdysi nazýval "Velestúr" a Križko se domníval, že to tedy byl svatostánek slovanského pohanského boha jménem "Veles".

S tak starou slovanštinou se Križko setkal poprvé a je nutno ocenit jeho píli a tříleté úsilí o výklad nápisu. Jenže bohužel, textu tohoto nápisu vůbec nerozuměl, má zcela opačný smysl, než jej Križko vykládá. A to může být i nejpádňjším argumentem, že jej Križko nefalzoval a že je původní a pravý. Kdyby jej sám vymyslel a sestavil, pak by jej vymyslel tak, aby mu sám porozuměl. Ale není tomu tak.

Nejdříve si stanovíme přesné zvukové hodnoty jednotlivých znaků následující tabulkou. Samohlásky jsou vyznačeny zmenšenými apostrofickými znaménky a jejich délka odlišena u "a-á" opačně směřovaným háčkem, u ostatních samohlásek jejich polohou v řádku, nahoře výslovnost krátká, dole dlouhá, jak ukazuje tabulka:

	= a-á		= iě
	= e-ě		= b (barzá-prsa)
	= i-í		= d
	= u-ú		= r (přečhozený význam obou znaků)

	= h (harant-hrant)		= p (palúča-bič)
	= ch (chaljáz-klas)		= s (sarpá-srp)
	= k (kurak-krok)		= t (tarmá-trám-podpěra)
	= l (lakětj-loket)		= w (wazěl-uzel)
	= m (márě-moře)		= z (závora-zámek)
	= n (niěwo-nebe)		= já (járam-jařmo)

Celý nápis pak čteme a vykládáme takto:

PRIĚCHÁCH   SÍLIÁN   AT   MARÁNĚ   ZRÚ-
 přispěchavší   posila   od   Moravy   zru-

ÍMICH   KRĚMĚNITJÁ TĚ   TÚR   WI   WSÍ   Á   HRÁ-
 jinovavší   pevnosti   tech   pohanů ve   vsích   aj   ohra-

DÁJ   BIĚ   HADĚ   PA   TÚRU   DWIĚSTIĚ TĚ
 dách,   bije   hady   po   Túrsku   dvěstě   těch

ASMDST
 osmdesát.

Slovník:

- pričchách** - stčes. "jčhati" (spěchat-běžet), zde s předponou "pri-" a s aoristovou zpřídávující koncovkou znamená "přispěchavší"
- sílián** - srch. "siliti" (posilovat-podpořit), zde se substantivní koncovkou "-án" znamená "posila"
- at Maráně** - 2. pád od "maránja" (bažina), odtud pražská čtvrt "Na morání" (Na bažině), ale i název bažinaté země "**Morava**"
- krčmčnitjá** - koncový slabičný znak "-já" tvoří množné číslo "pevnosti", příbuzné je "kremenj" (pevný kámen), od bývalé staré pevnosti i název města "Kremnica" (pevnost).
- tě túr** - těch pohanů, názvem "túr" byli označováni asijské pohané, nazývaní též "Turci"(býci) od uctívání "tura-býka", ale "túr" označoval i obřad obětování, rus. "trěbjá" (obětování), proto i "Veles-túr" (bohu Velesovi-obětování)-falickému bohu "Falusovi" obětování. Čili nejde o Slovany, nýbrž o tatarské pohanské obětníky.
- bič hade pa Túru** - zabíjí ty hady- pohany po celém kraji túrsko-pohanském, kde vládli tatarští pohané-obětníci. Pisatel je nazývá "hady", což připomíná Hérodotovu zprávu ze Skýtie, kde se prý obyvatelé museli vystěhovat, že se tam rozmnožili "jedovatí hadi". Jde zajisté o tatarské pohany, se skutečnými hady by si poradili.
- wi wsí á hrádáj** - ve vsích aj ohradách, staré "hráda" byla "ohrada" pro pastvu dobytka v neolitu, odtud odvozen i dnešní název "hrad" pro vládnoucí panstvo.
- dwičstič tě asmdst** - s moravskou posilou se podařilo pobít 280 těch pohanů-obětníků a tím domácí praslovanský lid osvobozen. Není to tedy letopočet "po Kristu", protože nápis je o jedno tisíciletí starší.

Výpověď velestúrského nápisu

Je snad dnes záhadou, od čeho pochází celá řada místních názvů v celém širokém okolí Velestúru se slovním kořenem "-tur-". Je to Tursko-Turinec-Turica-Turany-Turie-Turná, Turčanský Martin, Turčanské Teplice a možná i "Turčín-Trenčín". Právě tento nápis nám to vysvětluje a dokumentuje. Z těch několika slov stručného nápisu vytušíme, že domácí lid Slovenska nemohl už déle snášet krutý teror tatarských pohanů a odhodlal se k povstání. Byl však nevyzbrojený a zle by dopadl, kdyby nepřišla posila vyzbrojená ze sousední Moravy. A není snad náhodou, že v témže kraji vypuklo nedávno "Slovenské národní povstání" proti podobným pohanským teroristům, jako v té dávné době tohoto nápisu.

Vytesat takový nápis do tvrdého kamene na pohanský svatostánek není jako napsat na plot aktuální heslo politické či jiné. Byla to kolektivní vůle občanstva na věčnou památku, že se osvobodili od tyranů. K tomu museli sehnat i schopného písaře. A že je tento nápis vytesán na tatarském svatostánku písmem bezbožných Praslovanů, bylo to možné jen po úplném vyhubení Tatarů. Zde se vnucuje srovnání s azbukovými nápisy sovětských vojáků na berlinském Reichstagu po úplné porážce nacistů. Jak málo se za těch tří tisíce let změnilo!

Základní otázka však zůstává, z které doby obě uvedené nápisné památky pocházejí. Bylo by velmi užitečné a poučné, kdyby v místech náhrobního kamene byly zahájeny archeologické výkopy, jednak aby se zjistilo kolik lidských obětí je tam

pochováno a jednak podle organických zbytků určeno stáří památky. Jen podle toho, že u samotných pohanů byly lidské oběti zakázány okolo 1000 př. n. l., lze soudit, že tyto lidé byli utraceni před tímto datem. Tehdy bylo postaveno i obětiště Velestúr.

Kdežto nápis na velestúrském obětišti po úspěšném povstání domácích Praslovanů bude mnohem mladší, soudě tak podle nápisového jazyka i písma.

Ze všeho nejdůležitější je však tato otázka: mohou být oba uvedené nápisy Křížkovými falzifikáty, za jaké jsou prohlašovány? To může tvrdit jen ten, kdo obě památky na vlastní oči neviděl a vlastní rukou nezkusil vyřýt do kamene rýhy písma". Napodobení a umělé zestaření je vyloučeno.

Když mnohým vadilo mylné datování Křížkovo "280 po Kristu", tím více by asi vadilo, kdyby se potvrdilo datování do počátku 1. tisíciletí př. n. l., tedy skoro dvě tisíciletí před Cyrilem a Metodějem, kteří údajně přinesli Slovanům první písmo. A navíc že už tehdy obývali tuto zemi Praslované.

Zatímco nápis římské soldatesky na trenčínské skále, která přišla domácí Slované vyhubit nebo zotročit, je chován zasklený a nesmírně si ho vážíme, nápisy velestúrské, mnohem starší a navíc slovanské, zůstávají nechráněné a vystavené zkáze. Nikdo nebudе podezřívát Křížku, že postavil svatostánek Velestúr a přece se k této nejstarší stavební památce v našich zemích chováme stejně jako k samotným nápisům. Nezvedená mládež rozhazuje z něj kameny po okolí a důkladnou ránu tomu zasadili geometři, když na něj postavili triangulační věž. Je to sice památka na teror a utrpení vůči domácím Slovanům, ale tím neztrácí památkovou hodnotu. Stejnému účelu lidských obětí sloužily i anglické kroměchy typu Stonehenge z doby keltské, které se staly poutním místem badatelů a turistů z celého světa, kdežto o Velestúru nikdo ani neví a ze dne na den propadá zkáze.

Pohanská klatba vůči prý "bezbožným" Slovanům dnes už neplatí a nemělo by platit podezření Křížky z falzování. Obě tyto nejvzácnější nápisné památky by měly zaujímat přední místo ve Slovanském národním muzeu v Bratislavě.

Jako uvedené velestúrské nápisy, podobným písmem je opatřena také popelnice ze Starého města na Moravě, o níž pojednání následuje.

16. Staré město na Moravě

Vzpomeneme-li Staré město, vybaví se nám, že to byla kdysi velká opevněná metropole zvaná Veligrad rozlehlé slovanské říše Velkomoravské. Ale že byla slovanská, musela být zlikvidována a z dějin vymazána, z Veligradu nezůstal kámen na kameni. Ale kde se zakopne, tam se najde relikvie z té doby. V soudobých fuldských análech nese tato metropole název "Urbs antiqua", takže to už tehdy muselo být "Město staré" a slovanské. Dnes je z onoho velkoměsta jen obyčejná venkovská obec, která si ponechala někdejší jméno "Staré město".

Do jak dávne minulosti sahá slovanské osídlení této lokality uprostřed úrodného údolí řeky Moravy, o tom se v dějinách nic neví, ale dokládají to archeologické nálezy z doby neolitické. A že už tehdy to byli Slované, o tom svědčí nález této popelnice s praslovanským nápisem.

Ve čtvrti Špitálky obce Starého města kopal občan Omelka základy pro svůj rodinný domek čp. 1192. Nehluboko pod povrchem narazil dne 14.června roku 1932 na keramickou nádobu, která se mu pod krompáčem rozsykala. Při odhazování střepů si všiml, že je na nich vyřyté podivné staré písmo. Byl natolik uvědomělý, že střepy pečlivě posbíral a zanesl místnímu učiteli Antonínu Želniciovi, o němž věděl, že sbírá starožitnosti.

Zelnicus nádobu slepil, scházející střípky doplnil náhradními a uložil mezi jiné nálezy na radnici obce. Dnes ji chová Slovácké muzeum v Uherském Hradišti pod evidenčním označením "Špitálky, hrob 48, inv. č. 1590". Zde je její fotografie:

Nádoba je poměrně malá, 13 cm vysoká a ve výduti 11 cm široká, přesto archeology označována jako "popelnice". Stejně malé jsou však i popelnice "pražského" typu, patřící kultuře tzv. "popelnicových polí". Těžko si představíme, že se do nich vešel popel z těla člověka po žárovém pohřbu, ale budiž. Možná do nich byly ukládány jen vzorky čistého popela bez ohořelých kostí.

Důležitý je však na nádobě nápis. Zelnicus na něj upozornil pražského archeologa prof. L. Niederleho, ale pro něj byl nápis rovněž záhadou. Dověděl se o něm též moravský slavistický badatel Páter František Příkryl, který o tom podává zprávu ve Sborníku velehradském (1933, roč. 4, str. 10), kde se přiznává, že nápis je nečitelný a neví si s ním rady. Povrch nádoby je značně korodovaný a nápis téměř zaniká, jak je vidět i z fotografie.

Leč později si dal Příkryl práci, aby si opatřil předlohy jiných rúnových nápisů, pod vhodným světlem nádobu obracel tak dlouho, až se mu podařilo znaky zachovalých částí nápisu rozeznat a přepsat na papír nápis skoro celý. Trvalo mu to asi pět let a výsledek uvádí spolu se svým výkladem textu v časopise Mojžírova říše (1938, č. 2-6, str. 38). Dva řádky nápisu při horním okraji nádoby čte Příkryl takto:

1. - **"ZNEJ SI MAJKU USFIAMOUU ZAMEA LKAJU ZAEINE MIAN UŽ ZEKE ZIMAKU"**
Pamatuj svou matku spálenou, velmi oplakávanou vroucně, už vzata do smrti.
2. - **"KI FIEIMAKU SE MITNUL I MA ILMI ILKALMA JU INOMLI STALI ZUTALA ATEILU AŠKNA"**
Kdo spálenou ztratil i má velmi to usnutí uctíti, zůstalo její blaho.

Nikdo z odborníků nebere tento Přikrylův výklad vážně a my se k nim přidáme. Jednotlivé znaky čte Přikryl až na výjimky nesprávně a slova sestavuje libovolně tak, aby jim aspoň trochu rozuměl. Slova takto čtená znějí neslovansky a dá se říci, že je to spíš Přikrylova fantazie, než přesné luštění. Po druhé světové válce se o výklad nápisu pokusil pražský archivář pod rumunským pseudonymem P. O. Zamfirescu, ale rovněž nesprávně.

Nicméně Přikrylův opis dosti nezřetelného originálu je velmi pečlivý, takže nám umožní text přečíst a po srovnání s předešlymi velestúrkými a jinými rúnovými nápisy té doby mu porozumět.

Jazykový dialekt této špitálské památky je poněkud odlišný od velestúrského dvou předešlých nápisů ze Slovanska, avšak delší nápis z obětiště Velestúru má s tímto špitálským jedno společné: totiž apostrofické značení samohlásek, které umístěny k hornímu okraji rádků se čtou krátce, při dolním okraji dlouze. Takže nápis na této popelnici přepisujeme a překládáme takto:

1. "I^u" i si ymiv 714P^u n^u v ~

ZNAĚ Í SÍ UMÍU PRŠVÍČOU UM
Znaje aj sobě přisvojil obuvníků řemeslo

~ ~ = = ≡ J > M i v ^ 3 ^ || ' M || M i u t
MOCĚ Ě ÁLCNÍU ÓWOĚI NĚMIÚT....
mnoho jest hladověl zajištění nemajíc....

~ ~ ~ ~ ~
.... ŽIL SĚJĚ ZIMJÚ....
.... živil se sejc v zimě

2. < i j f || ' ≈ 4 v s e m i ↑ ^ v 7 i m ^ ^ m i

ČÍL VĚI MUCÚ SE ŠČÍTOŠČÚ PIŠČÓI Ó MIÍ
Nyní vědí nuceně s odporem nařikají o mne

i j n 1 k ^ 1 ~ ~ v ' u i m l l ' ^ ^ j
Í TN POKOP OMÚ INÍ MŘŘIÓT-LI....
aj ten pohřeb umožní jiní mřeme-li

...	H	CH Ě Ő - LI	U B Ě	O Ŕ Ů	Ú	J Á J N U
...	h	chtějí-li	ubíjet	ryjou	v	nitru

Slovník:

- znaě** - slovesný přechodník jako dodnes čes. "znaje-znajíce"
umíu - koncové "-u" nahrazuje staré bilabiální "-l", čes. "uměl", po staru mělo širší význam "naučil se, osvojil si"
um - v té formě dodnes užívané, tedy "umění", ale též "znalost" a "rozum"
pršvícou - tedy "obuvníků", stčes. "pr'ák" (švec, dnes "švícko-švec" (vlastně "šjtec"), ale nápisové "pr-švic" = prošívač
mocě - dnes "mocně" (mnoho-velice)
mucú - stčes. "múiti" (nutit-trápit, srch. "múcati" (zadržovat-koktat)
álčnú - očividně přesmyk z "láčnú" (hladověl-toužil)
ówoči - gen. plur. od "ówoj", bul. "óvoj" (ovinutí-opora), odtud též "voje-oje" (u vozu přední tyč, opora pro dobytek)
se štířoščú - 7. pád od "ščít'ošč" (odpor), čes. "štítit se" (oškřívit si)
piščój - čes. "pištějí" (kvičejí, nařkají)
pokop - srch. "pókop", stčes. "pokop" (pohřeb), stčes. "pokopati" (pohřbít)
omú - starý zkrácený tvar, srch. "ómoči" (umožnit), čes. "p-omoci"
ú jájnu - slovo dávno zaniklé a těžko srozumitelné. Připomíná však srch. "jáje" (podstata-jádro-nitro-plod), též stmor. "jajco" (vejce-plod), řekli bychom, že znamená něco jako "jáství" (vlastní vnitřní povaha), zde s předložkou 6. pádu "u" za naše "v" by znamenalo "v nitru" a "v duši", tedy "v myšlení lidí".

Souvislost celého textu je místy chybějícími střeplinami přerušena, ale zachovalému textu přes neobyčejné stáří památky dobře rozumíme. Sděluje zcela něco jiného, než se domníval Příkryl. Vypráví o zaměstnání a sociálních poměrech zemřelého a jak byl pohřben, v textu není ani stopy po pohanských kultech a magii, myšlení pisatele je přízemní a typicky slovanské drobných rolníků a obuvníků. Tím je zpochybněna tisíciletá propaganda, že dávní Slované byli "pohané".

Na rozdíl od pohanských kultovních obřadů a obětování bohům bylo to u dávných Slovanů pouze loučení živých se zemřelým. Pokud to byl jedinec bez vlastní rodiny, jako v tomto případě, byly objednávány tzv. "plačky", které "piščój", tedy kvičejí a nařkají nad zemřelým, což pisateli připadalo odporné. V tomto případě byl zemřelý pohřben podle dávného zvyku žehem. Ale mezi 158 odhalenými hroby z té doby byly i hroby kostrové a z toho se lze domnívat, že dávní Slované nebrali ani pohřbívání žehem dogmaticky a pohřbívali i kostrově.

Jen škoda, že organické zbytky špitálských hrobů nebyly radiokarbonově otestovány, abychom věděli, z které doby pocházejí. Podle písma podobného památkám velestýrským (č. 14 a 15) se lze domnívat, že pocházejí asi z téže doby, to jest okolo 1000 př. n. l.

Za pozornost stojí odlišnost moravského jazykového dialektu od slovenského a tento malý rozdíl trvá dodnes. Z toho se lze domnívat, že neolitictí Praslované infiltrovali na Slovensko z Balkánu přes uherskou nížinu, kdežto na Moravu a Čechy

i do západních zemí naopak z Itálie a Francie. Potvrzují to mnohé jazykové prvky dnešní slovenčiny společně s balkánskou srbochorvatštinou a také moravsko-české prvky společně se staroitalskými na nápisech té doby. Ale i znaky velestúrských nápisů mají vztah k balkánským, kdežto znaky "b-c-č-ě-n-v-t-š" špitálské popelnice jsou stejné s italskými té doby.

Tím by se vlastně vysvětlila částečná odlišnost dnešní slovenčiny, která je starší od dialektů moravsko-českých, které jsou asi o jedno tisíciletí pozdější. Vidíme však, že původní praslovanština Panónie byla nahrazena primitivnější maďarštinou s mnoha slovními kořeny praslovanskými.

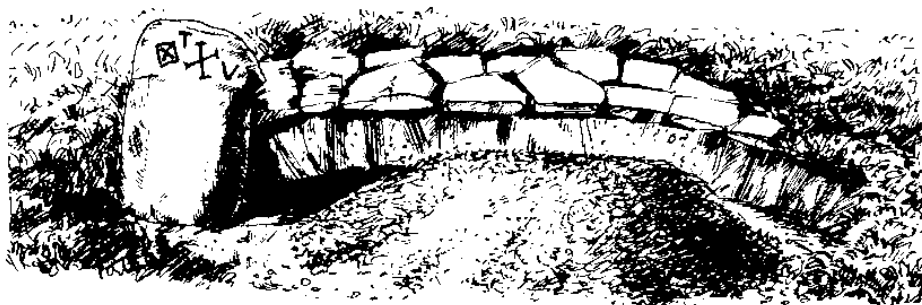
Příbuznost západních Slovanů s jihoevropskými potvrzují i další nápisné památky, které následují.

17. Žárové pohřebiště ve Velkých Karlovicích

Venkované často vyorávají nebo vykopávají vzácné památky z minulosti, ale tyto nedocněny mizejí v nenávratnu. A jsou to většinou venkovští učitelé, kteří na ně upozorní odborníky a ti je buďto zhodnotí anebo zavrhnou. Byl to venkovský učitel Fullrott, který posbíral odhozené zbytky kostry v pískovišti v Neandertalu u Düsseldorfu a marně je nabízel různým specialistům, až nakonec antropolog Schafenhausem pochopil jedinečnost nálezu a od té doby se pojem "homo neandertalis" stal jedním ze základních pojmů antropologie. Byl to venkovský učitel Aeppli, který odhozené zbytky ze dna Curyšského jezera poslal Památkovému ústavu v Curychu, a tím se neolitická kultura stala základním pojmem archeologie. Venkovský učitel Zelnicius zachránil popelnici s rúnovým nápisem (č. 16) a byl to venkovský učitel Kafka ve Velkých Karlovicích, který zachránil dvě nápisné památky praslovanské ze starověku, ale nedošel uznání.

Řídící učitel F. Kafka ve Velkých Karlovicích na Vsetínsku vlastnil při staré škole, kde dnes stojí Zdravotní středisko, domek se zahradou. Na podzim roku 1965 si pozval místního rolníka, aby mu zoral přestárlou travnatou zahradu. Hned při první brázdě narazil pluh na větší kámen, který spolu s oráčem namáhavě vydolovali a odnesli k cestě. Tu si Kafka všiml, že na kameni jsou vyryty podivné znaky písma, které mu připomínalo písmo etruské. Zastavil další orání a o nálezu uvědomil vsetínské památkáře z muzea.

Za nějaký čas vsetínští muzejníci opravdu přišli a v místě nálezů řídili výkopové práce. Bylo zde odkryto velké ohniště s vydlážděnými terasami, které podle Kafkova nákresu vypadalo asi takto:

Základem je velké kruhové ohniště o průměru 3 metry s vrstvou popela překvapivě silnou za věky slehlou na 60 cm. Ohniště obepíná ze severní strany plochými kameny vydlážděná půlkruhová terasa v délce 3 metrů, od základny ohniště zvýšená o 60 cm, na niž byla kladena těla zemřelých ke spálení. Zvýšená terasa byla na západní straně ukončena velkým sloupovým kamenem, jehož horní úlomek s nápisem byl prve Kafkou a oračem nalezen.

Po tomto odkrytí se všichni začali zajímat o nápis a šli se na odhozený kámen znovu podívat. Tu někdo vzkřikl:

"Ale vždyť to není písmo, jsou to přece latinské číslovky: T = tisíc, čtverec = 400 a koncové znaky "-XV" = . . . 15, - no ovšem, vždyť je to letopočet "1415", tedy datum upálení Mistra Jana Husa".

Závěr o celém výkopu vyzněl nakonec takto: nejde o žádnou vzácnou památku a už vůbec ne starou. Každým rokem v předvečer 6. července byly do nedávna za obcemi zapalovány hranice k uctění památky na upálení Mistra Jana Husa. Nařízeno tedy výkop znovu zaházet a kámen s nápisem ponechán u cesty svému osudu. Později se nad ním někdo smíloval a donesl jej na chodbu místního národního výboru, kde dlouho překážel, než si jej sběratelé památek odvezli do Národopisného muzea v Rožnově. Zde v depozitáři muzea odpočívá dodnes.

Na výstavě v tehdejšímu Gottwaldově (Zlíně), pořádané na téma "Pohanské pověry", nebyl uznán ani letopočet upálení Jana Husa. Na popisce byl nápis komentován jako "pohanská magická zaklínadla".

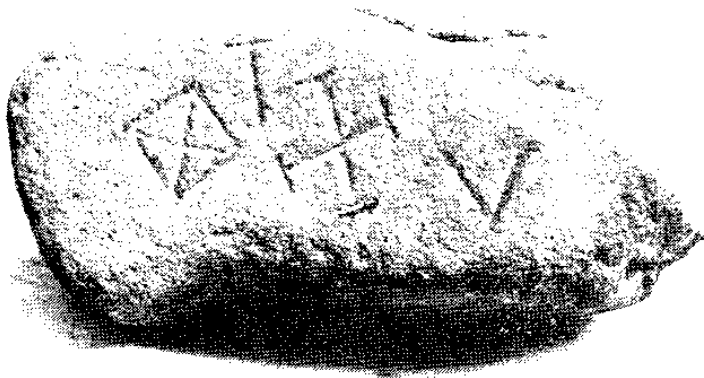
Verdiktem muzejníků se však Kafka nespokojil. Události byla účastna celá obec a Kafka nemohl na sobě nechat tu ostudu, že způsobil takový poprask kvůli bezvýznamnému ohništi. Než byl výkop zaházen, všechno důkladně proměřil, popsal a opatřil situační náskres, článek poslal do redakce časopisu Dolina Urgatina, kde byl zveřejněn (roč. 1971, č. 1). K článku připojil též výzvu, aby se znalec starých písem přihlásil a proti odměně nápis na kameni vyložil. Připojil též opis dalšího nápisu ze šatové truhly (viz nápis č. 18).

S výkladem obou nápisů se však nikdo nepřihlásil a mezitím Kafka zemřel, takže památka zůstala nevyjasněna.

Teprve nyní po smrti nálezce se ukazuje, že karlovické ohniště není zdaleka reminiscencí na upálení Mistra Jana Husa. Je naopak jedinečnou a vzácnou památkou z doby bronzové jako ukázka žárového pohřebiště kultury "popelnicových polí", navíc výjimečně opatřena nápisem, který má rozhadnout, jaké národnosti byli nositelé této kultury.

Jinak samotná stavba tohoto dávného "krematoria" pod širým nebem odpovídá jiným nalezeným pohřebištím toho druhu a té doby, jak je popisuje profesor Jiří Neustupný v dílku "Pohřby žchem" (Praha 1942). Zvýšená terasa vydlážděná plochými kameny a těsně přiléhající k ohništi sloužila totiž k tomu, aby na ni byla kladena těla zemřelých ke spálení vedlejším ohništěm. Takže popel ze spálených těl zůstal nesmíšený s popelem dřeva a mohl být uložen v popelnici. Tomuto zařízení vévodil prve nalezený kámen s nápisem obráceným k hlavní cestě, aby tak oznamoval, o jaké zařízení jde.

A tento nápis si nyní přečteme:

Tato nápisná památka pochází zřejmě z onoho přechodného období, stejně jako nápis na náhrobním kameni od Velestúru (č. 14), kdy se upouštělo od slabičných znaků a zaváděly se znaky hláskové. To znamená, že pokud šlo o slabiky končící na nejčastější samohlásku "-a", se psaly jen začáteční konsonanty, které se ovšem četly slabičně se samohláskou "-a", kdežto jiné slabiky se psaly celé oběma znaky.

Čtyři znaky tohoto nápisu jsou akrofonicky odvozeny takto:

- T = t, od "tarmá" (trám-podpěra) od slovesa "tarmajá" (třímat-podpírat)
- ◊ = d, od "dách" (došek-střecha), čtyřsedlová střecha domu shora
- ⊥ = ch, od "charúz" (chrz-skrz-kříž)
- ∨ = ú, od "úhau" (úhel-roh-kout místnosti)

První dva znaky čteme tedy slabičně s nenapsaným vokálem "-a" jako u nápisu č. 14, takže celý nápis čteme takto:

Ta tady

Dá CH Ú z-dáchají (vydechují-mizejí)

- ta** - dodnes ve slovenčině "ta" (tady-tu-zde), taktéž na pesarské bilingvě č. 99.
- dáchú** - archaický tvar, dodnes mor. lid. "zdáchnút sa" (zmizet), rovněž "z-dechnút" (vydechnout-zemřít), což původně nemělo pejorativní význam užívaný dnes pouze vůči zvířatům. Od stejného kořene je odvozen původní název doškové střechy "dách", protože slaměnou střechou prodáchal kouř z otevřeného ohně bez komína v době neolitické, dnešní varianty: "dach-dech-doch-duch", slc. dial. též "dáchnút" (zemřít).

Nápis je neobyčejně krátký, ale výstižný, pouhými čtyřmi znaky řečeno vše potřebné.

Památka přináší některé nové a dosud neznámé poznatky. Za prvé dokumentuje neolitický způsob pohřbívání žehem dávných Slovanů, za druhé determinuje svým nápisem komu vlastně patřila kultura "popelnicových polí", kterou si neprávem přivlastňovali Germáni, za třetí posunuje stáří střediskové obce Velké Karlovice s tímto krematoriem do doby neolitické.

Přesnější datování památky by si vyžádalo radiokarbonovou analýzu ohniště, které bylo zasypáno a nachází se v parku před dnešním Zdravotním střediskem ve Velkých Karlovicích. Stálo by to za to!

Na karlovický nápis navazuje o něco mladší nápis na šatové truhle.

18. Šatová truhla vypovídá

Vzrušující události okolo výkopu předešlého žárového pohřebiště sledovali všichni občané Velkých Karlovic. Za Kafkou pak přišel staříček, že má doma starou dřevěnou truhlu, kterou chtěl spálit, je napůl stářím rozpadlá. Ale když ji otevřel, na vnitřní straně víka uviděl podobný nápis jako na kameni od ohniště.

Kafka se zaradoval, že má další doklad podobného písma, truhlu si od staříka vyžádal, že ji uschová. Nápis z víka pečlivě opsal a připojil ke zprávě o nálezu žárového pohřebiště v článku časopisu Polina Urgatina (1971, č. 1). Když se pak na výzvu tohoto článku s výkladem nápiců nikdo nepřihlásil a zanedlouho Kafka zemřel, jeho syn Vladimír nemaje ponětí o nenahraditelné hodnotě této nápisné památky, práchnivou truhlu rozsekal a spálil. Zbyl po ní jen Kafkův opis nápisu ve zmíněném časopise uveřejněný, který vypadá takto:

⊕ X † D ∩ | //

⊕ = h-ha, "halěvá" (pecen chleba)	∩ = p-pě, "pěčá" (ústí pece)
X = ch-cha, "charúz" (kříž)	= i-ji, "ihlá" (jehla)
† = t-ta, "tarmá" (trám)	// = c-cě, "cěstá" (cesta, od "ces" - přes pole)
D = r.ra, "rámě" (ohnutá paže)	

Jako u předešlých dvou nápisů, rovněž zde jsou psány pouze začáteční konsonanty slabik, které se ovšem mají číst slabičně, aby nápis dával smysl. Čteme takto:

Ha CHá   Ta Rá Pě Jí Cě
 hochy   trápíce

Druhé slovo nápisu připouští sice také hláskové čtení TRPÍC, avšak na tu dobu zní příliš moderně a novočesky, což je u tak starého nápisu nepravděpodobné. Také první slovo takto čtené "H-CH" by nedávalo smysl.

- hachá** - staré akus. plur. od "hach" (naše "hoch" - chlapec) - výrostek
tarápějícě - starý slovesný přechodník množného čísla širokého významu, adekvátní novočeskému "trápice". To slovo zřejmě souvisí se starým "tarbjá" (lidská oběť) a též "atarak" (otrok, obětovaný)

U tohoto nápisu nám chybí vysvětlení, kdo ty jejich hochy neboli syny trápil. Buďto je nějaký tatarští šamani svým bohům krvavě obětovali, nebo zajali do otroctví. Jejich rodiče si záznam o této blíže neurčené tragédii zapsali na víko šatové truhly, kam ukládali sváteční šaty, aby si o každém svátku, když berou sváteční šaty, tuto pro ně tragickou událost připomněli a věnovali svým synům útrpnou vzpomínku.

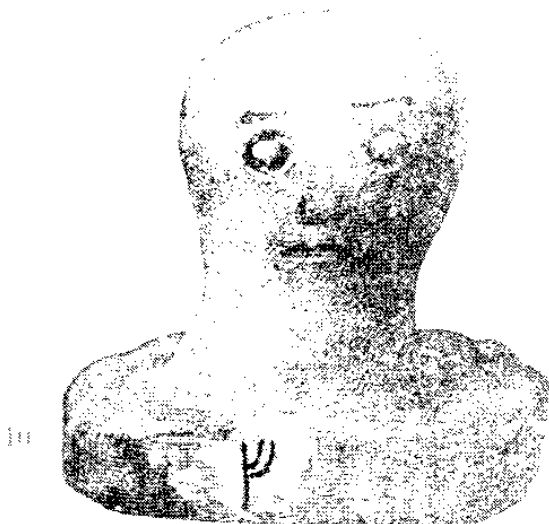
Kafkova dcera provdaná paní Rozkošová si truhlu dobře pamatuje. Byla asi 120 cm dlouhá, asi 60 cm široká a stejně vysoká, červotočem prožraná a většinou rozpadlá, jen polovypouklé víko s nápisem bylo ještě celé. Na vnitřní straně víka znaky písma psané červenou hlinkou asi 4 cm vysoké a celý nápis asi 30 cm dlouhý, stářím značně vybledlý. Paní si také vzpomíná, jak její bratr (už rovněž zemřelý), truhlu rozštípal a spálil, aby prý nešířila červotoče, když o nápis není zájem. Tak zanikla jedna z vzácných památek.

Jak tedy odhadnout stáří památky? Podle toho, že hláskové znaky nápisu se čtou slabičně a pochází tudíž z přechodného období od slabik k hláskám, lze soudit, že památka pochází z konce 2. tisíciletí př. n. l. Jsou snad pochybnosti o tom, že dřevo truhly se nedožije stáří 3000 let? V egyptských hrobkách a pyramidách jsou kusy dřevěného nábytku mnohem starší a přesto dodnes zachovalé. Podmínkou je ovšem sucho a větrání, což je na půdách chalup i v našem kraji možné.

19. Náčelník z Pomořan

Němečtí archeologové při průzkumu neolitické osady v kraji Pommern (Pomořany u Baltu) našli tuto malou keramickou bustu v troskách mohyly. Berlínské muzeum ji chovalo až do druhé světové války, ale při bombardování Berlína americkými nálety došla zkázy i s dokumentací. Brzy po nález a zveřejnění její rytinu uvádí M. Žunkovič v knize "Slaven, ein Urvolk Europas" (1910) a jen tato reprodukce z ní zůstala:

sieh jetzt in Berlin.

Die Runenalphabetdenkmäler.

Dílo má nevalnou uměleckou hodnotu, pochází asi z rukou lidového hrnčíře, který modeloval lidskou hlavu poprvé. Památka však dokládá techniku výroby znaků písma v době neolitické, čímž je jedinečná a její ztráta nenahraditelná. Rýtna je však velmi precizní a zachovává detaily znaků lépe než fotografie.

Na pěti stranách podstavce jsou po jednom umístěny znaky písma, není jasné, kde nápis začíná a kde končí. Po různých kombinacích dojdeme k jediné možné verzi, že nápis začíná znakem "H-" na temeni hlavy a pokračuje na podstavci levoběžně takto:

H I J Á V N J hlavnýj (náčelník)

- h-jávnj** - od základu "hjáva" doloženém na nápise č. 20 ve tvaru "hjávě" (náčelníkovi), od slovesa "javijá's" (jevit se, vyčnívat) čes. "hlava" (těla i vinné révy) u pušky "hlaveň" (co vyčnívá), odtud i "po-hlavár" (nad jinými v čele), dnes "náčelník".

Všimněme si, že na podstavci mělo být pouze "-JÁVNJ", ale je zde nadbytečně před skupinou znaků "I-JÁVNJ", takže je to pravopisná chyba, anebo šibeniční humor pisatele? A proč začáteční "H-" umístil pisatel odděleně na temeno hlavy?

Totíž v tomto podání je to dvojsmyslná slovní hříčka tohoto významu:

<u>H-áza</u>	<u>I J Á V N J</u>
hajzl	vy-jevcný

- háza** - odpad, odvozeno od slovesa "házajá" (házet-odhazovat) označoval tento název i venkovský záchodek, jehož tvar dal akrofonicky odvozený znak hlásky "h-", pak upraven se stal v latině velkým "H" i malým "h". Název z praslovanštiny do něm. "Haus" (dům) a "Häusel" (domeček), odtud zpětně do českého lidového "hajzl" (záchod i darebný člověk). Praslovanický název "háza" (záchod) do maď. "háza" (dům vůbcc), lat. "casa" (kasa - dům), angl. "hous" (dům) . . . atd.
- i-jávnj** - stará předpona "i-" za naše čes. "vy-", takže nápisové slovo má význam "vyjevený-vykulený" a zobrazená osoba svýma vykulenýma očima tak opravdu vypadá.

Pisatel umístil začáteční znak "H-" odděleně na temeno lebky, navíc ten znak je obrázkem venkovského záchodu, a to asi proto, aby naznačil, že zobrazená osoba je to, co tento znak zobrazuje, tedy "hajzl". A na podstavci doplnil, jak zobrazený vypadá.

Koho vlastně busta zobrazuje? Slavný řecký lékař Hypokratés ze své návštěvy u Skýtů v okolí Černého moře sděluje, že některým Skýtům nerostly vousy a vlasy. Takto zobrazená osoba také vypadá. Byl to tedy náčelník tatarských Skýtů, kteří vnikli do Pomořan, aby domácí Slované terorizovali a okrádali. Jak byli oblíbeni, to říká dvojsmyslný nápis. Podobné ironické poznámky si vyprávěli Slované nedávno o vůdci tatarských Germánů Hitlerovi a z toho vidíme, jak málo se svět od té doby změnil. Bustu našli archeologové pod troskami bývalé mohyly, ale Slované svým zemělým mohyly nestavěli.

Čím je však tato památka neobyčejně významná, není slovní hříčka, jako spíš technika neolitického písma, o níž pojednáme podrobněji.

Technika písma v době neolitu

Všimněme si, že na bustě náčelníka z Pomořan mají znaky písma jiný charakter, než tahy obličejů busty. Znaky písma mají očividně tvar stromových větvíček, které byly do měkké hlíny vtačeny a otištěny před vypálením busty. To dokládá tehdejší techniku písma po celé Evropě, jak o tom referují antičtí historikové:

Řecký historik Hérodotos z 5. století př. n. l. (Istoria IV., kap. 67):

"Národy střední Evropy užívají písma tak, že písmena z větví stromů kladou na tkaninu".

Římský historik Tacitus z 1. století n. l. (Germania XX, notis quisbusdam):

"Zdejší domorodci sestavují na plátně písmo z větví stromů".

Rovněž Titus Livius ve své Historii Říma připomíná dávnou pověst o knihách plátěných (libri lintei), ale blíže o nich nic neví. Nebyly to "knihy" dnešní podoby, nýbrž závěsné nápisy na plátně, zavěšované na stěny domácností, které dnes nazýváme "kuchařky" s písmem už vyšívaným.

Když neolitičtí Praslované zavedli v Orientě užívání písma, zdobili jím své domácnosti, ale že jiného materiálu neměli, sloužila jim k tomu tkanina, na níž znaky písma kreslili hlinkou, nebo znaky řezané z větví keřů a stromů na ně přišivali.

Nakonec se dostali až do Evropy, kde byl v neolitu a dodnes je hojný strom **buk**, jehož koncové větvičky jim poskytovaly ideální materiál pro rodící se znaky písma hláskového. Tyto bukové větvičky rostou totiž v jedné horizontální rovině, jsou bohatě větvené, rovné a hladké, takže dávaly bohaté možnosti výběru pro tvary znaků písma. Přišité pak na bílou plochu plátna z ní plasticky vystupovaly, nápisy mohly být i úhledné a zdobné. Užívání bukových větví dalo pak názvy písma v evropských jazycích, převzaté od praslovanských nositelů písma takto:

rus-bul:	búkva (strom buk i písmeno z buku)
- "-	áz-búka (písmo "z buku")
stčes:	búky (písmena-nápisy)
do angl.:	book (čti "búk") - kniha-písmo, kdežto "beech" (strom buk)
do něm.:	das Buch (kniha, kdežto "die Buche" - strom buk)
do něm.:	Buch-stabe (doslova "bukový kolek") - písmeno
stčes.:	bukolka - písmo z bukových kolků
srch.:	bukvica - učebnice písma z bukových kolků
... atd.	

Praslovanský název celého závěsného napsu na plátně byl původně odvozen od slovesa "hárajá" (hromadit-sestavovat)-a s předponou "ku-" dal:

praslov.:	ku-hárica (závěsný nápis)
srch.:	ku-várica (závěsný nápis)
stčes.:	ku-hárka (závěsný nápis)
dnes čes.:	ku-chařka (závěsný nápis), vlastně "sestava znaků, a tím souvisí s názvem domácí hospodyně, která "sestavuje pokrm"

V neolitických praslovanských domácnostech tyto kuchařice nejenže byly jedinou výzdobou stěn, ale vypovídaly také o moudrosti nebo humoru uživatelů domácnosti

pro pobavení návštěv. Časem se však zaprášily a ušpinily, s přišitými větvemi se těžko praly, takže se přešlo k nápisům vyšívaným, které ve starších domácnostech najdeme dodnes. Byly užívány po celé Evropě u původních Praslovanů a odtud i jejich názvy: něm. "Wandspruch" (nástěnné pořekadlo), ital. "ricamo" (z praslov. "říkáno"), srch. "vést" (pověst), rus. "zanavěska" . . . apod. Jako vyšívané byly též doprovázeny obrazovou výzdobou mileneckých párů, květinami, ornamenty . . . apod. jako předzvěst pozdějších malovaných nástěnných obrazů.

Podobně tomu bylo u neolitických Praslovanů v Orientě, kde měl závěsný nápis starší praslovanský název, převzatý do jiných jazyků takto:

praslov.	ku-nika - od starého slovesa "nikajá" (vnikat-vznikat) a s předponou "ku-" dává význam "sestava ze znaků"
assyr-babyl:	kunukku nebo "kaniku" (písmo-počet)
čín.:	king (písmo-kniha)
armén.:	knik (písmo)
rus.:	kníga (písmo-kniha)
stčes.:	knihy (náписy)
dnes čes.:	kniha (vázaná kniha)
. . . atd	

Je možné, že latinské "scribere" a něm. "schreiben" pochází z praslovanského "škrabajá" (škrabat do keramiky, psát) a lat. "litera" (písmeno) z praslov. "witwa" (větev) přes lat. "vitua" (větev-hůl) a pak "litua" na pozdější "litera" (písmeno) a dnešní "literatura".

Bukové větve daly písmu "hůlkový" charakter

Zatímco slabičné znaky kreslené na listy rostlin nebo ryté do měkké hlíny, mohly zobrazovat předměty i složitých a zaoblených tvarů, to už potom bukové větvičky nedovolovaly. Bukové koncové větvičky rostou pouze rovné a nemají tvarů zaoblených. Takže při zavádění evropského písma hláskového, které má menší počet základních znaků, musely být za znaky písma vybírány jen předměty maximálně jednoduchých tvarů, ale přesto čtenářem poznatelné, které bylo možné zobrazit rovnými liniemi, jako například tyto:

 = i, od názvu "ihlá" (jehla s ouškem-tečkou)

 = c, od názvu "cáp" (cep)

Takových předmětů je ovšem malý výběr, aby odpovídaly příslušné hlásce. Takže pro některé znaky musely být voleny i předměty zaoblených tvarů, avšak ve znaku zobrazeny hranatými tvary takto:

oční duhovka: = o, (oko)

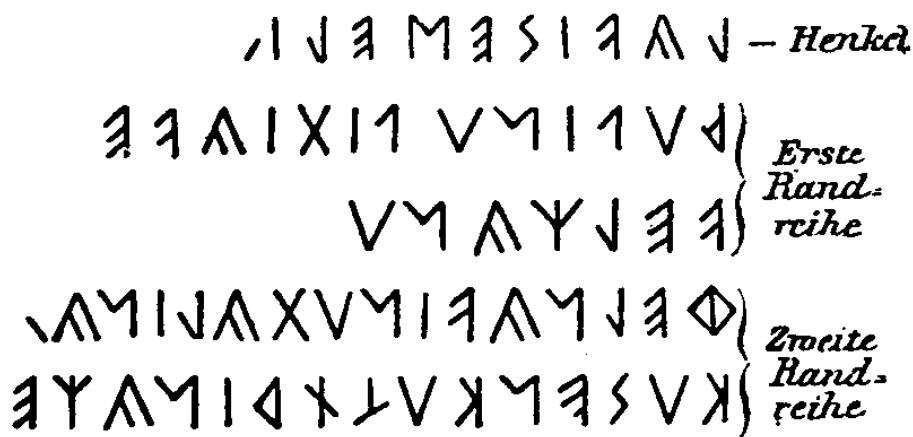
srp: = s, (sarpá, srp)

Tím dostalo nejstarší hláskové písmo vyloženě "hůlkový" charakter, který toto písmo zachovávalo poměrně dlouho. Jen pomalu a postupně, když pak bylo ryto do keramiky nebo tesáno do kamene se přecházelo u některých znaků k tvarům zaobleným. Podle toho odhadujeme zhruba stáří památky, pokud není přesnějšího historického datování.

Z tohoto počátečního období znaků pouze hůlkových pochází i památka následující:

20. Obětní nádoba z Tyrol

Tato měděná nádoba byla v roce 1838 vykopána u osady Lavis v zimbertalském údolí jižních Tyrol. Památku chovalo berlínské muzeum až do druhé světové války, ale dobře nezaopatřena zanikla, stejně jako předešlá památka "Náčelník z Pomořan". Po tyrolské nádobě zůstal jen tento grafický přepis jejího nápisu, v knize M. Žunkoviče "Slaven, ein Urvolk Europas" (Kroměříž 1910):

První řádek textu byl umístěn na uchu nádoby, zbývající text ve dvou řádcích po obvodu vyduté pokličky nádoby. Ač písmo není zde řezáno z větvi, nýbrž vyryto do plátků měkkého olova přinýtovaných dodatečně na měděnou nádobu, přesto linie znaků zachovávají "hůlkový" charakter bukových větviček a podle toho lze soudit, že památka pochází z poloviny 2. tisíciletí př. n. l.

Nápis nebyl dosud rozluštěn a bývá považován za "etruský". Avšak výrazně hůlkový charakter písma i jiné indicie svědčí o době dávno předetruské a památku lze zařadit spíše do počínající doby "keltské". Nápisový jazyk není však ani etruský, ani keltský, ale patří domácím praslovanským obyvatelům této krajiny:

LÁVÍŠĚ   ŠČĚLÍJ.
lavíský   náčelník.

BUČINÚČÍJ   HJÁVĚ
s-počinující   hlavě

VĚL-CHÁNU
velkému chánovi

DĚL   NA   VÍJANU   HÁLI   NÁJ
u-dělil   na   víno,   ale   na jeho

KÚSĚNKU   TÍRI   NÁCHĚ
pochutnání   tři   obětiny

Slovník:

- Lávíšě** - 2. pád od jména nákolní osady "Laví's" (lavice, lávka nad vodou), podobně původně slovanská osada na moravsko-rakouské hranici dnes "Laa an der Thaja" z původního "Lava na Dyji".
- ščělíj** - dnes "čelný" či "náčelník" asi keltský
- bučinúčij** - dnes mor. "s-počinující", v řeči pro děti "bucnút" (lehnout a spát), zde ve významu v dativu "usnoucí-zemřelé hlavě"
- hjávě** - doklad starého názvu "hlava", zde v dativu "hlavě"
- věl-chánu** - dativ od kompozita "věl-chán" (velký chán) název převzat z tatarského "Hún-Chún-Chán" (panovník), odtud i "Chaina-Čína".
- na víj-nu** - s vynechaným krátkým "-a-", zde 4. pád od "víjana" (víno) od slovesa "víjás" (víne se), stejný název v literatuře chetitcké v Malé Asii, psané písaři praslovanskými "víjana"
- tíri náché** - číslovka "tíri" = tři, srv. u č. 11 "tíripód" (třínožka) a "nácha" = obětiny, tedy co se "nechává" zemřelému v hrobě nebo na věčnou památku, srv. též "náché" u č. 58.

Je skoro neuvěřitelné, že tomuto nápisu snad 3000 let starému tak dokonale dodnes rozumíme. Rovněž název této osady "Lavis" platí dodnes, osad tohoto jména je v Tyrolích a Švýcarsku celá řada, označovaly původně nákolní osady zde hojně, později přestěhované na přilehlé svahy. Od těchto osad se liší četné osady s názvem **Ládí's**, (za-ledňující se) od základu "lád" (led), tyto osady leží naopak na vysokých kopcích v zimě za-ledněných. Tento název souvisí s názvem ostrova "At-ládí's" (Atlantis, viz za číslem 29).

Uvedenou obětní nádobu s nápisem spolu s dalšími bez nápisů našli rakouští archeologové v osadě Lavis ležící ve svahu nad údolní rovinou Zimbartal. Prozkoumali rovněž tuto údolní rovinu a zjistili, že je vlastně vyschlým dnem původního jezera, nad jehož hladinou byla kdysi nákolní osada - a odtud tedy její jméno "Laví's". Časem obrana těchto osad stavěných nad hladinou jezer, ztratila význam a přestěhovaly se na přilehlé suché stráně a tak i tato osada Lavis.

Stojí za povšimnutí, že pod nákolními osadami alpských jezer, k nimž patřila vlastně i nákolní osada Lavis, byla v roce 1854 poprvé objevena po celé dějiny utajovaná zemědělská kultura **n e c o l i t i c k á**, která tam byla krystalicky čistá a nesmíšená (o tom blíže na str. 279). V této ryzí podobě se tam uchovala díky vysokohorskému prostředí pro lovecké kmény nepřístupnému. A že její nositelé byli národnosti slovanské, dokládá právě praslovanský původní nápis zde uvedený. Obyvatelé těchto krajín si svou slovanskou národnost uchovali zřejmě až do 7. století n. l., kdy tyto krajiny patřily ke slovanské veleniši Sámovc (626-661). Po likvidaci této veleniše byly tyto alpské krajiny v 8. století přiděleny Germánům a Frankům, jižní Tyroly k Itálii až po první světové válce, takže slovanština tam vymizela.

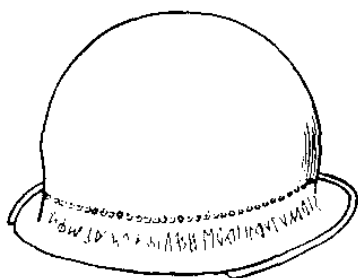
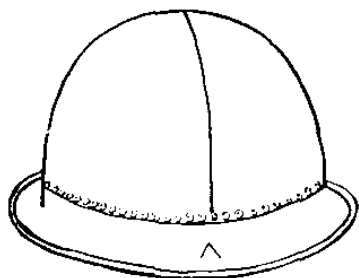
V městečku Landecku v samotné špičce Rakouska pod Alpami stojí starý hrad dávno vypálený a neobývaný. Nedávno byl obnoven a v něm umístěny památky bydlení dávných venkovanů a horalů: jizba s pecí a černou kuchyní, lidové obrázky na skle, zdobené dětské kolébky, cepy, máselnice, řešeta, opálky, chomouty, drhleny na konopí a len . . . atd. A tu návštěvnice z Moravy vykřikla: "Ale vždyť to samé a nachlup stejné máme u našich staříčků!" Pochopitelně, protože jsou to památky po Praslovanech, kteří tam bydlí dodnes, jenže mluví německy.

Praslovanský jazyk tam sice vymizel, ale zůstává povaha i zvyky tamních obyvatel dodnes: skromné zemědělství, řemesla, chovný dobytek, mléčné výrobky, tkalcovství, keramika, rodinné domky. Dále lidový folklór, kroje, tance, písně, fujary, cimbály, trubky, housle, halčáčky v horách, veselé texty a melodie písní . . . atd., všechno stejné jako u Slovanů. Dokonce i "mama" a "tata" jako na Moravě, pouze jazyk je celkem jiný.

Jen škoda, že pisatel uvedeného nápisu nejmenuje ony "včelchány", byli to bezpochyby Keltové. Před nimi Praslované z úrodných nížin přehali, aby se usadili v nepřístupných horách, ale i tam je velení chánové nakonec našli. Pisatel jen ironicky poznamenává, aby si zemědělník na víně v nádobě mu darovaném "pochutnal".

21. Helmice ze Štýrska

V Rakousku u hranice s Jugoslávií leží město se starobylym hradem Radkona. V blízkosti tohoto hradu byl v roce 1812 kácen les a při tom vykopáno 20 starých bronzových helmic. Z nich 8 uloženo v Jahaneum v Grazu a 12 odvezeno do Vídně, kde v Kabinetu starožitností jsou k vidění dodnes. Z těchto vídeňských helmic dvě nesou původní nápisy dosud nerozluštěné a když nyní už známe pravidla tohoto starého písma, pokusili bychom se je přečíst.

Hlavní levoběžný plynulý nápis je čitelný z vnější strany:

<u>ŠIRÁK</u>	<u>ÚTURPJÁR</u>	<u>ŠČĚJÍS</u>	<u>V-JÁ</u>
helmice	utrpečjící	chráníc	zraněním

- širák** - asi ze staršího "ščirák" (štit-chránič), odtud i "ščír" (ráček s krunýřem), souvisí s třetím slovem "ščějís" (chrání si). Takže moravský název klobouku "širák" zřejmě nepochází od "široký", ale spíš naopak od "ščirák" (chránič hlavy).
- úturpjár** - typická slovinská koncovka zpřídavnělého přechodníku "-r", jako naše koncovka "-íci", tedy "utrpečjící".
- v-já** - s vypuštěným prvním krátkým "-a-", aby se slabičný znak "-já" četl dlouze, v plném znění "vajá", což je množné číslo od "váj" (rána-zranění), srch. "vájati" (sekat-zranit), stčes. "vej" (bolest), příbuzné je "voják".

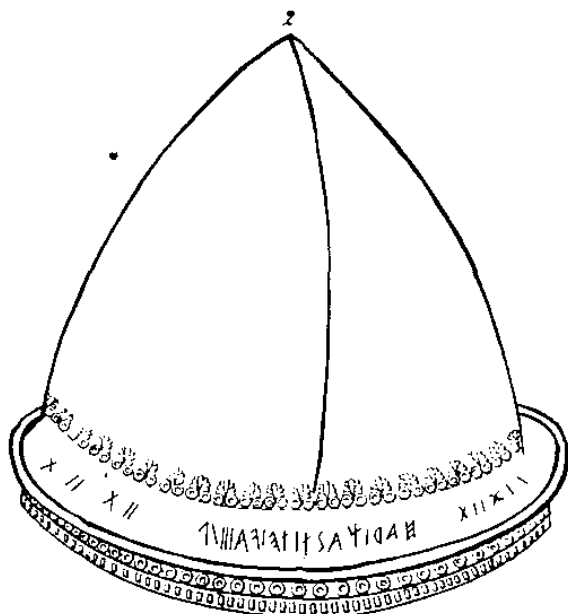
Druhý nápis vpíchaný bodcem je čitelný od helmice:

<u>NiPuŠČ</u>	<u>PÁNU</u>	<u>ÁPI-</u>
nepustí	pánu	nápích

- n-p-šč** - psáno s vynechanými samohláskami krátké výslovnosti, nemůže být nic jiného, než "nipušč" (nepustí)
- ápi** - stará forma našeho "nápích"
- já** - na zadní straně helmice slabičný znak "já" - podpis výrobce.

22. Helmice II.

Tato druhá helmice z téhož nálezu má jiný tvar a odlišný jazykový dialekt nápisu, pochází tedy od výrobce z jiného kraje:

1111A111111SAYICAH

<u>IIX</u>	<u>IIX</u>	<u>HÁRIČA</u>	<u>STÍT</u>	<u>ĚJ</u>	<u>BÁŽÍC</u>	<u>IIX</u>	<u>IIX</u>
8	8	bojovníka	štít	jej	chráníc	8	8

Číslovky 4 x 8 po stranách nápisu neznámého významu. Že by snad součet 32 byl věkem majitele helmice?

- háriča** - na stéle z Lémnu č. 29 "O HARÁČIJÓj" (o bojovnících), stčes. "harc" (boj) a "harcovník" (bojovník)
- bážíc** - slovo podobného významu jako na první helmici "ščějřs" (chráníc), souvisí se stčes. "bášta" (obrný val) a "páže" (ochránce rytíře), mor. "bažit" (chtivě toužit)
- 4 = ě, znak odvozený od názvu "čabár" (džber, koš na záda), stal se znakem číslovky "čatúr-čětiri" (čtyři), která má na začátku tutéž hlásku "č-". Viz též číslovky za číslem 7.

Do které doby tyto helmice datovat? Písmo by ukazovalo na polovinu 1. tisíciletí př. n. l. Z dějin se dovídáme, že okolo roku 390 př. n. l. vpadli na Balkán Keltové, pokojné obyvatelstvo vyvraždili (dnes už víme, že to byli Praslované) a celou zemi proměnili v liduprázdnou pustinu, aby potom odtáhli. Zůstane navždy záhadou, proč to činili? Snad jen z radosti z vraždění v pohanské víře, že tím slouží bohům?

Na ten masakr je sice 20 helmic málo. Tyto snad patřily pouze obranné posádce hradu Radkona, jinak civilní obyvatelstvo ani v obraně helmice nenesilo, těchto lidí asi nebylo škoda.

O rozluštění nápisů na těchto štýrských helmicích se pokoušelo mnoho luštitelů a vyšla o tom řada studií. Ovšem z neznalosti tohoto písma a jazyka s výsledky zcela mylnými. Jedním z posledních je maďarský autor Béla Kéki v knize "5000 let písma", str. 115, kde se píše:

"Nejstarší rúnové památky pocházejí právě z oblasti, kde se germánské kmeny dostávaly do kontaktu s jinými vyspělými etnikami. Poblíž štýrského města Negau vykopali archeologové roku 1811 asi 26 helmic z konce 2. století n. l. a na jedné z nich četli germánská slova psaná etruským písmem tohoto znění:

<u>HARIGASI</u>	<u>THEIWA</u>
válek	bohům

Tyto informace jsou samozřejmě zcela mylné a nesprávné. Germáni se s Etrusky nikdy nestýkali a ani ti, ani oni písmo neznali. První slovo odhaduje Kéki podle maď. "harc" (boj, převzato ze slovanštiny) jako "válek", druhé slovo nesprávně čtené "theiwa" odhaduje podle řec. "theos" (bůh). Je to spíš hádání, než luštění.

Je příznačné, že Kéki přiznává znalost písma všem možným národům, dokonce i Maďarům, jen nikoliv Slovanům. Ačkoliv Maďaři se naučili písmu od domácích panonských Slovanů teprve počínaje 10. stoletím n. l. Podle maďarských historiků město Budapešť založili Římané, ač původně dvě oddělená města mají vyloženě slovanská jména "Buda" (Strážnice) a "Pěč" (hutnická pec, slévárna).

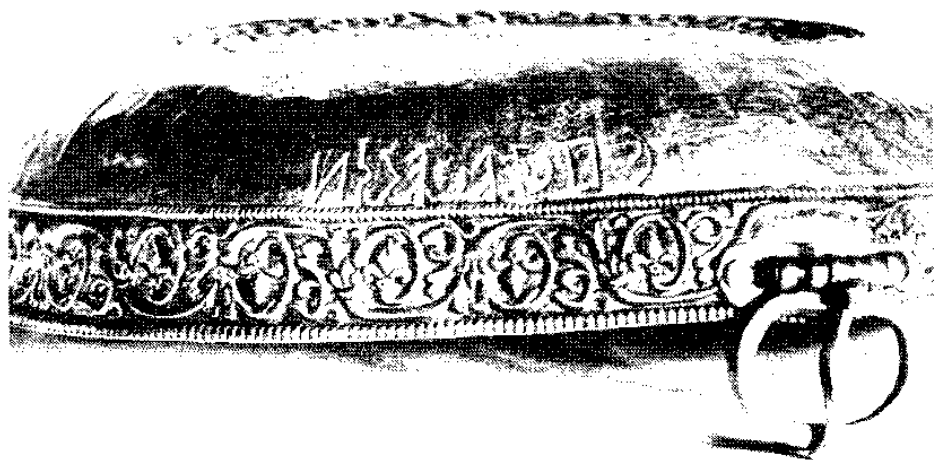
23. Attilův poklad

Náčelník Húnů byl vždy současně vojevůdcem a nejvyšším pohanským knězem, takže mu musela být prokazována božská úcta a poslušnost až za hrob. Takovým byl i Attila a co Húnové pod jeho vedením po celé Evropě naloupili, to bylo považováno za dary bohů přes náčelníka, jemuž pak bylo vkládáno do hrobu velké bohatství. Attila zemřel v mladém věku roku 453 a podle zprávy byzantských historiků Iordana a Prisca o sto let později, Attilovo tělo uloženo do truhly zlaté, ta vložena do truhly stříbrné a obě chráněny ještě truhlou železnou, k nim přiložen bohatý poklad předmětů ze zlata a drahokamů. Pro hrob bylo podle pohanského zvyku vybráno posvátné místo na soutoku dvou řek.

Od chvíle, kdy se tato zpráva roznesla, Attilův hrob nedal lidem spát a horečně se hledá. Není soutoku dvou řek po celé Evropě, dokonce až ve Francii, Belgii, Německu, na Moravě a Slovensku, kde by nebylo kopáno a hledán Attilův hrob. Bylo napočítáno na 4000 pokusů, ale bezvýsledných.

Až v minulém století proběhla Evropou vzušující zpráva, že v maďarském městě Nagysentmiklós byl Attilův poklad konečně nalezen. V zahradní čtvrti na předměstí místní občan hloubil důlek pro sloupek plotu před svým domkem. Jeho krompáč

zavadil o tvrdý předmět a když jej vydoloval, byla to nádoba z čistého zlata, jen tak bez obalu v zemi uložená. Po nějaký čas nález tajil, ale tíhu tajemství neunesl a pochlubil se sousedům. Závist je mocná, zpráva se rychle roznesla a donesla se památkovému úřadu. Zahájeny rozsáhlé výkopové práce pod dohledem odborníků, které kromě prve nalezené nádoby vynesly výtěžek dalších 15 předmětů ze zlata, umělecky zdobených a vykládaných drahokamy. Přes přísný dohled památkářů se prve nalezená nádoba ztratila, avšak oněch 15 předmětů převezeno do vládního města Vídně, kde v kabinetu starožitností na Johannesplatz jsou chovány dodnes. Odtud také pochází fotografie této zlaté misky s nápisem:

Z počátku se všichni domnívali, že jde o dlouho hledaný Attilův poklad. Při důkladném průzkumu nálezového místa nebyl však nalezen žádný sarkofág, ani kostra, ani jiné náznaky hrobu, takže v žádném případě nejde o poklad Attilův. Snad některý z húnských důstojníků loupil na vlastní pěst, kořist si tajně zakopal a pak se pro ni nevrátil.

Pozornost badatelů upoutaly především nápisy na některých nalezených předmětech, od nichž se očekávaly bližší informace o původu předmětů. O výklad nápisů se pokoušelo mnoho luštitelů, na to téma bylo v minulém století vydáno mnoho studií, článků a knih. Nedávno byl o nález natočen i maďarský dokumentární film pod názvem "Attilův poklad" a v něm maďarský luštitel vykládá i nápis na uvedené zlaté misce. Nápis čte ovšem obráceně pravoběžně základnou ke dnu misky, a to na bázi turečtiny, jako osobní jméno tureckého panovníka, což je ovšem zcela mylné.

Nápis je totiž opět slovanský a čte se levoběžně při obrácení misky dnem vzhůru, jak je patrné z fotografie.

Jednotlivé znaky tohoto nápisu jsou poněkud odlišné od znaků v jiných lokalitách, takže pro stanovení jejich fonetických hodnot nám opět poslouží akrofonický princip na bázi staré slovanštiny takto:

		= b, "barz" (prs)		= ě, "ělá" (znak starého původu)
		= o, "oko"		= č, - znak užívaný v Itálii doby etruské
		= ž, "žěrnój" (drtidlo)		= i, "ihlá" (jehla s ouškem)
		= jó, "jólka" (jedle)		= n, znak všude užívaný
		= koncové "-j" (jer)		

Podle toho pak čteme z prava do leva toto:

<u>BOŽJÓJ</u>	<u>ĚČÍN</u>
bohům	v-ěčným

- božjój** - dat. plur. od "boh" (bůh), ve staré flexi "h = ž" jako u českého "bůh-božf"
- ěčin** - adjektivum "věčný" i "věčným", po staru nepodléhalo to slovo pádové flexi. Podobné slovo na etruském falickém totemu ĚRÍN (věrný) je rovněž bez flexe (č. 47).

Mluví-li nápis v množném čísle "bohům věčným", pak pochází z pohanského starověku.

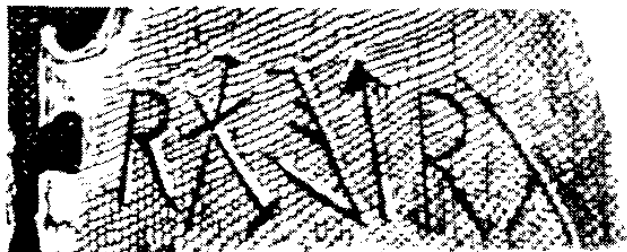
Nápis je sice pohanský, ale to neznamená, že dávní Slované byli pohané. To pouze slovanský zlatník vyrobil zlatou misku, snad na krev lidských nebo zvířecích obětí a vyryl na ni nápis ve svém jazyce. Húnové zůstali pohany až do 5. - 6. století a vylupovali především kostely křesťanské, ale šlo jim především o zlato a bylo jim jedno jakého je původu.

Pověst o Attilově pokladu měla ještě další tragikomickou dohru. Zámek Aurolzmünster leží v Rakousku poblíž hranice s Německem právě na soutoku dvou řek při prameni Innu. Tato poloha inspirovala pekaře Bindenbergera, aby v parku tohoto zámku hledal pomocí kouzelného proutku virgule Attilův poklad. Vychylování virgule si vysvětlil jako záření Attilova pokladu. Ziskuchtivé podnikatele nemusel dlouho přesvědčovat, že našel Attilův poklad. Utvořila se akciová společnost, shromážděny značné finance, vykopen zámek s parkem a zahájeny výkopové práce. Na odhalení Attilova pokladu měl eminentní zájem i Hitler, který přispěl jedním miliónem marek z pokladny nacistické strany. Za sedm let rozsáhlých výkopů nebylo ani pokladu, ani peněz. Celá věc skončila u soudu, ale byla utulána, aby nebyly kompromitovány prominentní osobnosti, které se zapojily.

Na závěr ještě jedna poznámka o Attilovi. Jako nejvyšší pohanský kněz-náčelník nevzal prý sousto chleba do úst, neboť podle jeho víry byl získán hříšnou cestou. Kdežto loupeže a vraždy po celé Evropě byly naopak službou bohům pohanským.

24. - 28. Slovanské rúny retranské

Z pohanského starověku na chvíli odbočíme na ostrov Rujanu v Baltickém moři do pohanského svatostánku Retry o jedno tisíciletí pozdějšího:

24.

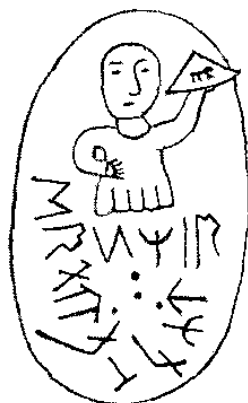
R * E T R A
R H Ě T R J Á
 Retra = vláda

25.

R A D E
R J Á D Ě
 Y A N I
G J Á S T
 (Radegast = řídící host)

26.

W Y I R M R 7 A T T Y T
S M I R Š Č (čj) R O V Ě T Ě M T
 pokoj dopřej hrobům těmto

27.

T T R H T T T Y
Č Ě R N Ě B O G
 Černobůh = "černý býk"

W	Y	I	R	L	F	X	P	A	H	W	A	F	I	A	T	A	A	F	I		
S	M	I	R	B	O	H	D	Á	N	S	V	O	J	I	N	G	N	A	V	Ó	J
pokoj				bohy	(budiž)	dán				s	válek					hněvem	(zlobou)				

Český básník slovenského původu a slavistický badatel PhDr. Ján Kollár ve svém pojednání o retranských rúnách přečetl tyto nápisy poměrně správně, jen slabičný znak "já" četl jako "a". U posledního nápisu konečné slovo četl obráceně levoběžně "JOVANI" v domnění, že jde o pohanského boha války, avšak čte se normálně pravoběžně "g'navój" (zlobou vojen-válek). Neboť Kollár měl dávné Slované za "pohany".

Nápis v ovále je nápis náhrobní. Pisatelé byli zřetelně Slované, protože přejí zemřelým pokoj a mír a prosí bohy, aby dali pokoj se zlobou válek, což je názor zcela nepohanský.

Je známo, že v době kdy už celá Evropa byla křesťanská, se drželo pohanství v Retře až do 12. století. V tamním dřevěném chrámu boha Svantovíta byl chován posvátný bílý hřebec užívaný k věštění. Tamní pohané prý podpláceli římského papeže bohatými dary, aby jim ponechal pohanskou víru, na níž houževnatě lpěli. Nicméně výpravami německých křižáků, jichž se s českým vojskem zúčastnil i přemyslovský panovník Přemysl Otakar II., byl retranský svatostánek i tamní pohanství zlikvidovány.

Tradiční retranské pohanství uchovávalo rovněž tradiční rúnové písmo poddaných slovanských písařů, jehož ukázky jsme výše uvedli, až do 12. století, kdy už v celé Evropě převládala latinka. Právě tyto retranské rúny posloužily Kollárovi k rozeznání zvukových hodnot znaků tohoto pozdního rúnového písma, z Kollárova výkladu vyšel pak Pavel Križko pro výklad velestúrských nápisů (č. 14 a 15) a také Příkryl pro luštění textu špitálské popelnice (č. 16), které jsou o dva tisíce let starší. Z toho je patrné, že toto rúnové písmo bylo u evropských Praslovanů v užívání po dobu celkem asi dva tisíce let.

Zbývá otázka, kdo byli panovníci v Retře na ostrově Rujáně v Baltickém moři, kteří na svém pohanství tak trvali? Pravděpodobně to byli Slavníkovci, potomci Sámovi, jak o tom bude pojednáno na konci knihy.

Než přesuneme se do starověkého Středomoří na jih Evropy.

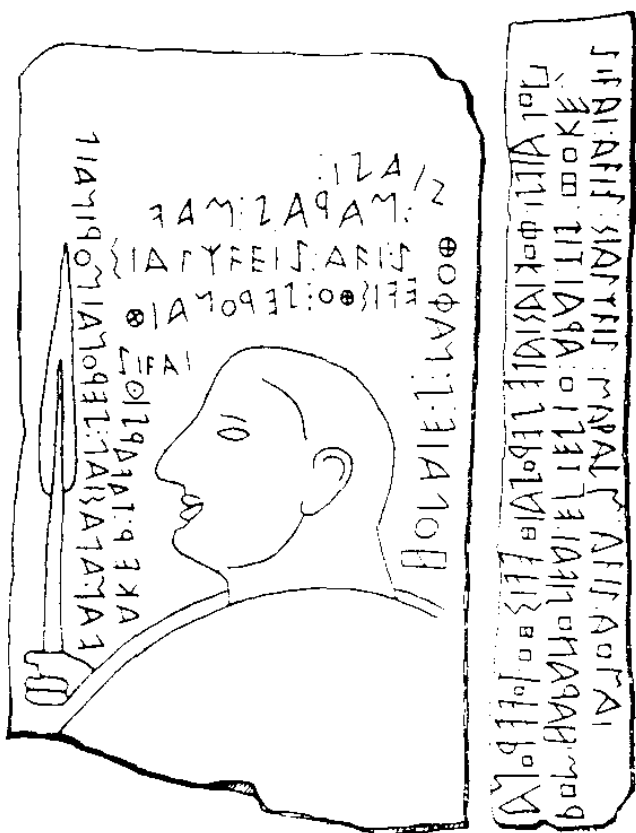
29. Stéla z Lémnu

Cestou do Itálie se zastavíme nejdříve na Východě v egejské oblasti, kde má evropská civilizace svůj počátek.

Dnes celkem bezvýznamný ostrov Lémnos leží uprostřed Egejského moře v sousedství Řecka, avšak významná je jeho minulost. O tomto ostrově pojednáme podrobněji, neboť na něm nalezená stéla nám objasní nejen předhistorické Řecko a Itálii, ale možná i záhadnou Atlantidu, kde to všechno začalo. Týká se to i vpředu uvedeného písma slabičného a jeho zániku

Na ostrově Lémnu hledali antické památky v minulém století francouzští archeologové Cousine a Dürrbach, členové vědecké společnosti École de France se sídlem v Aténách. U lémnoské obce Kaminia se jim v roce 1885 podařilo vykopat kamennou stélu (pomník), opatřenou původními nápisy ze 6. století př.n.l. Zde je její fotografie a grafický přepis, převzaté z knihy italského etruskologa B. Nogary "Gli Etruschi e la loro civiltà" (1933, str. 35):

Nález stély vyvolal tehdy ve vědeckém světě senzaci a byl vyhlášen nejvýznamnějším nálezem století. Pochází totiž z ostrova řeckého, avšak její písmo není řecké, je naopak k nerozeznání stejné, jako na etruských památkách ve vzdálené Itálii. Od stély se očekávalo, že pomůže objasnit záhadný původ Etrusků, ale nestalo se tak, neboť žádné nápisy toho typu nebyly rozluštny dodnes.

Nedávno v 80. letech vzbudil pozornost vědeckého světa příspěvek albánské jazykovědky Nermin Falaschi, která prý našla příbuznost jazyka etruských nápisů i lémnoské stély s albánštinou. Ve francouzském tisku se objevily palcové nápisy: "Etruské nápisy konečně rozluštny". Jenže se nakonec ukázalo, že stejně mýlné, jako stokrát předtím.

Po druhé světové válce se do luštění nápisů lémnoské stély zapojil také francouzský etruskolog Raymond Bloch. Narozen v Paříži roku 1914, po studii se stal členem společnosti École de France se sídlem v Římě, řídil průzkum římských a etruských památek a napsal o tom řadu článků a knih.

Jeho pokus o výklad některých slov lémnoské stély, převzatý z polského překladu Blochovy studie "Etruskowie" (1957, str. 15) si na ukázkou předvedeme:

ZIAZI - vyskytuje se v textu dvakrát a znamená asi "zemřel"

MARAZ - připomíná slova etruských nápisů "mar" nebo "maru" (?)

NAPHOTH - odkazuje nás na etruské NEFIS - asi pokrevní příbuznost

MORINAIL - váže se určitě k lémnoskému městu MYRINA

PHOKIASIALE - váže se nepochybně k maloasijskému městu FOKAIA....atd.

Z plynulého textu odděluje Bloch slova nesprávně, mnohé znaky čte nesprávně, celý text nedává smysl. Ani Bloch nepochopil nápisový jazyk, jako jím hledá v textu jména a místní názvy, protože slovům nerozuměl.

To však není ani tak důležité, jako je zajímavé spíš to, že spolu se Setem byli mezi etruskology prvními, kteří nepovažovali lémnoskou stélu za památku etruskou a velmi správně uvažují takto:

"Kdyby totiž tato stéla byla jediným dokladem písma na ostrově Lémnos, bylo by možné se domnívat, že je dílem cizince, který se na ostrově vylodil sám . . . Leč řada dalších podobných nápisů na původní lémnoské keramice svědčí nad všechnu pochybnost, že toto písmo a jazyk sloužily domácímu obyvatelstvu ostrova před nájездem Thémistokléa - jak o tom referuje A. della Seto v článku "Scritti in onore di B. Nogara", Roma 1957, str. 15 (podtrhl A. H.).

Konečně se tedy přichází na to, že Etruskové nemají s ostrovem Lémnos nic společného. A tu jsme u kořene věci: jsou-li nápisy lémnoské stély stejné a nápisy italickými té doby, pak Etruskové nemají nic společného ani s nápisy italickými, které rovněž jsou na domácí keramice a jiných předmětech domácí výroby, takže musejí rovněž patřit domácímu obyvatelstvu Itálie!!!

Jaké byli domácí Lémnosané vlastně národnosti? To nám mohou prozradit pouze samotné nápisy lémnoské stély, které si nyní přečteme a s překvapením zjistíme, že jsou rovněž **pr as l o v a n s k é !**

Teprve po jejich přečtení zjistíme, že na stéle jsou vlastně tři různé nápisy, psané různými pisateli v časovém odstupu podle toho, jak se po vpádu Řeků situace na ostrově vyvíjela. Každý z těchto pisatelů mluvil poněkud odlišným dialektem praslovantiny a užíval také některých odlišných znaků těchto hlásek, které uvádíme na následující tabulce vedle sebe.

Na stéle použité znaky mají tyto fonetické hodnoty:

A	= a	ǀ	= i-j-iji (měkkýcí jer)	ϣ	= r
↑	= c	↘	= koncové "-j"	Ϛ	= s
↵	= ci = čí	ϣ	= k	ϕ	= š
⊙	= č	↓	= l	⊥	= t
□ ○	= o	Ϛ	= u (bilabiál "ϣ-w-uo")	ϣ	= v
↵	= ě (jc)	ϣ	= m	Z	= z
⊞ ⊞ ⊗	= h	ϣ	= n	⊞Z	= zi = ži
ϣ ↓ ⊗	= ch	⊞	= p	←	(žij-žij)

Jde v podstatě o stejné písmo a stejné znaky, jako z téže doby na památkách etruských staré Itálie. Totiž až na malé odlišnosti ve výslovnosti některých hlásek a znaků, což je dáno poněkud odlišným balkánským dialektem od dialektu italského. Například znak hlásky "i" je téměř vždy spojen s hláskou "j" a zároveň měkkí předešlý konsonant, takže "ci" se čte "-čij", "zi" se čte "-žij" ... apod.

První nápis

Tento nápis ve vodorovných řádcích nad hlavou bojovníka je komponován k obrazové výzdobě a byl jistě původně jediným a hlavním nápisem stély. Je psán starým způsobem "bustrofedon", tj. každý následující řádek v opačném směru k řádku předešlému, jak se kdysi oralo pole. Při přepisu zachováme rozdělení textu na řádky a slova prastaré slovanštiny čteme podle uvedených pravopisných pravidel takto:

ŽijAŽijí
žijící

MjÁ RAŽ:MAV-
mně rozmlov-

UJÁ C CHVĚJÍŽ: AVÍj Z-
ajíc, chvějíc, abych z-

ĚVÍU HÓ: ZĚRO NA IH
jevil, co po-zoruji na nich

ŽIVÁJI
živých

Volně česky: Pozůstalí žijící mne přemlouvali, strachující se, abych jim ze záhrobí zjevil, co pozoruji na nich živých.

Souvětí o jedné větě hlavní, jedné polovětě vložené a dvou větách vedlejších, má dokonalou mluvnickou stavbu a sděluje srozumitelnou myšlenku, i když poněkud nereálnou.

Slovník:

- ZIAZI** - v této formě je to slovo nesrozumitelné, avšak pravopisná pravidla dovolují číst "žijažji" asi ze staršího "žijašči" esl. "žijáci" (žijonči) a čes. "žijící".
- ražmavwjác** - dvojtečka za Z: = ž, znak "-w-" = Ź (uo), takže "ražmavujác", pol. "rozmarujac" a čes. "rozmlouvajíc"
- chvějíž** - koncové -Z měkčené dvojtečkou na "-ž", asi rovněž z pův. "-šč" znamená "chvějící se" (strachem)
- aví:j** - koncová dvojtečka dává "-j", snad zkráceno z "avi já", což odpovídá českému "abych"
- avíj zěvíu** - překvapivě podobné moravskému "abych zjevíu"
- hó zčro** - první slůvko v jiných dialektech "ščo-čo-co-što", lat. "quo", ital. "che", angl. "wat" (huot) . . . atd., druhé slovo "zčro" česky "zírám" nebo "pozoruji"
- na ih živáji** - zcela jasné "na nich živých"

Přes stáří památky a dialektické zvláštnosti celému textu dodnes dokonale rozumíme, i tomu, co jím chtěl pisatel říci. Neříká nic konkrétního, ani to, komu je stéla věnována. Pisatel měl zřejmě obavy, že věnovací text obráncům ostrova proti řeckým okupantům by si řečtí okupanti mohli dát přetlumočit, stélu by mohli zničit a tvůrce potrestat. Píše tedy jen vymyšlenou výzvu neznámému padlému, aby ze záhrobí zjevil pozůstalým žijícím, jak se dívá na poměry na ostrově, k tomu si domyslíme, že po řecké okupaci. Tehdejšími Lémnosanům to bylo jasné, oč jde.

Druhý nápis stély

Vítězní Řekové si pomníku domácích Lémnosanů zřejmě nevšíмали. Časem se ukázaly napjaté vztahy mezi řeckými okupanty a domácími poddanými. Mohli bychom je přirovnat ke vztahům mezi nedávnými nacistickými okupanty našich zemí a domácími Slovany za druhé světové války. Pod tlakem Řeků se někteří Lémnosané stali jejich služebníky, dnes bychom řekli "kolaboranty", a právě jim adresuje svou výtku pisatel druhého nápisu stély. Vedle hlavního nápisu už nezbylo místo, proto svůj příspěvek vtěsnil do mezer svislými řádky. Odpovídá na výzvu hlavního nápisu, nikoho nejmenuje, ale jakoby ústy jednoho z padlých oznamuje žijícím:

HÓCAJ Ě Z NÁŠČ-CH
 ač je z rodných

ÁKJER-j TAVÁRŽIČ
 polí soudruh

VAMJÁCAUJAČ ŽĚRO NÁJ MÓR ÍMAJÍC
 vynucovač, zírám na něj, smrt májíc.

- hócaj** - slc. "hocial", luž. "hacz" (hač), čes. "ač-ačkoliv"
nášč-ch - důležitý starý název "nášč" se vyskytuje na mnoha nápisech, (např. č. 53 a 84), znamená "úroda-rod", zde s koncovkou "-ch" (rodných), slc. dodnes "náščit" (sbírat úrodu), stčes. "našč-erati" (sbírat úrodu), lat. "natis" (rodný), franc. "naiss-ance" (narození) . . . atd.
- ákčr:** - za slovem dvojtečka "-j" značí gen. plur. "polí" od základu "akár" (pole), do něm. "Acker" (pole) a "ackern" (orat), vše z praslov. "kárjá" (vzdělávat-obdělávat)
- ta-vár-žič** - kořen slova "-vár-" (výroba) s kolektivující předponou "ta-" (také-spolu-sou-) a s životelskou příponou "-žič", tedy celkem "spoluživitel", dnes "tovaryš" ve významu "spolupracovník-soudruh"
- va-mjacau-jač** - základem je "-mjac-" (moc-nucení), s předponou "va-" za naše "vy-" a s koncovkou "-jač" znamená "vynucovač" práce a výrobků pro panstvo, tuto funkci měl později dráb
- mór** - dnes čes. "ú-mor" nebo "z-mar" (smrt), též "máry" (nosítka mrtvých), do něm. "Mord" (vražda), ind. "máre" (umírá), do franc. "mort" (smrt)
- ímajíc** - srch. "ímati", bul. "ímam", stčes. "jímati" (brát-mít), čili nápisové "mór ímajíc" ve významu "ač jsem mrtvý"

Nápisová slova této praslovanštiny jsou dodnes tak jasná a srozumitelná, že není třeba dalších důkazů, abychom jim porozuměli.

Třetí nápis stély

Opět po nějakém čase přišel ke stojící stéle další občan, který inspirován výzvou prvního i odpovědí druhého nápisu připsal svůj další. Na čelné straně stély nebylo už místa, zvolil tedy pravou boční stranu stély. Je opět psán způsobem bustrofedon, první spodní řádek výškově převrácený je levoběžný, druhý horní je pravoběžný, poslední prostřední levoběžný. Jazykový dialekt i některé znaky jsou poněkud odlišné od předešlých dvou nápisů. Jako odpověď na výzvu hlavního nápisu, připojuje tento pisatel své filosofické úvahy o rozdílu ve světovém názoru mezi Lémnosany a feckými okupanty takto:

HÓCAJ VŽJÍ POKJÁ SIJÁČĚ-j ZĚRO ZA IH ĚVIJU HO
 Ač všichni, pokud jsou sejíci, pozorují za ně a zjevují, co

TO VĚRÓ NA-
 to vírou na-

ŽÍVAJÍ AVÍJ-Ž SIJÁC CHVÍJ-Ž MARÁLM-j AVÍJ-Ž
 zývají?: abyzmeš sejíc strachy umírali, abyzmež

Á O MAJ-
 aj o mrt-

RÓM-j HARÁČIJÓ-j ČIVÁJ ĚTĚ ŽIJÓ Á RÁJI TICH: POKĚ-j
 vých bojovnících hlásali: dřevj, ještě žijí, aj v ráji, tiší, pokojní.

Slovník:

- vžjí (vží)** - připomíná cyrilské "všsǫj", rus. "všě-vsǫj" (všichni)
pokjá sijáčěj - slc. "pokial sú sejúci" (pokud jsou sejíci zemědělci)
zěro za ih - pozorují za ně, tedy namísto nich ze záhrobí
čviju - mor. "zjevuju" - ze záhrobí
ho to věró nažívají - posměšná otázka "co to vírou nazývají?" - zde po staru splývají pojmy "nažít" a "nazývat", dnes odlišné
avíjž sijácj chviž marálmj - abychom sejíc strachy umírali, platí obecně o zemědělci, kteří ač konají užitečnou práci, strachy umírají. Vazba "strachy umírat" je v lidové moravštině dodnes živá
o majromj haráčijó-j - o mrtvých bojovnících, od základu "harác" (bojovník), stěs. "harcieř" (bojovník) od "harc" (boj), do maď. "harcz" (boj). Odtud snad jméno římského spisovatele původu praslovanského "Horacius" i jméno autora těchto řádků "Horák" (kdysi bojovník), kdežto "horal" původně "har-vát"
čiváj! - imperativ "dívěj-podívěj!", stěs. "čítí" (dívat se, vnímat), odtud i "čidla" (oči)
á ráji - starý 6. pád bez předložky "v", též stěs. "lesě" (v lese), před slovem částice "á" je zde ve významu "aj dokonce v ráji"
tich: pokě-j - na konci dvojtečka a za druhým slovem koncové "-j" tvoří adjektivy "tiší, pokojní", že tito mrtví už nerebelují proti okupantům.

Výpověď lémnoské stély

Mnohému čtenáři bude možná tento nápisový jazyk připadat nelibozvučný a obtížný. Ale je nutno uvážit, že je dnes více jak dva a půl tisíce let starý a přesto dodnes srozumitelný. Také toto hláskové písmo, donesené sem z Itálie, není ještě dokonalé.

Důležité je však to, že texty této stély promlouvají pro nás poprvé v dějinách řeči nikoliv panovníků, ale naopak řečí drobného poddaného lidu praslovanského, o

jehož existenci ve starověku jsme neměli dosud ani tušení. A to má zásadní význam pro výklad celé civilizace a kultury antického Řecka, tolik opěvované jako základ celoevropské vzdělanosti. Neboť řecká kultura, pokud se v ní vyskytují "vědecké" a umělecké prvky, navazuje přímo na materialistickou a literární kulturu původního neolitického obyvatelstva Balkánu, tj. praslovanského.

Tu je otázkou, když Řekové kolonizovali už dávno předtím kraje mnohem vzdálenější, proč ostrov Lémnos nechávali na pokoji až do 6. století př. n. l.? Ačkoliv jim ležel v cestě při plavbách do zámoří.

Příčinu můžeme vidět v řecké státní mytologii, formulované veleknězem Homérem v 8. století př. n. l. Podle ní byl ostrov Lémnos sídlem strašlivého boha Héfaista, který když se rozzuřil, dupal, až se celé Řecko otráasalo, ždímal hory v dlaních, až se rozžhavily a tekly, chrlil oheň a žhavými balvany házel po okolo plujících lodích, aby je potopil. Tohoto boha se pověřiví Řekové báli, proto se ostrovu Lémnos zdaleka vyhýbali až do 6. století př. n. l. Tento mýtus dokládá, že na Lémnu řádila kdysi činná sopka, i když dnes na Lémnu žádné sopky není a ani v době Homérově už tam 400 let nebyla.

Leč o 200 let po Homérovi nějakou náhodou, snad řecká loď v bouři uvízla na březích ostrova a Lémnosané posádku zachránili, ale to se jim nevyplatilo. Řekové zjistili, že namísto boha Héfaista žijí na ostrově obyčejní lidé, kteří navíc produkují užitečné zboží včetně kovových a kovářských výrobků. Zpráva se donesla k vládaři Thémistoklovi, který neváhal a svým vojskem ostrov dobyl. V obranných bojích mnoho Lémnosanů padlo a právě jim postavili pozůstalí pomník, nazývaný "stéla z Lémnu", jejíž nápisy jsme si právě přečetli.

Řekové však ani potom svého boha Héfaista neopustili, jen namísto sopečného zemětřasa mu pak v klasické době antického Řecka přidělili patronát nad ohněm a kovářstvím, které na ostrově Lémnu našli.

Stéla z Lémnu svými nápisy představuje poslední doklad původního slovanského obyvatelstva ostrova, neboť po jeho okupaci Řeky bylo jazykově pořečteno, a tím jeho původní národnost mizí. A tu vystupuje do popředí otázka, od které doby a jak dlouho předtím tento ostrov dávní Slované obývali?

To se pokusíme vysondovat v následujícím pojednání o Atlantidě.

Souvisí ostrov Lémnos s Atlantidou?

Nápisy uvedené stély z Lémnu jsou jedinečným a zcela výjimečným dokladem národnosti původních obyvatel nejen tohoto ostrova, ale i Řecka a celé egejské oblasti. Další informace v tom směru získáme z Platónova pojednání o Atlantidě, i když zahalené do pohanských mýtů.

Dostí podrobné vyprávění o vyspělé ostrovní říši atlantské a jejím zániku je součástí Platónových rozprav mezi lidovým učitelem Sókratem a jeho aristokratickými žáky ve dvou knihách "Timaios" a "Kritias", nazvaných tak podle jmen dvou žáků. Tato díla byla sepsána v aténské Akademii okolo roku 360 př. n. l., tedy asi 40 let po smrti Sókratově (+ 399), čili jsou to vzpomínky a rekonstrukce.

Z těchto filosofických rozprav upoutalo na sebe pozornost celosvětových badatelů od chvíle vydání až podnes zvláště vyprávění o ostrovní říši Atlantis. V Platónově podání jsou sekvence uvěřitelné vedle neuvěřitelných a to je právě předmětem výzkumu. Současný polský atlantolog L. Zajdler (Atlantída, Praha 1971, str. 7) uvádí, že na to téma bylo dosud vydáno nejméně 25.000 samostatných výzkumných prací, některé o více jak 500 stranách. Kromě toho v poslední době jsou

to v celosvětovém měřítku dobrodružné romány, básnické sbírky, divadelní hry, hrané filmy, záplava článků v časopisech a denním tisku . . . atd. Jenom tato literární odezva představuje prý nejméně stamiliónkrát větší rozsah, než Platónův originál. Dále jsou o Atlantidě pořádána mezinárodní sympózia a podnikány nákladné podmorské výzkumy po celé zeměkouli ve snaze si ověřit, zda Atlantis byla či nebyla. Český geolog Z. Kukul v knize "Atlantis ve světě moderní vědy" (Academia Praha 1978) píše, že reálnou existenci Atlantidy se dosud nepodařilo pádnými argumenty ani potvrdit, ani vyvrátit.

Nám nyní nejde o to, abychom se přihlíželi na populárním bestselleru, ale o to, abychom se něco dověděli o původních obyvatelích ostrova Atlantis, jehož vyspělá civilizace předcházela řecké i krétské. Co je vlastně na věci tak dráždivého, že to badatelům už více jak dva tisíce let nedá spát? Názorně to vystihuje současný maďarský atlantolog L. Stegena na své knize (u nás "Byla nebyla Atlantis", str. 135) těmito slovy: "V Platonově vyprávění o Atlantidě se opravdu velmi poutavě prolínají prvky **reálné s mýtickými**".

Na jedné straně tedy údaje dokumentární a věrohodné, ale vedle toho prostřídané pohádkovými představami řecké státní mytologie. Jenže obojí je psáno stejnou rukou i jazykem, takže se těžko rozlišuje, co je skutečnost a co fantazie. Jsou to prvky protichůdné a navzájem neslučitelné, takže musejí pocházet od různých osob, které se na sepsání díla podílely. A podaří-li se nám rozlišit, co od koho pochází, v tom by mohl být klíč k výkladu atlantské záhady.

Na textech uvedené stěly z Lémnu jsme si ověřili, že těmi původními obyvateli nejen ostrova Lémnu, ale taktéž celého Balkánu, byli Praslované už od doby neolitické. Tito lidé užívali běžně písma a z jejich písemných projevů vidíme, že uvažovali reálně, přizemně a věcně. A jestliže tyto prvky najdeme v pojednání o Atlantidě, pak se musíme domnívat, že je tam začlenili právě tito lidé v roli Platónových písařů.

Bylo tomu bezpochyby tak, že po vpádu asijských Řeků na Balkán byli zruční domácí písaři praslovanští vyčleněni z namáhavé fyzické práce, aby se stali profesionálními písaři ve státních písařských dílnách pod ideologickým dohledem řeckých kněží. K tomu se ovšem museli naučit kněžskému řeckému jazyku, jemuž také své písmo přizpůsobili. Poznáme to podle toho, že řecké písmo vychází ze základů nikoliv písma fénického, nýbrž praslovanského a také v klasické antické řečtině najdeme mnohé slovní kořeny původu praslovanského. To se ovšem zřejmě týkalo pouze písařů ve státních službách, kdežto ve svém venkovském civilním prostředí si domácí ztrocené obyvatelstvo uchovalo svůj praslovanský jazyk a písmo až do změny letopočtu.

Vidíme to totiž z toho, že umělci a sochaři, které koupili Etruskové od Řeků z Balkánu, psali pak v Itálii na svá díla nápisy svým vlastním lidovým praslovanským jazykem a písmem balkánského typu (viz nápisy č. 39 a další).

Kdo byl vlastně Platón? Je o něm známo, že byl královského rodu a patřil k vládnoucí řecké aristokracii. Jeho otec Ariston (= pohanský kněz) dal svého syna Platóna vyškolit pohanské mytologii v kulturním centru eleusinském poblíž Atén, kde byl také vysvěcen na pohanského velekněze. Tím se pak mohl stát jedním z hlavních ideologů řecké státní mytologie a členem státní pohanské inkvizice zvané "áreo-pag" (= kněžská špička) a také ředitelem písařské dílny v Aténách zvané Akademia. Řekové totiž pochopili, že k upevnění své vlády a moci nad domácím početným obyvatelstvem nestačí jen hrubé násilí, ale je nutné vést boj především ideologický rozsáhlou literaturou pod dohledem kněží.

V písařské dílně Akademie měl Platón k dispozici početný štáb písařů z řad domácího poddaného lidu. Museli to být lidé inteligentní a vzdělaní, vybíraní

většinou z řad lidových učitelů typu Sókratova. Jakého byl Sókratés etnického původu, na to ukazuje už jeho jméno, původně "sókrat", což je praslovanský název ve významu "skrat-skřet-skřítek" (byl prý drobné postavy a ošklivého vzhledu). Učil však své aristokratické žáky "vědeckým" poznatkům namísto víry v pohanské bohy, což bylo "kacířství" a proto byl inkvizicí áreopag odsouzen k trestu smrti roku 399 př. n. l. Takže jeho učení mezi domácími obyvatelstvem rozšířené, musel pak Platón o 40 let později přepracovat na pohanské a učinil tak v Dialogích s bývalými Sókratovými žáky. K tomu patří i vyprávění o Atlantidě.

Je jen samozřejmé, že od Platóna jako pohanského velekněze a hlavního ideologa ve věci pohanské mytologie, nemůžeme očekávat nic jiného, než právě ony **mytické** prvky v pojednání o Atlantidě. Celé Dialogy jsou sice vedeny uvažováním víceméně "filosofickým", proto Platón dodnes platí za jednoho z nejvýznamnějších filosofů "idealistického" typu. Nyní však poznáváme, že tu filosofii zanášeli do Platónových děl jeho písaři, takže Platónovi zůstává pouze pohanská mytologie.

V jakém početním poměru bylo v řecké smíšené třídní společnosti zastoupeno domácí praslovanské obyvatelstvo proti vládnoucímu řeckému panstvu, o tom máme přímé číselné údaje. Totiž Perikléuv historik Thukidydés z poloviny 5. století př. n. l. aby zdůvodnil, proč vleklé války peloponéské byly pro Atěňany neúspěšné, uvádí tato čísla: svobodných občanů aténských včetně vojska a kněžstva bylo tehdy okolo 30.000 (v Platónově pojednání o Atlantidě se uvádí 20.000), ale vedle toho pouze aténská obec vlastnila na 400.000 bezprávných otroků z původních obyvatel Řecka. Tito otroci se nemohli smířit s nelidským útlakem, ustavičně se bouřili masovými povstáními. Takže část aténského vojska musela zůstat doma a potlačovat povstání otroků, proto ty neúspěchy v peloponéské válce.

Čísla udávající počet Řeků oproti třídě poddaných nemusejí být přesná, ale přesto je z nich patrné, že na jednoho svobodného občana aténského připadalo zhruba 13 až 20 otroků (praslovanských), kteří toho jednoho svým zemědělstvím živili a svou výrobou zásobovali bohatstvím, které se hromadilo u vládnoucích aristokratů. Tím se vlastně vysvětluje to, čemu se dnes říká "řecký ekonomický zázrak", spočívající v tom, že hmotné i kulturní bohatství padalo řecké aristokracii z nebe. Také se tomu říká "řecká demokracie", která ovšem platila pouze pro nepracující panstvo a svobodné občany, nikoliv pro domácí obyvatelstvo.

Takto jsme od Thukidyda získali početní údaje v celých dějinách ojedinelé o početním poměru obou tříd a stejný poměr musel být nejen v Řecku, ale také všude jinde. To znamená, že ve všech starověkých civilizacích, od sumerské až po germánskou, veškeré hmotné, kulturní a intelektuální práce včetně umělecké a literární, spočívaly na bedrech otroků. To ovšem historikové neuznávají.

Mnoho vykladačů Atlantídy toto nerozlišilo, často dávali přednost Platónovým mýtům a proto ty nejasnosti. Posledním v řadě je současný sovětský badatel A. M. Kondratov v knize "Atlantídy moře Tethys" (Praha 1989), který hledá čtené Atlantídy v širokém okruhu, ale tu pravou nenašel.

Jak tedy poznáme, co pochází z hlavy písařů a co jim nadiktoval Platón? Srovnajme jen následující dvě sekvence, tuto první v originále poněkud rozvěklou zkrátíme takto:

... Atlantští králové zapomínali ctít své bohy, jejich božská částka se vytrácela a převládala u nich lidská touha po moci a bohatství. To pozoroval z Olympu bůh bohů Zeus s nelibostí a rozhodl se uvalit na Atlantany trest. Svolal všechny bohy ke společné poradě, aby k nim promluvil (jeho projev je v originále vynechán), potom rozpoutal živly a potopil ostrov i s Atlantany ...

Vedle toho čteme na jiném místě následující výklad téže události:

„ . . . leč v pozdějším čase nastala jednou neobyčejně silná zemětřesení a povodně, přišel jeden osudný den a noc a tu propadlo se veškeré mužstvo schopné zbraně do země a právě tak ostrov Atlantis se propadl do moře a zmizel. Proto moře v tu stranu je až podnes nepřístupno plavbě a zkoumání, neboť překáží v cestě vysoko k povrchu nakupené bahno, které zůstavil klesající ostrov . . . ”

Na jedné straně v první sekvenci je řeč o mocných panovnících a nebeských bozích, kteří se rozhodli Atlantány ztrestat potopením ostrova. Ale na druhé straně je totéž vykládáno jako běžná přírodní katastrofa, spojená se zemětřesením a povodněmi, o bahně, které překáží plavbě lodí. To všechno na bozích a lidech zcela nezávislé. V obou případech se setkáváme s diametrálně odlišným myšlením a světonázorem, tyto odlišné postoje jsou navzájem neslučitelné, i když jsou zapsány v jediném díle stejným jazykem.

Podle těchto měřítek můžeme tedy celé pojednání o Atlantidě rozdělit na dvě hromádky, z nichž jednu přidělíme písarům a druhou Platónovi. Tam, kde je řeč o mýtech, bozích a jim příbuzných kněžích a panovnících, to bude zajisté pocházet z diktátu velckněze Platóna. Kdežto všechno přízemní, dokumentární, věcné a materialistické vložili do díla nepochybně jeho písari. Byli to lidé přemýšliví a vzdělaní, kteří své poznatky čerпали jednak z lidové ústní dávné tradice a jednak ze starých archívních písemností domácího obyvatelstva.

Platón svým písarům nadiktoval, že zprávy o dávno zaniklé ostrovní říši Atlantis pocházejí od egyptských kněží a jejich písemných záznamů. Při návštěvě zákonodárného řeckého kněze Solóna v Egyptě (v 6. století př. n. l.) mu o tom egyptští kněží vyprávěli a po jeho návratu do Řecka se tam ve vládních kruzích udržovalo až do doby Platónovy. Jsou to zprávy velmi četné a podrobné, vyprávěné u vládního dvora přes čtyři generace se všemi početnými údaji ústně a z paměti! Kdo může, necht' tomu věří.

Řekli bychom, že tak četné a podrobné informace si ani Platónovi písari nemohli pamatovat z doby tak dávné, kdy říše atlantská ještě žila a vzkvétala. Spíš je vyčetli z nějakých starých písemných záznamů, uložených v jejich archívu, z nichž opsali také původní názvy okolních moří, které v jejich době byly už zapomenuty. Rovněž polohu ostrova Atlantis dávno zaniklého popisují tak přesně, jakoby mapu těch krajín měli před očima:

*„ . . . vypravují totiž písma, že aténská obec zastavila kdysi velikou moc, zpupně se valící od moře Atlantského na veškerou Evropu a Asii. Toto moře mělo před svým ústím, jež vy jmenujete ve své řeči Heraklovými sloupy, veliký ostrov Atlantis. Ten ostrov byl větší, než Libye a Asie dohromady (?). Z tohoto ostrova se tehdejší cestovatelé mohli dostat na ostatní ostrovy a z těch ostrovů na celou protější pevninu, rozkládající se kolem pravého moře. Neboť toto naše Atlantské moře jeví se jako **pouhý záliv** se zcela úzkým průchodem, ale tamto je vskutku moře a země, které je obklopují, vším právem lze zvatí pevninou v pravém smyslu slova. A na tom atlantském ostrově povstala veliká a neobyčejná královská moc, panující nad celým tím ostrovem i nad ostatními ostrovy, mimoto nad částmi pevniny, nad Libyí až po Egypt a nad Evropou až po Tyrhénii (Itálii). Nuže celá tato moc se kdysi sebrala v jedno a pokusila se jedním rázem podrobiti si i naši vlast a veškerou zemi na této straně úžiny (Řecko) . . . ”*

Jevilo-li se moře zde jmenované "Atlantské" jako pouhý záliv se zcela úzkým průchodem mezi ostrovem Atlantis a okolní pevninou, pak nemůže jít o rozlehlý Atlantický oceán, od Řecka vzdálený, o němž písaři snad ani nevěděli! Název toho moře jako "Atlantské" opsali písaři zřejmě ze starých záznamů, pocházejících z doby existence Atlantidy a tamních králů, kteří to moře ovládali. Leč po zániku ostrova i Atlantianů ovládli pak toto moře řečtí Achájové a po nich přejmenováno na "Achájské" - čili **E g e j s k é**, jak je známe dodnes. A ono ve výňatku nazývané "pravé moře", je bezpochyby moře Středozevní.

Pevným opěrným bodem pro polohu ostrova Atlantis jsou **"Héraklovy sloupy"**. Později v době klasické byl sice tímto názvem z piety po zbožštělém Héraklovi pojmenován kdejaký průliv ve Středozevním moři. Avšak původně platil pouze pro jediný průliv, kde podle ličení v Homérově Illias (Trója) porazil Héraklés jako velitel řecké námořní flotily o šesti lodích, trójské námořní piráty. To se ovšem odehrálo dávno před Homérem v době existence Atlantidy, protože při zpáteční cestě Héraklova flotila tento ostrov obeplouvala z opačné jeho strany a zabloudila až na ostrov Lesbos. Pirátská pevnost Trója ležela ovšem na pobřeží v severním cípu Egejského moře a Trójané ovládali průliv později přejmenovaný na **"Dardanelly"**, jak jej známe dodnes. Právě strmé břehy tohoto průlivu nazývali pak Řekové **"Héraklovými sloupy"** a nikoliv průliv "Gibraltarský" na cípu Španělska, o němž se v té dávné době rovněž nevědělo!

Ležel-li tedy ostrov Atlantis **"před Héraklovými sloupy"**, to jest před Dardanellským průlivem v Egejském moři - pak mohl ležet jediné tam, kde dnes leží ostrov **Lémnos** a pod ním jižně malý ostrůvek **Hagios Eústratios**. V tom případě musíme tyto ostrovy považovat za zachovalé zbytky původně velkého ostrova **Atlantis**, který se kdysi z větší části potopil a zůstaly po něm jen tyto zbytky. Nasvědčuje tomu i sopečné podloží těchto ostrovů, jejichž protilehlé břehy jsou strmé, jakoby urvané propadnutím okolí. Rovněž moře v okolí těchto ostrovů je neobyčejně plydké, zvláště okolo Eústratia nedosahuje 40 metrů hloubky (jinde okolo 1000 metrů!). To by také odpovídalo popisu písařů, že moře v tu stranu bylo dlouho potom nepřístupno plavbě a zkoumání pro nakupené bahno, které zůstavil klesající ostrov (v době Platónově byla dokonce hladina Egejského moře značně nižší, takže jeho dno bylo snad těsně pod hladinou?).

Mnozí vykladači Atlantidy nerozlišili konkrétní údaje písařů od mýtických příspěvků Platónových a v nekritickém obdivu k němu se dali pomýlit jeho mýty. Také nerozlišili původní název Egejského moře jako "Atlantské" od stejného názvu "Atlantského oceánu". Proto zaniklý ostrov Atlantis hledali po celé rozloze tohoto oceánu, dokonce v Americe, na Špicberkách, potom jižně od Skandinávie, v Africe, v Tichém oceáně . . . atd., v poslední době jej ztotožnili s ostrovem Krétou. Jen jediné místo vynechali, totiž ostrov Lémnos, který je vlastně zbytkem bývalého ostrova Atlantis.

Vykladači také nevěřili, že pouhá erupce sopky by mohla být příčinou potopení poměrně velkého ostrova (nikoliv ovšem většího, než Libye a Asie dohromady!). Proto hledali příčiny jiné, jako postupné propadání ostrova, nebo srážku s jiným nebeským tělesem apod. Není to však případ ojedinělý, nedávno v roce 1882 se potopil ostrov erupcí sopky Krakatau u Jawy, kdysi též ostrov Théra vedle Kréty a řada dalších. Totiž za milióny let výronu lávy se v zemské kůře vytvoří obrovská dutina, do níž se pak sopečný ostrov silnou erupcí sopky propadne. V případě atlantské sopky postihla apokalyptická zkáza celé sousední Řecko i s širokým okolím, což určuje její polohu.

Kdy se tak stalo?

Platón na mnoha místech písařům zdůrazňuje, že ke zkáze Atlantidy z vůle krále bohů Dia došlo 9000 před Solónem, jak to prý zní v zápisech té doby od kněží egyptských, kteří byli toho svědky. Toto datum je v příkrém rozporu se všemi archeologickými a vědeckými poznatky. V onom 10. tisíciletí př. n. l. nebylo ještě po jakékoliv civilizaci na celé zeměkouli ani nejmenší stopy, tím méně po tak vyspělé, jako Atlantská. Rovněž egyptští kněží tu dobu nemohou pamatovat, když počátek Egypta včetně písma je o 6000 let pozdější. Avšak obdivovatelé Platóna říkají: Jděte k šípku s vašimi vědeckými poznatky, Platón byl jasnovidný a věděl všechno lépe.

Platónovo datování nemá zřejmě s reálným časem nic společného. Vychází očividně z pohanské mytologie, kde číslo "3" bylo posvátné, samo sebou násobeno $3 \times 3 = 9$ a umocněno velkým číslem "tisíc" dalo 9000 jako datum stvoření světa bohem Poseidónem z moře i zkázy Atlantidy bohem bohů Diem. Takto rovněž kněží egyptští vycházeli z posvátného čísla "3" a jeho násobků, proto první stupňovitě pyramidy musely mít 3 nebo 6 nebo 9 stupňů zemřelého faraona do nebe.

Tato magie čísel však už dnes neplatí a spolehlivější jsou objektivní údaje moderní archeologie, zjišťované fyzikálně i časově srovnávací metodou. Podle nich došlo v celé egejské oblasti kromě častých menších zemětřesení ke dvěma katastrofám gigantických rozměrů takto:

Poprvé okolo roku 1380 př. n. l. (viz A. Bartoněk: "Zlatá Egis", str. 225), kterou způsobila erupce sopky na ostrově Théra (dn. Santorin). Tento ostrov ležel poblíž ostrova Kréta a mohutná erupce thérské sopky postihla převážně Krétu, kterou zasypala vrstvou popela až jeden metr silnou a tamní paláce leží od té doby dodnes v troskách. Tím zaniká i krétská palácová vrchnost i **užívání slabičného písma na hlíněných tabulkách**, registrující daně poddaných palácové vrchnosti. Sama thérská sopka i s veškerou ostrovní civilizací se propadla do moře a její trosky leží dnes na dně moře v hloubce 150 - 300 metrů pod hladinou moře. Na řecké pevnině pouze Thère nejbližší paláce Pylos a Mykény byly zemětřesením částečně poškozeny, ale opraveny vládnou dál. Takže théra nemůže být hledanou Atlantidou, jak se nedávno v 60. letech našeho století badatelé okolo řeckého atlantologa Galanopoula domnívali.

K té pravé gigantické katastrofě došlo od thérské skoro přesně o **200 let později okolo roku 1180 př. n. l.** a právě tato byla nepochybně onou hledanou katastrofou atlantskou. Zemětřesením nevídané síly padnou všechny paláce a hrady po celém Řecku, mohutné zdi podle Homéra silnostěnné pevnosti Týryntu až 20 metrů silné a mykénského hradu 10 metrů silné se sesypou jak domečky z karet. Ostatní paláce splynuly s terénem a zarostly travou, dnešní archeologové je pracně hledají a vykopávají. Mohutná mořská vlna tsunami, způsobená náhlým propadnutím velkého ostrova Atlantis uprostřed Egejského moře, smete všechny řecké přístavy a pohltí pobřežní obyvatelstvo. Co nezničila mořská vlna a zemětřesení, dokonají trvalé bouře a povodně, celé Řecko se mění v neobyvatelnou poušť. Pokud přežila palácová vrchnost, emigruje do okolí a záchranu hledá až na Sicílii a v Itálii, aby se z ní později zformovali Římané.

Tato zkáza nemá v celých dějinách obdoby, je to největší katastrofa, jakou kdy lidstvo zažilo a nemůže být pochybností o tom, že jde právě o katastrofu atlantskou v **sousedství Řecka**. Neboť postihla nejen samotné Řecko, ale daleké okolí v okruhu 1000 kilometrů. Smeteny jsou civilizace všech egejských ostrovů i maloasijského pobřeží. Pirátská pevnost Trója v severním cípu maloasijského pobřeží, nedávno Řeky desetiletou válkou získaná, se promění v hromadu sutin. Řecký hrdina trójské války Odysseus bloudí bez domova světem a po útrapách přistane až v Egyptě, jak

líčí Homérův epos *Odysseia*. Právě v té době okolo 1180 př. n. l. se sesypou chrámy a paláce Chetitů uprostřed Malé Asie, otřesy jsou citelné až v Egyptě, jak jsou o tom zmínky v soudobých pramenech egyptských. Po druhé je postižena též Kréta, palác Pylos na Peloponésu zmizí z povrchu země i s panstvem, čímž končí dodávky daní pozůstalých poddaných z Kréty do pylského paláce i **užívání slabičného písma hliněných tabulek také v Řecku.**

Epicentrum tohoto zemětřesení ukazuje na střed Egejského moře do míst ostrova Lémnu. Z postižených krajín Řecka a okolí emigruje nejen palácová vrchnost, ale i část poddaného obyvatelstva nemaje obživy. Tuto obživu hledá v méně postiženém Egyptě, kde je to nazýváno **"útokem mořských národů"**.

Co tomu říkají archeologové? Tomuto výzkumu se v posledních dvaceti letech věnují především badatelé angličtí, kteří ovšem opět nevěří, že by takovou zkázu mohla způsobit erupce jediné sopky. A už vůbec ne sopky atlantské, kterou předpokládají v Atlantickém oceánu a podle Platónova datování už v 10. tisíciletí př. n. l. Naopak se domnívají, že v tomto 12. století došlo ve všech zemích k obecné hospodářské krizi v důsledku povstání otroků, nebo k útokům barbarských národů . . . apod. Jenže zapomínají, že tito povstalcí nebo barbaři by museli vlastnit zásobu atomových pum, aby dokázali zbořit kamenné zdi až 20 metrů silné a rozmetat obrovské balvany pevností po okolí. To může způsobit jen přírodní živelná katastrofa nevídaných rozměrů.

Písaři sdělují, že v "pozdějším čase nastala jednou neobyčejně silná zemětřesení a povodně, přišel jeden osudný den a noc . . .". Snadno si představíme, že v tom zmatku strašlivého zemětřesení, bouří, lijáků a povodní měli lidé na řecké pevnině co dělat, aby zachránili holý život a na ostrov Atlantis v sousedním moři si ani nevzpomněli. Leč po bouři nastal opět klid, rybáři vypluli na moře za obživou rybolovem - ale jaký to musel být pro ně šok, když tam velký ostrov Atlantis s obávanou velmocí už vůbec nenašli! Ten otřesný dojem se pak tradoval v lidovém vyprávění, od písařů se o tom dověděl i Homér, ale později v době Platónově našli písaři v archivu i písemný záznam s původním jménem ostrova "Atlantis" a života na něm, čímž se dochovala pověst dodnes.

Zůstává jen záhadou, kde vzali písaři tak podrobné informace o ostrově Atlantis z doby jeho života a rozkvětu, když v jejich době tento ostrov už asi 800 let neexistoval? Popisují jeho tvar a velikost ve stadiích, podobu břehů a přístavů, umělé kanály pro lodní dopravu z moře do královského paláce, na kanálech padací mosty. Na ostrově přírodní jezera, bažiny, hory, lesy a splavné řeky pro dopravu dřeva z hor. Jmenují bujnou vegetaci a divokou zvěř včetně slonů. Údávají počet rolnických usedlostí na ostrově a výměru polí každým statkem obdělávanou, úrodu dvakrát do roka a odvádění daní vladaři včetně dobytka. Znají přesné rozměry chrámu a královského paláce, jejich výzdobu a materiál, hrazený park okolo paláce, letní a zimní lázně pro panstvo. Zvláště podrobně se rozepisují o vojenských objektech, o počtu a organizaci armády . . . atd. Údaje jsou tak reálné a pravděpodobné, že jim nelze nevěřit.

Můžeme si celý ten případ domyslet a rekonstruovat asi takto: Atlantáné si od Řeků vypůjčili písaře, aby jim na chrámové desky napsal posvátné nápisy, o nichž je v pojednání řeč. Toho Řekové využili a dali písaři "výzvědné" úkoly, aby všechno, co na ostrově Atlantis uvidí, zvláště vojenské zařízení a počet vojska této nebezpečné mocnosti podrobně zapsal. To učinil písař velmi svědomitě a poctivě. Jenže když se do Řecka vrátil, došlo k atlantské katastrofě, řecká vláda emigrovala a o zápis nebyl zájem. Zůstal tedy v archivu písařů až do doby Platónovy, takže z něj jeho písaři potřebné informace vyčetli a do Platónova díla zapsali. Záznamy tohoto očitého svědka Atlantidy z doby 1180 př. n. l. byly bezpochyby psány ještě starým písmem

slabičným, které o 800 let později uměli Platónovi písaři ještě číst a rozuměli jim, protože texty byly praslovanské. Proto také v uvedeném výňatku sdělují: ". . . vypravují totiž písma . . .". Originál byl po zápisu do díla Platónova zajisté zničen, aby zůstalo dodnes jen mýtické podání Platónovo.

Už se málem zdálo, že antické dějiny jsou dokonale prozkoumány a už není co objevovat. A přece došlo k překvapení. V roce 1988 zkoumali angličtí archeologové pod vedením J. Byrese hlubiny východního Středomoří a na dně moře u přístavu Ulu Butum se jim poštěstilo senzační nález: vrak lodi z ebenového dřeva, vezoucí kdysi náklad keramiky mykénského typu, ingoty zlata, stříbra, mědi, cínu, zinku . . . atd. To všechno ovšem z doby okolo 3000 př. n. l., kdy Egypt teprve nastupuje a potom staví pouze šáchorové lodě pro říční plavbu na Nilu, Mykény a Kréta začínají až o tisíc let později. Komu tedy loď patřila? Bezpochyby Atlantánům, u nichž byly uvedené kovy ze sopečných rud těženy a z nich slitinami zvanými "oreikalchos" vyzdoben tamní chrám a palác.

Po atlantské zkáze část domácího obyvatelstva sice zdevastované Řecko opustila, ale část zůstala a těmto nezbylo, než zbořené domky znovu postavit a zemědělství obnovit. Leč asi o 200 let později okolo 1000 př. n. l. toto obnovené hospodářství přilákalo další asijské nájezdníky Dóry, kteří zase obnovili otrokářství. Především drobní rolníci před nimi prchali na člunech do Egejského moře. Tam našli atlantskou zkázou vylidněný ostrov později zvaný "Lémnos" a na něm se usadili. Sopečným popelem zúrodněná půda jim poskytla obživu zemědělstvím o chovem dobytka, sopečné podloží ostrova tavení kovů a kovářskou industrii. Pro zkušenosti ve slévárenství si zajeli ke svým etnický příbuzným Villanovcům do Itálie, odkud si dovezli také nové hláskové písmo na ostrov Lémnos, kde jím psali na keramiku i na stělu z Lémnu nápisy. Z ostrova Lémnu se pak toto písmo přeneslo i na řeckou pevninu, takže jím domácí písaři už v 8. století př. n. l. mohli psát díla Homérova v jazyce už řeckém, jehož výslovností to písmo přizpůsobili.

Pohanský velekněz Homér žil o 400 let později po zániku ostrova Atlantis, takže o něm nemohl nic vědět, ani si sám přečíst, protože byl prý slepý. O někdejších řádění sopky se mohl dovědět jen od svých písařů, proto na něj usadil zuřivého boha Héfaista. Ovšem v lidové ústní tradici domácích písařů byl původní název ostrova Atlantis už zapomenut a v Homérově Illias figuruje jen pozdějším názvem Lémnos. Teprve Platónovi písaři o 400 let později ve svém archívu původní zápis s názvem ostrova Atlantis i okolního moře "Atlantského" našli a začlenili tyto poznatky do díla Platónova.

K tomu všemu nás dovedla vlastně stěla z Lémnu. Její nápisy neobsahují sice žádné údaje "historické" a přece má pro celé dějiny nesmírný význam. Jednak svými nápisy dokumentuje původní obyvatelstvo neolitické z doby předřecké, které bylo národností slovanské a položilo základy k civilizaci atlantské, řecké a krétské, ale i celoevropské. O tom se dosud nevědělo, protože v dějinách o něm není zmínky.

Za druhé rozbořením textů Platónových písařů, kteří etnický patřili k tvůrcům lemnoské stěly, spolu s údaji moderní archeologie se nám záhadná Atlantida z nekonečné časové i místní vzdálenosti přibližuje na dosah ruky. Nacházíme ji ve 12. století př. n. l. a v našem blízkém sousedství. Tím vlastně vysvětluje zánik mykénské období antického Řecka včetně Tróje, zánik mínojského období staré Kréty i maloasijské říše Chetitů. Od té doby leží veškeré chrámy a paláce této oblasti v troskách dodnes, srovnané s terénem a zarostlé plevelem. Nakonec se tím vysvětluje, jak a proč **zaniklo původní neolitické slabičné písmo hliněných tabulek**, které byly vykopány po více jak třech tisících letech až nedávno počátkem našeho století. Po jejich rozluštění nyní zjišťujeme, že je psali dávní Slované v postavení poddaných, dosud neznámých.

Atlantská katastrofa znamenala hluboký přerыв ve vývoji světové civilizace, a to právě v oblasti gejské, kde byla nejvyspělejší, z této katastrofy se svět nemohl dlouho vzpamatovat.

Původní osídlení této oblasti nelitickým obyvatelstvem praslovanským dokládají původní místní názvy z doby předhistorické asi takto:

Atlantis: - takto je název už počtělý, pochází zřejmě z původního praslovanského **AT-LADÍ'S** (od-ledňující se), kde základem je "lád" (led). Asi proto, že v doznívající poslední době ledové byl ohříván vnitřním vulkanickým teplem, půda sopečným popelem zúrodněná, proto se zde zemědělci praslovanští usadili. Podobný název oceánu "Atlantic" zase od toho, že ohříván teplým Golským proudem v zimě rovněž nezamrzal. Naproti tomu četné osady Neolitiků v alpských velehorách dostaly praslovanský název **LADÍ'S** od téhož základu "lád", že se v zimě "za-ledňovaly".

Lémnos: - název rovněž počtělý, asi z původního praslovanského **L Ó M N A** (lom na kámen a rudy), dodnes bul. "lómna" téhož významu, čes. "lom". Tento ostrov osídlili přecházející Praslované z Řecka znovu až po zániku původní Atlantidy, z jeho sopečného podloží dolovali kovové rudy a kámen, odtud nový název ostrova, neboť původní "Atladí's" byl zapomenut.

Kaminia: - dodnes platný název nálezové obce stély z Lémnu z původního praslovanského **K A M Í N I J Á** (kameníci, osada kameníků), kteří postavili svým padlým obráncům ostrova uvedenou kamennou stělu

Pylos: - název četných lokalit po celém Řecku z doby mykénské, pochází očividně z původního praslovanského **P A L Á Č A** (palác). Samotné paláce zanikly a zůstal jen název lokalit. Paláce Pylos byly hlíněné.

Larisa: - název četných lokalit po celém Řecku z doby mykénské, podobně jako Pylos, jen s tím rozdílem, že Larisy byly tesány z kamene, praslovansky **L A W I R I S A** (vytesaný), do řec. též "labris" (dvojbřítá sekera na kámen). U domácích italských sochařů podobný název "larója" (tesaná socha či jakýkoliv kamenný výtvar).

Athénai: - z původního praslovanského **A - T Í N I J Á** (v neolitu "ohrady" v množném čísle pro pastvu dobytka na travnatých kopcích), potom za vlády Řeků sídlo bohů a chrámů, dodnes hlavní město Řecka. V Itálii za vlády Etrusků bez předpony "a-" pouze "tínišc" (hradiště, náp.č. 42), u nás "Karlův Týn" a také "Týniště" (Hradiště)

Istris-Vustris: název četných řek v Řecku, z praslov. **"WUSTRICA-BYSTRICA"** ....atd.

Nyní se přesuneme do Itálie, z níž máme nejvíce nápisných památek.

ITÁLIE VILLANOVSKÁ

Počátky Itálie

Podle starších dějin to vypadá tak, jakoby v Itálii byli pouze Římané, před nimi Etruskové a před Etrusky jen liduprázdná pustina.

Původní osídlení Itálie odhaluje teprve moderní archeologie. V zájmu o Etrusky byl průzkum zahájen už v 10. století, ale v plné šíři se rozvinul až v 18. století založením Etruské akademie. Při výkopech v osadě Villa Nova u Boloně v 80. letech minulého století objevili archeologové prvky vyspělé hmotné kultury, kterou podle náleзовé obce nazvali **villanovskou**. Tato ovšem nepatřila Etruskům, jak se mnozí dodnes domnívají. Pochází totiž z doby předetruské a další průzkumy ukázaly, že byla od nejdávnějších dob rozložena po celé Itálii a bylo možné vysledovat i její tisíciletý vývoj od primitivního zemědělství až po kovodělnou industrii.

Teprve po objevech této hmotné zemědělské kultury na švýcarských jezerech roku 1854 byla nazvána "neolitickou" (mladší doby kamenné). V Itálii má své počátky někdy koncem 6. tisíciletí př. n. l., zpočátku byla převážně rolnicko-řemeslnická. Později okolo 1800 př. n. l. dospěla jako první v Evropě k vyspělé industrii bronzové, okolo 1200 př. n. l. už k železné a rovněž výrobky mosazné, keramické a tkalcovské nejvyšší technické a umělecké úrovně. Do ní pak v první čtvrtině posledního tisíciletí př. n. l. vnikli Etruskové.

Z těchto letopočtů je zřejmé, že původní villanovské obyvatelstvo svobodně rozvíjelo svou vlastní všestrannou kulturu už 5000 let před vpádem Etrusků. Při zajištění obživě zemědělstvím se zde explozivně množilo, celou Itálii zabydlelo, obdělalo a vybudovalo. Když už úrodná povodí řek a nížiny při hustém osídlení nestačily, byly osídlovány i méně úrodné kopce a pohoří, kde obživu poskytoval chov ovcí a dobytka, zpracování vlny vedlo k rozvoji tkalcovství, ze zemin vyráběna keramika, z vápencových Apenin páleno vápno pro stavebnictví, z lesů obráběno dřevo na nábytek a stavbu lodí, ze sopečných rud taveny kovy a vyráběny kovové výrobky. S narůstající hustotou obyvatelstva docházelo ke specializaci na řemeslníky a výrobce nejrůznějšího zboží od rolníků až po keramiky a kovohutníky, což vedlo k rozvoji obchodu a vývozu do jiných zemí. Kromě námořního obchodu po celém Středozezemním moři byly villanovské keramické výrobky a dokonalé bronzové mísy a vázy vyváženy do celé Evropy, několik jich vlastní i pražské Národní muzeum.

Jazyk a písmo Villanovců

Tvrdí-li Werner Keller v knize "Etruskové" (Praha 1974), že z doby předetruské nebyl nalezen jediný nápis, pak to není pravda. Bylo jich sice nalezeno málo, což má příčinu v tom, že z počátku bylo k písmu užíváno organických materiálů, které se časem rozpadly. Byly to listy vegetace a různé blány, kůra stromů, větvičky stromů přišité na tkaninu . . . apod. Proto se v Itálii nezachovaly žádné památky psané původním písmem slabičným, ty se zachovaly pouze v egejské oblasti psané do hlíny. Ale i z pozdějších hláskových nápisů se zachovaly jen ojedinělé, ryté do keramiky a do kovu, nebo tesané do kamene, proto je jich rovněž málo.

Ale i těch několik dochovaných nápisů z doby villanovské stačí k tomu, abychom z nich poznali písmo a jazyk Villanovců. Hned si je přečteme a zjistíme, že stejně jako v oblasti egejské jsou rovněž **p r a s l o v a n s k é**. To znamená, že původní neolitické obyvatelstvo Itálie bylo vlastně národnosti slovanské (!).

Ostatně sám název této země **I T A L I A** je původu ryze praslovanského, odvozený od starého slova "tálíjā" (tavit a slévat kovy), dodnes srch. "táliti" téhož

významu a srch. "taliónica" (slévárna). Ke slovesu předsazena stará předpona "i-" (za naše české "vy-"), takže dohromady "I-TÁLIJÁ" označuje zemi "vy-tavování" kovů, čímž byla po celé Evropě proslulá už v době předhistorické. Tedy nikoliv z řec. "étalon" (tele) ani z lat. "vitulus" (tele), jak se mnozí domnívají, protože tyto jazyky jsou mnohem pozdější.

Tuto časovou posloupnost je nutno respektovat také u písma. Pocházejí-li nejstarší villanovské nápisy psané už hláskovým písmem z první poloviny 2. tisíciletí př.n.l., kdežto první řecké texty Homérových děl až z 8. století př.n.l., tedy skoro o tisíc let později, pak nemůže italské písmo pocházet z řeckého, ale pravý opak je pravdou. Proto nápisy italské z doby etruské nelze číst abecedou řeckou, jak to mnozí luštitelé činili a tím je nemohli přečíst.

Jak už u nápisu č. 19 vysvětleno, znaky původní hláskové abecedy byly zpočátku řezány z bukových či jiných větviček, přišívaných na plátno.

Právě tento **h ů l k o v ý** charakter z linií pouze rovných a žádných zaoblených mají nápisy z doby villanovské, z nichž některé si nyní přečteme.

30. Popelnice pro vaši úschovu

Tato popelnice s nápisem byla nalezena u města Este nedaleko Padovy v pádské nížině:

V počátcích užívání hláskového písma byly nápisy psány převážně levoběžně a jen výjimečně "bustrofedon" (střídavým směrem) a tento nápis je pravoběžný. Je možné, že grafik tento nápis z neznalosti věci stranově převrátil, což ovšem na obsahu nápisu nic nemění. Výrazně hůlkový charakter znaků dovoluje datovat památku do poloviny 2. tisíciletí př. n. l., soudě tak i podle velmi archaického nápisového jazyka. Nápis čteme takto:

<u>ŽJÁRIK</u>	<u>NA</u>	<u>VÁS</u>	<u>SĚNO</u>
popelnice	na	vaše	uchování (pohřbení)

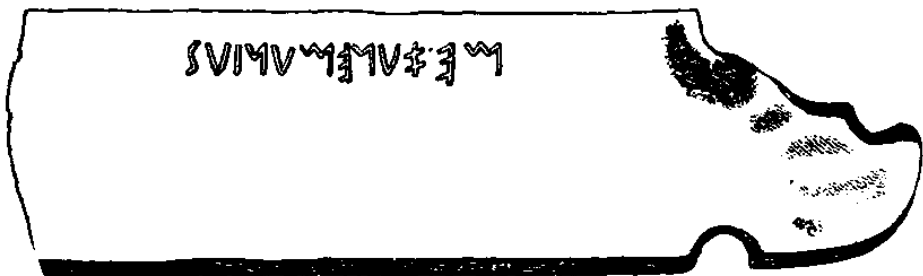
ž-járik - od základu "jár" (žár), srch. "jára" (žár-ohněň), s předponou "ž-" označuje název nádoby na popel po pohřbu žehem, čili "popelnici". Neolitické totiž své zemřelé výhradně spalovali. Název souvisí se stčes. "jarý" (žhavý-bujný) i s všeslovanským "jaro" (doba prudkého bujení vegetace).

sěno - srch. "sjena" (stinná síň, útulek, úschova), stčes. "sičň" (ořadní síň, útulek), odtud italské město "Siena" (pův. hřbitov jako útulek zemřelých), všeslovanské "seno" (sušená tráva pro "úschovu" na zimu) . . . apod.

Několika prostými slovy vyjadřuje pisatel úctu a něhu k zemřelé osobě, snad ženě. Jeho projev je lidový, nekultovní a nepatetický, ještě plně mírový, bez náznaku cizích okupantů. Památka dokumentuje kulturu "popelnicových polí" s žárovým pohřbíváním, rozloženou v neolitu po téměř celé Evropě včetně Itálie. Nu a nápis na této popelnici spolu s dalšími ze střední Evropy a z Moravy dokládají, že to byla kultura slovanská. Pratože Germáni a jiné kmeny pohřbívaly zpočátku výhradně kostrově a Vikingové přešli po vzoru domácích "Vanna" (Vánů-Slovanů) na žárové pohřbívání až od 9. století n. l.

31. Mezník z Rocchetty

U osady Nova nedaleko městečka Rocchetta asi 50 km severně od Říma byl v 18. století nalezen tento podlouhlý hraniční kámen s původním nápisem, na dolním konci uražený:

Nápis je levoběžný, písmo ještě zcela hůlkové, což by ukazovalo na druhou polovinu 2. tisíciletí př. n. l. a plynulý text rozdělíme na slova takto:

<u>MĚZU</u>	<u>NĚMÚNJI</u>	<u>UŠ</u>
mezu	neměň	už!

- mězu** - 4. pád od všeslovanského "meza" mezi poli
němúnji - rozkazovací 5. pád slovesa, odtud srch. "múnja" (blesk-změna), u nápisu č. 91 "... MĚJAČIJ MÚNJIČ DJEÓ ..." (mající měnit práci), zde se zápornkou "ně-", tedy "neměň!"

Užívání kamenných mezníků, které oddělovaly stabilně výměru polí, aby si je sousedé neuorávali, patřilo k běžným praktikám zemědělců od neolitu dodnes. Většinou byly ovšem bez nápisů, neboť každý rolník věděl, čemu slouží. V tomto případě však došlo zřejmě chamtivým sousedem k častému posouvání meze, proto ten varující a důrazný nápis. Takové malicherné starosti měli italští Slované před vpádem Etrusků, kteří pak si přisvojili všechna pole a obdělávali je zase domácí rolníci.

Kromě nápisu na tomto hranečnicku jsou slovanská i místní jména v okolí nálezu památky: osada "Nóva" (nová) i městečko "Rocchetta" jako u nás "Rokyta-Rokytnice-Rokýtko ..." apod., označují rozeklaný a hrbolatý terén nebo rokli. Takto i do italštiny "rocca" (skála) nebo "roccia" (hluboká rokle). U nás též staročeský název vrby "rokyta" (má rozeklaný hrbolatý kmen).

32. Talíř pod základy Říma

Uprostřed starého Říma pod kapitolským vrškem byl v hloubce země nalezen tento talíř z černé kouřové keramiky, tzv. "bucchero":

Levoběžný plynulý nápis rozdělíme na slova takto:

<u>NIARAZÍJ</u>	<u>TALARA</u>	<u>MÍJA</u>
nerozbij	talíře	mého!

Text sice varuje majitele před rozbitím talíře, přesto byl vyhozen a rozbit, ale nápis zůstává dobře čitelný a srozumitelný. První sloveso je v typickém praslovanském imperativu, další dvě slova v genetivu jako ještě ve staročeštině. Název "talar-Teller-talier" byl od domácích keramiků převzat i do jiných jazyků.

V této technice zakouřené keramiky byly u nás vyráběny "látky" na mléko donedávna a dnes se tato technika obnovuje pro její účelnost a nepropustnost zakouřených nádob.

33. Žárlivý milenec

U osady Palestriny nedaleko Říma byla v minulém století nalezena tato zdobná bronzová spona k dámským šatům, nyní uložena v muzeu Villa Giulia v Římě:

V domnění, že nápis je latinský, původ památky datován do 7. století př. n. l. a nápis vykládán mylně takto:

<u>MANIOS</u>	<u>MED</u>	<u>VHEVHAKED</u>	<u>NUMASIOI</u>
Manius	mne	vyrobil	Numasiovi

Jenže ani v 7. století př. n. l. toho jména "Římané" ještě neexistovali, ani latina ještě nebyla a první latinské texty pocházejí až z poloviny 3. století př. n. l., tedy o 400 let později! Podle stavu písma a jazyka bude památka mnohem starší než ze 7. století, text je opět praslovanský a podle uvedených pravidel jej čteme takto:

<u>MA</u>	<u>NÍ</u>	<u>JOŠ</u>	<u>MĚŘ</u>	<u>VHĚ</u>	<u>VCHÁK</u>	<u>ĚŘ</u>	<u>NU</u>	<u>MÁŠ</u>	<u>JÓJ</u>
mne	už	neměř,	vím	však,	věř,	nu	máš	jej	(jiného)

Volně přeloženo: Na mne se už nezaměřuj, avšak já vím, to mi věř, že máš jiného.

Pisatel byl do dívky zamilovaný až po uši, viděl asi dívku s jiným a má podezření, že je to jeho sok. Sděluje dívce, aby s ním už nepočítala a přece jí daruje tuto zdobnou sponu v naději na usmíření. Byl to zřejmě mladý zlatník a šperkař. Text dokonce rýmuje básnicky "měř-věř". Je to typická vlastnost mladých zamilovaných Slovanů a jejich morálky na rozdíl od Etrusků a Římanů, kteří si ženy násilím přivlastňovali. Takové starosti mohl mít mladík v době úplné svobody, kdy je ještě netrápili Etruskové ani Římané.

34. Lidová nekropole u Orvieta

Staré městečko Orvieto při soutoku řek Chiani a Tevere sedí na vrcholu kopce jako čepice na hlavě. Pod tímto kopcem se při stavbě silnice roku 1830 objevilo na úpatí kopce staré pohřebiště s komorovými hrobkami. Tehdy bylo všechno v Itálii přisuzováno Etruskům a tak i toto pohřebiště.

Částečný průzkum hrobek zahájen už v roce 1872, avšak k definitivnímu odkrytí celé nekropole přikročeno až nedávno v letech 1960-66 pod vedením archeologa M. Bizzarriho. V literatuře je tato lokalita vedena pod názvem "Crocefisso del Tufo" (Tufový kříž), totiž podle nedaleko stojící kaple s tufovým křížem ze 6. století n.l.

V samotném městě Orvietu byly nalezeny památky sloužící nesporně Etruskům, jako například základy chrámu Belvedere, nebo keramické a bronzové kultovní předměty, uložené dnes v orvietském muzeu Faina.

Avšak co se týče pohřebiště na úpatí kopce, k tomu praví německý autor Robert Hess (Das etruskische Italien, Köln 1973) toto:

"Podle nejnovějších výzkumů by se na orvietském plató měli usadit už lidé villanovští v době předetruské. Neboť Etruskové jsou v Orvietu doloženi teprve od 7. století a doba jejich rozkvětu spadá až od 6. do 4. století př. n. l."

Totíž orvietské pohřebiště se od etruských podstatně liší. Uprostřed je volné prostranství, jemuž vévodí hranatý sloup asi 3 metry vysoký s uraženým vrškem. Toto místo sloužilo kdysi nepochybně ke shromáždění smutečních hostů a k rozloučení se zemřelým, jak je tomu u slovanských hřbitovů dodnes. Komorové hrobky jsou malých rozměrů (asi 3 x 2 x 1,7 m), jsou chudé a postrádají kultovní prvky etruské. Jsou kupeny nad sebou jako byty u činžovních domů.

Důležité jsou na některých hrobkách nápisy. Tyto jsou sice psány stejným písmem a jazykem praslovanským, jako z doby etruské, avšak svým obsahem nenesou ještě žádné stopy po etruské okupaci.

Na zárubni jedné z nejstarších hrobek při vchodu do nekropole je vytesán původní nápis (ze zmíněné knihy R. Hesse, str. 222) tohoto znění:

MI	V	Ě	L-ŽÁĚ	SLÁDČĚ
my	v	nich	ležíce	sladce

mi v ě - množné číslo "my v nich", plynulé psaní vyžaduje rozdělit na zájmena a předložku "v". Množné číslo na hrobce u vchodu naznačuje, že nápis platí pro všechny zdejší hrobky

l-žáč - s vynechaným krátkým "-ě-", aby se "-á-" četlo dlouze. Jde o slovesný starý přechodník, jehož starší tvar zněl "láč" (prodlévající-ležící), srv. "Himá-lač" (zima prodlévající)

sládčč - písař si znaky zřejmě předem nerozvrhl, ke konci nápisu tísňen okrajem překladu vynechal znak "-ě-", který tam vtěsnil dodatečně. Toto slovo převzato od Praslovanů i do jiných jazyků, kde praslovanská výslovnost hlásky "ž" (uo-w) dala tyto varianty: stind. "sváduš", lat. "svavis", angl. "sweet" (sladký). U Slovanů se na náhrobky dodnes píše "Spi sladce" (příjemně), čili i tím je nápis ryze praslovanský, moravsky dodnes "saudce"

Všimněme si zde znaku hlásky "ž" ve slově L-ŽÁĚ. Je to znak zobrazující ženské rodidlo starého názvu "ž ě n o", odtud i název "žena" (rodička) a tohoto znaku užívali praslovanští písaři v různých dobách a zemích takto:

- - ideografický znak archaických sumerských tabulek znamená "žena", později ozvučen sumerským slovem "sal" (žena).
- - zvukový znak praslovanské hlásky "ž", odvozený akrofonicky od názvu "žěno" (rodidlo), znak užívaný v Itálii.
- - znak hlásky "ž" dnešní východní azbuky zobrazuje rovněž "žěno" a odtud akrofonicky odvozen.

Nápis na jině orvietské hrobce je rovněž ještě mírového obsahu, což dokládá, že pochází z doby předetruské:

MÍ ÍMÁ MÁR ČES VĚLÓJ Ě NÁS
mne bere smrt, přesto mnoho je nás.

A tu najednou nastává v obsahu nápisů náhlý zvrát, který svědčí o vpádu Etrusků do Itálie. Etruskové vykonávali svým pohanským bohům krvavé lidské oběti na domácích poddaných, jak je doloženo též stélou z Novilary č.37 a dokládá to i nápis na této orvietské hrobce z doby už etruské:

MÍ LARÓ ÚR UŠ TAR VĚTĚ NÁS
mne postihlo prokletí, už oběť hubí nás

- laró** - slovní kořen "lar-" označuje sekání-bušení-sražení, "lar-isa" je sekera na kámen, "lar-ója" je osekaná socha...apod.
- úr** - v praslovanštině označuje vlastně "úrodu", avšak pod vlivem Etrusků znamená "prokletí", na nápisě č. 39 a 52 pisatel píše "ě úrc" (proklínám je)
- tar** - zkráceno z plného tvaru "tar-bjá" doslova "utrácí těbjá" čili krvavá lidská "oběť", rus. "trěbjá" téhož významu.
- větě** - souvisí se stěs. "je po nás veta" (zanikáme), odtud i lat. "veto" (zamítnutí-zrušení), kdežto v češtině s předponou "z-vetít se" má opačný význam "obrodit se"

Robert Hess správně odhaduje, že orvietská nekropole nepatřila Etruským, nýbrž domácím Villanovcům. Hess popisuje jinou opravdu etruskou hrobku, která se nachází asi 9 kilometrů vzdálená od nekropole orvietské, v níž je pochováno asi 20 Etrusků. Je to hrobka rozměrná, vysekaná hluboko do tufové skály a uvnitř zdobená etruskými malbami mytologickými. Nápis na stěně hrobky považuje Hess za jméno etruského rodu "Laris Heskana", avšak nápis je praslovanský, čte se **LARIA HĚ SKANÁ**, to jest "taková hrobka umí člověka ukonat-unavit-umofit". Nápisem se tedy podepsal praslovanský otrok, který hrobku ve skále pracně vydoloval.

I když jsou orvietské hrobky skromnější než etruské, musely asi patřit bohatším villanovským obchodníkům, kteří si takové hrobky mohli dovolit. Prostí rolníci i řemeslníci byli vřdycky chudí a také by se na neúrodném kopci orvietském zemědělci neusadili.

Z nápisných památek doby předhistorické, ale také z prostého faktu, že někdo musel zemědělstvím národ živit a řemeslnou výrobou zásobovat, vychází, že celá Itálie, roviny i pohoří, byla už před Etrusky a Římany hustě zabydlená. A to velmi početným obyvatelstvem praslovanským, protože jiných zemědělců nikdy nebylo. Římané je sice v prvních staletích nového letopočtu jazykově násilím odnárodnili, ale v nepřístupných horách molisanských si menšina původních obyvatel uhájila svůj praslovanský jazyk dodnes.

Molisanská slovanská menšina

Při sčítání lidu roku 1900 italské úřady ke svému překvapení zjistily, že uprostřed Itálie v horách molisanských žije národnostní menšina slovanská, čítající asi půl miliónu lidí, roztroušených po horských osadách a samotách. Vědecké státní instituce dostaly za úkol, aby vypátraly, kde se zde Slované vzali a od kdy tu jsou.

Obsáhlá zpráva ve sborníku "Enciclopedia italiana" z roku 1933 (sv. 11. str. 930) uvádí výsledky tohoto šetření.

Nic konkrétního zjištěno nebylo, ale uvažuje se o dvou možnostech. Jedna část badatelů se domnívá, že tito Slované se sem mohli přistěhovat z Dalmácie počátkem 16. století po anexi Dalmácie Turky. Stalo se tak po bitvě na Kosově poli roku 1493, kdy Dalmatinci před Turky přechali a mnozí mohli emigrovat do Itálie. K tomu se přiklání i současný jugoslávský badatel A. Ujević ve své studii "Kad i odakle sú sa doselili molisanski Hrvati?" z roku 1971. Dokládá to dvěma písemnými záznamy z té doby, které objevil. Jednak v archívu biskupství města Termoli je zápis z roku 1518, kde se praví, že skupina Charvátů z Dalmácie se uchází o azyl a je ubytována v pevnosti města San Felice Slavo (dnes S.F. del Molisa). Druhým je latinský nápis na základním kameni kostela téhož města s datem roku 1531, že tento kostel dali postavit Dalmatinci, obývající zdejší pevnost.

Jde očividně o několik jedinců dalmátské vládnoucí šlechty, která zbavena Turky vlády, našla ochranu u termolského biskupství. Byli také ubytováni ve šlechtickém sídle města San Felice a měli prostředky k postavení kostela. Může se snad Ujević opravdu domnívat, že tito bývalí vládní činitelé vysvětlují přistěhování tak početných chudých horalů molisanské menšiny, jichž okolo roku 1500 mohlo být snad jeden milión? Totiž sám název města "San Felice Slavo" (S. F. Slovanský) je mnohem starší!

Pravděpodobnější je výklad druhé skupiny italských badatelů uvedený v italské encyklopedii. Podle něj by mohlo jít o **původní obyvatelstvo Itálie**, které bylo ve svém celku asimilováno (jazykově odnárodněno). A jenom v těchto nepřístupných molisanských horách si jeho zbytek mohl uchovat svůj původní jazyk dodnes. Když to přiznávají sami italští badatelé, něco na tom bude.

Italští jazykovedci také zjistili, že sice v městských aglomeracích se vyskytují některá slova srbochorvatská (zřejmě od pozdějších přistěhovalců). Tyto prvky patří k balkánskému dialektu "što-kavskému" (podle tázacího slůvka "što?" = co?) a "e-kavskému" (podle tvrdé výslovnosti hlásky "e"). Kdežto v odlehlých horských osadách a samotách se mluví praslovanštinou velmi archaickou, která je "ča-kavská" (co? = "ča?") a "ě-kavská" (e = ě-je). Je zde též prastará dvojhlaska "šč" a bilabiální "ʦ" (uo), rovněž mnohé názvy jsou jiné, například srbochorvatské "svěča" (svíce) zní molisansky "switjá"...apod.

Prvky molisanského dialektu jsou totiž totožné s praslovanským nápisovým jazykem nápisů villanovských a tzv. "etruských".

Kdyby se molisanští Slované přistěhovali do Itálie až ve středověku, pak by jistě převzali místní názvy italské, už dávno zavedené. Avšak molisanští Slované užívají naopak svých vlastních praslovanských názvů osad, potoků, řek, hor a strání, zavedených už ve starověku: Dúbina-Dúbrava-Stránje-Dílac-Brdo-Braló-Dráčč-Črná-Krávina-Blítvina-Vřtlna-Ždríla-Jákim-Jóvina-Podsmókvina (srv. Smokovec = mokřina)...apod. Jsou to povětšinou stejné názvy, jako nejstarší u nás.

Rovněž dnešní italské názvy měst jsou vlastně jen poitalštěné původní názvy praslovanské takto:

molis.: Ští-filč (štít vyčnívající), do ital. "**San Felice**" (sv. Felicius)

molis.: Múndi-mítár (blesků vrhač), do ital. "**Montemitro**"

molis.: Živá-vođa (léčivý pramen), do ital. "**Acquaviva**" téhož významu

molis.: Paláča (palác), do ital. "**Palato**" (srv. řec. "Pýlos" t. v.).

...apod.

Zatímco praslovanské názvy jsou zemité a věcné, odvozené od mokřin, sušin, skalnatých a travnatých strání, pozdější polatinělé a poitalštěné názvy jsou většinou náboženské, nebo odvozené od panovníků.

Molisanští Slované si svůj archaický jazyk, přes pronikání italštiny pod vlivem škol na mládež, udrželi až do 20. století, aniž se o tom vědělo.

Jenže po první světové válce se dostávali k moci postupně italští fašisté, kteří obnovili fašismus antických Římanů a podle toho naložili i se Slovany molisanskými. Učitelé ve školách měli nařizeno, aby slovanštinu tamních Slovanů beze zbytku vymýtili. Za každé slovanské slovo propichovali prý dětem ve škole jazyk špendlíkem a jinak je mučili a trestali. Rovněž s dospělými slovansky mluvícími na úřadech nebylo vůbec jednáno. Tímto terorem se dosáhlo toho, že v molisanské oblasti stará slovanština vymizela, pouze nejstarší občané ojediněle mluví doma slovansky, ale před úřady rovněž italsky. Až tito vymřou, bude konec původního jazyka celé Itálie, zůstávají z něj jen odvozeniny v latině a značnější část v lidové italštině. Je to jazyk velmi houževnatý a bylo zapotřebí obrovského úsilí a násilí, aby byl vymýcen.

Tak by tomu bylo v celé Evropě, nebýt Byzance, která se ujala jeho záchrany v raném středověku.

Je ještě jedna památka po původních Slovanech Itálie a to jsou místní názvy osad, měst, potoků, řek, kopců a pohoří.

Podle tohoto měřítká najdeme praslovanský původ mnohých místních jmen po celé Itálii:

Roma - původní praslovanský název řeky "Rúma" (rúna-rýna-koryto), potom podle císaře Tibaria přejmenována na "Tiber" a město polatiněno na "Roma".

Siena - dodnes srch. "sjéna" (síň, stinný útulek, též obřadní síň a hřbitov)

Ravena - z praslov. "rávina" (rovina)

Campania - úrodná nížina z praslov. "Kopanina"

Apeniny - po staru bez začátečního obalového "v-", dnes "Vápeniny", pohoří převážně vápencové

Pesaro - z praslov. "pěščár" (rybář), tedy osada rybářů, dnes srch. "pěštár" (rybář)

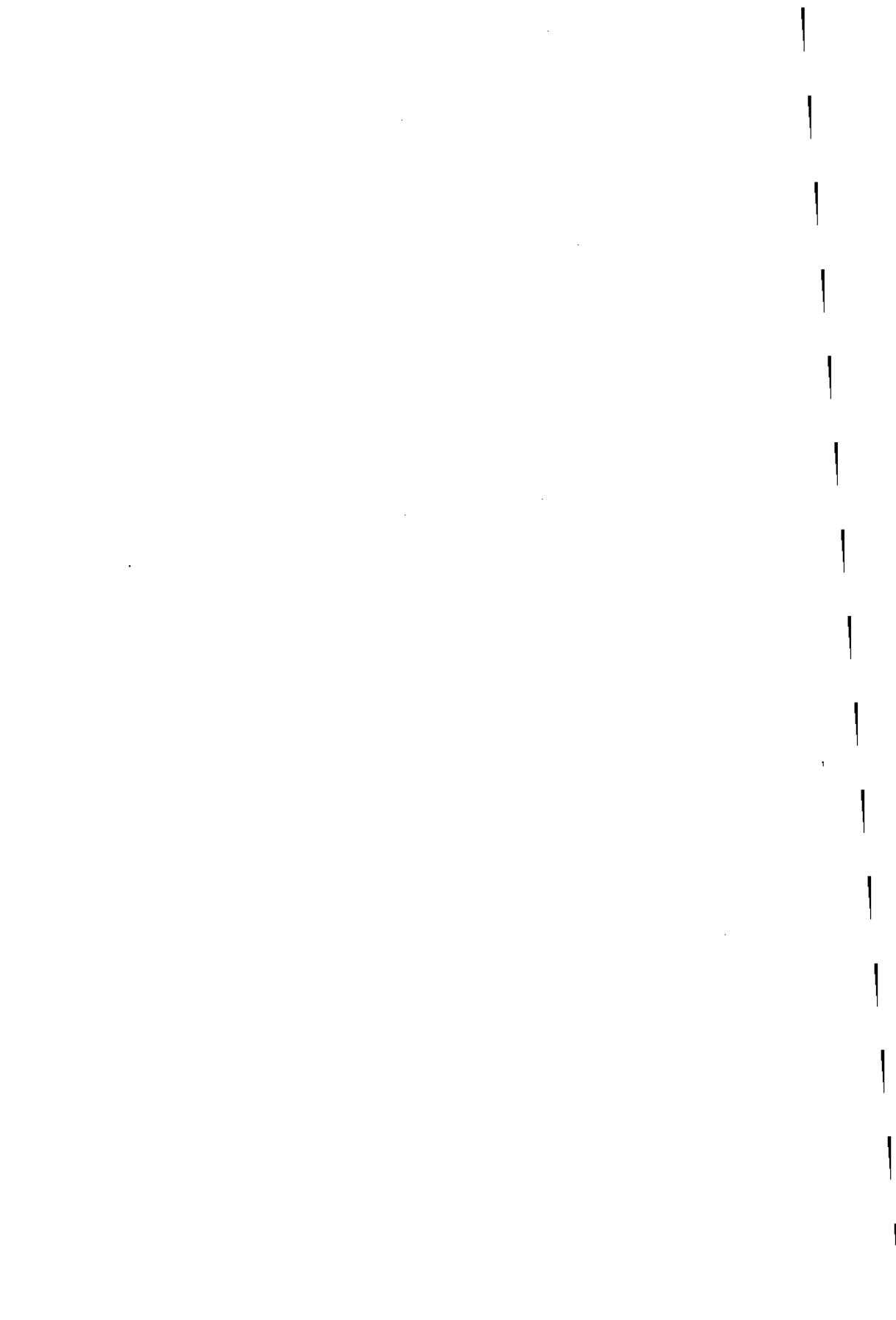
Venetia - (Benátky), za Římanů takto zvána celá severní Itálie (Veneti = Slované), město Benátky původně neolitická nákolní osada praslovanská

Triest - (Terst) - lat. "Targeste", z praslov. "tarchiščč" (tržiště), od stejného kořene i jiné město "Tarquinia" za Etrusků

Pád - řeka od pramene v alpských velehorách "padá" do údolí četnými "vodo-pády", nyní ital. "Po"

...atp.

NÁSTUP ETRUSKŮ

Na Etrusky se zapomnělo

Je to sice neobvyklé, aby mocný národ, který naháněl sousedům strach, se z dějin vypařil a nevědělo se o něm. A to se stalo právě Etruskům. Byli ve své době mocní, ale přišli ještě mocnější a chytřejší Římané, kteří je roku 40 př.n.l. na hlavu porazili a za nimi spadla klec.

Potom nastalo o Etruscích hluboké mlčení na dobu tisíc let a ani se nevědělo, že nějací Etruskové kdy byli. Římané pěstovali jen svou vlastní kariéru a na Etrusky se úplně zapomnělo.

Teprve počínaje 10. stoletím se nacházely v Itálii památky opatřené starým předlatinským písmem a tu vyvstala otázka, který národ žil v Itálii před Římany? Tehdejší historikové pročetli znovu starověké dějiny řecké a římské a v nich nacházeli zmínky o národě, který Římané nazývali Tusci a Řekové Tyrhénoi, ale to bylo vše.

Nálezy byly stále hojnější a nebyly jen tak ledajaké. Výstavné hrady, paláce, viadukty, monumentální hrobky v rozsáhlých nekropolích, umělecká díla sochařská, malířská a rytinová, klasické sochy kamenné a bronzové, dokonalé keramické výrobky, krajkové ubrusy a záclony, zlaté a stříbrné jídelní přístroje...atd., vše na nejvyšší technické a umělecké úrovni. Nade vším kralovalo nepřeberné množství nápisů psaných předlatinským písmem, které dávaly tušit vysokou vzdělanost Etrusků. Jenže je nikdo neuměl přečíst.

Z etruských průmyslových výrobků si italští výrobci brali vzory, na etruských dílech sochařských, malířských a architektonických se učili italští umělci, byla to pro ně škola. Tak počínaje 14. stoletím se zrodila slavná italská "renesance", která se pak rozšířila po celé Evropě i jinde. Obdiv k Etruskům rostl, ceny za etruské památky se zvyšovaly, kdekdo kopal a otvíral etruské hrobky, památky prodávány sběratelům i do zahraničí. Musely zasáhnout úřady, které rabování zakázaly a průzkum byl svěřen pouze státním institucím.

Jenže kromě hmotných památek se o Etruscích nic bližšího nevědělo. Ukázala se potřeba soustavného vědeckého výzkumu. Za tím účelem byla v italské Kortoně roku 1728 ustavena "Etruská akademie", čítající asi 140 specialistů z různých vědeckých oborů. Jejich úkolem bylo vyhledávat a chránit etruské památky, ale hlavně vyložit etruské nápisy.

S těmi nápisy si však nikdo nevěděl rady. Byly pečlivě překreslovány, v časopisech a souborných publikacích rytinovou technikou zveřejňovány, aby se jich luštění mohla zúčastnit široká obec vědecká i amatérská. Přední badatelé různých národností přicházeli se svými pokusy o výklad těchto nápisů, vznikla o tom rozsáhlá světová literatura. Toto úsilí trvá dodnes, není snad ve vzdělaném světě národa, kde by četní odborníci i amatéři neluštěli etruské nápisy. Do luštění byly zapojeny i elektronické mluvící komputery na amerických univerzitách. Nyní je v Lipsku vydáván více-svazkový soubor všech dosud nalezených etruských nápisů, jichž je na 10.000, pod názvem "Corpus inscriptionum etruscarum" s latinským průvodním komentářem pro luštitelé všech národností.

V Berlíně sestavena výstava etruských památek "Svět Etrusků", která putuje po Evropě, pořádány mezinárodní konference a sympózia na téma Etrusků, rok 1985 byl vyhlášen "Rokem Etrusků", o výsledcích porad a výzkumů referuje světový tisk. Svět se zbláznil do Etrusků, rozbuřila se celosvětová "etruskomanie".

V poslední době se vyrojila ve všech zemích spousta studií a knih o Etruscích. Podívejme se, co o nich píše například švýcarský žurnalista Werner Keller v knize "Etruskové" (Praha 1974, str. 45-47) z níž vyjímáme:

"Příliš dlouho a příliš silně stály v popředí zájmu historiků jen dvě civilizace: Řecko a Řím. Jen ony velebeny a uctívány, jen ony platily za základ západní civilizace. Takto je malován obraz minulosti, který je neúplný a proto falešný...

Právě pod vlivem Etrusků se zde náhle objevuje země, která se probrala z odvěkého spánku, připomínajícího pohádku o Šípkové Růžence. Z přírodní divočiny sotva dotčené se najednou stala kulturní země. Kde předtím byly roviny a pahorky pokryty neprůchodnými houštinami, tam se najednou začala rozkládat úrodná pole, plantáže a zahrady. Zatímco původní obyvatelé byli analfabety, v kruzích okolo vznešené Larthi (nápis č. 89) byla znalost písma zcela obvyklá. Byli to právě tito lidé, kteří v bývalé zemi temna zažchli světlo Západu!"

Zní to jako krásná líbezná pohádka. Také my bychom se rádi potěšili tímto zářným vzorem lidí dokonalých a všestranně nadaných, kteří na co sáhli, to dovedli k nejvyšší dokonalosti. Je jen otázkou, je-li to všechno pravda. Básník Eliot sice říká, že svět nesnese příliš mnoho reality, ale v zájmu PRAVDY bychom trochu té reality přece jen unesli. Jsou však i tací badatelé, kteří se nedají strhnout nadšeným obdivem a za cenu, že nebudou oblíbeni, jdou za vědeckou pravdou. Mezi ně patří také významný český archeolog prof. Jiří Neustupný, který ve svém díle Pravěk lidstva (str. 384) říká o Etruscích toto:

"Archeologické nálezy dokládají, že Etruskové přišli do Itálie bez vlastní hmotné kultury a veškerou vzdělanost přejali úplně od svých italských sousedů. Totiž vývoj původní italské kultury pokračuje nepřerušeno i po příchodu Etrusků. Kdyby nebylo historických zpráv a etruských nápisů (?), nevěděli bychom vůbec o Etruscích na italské půdě. Etruská kultura se od italské odlišuje až později, a to bohatstvím, snahou po honosnosti a importy kartaginskými (!) a řeckými."

Mezi oběma úvahami je diametrální rozdíl a rozpor, navzájem se vyvracejí. Tak milý čtenáři, vyber si!

Svět se začal zajímat o Etrusky v 10. století a za těch tisíc let dodnes se nahromadilo tolik dílčích poznatků, i když často protichůdných, že dnes už nemusíme fantazírovat a můžeme se přiblížit k pravdivějším poznatkům o Etruscích. Začneme jejich původem.

O původu Etrusků

Počátky Etrusků spadají do doby předhistorické, kdy se dějiny ještě napsaly, takže se o jejich původu nic neví. Poprvé se o nich zmiňuje řecký historik Hérodotos v polovině 5. století př. n. l., kdy Etruskové byli už 300 let v Itálii a o jejich původu si vymýšlí bajky. Podle něj přivedl Etrusky do Itálie jejich náčelník "Tyrhénos" a po něm mají jméno, syn maloasijského krále Atyse (jenže ten syn se jmenoval Torhébos!). Ostatní antičtí historikové se začali o Etrusky zajímat až po jejich porážce od Římanů v 1. století př. n. l. a ti se buďto drželi Hérodota, anebo si vymýšleli jiné teorie. Jedni je měli za italské domorodce, jiní že přišli z Orientu, dnes je mají někteří za bratry Sumerů, německý badatel F. Niebuhr klade jejich původ k Podunají do střední Evropy...atp.

Jinak je bezpečně známo, že před vpádem do Itálie ovládali po dlouhou dobu moře západně od jižní Itálie, po nich dodnes zvané "Tyrhénské". Tam přepadávali obchodní lodě vezoucí zboží z villanovské Itálie a živili se řemeslem pirátským. Snad proto je Řekové nazvali "Tyrhénoi", to jest "tyrani-piráti". To ovšem předpokládá při dlouhodobém provozování této činnosti, že svou pevninskou základnu museli mít na sousedním severoafrickém pobřeží, anebo přímo v Kartágu, čemuž nasvědčují tato fakta:

S Kartaginci měli Etruskové společnou mytologii, společného falického hlavního boha Bála, společný kult mrtvých a kruhových hrobek. S Kartaginci také udržovali po celou dobu vlády v Itálii bratrské a obchodní styky, v dobách ohrožení jim z Kartága přicházela účinná vojenská pomoc. O tom Římané věděli a aby této pomoci zabránili, vedli s Kartaginci staleté války, až je nakonec roku 146 př.n.l. úplně rozdrtili a město Kartágo leží od té doby v troskách dodnes. Nakonec když i Etruskové byli od Římanů poraženi, chtěli se vrátit do své severoafrické pravlasti, ale Římané jim v tom zabránili, že je potřebovali. To všechno svědčí o tom, že Etruskové byli vlastně Kartaginci původu fénického a teprve na italské půdě jim Římané začali říkat "Tusci" (hrobaři, podle rozsáhlých hrobek, lat. "tusculum" - hrobka) Kdežto domácí Italikové je nazývali "Turchči" od "tur-" čili "pohané", dnes "Etruskové". Jsou to zřejmě Afričané zkřížení s tamními alžírskými bílými Neolitiky.

Vpád Etrusků do Itálie

Když se Etruskové zmocňovali v Tyrhénském moři prvotřídních kovových, tkalcovských a jiných výrobků, vyvážených z villanovské Itálie, je pravděpodobné, že zatoužili zmocnit se tohoto bohatství přímo u pramene a vniknout na italskou půdu.

Podle rakouského etruskologa F. Schachermeyera vnikli Etruskové do Itálie ve dvou časově oddělených vlnách. Poprvé někdy před polovinou 8. století př.n.l., kdy se menší námořní flotila Etrusků plavila z Tyrhénského moře ústím řeky Rúmy (dn. Tiber) až k domácí osadě stejného jména Rúma (dn. Roma-Řím). Zde si pod velením svého náčelníka Tarquinia Prisca (tarquinius = trhovec, priscus = kněz) vynutili od domácích stavitelů zbudovat pevnost. K této události se vztahuje římská pověst o založení Říma k roku 753 př.n.l., a to samotnými Římany jménem Romulus a Remus, což je ovšem falešné.

Z této pevnosti pak podnikali Etruskové loupežné výpravy do okolí, převážně směrem jižním do úrodné Campanie (srv. Kopaniny). Domácí Villanovci začali ovšem organizovat proti těmto loupežím stále intenzivnější obranu a byli by tuto nepočetnou první invazní vlnu Etrusků vyhubili, kdyby jim nepřišli na pomoc řečtí kolonisté Itálie, kteří sem přišli snad už po atlantské katastrofě. Měli však rovněž potíže s domácí obranou, takže se zdržovali pouze v okrajových přístavech, kde vedli obchod. Tím jejich sídlem bylo přístavní město Cumae v Neapolském zálivu. Po vpádu Etrusků se však přesunuli na opačný břeh zálivu k domácímu přístavu Cerveteri (lat. Caere), kde si dali zbudovat pevnost Pyrgoi (= hrady). Odtud se pak spojili s římskými Etruský, jimž pomáhali proti domácí obraně.

Jenže řeckým kolonistům se zachtělo samostatně vlády. Náčelníky Etrusků římské pevnosti tajně a zákeřně tak dlouho vraždili, až se stali sami pány římské pevnosti a od té chvíle si říkali "Romani" (Římané). To bylo někdy počátkem 7. století př.n.l. Na tom však novopečení Římané nezůstali. Etruskové byli v rabování neobyčejně krutí, zabíjeli hlava nehlava. Toho pak Římané využívali, domácí Italiky získávali k boji proti Etruskům, jimž hrozila úplná záhuba.

Tu v té pravé chvíli někdy před polovinou 7. století přišla Etruskům mocná vojenská posila. Zajisté to nebyla náhoda a odjinud nemohla přijít, než zase jen z jejich kartagínské pravlasti. Musela být velmi početná a dobře vyzbrojená, když se vylodila po celé délce západního italského pobřeží od ústí řeky Růmy až po domácí osadu Vetulonii naproti ostrova Elby. Dokladem tohoto vpádu je stéla z vetulonie č. 35. Takové přesile druhé invazní vlny Etrusků se domácí nepřipravená obrana neubránila. Etruskové pronikli hluboko do vnitrozemí až k pohoří apeninskému, Etruskové se opevnili ve 12 větších městech a tak byla založena na polovině Itálie vláda Etrusků na dobu půl tisíciletí. Po nich toto území nese dodnes název "Toscana".

Záhada etruských nápisů

Tyto nápisy byly rozluštny už tolikrát, kolik luštitelů se o to pokoušelo. Přesto zůstávají záhadné dodnes. Co je toho příčinou?

Zeptal jsem se odborníka: A co když ty nápisy nejsou etruské? Prosím vás, co je to za nesmysl, jaké jiné by měly být? Římané byli přece současníky Etrusků a museli dobře vědět, kdo je psal. A když je poznali jako etruské, pak jiné řešení nepřichází v úvahu.

Jak na to Římané přišli, že ty nápisy jsou etruské, to si můžeme představit asi následovně: Při obléhání poslední etruské pevnosti Perusie okolo roku 40 př.n.l., setkali se na pomnících s nápisy, které neuměli přečíst (viz nápisy č. 94 a 95). Pozvali se tedy domácího Italika, aby jim je vyložil. Na tyto Italiky se Římané při své bohorovnosti dívali s nejhlubším opovržením, pro ně to byli jen otroci a mluvící dobytek, o tom Italikové věděli. Takže povolany poníženy otrok nemohl říci Římanům pravdu, vyložil jim nápisy tak, jak si to páni přáli, totiž že ty nápisy na pomnících oslavují etruské bohy a panovníky. Tento výklad např. na urně číslo 94 dali pak Římané v latině na urnu otrokem vytesat a některé další nápisy dali zapsat v římské literatuře. Tím byli sami Římané oklamáni a to jen utvrdilo celé armády luštitelů, kteří Římanům bezvýhradně věřili, že ty nápisy nemohou být jiné, než etruské.

Ale nejen to. Římané celé původní početné obyvatelstvo Itálie, podle nich "méněcenné", protože bylo nepohanské, vymazali z dějin. Tím zatemnili celé dějiny, takže veškerá vyspělá italická civilizace spadla do klína Etruskům, ale také Římanům. Právě antičtí Římané to byli, kteří veškeré nesnáze s luštěním etruských nápisů zavinili.

Z toho všeho vyplývá asi tento závěr: celá tisíciletá záhada etruských nápisů bude spočívat v tom, že **nejsou etruské!**

Pak je otázkou, jaké tedy jsou?

Mohou být etruské nápisy "slovanské"?

Podle římských dějin je to zcela vyloučeno, ale v tom směru nejsou římské dějiny spolehlivé.

Prvním, kdo se o to přes nedůvěru historiků pokusil, vyložit je na bázi staré slovanštiny, byl v minulém století PhDr. Ján K o l l á r . Původně kněz slovenského původu, potom doktor filozofie a archeologie, posléze český básník a obrozenecký

slavistický badatel. Ve své počáteční básnické tvorbě oslavil Slovanstvo (Slawmež sláwu slawných Sláwů) a tím se stal profesorem slavistiky na vídeňské univerzitě, neboť k rakouské monarchii patřily i země slovanské. Tam měl přístup k bohaté etruskologické literatuře vydávané latinsky v rámci Etruské akademie od 18. století a Kollár latinu ovládal. Svůj výklad etruských nápisů včetně reprodukcí originálů podává v objemném díle "Staroitalia slavjanská" z roku 1853. Finanční podporu k tomu získal od císařské komory rakouské monarchie.

Jenže Kollár se ve svém výkladu nápisů dopustil řady omylů. V jeho době byl výzkum slovanské problematiky teprve v počátcích a o Slovanech se nic konkrétního nevědělo. Podle jiných etruskologů se domníval, že písmo etruských nápisů je odvozeno z písma řeckého, četl texty podle abecedy řecké, takže slova pak znějí neslovansky, čímž nepřečetl ani jediné slovo správně. Podle západní propagandy měl rovněž za to, že dávní Slované byli pohané, hledal tedy v nápisech pohanskou mytologii, která tam vůbec není. Tím ztotožnil italské Slované s vládnoucími Etrusky a nepoznal jejich postavení poddaných. Zkrátka jeho výklad nápisů je nesprávný a nepřesvědčivý. Přesto se však zasloužil o to, že prolomil neřešitelnou bariéru a upozornil na to, že etruské nápisy nemusí být etruské.

V cestě nastoupené Kollárem pak pokračovala řada následníků: ruský badatel A. D. Čertkov (1860), bratislavský muzejník Pavel Križko (1860-68, řešil ovšem jiné nápisy č. 14 a 15), slovinský autor Martin Žunkovič (Slaven - ein Urvolk Europas, 1910), pražský univ. profesor Josef Růžička (Život a zvyky dávných Slovanů, asi 1912 a 1922), dnešní sovětský polyhistor A. M. Kondratov (Étruski - zagadka nomer odin, 1977)... a řada dalších.

Jenže, bohužel, tyto následníci převzali od Kollára také jeho omyly, takže etruské nápisy rovněž nevyřešili.

Žádný z dosavadních luštitelů etruských nápisů, ať slovanských či jiných, z nich nevyčetl, že jejich pisatelé byli vlastně **o t r o c i** a to je to podstatné a hlavní. To patří totiž k předpojatostem všude rozšířeným v důsledku propagandy vládnoucích kruhů, že písmo a veškerou vzdělanost nesli pouze panovníci, pohanští kněží a vládnoucí kruhy. Po jedné přednášce historika o staré Itálii jsem se ho na chodbě zeptal, zda ty nápisy nemohli psát otroci? Odpověď zněla: "Otroci? Prosim vás, jak jste na to přišel?" a bez vysvětlení odešel. Z toho je vidět, jak mocná je tisíciletá veřejná propaganda.

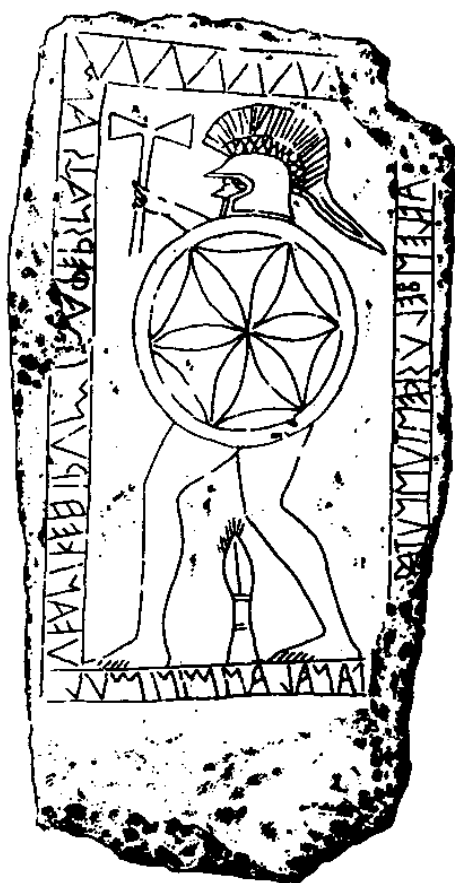
Máme-li být ve výkladu staroitalských nápisů důslední, pak nemůžeme vycházet z jiných druhotně odvozených abeced, jako je řecká nebo latinská. Jde o zcela původní praslovanskou abecedu, jak ukazuje tabulka na straně 75 a budeme-li tyto nápisy podle ní číst a plynulé texty rozdělíme na slova nápisové praslovanštiny, pak teprve začnou promlouvat řečí jasnou a srozumitelnou.

Jako stéla z Lémnu (č. 29) dokumentuje vpád Řeků na ostrov Lémnos, tak i stéla z italské Vetulonie dokumentuje vpád Etrusků do Itálie, i když to na ní napsáno není.

Následuje tedy stéla z Vetulonie.

35. Stéla z italské Vetulonie

Druhá velmi početná invazní vlna Etrusků záutočila podél západního pobřeží střední Itálie někdy počátkem 7. století př. n. l. Z téže doby pochází i tato stéla, takže se lze domnívat, že dokumentuje právě tuto událost. Také byla u bývalé Vetulonie (dn. Viterbo) nalezena a nyní ji chová Museo Archeologico ve Florencii:

Zobrazený bojovník je vybaven zbraněmi později typickými pro Etrusky, takže nikdo nepochyboval o tom, že stéla patří Etruskům. Případně etruskému bojovníkovi jménem Aulus Feluskus, totiž podle mylně čtené první skupiny znaků "Avle's Feluske's" a takto je stéla nazývána v literatuře.

Nápis na stéle není ovšem etruský, je rovněž praslovanský. Znaky mají zvukové hodnoty stanovené tabulkou (str. 75), zde si upřesníme jen tyto čtyři:

𐌲 = ě (je)

𐌺 = šč (nikoliv ś)

𐌲 = b (nikoliv v)

𐌲 = w (nikoliv f)

Plynulý text rozdělíme opět na slova praslovanská, podle zachovalého textu můžeme doplnit i části slov zaniklé poškozením stély a celému textu rozumíme takto:

(PON)-Á BLĚŠČ WĚLŮ SKĚŠČ TUŠČNŮTA M-(IJÁ)
 Po blesku velké bitvy padlého mého

(AT)-CÁ NALÁŠČ MÍ NIMŮL
 otce nalézt jsem nemohl

U BÁNIKĚ HÍRUM NAPĚR SŇÁCH SÁM
 v panice. Hrom naper vraždění samo.

Slovník

- poná** - po, nebo lépe "poněkud později po skončení", rovněž ve staročestíně byly tvary "ponad" (poněkud nad) a "poza" (poněkud v pozadí)
- blěšč** - blesk-vzplanutí, dodnes lid. mor. "zablusčit v kamnoch" (roznítit oheň v kamnech)
- wělŮ** - adj. akus. fem. "wělá", též stčes. "wěli" (velký-mnohý-silný-mohutný)
- skěšč** - srážka-porážka-utkáni-boj, stčes. "skláti" (srazit-porazit) srch. "kiša" (srážka-děšť), pol. "kieszien" (kapsa kde se něco hromadí)
- tuščnúta** - adj. v akus. "pohaslého-padlého", stčes. "tušnúti swiecu" (udusit-zhasnout svíci), srch. "túšiti" (dusit-zmrtvit)
- u báníkě** - v obranné panice, po staru odvozeno od "wá-nika" (vniknutí na cizí území, odtud "paniká")
- SNACH** - čteme s měkčeným "-ň-", pro něj písař neměl znaku, neboť to slovo zní stčes. "sňach" a v odvozených variantách "sničtie" (zabití-zavraždění), dnes lid. též "sejmul ho" (zabil ho)
- sňách sám** - tedy "vraždění samé", spolu s předešlými slovy "hrom aby to spral, samé zabíjen". Je to významná tečka za nápísem, vyjadřující odpor Slovanů k válkám vůbec.

Výpověď vetulonské stély

Tato stéla je svým výtvarným řešením i obsahem velmi podobná stéle z ostrova Lémnu v sousedství Řecka a pocházejí obě zhruba z téže doby. Liší se jen malými rozdíly v nápisovém dialektu praslovánštiny: balkánský dialekt lémnoské stély je příbuzný dnešní slovenčině, kdežto italský dialekt stély vetulonské je příbuzný staré češtině a moravštině. To mluví o cestě infiltrace neolitických Praslovanů do těchto zemí. Oběma starým dialektům dodnes dobře rozumíme.

Jako tvůrce lémnoské stély, tak ani tvůrce této vetulonské nepíše historický dokument. Šlo mu pouze o jeho padlého otce. Slovy telegraficky stručnými a hluboce lidskými vyjadřuje vztah k svému otci, jemuž postavil pomník. Kromě toho poslední větou dává najevo svůj odpor k tomuto nelidskému zabíjení a masovému vraždění, což je pro něj nepochopitelné.

Ovšem i tak je tato stéla dokumentem historickým, je to pomník nejen padlému otci písaře, ale i ztracené svobodě původně slovanské Itálie.

36. Poprvé otrokem

Jakmile se Etruskové zachytili v 7. století př.n.l. v nejproduktivnější střední Itálii, potom rozšiřovali své panství a otrokářství jednak na východ až k Pesaru a jednak na sever do úrodné nížiny pádské. Tento průnik na sever dokumentuje tato měděná destička s nápisem. Pochází ze 6. století př.n.l., byla nalezena u Verony a nyní je uložena v boloňském muzeu Moscardo:

<u>PÁNI</u>	<u>MIJÁ</u>	<u>PJKJÁŘĚ</u>	<u>MÍ</u>	<u>ĚSÁH</u>	<u>JICH</u>
páni	mně	přikazují	jakobych byl		jejich
<u>PÁSJÁV</u>	<u>AK</u>	<u>HÍK</u>	<u>VĚC</u>	<u>JSJÁ</u>	<u>NĚŠ</u>
padnouc	jak	odhozená	věc	jsa	než

- pjkjářě** - od starého slovesa "kárjá" (řídít-vést-cepovat-kárat), takže s předponou "pji-" (při-) znamená "přikazují-poroučejí"
- mí ěsáh jich** - s vynechaným "-á-" nebo "-ú-" (jesúh) je podmiňovací způsob "jakobych byl jejich"
- pásjáv** - srch. "pásti" (padnout-klesnout), čes. "past" (padnou do pasti), do lat. "passus", do franc. "pas" (krok-dopad)
- hík** - srch. "híc" (vrh-hod), srch. "hítati" (házet-vrhat), příbuzné je "háza" (odpad-záchod), v češtině opačný význam "chytat".

Překvapuje, jak je tato praslovinština, stará více jak dvaapůl tisíce let, dodnes dokonale srozumitelná!

Ale chápeme i situaci pisatele: v tisícileté tradici svých předků obdělával pole, provozoval řemeslo, vychovával své děti k občanské morálce, byl vážným občanem. Ale přišli cizinci Etruskové a nestačil se divit, jak s ním naložili: stal se jen bezcennou věcí, pouhým otrokem.

Celá severní Itálie za Římanů zvaná "Venetia" (Veneti = Slované) zůstala slovanská až do první světové války, k Itálii přidělena až roku 1918 a Slovinci poitalštěni.

37. Stéla z Novilary

Tato kovová nápisová stéla byla nalezena u městečka Novilara na východním pobřeží střední Itálie nedaleko Pesara. Pochází ze 6. století př.n.l. a nyní je uložena v muzeu Luigi Pigorini v Římě, jak se dovídáme od italského etruskologa B. Nogary (Gli Etruschi e la loro civiltà, str. 429), odkud je převzata i tato reprodukce:

1. M ÍM NIŠČ ĚRÚT - ČA ÁR ĚŠČ TA JÁ ĚŠČ
 my jím nic nevěříc - co pán jest to já jsem.
2. ROTNĚM ÚV-LÍN CÁR TĚ NÚŠČ
 bojem oslabena čaroděj tě zbídačí
3. COLĚM IŠČ A IRÓN TĚT
 veřejně věštec a skrytě zloděj.
4. MÚT TRÁTNĚMI KRÚVĚ
 Zmučení ztrácíme krve
5. I ĚŠČÍČ TRÚT IŠČĚM ROTNĚM
 i věštic nás trápí, věštěním, bojem,
6. LÚTÚ IŠČ-HÁLÚ. IŠČ ČĚRÍ ON VÚL
 lítou věštící saní. Věštec léčí on vůl
7. TĚŠČ ROTJEM TĚÚ ĀJ TJENTAM ÚR
 těšící se ubíjením lidí! Aj tatam je úroda,
8. ŠCOTJER MĚR CÓN KALÁTNIJE
 součty měř skrývají špinavě.
9. NIŠČ VILÁTOŠČ CA TJEN ĀRN-
 Ničící vilnost (zloba) jako ten (jejich) pan-
10. UÍŠČ BÁL ĚŠČ TĚ NAČÁNJAŠČ ĚT-
 ující (bůh) Bál jest, tě začínající po-
11. NÚT JAK ÚT TRĚTJEN TJELĚ TÁ ÚT
 jídat jak zvíře obětní, jak tele, to zvíře
12. NJEM. COLEM T'IMÚ ŠCÓT. RI ŠČĚ ÚŠČ
 němé. Veřejně ti vezmou vše. Věru chci (raději) zdechnout!

Slovník:

- m ím** - psáno foneticky, os. zájm. v 1. plur. "mi" (my) psáno často "m", ím = jim
- ěrút** - základem je "ěra", později předsazeno obalové "v-" na "věra" (víra), též u č. 47, zde koncové "-t" tvoří zpřídavný přechodník "nic věřící", nebo přechodník "nic věříc"
- ár** - název cizího asi tatarského původu označoval původně "kněze", později obecně "pán", Ár-jové = tatarští kněží
- c'ár** - odvozeno z předešlého "ár", tatar. "s'ár" (odtud "Sar-maté" - tatarští nájezdníci vedeni kněžími), rus. "car" (pův. čaroděj)
- rotněm** - 7. pád "bojem-ničením", něm. "aus-rotten" (vyhubit-zničit), stčes. "rota" (bojová skupina, povstání), srch. "ú-rota" (zničení)
- úv-lín** - 4. pád odjektivu "únava-vyčerpání", srch. "úveli" (zvadlý-vyčerpáný), srch. "úvelak" (nedochůdce-padavě)

- nůšč** - srch. "núžda", stčes. "núžě" (bída-ubohost-ponížení)
- colěm** - rus. a pol. "colem" - veřejně-otevřeně
- išč-iščem-ěščič** - věštec-věštěním-věštíc, později pak s obalovým "v-" "věštiti", též u č. 99, 56...aj.
- tět** (tjet) - srch. "tát" (zloděj-kořistník), stčes. "týti" (vyssávat), též u č. 102...aj.
- mút** - srch. a stč. "mútiti" (mučit-trápit), čes. "s-mutek"
- krúvč** - bul. "krúv" (krev), stčes. "krovj moja" (krev moje), nejde tedy o "krávy". Zde v širším smyslu "krytí-jistota"
- trút** - stčes. "trud" (trápení), srch. "trúđiti" (obtěžovat-trápit)
- lútú hálú** - 7. pád "litou saní", srch. "hála", bul. "chála" (saň-drak-nenasyta)
- čěri** - léčí čarováním, stčes. "cerát" (medicína, hojivá mast), léčivé byliny "celík lékařský" a "jitro-cel"
- těú** - gen. plur. "těř", zde ve významu "lidí", též u č. 94, pol. "cialo" (tělo i člověk)
- úr** - jako u mnoha jiných nápisů ve významu "úr-oda"
- ščotěr-ščot** - rus. "ščót" (součet i počítadlo součtů), zde v širším významu "všechno dohromady"
- kalátně** - špinavě, od základu "kal" (špína-nečistota), stčes. "kaliti" (tvrdit kov i znejasňovat-zamlžovat myšlenkově)
- Bál** - hlavní etruský bůh v podobě mužského údu nebo býka, v jiných jazycích "Baal-Wall-Vül-Phallos-Falus-Veles", angl. "bull", též u č. 48.
- ri** - slůvko na nápisích často užívané, pochází asi zkrácením z původního "ě-ri" (věř!, věru!)
- úšč** - stčes. "uščnúti" (otrávit-zcepenět-zaniknout) do srch. "úščrb-úščrb" (zánik-umření), souvisí s "úščě" (ústí, splnutí, zánik). Zde ve významu "ujít-odejít ze světa, umřít".

Svědectví novilarské stély

Pisatel této stély jako přímý svědek a účastník vlády Etrusků podává o nich zcela jiné a opačné svědectví, než jak se traduje v pramenech historických. Byl si vědom toho, že píše důležitý dokument pro budoucnost. Do záhlaví stély umístil znaky svého etnika: kolo od pluhu jako symbol práce a obživy, trojúhelník stálosti a kříž jako symbol života a smrti, okraje textu vyzdobil ornamenty. Stély pak odlil do kovu, aby přetrvala věky, takže promlouvá až dnes po pětistém tisíciletí.

Etruskové se nad domácí poddané nadřazovali jako "bohové" a proti tomu protestuje pisatel hned první větou "My jim nic nevěříme, co pán jest, to jsem i já". Podle něj tito věštcí a kněží byli jen obyčejní zloději a lidojedi, divoši z pralesa. Nejenže domácím Italikům brali z jejich úrody to poslední, ale navíc je krvavě obětovali svému panujícímu bohu Bálovi, což byl bůh sexu v podobě mužského údu. Proto je na rubu stély zobrazil jako nahé divochy z pralesa, kde v dolní části usmrcují kopími divoké kance a býky, v horní části také lidi, ležící mrtví na zemi. Viz též "Falický kult Etrusků" na str 166 a jméno falického boha Bála na nápisě č. 48.

Je to zcela jiný obraz Etrusků, než jak je líčí Werner Keller, podle něž proměnili Etruskové italskou divočinu v kulturní zemi a v této zemi temna rozžehli světlo vzdělanosti a pokroku. Takto jsou v dějinách líčeni Etruskové asi proto, že o domácích italických nositelích vzdělanosti a pokroku je v dějinách hluboké mlčení.

Ale nejen to, když už se později po nástupu křesťanství zjistilo, že kromě Etrusků byli v Itálii také nějací poddaní Italikové, jim přisouzeny zaostalé pohanské pověry a Etruskům osvětová vzdělanost a vynášení do nebe. Například římský inkvizitor

španělského původu Paulus Orosius ve svém díle "Proti pohanům" z 5. století n.l. Vyčetl od římských spisovatelů Julia Flora a Tita Livia zprávu o povstání italských otroků proti Etruskům z roku 265 př. n. l. a tuto událost komentuje Orosius takto:

"Tenkrát dokonce Volsinští, nejmocnější z Etrusků, upadli pro svou rozmařilost téměř v záhubu...Totiž propuštěnci (otroci), jimž se dostalo části moci, pojali úmysl zmocnit se jí celé zločinnou cestou. Když se zbavili otroctví, vzplanuli touhou po vládě a proklínali své bývalé pány, které oddaně milovali, dokud jim byli podřízeni...Tak se spikli ke zločinu - a byl jich takový počet, že se jim odvážný pokus málem podařil - zmocnili se města a vyhradili si je pouze pro sebe. Zločinně si osvojili statky a manželky svých pánů, které zbavili přístřeší a vyhnali je. Ti ubozí a hladoví se uchýlili do Říma. Tam ukázali na svůj ubohý osud a s nářkem přednesli svou stížnost. Římané je pomstili a svou autoritou jim dopomohli k bývalému postavení..." (z knihy "Záhadní Etruskové", str. 21).

Tedy názorný příklad, jak se v dějinách obrací skutečnost naruby a v pravý opak. Když Etruskové brali statky a manželky domácím Italikům, to bylo v pořádku a za to je Italikové oddaně milovali. Ale jakmile toto lupičství nemohli domácí Italikové už déle snášet, s holýma rukama se odhodlali k povstání, aby si své statky a manželky vzali zpět, to už byla podle Orosia zrada na etruských pánech a nejhorší ze všech "zločinů"!

Z této události je také vidět, jak se Římané uměli ze dne na den obracet. Už po dobu 400 let předtím Etrusky pronásledovali, poráželi je a vyháněli postupně z krajín jimi ovládaných, v čemž jim pomáhali poddaní. Ale jakmile šlo o povstání podaných samotných, což by mohlo ohrozit i Římany, pak se zastali Etrusků a povstalec pobili.

Na všechno je tedy dvojí metr a měří se podle toho, kdo měří a s jakým záměrem. V Orosiově díle "Proti pohanům" těmi pohany byli domácí italscí Praslované a to se pak s nimi táhlo po celé následné dějiny neprávem, neboť jimi nikdy nebyli. Kdežto z krutých pohanů etruských učinil Orosius hodné a mírumilovné "křesťany"!

Dvě abecedy "etruských" nápisů

Původní praslovanská hlásková abeceda se tvarem některých znaků rozrůznila v různých krajích Itálie, takže rozlišujeme abecedy jako oskitskou, umberskou, ligurskou, faliskou...aj. už v době předetruské. Už proto nemohli toto písmo přinést do Itálie až Etruskové.

Avšak v samotné Etrurii se od 5. století př. n. l. vyskytují nápisy psané dvěma málo odlišnými abecedami. Etruskologové sice rozlišují čtyři abecedy etruských nápisů, od rané přes dvě střední až k poslední ke konci starého letopočtu. Jde však pouze o dvě různé abecedy, které se pak navzájem prolínaly a míchaly.

Je tomu tak proto, že někdy počátkem 5. století př.n.l. navázali Etruskové obchodní styky s Řeckem a od Řeků kupovali výměnou za zboží zkušené odborníky v architektuře a výtvarném umění jako otroky. Tito si donesli do Itálie svou vlastní balkánskou abecedu, již psali na svá díla nápisy. Totiž v Řecku byli umělci už vyskoleni ve službách řecké státní mytologii a proto Etruskům lépe vyhovovali, než domácí italscí. Tím se vlastně řecká výtvarná kultura přestěhovala do Itálie. Výše uvedená tři nápisné památky jsou psány domácí italskou abecedou ze 7. a 6. století př. n. l., potom od 5. století až do změny letopočtu přibude balkánská.

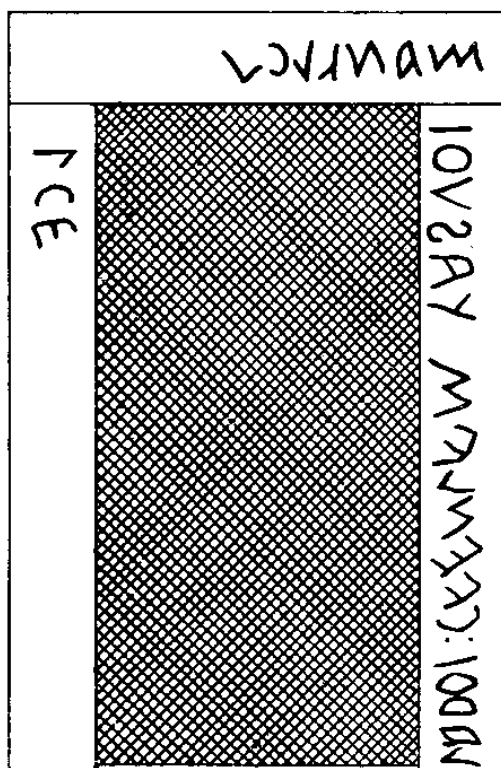
V samotném Řecku od doby Homérovy je státní a chrámová literatura psána pouze řeckou abecedou v jazyce řeckém a žádné lidové nápisy praslovanské se nevyskytují. To proto, že vládnoucí řečtí kněží už se naučili číst a žádné lidové nápisy nepřipustili, mohli to kontrolovat. Ale jen co titíž umělci byli zavlečeni do Itálie a zjistili, že Etruskové neumějí číst, pak tam psali nápisy na svá díla pouze svou lidovou balkánskou abecedou a v jazyce praslovanském. To právě dokládá, že v samotném Řecku si domácí Praslované ve svém venkovském lidovém prostředí a v rodinách doma uchovali svůj rodný jazyk a písmo po celou dobu vlády Řeků až téměř do změny letopočtu.

Na následujících dvou nápisných památkách si ověříme rozdíl mezi oběma abecedami i jazykovými dialekty, italským a balkánským.

38. Hrobka u Sieny

(příklad abecedy italské)

U obce Montaperti jižně od Sieny byla v roce 1728 objevena tato hrobka ze 4. století př. n. l., jejíž nápis na zárubních vchodu je typickým příkladem domácí italské abecedy:

V době vzniku hrobky vládli v tom kraji Etruskové, takže byly důvody považovat ji za etruskou a luštitelé se pokoušeli její nápis číst takto:

<u>LADOI</u>	<u>CFENLES</u>	<u>YASUOI</u>	<u>MANYLCL</u>	<u>LCE</u>
Ladoi	Cfenles	?	?	?
(osobní jméno)				

Mezery mezi skupinami znaků však neoddělují slova, mají jiný význam, takže nápis čteme takto:

<u>LAROÍ:Č</u>	<u>VĚNUĚŠČ</u>	<u>YA</u>	<u>SUÓJ</u>	<u>MÁNaŽiLČĚ</u>
kameník	věnující,	ač jsa	otrok,	manželce

larojíč - kameník-dlabač-sochař, odtud i "larója" (výtvar-socha), zde dvojtečka mezi ...I:Č...prodlužuje vokál na "-íč" a tvoří tak substantiv, název činitele a tvůrce hrobky, od slovesa "larojá" (d-labat), stčes. "larva" (maska, umělý výtvar), do lat. "larua" téhož významu

věnuěšč - častá nápisová koncovka "-šč" tvoří zpřídavněly přechodník, adekvátní českému "věnující"

YA (ja) - srch. "jja" (ačkoli-ovšem), liší se od dlouhého "já", zde ve smyslu celé věty by odpovídalo českému "ač jsa"

suój - balkánsky po staru "zuój", dodnes pol. "zwój" (nevolník-otrok), zdá se být odvozeno z původního "sěuój-án" (neolitický zemědělec)

MÁNŽLČĚ - zkráceno z "mánažilčě", aby se první slabika četla dlouze, dativ od "mána-žilka" (se mnou žijící žena, manželka), protipól "mána-žil" (manžel) - tím je doložena etymologie novočeského "manžel-manželka"

-lčě - koncovka předešlého slova, u něhož začal pisatel poslední znak "-Ě" psát v opačném směru a nemoha to vymazat v kameni, napsal koncovku na levou svislou zárubeň znovu. Nejde tedy o samostatné slovo.

Přes telegrafickou stručnost pouhými pěti slovy přináší nápis mnoho důležitých informací:

1. prvním slovem pisatel sděluje, že jeho povoláním je umění sochařské
2. druhým slovem nepřímou říká, že svou manželku měl rád "až za hrob" a proto jí věnuje tuto pracovní hrobku
3. vedlejší vložkou větou "ač otrok" zdůrazňuje, že kromě svých povinností k Etruskům, vyplývajících z jeho otrockého postavení, si našel ještě dosti času a síly, aby zbudoval manželce hrobku. Slůvkem "ya" dává najevo, že se mu otroctvím děje křivda, ale přesto chce "otročkou" manželku pochovat důstojně
4. posledním slovem "manželce" sděluje, že tito praslovanští domorodci, i když byli otroci, žili ve spořádaném monogamním manželství, a to na rozdíl od skupinového a harémového systému Etrusků, Řeků, Římanů, Germánů a jiných vládnoucích skupin.

Ve svém celku tato památka dokumentuje dosud zcela neznámý fakt, že praslovanští obyvatelé Itálie žili i po vpádu Etrusků nadále normálně svým civilním životem: rodili se, ženili se, pole obdělávali, řemeslo provozovali, umírali a stavěli si hrobky. Jen výtěžky jejich práce a umění patřily převážně Etruskům.

Nástup abecedy balkánské

Tu najednou někdy v 5. století př. n. l. se na etruských památkách v Itálii vyskytují nápisy psané balkánskou lidovou abecedou a balkánským dialektem praslovanštiny. To se týká nejen nápisů, ale také výtvarného charakteru architektury a uměleckých děl v řeckém klasickém stylu, takže jsou očividně dílem otroků, které koupili Etruskové od Řeků.

Rozdíl mezi italickou a balkánskou abecedou nejsou velké a týkají se jen některých znaků. Ale přece jen nápis psaný jednou abecedou nelze přečíst podle abecedy druhé. Například slovo psané italickou abecedou ŠČŮR by se balkánsky četlo "múp", což nedává smysl.

Srovnajme si některé odlišné znaky obou abeced:

balkánská:	M	М	Δ	Ϡ	Γ	↓	Γ	H	Π	Υ	Z	Ϝ	8	>
	m	šč	d	r	p	ch	g	n	či	u	z	ž	w	č

italská:	Ϻ	M	Δ	Ϡ	Ϡ	Υ	Υ	Γ	V	Ϝ	W	Γ	)
	m	šč	d	r	p	ch	n	c	u	z	ž	v	č

Všimněme si další zajímavosti, že východní balkánská abeceda ze starověku je blízce příbuzná pozdější východní azbuce bulharsko-ruské, jak ukazuje toto srovnání:

balkánské:	M	М	Δ	Ϡ	Γ	Γ	H	Υ	8	italský:	V
azbukové	М	Щ	Δ	Р	П	Г	H	Υ	B	azbukový:	Ж
	m	šč	d	r	p	g	n	u	v		ž

Nyní se podívejme na etruskou stavební památku v Itálii, opatřenou písmem i jazykovým dialektem balkánským:

39. Hrobka u Sv. Manna (příklad balkánské abecedy)

Tato stavební památka stávala kdysi za Etrusků o samotě v širém poli asi 5 kilometrů od etruského města Perugia, tohoto mocenského i kulturního centra Etrusků. Ve středověku zde maltézští rytíři postavili křesťanskou kapli sv. Manna a statek s chovem koní, od čehož dostal celý areál jméno "Ferro di Cavallo" (koňská podkova). Od doby Etrusků se však dnešní město Perugia natolik zvětšilo, že tento komplex je dnes součástí a městskou čtvrtí Perugia.

V domnění, že jde o pohanský chrámek, zůstal i po nástupu křesťanství nepovšimnut. Časem byl zanesen zeminou až do půl výšky vchodu a nepřístupný. Až v 18. století při zvýšeném zájmu o etruské památky archeologové chrámek vyčistili a

zpřístupnili. Tu se ukázalo, že nejde o chrám, nýbrž o hrobku zemřelého Etruska, jemuž byl snad věnován i delší nápis uvnitř nad vchodem, který vypadá takto:

*dříve 4. století římské
nález zemi zarypané.*

I řádek { *CEREN: 2 VOI BINOI V: O VEM: F I M: E T T E
 OR V P E : J A V T E M: C E : C A P E 2 P I : A V R E M I :
 I M A Q V O P R A M I
 II řádek { : I M A P A M E J : C E M A P A M I :
 A M I : M V C E V M : I A
 M V P E A R : C E P V P A M E I H :
 III řádek { B E C P I : T A V A P : C Y T I F A : F E V P . . . . . P

Nápis reprodukuje ve svých dílech celá řada etruskologů: Ciatti, Maffei, Gori, Amaduti, Dempster, Lanzi, Vermiglioli i Kollár, od něž je převzata i zde uvedená reprodukce.

Podle podobného zvyku Římanů měli a dodnes mají etruskologové za to, že jde o rodopis zemřelého etruského panovníka, případně nejvyššího kněze, jimž byly stavěny hrobky v podobě chrámu. Proto v některých slovech nápisu hledána rodová či osobní jména Etrusků.

Nápis je proveden pečlivě, původně byla do kamene vytesaná písmena červeně vybarvena, stopy barvy zůstaly v záhybech dodnes. Takže v novostavbě a světlém kameni musel nápis působit honosně a zdobně.

Jelikož šlo o náročný kultovní objekt, o hrobku nejvyššího etruského kněze-panovníka, musel být k tomu získán zkušený stavitel-otrok od Řeků z Balkánu, jak je to i v textu přímo napsáno.

Není pochyb o tom, že Etruskové objednali u stavitele hrobky také nápis, který měl být oslavným nekrologem na jejich čelného představitele či krále. Ale podívejme se, co tam ve své balkánské lidové praslovanštině napsal:

je o **Wánu** - toto je o "**Slo-vánu**" - tímto máme poprvé v dějinách písemně doloženo, jaké národnosti byli otroci v antickém Řecku, prodávání i Etruskům. Neboť název "Váni" je zkráceným starověkým názvem Slovanů na původních nápisech řeckých, italských, středoevropských i kréto-mykénských z doby předhistorické, ještě u Vikingů od 9. století n. l. "Vanna" (Slované-otroci)

ščúr - stčes. "ščváti-ščuju" (štvať-štvu), bul. "ščur" (hloupý-směšný-debilní) takže zde "**ščúr žuá**" (štvaťě a posměšně zvaný)

ččrů rúšččjín - pohanských čarů rušitel, neboli "kacíř", proto jeho zotročení, u č. 100 "kacás" (kacíř) - souvisí s "kácet-bořit" též u č. 84 "WRJÁ-žjen (prokletý)

Ž-RI (žuríj) - slovesný imperativ "pozoruj", srch. "žúran" a rus. "de-žurný" (pozorovatel-dozorce) - liší se od předešlého "ZRI" (dříve se!)

núr - čes. "múra" (noční motýl, smrtonoška), stčes. "nořě" (úpadek, zánik) - tedy člověk zchátralý a ubohý, hluboce ponížený, ač tvůrce a stavitel chrámů

lút - srch. "lúd" (šilený-šileně), zde tedy šileně a zoufale žalující

iva - slc. "iba" (jen)

žěľúr - koncové "-r" zde tvoří zpřídavnělý přechodník "žalující", jak je tomu dodnes v balkánské slovinštině, řadou teček a koncovým "-R" je to slovo opakováním zdůrazněno.

Výmluvný nápis

Stavitel hrobky u Sv. Manna nepíše dějiny, vypráví jen svůj osobní příběh. Avšak od něj se poprvé dovídáme, kdo stavěl pro povýšené kromaňonské panstvo ty nádherné hrobky, chrámy a paláce a za jakých podmínek. Stavitel vytržen od své rodiny a domoviny na Balkáně, aby v cizině odvedl pro nenáviděné Etrusky vynikající stavitelskou a uměleckou práci, ale odměnou mu bylo ponižení, otroctví, ústrky a kopance. Byl si také vědom, co je toho příčinou: za to, že tito lidé byli inteligentní a vzdělaní, všechno znali a uměli. Proto pohanským kněžstvem prohlášeni za spojence ďáblův, za rušitele pohanských kultů, za "kacíře".

Tvůrce udřený a vyčerpaný nařiká na svůj osud a z toho vytušíme, proč Etruskové kupovali umělce a stavitele jako otroky od Řeků, když z obyvatelstva italského měli otroků dost? Jednak v Řecku měli už tradiční zkušenosti v uměleckém ztvárnění objektů pohanské mytologie a také proto, že vytržení ze svého domácího prostředí a osamocení byli pak poslušnější. Ale právě tím nesmírně trpěli. I když v Řecku byli rovněž pouhými otroky, ale našli útěchu u svých bližních.

Kdyby nebylo ze starověku žádných jiných nápisů od poddaných, tento jediný objasňuje celé antické dějiny pravdivěji, než celé Wellsovy obsáhlé Dějiny světa. Pokud jsme toto všechno nevěděli, mohli jsme se sklánět k antickým Řekům, Etruskům a Římanům v hlubokém obdivu a ke Slovanům s opovržením.

40. Staroitalská sága

Zrcadlo bolsenské

Etruským zrcadlům věnujeme dále samostatnou sekvenci (č. 71-75), jen tímto zrcadlem navozujeme dávnou minulost Itálie z doby předetruské. Na rozdíl od balkánského tvůrce předešlé památky, toto zrcadlo včetně obrazu na rubu a nápisu vytvořil domorodý Italik. Toto zrcadlo bylo nalezeno v Bolseně (staré Volsinie) a přes anglického lorda Northamptona se dostalo do Britského muzea v Londýně, kde je chováno dodnes:

Obsah rytiny je běžně vykládán tak, že dva venkovští mladíci jsou Etruskové, které přepadli římsí vojáci. Tomu je přizpůsoben i výklad slov nápisů takto: jeden z mladíků se jmenuje **KAKU**, druhý **ARTILE**, na obrubě se podepsali etruští tvůrcové zrcadla **AVLE VIPINAS** a jeho bratr **KAILE VIPINAS**.

Takto jsou texty čteny nesprávně podle abecedy řecké. Jde však očividně o domácí praslovanskou abecedu italickou a teprve podle ní čtené texty nám vysvětlí, oč vlastně jde:

nad hlavou vyššího chlapce: ČA ČU u druhého chlapce: ÁRTIU JĚ
 tě chci! opanoval je

na obrubě: ÁVLĚ VIČÍJ NÁS - ČÁ ILĚ BIČÍJ NÁS
 bohové viděj nás - jak mnoho bičují nás

ávlě - plurál od "ávl-aul" označuje kněze i boha, srch. "ávlíja" (aula-chrám), lat. "Aulus" (jméno-kněz), vše, co se týče kněží, chrámů a bohů.

vičíj - bičíj - slova volena podobná kvůli rýmu obou vět. Staré sloveso "vi-číj" od základu "čijá" (čítí-viděti) odpovídá našemu "viděj" a druhé sloveso "bičíj" je jasně bičují-bijí-mučejí.

čá ile - první slůvko "čá" = co, jak dlouho, je příbuzné se srch- "čámiti" (dlouho čumět), druhé slůvko "ile" znamená "kolik" i "jak mnoho".

ča ču - první slůvko je naše "č'a-tě-tebe", druhé dodnes srch. "ču" - chci.

ártiu ě - od cizího neslovanského "ár" (pán-kněží), poslovanštěno na sloveso "ár-tiu" (o-panoval, ovládl) a zájméno "ě" - naše "je" (oba dva).

Pověst o ztraceném ráji

Téma touto rytinou bolsenského zrcadla zobrazené není ojedinělé, setkáváme se s ním na nesčetných uměleckých památkách po celou dobu etruské éry. Proto má na tomto zrcadle formu už velmi vytríbenou, koncentrovanou pouze na podstatné prvky a spolu s několika slovy textu představuje přímo geniální zkratku celé italské tragédie po vpádu Etrusků.

Kdo z čtenářů starší generace pochází ze slovanského venkova, zajisté pamatuje z dětství tu idylu letního podvečera. Občané po denní práci na poli a nakrmení dobytka se scházeli na lavičkách před domy, aby si se sousedy povyprávěli. Dorůstající mládež se bavila po svém, děvčata posedávala na stráních za obcí a jejich zpěv se rozléhal krajinou, nebo ještě za světla si předčítala z knih. K nim se přidávali chlapi a když děvčátům nedali pokoj, ta se s kvíkotem rozbíhala domů (snad až na vyjímky?).

Přesně to zobrazuje rytina tohoto zrcadla. Podvečerní náladu navozuje tečkováná obloha, chlapi sedí na stráni u vinohradu, chlapec s lýrou představuje lidovou hudebnost a zpěv, druhý chlapec s knihou zálibu tohoto praslovanského lidu v písmu a obecné vzdělanosti. Roubované stromy i neporušená příroda značí souhru s přírodou. Takto vypadal životní styl domácích Praslovanů v Itálii. Do této pohody však jako když hrom uhodí, za keřem se objeví divoká hlava Etruska, jehož ozbrojenci vpadnou do obrazu, aby chlapce zajali a "opanovali". Idyla spokojeného života tím končí, nastává teror Etrusků a zůstává jen vzpomínka na "ztracený ráj" z dávné doby. Tato vzpomínka je tím živější a naléhavější, čím teror Etrusků je tvrdší. Proto se také toto téma v různých variacích a zpracováních se vyskytuje po celé Etrurii. Jsou to památky č. 87, 88, 90 aj. Potom na reliedu "sartenském", na urnách z

hrobky Citta della Oieve, na urnách florentských.... i na dalších četných reliéfech a sochách sarkofágů, na rytinách a obrazech. Jsou to většinou dvě postavy chlapců venkovských, chudě oděných jako pěvců s lýrou, které přepadnou vojáci. Nebo jsou to prostí venkované, mezi něž vtrhnou vojáci na koních a venkovany srážejí k zemi.

Jen není jasné, jak si umělci mohli dovolit předkládat etruským pánům takové protietruské výjevy? Asi jim umělci namluvili, že ti zlí útočníci jsou Římané, neboť tato témata vznikala až za útoků Římanů proti Etruskům. A tak je to vykládáno dodnes.

Podobné výjevy reliefně zpracované se vyskytují i v Řecku, kde byl domácí lid napaden Řeky. Ale tam je to vykládáno tak, že suroví útočníci jsou bájní pohádkoví "Tritoni" a těmi napadenými ubozí Řekové.

Podobný výjev o napadení bezbranného poddaného najdeme rovněž na nástěnné malbě hrobky ve Vulci v Itálii, kde zvláště zajímavý je u něj nápis, o němž pojednání následuje.

41. Hrobka ve Vulci

Etruská hrobka ze 3. století př. n. l. ve Vulci, zvaná "Tomba Francois", je uvnitř vyzdobena nádhernými fantastickými malbami na stěnách ve stylu skoro moderním. Kdo byl tvůrcem těchto maleb poznáme podle dvou nápisů nad některými výjevy.

Zvláštní výjev: ke spoutanému otroku přichází muž s mečem pod paží a rozvazuje mu pouta, za nimi leží na zemi sražený strážce otroka.

Nad otrokem je tento nápis, stejný jako první část na obrubě předešlého zrcadla:

AULĚ	VIČÍJ	NÁS
bohové	viděj	nás

Nad osvoboditelem další nápis:

ČINĚ	V	Ě	TARCHU	RÚMACH
činíce	v	jich	trhu	Římané

Poslední slovo nápisu dokládá, že domácí Slované až do tohoto 3. století př.n.l. nazývali město Řím původním praslovanským jménem "Rúma" a podle toho i jejich pány "Rúmach" (Římané).

Dále se z této památky dovídáme následující skutečnosti historického významu: Etruskové prodávali domácí Slované jako otroky na veřejných trzích, jak se prodává dobytek. Římané je kupovali, avšak rozvazovali jim pouta a pouštěli je na svobodu. Toto počínání Římanů se mezi domácími obyvateli rozneslo, viděli v Římanech své osvoboditele, k nim se masově přidávali se zbraní v ruce v boji proti Etruskům. Jen tak se mohlo podařit hrstce Římanů vypudit postupně Etrusky z území jimi ovládaných a nakonec je úplně porazit.

Dnes už však víme, že to byl od Římanů jen propagační trik a záluďná lest. Jen co byli Etruskové poraženi, veškeré naděje Slovanů na osvobození se vypařily. Římané jejich zotročení ještě přituzili, žádná práva jim nepřiznali a nakonec po změně letopočtu jim vzali i to poslední, jejich původní rodný jazyk. Ani tím to ovšem neskončilo, potom ovládli i křesťanský Vatikán a za pomoci Franků a Germánů se po celé následné dějiny stali nejfanatičtějšími slovanobijci a likvidátory slovanského živlu (o tom blíže na konci knihy).

Etruská strašidla

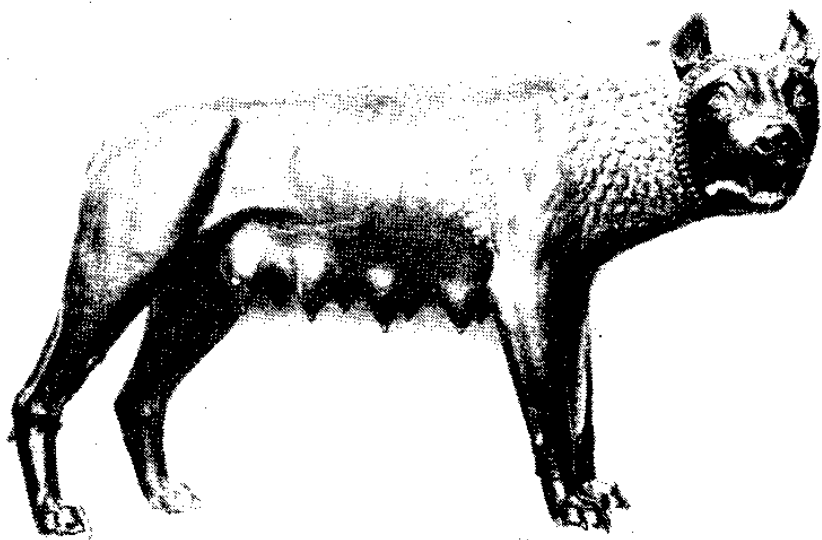
Divíme se, jak je možné, že poměrně nepoččetná vrstva Etrusků dokázala ujařmit a k poslušnosti donutit velmi početné masy převážně inteligentního domácího obyvatelstva? K tomu měli totiž Kromaňonci po celé dějiny účinné metody všude stejné: teror a vyvolání strachu. Tyran, který nedbá rozumných argumentů a obrátí je v neprospěch postiženého, nahání strach a zoufalství. Zcela nevinné poddané Etruskové veřejně mučili, přivazovali je k hniječím mrtvolám a nechali je hladu umřít, krvavě je obětovali na oltářích svým bohům, za živa je vařili v kotle a z jejich nářků měli zábavu. Bylo nemožné dovolat se práva a spravedlnosti, což vyvolávalo u domácího obyvatelstva strach a poslušnost.

Kromě toho k zastrašení poddaných užívali Etruskové různých strašidel. Už ve starší době kamenné měli Kromaňonci důvody na každém kroku se něčeho bát: hladu, zimy, bouře, blesku, divokých zvířat, zlých duchů, démonů, upírů, vlkodlaků a duchů zemřelých. Totéž předpokládali Etruskové u slovanských poddaných. Aby se poddaní báli a jejich hradům se z daleka vyhýbali, objednávali si od domácích sochařů fantastické příšery, draky, glyfy a krvežíznivé ohňochrliče, jimiž zdobili vchody do svých hradů a paláců.

Jenže domácí sochaři na žádná strašidla nevěřili a neuměli si je ani představit. Zpočátku tedy vytvářeli jen člověku nebezpečná dravá zvířata, čehož příkladem je následující Kapitolská vlčice.

Kapitolská vlčice

Dílo sice nenese nápis, ale uvádíme je jako ukázkou tvorby domácích villanovských umělců. Takto bez kojenců (na fotografii odretušovaných) byla vlčice nalezena v 10. století v Lateránském paláci na kapitolském vršku v Římě, proto "kapitolská" a nyní ji chová římský palác Konzervatoristů:

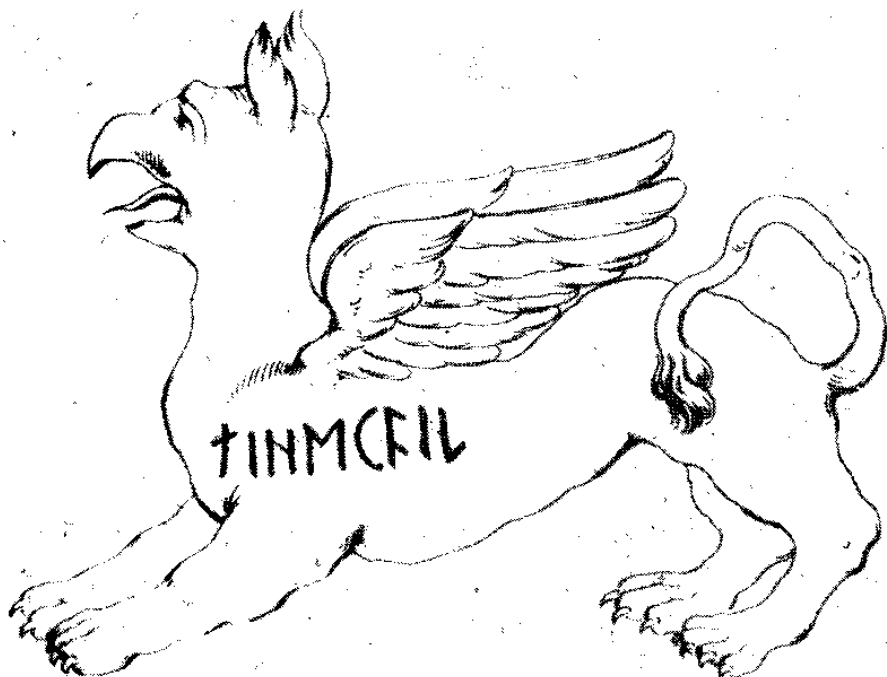
Starověká římská báje praví, že Romulus a Remus jakožto zakladatelé Říma byli po narození odkojeni vlčicí a s jejím mlékem nassáli vlčí bojovnost a rvavost. Když pak tato bronzová vlčice byla nalezena, v duchu staré báje římské k ní kojenci přitvořeni a tím dílo umělecky znehodnoceno.

Dnes už je zcela jisté, že toto dílo pocházející ze 6. století př. n. l. nemohlo patřit Římanům, kteří se teprve drali k moci. Vytvořili je domácí villanovští sochaři pro Etrusky a tím dokumentuje, na jak vysoké umělecké a slévárenské úrovni byla tehdejší villanovská industrie, známá po celé Evropě. Neboť toto dílo patří k vrcholným uměleckým dílům v celosvětovém měřítku dodnes. Touto úrovní se vyznačovala veškerá umělecká i užitková tvorba domácích sochařů pro Etrusky i Římany a byla inspirací pro středověkou italskou renesanci.

I když tato vlčice patří k vrcholným uměleckým dílům všech dob, lze se domnívat, že svým realistickým pojetím nevyhovovala představám Etrusků. Etruskové od nich vyžadovali strašidelné fantastické chiméry, jichž ukázky i s nápisy následují.

42. Strašidla etruských hradů

Později donuceni terorem se italičtí i balkánští sochaři snažili Etruskům vyhovět a vytvářeli rádoby "strašidelné" chiméry, určené ke vchodům do etruských hradů. Jenže mýtické a fantastické obludy si neuměli představit a zmožili se nanejvýš na to, že reálné prvky dravých zvířat a ptáků poskládali v jednoho netvora, který měl poddaným nahánět strach. Poddaní měli však pro strach z takových netvorů uděláno, z nápisů na nich vidíme, že samým sochařům byli pro smích. Několik takových glyfů se zachovalo dodnes a tři z nich nesou tento stejný nápis:

TINŠČČVIL = TĪNiŠČ ČiVĪL (dvě krátká -i- vynechána)
týnišť' strašák
(hradů)

týniš - gen. plur. od "týnišče" (hradiště-pevnost-hrad), srv. "Karlův Týn", pak "Týnec"
"Týniště" - hradiště, staré "tín" (stín-ochrana) do angl. "town" (hrozené město),
něm. "Zaun" (plot)

čivíl - dodnes srch. "čivijá" (lichvář-podvodník-strašák), souvisí s čes. "civěti"
(hloupě a nechápavě čumět). Původně to byla posměšná nadávka, proto také
povýšení Římané názvem "civilis" označovali "nevěřící poddané."

- o -

Jiná varianta nápisu na chiméře z Arezza:

TINŠČLÚT = TĪNiŠČ LÚT
týnišť' šílencec

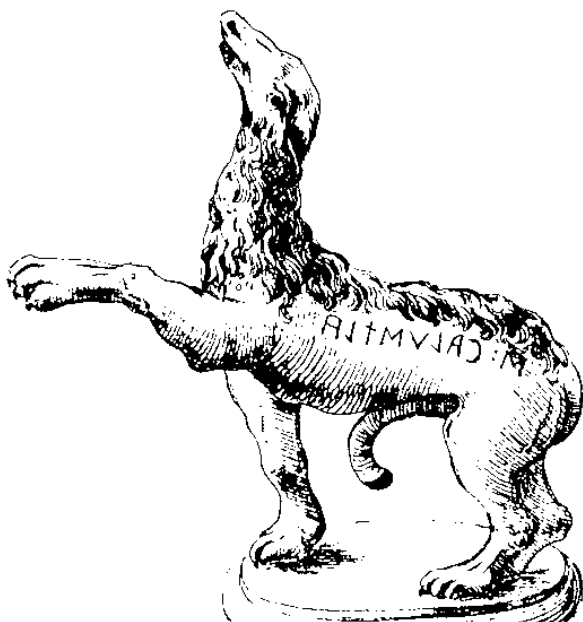
lút - srch. "lúd" (pře-lud, šílencec-zuřivec-hlupák-divoch), také čes. "lítá saň" a
"lítice" (zuřivá saň a šílená chiméra). Srv. též Ježíšova slova "Tá lítná" - pod
číslem 108.

- o -

Je možné, že takovými názvy na chimérách označovali sochaři samotné Etrusky.

43. To všechno mi patří

Rovněž u této chiméry spojení realizmu umělce s přáním strašidelnosti Etrusků vyústí uje v jakýsi skoro až moderní "surrealismus":

Je těžko si domyslet, co zde bylo přáním Etrusků, možná útočně zahánějící gesto. Avšak holubičí povaha sochaře vytvořila pravý opak, spíš přátelské gesto glyfa "dej pac" a dílo doplnil nápisem, jímž vyjadřuje postoj Etrusků, kteří se zdviženou domýšlivou hlavou a napřaženou packou si všechno přisvojují takto:

<u>ŠČĚ</u>	<u>ČALUŠČ</u>	<u>TĚA</u>
chce	celost	půdy
(chce	celou	zemi)

- šč:** - s dvojtečkou má široký význam jako bul. "šču-ščc-ščá" (chci-chce-chtějí), srch. "ču-češ-če" (chci-chceš-chce)
- čalušč** - starší forma stčes. "čělost" (celek-všechno-úplnost), bul. "cjálo" téhož významu
- tla** - genitivum od "tlo", mor. "tuo", srch. "tlo", pol. "tło" (základ-půda-země) v moravštině znamená i "strop" pokoje jako podlaha podstřešní půdy.

- o -

Tedy celá památka má ironický podtext, jakoby Etrusk ukazoval: To všechno, kam dohlédnu, mi patří.

Falický kult Etrusků

"U starověkých Řeků byl v rámci náboženských představ uctíván mužský úd, řecky "Phallos" jako symbol plodivé síly. U některých primitivních kmenů Afriky, Asie a Tichomoří je tomu tak dodnes."

Ottův slovník naučný.

Tato slovníková formulace je dosti neúplná a nepřesná. Těto ošemetné tématice se badatelé jakoby vyhýbali a tento primitivní falický kult neradi přiznávají národům, o nichž se domnívají, že byly pokrokové a vzdělané. O rozdílnosti etnik pojednáme podrobněji na konci knihy.

Uctívání boha v podobě mužského údu je doloženo už v pravěkých jeskyních z doby předneolitické u loveckých kmenů paleolitických. Byl to bůh pouze sexu a je otázkou, zda uctívání tohoto boha bylo symbolem plodivé síly, jak říká slovník. Tento bůh byl uctíván hromadnými sexuálními orgiemi všech mužů se všemi ženami, takže otec nebyl nikdy znám, naopak se věřilo, že žena rodí sama od sebe z vůle jiného boha. Totiž dlouhá doba těhotenství nedovolovala vytušit souvislost mezi stykem a rozením dětí. Proto "matriarchát" také u Etrusků. Řekové se až od domácích Neolitiků dověděli o oplodnění ženy mužem a odtud jejich mýtus, že bůh Zeus v podobě býka oplodní pozemskou ženu a tak se rodí panovník božského původu.

Jako u loveckých kmenů paleolitických byl bůh sexu uctíván sexuálními orgiemi v temných jeskyních, tak i u Etrusků konány v temných chrámech bez oken (viz nápis č. 102). Pro posvátnost tohoto boha nebylo dovoleno jej jmenovat a jeho jméno převzaly tyto původně lovecké kmeny snad až od Neolitiků podle válcovitého tvaru mužského údu jako W Á L (válec), proto u Germánů "Wall-", u Féničanů, Kartaginců a Etrusků "Bál" (nápis č. 37 a 48) a Babyloňanů "Baal" (v Syrii chrám "Baalbek" - Bálův úd), u Řeků "Phallos", u Římanů "Falus", u asijských Tatarů "Veles" (Veles - tůr, č. 15), v Indii je úd boha Šívy v chrámech uctíván dodnes.

Po Etruscích byla nalezena řada velkých totemů v podobě mužského údu o velikosti lidské postavy a kromě toho keramické modely obou mužských genitálií v reálné podobě a velikosti pro zavěšení v domácnosti. Ale ani tyto nálezy nepřesvědčily etruskology, že jde o falický kult, který se u Etrusků jako nositelů pokrokové vzdělanosti nepředpokládá. Po nástupu křesťanství byly velké kamenné totemy z chrámů odstraněny a naházeny většinou do řek (tam také nalezeny), takže se neví, čemu původně sloužily. Jsou domněnky, že velké totemy byly náhrobky, kde označovaly, že pochovaným je "muž" a malé keramické modely v palácích, že pánem domu je "muž". Teprve z nápisů na nich se dovídáme, že sloužily jako oltáře boha sexu Bála v chrámech i palácích. Kdyby už nic jiného, pak tento falický kult Etrusků dokládá jejich paleolitický africký původ, stejně jako tisíce megalitických menhirů u Keltů.

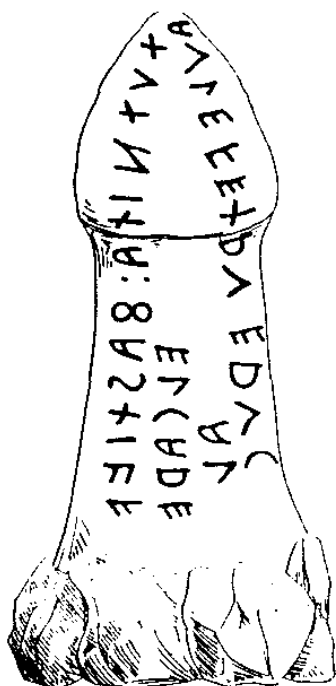
Velké kamenné totemy u Etrusků vytvářeli na příkaz kněží samozřejmě domácí italičtí nebo balkánští sochaři a taktéž i malé keramické modely. Tito ovšem věděli, že slouží Etruskům k sexuálními orgiím v chrámech a palácích k uctění boha sexu Bála. Domácí Slované nepovažovali tyto obřady za náboženství, ale spíš za zvrhlost a nemravnost, přičítací se jejich občanské a lidské morálce. Proto si tvůrcové neodpustili, aby na ně neškrabali ve své praslovanštině posměšné, někdy až vulgární a sprosté poznámky. Kdyby je etruští kněží uměli číst, za to urážení jejich posvátného kultu a "kacířství" by byli pisatelé uvařeni za živa v kotle. Přesto se toho tvůrci odvažovali, protože tyto nesmyslné kulty byly příčinou ponížení a utrpení domácího lidu.

Některé z nich si nyní bez falešného studu přečteme.

44. Falický totem tibertinský

Tento mohutný kamenný totem stál původně v etruském chrámě města Tibertum severně od Perugia, kde sloužil k uctění boha Bála. Po nástupu křesťanství byl vyhozen do řeky Tibery, ale neregulované řeky svá koryta časem posunují, takže roku 1722 byl tento totem nalezen na břehu Tibery. Podle písma a nápisového dialektu, ale hlavně podle realistického zpracování mužského údů poznáme, že tvůrcem totemu č. 44 byl domácí sochař italský:

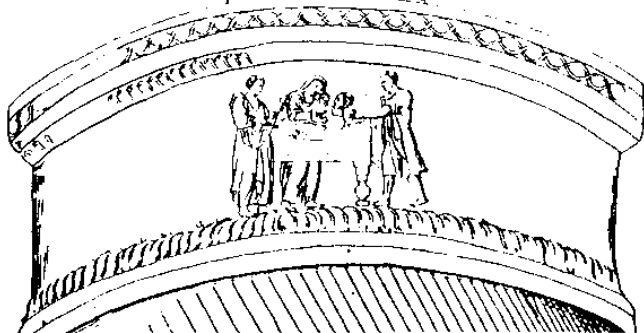
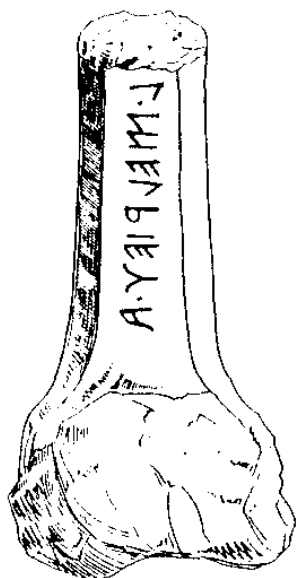
44.

45.

46.

Pisatel nápisem neskryva své hluboké opovržení k tomuto nemravnému etruskému kultu a vulgárně se mu posmívá:

<u>TUT</u>	<u>NÍ</u>	<u>TÁ</u>	<u>WAS</u>	<u>TIBE</u>
toto	není	ta	fazulka	tvoje

<u>EL</u>	<u>ADJE</u>
jedl	prdy (fazule)

<u>A</u>	<u>U</u>
aj	v

<u>AULE</u>	<u>VETRU</u>	<u>E</u>	<u>DUC</u>
chrame	vetrum	je	dout

ta was - praslovansky název "vazula - fazula" ˇzenskeho rodu

ten was - praslovansky název muˇzskeho udu muˇzskeho rodu, do maˇd. "fasz" (samei ud).

Oba názvy puvodne odvozeny od stareho slovesa "wazaja" (vazat - spojovat), lisi se pouze rodem, fazule se svými výhony vaze k podloˇzce.

Této slovní hricky a podobnosti obou názvů vyuˇziva pisatel k humornému srovnání tohoto mohutného falického objektu s reálnou velikostí muˇzskeho údu, který mu pak připadá jako "fazulka". Fazule byly hlavní potravou poddaných, ale najedl se jich také tento etruský bůh a ˇze nadýmají budou pak v chrámě "větry dout" (bude tam prdet). Tento vulgární lidový humor je pro Slovany tezce pracující typický dodnes a nezastaví se ani před věcmi vaznymi. Pisatel by však zle dopadl, kdyby Etruskové nápis přečetli. (Nápis jen lehce ˇskrabany je zde tucne zvyraznen).

45. Domácí oltar perusínský

(Na obraze uprostřed)

Český basnik a slavistický badatel PhDr. Ján Kollár ve své Staroitalii Slavjanske (1853) uvádí památku těmito slovy:

"Sloup tento prepamatny chová se v Perugii u hrbat Alphanu. Jest z perusínského kamene zvysi dvou stevici a dvanácte uncí, podstavek tez asi dva střevíce. Na podstavku vyobrazeno 36 osob a celé postupování při pohrbich Etrusků. Totiˇz umírání otce na posteli, hadač, řečník pohřební ... atď., matka zemirajicimu nejmladsiho syna podává, aby vdechnouc ducha otcova do sebe vzal. Obyej tento i u Řimanu a Řeků byl beznym... Tato scéna etruského ˇzivota je jedna z nejpronikavesih."

Obsah nápisu vykládá Kollár jako oslavu "slovanského" boha ohnive a vasnive povahy z doby pohanské, coˇz je výklad nesprávný. ˇCteme a vykládáme jej takto:

<u>NEUESCIN</u>	<u>VESC</u>	<u>U</u>	<u>A</u>	<u>OUON</u>	<u>SNJA</u>
nevestin	věštec	o	takovém	ohonu	snija

Čili volně přeloženo: "Věštec o tak velkém ohonu sní pro svou nevěstu". Nápis opět krajně vulgární a pro etruského boha sexu urážlivý a "kacířský", z tohoto etruského kultu si domácí sochaři dělali jen posměšky. Toho si byl pisatel vědom, že by jej za to stihl krutý trest, proto nápis píše písmem deformovaným, jakoby zdobným, aby nebyl snadno čitelný.

Na rozdíl od jiných velkých totemů ve velikosti lidské postavy, které byly určeny pro oslavu tohoto boha v chrámě, je tento poměrně malý, asi 70 cm vysoký, tedy vhodný pro domácnost etruského kněze - věštee, jak říká nápis.

Sám sloupec je zdoben kanelováním, hlavice má tvar květiny, celé pojetí je značně stylizováno, aby tvar údu nebyl tak nápadný. To je právě typické pro tvůrce řecko - balkánského původu, vyškolené kněžstvem řeckým.

46. Falický totem tudertský

Roku 1741 byl tento totem nalezen na břehu řeky Tiberu u města Tudertum níže Perugie. Než byl vyhozen do řeky, byl zřejmě navíc rozbit, čímž zanikl i začátek nápisu. Ale i zachovaná část nápisu je psána jen náznakově, zřejmě si byl pisatel vědom, že se vyjadřuje příliš vulgárně. Starou bilabiální výslovnost hlásky " - ʎ - " (uo) vyznačuje jen tečkou, aby se mu první a poslední slovo rýmovalo. Podle toho nápis doplníme a čteme takto:

<u>(AU)</u>	<u>- ʎ</u>	<u>MĚL</u>	<u>PÍĚ</u>	<u>Ú.A</u>
kněz	měl	pýje	úla	(jak včelí úl)

- auʎ** - u čísla 62 psáno MOR AULA (smrt kněze), u čísla 40 psáno v množném čísle AULĚ ve významu "bohové", jinde AULA je chrám, toto slovo označovalo tedy všechno, co se týče etruských kultů
- ú. a.** - čtvrtý pád "úʎa" od základu "úʎ" (čti úu"), takto dodnes mor. "úu" (včelí úl). Původní úly byly totiž vydlabány z kmenů stromů.

- o -

Pisatel přirovnal úd etruského kněze k včelímu úlu a tím tento objekt pro Etrusky posvátný zesměšnil. Podle písma a nápisového dialektu byl tvůrce památky domácí italský sochař. Následující dva totémy od tvůrců balkánského původu, kteří se tomuto kultu rovněž posmívají, ale jejich výtvarný styl je odlišný, méně realistický a stylizovaný.

47. Chrátový totem perusínský I.

V městě Perugii na břehu řeky Tiberu byl nalezen tento mramorový totem o výšce lidské postavy. Od italských tvůrců a písařů odlišné znaky abecedy, odlišný nápisový dialekt praslovanštiny, ale hlavně odlišný výtvarný styl jasně svědčí o balkánském původu tvůrce této památky. Zatímco italští sochaři ztvárňovali tyto objekty skoro realisticky podle živého modelu, jak je to nejvýraznější u tibertinského (č. 44), sochaři koupení od Řeků vyškolení už kněžstvem řeckým je značně stylizovali, aby podoba údu nebyla tak nápadná.

Některé odlišné znaky mají tyto zvukové hodnoty:

↳ = b

➤ = ě

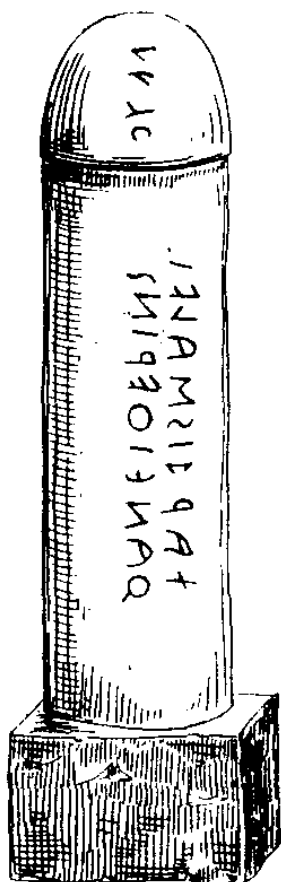
∧ = já

Q = ú (úva - ústí)

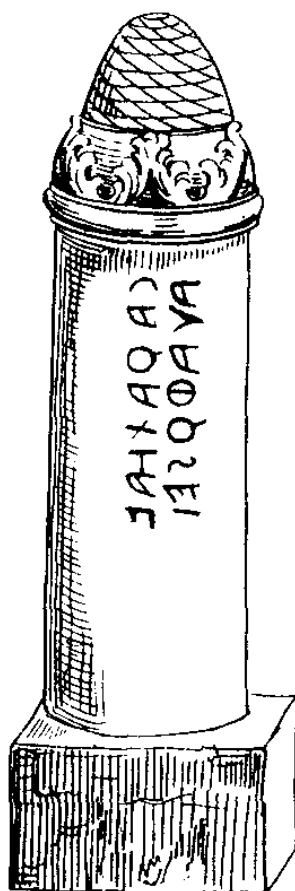
1 = p (palúča - palice - bič)

q = r (rámeč)

47.

48.

Na sloupu: TARBIŠČÁ ÚVI
obětišť vrcholy

na hlavici: PJÁJ IČ
pýj

YA NĚ JÓ ĚRIN'S
ovšem nejsem jeho věřící

tarbiščá - gen. plur. od "tarbišče" (obětiště - chrám), rus. "trěbjá"

úvi - plurál, srch. "úva" (ústí - vrchol), čes. "h - uba" (ústa)

ěrin's - věrný - věřící, podobně u nápisu č. 23 "ěčín" (věčný)

pjáj - ě - čti "pjájič" (odvozeno od "vypínat se"), čes. "pýj".

- 0 -

Text celkem slušného obsahu. Pisatel si však neodpustil ironickou poznámku, že tento hanbatý předmět má být vrcholem a posvátným oltářem v chrámě. Aby nebylo pochyb, co při výtvarné stylizaci představuje, na jeho žalud napsal "pýj". Ohražuje se, že není jeho věřící jako ctuští pohané, protože jeho uctívání má za absurdnost.

48. Chrámový totem perusínský II.

Další falický totem byl nalezen v 18. století rovněž na břehu řeky Tiber v Perugii a svými balkánskými prvky se podobá předešlému, navíc hlavici dává podobu květu a plodu rostliny:

ČAYÁT NA B -
čuráku na B -

ÁLA PYSĚJ
ála stříkej!

čayát - u č. 92 podobné slovo "čajál" (čural - močil), souvisí s všeslovanským "čaj" (tekutina - mokřina - odvar z bylin)

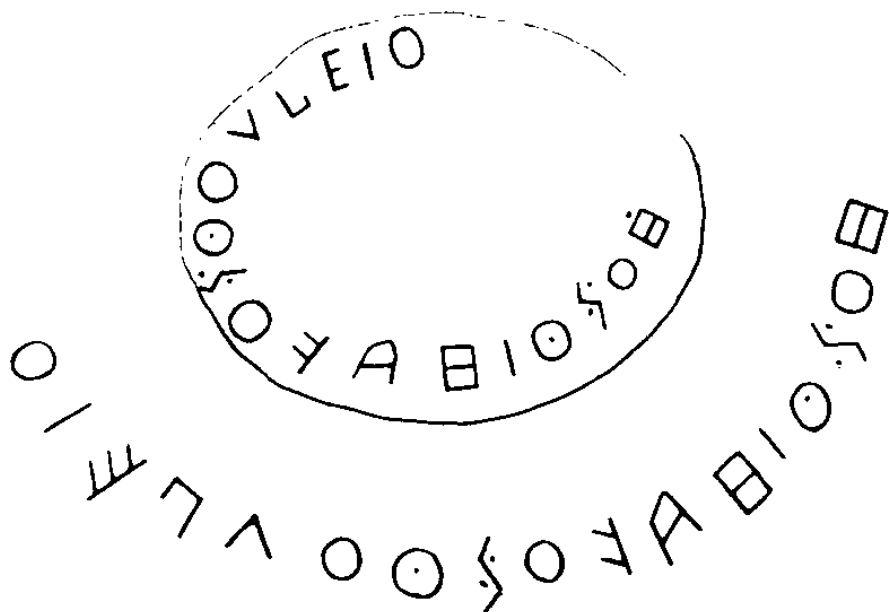
na Bála - jediný a hlavní bůh sexu Etrusků "Bál", totožný s kartaginským a babylonským a fénickým, s předločkou "na Bála". Doložen též nápisem č. 37.

pysěj! - imperativ ve významu "stříkej - čurej - šči", souvisí s ním. "pissen", s franc. "pisser" (močit) a s franc. "pissoire" (čurací záchod)

Ani tento balkánský tvůrce se neubráníl vulgárnímu zesměšnění hlavního etruského falického boha Bála. Z hlediska etruských kněží nebylo horší urážky jejich kultu, než počurat jejich boha, za to byl v Orientě trest smrti. Asi proto rozdělil pisatel jméno tohoto boha "B - ála" na dva řádky, aby nebylo pro jistotu tak čitelné a nápadné. Byl vytržen od své rodiny v Řecku a zavléčen do cizí země jen proto, aby vytvářel tyto podle něj nesmysly. Za to se mstil svým nápisem, neboť věděl, že Etruskové jej nepřečtou. Je to typický vulgární humor těžce pracujících Slovanů dodnes.

49. Falický totem padovský

Jak už výše řečeno, Etruskové rozšířili své panství až na sever Itálie do pádské nížiny, o tom kromě jiných památek svědčí i tento mohutný falický sloup nalezený v Padově. Zdejší sochař si ještě nezvykl na tento podivný kult Etrusků, ještě nebyl tak otrlý a cynický, aby se mu vulgárně posmíval. Pouze nápisem umístěným na vrcholu žaludu ze země neviditelným projevuje svůj stud nad takovou objednávkou:

<u>HOŠČIHAVOŠČÓ</u>	<u>JÁ</u>	<u>PĚJO</u>
ostýchavostí	já	ú - pěju (trpím)

pějo - ve staročestíně s předponou "ú -" dává "ú - pěju" (úpím - trpím), kdežto bez předpony má opačný význam "pěju" (zpívám) a s předponou "z -" dává "zpěv". Srv. "ÚPĚJU" (trpím) na náp. č. 100

Abeceda v pádské nížině je poněkud odlišná, nemá znak "šČ" a píše "š + č", ale má balkánský slabičný znak "JÁ", jímž je znak A bez přepážky.

Toto je zatím nejslušnější z nápisů na falických totemech a k nim patří i dlouhý text na patce následujícího obelisku perusínského.

Perusínský obelisk (Cippus perusinus)

Latinský název znamená "perusínský sloup", z něhož zbyla dnes pouze tato čtyřhraná patka. Podle velikosti této patky o šířce stran 80 cm a výšce 150 cm si můžeme učinit představu, jak byl sloup mohutný. Patka nalezená v Perugii je uložena v místním Archeologickém muzeu. Na dvou stranách patky je vytesán jeden z nejdelších nápisů etruské éry. Na levé pohledové straně patky je nápis jen pokračováním hlavního nápisu a nám postačí k pochopení obsahu jen hlavní pravá strana.

Po nástupu křesťanství byl mohutný sloup odsekán, jak je patrné z horního okraje patky. Zřejmě proto, že měl příliš nápadnou podobu mužského údu a stál na veřejném místě, což budilo pohoršení. Kdežto jiné falické totémy byly ukryty v temných chrámech, kde sloužily uctívání boha sexu Bála (to jméno u nápisů č. 37 a 48). Podobné vysoké obelisky, i když hranaté, byly stavěny i v Egyptě k oslavě nejvyššího kněze - faraona. Ale nejen tam, válcové sloupy v rámci falického kultu tvořily piedestal pod sochy panovníků ve všech civilizacích starověkých i středověkých, aby zdůraznily jejich příslušnost k tomuto kultu. Rovněž tento Cippus perusinus byl bezpochyby pomníkem etruského panovníka, pod nímž byl asi pochován. Odtud snad i domněnky etruskologů, že etruské falické totémy sloužily jako pomníky, že pochovaným je "muž".

Není pochyb o tom, že stejně jako na stěně hrobky perusínského panovníka u Sv. Manna (č. 39), tak i zde měl písař uloženo, aby na patku napsal nekrolog zemřelého, jímž by oslavil jeho činy na věčnou památku. K tomu byl vybrán rovněž sochař řeckého původu jako u Sv. Manna a výsledek je také stejný: namísto oslavy panovníka na něj hanopis.

V originále je nápis korozí kamene místy nezřetelný, retušér některé znaky nesprávně zvýraznil, ale při respektování této balkánské praslovanské abecedy porozumíme textu asi takto:

Ě U HÚT TANČIJÁ LÁJEC U N-
je (snad) chut' tančit, dlíc na n-

ÁŠČEVÁCH DLA UTČIJ VĚLÓJ NÁMĚ
ávštvách u předků? Velké jméno (jsem)

MYL Á AWÚČIJ A M-SLĚL Ě O ČÁRU
měl jako vůdce a myslel, že pochází od kouzla

VĚZAČIJ WU MLĚ JÁ ÍTĚ W ČÍMY ĚJÍM
vězícího ve mně. Já jdouc ve stínu jeho (svého jména)

PAMNĚM ÍCA AŠČA HEČÍ ČIJÁCĚJÁ-
pamětliv jsa ještě věci a vni-

H JICH VĚLO ÍNAO. U RÁMA RÁMCĚ
mal je velice jinak. V rámu rámce

RÁM ČĚ ŠČÚL ŠČLĚS ČÚL ŽUCIĚČIJ
rám tě srazil, přes víko vhozený

ĚSO TĚC U TULÁRU.
jsem teď v hrobec.

A U ZĚMJI VĚLO INÁ MJÁ ZČIÁL ČI
A v zemi zcela jiné moje tělo, Či (jest li)

ĚČIMI W JÍ ÓCL MČÚ JA ČĚNU Ě
jsem v něm vůbec, musím ovšem cenu jeho

ČÍČ WĚLIČI Á DO ÁLM AWÚČIĚM
cítit strašně, ale pro požitky vládnutím

ČIĚČÍ Ó UČICHÚLO Ě.
vonící, ó utichlo jest.

WALAM CHIEŠČ WU MLĚ VĚLO INA
Valem vši touhu ve mně zcela jinam

HÍČIO A ČÁCĚ ŠČÚČIČ LĚT ŠČASU
vrhám a doufaje srazit běh doby

NÁDZĚJÁ MAJÁ A ČÍČ ZLO ÍJ WÁL MÝJ! V-
toť naděje moje! A pocítit zlo, toť osud můj! V-

ĚLO INÁ HÚT ČIJACĚJÁC ĚČIZM
elice jiná je chut', vnímající věčnost

ŠČASU. AČ ČIČIJÁČ LĚL AWÚČIJÁ VĚL-
času. Ač nyní tušíc marnost vládnutí vel-

O INÁŠČ LĚJÁ ZIN I Á ÍN TĚŠČ A ŠČE-
ice jináč marností smysl, aj jiných radostí a stras-

R. ČČÍL VĚLO INÁ ŽIJÁ MATJEČÍ Ě
tí. Nyní vše zcela jiné, co živé matoucí je

TĚSNĚ ĚČÁ VĚLOŠČ AÓ ÚRAMÓ.
děsně, jsa množství běd napácháno.

A U RÁHĚLU TĚSNĚ RÁMČIĚČEN
Ale v rakvi těsně omezován

TĚSNOM TĚJM RÁMČIĚM CHÍŠČO MĚ V-
těsným tím rámcem, teskno mi v-

ĚLO U TAM ČÚČIJÁ AWÚČIJÁ ŠČENÁ,
elmi, jako tam čučící panovník sténám,

HĚČI ČIJACEJÁČI ČČÍL HÁRĚÚT U MĚ...
věci bolestivé věcí hárají ve mně...

Slovník

Pro tento archaický balkánský dialekt najdeme oporu hlavně v dnešní srbochorvatštině, ale i ve staročestíně:

hút - stčes. "chut" (chutnost - touha - chtíč), slc. "hútat" (toužit - myslet rozkoš, chtění), po staru na Balkáně "hút" téhož významu

lájec - stčes. "lájivý" (klamný), přibuzné je stčes. "tleti" (rozpadat se) i "dleti" (prodlévat), srv. "HIMÁ - LAJĚ" (zima prodlévající)

awúčij - srch. "vúči" (vléci, vládnouti), čes. "vůdce" (vládnoucí, vládce, panovník)

m - slěl - mý sledoval, myslel jsem si

ě o čáru - existuje od "kouzla" (čáru, čarování)

ítě w čímy - jdouce ve stínu mého jména

vělo iná - velice jiná, zcela jiná - vazba na etruských nápisech hojná stčes. "velé" (mnoho, zcela, velice)

hěčí - gen. plur. "věcí", mor. lid. "hěc" (věc)

čě ščúl - stčes. "ščívati" (honit, štvát, srážet) - "tě srazil"

žučičěšj - pol. "rzućić" (ručič - vrhnout, vhodit)

u tuláru - na mnoha památkách "tulár" (útulek, hrobka, též u č. 78)

čič - srch. "čúti", stčes. "čuti" novočes. "čítí" (vnímat, tušit)

do álma - gen. plur. od základu "álma" (požitek, užitek, příděl), odtud staré "álma násč" (výtěžek úrody), "alm - užna" (dávka) lat. "alim - entum" (povinná dávka, daně), lat. "alma mater" (matka živitelka).

chičěš - touha, stčes. "chiežiti" (toužiti), též u nápisu č. 91

híčio, híčijo - vrhám, srch. "hítati" (vrhati, směřovati)

čácě - doufaje, souvisí s čes. "čáka" (naděje, možnost)

wál mýj - volba moje, osud můj
ěčizm - později přidáno obalovací "v - " na "v - ěčnost" i existence času
lěl - bul. "léle" (běda, běda!, marnost nad marností)
walam - všechno, čes. "valná hromada" (všeobecné shromáždění)
ščěr - gen. plur. od "ščěra" (starost, strast), bul. "ščúr" (nepříjemný, hloupý, pitomý)
ččíl - mor. lid. "věčil" (nyní, teď)
těsně - (tjesnje) - tísnivě i děsně
áo - srch. "jáo" (bída, bídnota)
úrámó - srch. "urádití" (učinit), na sochách často "ramoáu" (vytvořil), zde tedy "urobeno - napácháno" mnoho zla
u ráhělu - v rakvi, od "ráhěl" (rakev), odtud stces. "t-ruhla", do něm. "ruhen" (tíse odpočívát)
chiščo mč vělo - teskno mi velice, výše též "chiščš" (touha), mor. "kýžit" (toužit - tesknit), jako u nápisu č. 91
čučíjá - mor. "čučíja" (trčejí - čekají)
hárčút - čes. "hárají" (hořejí - planou - toužejí)

Výpověď obelisku

Celý tento mohutný obelisk měl sloužit na věčnou památku zemřelého etruského panovníka a nápis na něm měl být oslavným nekrologem jeho života a činů. Tvůrce památky ho však dlouhým nápisem vylíčil jako darebáka a padoucha, který napáchal za svůj život mnoho zla a nyní po smrti teskní a svých činů lituje. S takovým nekrologem na mocného panovníka jsme se dosud v dějinách nesešli.

Pisatel sice splnil úkol mu zadaný, aby napsal oslavný hymnus na zemřelého panovníka, ale učinil tak po svém, jak se sám na to díval. Byl to filosof Sókratova typu, který panovníka neproklíná a neuzívá nadávek, jen Etrusky líčí jako zpátečníky, kteří se snažili "ščučič lét ščasu" (zastavit běh času a pokroku) a vrátit jej do starší doby kamenné, i když těchto slov neuzívá. Ale tím vystihl celou problematiku velmi hluboce a správně. Svou pověřivostí bránili Etruskové pokroku domácího praslovanského obyvatelstva velmi krutě, čímž napáchali mnoho bezpráví a zla. Pisatel sice uznává potřebu silné vlády, ovšem vlády takové, která by nebránila pokroku a respektovala sociální potřeby všech lidí, jak to později vyplynulo z učení Ježíšova. Kdežto Etruskové jen těžili z "alm" (požitků) vytvořených poddanými, ale na úkor těchto poddaných.

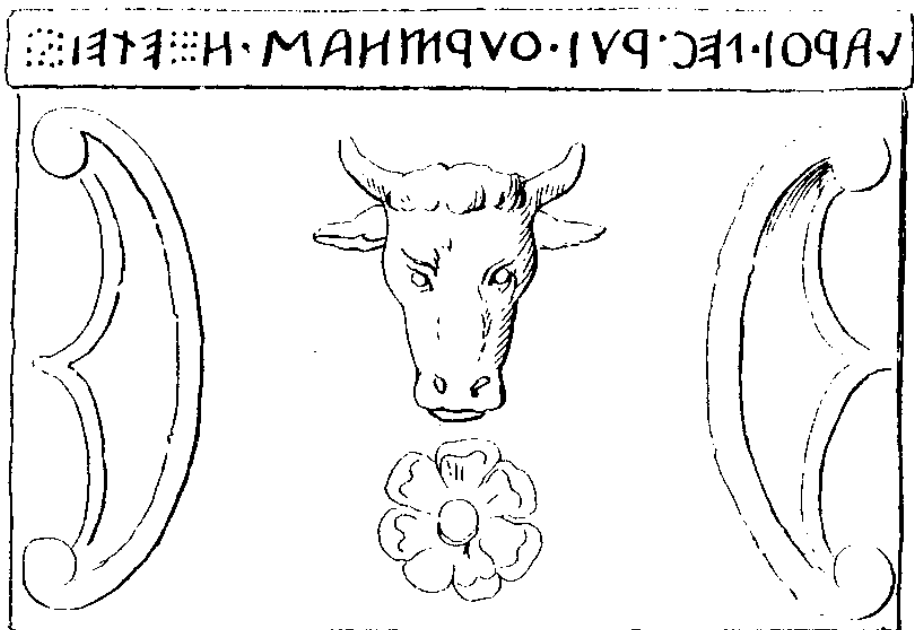
Podobné úvahy o úloze pohanského kněžstva v Egyptě najdeme též na obalovém plátně zagrebské mumie. (č. 107).

51. Úrodu nám a bídu jim

Památka už přestěhovaná byla nalezena u pánů Meniconů v Perugii, má se za to, že jde o náhrobní kámen zemřelého Etruska.

Avšak na čelném místě objektu je basreliéf "býka", který někdy zastupoval falického boha Bála, takže se lze domnívat, že jde o chrámový oltář. To by potvrdil i nápis balkánského tvůrce:

LAROJIC Ě ČARUJI Ó ÚR ŠČÁ NÁM NU ĚTJE ÍM
 ztvárňujíc je, čaruji takto: úrodu přeju nám nu bídu jim

šĚ (-á)- jako u č. 82 "ŠČÁ" (poskytnou - dopřejí), příbuzné je pol. "ZYCZIC" (přát)
 ětje - srch. "jédak" (zžiravý bídák), srch. "jed" (běda - bída - zloba)

- o -

Pisatel dobře věděl, že tyto oltáře slouží etruským kněžím k čarování a věštbám, proto přispívá také svým vlastním čarováním, ale v opačném smyslu než by si Etruskové přáli.

52. Keramický plátek z Cerveteri

V Cerveteri (Caere, Pyrgi) žil chudý hrnčič, který měl co dělat, aby uživil svou 11-člennou rodinu a navíc musel dodávat zboží zdarma Etruskům. Za to mu Etruskové zbořili dům. Komu si měl jít postěžovat? Ze své hrnčičské hlíny rozválel placku a na ní své trampoty svěřil nápisu. Aby zanechal trvalý dokument, nápis vypálil, zakouřil a uložil, čímž měl asi pocít úlevy, že někdy se někdo o jeho trampotách doví. Památka pochází ze 6. století př. n. l., kdy byli Etruskové na vrcholu své moci a jejich řádění neznalo mezí:

B E L E V Y
 L P E R A I E O E E P A I M I E T A P A M I E O V R A M T A F
 L M I C E O V M A M I M A O V M P A M I M I A I O I

MI NIČĚ DŮM A NIMÁ DŮMA RÁMLIŠČ JÁ I DÍ-
 mi ničej dům a nemaje domu rámusicí jsem já i vyslovuji-

C ÚRĚ NÁJ ĚDĚĚ RÁJIŠČ I Ě.
 c kletby na ně nadávám, zásobujíc i je.

ĚCA NÁM IN ĚDUNÁŠČ TA V HĚLĚPU.
 Tak jest nám jinak jedenácti tu v chalupě.

rámlišč - koncovka "-šč" tvoří zpřídavněný přechodník jako naše "-ící", mnoho-
 významové slovo "rámusit, nadávat, jebat" (i pářit se)

rájišč - živící - zásobující, odvozeno od "ráj" (všeho hojnost)

v hělěpu - lokál od "hělěpa" (chalupa), příbuzné je "chlév" (bídny přístřešek),
 srch."haljetina" (bídne oblečení)

Od těchto chudáků se Etruskové nechali živit, stavět jimi luxusní paláce a hrobky,
 a brali jim to poslední i střechu nad hlavou.

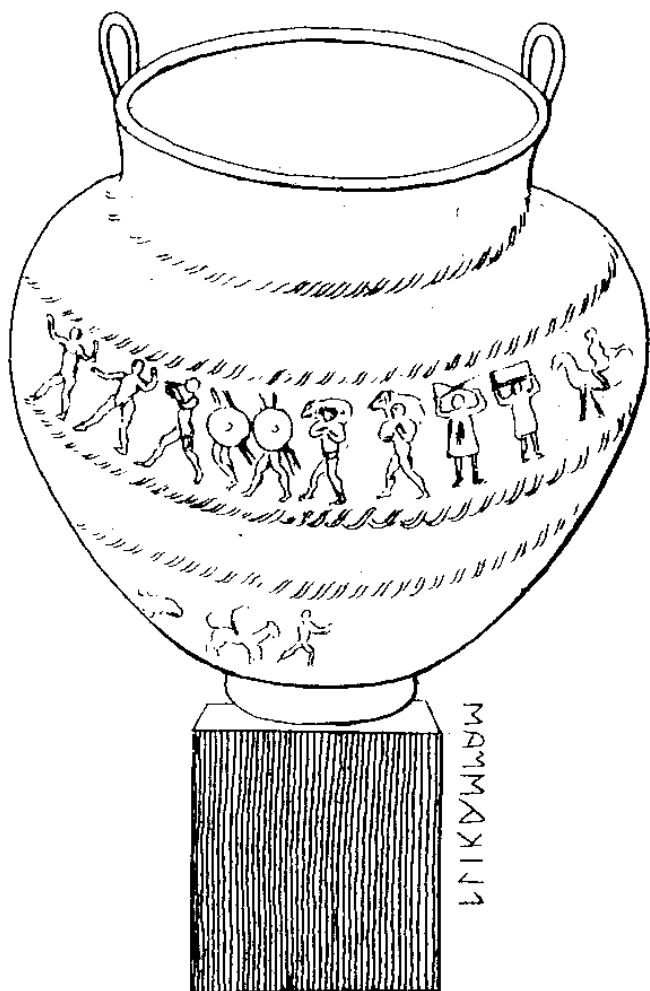
Nálezci této památky, bratři K. a Fr. Schmitz - Auerbachové z německého
 Heidelbergu, když ji v roce 1848 objevili, viděli v nápisovém jazyce germánské prvky
 a měli zato, že Etruskové byli Germáni.

53. Obřad daní v Clusiu

Vybírání daní v naturáliích od poddaných Praslovanů vedlo k bezpracnému blahobytu nejen Etrusků, ale i indických Árijů, Sumerů, Egyptanů a jiných, proto to byl obřad posvátný.

Tento posvátný obřad vybírání daní je zde podrobně zobrazen 33 figurami na obvodu nádoby: za doprovodu hudby a zpěvu a za důrazného pobízení etruských ozbrojenců přinášejí poddaní výtěžky svých polí po žních a skládají je na oltář etruských kněží.

Tato stříbrná a pozlacená obětní nádoba pochází ze 6. století př. n. l., nese sice na podstavci jen kratinký nápis, (totiž všechno co chtěl tvůrce říci, zpodobuje reliéfem na nádobě), ale uvádíme ji proto, že obsahuje velmi důležitý název "náš" (sběr úrody):

CLIKAŠČ
zobrazujíc

NÁŠČ
snůšku (úrodu)

clikašč - dodnes srch. "slikati" (líčit - zobrazovat - popisovat), bez začátečního "c-" nebo "s-" dalo to slovo čes. "líčit" (vyprávět)

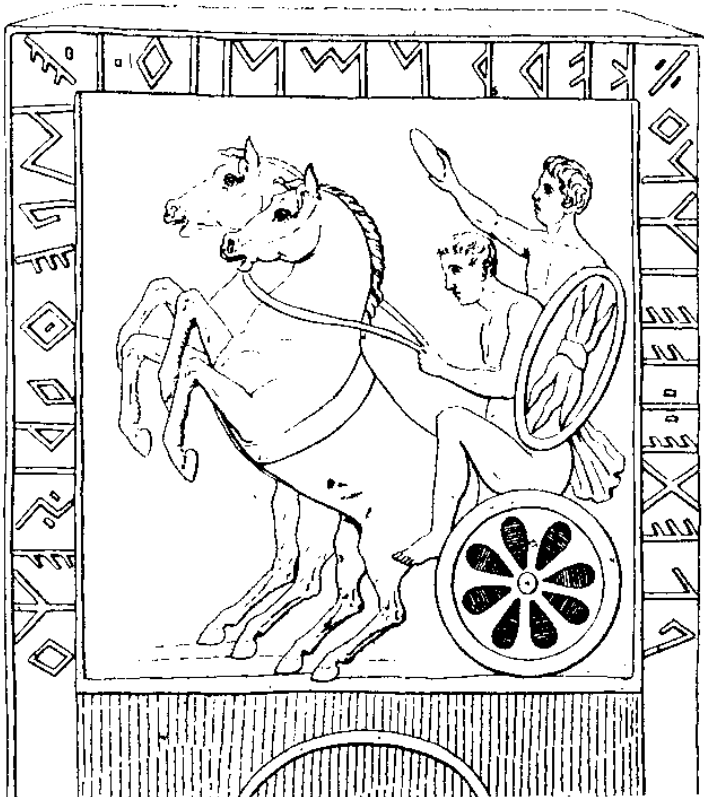
nášč - důležitý praslovanský termín, který se vyskytuje na řadě nápisů, např. u č. 29 "nášč - ch" (rodných) ... aj., stčes. "našč - ierati" (sbírat úrodu)

Přešel však i do jiných jazyků: lat. "nasc-or" (rodit - urodit) lat. "natus" (rodilý), lat. "natio" (rod - národ), franc. "naissance" (narození), něm. "Nation" (národ) ... atd.

Nápis je pouze informativní, ale není z něj patrné, s jakou ochotou poddaní své vítězky odevzdávali. To říkají jiné nápisy.

54. Nemají starostí a baví se

Památka pochází z města Padovy a nyní je uložena v muzeu města Verony. Typická antická scéna, závodní dvojkolka tažená spřežením koní, jak je známe u Řeků, Etrusků, Římanů i z Platonovy Atlantídy. Písmo je ještě plně hůlkové ze 6. století př. n. l., kdy zde vládli Etruskové:

Písmo, nápisový dialekt i pravopisná pravidla jsou v této nejsevernější provincii poněkud jiná, než v centrální Etrurii. Krátké samohlásky jsou často vynechávány, doplníme je malými písmeny a pak textu porozumíme takto:

PaČĚH ĚJ VĚ ICHNÓJ
 potah jej umí uchvátit

KVaRB NiMaŠČ IÓJ ĚŠČ
 starostí nemajíce, jenom jíst,

PĚČÓ BI ŠĚCHÓ
 pečují a-by se bavili.

- pačeh** - dodnes v české zednické hantýrce "pačech" (hrubý omítkový potah) - zde tedy koňský "potah"
ichnój - jako na nápisě č. 73 "ICHNÁČ" (uniknout), stčes. "jěch" (spěch) zde tedy "uchvátit - nadehnout - uniknout"
kv-rb - **kvarb** - srch. "kvár" (starost - trápení)
šěchó - srch "šega" (žert - zábava), srch. "šékati" (závodit), souvisí též s "šachy" (hra - zábava)

- o -

Slovenský sochař vytvořil pro etruský palác ozdobný reliéf, ale předkládá jim na oči výtku ve svém jazyce, že se jen baví na úkor poddaných.

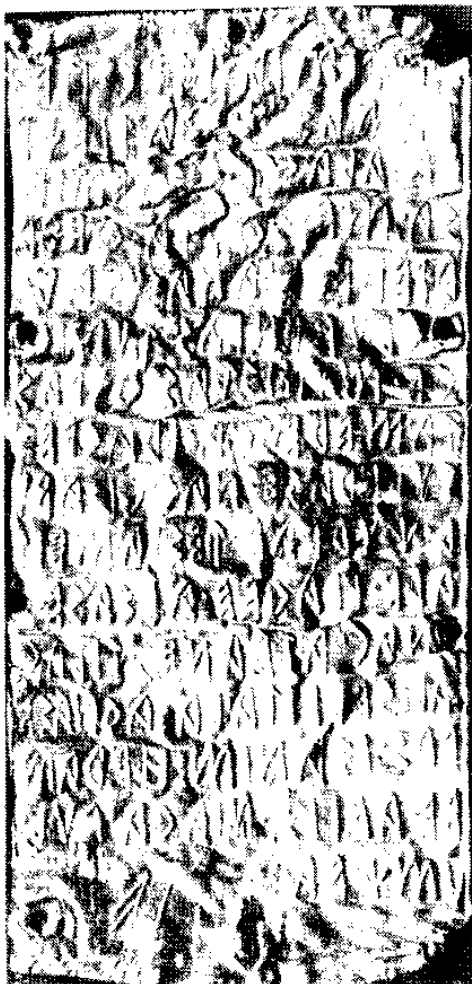
Zlaté plíšky z Pyrgů

Blízko přístavu Santa Severa asi 50 km severozápadně od Říma leží starověké Pyrgi. Původní název "Pyrgoi" (hradby) pochází od řeckých kolonistů, kteří pak vypudili první vlnu Etrusků z Říma a stali se "Římány". V té době stály tyto hradby zřejmě na mořském pobřeží, ale v těch místech se pevnina neustále zvedá, takže dnes jsou Pyrgi dále od pobřeží.

Při archeologickém výzkumu Pyrgů v roce 1964 byly nalezeny mezi základy někdejších chrámů tři zmuchlané zlaté plíšky s náznaky starého písma. Narovnění plíšků bylo svěřeno řediteli Etruskologického institutu v Římě prof. M. Pallottinovi, plíšky mají velikost dlaně s prsty, jeden je popsán písmem púnským a dva písmem "etruským".

Nápisům psaným ve zlatě přikládán velký význam. Luštitelé očekávali, že texty řeknou něco důležitého o Etruscích, avšak dodnes nebyly rozluštny. O výklad púnského nápisu se pokusil italský semitolog G. Garbini, který z něj údajně vyrozuměl, že zdejší chrám dal postavit "Thefarie Velianas", panovník pevnosti Caere, k uctění bohyně Astarté. Tato jména vytušil i z plíšků popsáných etruským písmem.

Logicky bychom ovšem očekávali, že tak důležitý nápis s věnováním bohyni Astarté by měl být uložen ve schránce základního kamene chrámu, ale nikoliv zmačkaný a pohozený v jámě mezi základy chrámu.

Oba nápisy etruského typu jsou psány abecedou balkánského původu, avšak s některými odlišnými znaky a také odlišným, obtížněji srozumitelným jazykovým dialektem. Nejdříve se pokusíme porozumět plíšku s kratším textem.

55. Plíšek z Pyrgů I.

Pisatelem plíšku byl zřejmě jedinec dovezený Řeky odněkud ze střední Evropy a prodaný za otroka Etruskům. Od řeckých otroků se naučil tomuto levoběžnému písmu, ale užívá některých odlišných znaků a pozměnil i jejich fonetickou hodnotu takto:

ḡ	Ṗ	Ṛ	Ṕ	Ṛ	Ṗ	Ṛ	Ṕ	Ṛ	Ṕ	Ṛ
b	p	r	ř	č	či	n	d	w	ch	šč

Rozdělení textu na řádky ponecháme i v přepisu, vynechané krátké samohlásky dosadíme malými písmeny, mezery a tečky vyznačují výslovnost:

ČIJÁČ O Ě WARIĚ BĚL-
slyšíc o jejich výrobě sliti-

Í I UČIJÁ'S Ó Á ŠČUCĚ
ny i učíja se hle tak: srazí-

Č LĚBÁ ĚTN ČIÁJ
c obě těsta v jednu směs (roztok)

ŠČAZAČÍJ PJÚR
důkladné praní

UNJÁŠ WĚLAČĚ T-
unese většinu to-

Á ČÁL TŠČIÁLj A
ho kalu stříkáním a

BILCH BALJÁ ŠČÚČ
kov s-balují srážejíc

Ě CULUŠČ CHBIT-
je v celek, stlučen-

Á ŘuČÍJ U JÁD
á vhodí do jedu (kyseliny).

Nejasná slova:

čijáč - dnes mor. "čujíc" (slyšíc)

o ě wariě - o jejich výrobě, odtud slc. "to-vár" (výrobek) a čes. "to-várna" (výrobná), do něm. "Ware" (výrobky)

bělíj slitina zlata se stříbrem označována ve starověku "bílý" kov

ščučěč - strčíc - slejíc, odtud mor. lid. "čučat" (trčet, strnule hlcdět)

lēbá - směs těsto - bahno, odtud "h-lēbá" (chleba, pečené těsto), do něm. "Laib" (bochník chleba) i bahnitá řeka "Labe"

ščazáčij - čes "stězejní" (převážný - důkladný)

tščiálj - 7. pád "stříkáním", odtud čes. lid. "šči" (tříkej - čurej!) i "děšč" (pršení, dešť)

bilch - dnes čes. "plech", do něm. "Blech", původně však zřejmě "kov", odvozeno od starého slovesa "bijá" (tlouci - kovati)

baljá - sbalují - sválejí

ščúč - srážejíc

řučíj u jád - vhodí - ponoří do jedu - kyseliny, pol. "rzuczyc" (vhodit), zde vynecháno krátké "- u -".

Pisatel zřejmě pracoval v huti na výrobu zlata. Od spolupracovníků se dověděl, že se tam někdy vyrábí také vzácná slitina zlata a stříbra, čemuž se říkalo tehdy "bílý" kov, jak jsem se nedávno dověděl z rozhlasu. Pisatel si potřeboval tento recept na výrobu bílého kovu zapsat, aby si tak zvýšil svou kvalifikaci, ale že jiného psacího materiálu neměl po ruce, použil jednoho ze zlatých plíšků, které vyráběl. Když byl pak z této dílny odvelen na výkopové práce základů chrámu v Pyrgách, plíšek zmuchlal do kuličky a odhodil do výkopu, neboť kdyby jej dozorcí u něj našli, byl by za krádež zlata krutě potrestán.

Přes některá zastaralá slova přece jen textu rozumíme. Jeho obsah je mnohem prozaičtější, než se domníval Garbini, nejde o darovací text bohyni Astarté, nýbrž o záznam dělníka o výrobě "bílého" kovu.

56. Zlatý plíšek z Pyrgů II.

NA IŠČJÁ ĚRAČ TIĚ

na věštby věric ty

RÁŠČAW P(on)AT LĚCH Ě

rozt'al poté co lech je (Etrusky)

UČIJÁL A STRĚCH O ĚŠČJÁ

učil a střežil o věštbách

SAŠČECH O UBÁ O Ě VA-

jsoucích o obou. Jde o ně, co vy-

RIĚJ BILCH NA NÁS SÁL

ráběji kov v naši dílně.

ČA LÚT IŠČJÁ'S TURCH-

Jako blázni věští si Tur- (Etruskové)

ČI ŠČUPÍJ'S TÁŠ OUCÁŠ-

ci lapají si chtivě ovčák-

I A ŠČERĚ'S ČÁ ILA ČBĚ-

y a chechtají se jak jenom zbě-

SULÍ RASĚ NÁČ ČI ABI-

sílí kati. Nakonec když ubi-

L CHURBÁR TĚWJÁ ŠČEJT-

l kurvář, darebák tebe, přičít-

AL Ě ILA ČIBĚ A LoWÁ SĚ.

al je (zlé věštby) jenom tobě a kořist sobě.

NÁČ ÁTRAN Ě'S ZILÁČ-

Nakonec tyran jest si pozlat-

<u>AL</u>	<u>SĚLĚ</u>	<u>I</u>	<u>TALA</u>	<u>AČ</u>	<u>NA</u>	<u>WB-</u>
il	prase	i	tele,	leč	na	výb-
<u>ĚR</u>	<u>ŠĚJÍ</u>	<u>PÁN</u>	<u>IŠČ</u>	<u>HĚ</u>	<u>RÁŠČ:</u>	
ěr	zábavy	pan	věštec	umí	rozhodnout:	
<u>BĚ</u>	<u>ABIL</u>	<u>ĚNJAČÁ</u>	<u>CUL-</u>			
tebe	ubil,	jednotná	sku-			
<u>UŠČ</u>	<u>CHBÁT.</u>					
pina	roz-bitá.					

Rovněž zde italský znak $\uparrow$ = v splyvá se znakem $\uparrow$ = b, jinak tento nápisový dialekt je mnohem srozumitelnější, dokonce příbuzný staré češtině, na rozdíl od předešlého plíšku.

Slovník:

išč, iščjá, eščjá, iščjá's - věštec, věščeji, věštby, věštěji si, též u č. 37, 58 a řady jiných nápisů

Turchči - praslovanský název Etrusků, jinde též "Turči" od základu "tur-" (pohan - obětník) jako u č. 15 na Velestúru na Slovensku

churbár - trápič - kurvář - darebák, stčes. "churáv" (trpící i trápič), bul. "churšlák" (darebák)

átran - trhan - tyran, též u č. 68 "átraně šči!" (trhane šči!). Sídlo těchto vládnoucích trhanů "Otrano" je v Itálii i v Čechách, tito nebyli "otrhanci", ale utrhači.

lěch - předák poddaných a prostředník mezi poddanými a pány, od pův. seloj. "lěh" (zákon, úloha), do lat. "lex" (zákon). Tento předák nazýván u Řeků "damokorón" (domácí vedoucí), u Římanů "cliens" u nás později "starosta"

bilch - tenko ubitý kov, dnes čes. "plech", do něm. "Blech"

zilačal - pozlatil, od názvu "zilat" (zlato)

ščerje's - vysmívají se, mor. lid. "ščeří sa" téhož významu

rasě - plurál od "ras" (krutás, kat, zabiják), z nápisového RASĚN NA... (rasů na tínišči - hradě) se ujala domněnka, že "Rasenna" byl vlastní název Etrusků

calušč - celost - celek, jako na předešlém plíšku, zde označuje soudržnou skupinu poddaných v dílně

chbát - chvát - zbita - rozbita, srch. "hvátiti" (uchvátit - polapit)

Nález plíšků dával naději, že přinesou jejich texty bližší informace o Etruscích. Sice je přinášejí, avšak v opačném hanlivém smyslu. Zvláště text tohoto druhého plíšku líčí Etrusky jako nelidské tyrany, kteří na základě svých pochybných věšeb pořádají honbu na ožebračené domorodce, je trýzní a mučí a z jejich nářků mají zábavu a rozkoš. Takto se snad utvrzovali ve své nadřazenosti a bohorovnosti, ale tím prokázali jen svou primitivnost. O jejich vynalézavosti v mučení poddaných se čtenář víc doví z knihy "Záhadní Etruskové" od českých autorů Buriana - Mouchové. Tento plíšek je spolu se stélou z Novilary (č. 37) nejotřenější obžalobou Etrusků.

Zážitky z dílny na výrobu zlatých plíšků si pisatel zaznamenal na jeden z nich, když jiného materiálu neměl po ruce, aby je uchoval pro příští generace. Ale když byl pak odvelen na výkop základů chrámu v Pyrgách, z podobných důvodů jako pisatel předešlého plíšku je skrčil a zahodil do výkopu.

Z tohoto druhého plíšku se také dovídáme, že domácí Praslované nazývali Etrusky jménem "T u r c h ě i", jinde též "Turči", od základu "tur-", který označuje "pohany" vůbec. Tak je tomu i u následující památky.

57. Svícen Turce

Kovové výrobky převážně bronzové měly vysokou technickou i uměleckou úroveň už v předetruské době villanovské a byly exportovány do celé Evropy. Avšak po vpádu Etrusků byly pak tytéž výrobky už "etruské", jak o tom později píše řecký spisovatel Athenaeus:

"Jakého původu je výroba těchto nádherných svíců? Tyrhéského! Tyrhéské výrobky vynikají elegancí, protože jsou Tyrhénové svého druhu jedineční ..."

Jeden z těchto nádherných etruských svíců byl roku 1746 nalezen v italské Kortoně, zde je jeho část s nápisem:

Á VĚLŮ ČU Í O ÚP-LÓ ÁŠČ - ALPAN
Takto velký chci jí ho vrazit úd jak svícen

TURČE
Etruskyni

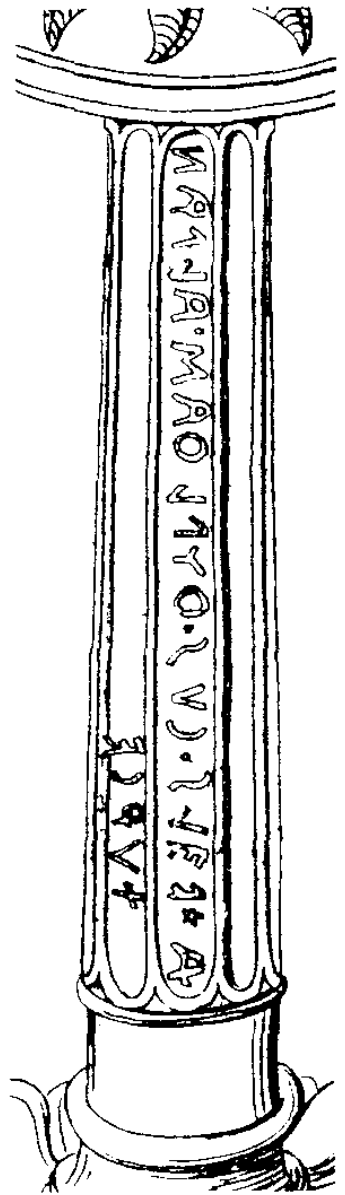
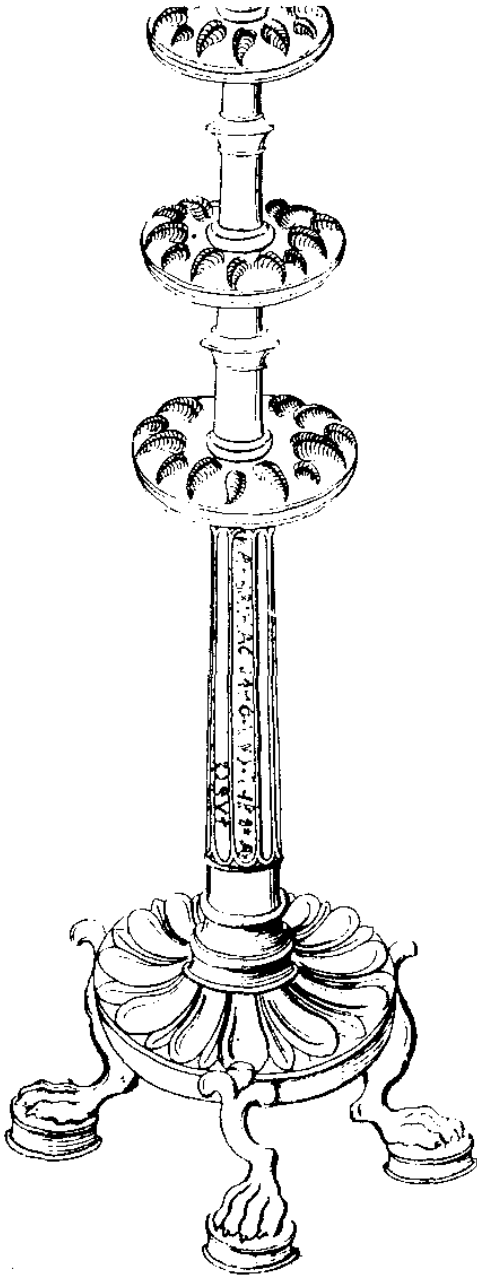
á - (s hvězdičkou), srch. "ová" (tak - takto - takový), v tom smyslu i jinde

úp-ló - s vynechaným krátkým "-i-", tedy "úpiló", srch. "-píliti" (vnikat - vpálit - vrážet), odtud i "pilot" (vražený kůl), dále "pila" a "pilník"

ÁŠČ - častý praslovanský název lidový mužského údu, asi zkráceno z "ášič" (vpichovač), souvisí s pol. "sić" (vpichovat - šít) i s čes. vulg. "ocas"

alpan - olej - lampa, jejíž obrázek posloužil v krétském slabičném písmu za znak začáteční hlásky "a-" (str. 19), v Tokiu název obchodního domu ALPAN, název též u nápisu č. 58, zde označuje i "svícen".

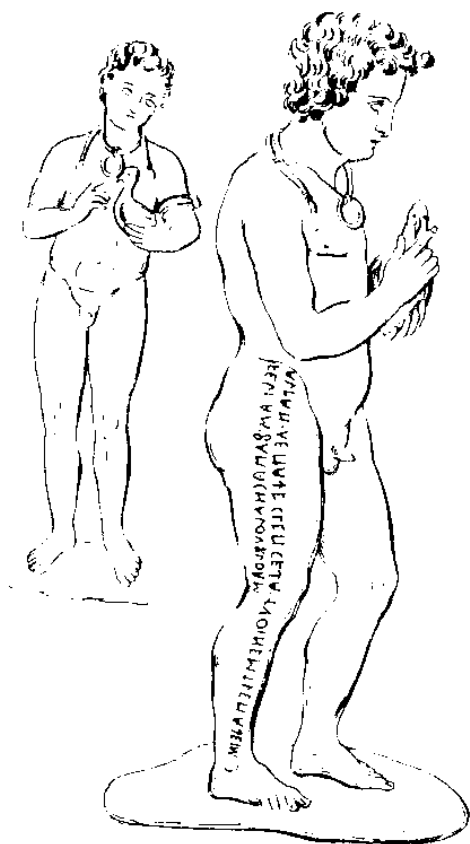
Turčě - ve 3. pádě "Turkyni - Etruskyni", taktéž u náp. č. 67.

Jestliže tvůrce svícnu by chtěl takový ježatý svícen jen myšlenkově vrazit do etruské ženy namísto údu, pak jí nic dobrého nepřál. Toto vulgární vyjadřování navazující na pohlavní úkony a orgány je běžné u těžce pracujících Slovanů dodnes.

58. Věštec - světloň

Tato socha byla roku 1746 objevena ve vestibulu paláce Montecchio di Toscana u Leydenu, dnes ji vlastní leydenské muzeum:

Muž má na krku obojek věčnosti vyznačující kněze, v ruce drží dutou nádobu na olej s hořákem v podobě božské holubice. Socha tedy sloužila v temném vestibulu etruského paláce jako ALPAN (lampa - svítilna), čili kněz je v tomto případě "světloňem". Koho socha zobrazuje, to se dovídáme z nápisu na jeho noze.

Tvůrce se však svým nápisem zaměřuje na docela jiný docela přízemní aspekt tohoto objektu a vyjadřuje se, podobně jako tvůrci falických totemů, opět poněkud lidově vulgárně:

VĚLJŮ ÁŠČ VÁN JÁČNAL Ó ÚVĚLÓ ÁŠČ ALPAN
veliký úd Slo-ván učinil takto uvadlý, měl úd jak svícen.

JÁ Ě NÁCHĚ ČLĚN ČECHÁ ZUOJÍN ĚŠČ TALĚ NÁCH Ě IŠČ
já je zvěčňuju, člen cechů otročím jest, báječně zvěčněn je všestec

ášč (ášič) - mužský úd jako na předešlé památce č. 57

Ván - italský etnický název Slo-vánů, na nápisech častý

jáčnal - srch. "jáčati" (začat - činit - usilovat)

úv-ló (úvěló) - srch. "úvelí" (uvadlý - zmenšený)

náchě, nách - uchování na věčnost, zvěčnit, takto i obětiny do hrobu zemřelého "nechávané" na věčnost, jako u č. 20.

zuojín - balkánský název "zuój" (otrok), pol. "zwój" (nevolník - otrok), zde "otročím"

t-lě (talč) - stčes. "tále" (báje - pohádka), do angl. "tale" (báje - pohádka), angl. "tale mi" (vyprávěj mi!), zde tedy "báječné"

alpan - lampa - svícen, viž též č. 57.

Tvůrce památky si nápisem zřejmě hojí svůj komplex méněcennosti a ponížení, že svým uměním zvěčňuje etruské panstvo a sám zůstává bezejmenné nic. Tak to zní i v dějinách, že za dovednosti poddaných sklízeli slávu Etruskové.

59. Bůh Apollón má nové úkoly?

Tato památka pochází z majetku pánu Neville v Holandii. Tvůrcem je otrok balkánského původu vyškolený řeckou mytologií, proto namísto etruského falického boha Bála zpodobuje řeckého slunečního boha Apollóna. Také ho vybavil příslušnými atributy: obojkem věčnosti na krku, kouzelnými holinkami pro cestu po obloze a pláštěm, jímž se někdy zahaluje do mraků.

Tvůrce zřejmě dobře věděl, že úkolem tohoto pohanského boha je držet poddané na uzdě, jako své koňské spřežení. Avšak nápisem v místě označeném hvězdičkou mu dává zcela opačný úkol, ochranu poddaných:

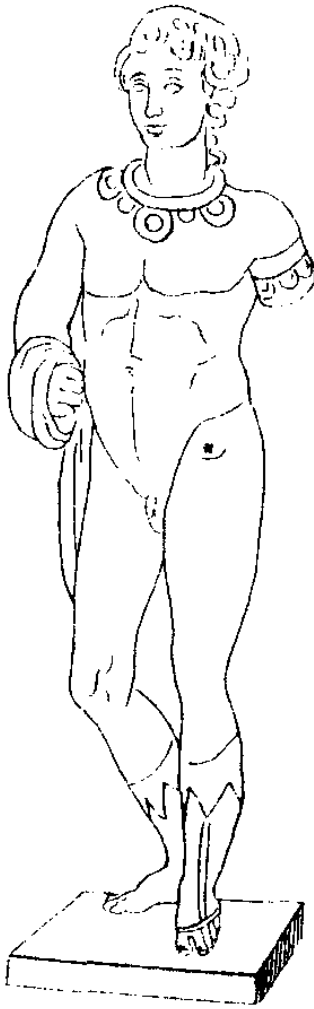
MÍJ WU Ě RĚŠČ VPŮLVŮĚ A RÍTÍMI
našinci ve svém zbytku zanikáme a řítíme se

WA STÍRJÁ WRÚJO TRČĚČ ÚČIN ČECHJÁ
v záhubu. Navrhuju vystrčit činnost cechů
vyzvednout

stířjá - srch. "zatírati"- vyplnit - vyhubit

trčěč - srch. "trčati"(vystrčit - vyzvednout)

čechjá - 2. pád množného čísla ochranné organizace umělců, tedy "cechů" též u č. 91. Kollár se domníval, že jde o "Čechy - Čechové".

*) W I : 8 T E O E W . 3 L 7 7 F D E R D I L I M I
 8 H 2 7 1 1 : D N 8 D N U X D K E (N T M < < E ↑ U

Balkánské znaky "ch - p - w" jsou stejné jako na velestúrském nápise č. 15 na Slovensku, což svědčí o vztahu Slovenska k Balkánu. Nápisový dialekt jazykový této památky je výrazně balkánský.

Etruskům se sice nepodařilo vymýtít slovanský jazyk domácích Italiků, ani koupených Balkánců. Ale tento balkánský sochař těžce nesl, že toto početné slovanské obyvatelstvo pod terorem Etrusků ztrácí svou svébytnost a identitu, svůj osobitý světónázor a duchovní kulturu. Doporučuje uplatnit vliv ochranných cechů, ale jeho volání po záchraně vyšlo na prázdno. Zánik slovanského živlu odhadl téměř prorocky, po Etruscích nastoupili Římané, kteří vyhubili i slovanský jazyk, vše utonulo v cizím vládnoucím živlu.

60. Řečník "Aulus Metelis"

Tato bronzová socha řečníka byla roku 1556 nalezena v paláci Pile u Transimenského jezera a nyní patří florentskému muzeu. Patří k vrcholným uměleckým dílům antiky a je přisuzováno Etruskům. Kdo je však pro Etrusky vytvořil, to poznáme podle praslovanského nápisu balkánského dialektu a balkánské lidové abecedy, vyrytém na rouchu řečníka. Byl to slovanský otrok koupený od Řeků a podle toho vlastně poznáme, kdo vytvářel klasické sochy bohů a Venuší také v samotném Řecku:

AULĚMI ŠČĚTJEL ÍM VĚ VĚSTÁL ČLĚN MÍ-
v chrámech čítal jim, umí z-věstovat člen her-

ČĚN WU Ě ŘĚM TJEČĚ SA N-MU TĚ NÍNJE
ců v jejich řemesle. Týče se jména, to není

TUOJ NJEM CHI SVÚJČIM
tvoje jméno, které se dovídám

ščětjel - všcslovanské "čítal - vyčítal - řečnil"

věstál - z-věstoval - přednášel, odtud "po-věst" i "věštění"

chi - dodnes ital. "chi" (čti ki, - kdo - který)

svújčim - srch. "svojčiti" (osvojit si, dovědět se)

njem - stčes. "námě" (jméno), do něm. "Name" téhož významu

řem - srch. "rémek" (řemeslo - povolání), též u č. 70 aj.

- o -

Pisatel se pozastavuje nad jménem řečníka, který si dal zřejmě umělecký pseudonym a jméno etruské, aby mohl přednášet v chrámě. Přednášel však asi to, co měli na srdci poddaní, proto pisatel tušil jeho slovanský původ.

Nesprávným čtením některých znaků, zvláště přehozeným významem znaků "šč - m" vzniklo uváděné jméno řečníka "Aulési Metelis", což je ovšem nesprávné.

61. Herec z Volater.

Socha s uraženou hlavou byla nalezena u starého amfiteátru etruských Volater (dnes "Volterra"). Na rukávě má také napsáno, že představuje "míčana", t. j. "herce":

MÍČANÁ LAROJAŠČ VÁN ÚPĚU CHÍNĚ ÍMAJÍČĚ
herce dlabající Slovan nařikal hynutí majíce
(umírajíc)

Tvůrcem byl tedy "Ván" italského původu. Tím je písemně doloženo etnické jméno původně slovanské národnosti Itálie, v množném čísle "Váni" (Slo-váni), na Krétě "Wáná", u Vikingů "Vanna", v Byzanci "Venethi" ... apod.

61.

62.

WICANAVAD OIAV
 NVW ODAVAV CIN
 :MIV

62. Herec z Florencie.

Podobná socha jako předešlá, rovněž s uraženou hlavou, byla nalezena ve Florencii, ležící nedaleko od Voltery. Postava drží v ruce holuba, symbol kněžství, jak potvrzuje i nápis:

MÍČANÁ   LARÓJAL
herce   jsem   dlabál.

NÚ   MÓR   AULA   ÚČIN
Nuže,   smrt   kněze   účinek

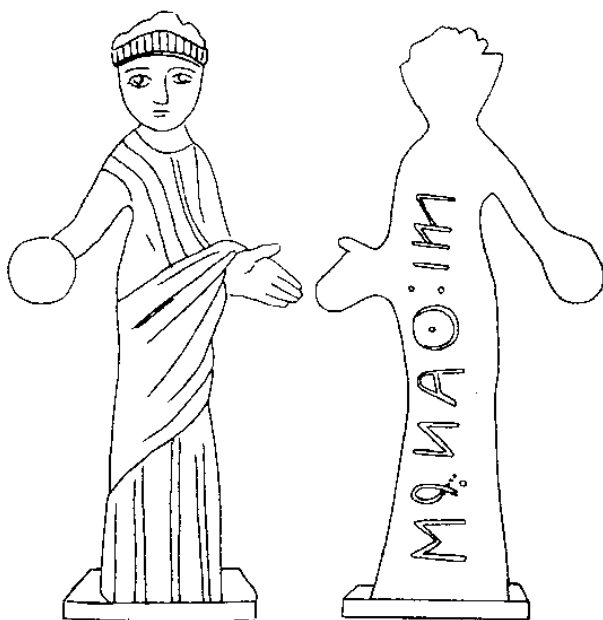
MIU
měl (-a)

Nápis se asi týká divadelní hry, v níž zobrazený herec hrál umírajícího kněze, a to velmi účinně a přesvědčivě, jak říká nápis.

Zde je potvrzen název kněze "aul", srv. též na uraženém falickém sloupu č. 46, název "mór" (smrt) též u č. 29

63. Herec při vystoupení

Dílko drobnější a umělecky méně hodnotné, avšak nápis na zádech sošky vysvětluje slovo "jášč" staré slovanštiny na nápisech se často vyskytující, jakož i dva důležité znaky:

MÍČAN   **JÁ ŠČ**
herec   produkující

MI:ČAN - čte se s dlouhým "-í-" a krátkým "-a-", tedy "míčan" - herec, pohybový umělec, srch. "mícati" (pohybovat se, tancit), čes. "míč" (hračka prudkého pohybu), pak "micák a myš"

jášč - srch. "jáčati" (začat - činit - provozovat - vytahovat - zvětšovat), odtud i "ášč" (mužský úd), na přeslenu ze staré Moravy v 2. pádě "jášča" (provozovatele - tkalce), č. 13.

- prastarý znak hlásky "č", obrázek oční duhovky od názvu "čfjo" (oko), užitý též u nápisu č. 29 na stéle z Lémnu, od něj dovozen řecký znak = th, protože řečtina nemá "č". Později pouhý kroužek bez tečky uprostřed jako znak hlásky "o" (oko).

- obrázek jařma pro jedno dobytče, čes. "chomout", ale po staru "já-ram", ve slabičné hodnotě "já", takto i u nápisu č. 99.

- o -

Tvůrce památky pocházel z Balkánu, kde se užívalo starších znaků.

64. Bohyně mediceská

Z majetku Medicejských ve Florencii pocházejí tyto dvě drobné sošky bohyň, na jejichž tvůrce řecko - balkánského původu ukazuje jak klasický řecký výtvarný styl, tak řecké bohyně, ale i nápisový jazyk a balkánská lidová abeceda se znakem "č" jako na stéle z Lémnu č. 29 a č. 63:

LAR (-oič) Ě IĚČNIJÚC ČĚ WIRĚŠČ U Ó ÚR LÁNUĚ IČI
sochař   je zvětčujíc   chce vyřešit,   u toho co hodin mární ustavičně

lánuje - souvisí s čes. "lán" (dlouhé pole), "lano" a "lanc" (dlouhý řetěz), "lenivět" (márnit čas), též na zrcadle č. 74.

Umělci se zdálo, že zde v Itálii, vytržen od rodiny, je jeho čas ztracený a promarněný.

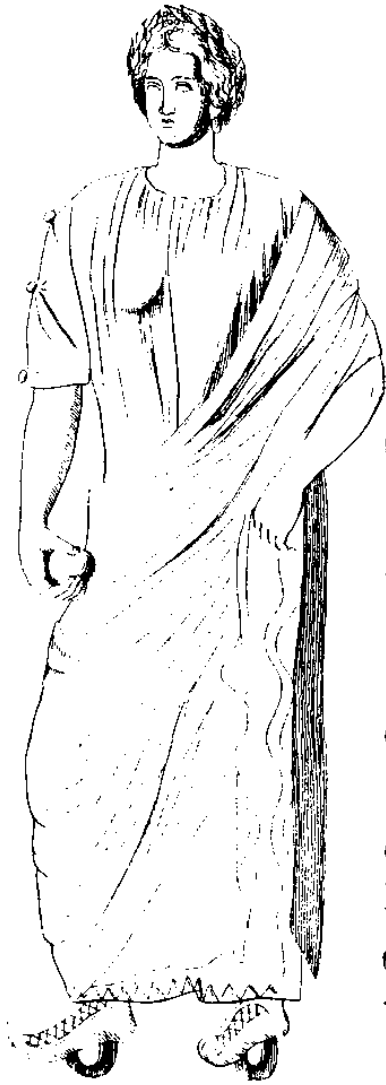
65. Bohyně lásky

Druhá drobná soška z majetku Medicejských drží v ruce jablko jako panský symbol lásky. Byl totiž zvyk u vládnoucích pohanů řeckých, etruských i jiných při jejich mnohoženství v haremech, že pán si vybral na noc jednu z žen podáním jablka. Umělci se to jeví jako nemorální a k tomu píše:

64.

65.

<u>MÍJ</u>	<u>WĚ</u>	<u>URĚŠČ</u>	<u>JÁ</u>	<u>U</u>	<u>IČÍ</u>	<u>LÁJI</u>
našinci	umějí	těž hřešit,	já	ustavičně		nadávám

MÍ: - dvojtečka za slovem značí "můj", množné číslo "moji - našinci"

URĚŠČ = urěšič = hřešit, tedy nemorálně milovat

láji - stěs. "laju" (nadávám - láteřím - proklínám)

Podle odlišného rukopisu i výtvarného zpracování jde o jiného umělce, než u předešlé sošky. Rovněž jemu je líto, že lásku s ženami si do sytosti mohou vychutnat jen páni - otrokáři, kdežto jemu jako muži je to odepřeno, vytržen od své rodiny a domoviny je osamocen a žije u Etrusků jako vězeň koncentračního tábora.

66. Janka Věněšánka věnuje

Abychom odbočili od věčných nářků sochařů na svůj trpký osud, podívejme se jednou na práci malířky keramiky z Venetie (Benátek), jejíž písemný projev zazáří v té přemíře příkrostí jako hřejivé paprsky slunce. Dva talíře s její výzdobou byly však nalezeny daleko od Benátek, až v městě Pesaru.

Jan Kollár ve své Staroitalii slavjanské (1853) vykládá nápis na tomto talíři a obrázek komentuje takto:

"Kouřidlo ohnivé, škodlivé běsy.

Na kresbě se tuto Vzteklice či Lítice představuje co bohyně nebo ženská potvora s nahým hrdlem, nahýma prsami a ramenama, s ježatými vlasy, velikýma očima, škaredýma rýma a obličejem strašlivým. Má čtyři křídla ne pematá, ale netopýřová."

Ve skutečnosti je zde napsáno toto:

JÁNKA VĚNĚSÁNKA RIJÁTĚ VĚNÁĚ

Janka Benátčanka kresby věnuje (Etruskům)

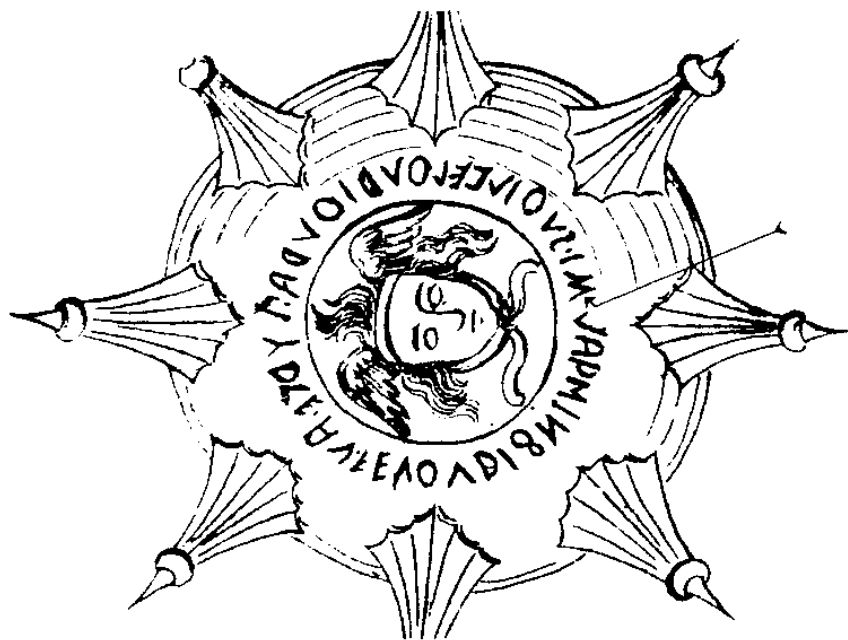
V-něsjánka - lat. "Venetia" (Benátky), Veneti = Slované, takže "Slovanka věnuje"
rijátě - může označovat "kresby" nebo "rytiny", ale také malůvky, nebo v tom tvaru také přechodník "malujec".

- o -

Nápis je tedy docela nevinný a mírumilovný a podle toho také v obrázku nebudeme vidět žádné příšerné Běsy, ale spíš obyčejného ženského andělíčka, jak si ho slovanská malířka představovala.

67. Amulet "pro štěstí"

Brože a přívěsky na krk nosily pohanské ženy i muži především proto, že jim byla přisuzována magická moc, aby je chránily před zlými duchy. Takto i křesťanské křížky a "agnústky". Stejný účel měla mít i tato vyšperkovaná bronzová brož pro etruskou ženu, nalezená v Raveně:

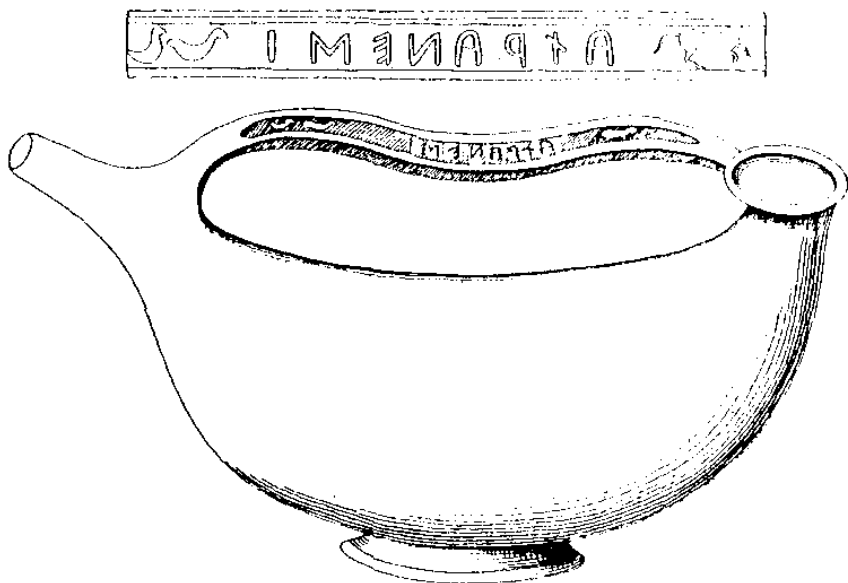
Jenže tvůrcem této brože by nesměl být slovanský zlatník, od Etrusků ztrocený a okrádaný, aby neobrátil ochranný účel brože nápisem v pravý opak takto:

<u>MÍ</u>	<u>SUÓJ</u>	<u>U</u>	<u>VĚLO</u>	<u>ÚR</u>	<u>JO</u>	<u>URÁ</u>	<u>TURČE</u>
já	otrok	po	mnoho	hodin	jej	uráběl	Turce (Etruskyni)

<u>A</u>	<u>U</u>	<u>VĚLO</u>	<u>ÚR</u>	<u>JÍ</u>	<u>WNIŠČ</u>	<u>ŘÁL</u> (řáu)
a	po	mnoho	hodin	jí	vniveč (zničení)	přál

Zlatník měl štěstí, že Etruskové neuměli číst. Slovo TURČĚ též na nápise č. 57.

68. Nočník

Mezi nejrůznějším zbožím keramickým vyráběli domácí hrněří pro Etrusky také nočníky, jichž je známo nejméně pět, které se zachovaly a nesou stejný nebo podobný nápis:

<u>ÁTRANĚ</u>	<u>ŠČI!</u>
trhane	šči! (čurej!)

átraně - imperativ od názvu "átran" (trhan, škuban, lump), který ponižuje a okrádá poddané. Stejnou hanlivou nadávku najdeme na zlatém plíšku z Pyrgů č. 56.

Stejný nápis je i na řadě dalších nočníků a rakouský etruskolog A. J. Pfiffig jej vykládá jako jméno etruského keramika "Atranési".

69. Já to nebyl ...!

V keramické dílně došlo zřejmě k nehodě, člun či vozík s naloženým zbožím, jímž se zasunují nevypálené výrobky do pece, se převrhl a výrobky znehodnoceny. Jak to v takových dílnách bývá, sváděli to spolupracovníci na učně, příšleho podle písma z Balkánu a tím se bavili. Ale mladík se nápisem na talíři ohraňuje, že není takový "oseľ", aby převrhl člun, ještě kresbou vyplázl na posměváčky jazyk.

<u>CH</u>	<u>PÁT</u>	<u>Ó</u>	<u>NA</u>	<u>ŘIT</u>	<u>Ě</u>	<u>ČLÁN</u>	<u>IČÍ</u>
Abych	padl	ó	na	řit,	je-li	mistr	přicházející,
<u>A</u>	<u>NI</u>	<u>SOM</u>	<u>HVRÁTĚ</u>	<u>ČLUN</u>	<u>SJÁŽ</u>	<u>PÁN</u>	<u>OSIL</u>
a	nejsem	ten	co zvrátil	člun	jsa	pořádný	oseľ! (hlupák)

ch - zřejmě zkrácený dialektický tvar našeho "by-ch, aby-ch"

člán - člen cechu, mistr keramik, dohlízející v dílně na kvalitu výrobků a plnění dodávek pro Etrusky, za což byl zodpovědný. Patřil samozřejmě k poddaným, u Řeků zvaný "damokoron" (domácí předák) u Římanů "cliens" (člen cechu), něm. "Vorarbeiter".

70. Dětský bůh Tages

Ze své severoafrické pravlasti si Etruskové přinesli do Itálie jediného boha, a to boha sexu Bála. S tímto bohem v podobě mužského údu však na veřejnost nemohli a skrývali jeho totemy v chrámech a palácích. Proto si později vymysleli pro veřejnost jiného boha, totiž boha věštby jménem "Tages" (Dar nebes). Byl prý vyorán na poli, zrodil se jako dítě, proto měl podobu dítěte. K jeho zpodobení si od Řeků vyžádali zkušeného sochaře balkánského, který ho zpodobnil a nápisem opatřil takto:

WU Ě RĚM ZĚČ SA NiMUČ VĚR!
v jejich činnost zíraje se nemuč, jen věř!

rěm - jako na nápisech č. 39 a 60, srch. "rémek" (řemeslo - činnost)

Domácím praslovanským výtvarníkům balkánským i italským byl tento bůh včetně legendy o jeho vyorání na poli jen pro posměch. Na jednom etruském zrcadle je zobrazen vedle jiných obrovitých bohů jako malá hromádka na zemi v podobě sedícího dítěte a k němu připsáno LĚJNO (hovno). Římský spisovatel Cicero o tomto bohu napsal:

"Je snad někdo tak hloupý, aby věřil, že na poli byl vyorán, mám-li říci "živý bůh", nebo i člověk? Jestliže bůh, proč se tedy proti přirozenosti skrýval v zemi, aby přišel na svět vyorán? Což nemohl bůh zjevit svou moudrost z místa důstojnějšího? Byl-li onen Tages člověk, kterak mohl žít pod zemí? A kde se mohl naučit tomu, co učil jiné?"

Toto střízlivé a příliš logické uvažování Cicerovo svědčí o jeho slovanském původu z domácích Italiků. Původně pouhý pisář, později císařský dvorní spisovatel, ale nakonec pro své "bezbožné" názory vyobečován do vyhnanství. Jeho původ potvrzuje i jeho osobní jméno pův. "CICĚRO" (Drobný - Titěrný), ale psáno Ciccero a Římany čteno Kikero.

Etruská zrcadla

Kromě nádherných bronzových svícenů a jiného luxusního zboží představují tato zrcadla na svou dobu vrchol technické a umělecké dovednosti a za taková by platila i dnes. Je tomu tak proto, že jejich výroba má u neolitických Praslovanů dávnou orientální tradici. Podobná zrcadla našli nedávno archeologové ve východním Iránu už ze 4. tisíciletí př. n. l., takže jejich techniku si donesli Praslované z Orientu do Itálie.

Německému badateli Eduardu Gerhardovi se podařilo shromáždit na 700 etruských zrcadel, která rytinovou technikou reprodukuje v pěti objemných knihách velkého formátu pod názvem "Etruskische Spiegel" z let 1894 - 8. Ale to je snad jen zlomek toho, kolik jich bylo v Etrurii vyrobeno a do celého Středomoří a Evropy exportováno.

Vlastní zrcadlo je kruhové o průměru od 8 do 20 cm, podkladová plocha musela být absolutně rovná a hladká, aby na ni přitmelená folie ze stříbra rovněž hladká a lesklá, nezkrasovala obličej. Už to patří k technickým zázrakům té doby. Nosným materiálem je většinou bronz, jen vyjimečně stříbro nebo zlato. Zrcadlová plocha je obroubena kruhovým rámem bohatě umělecky zdobeným řetězkovými a květinovými ornamenty. Tento rám vystupuje plasticky nad zrcadlicí plochu a je pouhou výduť, což dodává celku plastičnosti a lehkosti. Obruba přechází elegantně plastickými ozdobami v držadlo, což je většinou pouze zúžený výčnělek, na nějž byla nasazována vlastní rukojeť ze slonoviny, ze dřeva a jiného teplého materiálu, aby držení v ruce šlechtěný bylo příjemné. Tyto nastavné rukojeti se většinou poztrácely, jen některá držadla jsou celobronzová a z nich vidíme jejich tvar. Mají podobu i velikost mužského údu, předmětu pro Etrusky posvátného, ale kamuflovaného podobou hlavy hada, koně, tygra či jiných zvířat s krkem. Aby totiž etruské dámy držely v ruce předmět posvátný.

Nedílnou součástí umělecké výzdoby zrcadel jsou obrazové rytinové výjevy na zadní straně zrcadlové plochy. Témata těchto obrazů jsou různá podle toho, jakého původu byl rytec. Například rytci domácího italského původu zobrazují domácí italskou tematiku jako je "Staroitalská sága" (č. 40), nebo výjevy z reálného života Etrusků v palácích a na veřejnosti. Kdežto rytci koupení od Řeků zobrazují výjevy z řecké státní mytologie včetně řeckých bohů. Avšak i tito řečtí bohové jsou vlastně Etruskové při jejich milostných hrách v palácích.

Když už tito rytci dovezení z Řecka zobrazovali bohy řecké a na okraj zrcadel psali jejich jména, pak museli přece dobře vědět, jak tato jména znějí a jak se mají

pravopisně psát. Oni však jméno řecké bohyně "Minerva" píší zásadně "Měnrvá", jméno řeckého boha "Apollón" píší "Aplú", jméno dětského etruského boha "Tages" píší "LĚJNO" (hovno) ... apod. Těmito slovními hříčkami se rytci při své práci pro neoblíbené panstvo zřejmě jen bavili, jejich jinotajům mohlo rozumět zase jen domácí praslovanské služebnictvo etruských paláců. Protože tyto jinotaje mají v jazyce praslovanském posměšný a ironický podtext, jak uvidíme dále z čtení a výkladu těchto nápisů.

Etruskové ovšem nápisům na zrcadlech nerozuměli a dali si vyložit, že jsou to jména bohů a bohyň. I když se Etruskové v některých výjevch sami poznávali, to jim zajisté nevadilo, protože se na bohy opravdu hráli.

K rozsáhlé výrobě zrcadel, které byly také obchodním artiklem Etrusků, byli dováženi také rytci a umělci z jiných krajín, z Anatólie, z Kartága či odjinud, jejich náměty rytin i nápisy jsou odlišné. Tyto však v našem pojednání vynecháme a ukážeme si jen zrcadla s nápisy praslovanskými.

71. Řecká mytologie zrcadel

Mnoho etruských zrcadel od tvůrců balkánského původu nese rytiny této tematiky:

Nad postavami čteme slova připomínající jména řeckých bohů a bohyň a jsou vykládána takto:

<u>LARAN</u>	<u>TURAN</u>	<u>MENRVA</u>	<u>APLU</u>
domovní bůžek	lákavá víla Seiréné	bohyně války Minerva	sluneční bůh Apollón

Rytci balkánského původu také věděli, jaké atributy příslušným bohům patří: bohyni Minervě bojové brnění, lákavé Seiréné ženský půvab, Héraklovi typický kýj, Apollónovi plášť, jím se občas hálí do mraků ... apod. Ani by nevadilo, že tyto skupinové výjevy řeckých bohů a bohyň zobrazují vlastně reálné milostné hry etruských mladíků v palácích a jejich rozmařilý život.

Avšak slova nad těmito postavami nejsou jména řeckých bohů, pouze pod záminkou těchto podobných jmen jsou to slovní hříčky, které mají v lidovém jazyce pisatelů ironický a posměšný význam. Zdá se, že si pisatelé vystřelili jak z Etrusků, tak z vykladačů těchto nápisů. V případě tohoto zrcadla takto:

<u>LÁRAN</u>	<u>TURAN</u>	<u>MĚNaRVÁ</u>	<u>APLÚ</u>
na hlučného	tyrana i	kurva	n-apluje

Pisatelé upustili od skloňování slov a od předložek, aby dali slovům zdání jmen řeckých bohů. Takto psaným textům mohli rozumět zase jen poddaní sloužící v etruských palácích a tím se bavili pisatelé i čtenáři.

lاران - srch. "lاران" (hlučný) a "lارما" (hluk), čes. "larm", něm. "Lärm" téhož významu

turan - čes. "tyran", od základu "tur-" (pohanská lidská oběť), souvisí s řeckým názvem Etrusků "Tyrhénoi" (tyrani - piráti)

měn-rvá, měn-arvá - záměrně vynecháno "-a-" (nikoliv "-e-" jména Minerva). První složka "měn-" (měníci), druhá složka "-arvá" (muže), převzato z řec. "árvos" (panovačný muž), čili celé slovo "žena měníci muže", česky lidově "kurva" (asi z pův. "ku-arvá" - žena ochotná k mužům?)

aplú - stará předpona "a-" za naše "na-" (srv. "aví" za naše "naží") u nápisového slova chybí jen koncovka "-ě" (napluje). Zde využito podobnosti slova s řec. "Apolló" (sluneční bůh), což je odvozeno z pův. "apo-lúna" (potomek měsíční bohyně Lúny).

- o -

Takto psaným textům mohli rozumět zase jen obyčejní poddaní, mluvící stejným jazykem jako pisatelé nápisů. Pokud středověcí i dnešní vykladači brali tyto nápisy vážně, pak jim asi, stejně jako tehdejšími společenským poměrům, neporozuměli.

Podobné slovní hříčky najdeme u většiny zrcadel, z nichž některé si předvedeme.

72. Paridův soud

Toto zrcadlo nalezené v etruské Tarquinii vlastní Oberlin Colege v USA:

Tato rytina na rubu zrcadla je dílem balkánského rytce, který zobrazil příběh z řecké mytologie: muž vlevo je trójský princ Paris, v pravé ruce má držet jablko, které však stářím rytiny zaniklo. Podáním tohoto jablka si má zvolit z přítomných bohyň jednu z nich pro noc lásky, ale on podal jablko pozemské ženě Heleně, bohyně se pomstily a přivodily zkázu Tróje. Není to vlastně "soud", je to volba. Jelikož báje je řecká, jsou slova nad postavami vykládána jmény bohyň takto:

Minerva Luna Seiróné Alexandr (Paris)

Jenže pisatel jen vzdáleně se drží řecké báje a píše toto:

MĚNaRVÁ U NÍ TURAN ĚL-ÁCH-ŠČaNTaR-Ě
kurva, u ní tyran - Etrusk jedl-jak-chamtivec-jí

MĚNaRVÁ - řec. "arvos" (muž), žena měnící muže (čes. lid. "kurva")

ĚL-ÁCH-ŠČaNTaR-Ě - složené slovo jen vzdáleně připomíná řecké jméno zbožstředlého krále "Alexandr", ale jednotlivé složky dávají v praslovanštině zcela jiný smysl, jako u nás "Skočdopole"

ščántár - srch. "ščántati - šántati" (klamati-lichvařit-mrhat), stčes. "šantročník" (chamtivec - lichvář - hanbář - nenasyta).

- o -

Na rozdíl od přísného jednoženství u Praslovanů žili vládnoucí Kromaňonci v mnohoženství, což udržovali do doby historické a panovníci měli mnohaženské harémy. Z harému si vybírali ženu pro noc lásky jablkem a to nejen Řekové a Etruskové i Římané ve starověku, ale i Maurové ve Španělsku až do 15. století. Praslovanským umělcům to připadalo jako "nemorální", proto ty ironické a posměšné nápisy na zrcadlech.

73. Zrcadlo volterrské

Jeho původ se klade do 3. století př. n. l., bylo nalezeno v etruských Volaterách (dn. Volterra) a nyní je uloženo v Archeologickém muzeu ve Florencii.

Na rytině tohoto zrcadla se vypočetl sám jeho tvůrce, jímž je chudě oděný stařec v horním okraji rytiny, jak ležmo zdobí zrcadlo.

Snad pod záminkou řecké mytologické báje o Héraklovi, jehož prý odkojila sama královna bohů Héra, zobrazil rytec vlastně reálnou scénu z etruského paláce ze života Etrusků. Čtyři etrusští mladíci se hrají na "bohy" a v rámci sexuálního kultu se baví s ženami milostnou hrou. Z pozadí přichází další žena, jejíž rozhovor s jedním z mladíků je zachycen na tabulce, kterou mladík drží v ruce.

Přicházející žena praví: ĚČÁ SRĚN
jsa ustanovena

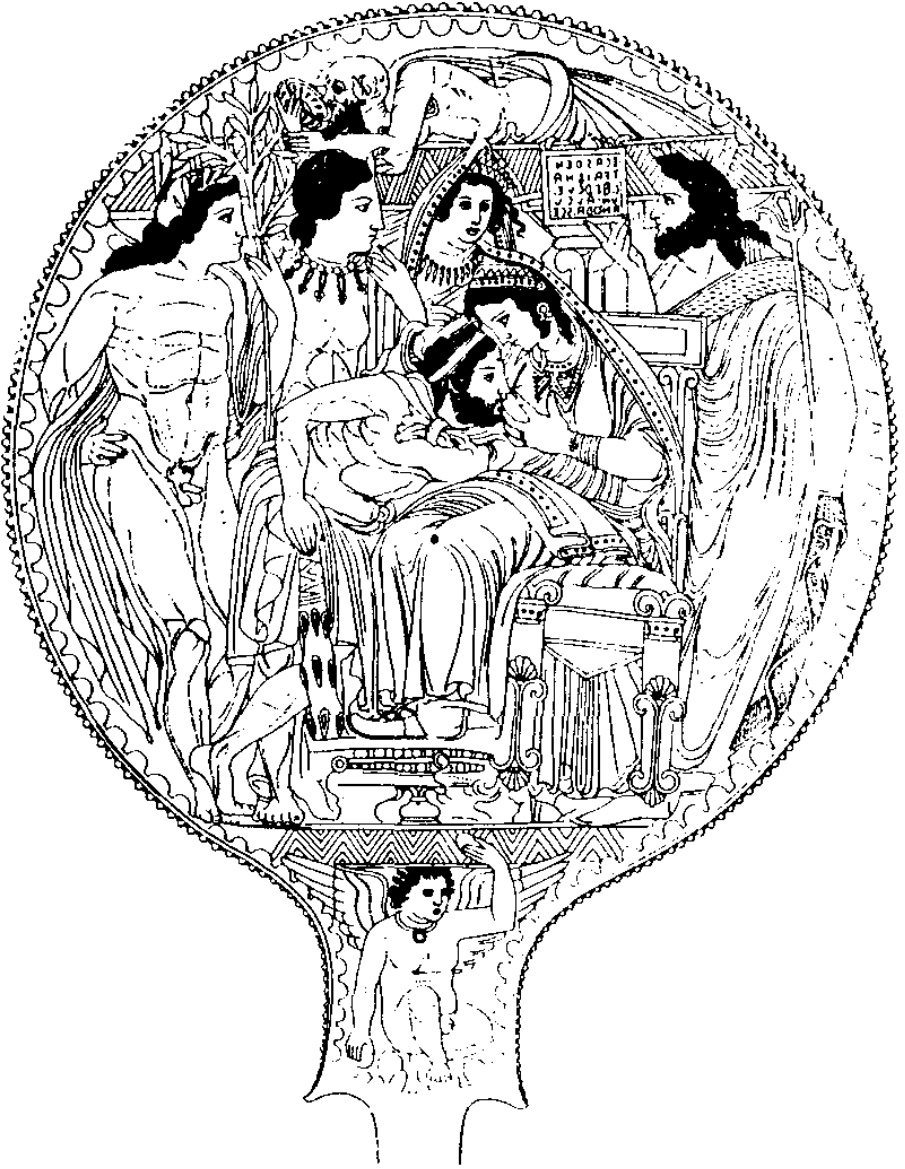
TVÁ ICHNÁ-
tvou uniknou-

Č HĚRČLĚ-
c vladař-

U ...
i...

Mladík na to odpovídá: ..NÍ AL ČL-
nikoliv ale čl-

ÁN ÓRA SČĚ
en bohů jste.

- ěčá srěn** - jsa navržena - ustanovena, srch. "srnútu" (navrhnout - shrnout) stčes. "srěči" (dohodnout se), bul. "srěšča" (setkání - dohoda), balkánsky "srēm" (sněm), jugoslávské město "Srém" (město sněmů - dohod).
- ichnáč** - uniknout, vyhnout se, stčes. "jěchati" (spěchat), u nápisu č. 54 ICHNÓJ - uniknou, do něm. "w - eichen" (vyhnout se)
- hěrčlěu** - 3. pád od "hěrčl" (bojovnk - vladař), střec. "harc" (boj), u nápisu č. 29 "o haráčijój" (o bojovnicích), název souvisí s osobním řeckým jménem "Héraklés" (náčelník vojska)

ní član óra šče - nejste členem božského sboru kněží a kněžek, které směly být přítomny posvátným sexuálníím orgiím, lat. "ora" (božský sbor kněží), od základu "ár" (pohanský kněz), lat. "oraculum" (věštba, boží zjevení).

- o -

Nápis na tabulce tedy říká, že k milostným hrám v paláci měly přístup jen chrámové kněžky. Ovšem z textu londýnského zrcadla č. 75 vyrozumíme, že podle libosti etruských mladíků musely být povolné i služby z řad poddaných.

74. Zrcadlo vatikánské

Na rozdíl od umělců balkánského původu, kteří zobrazovali náměty z řecké mytologie, brali rytci italští své náměty z reálného života Etrusků. Prostřednictvím nápisů, jimž Etruskové nerozuměli, se umělci vysmívali ješitnosti a marnivosti svých pánů a kresbami na ně vyplazovali jazyk, jak to vidíme na tomto zrcadle:

MIJÁ NÁ JA ZVIVĚŠ VŮR-NAS SĚ LANNUĚC ÍMAM NOJ Z-RL
 mnc nazveš ovšem "navrch-nos", se vytahujíc, že mám nové zrcadlo-
 vrch-nost

NU A	NU A	VINŠČ U NIŽÍJ	CĚLIS
no a,	no a? (co má být)	Přání u spodiny	zdraví

vůr-nas - první složka "vůr-" zkrácena z "vůrch" (vrch-navrch) a "-nas" zkráceno z "nasa" (nos), snad odtud i "vrch-nost" pyšně se nosící
ná-ja-zvivěš - mezi "na-zvivěš" (nazveš) vsunuto "-ja-" (ovšem)
lannuče - stčes. "lanitva" (tvářit se povýšeně, vytahovat se marnivě), od základu "lan-" i stčes. "laně" (řetěz) a čes. "lano" (na tažení - vytažování), u č. 64. "lanúě" (trávící mnoho času, mární čas),
z-rl - jinde též "zěrl" nebo "zěrló" (zrcadlo)
cělí's - stčes. "cěliti" (uzdravovat, hojit), zde zpodstatnělé "zdraví"

Není těžké uhodnout, co těmi slovy pisatel myslel: při své rozmařilosti se těšíte z cetek a zrcátek, které pracně vyrábíme pro ukojení vaší povrchní marnivosti - ale nám ušlápnutým poddaným zbývá jen přát si zdraví, abychom to přežili. Hlavně, že jsme zdraví.

75. Zrcadlo londýnské

Domácí italští rytci se ani u skupinových figurálních scén nesnaží svým námětům dávat jakékoliv zdání řecké nebo etruské mytologie, ani v nápisech zdání jmen bohů. Rytina tohoto zrcadla zobrazuje výjev z denního života v etruském paláci. Šlechtický synek si namlouvá zrovna tři dívky najednou, které podle jednoduchého oblečení a služebnických čelenek jsou služby z řad domácích italských otrokyň. Jedna z nich drží v ruce podnos na jídlo, na jehož dně je vysvětlující nápis:

I IVĚČÁL Ě AVÍJAL VÚRČE
i svlékal je, objímal vše (vášnivě)

MAL ZVRÍJA ČE Ě R__
měl vzrušení, chce je r(-ámlič)- vulgární lidový výraz pro "drbat", proto jen začáteční písmeno

Co si o tom jedna z dívek myslí, má naznačeno kresbou na rubu zástěry, kterou zvedá, aby kresba byla vidět: vypláznutý jazyk a řadu jedovatých hadů, ovšem musela být pánům po vůli, jako u nás donedávna.

Žádné ze zrcadel nemá však pornografickou realitu a nezobrazuje ony orgie, které se v palácích odehrávaly. Snad proto, že to byly z hlediska Etrusků akce posvátné. Ale četná zrcadla naznačují, že se odehrávaly jak mezi samotnými ženami, tak mezi samotnými muži, i společně mužů s ženami.

ITALSKÉ NÁHROBKY LIDOVÉ

76. Slova náhrobků AVÍL a LÚPU

Pokud nebyl znám nápisový jazyk staroitalských nápisů, byly o těchto dvou slovech na náhrobcích vyslovovány nejrůznější domněnky, ale celkem nesprávné. Teprve nyní, když jsme poznali nápisový jazyk jako praslovanský, můžeme význam obou slov upřesnit takto:

a-víl - základem je staré praslovanské "víl" ve významu našeho dnešního "žil" a s archaickou předponou "a-" dává význam "do-žil". Za tímto slovem následuje pravidelně číslovka dožitých let, takže např. AVÍL LX znamená "dožil 60 let", případně "AVÍLS LX (dožil 60 let)

lúpu - koncové "-u" zde zastupuje praslovanské "ʹ" (uo), takže vlastně "lúpl" (padl) ve významu dnešního "zemřel". Toto slovo se vyskytuje pravidelně za číslovkou, takže nápisovou formulaci AVÍL LX LÚPU velmi zkráceně překládáme česky takto: "Dožil 60 let a padl".

První slovo AVÍL dokládá prastarou, snad až neolitickou formu dnešního všeslovanského "žiti-užiti-dožiti" a "žil-užil-dožil", protože už v babylonském zákoníku Chamurappiho se často vyskytuje od Neolitiků převzatý název AVÍL, označující "muškena-starce". Začáteční staré "v-" praslovanského slovesa "vijá" (žit) převzato i do lat. "vivus" (živý), do řec. "bio-" (živo-), do franc. "vif!" (at' žije!) ... atd. Ostatně v lidové slovanské interjekci na dobytek žije dodnes "vijó!" (živo - živěji!)

Druhé slovo LÚPU má řadu odvozenin v dnešních slovanských jazycích: srch. "lúpa" (pád-dopad-úder), srch. "lúpiti" (vpadnout - loupit), čes. "h-lúpý" (padlý na rozum), čes. "s-lupka" (od-pad), "lupič" (který na-padá, pře-padá), do lat. "lupus" (vlk - lupič), do lat. "co-lap-sus" (pád - zhroutení) ... atd.

Těmito dvěma slovy spolu s číslovkami jsou opatřeny náhrobky jak lidové z doby předetruské, tak i etruské.

77. Olověný plátek z Magliana.

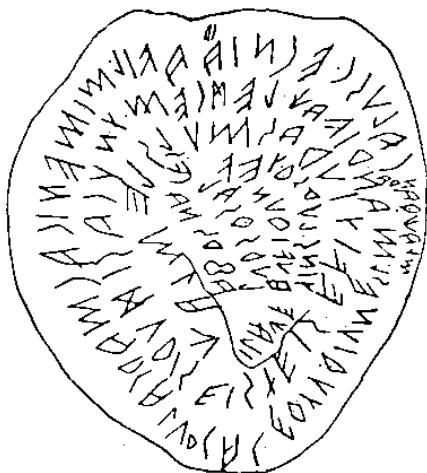
Tento malý olověný kotouček, po obou stranách popsáný spirálově stočenými řádky písma ze 3. století př. n. l., našli archeologové severně od Benátek v městečku Magliano. Nyní je uložen ve florentském Archeologickém muzeu. Text plátku patří k nejdelším "etruským" nápisům vedle Cippa perusina, cihly z Capui a plátna zagrebské mumie.

Luštěním textu se důkladněji zabýval německý etruskolog Wilhelm Deecke (1831 - 97), který si na něm ověřoval nově navrhovanou metodu srovnávací s latinou a kombinační s účelem památky. Mnohé znaky čte ovšem nesprávně a začátek textu vykládá takto:

CAUTHAS	TUTHIU	AVÍLS	LXXX	EZ	CHIMTHM
Kauthovi	celý	rok	80	a	sto

CASTHIALTH	LACTH	HEVN ...
oběti	mléka	ovcí... atd

Jiní luštitelé ovšem čtou i vykládají text jinak, ale tím se nebudeme zabývat, neboť výklad je nesprávný. Ve spirálově stočeném textu vidí většina luštitelů obsah magický a posvátný v rámci etruských kultů.

Písmo kotoučku je velmi drobné, v tom miniaturním rozměru znaků poněkud splývají znaky "o-d-r", avšak v olovu se písmo dobře uchovalo a podle smyslu vět čteme celý text takto:

SA UDÁŠ JU DIU AVÍLS TÁ XXX ĚB ŽIMOM ČASÓJ ÁLO LÁČO

Se líbíš už bohu, dožilš tu 30 ledva, zimním časem vše lehce

HĚ VNAVIL NĚŠČL MÁN MURÍ NÁŠČ I Ě V ALBÁ DIA IZĚRÁŠ

umí navit něchtělo mne smrtí unést, i jsou v ochraně boha pozeráš

IN HĚČÍ MĚNĚ MLÁDČĚ MÁRNI JÚR IJU ŽIMOM ČASÓJ ÁLO LÁČO

jinak věci proměnu. Mládě mární jarost svou, zimním časem vše lehce

MARÍŠČ I MĚ NÍ ILA ÁVOS ČI Á LÁD ŽIMOM AVÍLS ŽEČA ČE

mařící, ale mě ne jako starce. Jestli ledově zimou skonals, přeji ti

CĚN JÚR I ÚDUŽÍ ŽUJĚV HĚŠČ NIMÚL VĚNIĚR ŽUČI

pěkné jaro i věčný život, neboť nemohl by darující přát

Á MÁR
ti aj zmar (smrt).

Zadní strana:

ČALÚS ČĚ ČI NÍ I JÁ AVÍL MÍ MĚNÍČ AČ MÁR

Náčelník chce či nechce? bych i já skonals, mne vyměňujíc. Ač smrt

ČALÚR ČA ČĚO JÚR I UNJĚSL MLÁŽDAN O Á MÁNO IVAŽLĚŠČ

řádící po celé jaro, také unesla mladistvého. O aj mně uvažujíc

ČE M INÚ ČAS IŠČ URÍSE ISTĚ I ZĚVÍ JÍ ÚR AŠ

chce mne v jiný čas odejít. Ustanoví jistě aj zjeví svou hodinu, až

MÚL SLĚ MLÁŽ ILÁŽĚ JIN SLUOŽÓJ ĚV HÚVIO

mohl bych následovat mládež. Uloží jiného sloužícího jcv ubohý.

UN LÚD SRÍŠAL ÁVOS NA ČĚŠ
Jeden blázen sepsal, stařec, na památku.

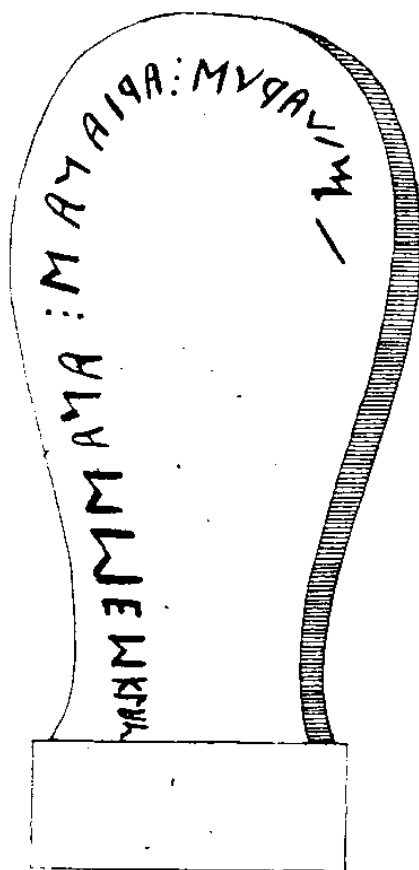
-0-

Až na některá zastaralá slova tohoto místního praslovanského dialektu je text celkem v základním smyslu dobře srozumitelný, takže není třeba slovníku. Nejsou to náboženské litanie, jak byly domněnky, jsou to celkem málo důležité osobní nářky starého sloužícího v etruském paláci, jemuž zemřel mladý syn a on sám si dělá starosti, co s ním nadále bude. Sám by chtěl raději zemřít namísto syna.

78. Měl horečku a štěstí

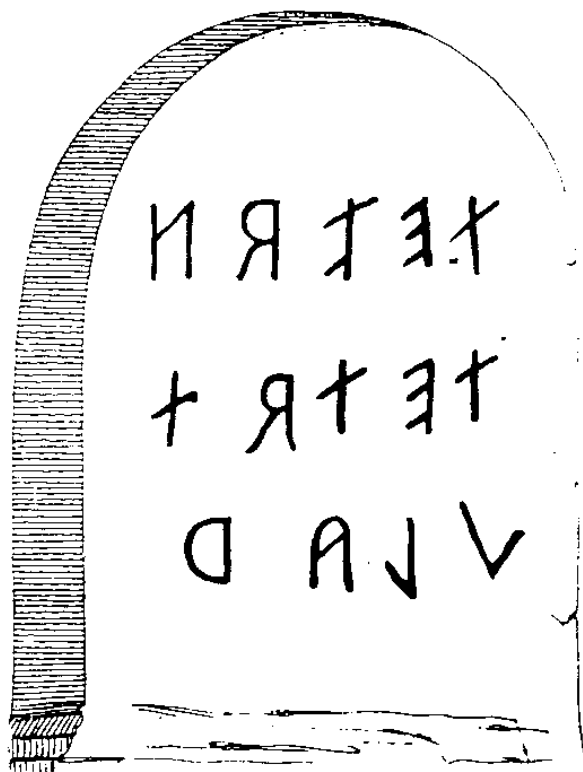
Náhrobek od Clusia:

<u>ÍMIU</u>	<u>ARUŠČ</u>	<u>Á</u>	<u>RJANAŠČ</u>	<u>ANÁŠČ</u>	<u>ŠČĚŠČ</u>	<u>KLAN</u>
měl	horečku	aj	zranění,	jinak	štěstí	člen cechu

Zemřelý měl asi proto štěstí v životě, že byl členem ochranného cechu umělců, tvůrce náhrobku a pisatel nápisu byl domorodý Ital. Poslední slovo "klan" je už asi polatinělé, původně "član".

79. Tíží tě hrobka?

TĚ Ž J Ā Č Í J
tížíci

TĚ   T J Ā T-
tě   tvá   h-

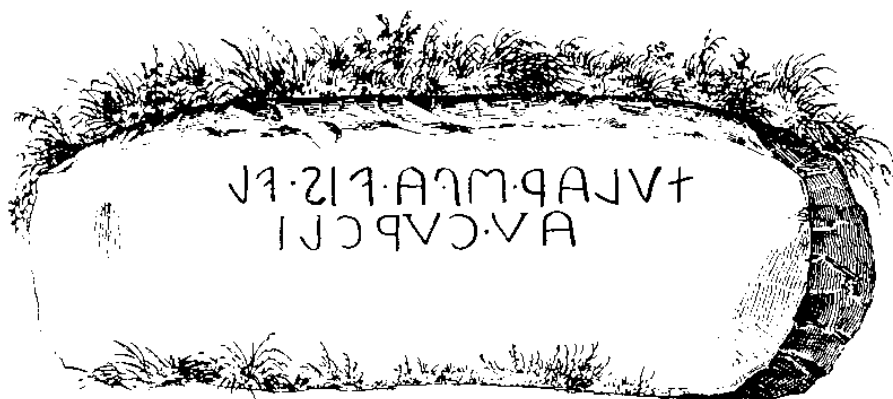
U L Ā R ?
robka?

- 0 -

Znaky písma těchto dvou a několika dalších venkovských lidových náhrobků se střídají italské s balkánskými, rovněž slova nápisů jsou některá italská jiná balkánská. Také podle zaoblených tvarů znaků lze soudit, že jde o pozdní dobu etruskou a přesto z textů těchto náhrobků není patrný útlak Etrusků. Je tomu tak asi proto, že venkovský lid odváděl Etruskům pouze daně, ale nepřišel s nimi do přímého styku, jako se s nimi stýkali pouze stavitelé a umělci. Z toho plyne, že domácí Praslované při komunikaci s Etrusky se museli naučit etruštině, kdežto ve svém lidovém prostředí jakož i všichni venkované si uchovali svůj praslovanský lidový jazyk po celou dobu etruské vlády.

80. Otec dceři:

Poměrně velký náhrobní kámen byl nalezen v širém poli caponském asi 10 kilometrů jižně od Florencie u městečka Antelley:

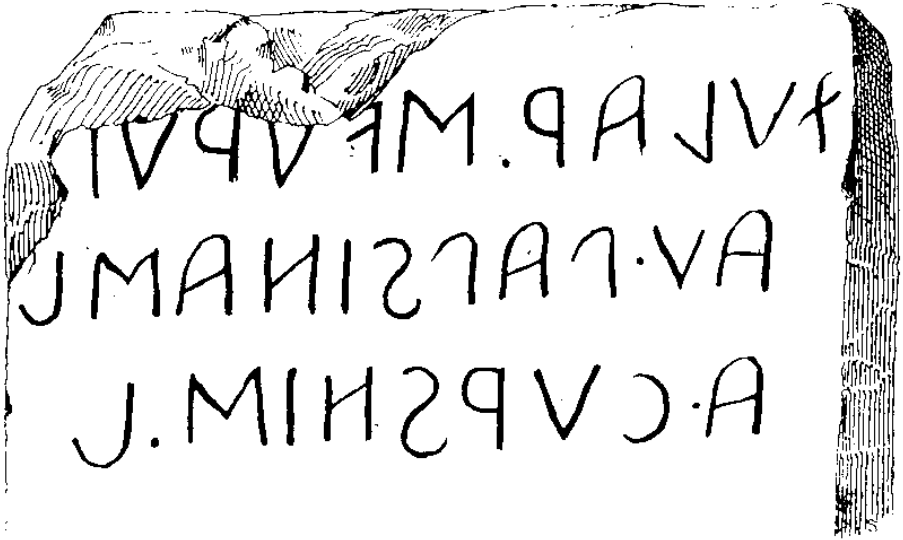
TULÁŘ M PÁPIS VU-růj-
hrobku mi tatíček vy-

-ÁU ČÚRČJI
rývař dcerušce

Je možné, že zdobnělý praslovanský název tohoto nápisu "papis" (tatíček) dal latinský název církevního tatíčka (papis) a odtud čes. "papež".

81. Otec synovi

Přímo ve Florencii v zahradě pánů Gaddiů byl nalezen tento menší a opracovaný náhrobní kámen, nesoucí stejné balkánské písmo a balkánský dialekt jako na předešlé památce:

TULÁŘ M VURUL-
hrobku mi vyrýv-

ÁU PÁP SINAM J-
ať táta synovi j-

Á ČUR S NÍM J-(ÍČ)
á chtějící s ním jít.

Nápisy obou těchto podobných dvou náhrobků mají mnoho společného, jakoby jejich tvůrcem byl stejný autor. Přece však podle poněkud odlišného rukopisu a nálezových míst od sebe 10 kilometrů vzdálených lze soudit, že jde o různé autory, které spojuje pouze stejný jazykový dialekt.

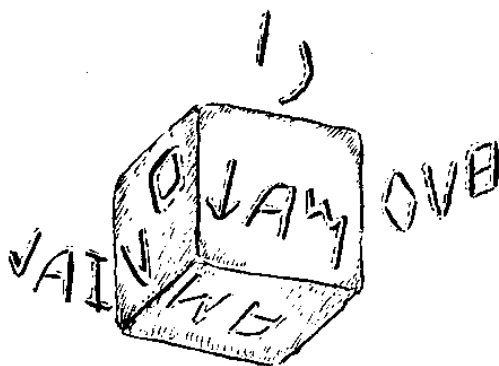
HROBKY ETRUSKŮ

82. Hrací kostky

Některé etruské hrobky značně rozměrné jsou vybaveny kamenným nábytkem, aby v nich zemřelí náčelníci mohli bydlet po celé věky. A aby tam neměli dlouhou chvíli, mají tam k dispozici hrací stolky a na nich hrací kostky, jen zasednout a hrát. Etruskové byli prý vášnivými hráči, jak se zmiňují římští spisovatelé a tuto vášeň dopřávali i svým zemřelým.

Jsou to většinou běžné kostky ze slonoviny nebo z keramiky s tečkami na ploškách od jedné do šesti, jakých se užívá dodnes. Leč v jedné hrobce města Tuscania našli bratři Campanari roku 1848 dvě zvláštní a dosud nevídané kostky, které mají na ploškách namísto teček slova psaného textu. Kostky pocházejí ze 6. století př. n. l. a nyní jsou uloženy v pařížské Bibliothéque National, vypadají takto:

Jaksi logicky se předpokládalo, že jde o slovní vyjádření etruských číslovek tohoto znění:

<u>MACH</u>	<u>THU</u>	<u>ZAL</u>	<u>HUTH</u>	<u>CI</u>	<u>ŠÁ</u>
1	2	3	4	5	6

Některé číslovky jsou dokonce podobné italským téhož významu, takže to vypadalo dosti pravděpodobně. Přesto rakouští etruskologové Pfiffig a Izbicky toto pořadí v roce 1965 zpřeházeli podle indických a řeckých kostek takto: THU - ZAL - CI - SA - MACH - HUTH (1 - 2 - 3 - 4 - 5 - 6).

S tímto výkladem původního pořadí nesouhlasil už v minulém století pouze německý etruskolog W. Corssen, který podle podobných slov v latině vyložil slova kostek jako souvislou větu takto:

Magus vyřezal toto jako dar.

Corssen měl zajisté pravdu pouze v tom, že nejde o číslovky, nýbrž o souvislou větu, jenže nikoliv v etruštině ani v latině, nýbrž - v p r a s l o v a n š t i n ě. Pisatel si vymyslel text o pěti slovech, ale že kostka má šest plošek, musel plynulý text rozdělit na plošky takto:

MACH - Ó	U - ZAL	HÚO	ČI	ŠČÁ
MACHÓ	UZAL	HÚO	ČI	ŠČÁ
šmahem vše	vzal,	hnilobu	ti	po-ščá(poskytuje)

machó - v 7. pádě srch. "mahom", čes. "š-mahem" (jedním rázem vše), česky též "machlér" (podvodník)

uzal - stčes. "uzmúti - uzmul" (sebrat - sebral), srch. "izmúti" t. v., česky též "vzal", čili nápisové slovo ve významu "vzal - ukradl - uloupil"

húo - srch. "gúja" (hniloba - mrtvola - zloba), česky též "houba - hniloba" též "hovno - nic". Toto praslovanské slovo "húo" se mnohokrát opakuje v textu plátna egyptské mumie v Zagrebu (č. 107) ve významu "mrtvola", do lat. "humo" (pohřbívát) do mad. "hulla" (mrtvola)

či ščá - ti po-ščá (poskytne), slovo "ščá" často zkrácené na pouhé šč-" (u č. 27) se na praslovanských nápisech vyskytuje často.

Celé dějiny v "kostce"

Aniž by se pisatel pouštěl do nějaké filosofie, svým prostým selským slovanským rozumem a pouhými pěti slovy v této geniální zkratce vyjádřil to, co se dělo Neolitikům od kromaňonských kořistníků po celé dlouhé dějiny. Lovecké kmeny vnikaly do zemí osídlených zemědělci a výrobci praslovanskými, veškeré hmotné i kulturní hodnoty jimi vytvořené si přivlastnily a za odměnu jim poskytovaly pouze své hnijící mrtvolky, které museli mumifikovat a pochovávat. Postižení neviděli v těchto mrtvolách žádnou posvátnost, ale pouhé "húo", čili "hovno", toto slovo užíváno u Slovanů často ve významu "nic".

83. Kněžna "Larthia Seianti"?

Tento pestře malovaný terakotový náhrobek byl nalezen v městě Chiusi, pochází z doby největšího rozmachu moci Etrusků ze 6. století př. n. l. a nyní je uložen v florentském muzeu:

Nápis částečně poškozený, ale přesto čitelný, je vyryt na čelném místě podstavce pod sochou ležící kněžny, kde bychom očekávali její jméno. Sami Etruskové toto jméno od sochaře zajisté požadovali, rovněž etruskologové první dvě slova čtou jako jméno kněžny "Larthia Seianti". Domácí praslovanští sochaři se však zásadně vyhýbali psát jména nenáviděných Etrusků, proto i tento kamufluje osobní jméno jen popisem polohy kněžny takto:

<u>LARÓJA</u>	<u>SĚJAČÍJ</u>	<u>TIŠČIJAČÍJ</u>	<u>SA</u>	<u>NA</u>	<u>HJÁVĚ</u>
socha	sedící,	tisknoucí	se	na	hlavě

Kromě tohoto náhrobku byla v hrobce u nohou kněžny nalezena zásoba posmrtných darů, 11 pohárů a mís, naplněných původně vybranými jídly a nápoji a jídelní příbor, aby si mrtvá kněžna mohla posloužit a pochutnala si. Na keramických nádobách je všude slovo "LAROJÁL" a číslo otroka, který nádoby "vyrobil" a naplnil.

Byla to právě tato památka, podle níž Werner Keller v knize "Etruskové" (str. 43) k tomu píše:

"... Zatímco původní obyvatelé této země byli ještě analfabety, v kruzích okolo vznešené (etruské kněžny) Larthi byla znalost písma zcela obvyklá"

Nyní však vidíme, že těmi analfabety byli naopak Etruskové a ti Kellerovi "analfabeti" psali veškeré nápisy z té doby, včetně nápisu na náhrobku etruské Larthi a na obětních nádobách této hrobky. Proto si také tento umělec mohl dovolit napsat na náhrobek něco jiného, než měl nařizeno.

Tvůrcem památky byl domorodý Italik a z toho je vidět, že už v tomto 6. století př. n. l. dosahovali Italikové stejné úrovně jako sochaři z Řecka.

84. Prokletý sochař

O této památce nám chybějí bližší informace, také obrázek je nekvalitní, neboť je to reprodukce z novin (Rudé právo Praha 1969). Nápis je však dobře čitelný a výmluvný:

LÁRČE TUVRCE NÁŠČ
tvůrce tu narozený (v Itálii)

LARÓJAL JSÁŠ ČL:
vytvořil jsa členem cechu

Á: WRJÁ: (-ŽJEN)
ále prokletý

lárčě - tvůrce - dlabač - sochař, slovo na sochařských dílech běžné

nášč - jako na nápisech č. 29 a 53 "rodný - úrodný - rozený - narozený"

la-ójal - pisatel zapoměl znak "-R-", "-vytvořil"

vrjá: (**žjen**) - slovo pro pisatele tak bolestivé, že napsal jen jeho začátek, též u nápisu č. 99 "vrjáčítač" (čaroděj - zažehnaváč), srch. "vrážji" (ďábelský - prokletý), pol. "wrażka" (věštkyně - čarodějka), bul. "vrag" (ďábel - vrah) ... apod.

- 0 -

Jestliže čtenář nevěřil, co v našem pojednání stále zdůrazňujeme, že nad celou neolitickou praslovanskou populací vyneslo kněžstvo loveských kmenů paleolitického původu "pohanskou klatbu", touto památkou to má písemně potvrzeno. Bylo tomu tak proto, že tito lidé na pohanské pověry a kulty nevěřili a přesto všechno znali a uměli. To bylo vysvětlováno tak, že mají spojení s "ďáblem". Týkalo se to nejen tohoto a jiných umělců, ale všeho lidu praslovanského, proto byl z dějin vyloučen a už v raném starověku na té bázi zaveden otrokářský řád. Lovecké kmeny se snažily tento neolitický živel zadusit.

85. Trh bohů

Na svá stavitelská nebo sochařská díla se jejich tvůrce také podepisovali, ovšem nikoliv svými osobními jmény, nýbrž kratším či delším textem ve svém vlastním jazyce. Tím vlastně dokumentují svou příslušnost k praslovanskému etniku.

Na zdi jedné z četných etruských hrobek v Cerveteri (lat. Caere) čteme tento nápis:

AVLE·TARCH·NÁŠ·LAROÁL·ČLAN

<u>AVLĚ</u>	<u>TARCH</u>	<u>NÁŠ</u>	<u>LAROÁL</u>	<u>ČLAN</u>
bohů	trh	náš	vydlabal	člen cechu

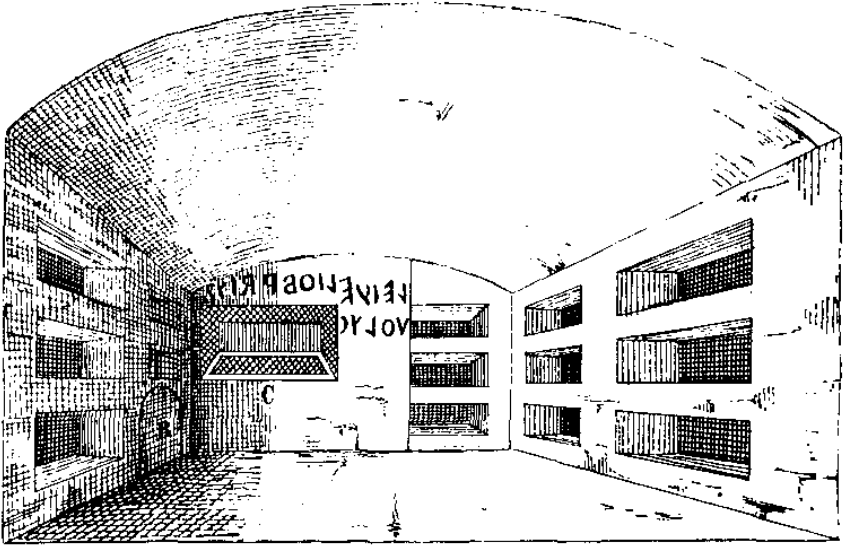
avlě - gen. plur. od "avl" nebo "aul" (bůh i kněz)

tarch - pol. "targ" (trh - skladiště - hromadění), odtud původní název města "Tarchúna" (tržiště), do lat. "Tarquinia", podobně přístav Terst, lat. "Targeste" (vlastně "tržiště").

Tento název posvátné hrobky jako "trh bohů" má posměšný podtext, zřejmě parafrázuje "trh otroků", kde byli poddaní prodáváni jako dobytek.

86. Promarněný život hrobaře

Severně od Perugia u města Citta di Castello (dř. Falerie) je jedna z monumentálních etruských hrobek pro nejméně 15 zemřelých:

Na stěně hrobky vidíme nápis tohoto znění:

<u>LĚJ</u>	<u>ŽĚLIJO</u>	<u>BRJAJIŽ</u>	<u>S-UOLŽIČ</u>
údělu života	lituji	hrobař	sloužící

lěj - srch. "léja" (příděl - úděl), též u nápisu č. 50 a 81 ("láh" úděl - zákon)
brjájiž - stčes. "brh" (brloh i hrobka), zde hrobař.

Stavitel této mohutné hrobky měl pocit, že mohl v životě vykonat něco užitečnějšího, než se starat o mrtvolu Etrusků.

87. Pohanské dcerce

Tato alabastrová urna etruského panovníka byla nalezena v městě Pieve a chová ji Archeologické muzeum ve Florencii. Tvůrcem je sochař balkánsko - řeckého původu a je to jedna z četných památek zpracovaných na nejvyšší úrovni v tradici antického Řecka:

Na podstavci je zobrazena jedna z četných variant "Staroitalské ságy" (viz č. 40, str. 158). Etruskové vpadnou mezi slovanské domorodce a ubíjejí je. Nápis pod ležící figurou čteme takto:

<u>LARÓ</u>	<u>TÚRNÍ</u>	<u>ČÚRČĚ</u>
dlabáno	pohanské	dcérce

túrní - kořen slova "túr-" označoval v praslovanštině "pohany" a vše co s tím souvisí: mýty - tyranství - lidské oběti ... atd. Je také základem jména pohanských kmenů jako "Tyrhénů", "Turků" ... apod. též u nápisů č. 15, 56 ... aj.

Osoba na urně zobrazená není ovšem žena, jak se mnozí domnívali, je to očividně muž - panovník. A jestliže i praslovanský nápis praví, že si urnu objednala jeho dcera a pro ni ji sochař vytvořil, není v tom rozporu.

88. Rázně bušil do kněžny

Tato alabastrová urna žehem pohřbené etruské kněžny byla nalezena v městě Volterra, pochází z pozdní etruské doby ze 2. století př. n. l. a nyní ji vlastní volterské městské muzeum:

Etruskové pohřbívali zpočátku výhradně kostrově, leč později od 3. století př. n. l. přecházeli postupně pod vlivem domácích Italiků k pohřbům žárovým (takto i Vikingové na severu od 9. století n. l.).

Po událostech okolo náhrobku číslo 94 (viz tam) vítězní Římané hledali v nápisech na etruských památkách jména pochovaných Etrusků. Takže i tento nápis si vyložili takto: "Larthi Kraknei, dcera Lárova, roků 20".

Nápis je ovšem opět praslovanský a čteme jej takto:

<u>LAROÍ-Č</u>	<u>RÁČNĚ</u>	<u>Í</u>	<u>LARISÁL</u>	<u>RYL</u>	<u>TXX</u>
dlabajíc	rázně	do ní	sekal	a ryl	otrok č. 1020

ráčně - na moravském Valašsku "ráč" (sráz) a "ráčně" (rázně - úderně), do něm. "rasch" téhož významu.

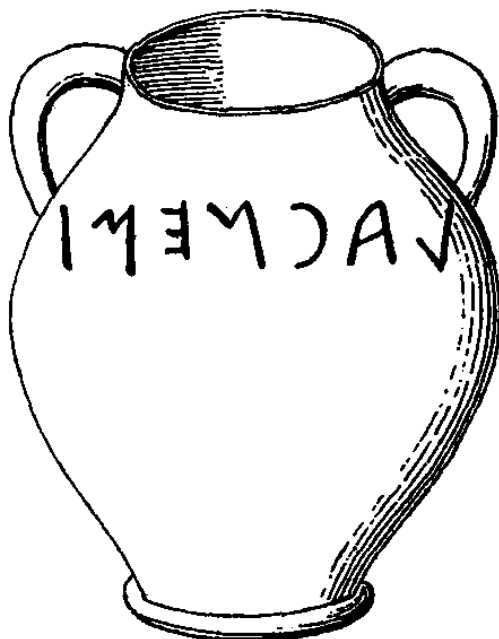
ril - ryl neboli psal písmo, ale i obrazně do kněžny "zarýval".

- o -

Těmito slovy "... rázně do ní sekal a ryl..." dostává nápis podružný ironický podtext, že ponížený otrok do kněžny rázně bušil a zarýval, což by si ve skutečnosti do živé kněžny nemohl dovolit.

Číslovka na konci nápisu nemůže být věk zemřelé, je to podpis otroka jako tvůrce této urny ve formě pořadového čísla (takto i u nápisu č. 90 aj.). Čili etruský rod, k němž kněžna patřila, vlastnil nejméně 1020 otroků. Etruskové totiž nedovolovali "bezbožným" otrokům dávat osobní jména, takže byli označováni jen pořadovým číslem, podobně jako nedávno vězňové v nacistických koncentračních táborech. Jak příbuzné jsou metody moderních nacistů se starověkými Etrusky!

89. Lačníme

Tato nádoba s krátkým jednoslovným nápisem, pocházející ze 3. století př. n. l., byla roku 1728 nalezena v komorové etruské hrobce u obce Montaperti nedaleko Sieny.

Publikuje ji A. F. Gori (Museum Etruscarum III, s. 96), odtud J. Kollár (Staroitalia slavjanská, tab. XXI.) a "Corpus Inscriptionum Etruscarum" I. (č. 243). Původně ji vlastnil hrabě G. B. Tomasi, ale černým obchodem se beznadějně ztratila.

Ač Kollár a Žunkovič se pokoušejí číst nápis slovansky, předpokládali mylně "darovací" význam slova, proto první je čte ve 3. pádě "Lacnesi" (věnováno panu Lacnesovi) a druhý "lačnému" (hladovému).

Na konci slova je však výrazné "-MI", takže nápis čteme takto:

Ľ Á Č Ň Ě M I (čti uáčněmi) lačníme

řáčněmi - začáteční šikmo položené "Ľ -" se čte jako "u-", koncovka "-MI" patří slovesu v 1. plurálu (jako pol. "łapamy - łapáme - chytáme), mor. lid. "uačný" (hladový - chtivý - bažebný) ... apod.

Praslovanský slovní kořen "-uáč-" do lat. "vaac-uum" (prázdnota - nedostatek), do něm. "Latsche" (bezenná věc), sem patří i "de-vastace" (zničení - vyprázdnění).

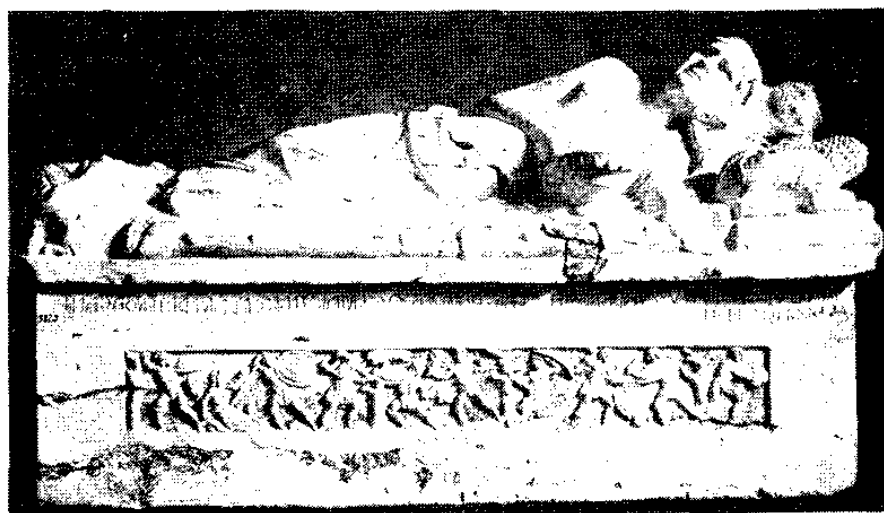
Nápis obepíná kruhovou nádobu a měl-li grafik zachytit celý nápis, nemohl respektovat zaoblení nápisu, napsal jej v rovině.

Při nálezů byly v nádobě zjištěny zetlelé zbytky potravin, darované zemřelému Etruskovi. Tvůrce památky musel nádobu vyrobit, potraviny vybrané a nejlepší do ní vložit, jiné sousední nádoby naplnit vínem a zemřelému Etruskovi do hrobky darovat, aby si po smrti pochutnal. Byl si vědom, že se tam zbytečně zkazí, ač jeho rodina hladová a nemá co do úst.

Nápis už proto nemohli psát Etruskové, že to nebyli oni, kteří hladověli, ale naopak tonuli v přebytcích a přepychu. Slovo "řáčněmi" mělo původně širší význam a znamenalo i "toužíme po svobodě".

90. Tarquinijský magnát

Tento vápencový náhrobek etruského velmože byl nalezen v jedné z hrobek města Tarquinia, pochází ze 3. století př. n. l. a chová je zdejší muzeum:

Pokus o výklad nápisu uvádí řada publikací od 18. století až po dnešní, přičemž každý výklad je jiný. Současný italský časopis "Il lago Bolsena" (únor 1984, č. 7, str. 2 - 3) v článku pod názvem "1984 gli Etruschi" uvádí výklad nejnovější takto:

TUTE SETHRE LARTHAL PUMPLIALCH NELAS ZILACNUCE ZILTS
PURTŠNARVCTI LUPU AVILS MACHS ZATHRUMS 32

Tute Sethre, syn Larthův a matky Pumli se stal úředníkem magistrátu jako náčelník a zemřel ve věku 32 let

FELOVD : PADIVNVS : LADISALIMA : <LAN :

DAMORS : <V<LNIRI : 7ILJ : <EJANEDI : TENORS : AFIL

<FALOAS : T+++II

Na nápise psaném ovšem balkánskou abecedou a balkánskou praslovanštinou čteme něco zcela jiného takto:

<u>VĚLO</u>	<u>ÚR</u>	<u>CARIUNU</u>		<u>Š-LARÍSAL</u>
mnoho	hodin	carevnu	jsem	od-sekával

<u>IŠČÁ</u>	<u>ČLÁN</u>	<u>RAŠČÓ</u>	<u>AŠ</u>	<u>ČÚČL</u>
Věštbý	člen	rozklad	až	u-čuchal

<u>NIÁL</u>	<u>BILCH</u>	<u>ČECHÁN</u>	<u>ĚRI</u>	
s-ňal	plech (víko)	čekání	roky,	

<u>TJENO</u>	<u>AŠ</u>	<u>AVÍL</u>	<u>ČVÁLO</u>	<u>AŠ</u>	<u>T+++II</u>
pokožka	až	zestárila	a ztvrdla	až	č.1032.

Tedy čistě technický popis práce sochaře otroka na tomto díle, ale žádné údaje o etruském úředníku magistrátu, což je čirá fantazie.

Zde opět podpis tvůrce namísto osobního jména pouze pořadové číslo otroka "1032"

úr - gen. plur. od "úra", srch. "úra" (hodina), tedy "mnoho hodin"

š: larísal - základem je "larísal" (dlabal, sekal), s předponou "š-" znamená "odsekával"

ráščo - srch. "ráščin" (rozčin - rozklad - rozpad), který páchne

čúčl - čes. lid. "čuchl" (ucítil)

ččchán - čekání, balkánsky "ččh" (hlídač)

ěri - plural od "ěr" (jaro - rok), tedy "čekání roky"

TĚNO (tjeno) - srch. "tén" (pokožka)

čváló - srch. "čváriti" (škvařit - vypařit - vyschnout - ztvrdnout)

avíl - jinde ve významu "dožil", ale zde "zestárnul - vyschnul" (viz též č. 81, 91 aj.)

T+++II - podpis tvůrce - otroka, pouhým pořadovým číslem bez jména jako u nacistů v koncentračních táborech, číslo "tisíc třicet dva" (T = tisíc, tři křížky = třicet s dvě jednotky = dvě).

Z textu vyrozumíme, že náhrobek představoval původně dvě osoby, cara a carevnu, avšak mezitím carevna buďto zemřela anebo upadla v nemilost, takže sochař ji musel odsekávat a měl s tím mnoho hodin zbytečné práce.

Dále text dokumentuje, že ještě v tomto 3. století př. n. l. bylo tělo zemřelého etruského panovníka balzamováno pro zajištění nesmrtnosti (jako v Egyptě), ale v uzavřené plechové rakvi se začalo rozkládat, víko sundáno a tělo vysušeno.

91. Tarquinijská hrobka žaluje

Severně od Říma v cornetském kraji leží město původního praslovanského názvu Tarchúna (tržnice), lat. "Tarquinium". Za vlády Etrusků patřilo toto město ke spolku 12 center jejich moci. V tomto městě je řada monumentálních etruských hrobek panovníků, k nimž patří i tato, jak ji znázorňuje rytina.

Hrobka je uvnitř asi 30 kroků dlouhá, 20 kroků široká, uprostřed hranatý sloup podpírá klenutý strop. Do temné hrobky vniká světlo jen vchodem a dvěma malými větracími otvory ve stropě. Na dvou protilehlých stěnách, určených pro oslavný nekrolog pochovaného panovníka jsou nápisy psané černou barvou na hliněném podkladě. Časem se hlína podkladu rozpadá, takže text místy chybí, avšak podle smyslu okolního textu lze chybějící znaky a slova doplnit asi takto:

MĚJÁ M MÚNIČ DĚO MĚO ÍM NU POZÍJ ČA NOČEJ
Maje mi měnit dílo, měl jím nu pozvání, co v noci

ČALÚS LÚPU
náčelník skonál.

Vidíme tedy, že to není nekrolog pochovaného Etruska, nýbrž zoufalé nářky stavitele hrobky a pisatele nápisu.

Všechna slova i smysl celého textu je tak dokonale srozumitelný, že není třeba slovníku. Jen některá slova jsou důležitá pro objasnění jiných nápisů a sice tato:

zdáchž - zdechaje - umíraje, jako na žárovém pohřebišti z Moravy č. 17 "TA DÁCHU" (tu mizíme - umíráme)

MĚJÁ M MÚNIČ DĚO - (maje mi měnit dílo - práci), jako na mezníku z Rocchetty č. 31 "MĚZU NĚ MÚNJI UŠ" (mezu neměň už!) ... apod.

chíšč - teskno jako u nápisu č. 50 ... atd.

- 0 -

Jako v hrobce u sv. Manna (č. 39) namísto nekrologu na pochovaného etruského panovníka píše vlastně svůj životní příběh, tak je tomu rovněž u této památky. Podobně také pisatel perusínského obelisku (č. 50) namísto oslavného textu na etruského panovníka, píše na něj hanopis. Rozdíl je jen v tom, že tvůrci předešlých památek byli Balkánci, kdežto tvůrce této tarquinijské je domorodý Italik, ale jejich osud byl stejný.

Příběh stavitele této tarquinijské hrobky je žalostný. Původně zlatník zvyklý na jemnou uměleckou práci, byl odvelen na stavbu této pracné do skály vytesané hrobky. Byl donucen zaopatřit důstojné pohřbení zemřelého nenáviděného Etruska pro jeho věčnou slávu. Ale dělá si starosti, zda také jemu se někdo postará o pohřeb a nezdechne někde u plotu jak vyhnaný pes, ač to byl umělec a odvedl celoživotní poctivou práci. Nemá ani na dřevo pro svou pohřební hranici a musí si je nakrást v zakázaném lese. Už je starý, síly mu docházejí, utrápili ho, práva se nikde nedovolá, sociální zajištění neexistovalo.

Takto dopadli původní obyvatelé a budovatelé řecké a italské civilizace. Dnes se ani neví, že vůbec byli, pouze tyto jejich vlastní nápisy je až nyní dokumentují. Etruské hrobky měly napodobovat přírodní jeskyně ze starší doby kamenné.

92. Etrusk v nebi (se počurává)

V nekropoli města Perugia byla roku 1887 nalezena tato poměrně malá travertinová urna asi 60 cm vysoká. Pochází z pozdní etruské doby, asi z počátku 1. století př. n. l. a v hrobce se dobře uchovala, takže dnes vypadá, jakoby ji sochař právě dokončil:

Na podstavci je zobrazena bezpochyby nebeská brána, kterou stráží pohanský "svatý Petr" s mečem v ruce, aby se do nebe nevloudil nepovoláný. V nebeských výsostech leží na lehátku etruský panovník. Od nápisu na čelném místě urny bychom očekávali, že popřeje zemřelému "věčnou slávu na nebesích", ale namísto toho tam tvůrce napsal toto:

<u>ĚL</u>	-	<u>RÁWI</u>	<u>ÁR</u>	<u>ČAJÁL</u>
jedl	a	rovnou	pán	čural

- ěl** - čes. "jedl", v praslovanštině ještě nebylo "-d-" jako "jelá" (jedle)
ár - slůvko neslovanského původu, v nápisech se hojně vyskytuje, znamená "kněz - pán - panovník", též u č. 37 aj.
čajál - též u č. 48 "čaját" (čurák), od starého slovesa "ščajá" (močit - čurat), čes. lid. "scát", souvisí též s "čaj" (odvar z bylin) a "čajka" (vodní pták) ... apod.

Písmo i nápisový dialekt výrazně balkánského původu se znaky hlásek "ě - r - w" jako na pesarské bilingvě č. 99 z doby už římské.

- 0

Je příznačné, že ke konci své vlády byli Etruskové už tak přesycení a zhýčkaní blahobytem a naloupeným bohatstvím, že při hostinách dělali pod sebe a od služebnictva se nechali čistit. Tvůrce památky si neodpustil, aby to nezvěčnil v protikladu ke své bídě a ponížení.

Obžerství z naloupených potravin od poddaných nebylo výsadou pouze Etrusků, cizí panstvo se takto chovalo také u nás na Moravě. Například na hradě Buchlově ze středověku je v sále hostin vedle stolu korýtka pro blití a močení, ale to už je pokrok.

Hrobka rodu "Volumniů"

V první polovině 1. století př. n. l. byli už Etruskové vytlačeni od Římanů z většiny jimi ovládaných území a zbývalo jim jen město Perugia. Na předměstí Perugia upoutala pozornost římských vojáků etruská hrobka uzavřená dveřmi, které vypáčili, sešli úzkým vchodem do podzemí, kde se octli v prostorné hrobce o sedmi komorách. Na konci jedné z komor našli tři umělecky zdobené urny. V nápisech všech tři uren se jim pomocí překladatelů podařilo přečíst plynule psané slovo VELIMNEI - VELIMNA, považované za jméno etruských knížat, proto hrobka "rodu Volumniů". Nejdříve si všimneme dvou méně významných uren.

93. Jak otrok "ovládł" pána

První urna perusínské hrobky zobrazuje etruského panovníka na trůně:

Nápis je ovšem praslovanský:

VĚ	ÍLI	A	VĚLÍM	NĚJ	ÁRNOJÁL
vím	kolik	a jak	velmi	jsem	jej opanoval

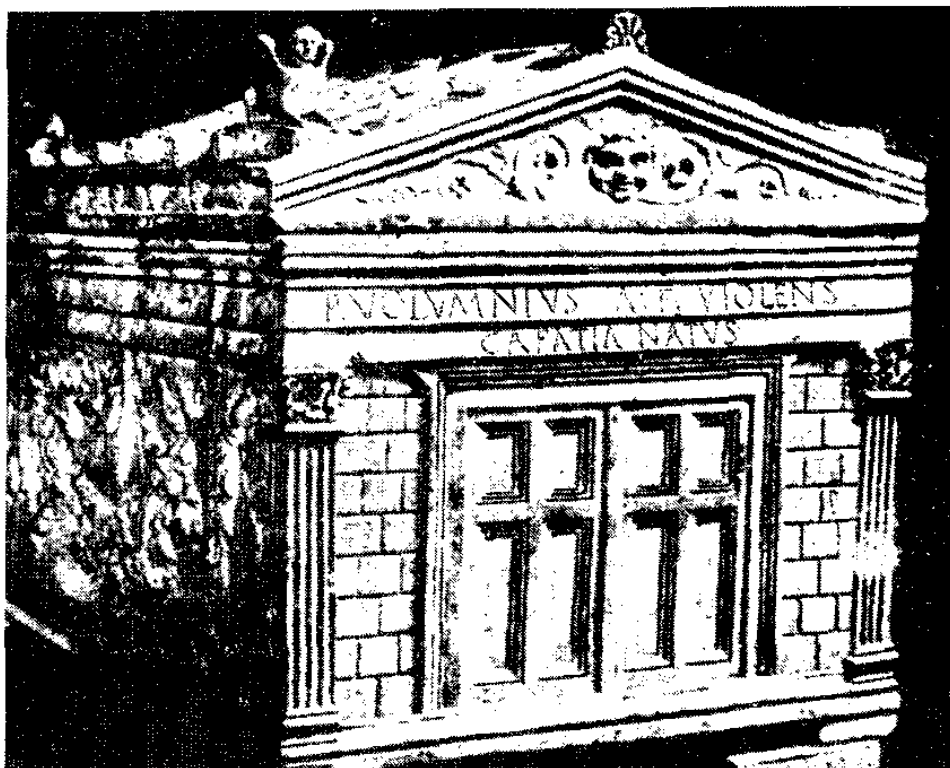
íli - srch., rus., bul., pol. "ili-ile" (kolik - nakolik - zdali)

ár-nojál - odvozeno od cizího, snad etruského "ár" (pán) č. 37, 92, zde tedy ve významu "opanoval", i když je to snad myšleno "umělecky zvládl"

Jakoby si tvůrce tímto nápisem léčil svůj vnučený komplex méněcennosti poníženého otroka a svým způsobem "ovládl - opanoval" pána. Pisatelé všech nápisů se zásadně vyhýbali psát požadovaná jména nenáviděných Etrusků.

94. Urna v podobě chrámu

Etruskové věřili, že po smrti žijí pozemským životem dál. Proto v době svého kostrového pohřbívání si dávali interiéry hrobek zařizovat jako interiéry svých paláců se vším komfortem, potravinami a šachovou hrou, zvenčí pro zemřelé kněze v podobě chrámů. Po zavedení žárového pohřbívání už to byly pouze urny v podobě chrámů pro zemřelé kněze, jako v tomto případě.

Na okraji střechy této chrámové urny je tento levoběžný nápis:

PUP . VELIMNAA . UCAHATIAL

Také vítězní Římané věřili, že urna patří etruskému knězi, ale umístění nápisu měli za nedůstojné. Nápis však neuměli přečíst, proto si pozvali domácího sochaře, aby jim jej přeložil do latiny. Domácí Italikové už něco pochytili z latiny, na jazyky byli učenliví, také s Etruskou se museli domluvit. Kdyby ovšem pozvaný sochař řekl Římanům pravdu, co je na urně napsáno, měli by ho Římané za lháře a potrestali by ho. Vymyslel tedy s přibližným zněním originálu výklad latinský, aby páni byli spokojeni. Toto latinské znění nápisu mu pak dali Římané vytesat do čelné štítové fasády chrámku takto:

<u>P.</u>	<u>VOLUMNIUS</u>	<u>A.</u>	<u>F.</u>	<u>VIOLENS</u>	<u>CAFATIA</u>	<u>NATUS</u>
Publius	Volumnius	Aulis	filius	Violens	Cafatia	natus
Publius	Volumnius	Aulův	syn	Prudký	zvaný v Cafatii	narození

Slovo tohoto latinského výkladu "CA-FATIA" bylo pak luštiteli nesprávně použito k výkladu slova VATĚŠ na pesarské bilingvě č. 99.

Mnozí luštitelé mají nápisy na této perusínské chrámové urně za etrusko-latinskou bilingvu, ale očividně tomu tak není, neboť každý z těchto dvou nápisů říká zcela něco jiného. Totiž původní nápis urny je praslovanský a čteme jej takto:

<u>PUP(ěl)</u>	<u>VĚLÍM</u>	<u>NA</u>	<u>Á</u>	<u>ÚČAHA</u>	<u>TIÁL</u>
popel	velmi	na,	ale	utahání	lidí

vělm - stčes. "velim", dnes čes. "velmi"

účaha - stčes. "outaha" (únava - utahání - ujařmení)

tiál - gen. plur. ve významu "lidí", po staru "tialo" = člověk, vyskytuje se na mnoha nápisích v tom významu.

- 0 -

Co tím chtěl pisatel říci? Asi toto: jako ponížený otrok se na této urně z tvrdého alabastru napotil a nadřel, čas nepočítaje. **A** to jen proto, aby byla schránkou bezcenného popela po Etruskovi, k němuž neměl žádnou úctu, protože ani oni neměli úctu k němu a jeho práci.

95. Etrusk římským bohem

Ze tří uren hrobky zvané "Volumniů" upoutal pozornost Římanů hlavně tento náhrobek největší okolo dvou metrů vysoký. Na nejvyšší umělecké úrovni zpracovaný sochařem balkánského původu, soudě tak podle písma i výtvarného stylu:

Toto dílo patří zajisté k vrcholným dílům antiky a z umělců italské renesance inspirovalo bezpochyby zvláště velmistra Michelangela, jehož tvorbu připomíná.

Avšak dobytčům římským snad nešlo ani tak o umění, jako spíše o etruskou mytologii. Bylo u nich totiž tradičním zvykem, že při dobývání protivníka se snažili ukořistit jeho hlavního boha a přiklonit si jeho přízeň pro sebe. Zpodobená figura ležící v panovnické poloze na lehátku jim asi připomínala jejich hlavního boha Jupitera. Aby si získali přízeň tohoto etruského boha, bylo třeba znát jeho jméno, jenže nápis na náhrobku neuměli přečíst.

Od poražených Etrusků nemohli očekávat, že jim jméno tohoto boha prozradí, pozvali si tedy otroka, který jim nápis vyložil tak, jak si Římané přáli:

<u>ARNTH</u>	<u>VELIMNEM</u>	<u>AULEM</u>
panování	Velímna	boha

S tímto výkladem byli patrně Římané velmi spokojeni, neboť našli co hledali. Jen nevýrazné etruské jméno tohoto boha si upravili své vyslovností "Arruntus Volumnius", případně též "Vertimnus" a ihned ho přijali do pantheonu svých římských bohů. U básníka Propertia si také objednali oslavný hymnus, aby u Římanů zdomácněl a ten hymnus začíná takto:

*O božském Vertumnovi, o jeho soše teď slyš!
Pocházím z tuského kmene, já Tusk a necítím lítost,
že jsem uprostřed bojů opustil volsinský krb ...*

Památka byla sice nalezena v předměstí Perugia, ale básník jmenuje Volsinie asi proto, že tam bylo rovněž významné kultovní centrum Etrusků.

Po tomto výkladu nápisu, že jde o panujícího etruského boha, přijali jej Římané za svého boha, náhrobek pečlivě přepravili do Říma a tam jej instalovali na veřejné místo v Etruské ulici. Tam se k němu chodili římstí občané modlit, aby byl nakloněn Římanům. Jeho jméno ve formě "Volumnius" nebo "Velimnus" se uvádí v naučných slovnících jako bůh římský.

Jenže onen dotázaný otrok podal Římanům nesprávný výklad nápisu. Musel přece dobře vědět, co je na náhrobku napsáno, neboť patřil k domácím Praslovanům a nápisový jazyk i písmo dobře znal. Nemohl si však dovolit říci Římanům pravdu, určitě by ho ztrestali jako lháře. Římané věřili, že je to etruský bůh a otrok jim vyhověl, aby měl od nich pokoj.

V jazyce praslovanském čteme na náhrobku toto:

<u>HRNÓ</u>	<u>VĚLÍM</u>	<u>NĚMAŁŪĚM</u>
hrob	vůbec	nemaluju

hrnó - ze staršího "hranó" (hrob - náhrobek), slin. "hranit" (pohřbívat) stčes. "hrana" (umíráček), čes. "hrnce" (pův. popelnice). do lat. "urna" (popelnice), souvisí se slovem "za-hrnout" nebo "zahrabat" a odtud i pozdější "hrob".

vělím - stčes. "velím" (silně - úplně - vůbec), dnes česky s přesmykem "velmi" téhož významu.

němaľűēm - (njemaujēm) - slc. "němalujem" (nemaluju - nebarvím)

Tvůrce památky řecko - balkánského původu dostal od Etrusků zřejmě příkaz pomník pestře pomalovat, jako např. náhrobek etruské kněžny (č. 83) a jiné podobné pomníky a na čelné místo zvětšit jméno pochovaného Etruska. Avšak patrně věděl, že panství Etrusků pomalu končí, proto na pomník napsal jen protest, že mu ani nenapadne pomník malovat. Pomník je opravdu jen v přírodní barvě materiálu.

- o -

Zde se musíme pozastavit nad tím, jak došlo u Římanů k přesvědčení, že nejen nápisy na těchto třech urnách perusínské hrobky, které si dali přeložit domácím sochařem do latiny, ale veškeré nápisy z doby etruské vlády jsou e t r u s k é (!). Totiž Římané se nad domácí zotročené Praslovany nesmírně povyšovali a nikdy by nepřipustili, že ty nápisy by mohli svým písmem a jazykem psát "méněcenní" otroci.

- o -

Zde si také všimneme obecně známého momentu psychologického. Když si někteří lidé, týká se to především lidí typu paleolitického, utvoří o jiných lidech předsudek, že jsou "méněcenní", pak už je nic nepřesvědčí, že tomu tak není. To proto, aby neutrpěla jejich "nadřazenost", zdůvodněná pouze jejich agresivností a bojovností. A když se poddaní snažili svými uměleckými a jinými díly prokázat, že něco dokážou, našli si na to Kromaňonci jiný výklad, že to mají od ďábla a tím více je trápili. Tak tomu bylo také u Germánů, Maďarů a jiných vůči Slovanům. Na to si Slované za tisíciletí zvykli a se svým osudem se smířili, zůstali po všechny věky jen mlčejícími sloužícími v pozadí.

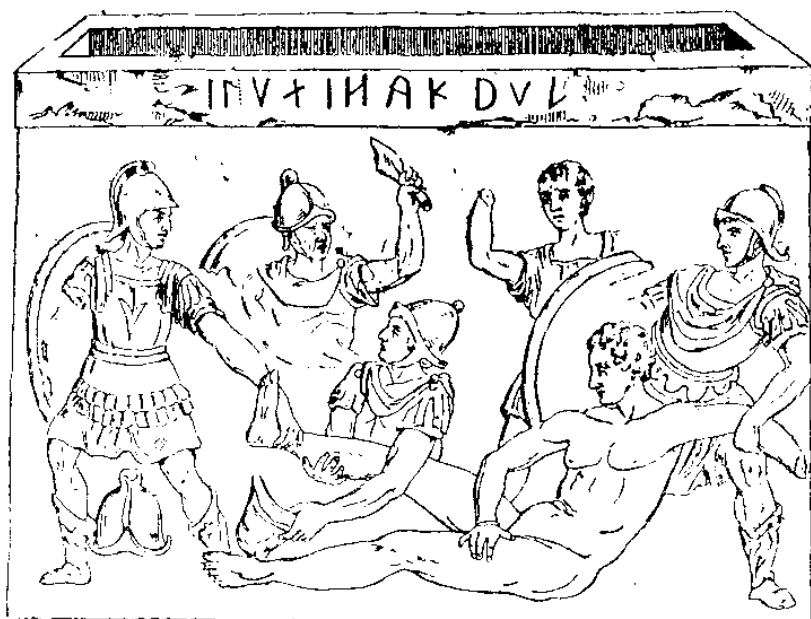
Římané se musejí obracet v hrobě, že naletěli bezbožnému a "méněcennému" otrokovi, který jim přihrál dalšího boha v podobě Etruska do jejich pantheonu.

S těmito posledními etruskými památkami přichází konec vlády Etrusků.

96. Umučený etruský král

Nad vládou Etrusků se okolo poloviny 1. století př. n. l. stahovaly těžké mraky a blížil se neodvratný konec. Římané za pomoci domácího obyvatelstva je už vytlačili ze všech jimi ovládaných území, takže Etruskové se shromáždili v poslední své pevnosti Perusii, obklíčené římskou armádou. K oné poslední zničující bitvě došlo za římského císaře Octaviana Augusta dne 15. března roku 40 př. n. l. Etruskové byli na hlavu poraženi. Na 400 etruských předáků na perusínském náměstí veřejně popraveno, tzv. "římským" způsobem, to jest za živa jim odsekávány údy až do úplného rozetřvení. Totiž jako represálie za to, že podobně naložili předtím Etruskové se zajatými Římany.

K této události se zřejmě vztahuje a také ji ilustruje následující památka. Je to poměrně velká mramorová urna o délce 140 cm a o výšce asi 100 cm se zbytky popela uvnitř po zárověm pohřbu. Původně byla nalezena v 18. století na Caponském poli u Antelley nedaleko Perugia, uvádí ji též Gori (Museum etruscarum I., str. 134), potom byla v majetku peruginských pánů Grispoltů a nyní ji chová peruginské muzeum:

Reliéf urny zobrazuje onen "římský" způsob likvidace Etrusků. Na zemi ležící muž je etruský král, chrání ho dva sluhové, římsští vojáci sekají hlava nehlava do krále i sluhů. Nápis na okraji urny říká, kdo byl takto likvidován:

MÚTJÍNA K RÚL
 umučený král

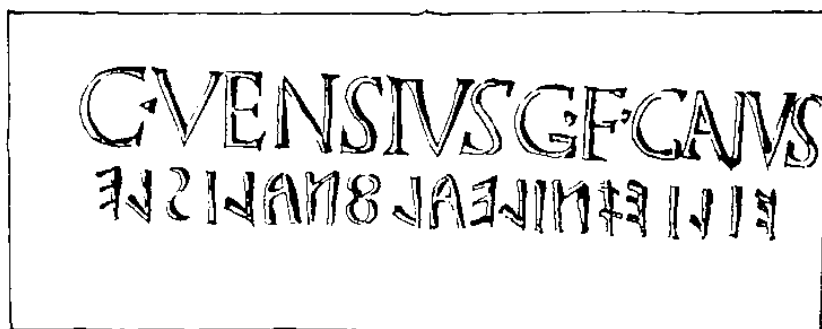
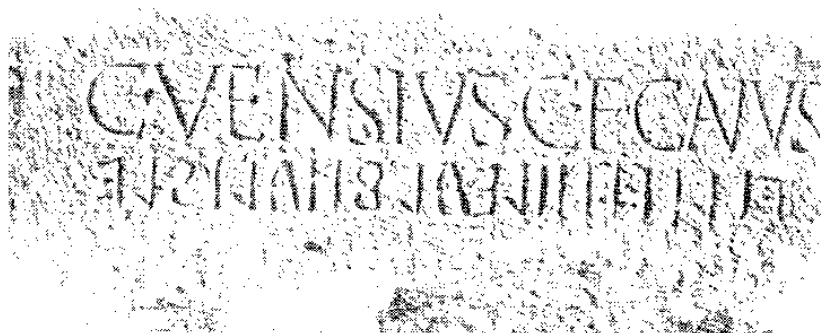
mutjína - srch. "mútnja" (mučení - ničení), stčes. "mútití" (mučit - trýznit) sem patří i čes. "mýtina" (zlikvidovaný les)

k-rúl - rozestup znaků mezi K - R naznačuje, že tam patří krátké "- a -", aby se "- ú - četlo dlouze, tedy po staru "karúl" od původního slovesa "kárjá" (řídít - vést), pol. "król" (čti krol), odtud i osobní jméno ve všech jazycích "Karel - Carolus - Karl..." apod.

Tvůrce urny svým nápisem jen konstatuje umučení etruského krále bez náznaků lítosti, jakoby mu to přál. Přesto udivuje, že tomuto poslednímu etruskému králi byla věnována tato pracná a reliéfem zdobená urna, ačkoliv Etruskové byli už zbaveni vlivu úplně. Bylo to zřejmě na přání Římanů, aby byla k panovníkům zachována od poddaných úcta, ať už etruským či římským.

97. Kdo psal nápisy latinské?

Městské muzeum v Chiusi chová travertinovou urnu, na níž je dvojjazyčný nápis, údajně "latinsko - etruský". Jak uvádí B. Nogara v knize "Gli Etruschi e la loro civiltà" (str. 399):

Pravoběžný latinský nápis zní takto:

<u>C. VENSIVS</u>	<u>G.</u>	<u>F.</u>	<u>CAVUS (nebo GAIUS?)</u>
C. Vensius	rodný	syn	Cavův (nebo Gaiův?)

Památka pochází z druhé poloviny 1. století př. n. l., kdy byli Etruskové už vyřazeni, takže už proto nemůže být spodní nápis etruský. Nogara se snaží osobní jméno latinského nápisu najít i na dolním nápisu, avšak marně. Dolní nápis je totiž opět praslovanský a sděluje zcela něco jiného:

<u>ĚJ LI</u>	<u>ĚZNILĚ</u>	<u>AL</u>	<u>W-NALISLĚ</u>
ječ-li	věžnili,	alc	znalezli

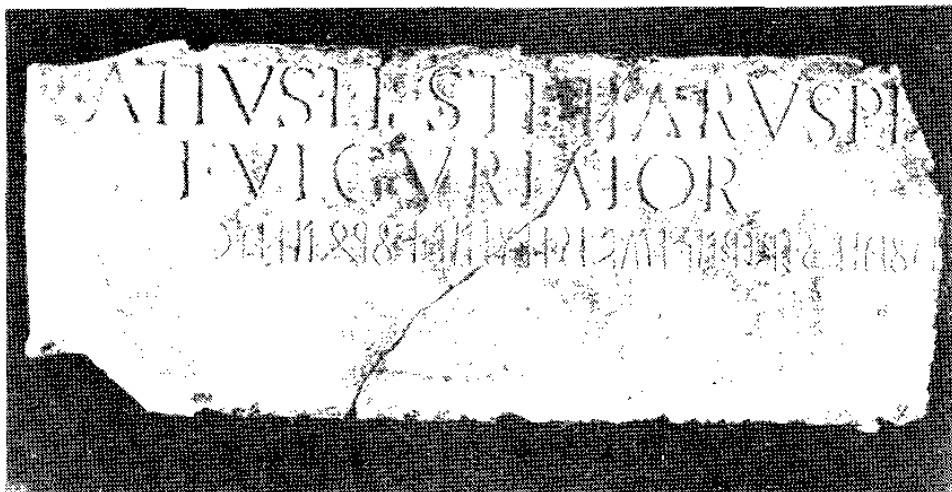
Pisatel dolního slovanského nápisu už neopakuje jméno pochovaného. Pouze doplňuje, že ho asi Etruskové věznili a už mrtvého zřejmě Římané našli a po zároveň pohřbu popel dali uložit do této urny.

Co je však pro nás důležité, že po nástupu Římanů se slovanští písaři museli naučit latinsky a sloužit Římanům. Nejenže vytesávali latinským písmem a jazykem nápisy do kamene, ale spisovali veškerou latinskou velmi bohatou literaturu. Poznáme to podle toho, že do ní vkládali svou vlastní lidovou moudrost a filozofii, která byla válečným Římanům cizí.

98. Pesarská bilingva

Po celá staletí byl hledán dvojjazyčný nápis etrusko-latinský, aby pomohl odhalit charakter etruštiny, ale nebyl nalezen. Totiž už dávno je známa tato pesarská deska, na níž je vedle nápisu latinského také nápis jakoby "etruský", ale ani tento neodhalil etruštinu, protože je vlastně slovanský, dosud nerozluštěný.

Tato mramorová deska s dvojjazyčným nápisem byla objevena už roku 1562 v hradební zdi města Pesara, kde jí bylo použito druhotně jako stavebního kamene. Je poměrně velká, 160 cm dlouhá, 60 cm široká, a asi 6 cm silná. Pochází z doby okolo změny letopočtu a nyní je uložena v lapidariu pesarského muzea Oliveriano pod číslem 378:

Zdálo by se, že latinský nápis by neměl dělat luštitelům potíže, je to přece jazyk perfektně známý a dodnes užívaný. Přesto ani latinský nápis nebyl dosud rozluštněn. Znalci latiny jej vykládají takto:

CA-FATIUS L.	F. STE-	HARUSPE (X)	FULGURIATOR	
Cafatius	Lars filius	Stc-llatina tribua	haruspex	fulguriator
Kafacius	Lartův syn	ze stellatinské državy,	játropravce,	bleskopravec

Latináři vyčetli z tohoto nápisu zcela něco jiného, než je na originále napsáno. Kde vzali to začáteční "CA-", když levý okraj desky je neporušený a nápis začíná slovem FATIUS..., proč "Lars filius", když je to běžná úřední zkratka "Lege fas", proč "stellatinská država", když jde o slovo STELLOSPEX (hvězdopravec) ... atd? Tím zvrátili smysl celé památky, kterou považují mylně za náhrobní desku zemřelého Cafatia, syna Lartova, ač jde o vývěsní štít živého etruského věštec na jeho domě.

Nápis čteme takto:

FATIUS	L.(-egc)	F.(-as)	STE(-llo-)	HARU-SPEX	FULGURIATOR
Věštec	zákonem	oprávněný,	hvězdo-	a játro-pravec,	bleskopravec

fatius - starší latinský název, později "vates" (věštec), ze staršího odvozeno "faticanus" (věštecký) a "Vatican" (pohanská věštitelna)

l. f. - běžně užívaná zkratka úředního povolení činnosti, v plném znění "lege fas" (zákonem povoleno), jinak též "fasti - nefasti" (dovoleno - nedovoleno).

ste- - opět zkratka od slova "stello-" (hvězdo-), k níž patří koncovka dalšího slova "-spex", čili "stellospex" (hvězdopravec) jinak řečeno "astrolog" - vykladač hvězdných znamení

haru-spex - pozorovatel jater obětních zvířat a z toho vykladač osudů lidí

fulguriator - lat. "fulgur" (blesk), čili bleskopravec, vykladač blesků, jimiž bohové dávají tajná znamení lidem.

Z toho je jasné, že etruský věštec tímto latinským nápisem oznamuje římskému panstvu, co všechno umí a tím jemu nabízí.

- o -

99. Dolní praslovanský nápis

Některé znaky tohoto nápisu jsou italické, většinou však balkánské a navíc se pisatel snažil o jakousi zdobnost a kaligrafii, takže si upřesníme jejich fonetické hodnoty:

A = a	) = č	q = r
l = i	h = či	q̄ = ř
ɾ = j	ƒ = c	z = s
† = t	ƒ̄ = ě (je)	z̄ = š
ʀ = já	ɿ = l	Y = ú
M = šč	ɿ̄ = † (lj)	8 = w

Větší rozestup mezi dvěma znaky značí dlouhou výslovnost předešlé samohlásky.

Později ve středověku byla asi tato mramorová deska s nápisy ze zbořeného domu etruského věštce nalezena někde na smetišti a že byla mramorová, použili jí zedníci při stavbě obranné zdi města Pesara. Nepasovala jím rozměrem, proto jí na pravém okraji kousek urazili a tím zanikl z latinského nápisu poslední znak "-X" a z praslovanského levoběžného nápisu začátek slova "TUN-" a zůstalo pouze koncové "-Á".

Dolní nápis čteme takto:

TUN-Á WATÉŠ L.Ř.L. ŘČIĚŤ ŠČEJ ŠTRÚT-ČIĚŤ WRJÁČITAČ

Tady věštec z. ř. p., uřknutích, ztrát, soužení - pocitů zažehnaváč

tuná - dodnes ve slovenštině "tuná" (tady - tu), zaměněno sloveso "Ě" (jest)

watěš - lat. "vates" (věštec), název asi praslovanského původu od "wát-" (prudký - vzrušený), srch. "vátren" (ohnivý - prudký - horčelnatý)

l. ř. l. - zkratka úředního povolení po staru "lěhom římským lěhaan" (zákonem římským povoleno), tedy zkratka stejného významu jako lat. "L.F." (lege fas)

řčiěť - gen. plur. "uřknutích", slc. "úreku", čes. "uřknu" (uhranu - začaruju - poškodím)

ščej - gen. plur. "ztrát", bul. "ščetá" (ztráta - škoda)

štrút - čičť - stčes. "trútiiti" (strádat, rmoutit a soužit se), druhé slovo "čičť" stčes. "čičtiě" nebo "čičtič" (pocitřování - tušení)

wrjáčitač - čaroděj - zažehnaváč - zaklínač, srch. "vráčati" (čarovat - zaklínat), rus. "vráč" (lékař, kdysi čaroděj), na nápise č. 84 poslední slovo "WRJÁ -zjen" (prokletý - začarovaný).

- 0 -

Pesarská bilingva hovoří

Z obou napsů této bilingvy se dovídáme, což je známo i z dějin, že etruské haruspiky a věštce nechávali Římané nadále v provozu i po porážce Etrusků, neboť

se k nim chodili radit před válečnými akcemi. Tato jejich veřejná činnost musela být ovšem úředně povolena a hlídána, jak je doloženo latinskou zkratkou "L. F." a praslovanskou "L. R. L."

Na rozdíl od egyptské rosettské bilingvy, kde egyptský hieroglyfický text je doslovně přepsán řecky, zde u pesarské nápisné památky tomu tak není. Totiž etruský věstec latinským nápisem nabízí římskému panstvu zcela něco jiného, než praslovanským nápisem obvyčejným poddaným. Římané byli pohanskými souvěrci Etrusků, proto jim nabízí to nejlepší co umí, posvátnou věštbu astrologickou, proroctví z postavení hvězd, z jater obětních zvířat /haruspicie) a z blesků. Za to také dostávali haruspikové od Římanů bohaté odměny, často celé statky.

Kdežto obvyčejným poddaným, o nichž věděl, že nejsou schopni pochopit nejvyšší umění věštecké (na ty pověry nevěřili), nabízí etruský věstec dolním nápisem jen podřadné služby: zažehnání očarované krávy když nedojí, nalezení ztracených věcí, kdo jim krade slepice, zda je jim žena věrná ... apod. Dokonce jim nabízí zažehnání soužení, bídy a ponížení, které jim Etruskové sami přivodili.

Na dolním nápisě je užito jinde neobvyklých a těžko vyložitelných slov, protože pro pojmy čarodějnické nebylo v praslovanštině vhodných termínů a pisatel si pomáhal jen přibližným opisem. Tím rozdílem nabízených služeb mezi římskými pány a praslovanskými poddanými nemůže pak ani tato nápisná památka být pravou a doslovnou bilingvou.

Kromě toho, co je na pesarské památce vyjádřeno slovy latinskými a praslovanskými, to podstatně vtušíme mezi řádky: je to kategorický rozdíl mezi paleolitickou mytologií Etrusků a Římanů na jedné straně, a mezi pozemským a reálným chápáním světa neolitických Praslovanů. Tento konflikt se táhne celými dějinami a trvá vlastně dodnes.

Nástup Římanů

Po porážce Etrusků pak už Římanům nic nebránilo, aby ovládli celou Itálii, potom celé Středomoří a nakonec celou Evropu po celé dějiny až téměř dodnes. Původně to byla nepočetná skupina řeckých kolonistů Itálie, kteří hledali obživu v kvetoucí villanovské Itálii snad už po atlantské sopečné katastrofě počátkem 12. století př. n. l., ale kromě několika přístavů se dál do vnitrozemí pro domácí obranu nedostali. Z těchto skromných začátků ovládli nakonec Římané obrovské území a stali se pány říše, nad níž slunce nezapadalo.

A nejen to, přítomnost Římanů v evropských lokalitách se v dnešní době stala mírou vzdělanosti a civilizace. Kde se našla aspoň pálená cihla s římskou značkou, tam byla zasetá civilizace, kdežto jinde byla jen zaostalost a barbarství. Říká se dokonce: Kdyby nebylo Římanů, nebylo by dnešní evropské vzdělanosti, ani žádné vědy. (Tu vzdělanost nesli ovšem jejich otroci Slované!)

Nás by tedy zajímalo, jak tyto schopnosti získali a jakým postupem dospěli ke světovládě. Jednak je nutno přiznat, že nebýt Etrusků, kteří jim připravili půdu a od nichž se naučili vládnout a po nichž převzali domácí obyvatelstvo už zotročené a poslušné, ničeho by Římané nedosáhli a nic by neznamenal. Se zbytkem Etrusků, ohrožených domácí obranou, se v římské pevnosti spojili, avšak náčelníky Etrusků tak dlouho tajně a zákeřně vraždili, až se sami stali pány Říma, aby si od té chvíle říkali "Romani" (Římané).

Jenže potom přišla Etruskům nová vojenská posila bezpochyby z Kartága, čímž Etruskové ovládli značnou část Itálie a Římanům zůstalo pouze město Řím. Nahrála jim však okolnost, že Etruskové nakládali s domácím praslovanským obyvatelstvem

neobyčejně krutě a bezohledně. Římané toho využívali, od Etrusků kupovali na trzích praslovanské otroky, které pouštěli na svobodu (viz. náp. č. 41) a kromě toho slibovali domácím obyvatelstvu volnost a svobodu. Domácí lid se k Římanům houfně přidával, viděl v nich své osvoboditele a se zbraní v ruce jim pomáhal Etrusky vyhnout z jedné krajiny po druhé, až k úplné porážce.

Když se Římané po vyhnání Etrusků z Říma už v 7. století př. n. l. v Římě udomácnili, neměli dost vlastních žen pro zavedení domácností podle vzoru Itáliků. U lovců bylo zvykem loupit ženy jiným kmenům a tak to řešili i Římané: ženy prostě unesli domácím Latinům a Sabinům, což se v dějinách traduje jako "únos Sabineek". Dnes ovšem už víme, že to byli Praslované, Latinové byli "s-latinové" (slatina = bažina) a "Sabinové" = Slavinové.

Takže potomci z těchto smíšených manželství zdědili po svých otcích bojovnost a agresivnost, kdežto po svých slovanských matkách inteligenci, znalost písma, vzdělanost a značnou část praslovanského jazyka v latině výrazně patrnou. Tím vším předčili Římané Etrusky. Jenže tímto zkulturněním se Římané stali změkčilými, takže snadno podléhali útokům Keltů a Germánů. Tu si Římané vzpoměli na Etrusky jako vzor bojovnosti a bezohlednosti. Dosazovali Etrusky za římské císaře (Claudius, Tiberius, Nero ... aj.) brali si také etruské ženy za manželky. Tím se znovu "poetruštili" a k domácím Praslovanům zaujali hlubokou nenávisť.

Dokud domácí Praslovany v boji proti Etruskům potřebovali, slibovali jim všemožné úlevy, občanskou svobodu a volné podnikání. Od nich také získali hmotné bohatství, veškeré kulturní hodnoty, umělecká díla, písmo, jazyk a spotřební zboží, po jejich bedrech se vyšplhali ke světovládě. Ale jen co Etruskové byli poraženi, obrátili se veškeré sliby Římanů na svobodu a podnikání Slovanů v pravý opak: veškerá občanská a lidská práva jim upřeli, krutý teror a zotročení domácích obyvatel ještě přitížili, hůř než Etruskové. Nazývali je "pecus vocale" (mluvící dobytek) a s největším fanatismem usilovali o vyhubení slovanského živlu po celé následné dějiny až téměř dodnes. Po nástupu křesťanství se jejich nenávisť vůči celoevropským Slovanům ještě zvýšila, vzali jim to poslední, jejich rodný jazyk a z dějin je úplně vymazali. O tom pojednáme podrobněji dále v článku "Trpký vstup Slovanů do dějin", (str. 304).

ITÁLIE MIMOETRUSKÁ

100. Iguvijské desky (Umbrie)

Stará neolitická Itálie villanovská s vyvinutým zemědělstvím, řemeslnou, průmyslovou a kovodělnou výrobou, lákala na sebe četné lovecké kmeny, které se tam slétaly jako vosy na med, aby z toho bohatství také něco měly. Byli to Řekové, Keltové, Etruskové, Púnové, Ligurové, Voslkové, Faliskové, Umbrové, Římané ... aj., kteří se podělili o krajiny, na něž už Etruskové nestačili.

Kasta tatarských pohanských kněží nazývaná Umbrové (též Cimbrové - Kimmerové) se usadila v horách apeninských východně od Etrurie u pramene řeky Tiber. Tam si založili vládní město Juvis s chrámem svého hlavního boha "Juvis". Později toto město nazýváno též Gubbia nebo Iguvis, proto desky "iguvijské".

Vedle chrámu zde byl též amfiteater. Pod troskami Juvisova chrámu našli archeologové podivné sklepení neznámého účelu, luxusně vybavené a zdobené mozaikami. Tam bylo uloženo také 9 měděných desek popsaných písmem, z nichž se dvě ztratily a zůstalo jich 7. Některé jsou popsány po jedné, jiné po obou stranách, takže popsanych je 11 stran. Texty vznikaly postupně od roku 484 do roku 184, starších 8 stran nese písmo levoběžné "etruského" typu, od roku asi 240 př. n. l. byla zavedena latinka, takže tři strany jsou popsány už písmem pravoběžným latinského typu a jazykem, jemuž nerozumějí ani znalci latiny.

Luštěním těchto desek se zabýval v minulém století německý latinista Corssen, nedávno též současný rakouský etruskolog A. J. Pfiffig, avšak bez uspokojivého výsledku. Podle pečlivého provedení písma rytého do mědi, lze soudit, že desky sloužily umberským kněžím k posvátným obřadům jako "boží zákony". Asi jako Mojžíšovy desky desatera "božích" příkázání, nebo oreikalchové desky v Poseidonově chrámě Platonovy Altantídy.

Pomineme zcela nesrozumitelné texty psané latinkovým písmem a přečteme si pouze dvě strany desky č. 5 - a a 5 - b psané písmem a jazykem praslovanským:

Pisatel (otrok) píše ovšem opět zcela něco jiného, než mu bylo kněžími uloženo.

Iguvijská deska 5, strana "a"

- ĚSÚK VRAJĚR A JÍ IĚŘIÚR
Byl jsem frajer (nápadník) a jí (dívce) věřící,
- ĚIJÍ PĚS PLĚNASĚR URNSĚR. UHŘĚJIĚ
její pes, pokakánek, počuránek. Rozpaluju
- JIJ KÁŠ RÚČIĚ A ŘVĚRJÚR PISI PUMPĚ (pompě)
její touhu hbitě ač jsem svěřující nápisy obřadu (slávě).
- VÚŠ ĚÍ KaCÁŠ ĚSĚ A JÍ IĚŘIĚR. RI ĚSU NĚ
Už její kacír jsa a jí věrný. Věřu nejsem ten,
- KURAJA PRĚHÁBIJÁ PÍRĚ U RJÁKU RI ĚSUNÁ
kterého přivábíja pečeně v rakvi, věru to nejsem

6. SI HĚRIĚ ĚJ PÚŘĚ ĚSU NĚ SI'S SÁKRĚU
Oní si věřej jejich vášni, nejsem ten, abych si to zakrýval
7. PĚRÁ KINĚU ÚPĚJU ŘĚČĚSJÚ PÚŘĚ JĚRJĚ
odporem kynu, trpím výstředností jejich vášně. Oni věřej,
8. ĚRÚ Ě MÁNJÚR HĚRJĚ ĚJ PINÁKLU PUNĚ.
vírou jejich jsou zvrhlí, věřej svému opojení plně.
9. I ŘĚBŘIČU VUNĚSU ÁKRUJU ŘĚČĚSJU
I žebřík přinesu, sleduju výstřednost,
10. Ě MÁNJU OĚŘĚĚ A ŘVĚRJÚR PISI PUMPĚ
jajich zvrhlost ověřujíc a svěřujíc nápisy obřadu.
11. VUŠ Ě ŘĚK NĚSKU ČĚ PÚRUS VĚLSCÁ.
Už jsem řek dneska ty pověry Volsků.
12. AŘ PÚJ RÁJI VRAJRÚ A JÍ IĚŘIJU PRĚ HÚBJA
Až půjdu v ráji s frajerků a jí se svěřuju pro lásku (lúbja)
13. ĚJ NU ŘPĚNĚR PRĚ CĚR PUSJÍ KÁŠ RÚCÚV
její, inu vzpčním pro půvab pusenek, roz-koš poskytnuv,
14. VRAJĚR A JÍ IĚŘIÚR ĚSU ĚJÍ PĚS PLĚNASĚR
frajer a jí věřící jsem, její pes, pokakánek,
15. URNASĚR UHŘĚJJEK J KLÚČIJĚR KU MNAH
počuránek, utěšitel její, klusající ku mňa
16. KLĚ A JI IĚŘIĚ UKRĚ ĚÍ KAČÁŠ ĚSĚ A JÍ IĚŘIĚR.
kleknu a jí důvěrně ukryju, její kacíř jsa a jí věřící
17. ÁPĚ APĚLUŠ MÚNĚ KLU HÁBJÁ NUMĚR
opět opakuju, náhle kleknu žádaje číslo (soulož)
18. PRĚ CĚR PUŠÍ KÁŠ RÚCÚV ĚJ ÁPĚ PÚR JIJU
pro půvab pusenek rozkoš poskytnuv, jí opětují vášně její,
19. VUŠ MÚNĚ KLU HÁBJÁ NUMĚR JU PLĚR
už náhle klekám žádaje soulož ju strhující,
20. PUŠÍ KÁŠ RÚCÚ ĚJ ÁPĚ SUBRÁ SPAVU VUŠ
pusenek rozkoš poskytující jí opětují. Zaženu spaní už
21. MÁNĚ KLU HÁBJÁ... JA RI PLĚR PUŠÍ
maně klekám žádaje (soulož). Ano, věru strhující pusenek
22. KÁŠ RÚCÚ ĚJ ÁPĚ VRAJĚR ČĚRESNÁJUR VUDĚNJ
rozkoš poskytující jí opětují. Jsem frajer prosnící ve dne,

23. ĚH - ČĚLKLU VĚJÁ VRAJRĚK SUJĚK ČĚS JÚR
 óh - košílku mnoha frajerek jsem svlék přes jaro,
24. SCĚ DĚHJĚ KURÁJU SI SCĚ MĚSRU KARÚ
 Chci-li dívku, kterou si chci vzít za ženu, za takú
25. VRAJRÚ A JÍ IĚŘÍU PÚŘĚ U LÚBĚNÚ DĚNJ
 frajerkú a jí jsem uvěřil, půjdu za líbezného dne.
26. PRUSÍ KU DĚNJ DĚHJĚ KURÁJU ĚRU ĚŘĚK
 (Ale) požádám k jednomu dni dívku, které jsem víru odřek,
27. PRUVĚ SI SCĚ MĚSRU KARÚ VRAJR'Ú A JÍ IĚŘ-
 pravě si, chci ženu. Za takú frajerkú a jí uvě-
28. IU PÚŘĚ U LÚBĚNÚ DĚNJ PRUSÍ KU DĚNJ
 řil, půjdu za milého dne, ale požádám k jednomu dni,
29. KURÁJU DĚHJĚ. NĚIPĚRU ĚNÚK FRAJRU?
 kteroukoliv dívku. Nevyberu jednúc frajerkú?

Zadní strana "b" téže desky:

30. ĚH ČĚLKLU VĚJÁ VRAJRĚK S-
 Óh, košílku mnoha frajerek jsem s-
31. UĚK ČĚS JÚR. Á ĚJĚJ PANJA MÚJA!
 vlék přes jaro. Á jej-jej, paní moje přichází!
32. ÁŘVĚRJUJĚ SI PANJA MÚJA VRAJRU
 Prověřuje si paní moje frajerkú
33. A JÍ IĚŘIJU MĚSRU KARÚ PÚDJE U LÚ-
 ale já jí důvěřuju, mé ženě, za kterou půjdu v lí-
34. BĚNÚ DĚNJ ÁŘVĚRJURĚ ĚRU PRĚ PÚR KU DĚ-
 bovolný den, prověřujíc věrnost pro vašeň den-
35. NJ HĚRIVÍ ĚJ ANJÚ(L) MÚJU ÁŘVĚRJURĚ
 ní, hřejivý její anděl, moju ženu prověřujíc
36. SI
 si.

VDAV:DEOYE:NEIL:EDV:ENVK:8DARDV
 IV:LVDE:VJV:BEVADENK:IDVSIKVDENK:
 IDV8E:2I:2CE:VESYDV:KADV:8DARDV:ALIIEP
 IDVSIKVDENK:DEOYE:KADYV:EDV:EPK:
 8DARDV:ALIIEPIV:LVDE:VJV:BEVADENK:
 2I:DEOYE:KADYV:2I:2CE:VESYDV:KADV:
 EOLEKLV:8EIA:8DAYDEK2:VLE:KESYVD:
 KASYDVLV:ER:ALE:8DAYED:PEDSNAYVD:8ADENK:
 VANEKLV:OBIA:NAVLED:YDILLED:V2YI:
 V2YI:KASYDVLV:ER:ALE:2VBDA:2I8A8V:8V2
 8V2Y:VANEKLV:OBIA:NAVLED:YVLEED:
 LDCEED:LV2YI:KASYDVLV:8E:ER:ALE:LVDRIV:
 ALE:ATELV2Y:VANEKLV:OBIA:NAVLED:
 KLE:ALIIEPIE:VKDE:EIKCASEE:ALIIEPIED:
 VDAISIED:VQDEYIE:K-Y:KVLIIED:KLVNAO
 8DAYED:ALIIEPIVD:ESV:EIRIES:LVENASIED:
 ER:NAVLEENED:LDCEED:LV2YI:KASYDVLV8:
 APRVYDAI:8DAYDV:ALIIEPIV:LDCEVBIA:
 8V2Y:EDK:ESVNEKLV:CELVDV2:8EL2AR:
 EVANV:OEDYE:AP8EDYVD:FI2I:LVLE:
 YDIBIPIV:8VIE2Y:AKDVKV:DECE2YV:
 EDV:EVANVVD:OEDYE:ER:LIQAKLV:LVNE:
 LEDAKNEV:VLE2YV:DECE2YV:LVPE:PEPTE:
 2I:OEDYE:ER:LVDE:ESVNE:2I2:SAKDEV:
 KVDIA:LDCEOBIA:LIPE:VDUKV:DI:ESVNA:
 8V2Y:EIKCASEE:ALIIEPIED:ED:DI:ESVNE:
 Y:Y:KASYDVPIIE:AP8EDYVD:LI2I:LVLE:
 EIRIES:LVENASIED:VDAISIED:VQDEYIE
 ESVK-8DAYED:ALIIEPIVD:

5
 10
 15
 20
 25
 29

21 : NY: OEDI8I: EYANV: VVYV: AP8EDYVDE
 BENVDENY: AP8EDYVDE: EDV: 1E1VDKVD
 AHIEPIV: VESYDV: KADV: 1VDE: VLV:
 AP8EDYVDE: 21: 1ANVA: VVA: 8DAYDV:
 VYE: KEEZYVD: 1ANVA: VVA:
 EO LEKLV: BEIA: 8DAYDEK2

CLAVERNIVR DIRSAS HERTI FRATRVS ATIERSIR POSTI ACNV
 FARER OPETER P IIII AGRETLATIE PIQVIER MARTIER ET SESNA
 HOMONVS DVIR PVRI FAR EISCVRENT OTE A VI CLAVERNI
 DIRSANS HERTI FRATER ATIERSIVR SEH MENIER DEQVRIER^R
 PELMNER SORSER POSTI ACNV VEF X CABRINER VEF V PRETA
 TOCO POSTRA FAHE ET SESNA OTE A VI CASILOS DIRSA HERTI FRATRVS
 ATIERSIR POSTI ACNV FARER OPETER P VI AGRE CASILER PIQVIER
 MATIER ET SESNA HOMONVS DVIR PVRI FAR EISCVRENT OTE A VI
 CASILATE DIRSANS HERTI FRATEER ATIERSIVR SEH MENIER DEQVRIER
 PELMNER SORSER POSTI ACNV VEF XV CABRINER VEF VVS ET
 SESNA OTE A VI

Co sděluje iguvijská deska?

Především to, že nejde vůbec o posvátné texty umberských kněží, nýbrž o zmatené a nesouvislé výlevy praslovanského písaře - otroka, který píše páte přes deváté, co mu právě napadlo a rydlo dalo. Zdánlivě jsou to nesmysly, ale pokusíme se najít v tom hlubší význam.

Chrámový písař dostal patrně od umberských kněží úkol, aby napsal přání bohů pro obřad v chrámě. Písař však věděl, že kněží neumějí číst. O obřadu v chrámě nic nevěděl, byl konán v temném chrámu bez oken. V době obřadu se tedy přistavil žebřík k nějakému vikýři a pozoroval. Co tam viděl, sice nepopisuje, asi mu v tom bránil přirozený stud. Ale když to označuje jako zvrhlou vášeň a nepřirozenou výstřednost, pak to musely být hromadné sexuální orgie k uctění boha sexu Juvice, jako u Etrusků boha Bála. A to zřejmě nejen mezi kněžimi a kněžkami, ale snad i homosexuální, což slovanského písaře naplňovalo odporem a hnusem.

Takže to nesouvislé a zmatené vyprávění písaře nejsou takovými nesmysly, jak by se na první dojem zdálo. Jenom srovnává podstatný rozdíl kultur a morálky umberských pohanských kněží s morálkou svou vlastní a tím slovanského etnika vůbec. Sice k tomu nenašel filosofickou formu vyjadřování, jeho projevy jsou "lidové", ale hluboce pravdivé. Ve svém mládí si také neodříkal mužské touhy po lásce, vzpomíná na své avantýry s děvčaty, jak jim z jara svlíkal košilky a žádonil o "numěr" (soulož), ale činil tak intimně, cudně a skrytě. Za manželku si vybral jen tu, jíž věřil, že mu bude věrná. To je právě základní rys všech Slovanů vůbec od jejich neolitických počátků až dodnes. To na rozdíl od harémového mnohoženství paleolitickým loveckým kmenů.

Tím se text této iguvijské desky stává jedinečným dokumentem rozdílu v myšlení a chápání života mezi oběma základními etnikami. Je také psychologickým testem, jak uvažuje praslovanský písař, když jeho sdělení nikdo nekontroluje. S podobnou zpovědí, tak upřímnou a otevřenou, jsme se dosud nesetkali. Také někteří římsí spisovatelé se zmiňují o tom, že otroci ve svém civilním prostředí měli vyšší občanskou morálku, než sami Římané. Ale přesto, nebo snad právě proto, je Římané označovali za "mluvící dobytek". V tom je celá rozpornost antické společnosti.

101. Modlíš se s kýjem v ruce (Oskija, Pompeje)

Pisatel předešlé iguvijské desky nazývá umberské kněžstvo "VĚLSCÁ", jinde jsou nazýváni "Vol-sci" a to bezpochyby od uctívání posvátného "vola-býka", totožného s etruským falickým bohem Bálem, ale také s římským bohem sopečným "Vol-canos". Jméno Volsci dostalo u Římanů tvar "Osci" (Oski), jimi ovládaný kraj "Oscia" (dnes pouze město toho jména).

Ve starověku patřila k Oskii také dvě kvetoucí obchodní města u Neapolského zálivu Herculanium a Pompeje. Z předešlé památky už víme, že "pompa" byla náboženská slavnost s průvodem, čili Pompeje bylo město pohanských slavností a obřadů. Při mohutné erupci blízké sopky Vesuvu byla obě tato města náhle uprostřed bujného života pohřbena pod vysokou vrstvou lávy a popela roku 79 n. l. Teprve v 18. století byly zahájeny výkopové práce a trosky měst odkryty.

V Pompejích byl pod troskami bývalého pohanského chrámu Puteal nalezen kámen trojúhelníkového tvaru, lávou popálený, zčernalý a v půli rozlomený s původním nápisem dosud nerozluštěným. Kámen je dnes uložen v neapolském muzeu. Levoběžný nápis je opět praslovanský a čteme jej takto:

<u>NÍ</u>	<u>TRĚBJÍŠ</u>	<u>TŘMĚJÁ</u>	<u>TÚČ</u>
nesloužíš	bohům	třímaje	palici

<u>A</u>	<u>Á</u>	<u>MÁNA</u>	<u>WVĚJÁ</u>
a	aj	mne	věžnic

ní trěbjíš - rus. "trěbjá" (bohoslužba - obětování), se zápornkou "ní-" znamená "nesloužíš bohům, když ..." (u nás "Třebíč, Třebová" aj.)
třmaja - čes. "třímaje" (držíc v ruce), starý tvar slovesa s koncovkou "-já" je současně infinitiv "třímati" i přechodník "třímajíc"
túč - srch. "túč" (třůč, palice na bití otroků)
wvějá - rovněž slovesný infinitiv a přechodník, slovní kořen "věj-" (vazba), odtud i vázaný "věnec", zde s předponou "u-vazující" (zotročující) mne.

Je s podivem, že nápis tak zřetelně slovanský, beze zbytku srozumitelný, obsahující slova dodnes užívaná, se nepodařilo dodnes přecíst a vyložit, dokonce ani nadšenci Kollárovi!

Nálezce tohoto kamene vedl jeho trojúhelníkový tvar k úvaze, že sloužil původně jako vazba vrcholu štítu pod lomenicí střechy a jeho nápis byl viditelný z venčí. Tím předložil stavitel chrámu pohanskému kněžstvu i veřejnosti na oči svou pochybnost k bohoslužbám v tomto chrámě konaným, které byly spojeny s terorem a útlakem vůči poddaným.

Pohanské kněžstvo uctívalo a obětovalo modlám bohů zvířecí a falické povahy, byly to často i krvavé oběti lidské, k čemuž patřilo i zotročení Neolitiků. Toto náboženství bylo u neolitických Praslovanů v nevázanosti a to nikoliv proto, že by na žádného boha nevěřili, ale proto, že jejich představy o Bohu byly zcela jiné. Pro ně to nebyla "bytosť", ale jen abstraktní a neviditelná síla, jíž nepřinášeli oběti, ale spíš od ní očekávali pomoc, proto jim vyhovovalo učení Ježíšovo (viz pod č. 108).

To všechno je potažmo obsaženo v pouhých několika slovech pisatele tohoto pompejského nápisu.

102 a, b, c, d. Nápisy z herkulánského chrámu

Vedle Pompejí také město Herkulanium bylo při výbuchu Vesuvu v roce 79 n. l. postiženo touto sopečnou katastrofou. Z trosek tamního chrámu pocházejí a v neapolském muzeu jsou nyní uloženy následující čtyři památky s nápisy:

a.)

b.)

c.)

d.)

a.) Á HCJAJÚ NÍ AKÚN ČECHÚJ
sle nechtějí oken hlídacích

č-čháj - na nápisu č. 11 v balkánském dialektu "čěhen" (hlídání), srch. "čéh", slin. "čěh" (hlídač - dozorce), zde vynecháno "- ě -"

Nápis vyrytý do omítky zdi uvnitř chrámu, nedávno koncem 18. století omítka s nápisem opatrně odloupnuta a uložena v neapolském muzeu. Tento nápis dokumentuje přání oskitských pohanských kněží, kteří nechtěli mít u chrámů oken, stejně jako Etruskové. Jednak chrámovým sexuálním orgiím svědčila spíš tma a skrovné světlo vnikalo jen střešním světlíkem a jednak aby byli vyloučeni případní zvědavci, neboť jejich obřady by pohoršovaly poddaný lid.

Snad odtud i starý slovanský název "akúno" (akúňat - okounět - pozorovat), dnes "okno".

b.) HĚRĚN TÁTJEJŠ SUM
věren zlodějům jsem

tátjejíš - srch. "tátjej" (zloděj), u nápisu č. 37. "tět" (zloděj).

Tento nápis vůči pohanským obřadům "kacírský" je předkládán kněžím odvážně přímo na oči při obřadu obětování. Je totiž vytesán na horní ploše obětního kamenného stolu o velikosti 3 metry x 70 centimetrů a dokumentuje, jak se domácí poddaný lid díval na pohanské kněžstvo: jako na zloděje, kteří nakradené posvátné obětují.

Na okraji téhož obětního stolu je vyryt další podobný nápis:

- c.) HĚŘĚN TÁTJEJÍ HĚRÚK INAJÍ PRÚW WĚJÁ
 věrně kradou věřící, jinak jen průvody věncí

Pisatel tím říká, že věřící jen slepě věří kněžím, ale jinak je to u nich jen "obřadnost".

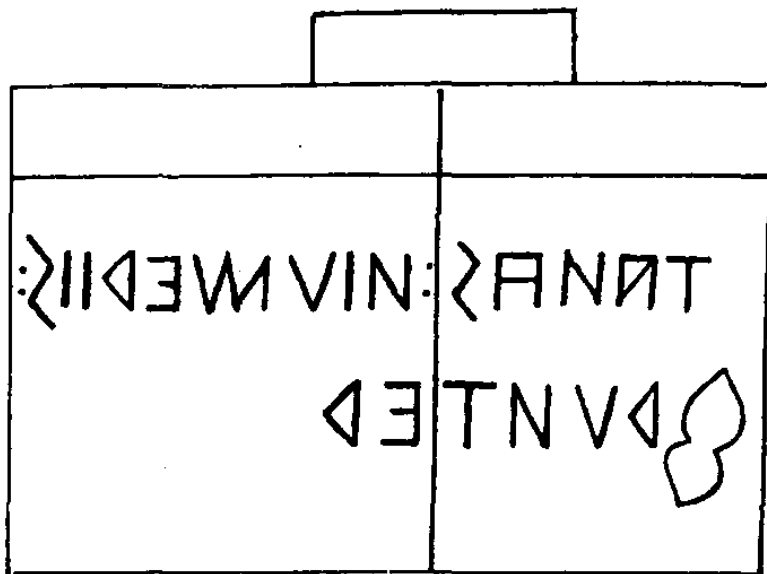
Na opačné straně okraje téhož obětního stolu než nápis předešlý je technická připomínka kameníkovi, který obětní stůl vytesával:

- d.) ÚSLABJÍŠ LÁUKJÚ MĚJAJÁ JÍ SŠTÚCT IJ KuS
 zeslabíš lávku (desku) maje jí stlouct v její celek

Kameník zřejmě vytesával hluboké záseky v horní desce stolu pro začepování podstavce a mistr měl obavy, že dlouhá deska se při vrázení čepů rozlomí. Stůl nazývá po staru "láuokja" (lávka).

103. Nebezpečný pohanský nápis?

V bývalé Samnii poblíž města Benevento (naproti Neapoli) je hluboká propast či rokle zvaná "Rocca Aspremonte". Při archeologickém průzkumu této rokle v roce 1777 byl zde nalezen alabastrový kvádr se starým předlatinským nápisem dosti zachovalým, pouze na okrajích byl kvádr otlučený. Po překreslení a doplnění otlučených rohů, jak jej uvádí Kollár ve Staroitalii slavjanské vypadá objekt takto:

Archeologové pak pátrali po původu této památky a z místních kronik se dopátrali následujících informací. Na vrcholu skály nad propastí stál kdysi pohanský chrám bohyně Astarté (odtud snad zkreslený název skály "Astar - Aspremonte"?). Po nástupu křesťanství v raném středověku byly pohanské chrámy rušeny a takto i tento chrám bohyně Astarté. K tomu byla uspořádána církevní slavnost, jíž se zúčastnilo početné obyvatelstvo z celého okolí. Ústředním motivem byl chrámový alabastrový obětní stůl a na něm nápis, který neuměl nikdo přečíst, proto považovaný za "nebezpečné" pohanské zaříkadlo. Rozhodnuto kvádr rozbít, ale to se nedařilo, takže byl pouze za pomoci přítomných siláků odkutálen a svržen do propasti Rocca Aspremonte. Skutálel se narážeje o skály s hřmotným rachotem a v domnění, že se úplně rozbil, se o něj nikdo nestaral. Až jej roku 1777 archeologové pouze otlučený objevili.

Nápis bychom nyní četli asi takto:

TA NÁŠ NIUMĚRJÍŠ
tady našince neusmíříš,

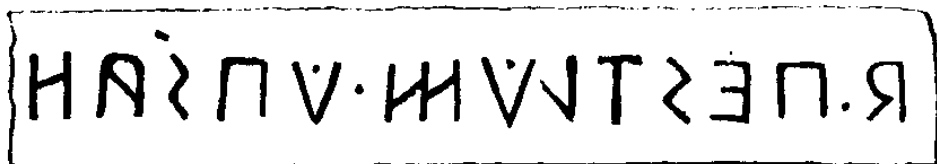
PRÚNTJĚR!
kazateli!

prúntjer - dodnes srch. "prontjer" (kazatel), souvisí s lat. "priscus" a s něm. "Priester" (kněz - kazatel)

Nápis tedy není zdaleka pohanský ani čarodějnický, je naopak výrazně protipohanský a nebylo důvodu jej zničit.

104. Neřestem zasvěcený chrám

Tento podlouhlý vejpúl rozlomený kámen s nápisem a písmem jiného typu než v Etrurii, byl kdysi součástí zdiva pohanského chrámu v městě Pietrabontate ve střední Itálii v pohoří Abruzzu, bývalé Samnii:

JÁ PĚSTĚLÚM ÚPŠAN
já (chrám) jsem neřestem upsán - zasvěcen

pěstlům - 3. pád množného čísla od "pěstlo", čes. "pestvo", souvisí se srch. "pásti" (upadnout - klesnout), čes. "past". Takže starý název "pěstwo" znamená "úpadek - zvrhlost - nemravnost - nefest", zde pravděpodobně obřad sexuálních orgií pohanských. Nemá tedy s českým názvem "pes" nic společného.

úpsan - u nás v lidové řeči "upsán čertu", když se někdo dopouští nemorálních nefestů a darebenství.

- o -

Výše jsme byli svědky dokladů o neřestech, krvavých lidských obětech a sexuálních orgiích v chrámě krétském, potom etruském a iguvijském, nyní v samnitském - tedy obecné praktiky všech kmenů původu kromaňonského. Na rozdíl od Praslovanů původu neolitického, kteří pohany nebyli a pohanské zvyky měli za úpadek a nemravnost.

To jen sami Kromaňonci se domnívali, že jsou na vyšší úrovni a přinášejí osvětu zaostalým barbarům slovanským.

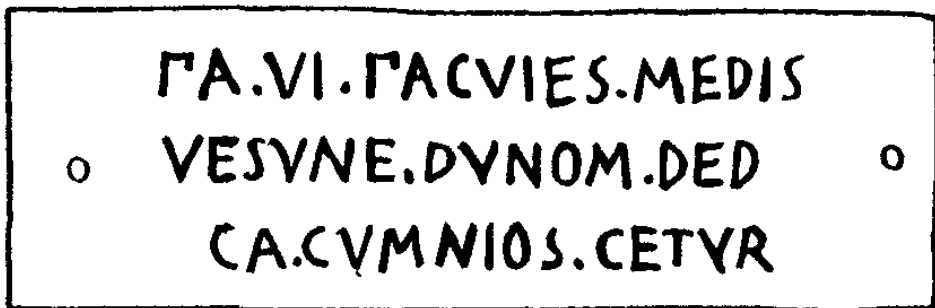
- o -

Dosud uvedenými asi stovkou nápisů od nejstarších dob je písemně doloženo, že dávní Slované nebyli zdaleka p o h a n y, ale přesto se to stále a dodnes tvrdí. Kdo tuto nepravdu roznáší a co více by se mělo doložit, aby se s touto pomluvou konečně přestalo? Vyvrátil to dokonce svým učením i Ježíš (č. 108).

105. Stavitelé měst

Výstavba domů, chrámů, paláců a měst byla spojena nejen s namáhavou fyzickou prací, ale také s výpočty, plány, znalostí únosnosti materiálu a jinými odbornými znalostmi. To mohli realizovat zase jen zkušení řemeslníci a stavitelé neolitických postavění poddaných.

Jejich původní národnost dokumentuje tento měděný plíšek s nápisem, nalezený u města Antinum na východním pobřeží střední Itálie:

Tu se poprvé setkáváme s písmem pravoběžným a to zřejmě pod vlivem pravoběžného písma latinského. Stavitel řeckého původu nechává polírovi na tomto plíšku vzkaz, že si špatně rozměřil počet dveří takto:

PAUJI PAČÚJEŠ MĚRIŠ
 Pavle, poslyš, měříš?

U ESÚ NĚ RÚNOM RĚR-
 tu nejsou rovně dvér-

ČÁ ČUM NI JOŠ ČĚTÚR
 ca - čum, není jich čtyři!

rúnom - jedině poněkud nejasné slovo, mohlo by znamenat "rovněž", anebo také podle stčes. "runúti" (vysekat - rozdrtit) "vynechané - vysekané".

Na srozumitelnosti nápisu to ovšem ničeho nemění. Slovy "pačúješ" a "čum" je tento balkánský dialekt praslovanštiny blízký dnešní slovenčině.

106. Rodinné vztahy otroků

Nedá se říci, že by v předešlých praslovanských nápisech bylo něco nám neznámého a cizího. Projevy pisatelů jsou docela moderní a dnešní, tím se podstatně liší od projevů panovnických kruhů, které jakoby byly z jiného a dávno zaniklého světa. Avšak tento soukromý dopis italské dívky je nám zvlášť blízký a hřejivý, neboť dokumentuje starostlivost slovanských dívek o své zotročené bratry. Dopis je psán na bronzové destičce (proto se uchoval), nalezené ve Volterře a nyní je uložena v neapolském muzeu:

DĚVĚ DĚČ LÚNĚ STÁTOM, SĚSĚPIŠ ATÁNUS, PIŠ, VĚLE STJÁ OM
 dvacet měsíců čekám, vše sepiš, Antoníne, piš velice stojím o to

VAŠJÁ ĚSA JÁ I STJÁ OM SĚ BIM Á SI VUĚŠ ČLÍS.
 vaše jsa já i stála o tom všem bych aj si umíš představit.

ÚJNU Á JÁ RÁTI TU: SĚPIŠ TO TI ČŮ ČO UĚNJAJÚ SĚRÚ
 jedno aj já radím tu: sepiš to co ti chcu, co ujednají (na to) serú,

VĚ JÁ OM RÍNOM ĚS TÚ ĚČ: SĚ ČO SÚT IĚŠ MAČÁ TAVAN
 vím já o tom. Rovnou ještě tú věc: se do syta najez masa pečeného,

IĚŠ MĚD ÍCH!
 vyjez med jejich!

SISTJÁ TIĚNS
 sestra Tiěna

Slova i větné vazby jsou sice zastaralé, ale na bázi dnešní lidové moravštiny text dokonale srozumitelný, takže není třeba slovníku. Pouze slovo "tavan" (pečený) je původu balkánského. Opět potvrzena příbuznost mezi Itálií a Moravou.

Jako předešlý tak i tento nápis je už pravoběžný z doby vlády Římanů, kteří ztrocení domácích italských Praslovanů ještě přitížili.

107. Egyptská mumie v Zagrebu

Po Napoleonově vojenské výpravě do Egypta z konce 18. století se zvýšil zájem o egyptské památky, které se pak různými cestami dostávaly do evropských muzeí. Také důstojník rakousko - uherské armády Michael Bariče zatoužil podívat se do Egypta, což se mu splnilo roku 1848. Tam se mu nějak podařilo získat jednu z četných mumii faraonů, kterou si přivezl do své soukromé sbírky starožitností v Bratislavě. Svým známým tvrdil, že je to mumie sestry uherského krále Štefana, snad aby se nepátralo, jak k ní v Egyptě přišel.

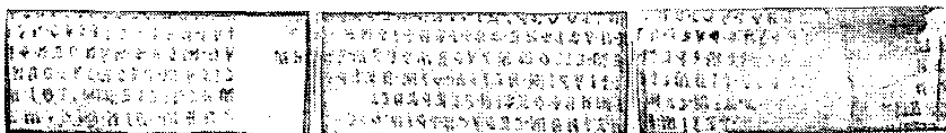
Po smrti sběratele Bariče zdědil po něm pozůstalost jeho bratr bytem ve Vídni a aby se mumie zbavil, věnoval ji právě zakládanému muzeu v Zagrebu. Muzejníci si všimli, že obalové plátno mumie je popsáno drobným písmem. Plátno pečlivě odmotali a zjistili, že je to pás asi 40 cm široký a 3 metry dlouhý, sestávající ze šesti dílů, popsáný téměř po celé délce písmem. Památkáři se podivili, že písmo není egyptské a domnívali se, že je snad staroarabské, nebo etiopské... apod.

Záhada písma přilákala rakouského etruskologa J. Kralla, který ihned poznal, že písmo je stejné, jako na **e t r u s k ý c h** památkách v Itálii. Tedy podobný případ, jako u stély z Lémnu č. 29. Text celého plátna dal Krall tehdy černobíle ofotografovat a vydat v souborné publikaci ve Vídni roku 1892, pod názvem "Agramská mumie". Totiž Jugoslávie patřila tehdy k rakousko-uherské monarchii, proto Zagreb německy "Agram".

Krallova publikace vyvolala ve vědeckém světě řadu otázek, na něž nikdo neznal odpověď: co měli Etruskové společného s Egyptem? Byl snad etruský kněz pozván k pohřebnímu obřadu do Egypta? Nebo patřila snad mumifikovaná žena k etruským diplomatickým kruhům v Egyptě? Dnes už víme, že tyto domněnky byly bezpředmětné, neboť jednak Etruskové písmo neznali a v druhé polovině 1. století př. n. l., kdy mumie vznikla, byli už Etruskové vyřazeni Římany z vládnoucích pozic.

Luštěním textu se nedávno v 50. letech našeho století zabýval německý etruskolog Karl Olzscha, ale neuspěl, jako mnozí před ním. Dlouho byl hledán delší etruský text vhodný k luštění, tento zagrebský je ze všech nejdelší. Podle hrubého odhadu má nejméně 1500 slov, proto o něj zájem etruskologů. Dosud však z něj nebylo vyloženo ani jediné slovo, takže se neví, jakým jazykem je psán.

Písmo je původně psáno červenou barvou, ale v místech splených vrstev plátna je barva vyryzlá a písmo tam zaniká. Nyní jsou v zagrebském muzeu k dispozici dokonalé fotografie barevné, ale ty jsou nám cenově nedostupné. Dlouhé řádky drobného písma byl fotograf Krallovy publikace nucen kvůli čitelnosti snímat na tři úseky, čímž se souvislost řádků těžko hledá, jak je vidět z těchto tří sousedních snímků:

Uvažujme takto: mumifikátor mrtvolou byl současně pisatelem nápisu a taková nechtuná práce s mrtvolou nepatřila kněžím, nýbrž otrokům. Egypťští otroci byli i chrámovými písaři, kteří fonetické znaky odvozovali ze svých praslovanských názvů, jak jsme si ověřili v článku "Egypťské hieroglyfy" (str. 61). Takže je pravděpodobné, že nápisovým jazykem zagrebského plátna bude rovněž **praslovanština**, jakožto jazyk egypťských otroků. A je-li nápisový jazyk zagrebského plátna příbuzný srbochorvatštině, bylo by osudové, kdyby Balkánek popsal plátno v Egyptě a to se pak náhodou dostalo zpět na Balkán do Zagrebu. Jenže nápisový dialekt této egypťské mumie není balkánský z 1. století př. n. l., jak jej známe od balkánských písařů z etruské Itálie téže doby. Je mnohem archaičtější a bude to praslovanština z porýčí Nilu, kterou si Neolitické zde ve svém civilním prostředí uchovali od svého příchodu k Nilu až do změny letopočtu.

Další otázkou je písmo. Abeceda zagrebského plátna je svými znaky hlásek "č-š-č-m-h-ch-n-r-u-w-v" výrazně balkánského původu, dříve v Egyptě nevidaná, takže se do Egypta musela dostat až v posledních staletích starého letopočtu z Balkánu.

Text obalového plátna je z větší části zaniklý a nečitelný. Nám však jde jen o to, abychom zjistili nápisový jazyk a o čem asi text pojednává. K tomu nám postačí pouhé dva kratší dobře čitelné výseky se souvislým textem, jejichž řádky čteme levoběžně takto:

107. První výsek textu:
(svislé čáry oddělují fotografické záběry)

		МННАР	МНА	ОУЦА	М	ТТТ	УА
Т	ОУ	УМ	А	С	АМ	СА	ТТ
...	М	А	ОУЦА	М	УМ	ТТ	УА
...	М	А	О	У	Ц	А	Т
...	У	А	З	У	А	Т	У
...	У	А	З	У	А	Т	У

...JÁ U VĚT IŠČ ÁČIL Ó AŠČ RANĚŠČ
já jsem u písma, věstec ráčil toto ještě dříve.

ĚŘĚ ÍCH VINA ČA V RÓVU MÍ ĚVAČ ŠČÁČ RÁŠČ U RÓV
Věřím, jejich vina, co v hrobě mi se jeví, srazivše mládí do hrobu

ĚŘĚ ÍCH VINĚ TÁ RÁŠČ U Ě ÓVINUŠČ ÁČILO AŠČĚ...
věřím o jejich vině, že ta mladost tu je ovinuta ač ráčila ještě (žít)

... ŠČU JÁ HÚR SI CÚRU ON VÁČIU SI ČILÚ ČO RÁŠČ
 (o otci) chci já domnívat se, dceru on vážil si, čilou coby mladici,
ČA ČĚŘÍ VAŠČ A ĪČ Z AČÍ ÁR W LĚŘĚ RI ZA ĚŘI
 co chrání nyní vosk a jdoucí z očí kněží do mumie. Věru za roky,
ZÁ ČNÍČÍ ĚŘI TRÍN W LĚŘĚ NĚ O ÚN SI U NĚJ.
 za trvající roky, ten drobek v mumii ani o jeden rok si v ní (nepřidá)

Slovník:

já u vět - já jsem u spisování vět textů, čili "u písma", čes. "věta" (skladba - sestava slov)
išč áčil - věstec ráčil mne psaním pověřit, uráčil - určil
raněšč - srch. "ráno" (brzy - časně), zde druhý stupeň "časněji - dříve"
rášč - čes. "rát - růst", srch. "rásti" (růst), stěs. "leto - rašč" (mladý výhonček, ratolest), zde osoba v rozpuku mládí
húr - slc. "chýr" (domněnka), slv. "hútat" (roznášet domněnky)
váčiu si - vážil si, srch. "věčatí" (oblíbit si)
ča čěří - co léčí - chrání, stěs. "cerát" (léčivá medicína, ochranná mast)
vašč - stěs. "vošč" (vosk), a "voščina" (včelí vosková plástev) do něm. "Wachs" (vosk), v Egyptě užívaný vosk k mumifikaci zemřelých
w lěře - 6. pád od "lěra" (maska - mumie), do něm. "leer" (prázdný - dutý), název "mumie" pochází z arabštiny
čnící - čes. "čníci" (převyšující), zde ve významu "přetrvávající"
ěři - množné číslo od "ěr" (jar-jaro-rok), též u č. 81, 90 aj.
trín - srch. "trína" (drobek, malý kousek), zde drobná ženská postava
ún - stará praslovanská číslovka, "jeden", do germ. "Odin" (nejvyšší "Jeden" pohanský bůh), do sum. "EN" (jeden samovládců nejvyšší kněz) do lat. "unus" (jeden), do franc. "une" (jeden), do něm. "ein", do ang. "one", do ital. "uno" ... atd.

107. Druhý výsek textu

..O Ě VINĚ RÚV Ě NU VICHNĚ VATÍ VATÍ TÁ NĚ
 o jejich vině hovoří se. Nu ochabuje nadšení, nadšení! Tu ne-

MÁČ NIČ M TRĚM ČÍLOM MÍ U ŘĚM Ě NÁM...
 máš nic. My dřeme, účelem mým je u řemesla, je nám (určeno?)

Ě O RÍĚ TÍN MÍ TI ÚRIŠČ AVILŠČ CHÍM ěĚ TRN
 je v písmu stín můj. Tě proklínají, (já) stárnouc hynu, znám příčinu.

AČ ÍT NAJÍM ČĚ IŠČ NÁCH. O Ě VIN W LĚŘĚ VÁČI
 Ač jíst se najím, ale chce věstec obětiny. O jejich vině v mumii vyprávím

Ě T NÁŠČ TĚŠIŠČ Ě ÍT NÁŠČ ČĚ LÚČ N TRÍN A ĪČ
 Je tu úroda, těšící je jíst úrodu, ale tě vyloučí, (tu máš) na drobek a běž!
 atd...

3H + IHA# IHA# 3H↓-I# YH 3 #Y# 3H# 3 O
 MAH 3 M3P Y ·IM MOJIC M3 P+ ·M JIH JAM
 H9#E# MI↓HJ#FA H#Y I# IM H# 3#P O 3
 IJA# 393↓ 8 H# 3 O↓AH H# 3C MIAH H JA
 IAH#P+ ·H JY 3C HAH H# 3 H#3# HAH H#

Slovník druhého výseku

- rúv** - na tabulce č. 8 "rawá" (řvou - hovoří), souvisí s něm. "Ruf" (co se veřejně hovoří, fáma)
víchně - ochabuje, vyhne se, též u č. 54 a 73, souvisí s čes. "vích" (vyhni se!), do něm. "veichen" (chabnout - vyhnout se)
vati - plane - hoří, zde nadšení - zápal, srch. "vatren" (planoucí - nadšený) slc. "vatra" (plamen)
m třem - čes. "my třeme bídu", ale také "dřeme" (těžce pracujeme)
ti urišč - ti uřeknout - začarovat - proklínat, u č. 52 "úř" (proklínám), čes. "uřknout" (já) avřšč - já stárnouc, viz u č. 76 "AVÍLS" (zestárnul jsi) i s výkladem slova
chím - hynutí, u č. 64 "chíně ímajíčč" (hynutí majíce)
nách - co se nechává v hrobě, u č. 20 z Tyrol "věnuješč tíri náchč" (věnujíte tři obětiny)
nášč - sběr - úroda - rodný, též u č. 29 a 53 "slikašč nášč" (zobrazujíc sběr úrody)
váči - srch. "véčati" (zvětšovat-uchovávat), srch. "vést" (pověst), zde tedy "vyprávím - zapisuji"
če lúč - tě vylučují - odstraňují
n trín - nu pouhý drobet, srch. "trína" (drobet - maličkost)

- o -

- húo** - v uvedených dvou výsecích se sice toto slovo nevyskytuje, je však v poněkud čitelných částech textu velmi časté a uvádíme je zde proto, že potvrzuje totéž slovo téhož významu na hracích kostkách č. 82. Rovněž zde označuje "mrtvolu - hnilobu - rozklad", srch. dnes "gúja" (hniloba - houba - zlo)

Zagrebské plátno promlouvá

Především překvapuje, že text psaný v Egyptě promlouvá starou slovanštinou a je psán slovanským hláskovým písmem. Pisatel měl zřejmě za úkol popsat plátno litaniami kultovními, aby bohové přijali zemřelou osobu mezi sebe, ale namísto toho píše zmateně co mu právě napadlo. Tedy podobně jako pisatel iguvijské desky č. 100. Praslovanský jazyk pisatele potvrzuje, že egyptští otroci si uchovali ve svém civilním prostředí svůj původní jazyk až do 1. stol. př. n. l. (viz "Egyptské hieroglyfy", str. 61).

Archeologové zjistili, že mumie pochází z druhé poloviny 1. století př. n. l. a podle antropologů mumifikovanou osobou je žena drobné postavy o výšce 162 cm. Proto ji pisatel v obou uvedených sekvencích označuje slovem "trín" (drobek) v rozpuku mládí. Kdo to tedy byl, když mumifikována byla pouze těla faraonů a královen?

Okupací Egypta Řeky k roku 333 a potom Římany k roku 47 př. n. l. ztrácí Egypt svou samostatnost. Faraonům pak už nebyly stavěny pyramidy, jejich mumie byly ukládány pouze do společné královské hrobky bez udání jejich jmen. Je tedy možné, že Barič si vybral tu nejmenší a snadno přenosnou, což mohla být jediné Kleopatra.

Na egyptském trůně jsou známy pouze čtyři ženy. Hatšepsovét, Nefertétis, Bereniké a Kleopatra. Dvě první žily mnohem dříve, ale i Bereniké v první polovině 1. století př. n. l. Kdežto Kleopatru narozená roku 69 př. n. l. se stala královnou ve svých 21 letech. A že se zapletla do milostných vztahů s římským Caesarem i Antoniem, upadla u kněžstva v nemilost, byla otrávena hadím jedem a na trůn dosazen její bratr, nezletilý chlapec, poslední potomek dynastie Ptolemaiovců. Přesto její královské tělo mumifikováno a uloženo do královské hrobky. To také komentuje pisatel plátna, že "je jejich vina (kněží), co tu ovinuto leží".

Všechno ukazuje na to, že zagrebská mumie patří Kleopatře a tamní muzejníci ani netušili, jak slavnou osobu ve svém muzeu chovají.

108. Rodný jazyk Ježíšův

Veřejné učení Ježíšovo je známo už dva tisíce let, ale jeho lidská osobnost je dosud zcela neznámá. Celý ten příběh zní někdy jako nadpozemský mýtus, jindy jsou nám slova Ježíšova lidsky blízká a srozumitelná.

Pověst o neobyčejném zjevu Ježíšově se donesla až k římskému císaři Tiberiovi, který si dal od velitele palestinské legie Publia Lentullia poreferovat, jaký je to vlastně člověk ten Ježíš. Jeho dopis Tiberiovi objevil v římských pozůstatostech francouzský badatel d'Antigny a z něj vyjímáme:

"... objevil se tu člověk, který je, jak se zdá, držitelem neobyčejné moci ... Každý den je možno o tomto Ježíšovi slyšet podivuhodné věci: jednou křísí mrtvé, jindy uzdravuje nemocné a celý Jerusalems se mu obdivuje pro jeho neobyčejné učení ... Je to člověk vysoké souměrné postavy, chodí bos a prostovlasý, vlasy zlaté barvy mu hladce splyvají přes uši v malých lesklých vlnách na ramena... Má čisté vysoké čelo, pleť jeho tváře je jemná, bílá a bleděčervená, má pěkná ústa a rovný nos. Husté vousy jsou zlaté barvy jako vlasy, bradka uprostřed rozdělená. Tahy obličejové, bleděmodrýma očima a zlatými vlasy se podobá své matce, která je nejkrásnějším a nejpůvabnějším zjevem, jaký je zde možno spatřit.

Jeho řeč je vážná a rozhodná, není možno ho napadnout, což svědčí o takové moudrosti, že převyšší i nejpřednější spisovatele a vědce ... Působí podmanivě, není možné dívat se mu dlouho do tváře, neboť oslepuje oči. Zdaleka se mu posmívají, ale v jeho blízkosti se před ním chvějí. Ještě nikdo ho neviděl se smát, ale spíš plakat... Zlí lidé mne stále obtěžují, abych ho u Tebe, Veličenstvo, obžaloval. Jeho učení prý škodí Tvé vážnosti, když hlásá, že král i jeho poddaní jsou si před Bohem rovni. Očekávám Tvůj rozkaz v té věci, abych jej mohl ihned vykonat. Buď zdrav!

Publius Lentullius.

Je otázkou, do jaké míry odpovídá tato zpráva originálu, ale vypadá to pravděpodobně. Podobnou zprávu o Ježíšovi si dal podat král Avgar od řeky Eufratu, který se zajímal o Ježíše, zda by jej vyléčil z malomocenství. Byl prý uzdraven pouhou vírou, ale to už vypadá spíš jako legenda.

Podle některých dnešních badatelů je Ježíš jen pokračovatelem v řadě předešlých reformátorů náboženství pohanského. Například francouzský autor Eduard Schüré v knize "Velcí zasloučení" (Praha 1926) je řadí takto: Rama - Krišna - Mojžíš - Zarathustra - Orfeus - Hermés - Homér - Platón - Pythágoras - Ježíš. Podle něj navazuje Ježíš na Mojžíše a Mojžíš na kněžské zasloučení egyptské. Nebere však v úvahu to podstatné, že pohanství odsoudilo celou kulturu neolitickou, kterou právě Ježíš uznává a ospravedlňuje. A Mojžíš je někde uprostřed, něco bere z kněžského pohanství egyptského a něco z poznatků zotročených Neolitiků v Egyptě.

Velebný Mojžíš vyvedl židovský národ z egyptského otroctví a dal mu svým desaterem morální zásady společenského života: aby věřili v jediného boha Hospodina duchovní povahy, vážili si rodičů, navzájem se neokrádali a nezabýjeli, v monogamním manželství si byli věrni... apod. To je ta část odporovaná z civilního života zotročených Neolitiků v Egyptě, což vlastně "náboženstvím" není. Kromě toho však přenesl Mojžíš do židovského náboženství také některé prvky z egyptského kněžského zasloučení, rozvedené v jeho knize Genesis Starého zákona bible. Tím základním článkem pohanské víry (viz. Gen. 2, 16 - 17) je tento:

"Z každého stromu rajského zajisté svobodně jísti budeš. Ale ze stromu vědění dobrého a zlého nikoliv nejz, neboť kdykoliv bys z něho jedl, smrti umřeš!"

Tento zákaz vědění (vědeckého poznání) byl v Egyptě přísným chrámovým tajemstvím, k němuž se Mojžíš při zasloučení zavázal mlčením. Proto hned v následující kapitole 3, 1 - 20 převádí tento zákaz vědění symbolickým obrazem Adama a Evy na "pohlavní styk", jakoby právě ten byl oním "smrtelným" hříchem a za nějž byli vyhnáni z ráje. Přesto však v další kapitole 4, 1 - 15 obrazem potomků Adama a Evy opět jen symbolicky naznačuje, že těmi provinilci, kteří se smrtelného hříchu dopustili, byli pouze neolitici rolníci (za to byli též v Egyptě zotročeni). Protože první syn Kain byl "oráč" (neolitický rolník) a jeho oběť zrní bůh Hospodin nepřijal, kdežto druhý syn Abel byl "lovec" a jeho zvířecí oběť beránka bůh Hospodin vděčně přijal. Z toho je tedy jasné, co je tím myšleno.

Dnes už víme, že to byli právě Neolitkové, kteří se od počátku věnovali vědeckému zkoumání přírody a tím se v očích kromaňonského kněžstva dopouštěli "smrtelného hříchu" a byli za to prokleti a zotročeni už po dobu 10 000 let před Ježíšem. Právě to bylo nutno přivést na pravou míru a proto přišel na svět Ježíš, aby to napravil a Neolitiky ospravedlnil. Možná k tomu zotročeni Neolitiků nebyly důvody pouze náboženské, ale spíš ziskové a kryté chrámovým tajemstvím pohanským. Ježíš však žádné pohanské chrámové tajemství neuznává a hned na počátku svého veřejného vystoupení (Mat. 12, 35) říká: "Otevru v podobenství ústa svá a vypravovati budu věci od založení světa skryté". Co se zákazu vědění týče, k tomu svým učedníkům (Luk. 12, 2) připomíná:

"Pilně se varujte kvasu farizeů, což jest pokrytectví. Neboť není nic skrytého, což by nemělo být zjeveno, aniž jest co tajného, ježto by nemělo být zvěděno."

Tomu dnes rozumíme tak, že jakémukoliv vědeckému zkoumání a vědění, jehož se Neolitkové dopouštěli, se žádné meze nekladou, ovšem za předpokladu, že se nezapomíná ani na hodnoty duchovní.

Že Neolitikové nebyli od počátku jen materialisty, ale zajímali se také o věci duchovní, to zaznamenali v roli chrámových písařů staroindických ve spisech sanskrtských a védských (viz sekvenci "Indie", v článku "Populační exploze" str. 293). Do těchto spisů kromě prvků své praslovanštiny vkládali také své vlastní chápání zákonitostí duchovních, odlišné od jim nadřazených kněžských asijských. Názorně o tom vypráví stará lidová báje indická tohoto obsahu:

"Bohové se radili, kam ukrýt před lidmi tajemství bohů. Pán tvorstva Brahma navrhl, aby bylo ukryto na vrcholcích Himalájí, bůh Višnu zase do nejhlubšího moře a bůh Šíva dokonce až na Měsíc. Na to moudrá bohyně Kálí připomněla, že lidé časem vyvinou důmyslné stroje a tam všude proniknou. (jak dávno to indiští písaři tušili!). Když jsi tak chytrá, zlobili se bohové, tak nám tedy sama poraď, kde by byla bezpečná skrýš! Tu Kálí odpověděla: uložte své tajemství do nitra člověka, tam je lidé jistě hledat nebudou."

S touto indickou bájí nyní srovnáme jednu ze základních pouček Ježíšových, jíž i toto tajemství odhaluje a ruší. Často mluvil o "království Božím", odlišném od království mocných panovníků tehdejšího světa. A když se ho ptali, kde se nachází, na to odpověděl (Luk. 17, 21):

"Oni říkají: Až, tuto (ukázal na chrám), aneb, až, tamto (ukázal na oblohu). Neboť hle, království Boží jest mezi vámi (ve vás)!"

Tímto ústředním motivem je učení Ježíšovo očividně totožné s výsledky zkoumání praslovanských písařů staroindických. Z nich vyšel také indický reformátor Budha, jenže jeho učení vedlo k zakládání klášterů, kde se mnichové vytržení z civilního života věnují hloubání o duchovních věcech celoživotně. Tak je tomu v Orientě a zvláště v Tibetu dodnes. Kdežto Ježíš spojil duchovní vývoj neoddělitelně s běžným životem a prací prostého lidu neolitického, a to slovy: "Já jsem cesta, pravda i život".

Co se chrámu týče, na jedné straně vyhnal kupčičky z chrámu, ale na druhé straně popřel význam chrámu (Jan 2, 19) těmito slovy:

"Zrušte chrám tento a ve třech dnech vzdělám jej". Přítomní namítali, že byl budován 46 let, ale Jan k tomu dodává: "Ale on pravil o chrámu těla svého".

K tomu apoštol Pavel v dopise Korintským (6, 19): "Zdališ nevíte, že tělo vaše jest chrám Ducha svatého, jenž přebývá ve vás?"

- o -

Ježíš sice připomíná svým učedníkům (Mat. 5, 17): "Nedomnívejte se, že bych přišel Zákon aneb prorocky rušit. Nepřišel jsem rušit, ale naplnit." To znamená, že přišel naplnit a doplnit to, co v pohanském zákonodárství od počátku chybělo a bylo naopak zavrhováno, to jest duchovní náplň neolitickou, tedy praslovanskou. V Indii sice nikdy nebyl, ale v mládí prošel školou náboženské sekty Essenienkých v Galileji, která dospěla zřejmě vlastní cestou k stejným výsledkům, jako neolitické písaři staré Indie.

ESSEJSKÝCH

Pocházel-li Ježíš z Galileje, pak je otázkou, jakým jazykem se tam tehdy mluvilo. Galejníci byli otroci, jimiž byli všude Neolitikové a jestliže tito byli národnosti praslovanské, pak i rodným jazykem Ježíšovým musela být **p r a s l o v a n š t i - n a**. Aspoň na to ukazují jeho vlastní slova při konání zázraků a v jiných vážných situacích. Tomuto jazyku jeho učedníci v zemi izraelské nerozuměli a čtyři evangelisté přepisují a vykládají jeho slova nepřesně.

Například Marek popisuje dosti podrobně uzdravení zdánlivě zemřelé 12 - leté dcerky knížete školy Jajreho (Mar. 5. 36 - 42). Ježíš ji vzal za ruku a pronesl slova, která Marek zapisuje a vykládá takto: "**TALÍTHA KUMI** - což se vykládá: Devečko, tobě pravím, vstaň!"

Po zkušenostech s uvedenými neolitickými nápisy v těchto slovech Ježíšových poznáváme praslovanštinu a rozumíme jim takto:

TÁ LÍTHÁ - KU MÍ!
 tá rozrušená - ke mně!

Jediné zastaralé a dnes už ve slovanských jazycích zaniklé slovo je

lítá - lítná - stčes. "lítý - lútný" (rozrušený - nebezpečný), "lítice" (šílená divoženka), srch. "ú-liti" (probudit - ohrozit - postihnout), srch. "lít" (rozpadlý, např. skála), do řec. "lithos" (kámen, rozpadlá skála), do franc. "lit" (lůžko, vymleté řečiště) ... apod. Srv. též nápis č. 42 TÍNIŠČ LÚT (hradů šílenec)

Aniž děvečka slovům Ježíšovým rozuměla, vstala zdravá a šla k němu.

- o -

Jindy šel Ježíš se svými učedníky krajinou, potkali od narození slepého a došlo k diskusi, co je příčinou jeho slepoty. Ježíš ze svých slin a prachu země uhnětl bláto, jím pomazal oči slepého, který prohlédl. To popisuje Jan (9, 7) poněkud nejasně takto:

"A řekl jemu: Jdi, umyj se v rybníce Siloe, což se vykládá Poslaný. A on šel a umyl se, i přišel vida." Totiž aby slepý našel rybník, musel už vidět a nikoliv až po umytí v rybníce. Také slovo "Siloe" nemůže být názvem rybníka. Jan zřejmě znal starozákonní proroctví Izaiáše (8, 6), kde stojí psáno: "...pohrdl lid ten vodami **Siloe** tiše tekoucími..." Jenže tato slova proroka zřejmě neznamenají reálnou vodu rybníka, nýbrž "tichou sílu duchovní". V tom smyslu rozumíme tomu slovu i z úst Ježíšových v praslovanštině takto:

S Í L Ě Ě
 sílí - nabývá duchovní sílu,

soudě tak podle stčes. "sílěju-sílěješ-sílěje" (sílím - sílíš - sílí) ve významu "nabývati sílu" a rovněž srch. "síliti" téhož významu.

Další případ uvádí Marek 7, 32 - 35. Ježíš se svými učedníky přišli až k moři galilejskému, tam k němu přivedli hluchoněmého a prosili ho, aby na něj vztáhl ruku. Ježíš své naslíněné prsty vložil do uší a na jazyk hluchoněmého, mocně nabral dech, potom podle zápisu Marka vyslovil: "**EFETA!**" což Marek vykládá "otevři se", protože otevřeny jsou uši a řeč jeho. Jsou to patrně opět dvě slova praslovanská, jimž rozumíme takto:

Ě V Ě T Á !

projev se

tady!

U těch věcí znalých je známo, že za jistých okolností slova vyslovená, nebo dokonce jen myšlená (jak je tomu např. u filipínských šamanů), mají neobyčejnou magickou moc. Proto vznikla v Mojžíšově Genesis představa, že pouhým "slovem" stvořil Hospodin svět. Byly domněnky, že k tomu jsou vhodné pouze kněžské jazyky, jen nikoliv praslovanština. Avšak Ježíš právě tohoto jazyka ke konání zázraků užíval. Divy a zázraky konal jen proto, aby se mu věřilo, ale poukazoval na to, že to není to hlavní a jsou vyšší věci než tyto (asi vývojová cesta lidstva?)

- o -

Nejvýrazněji praslovanská jsou slova Ježíšova, pronesená mocným hlasem, až se to krajinou rozléhalo těsně předtím, než na kříži naposled vydechl. Tuto událost popisuje a vykládá Marek 15, 34 takto:

"A v hodinu devátou zvolal Ježíš hlasem velkým řka: Eloi, Eloi, lama sabachtani - což se vykládá: Bože můj, Bože můj, pročs mne opustil? A někteří okolo stojící pravili: Hle Eliáše volá".

Stejně vykládá tato slova Ježíšova Matouš 27, 46, avšak zcela jinak Lukáš 28, 46: "Otče, v ruce tvé poručím Ducha svého" a takto Jan 19, 30: "Dokonáno jest". Z toho je vidět, že žádný z přítomných včetně evangelistů posledním slovům Ježíšovým nerozuměli, ten jazyk neznali.

Užíval-li Ježíš své mateřské praslovanštiny při okolnostech méně významných, pak tím spíše se v něm ozvala ve chvíli poslední, když se loučil se světem. Jeho plynule vyslovenou větu jen rozdělíme na slova praslovanská ... L A N - A S A B - A K T Á - N Í a rozumíme jim takto:

Ě L Í J Ě L Í J L A N A S A B A K T Á N Í J

Veliký, Veliký, jen přijmi činy naše

ĚlÍj - původně bez obalového "v-", později "vělÍj" či "vělój" (veliký) Totiž pro označení Nejvyššího se užívalo jen jeho přívlastků.

lan - ve slovenčině, dodnes "len" (jen), původně "lan"

asab! - v praslovanštině převládalo "a", stčes. "osob!" a "osobiti si" (přijmout, přivlastnit si)

aktá - množné číslo od "akt" (čin), srv. "aktivní" (činný)

nÍj - ještě ve staročeském hymnu "Hospodine pomiluj ný..." (nás - naše)

Kdyby totiž Ježíš před svou smrtí nařikal, že ho Nejvyšší opustil, tím by celé své učení popřel. Svě umučení předvídal a podstoupil je dobrovolně. Ale že odevzdává své celoživotní dílo a činy všech lidí Nejvyššímu, tím své učení potvrdil a své mučitele odsoudil.

- o -

Z toho všeho je jasné, že Ježíš nepatřil k reformátorům pohanského náboženství, jak se domníval Schüre a jiní. Pohanské chrámové kněžstvo vyhlásilo vůči Neolitikům a jejich praslovanskému jazyku pohanskou klatbu, což vedlo k zavedení

starověkého otrokářského řádu a Praslované se stali bezprávnými otroky. Tuto pohanskou klatbu Ježíš každým slovem vyvrací a ruší, prokletého jazyka Neolitiků užívá dokonce k pojmům nejposvátnějším. Vědecké poznání Neolitiků neodsuzuje, naopak doporučuje a tím neolitickou polovinu lidstva osvobozuje z věčného prokletí. Veškerá privilegia chrámového kněžstva i jeho chrámová tajemství ruší a přiznává práva poníženým poddaným. Proto si za své učedníky vybíral pouze příslušníky nejnižších lidových vrstev, rybáře, řemeslníky, písaře a pod. Jeho učení je tedy hluboce **s o c i á l n í**, pokrokové a moderní. V plné míře je pochopili od počátku právě Praslované, jimž bylo vlastně určeno, kteří svou shovívavostí k nepřítelům a trpělivostí plnili Ježíšovo učení už dávno před ním. Dá se říci, že vystoupení Ježíšovo je vůbec nejvýznamnější událostí celých tisíciletých dějin světa.

Dalo by se očekávat, že po veřejném vystoupení Ježíšově se stanou Slované rovnoprávnými příslušníky společnosti. Avšak k tomu nedošlo, o to se přičinili především světovládní Římané, jak bude podrobněji rozvedeno v článku "Trpký vstup Slovanů do dějin" (str. 304).

JAK JE TO MOŽNÉ?

Přečetli jsme si řadu nejstarších dosud nerozluštěných nápisů, které jsou výběrem z tisíců podobných. Můžeme nebo nemusíme věřit, že jsou slovanské a praslovanské, protože jsme dosud měli za to, že v tak dávné době Slované ještě neexistovali, a když, tak písmo neznali. Jestliže Slované neexistovali, pak nemohli ani psát nápisy.

Jsou-li však ty nápisy opravdu slovanské, pak zůstává celá řada dalších nejasností a otázek, které nebyly nikdy ani položeny a tím méně zodpovězeny. Tou hlavní otázkou je tedy tato:

jak je to všechno možné a jak to, že jsme o tom dosud vůbec nevěděli?

Abychom tomu všemu aspoň trochu porozuměli, musíme znovu projít všemi rozsáhlými poznatky historickými, archeologickými, jazykovými, antropologickými, etnickými ... atd., a v nich hledat záchytné body pro zdůvodnění dávné existence dnešních Slovanů a jich utajení v dějinách.

Na následujících stránkách se o to pokusíme. Budou to ovšem úvahy jen teoretické a hypotetické, na jejichž obecnou platnost si nečiníme nároky.

Objevy ve švýcarských jezerech

K nejvýznamnějším objevům dochází převážně náhodou a tak tomu bylo i při odhalení zemědělské kultury na švýcarských jezerech roku 1854, což k těm epochálním objevům patří. (K. Sklenář: "Objevitelé zlatého věku", str. 163).

Toho roku v důsledku trvalého sucha hladina švýcarských jezer natolik klesla, že se místy obnažilo a vyschlo jejich dno. Z vyschlé části Curyšského jezera si občané blízké osady Obermeilen odváželi tuto úrodnou prst' na své zahrádky. Při kopání naráželi na četné dřevěné kůly do dna kdysi zaražené a vyhrabávali zbytky domácností, které odhazovali. Zásluhou místního učitele J. Aepliho se několik těchto odpadků dostalo do rukou archeologů curyšské Starožitnické společnosti. Tito se tedy pustili do průzkumu jak Curyšského, tak i ostatních švýcarských jezer. Všude nacházeli tisíce pilotů do dna jezer zaražených, na nich místy zbytky dřevěných obydlí nákolních osad a pod nimi ve dně jezer bahnem konzervované předměty i z organických materiálů tohoto druhu:

několik druhů pšenice, ječmen, proso, mák, luštěniny, šlechtěná jablka, konopné a lněné tkaniny, tkalcovské stavy, dřevěné naběračky a lžíce, keramické nádoby, parohové poháry a věšáky, kostěné hřebeny, jehly a šídla z rybích kostí, žebříky, pletené košíky a ošatky, kožené postroje tažného dobytka, krávy, kozy, vepře, psy, zemědělské nářadí od dřevěných přes kamenné a bronzové až k železným atd.

Na tom by ještě nebylo nic tak objevného, tento životní styl je základem obživy celé Evropy a téměř celé zeměkoule. Jenže nálezy švýcarských jezer pocházejí z doby okolo 3000 př. n. l., jsou tedy pět tisíc let staré a o tom se dosud vůbec nevědělo. To už stojí za pozornost a řadí tyto nálezy k nejvýznamnějším objevům celých dějin.

Nálezky švýcarských jezer vedly pak anglického badatele J. Lubbocka k tomu, že ve svém díle Prehistoric times z roku 1865 rozdělil dávno známý pojem "doba kamenná" takto:

1. - **starší doba kamenná** (paleolithicum) - kultura lovecko - sběračská
2. - **mladší doba kamenná** (neolithicum) - kultura zemědělsko - výrobní

Ze švýcarských jezer se pak archeologický průzkum této kultury rozšířil po celém středním zeměpisném pásmu a postupně zjištěno, že tato neolitická zemědělská kultura má svůj počátek někde ve Středním Orientě asi v 10. tisíciletí př. n. l. a odtud se pak rozšířila po celé zeměkouli.

Dodnes však není jasné, jak vznikla. Má se totiž za to, že to byli zase jen paleolitičtí lovci, kteří najednou nabrali rozum, aby zanechali nejistého lovu a začali obdělávat pole. Tak si to aspoň představoval v první polovině 19. století Ch. Darwin a jeho přívrženci před objevy na švýcarských jezerech. Proto také ředitel curyšské společnosti Ferdinand Keller ve své publikaci z roku 1854 "Keltské nákolní stavby na švýcarských jezerech" přisoudil tuto zemědělskou kulturu Keltům, tedy lovcům paleolitickým, kteří se zemědělstvím nikdy nezabývali a jejich svatostánky falických a zvířecích bohů se v nákolních osadách nevyskytly.

Je tomu tak zajisté proto, že o těch skutečných nositelích neolitické zemědělské kultury není v celých dějinách ani nejmenší zmínky, jakoby vůbec nebyli. A to přesto, že po celou dobu starověku i novověku představovali základní velmi početné obyvatelstvo všech zemí skoro po celé zeměkouli.

Právě to představuje dodnes nejrozsáhlejší **bílé místo** v celých dějinách a klade nad touto problematikou velký otazník: kdo byli vlastně tito zemědělci a jaké byli národnosti? Totiž nástupem doby historické v Orientě zmínky o nich úplně zanikají, z čehož vzniká dnes dojem, jakoby někdy okolo 3000 př. n. l. vymřeli a zanikli. Ačkoliv právě tehdy se nejvíce rozmnožili a po celé zeměkouli rozšířili, ovšem jejich ryze zemědělská kultura objevena až roku 1854 ve Švýcarsku.

Na zjištění národnosti etnika neolitického se nyní zaměříme, k tomu si nejdříve rozdělíme smíšenou lidskou společnost na dvě základní etnika, totiž paleolitické a neolitické a o každém pojednáme zvlášť.

Lovecké etnikum paleolitické

Abychom toto etnikum výrazně lovecko - sběračské poznali v jeho původní a nesmíšené podobě, podívejme se do pravěkých jeskyní z doby předneolitické, která předcházela 10 000 př. n. l.

První z těchto jeskyní zvanou Altamira objevil opět čirou náhodou španělský kněz Alonso Sautuola v roce 1879. Vlastně ji objevil jeho pes, doprovázející svého pána na procházce, který se zaběhl do skalní prohlubně, za ním jeho pán, který na stěnách jeskyně spatřil nádherné obrazy pravěkých zvířat. Po zveřejnění této umělecké výzdoby jeskyně byl Sautuola podezříván, že ji sám falzoval, aby vědecký svět oklamal. Bylo totiž k nevíře, že by primitivní lovci byli schopni takového umění (to je ostatně i náš případ praslovanských nápisů).

Leč po smrti Sautuolově byly postupně objeveny další pravěké jeskyně s podobnou obrazovou výzdobou, jako: Lascaux, Combarelles, La Chapelle, Trois Frères, Mas d'Azil, Crô-Magnon... a další i mimo tuto španělsko-francouzskou oblast. Badatelé se pak přišli Sautuolově dceři omluvit.

Na stěnách jeskyní se vyskytují obrazy těchto pravěkých zvířat: mamut - bizon - býk - hřebeč - kanec - jelen - sob - medvěd - had - orel - sup... aj., přičemž přednost mají samci s vyznačenými samčími údý a znaky. K nim patří i kresby coitu lidského páru doprovázené tancem mužů se ztopořenými údý, na podlaze v blátě jeskyní stopy po hromadných sexuálních orgiích okolo plastického totemu v podobě mužského údý.

Mohli bychom se domnívat, že obrazy divokých zvířat ilustrují obživu těchto kmenů a sexuální výjevy jejich zábavu. Jenže stejné obrazy a sochy divokých zvířat i sexuální výjevy okolo totemu v podobě mužského údý najdeme rovněž v pohanských chrámech doby už plně historické jako prvky **posvátných náboženských kultů**. - Takže stejný význam musely mít i v pravěkých jeskyních, původních to chrámech těchto loveckých kmenů. Jako v pravěkých jeskyních zdobily jejich stěny obrazy zvířecích samčích bohů a hromadnými sexuálními orgiemi byl uctíván bůh sexu v podobě mužského údý - tak tomu bylo rovněž v pohanských chrámech celé doby historické. Podívejme se na výzdobu starověkých pohanských chrámů, paláců, trůnů, heraldických a rodových znaků panovnických kruhů: slon - býk - hřebeč - kanec - medvěd - vlk - tygr - lev - šakal - orel - sokol - sup - ibis - brouk - had - drak ... atd. Chybějí jenom ta zvířata, která od doby jeskynní vyhynula. Další rozdíl je jen v tom, že namísto přírodních jeskyní, původních to chrámů loveckých kmenů, jsou zde už výstavné umělé chrámy, postavené staviteli neolitickými, ale i v těch chrámech jsou uctíváni zvířecí a falický bohové a konány sexuální orgie, jako v pravěkých jeskyních.

Co z toho plyne? Jedině asi toto: lovecké kmeny paleolitické nikdy nevyumřely, ani se vývojem nijak nezměnily, naopak žijí mezi námi dodnes, nesouce také dodnes své původní zvyky, kulty a mýty. A to dokonce v dějinách ve vládnoucím postavení. A pokud jejich příslušníci vypadají dnes poněkud jinak, pak to bude asi genetickým smíšením s Neolitiky.

Avšak i u původní populace paleolitické (starší doby kamenné) musíme rozlišovat různé "vývojové" typy v průběhu milionů let. Nejstarší "homo pithecanthropus" (opočlověk) se liší od "homo erectus" (člověk zpřiměný), žijícího před 4 milióny let, ten se dále liší od "homo neandertalis", žijícího před 200 tisíci lety a ten se zase podstatně liší od "homo sapiens" (člověk rozumný) - což je člověk jeskynní s vyspělými náboženskými kulty a mýty z doby asi před 30 000 lety. Právě tito lidé žijí mezi námi dodnes, o nichž je v našem pojednání řeč pod názvem "Kromaňonci", a to vedle "homo sapiens-sapiens" (člověk ještě rozumnější) pod názvem "Neolitik", který žije rovněž dodnes.

- 0 -

Nejvýraznějšími představiteli lovecké a kořistnické kultury starší doby kamenné na evropské půdě byly četné kmeny nazývané společným názvem "Keltové". Tento název pochází zřejmě od "kult" a má snad souvislost s angl. "to kill" (zabít), protože tyto kmeny konaly v rámci svých paleolitických náboženských kultů krvavé lidské oběti.

Keltské lovecké kmeny začaly zřejmě z Afriky pronikat do západní Evropy někdy koncem 3. tisíciletí př. n. l., kdy už téměř celá Evropa byla osídlena a obdělána zemědělci neolitickými. Svou bojovností si keltské kmeny snadno podmaňovaly nebojovné zemědělce a vynutily si od nich nejen zajištěnou obživu, ale i stavbu pevností zvaných "opidum" a svatostáneků, jakož i kamenných a bronzových obrazů svých zvířecích a falických bohů v podobě mužského údý, zvaných "menhiry".

Jenom v quiberonské zátocce západního výběžku francouzské Bretaně okolo obce Carnacu bylo napočítáno 5730 menhirů, na středomořském ostrově Sardinii 11000,

na Korsice 258, na Maltě jsou jich už jen trosky v terénu i v podzemních chrámech, v severních Čechách z doby pobytu keltského kmene Bójů (= bojků - býků) od 4. do 2. století př. n. l. přes 20 menhirů. Jsou různé velikosti a různého uspořádání. V Bretani se řadí do přímých nebo okrouhlých alejí o velikosti od 1 do 22 metrů výšky, tento největší bleskem povalený a rozbitý o váze asi 350 tun byl pryč sem podle druhu kamene dopraven ze vzdálenosti 150 kilometrů.

O účelu menhirů se dodnes vedou jen spory a dohady. Jelikož v Evropě byly stavěny až po zavedení zemědělství, jsou domněnky, že sloužily zemědělcům k určování termínů polních prací, jako sluneční a měsíční kalendář, ukazatelé světových stran a obchodních cest, nebo k astronomického pozorování a jiným vědeckým účelům.

K tomu však český archeolog Karel Sklenář v knize "Za branou minulosti" str. 91 poznamenává:

"Fantastický obraz vykouzlený pomocí moderní astronomie se zdá být přece jen trochu nereálný... Totiž srovnáme-li tvary některých keltských menhirů s podobnými v Africe nebo v Asii, nemůžeme odmítnout ani domněnku, že jde o památky falického kultu".

(podtrhl A. H.)

Nechci se přit s těmi, kteří si vysnili obraz Keltů jako lidí vysoce vzdělaných, vědecky založených a zakladatelů moderní civilizace. Neboť těmi byli naopak domácí neolitické obyvatelé Evropy. Kdežto u loveckých kmenů keltských vrstva kmenových šamanů v roli náčelníků, nazývaných "druidové", nesla kultu a mýty v tradici starší doby kamenné. Jejich hlavním nebeským bohem byl bůh "Slunce", pozemským bohem pak divoký "býk" (proto Bójové - býci) pro svou sexuální potenci a s ním totožný byl bůh sexu v podobě mužského údu. Jemu byly stavěny gigantické pomníky, zvané "men-hiri" - což v keltštině znamená "mužský úd", soudě tak podle ang. "man-" (men - muž) a angl. "hire-ling" (soulož, nevěstka, daň bohům).

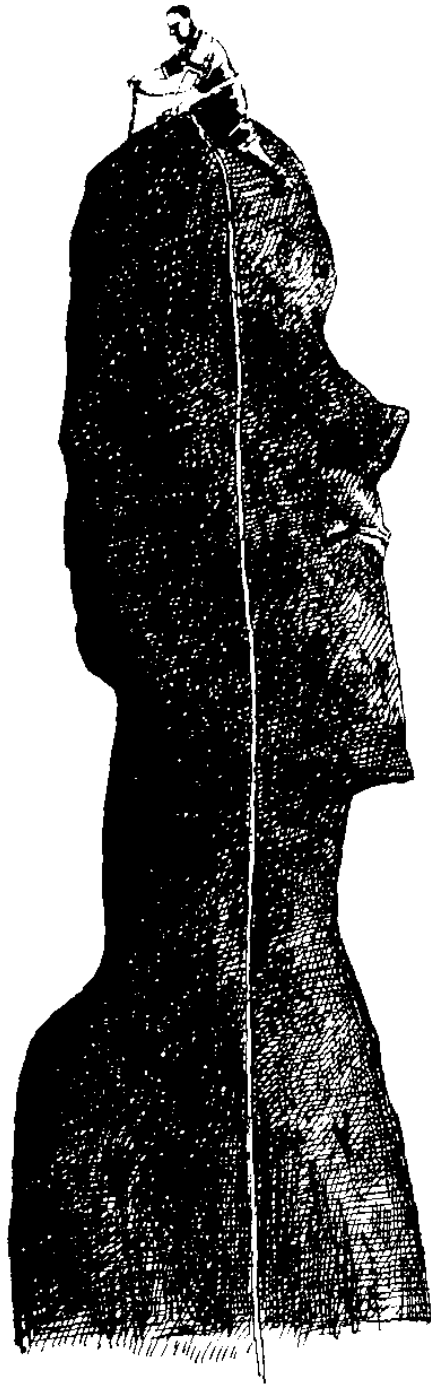
Ale proč tomuto falickému bohu sexu stavěli Keltové a jiné paleolitické kmény po celé zeměkouli takové množství menhirů a tak gigantické velikosti? To dokládá keltský menhir v severním Rakousku poblíž města Eggenburgu. Není to sice monolit, je poskládan z dílčích balvanů a dnes už značně korodovaný, ale přesto zachovává válcovitou podobu mužského údu s nasazenou hlavou v podobě žaludu údu. Vedle něj při zemi stojatými kameny podepřený leží horizontálně velký plochý kámen jako "obětní stůl". Na něm vydlabaná prohlubeň ve tvaru a velikosti ležící lidské menší postavy člověka neolitického. Od krku této ležící postavy vedou vydlabané kanálky pro tekoucí krev podřezané lidské oběti do miskovitého kamene pod stolem. Tuto ještě teplou krev oběti keltští druidové - obětníci pili a část jí věnovali také falickému bohu do miskovité prohlubně pod hlavou menhiru. Podobné kanálky pro tekoucí krev obětí jsou také na obětních stolech uprostřed menhirů na Sardinii, na Korsice, na Maltě i na kvádrovém obětním stole uprostřed keltského obětiště Stonehenge v Anglii a jinde.

Lze se tedy bez rozpaků domnívat, že keltské svatostánky typu Stonehenge i zástupy menhirů nesloužily "vědeckým" a astronomickým účelům, jak mají mnozí dodnes zato, nýbrž popravám evropských Neolitiků jako obětí pohanským bohům v rámci paleolitických kultů. A to proto, že Neolitikové na takové bohy nevěřili a jim neobětováli. Tedy podobně, jak jsme se dočetli výše z tabulek kréto - mykénských č. 5 - 6 - 7, na Slovensku č. 14, v Itálii č. 37 a jinde.

Mrtvá těla obětí házeli keltští druidové do společných chodbových hrobků, zvaných "dol-meny", kde se odhaduje na jeden milión kostér za tisíciletí

nastřádaných. Nebo v krajinách bažinatých, např. v Holandsku je zatlačovali do bažin, kde se nyní nacházejí bahnem konzervované mrtvoły s podřezanými hrdly a propíchanými těly. Při bagrování v tavných dnes už vyschlých bažinách se nacházejí a odhaduje se jich tam na 5000, ve skladištích podzemních chrámů na Maltě asi 15000 naházených lidských koster. V jeskyni "Býčí skály" Moravského krasu ("býčů" podle nalezené bronzové sošky keltského boha "býčka") (bylo nalezeno 5 koster obětovaných jinochů a 35 koster obětí mladých dívek. Tyto lidské oběti konali keltští druidové v Evropě až téměř do změny letopočtu a zákaz přineslo až učení Ježíšovo (o tom blíže pod číslem 108)

Kmeny paleolitické přežívaly ovšem nejen v Evropě pod jménem Keltů, ale i jinde po celé zeměkouli a všude zanechaly megalitické památky zvířecích a falických kultů. Co jiného by mohly být gigantické sochy Velikonočního ostrova se svým válcovitým tělem a hlavou připomínající žalud falu než menhirykeltské? Bylo jich tam napočítáno jednak už stojících či povalených, nebo v sopečném kráteru nedokončených na 800. O jejich velikosti si učiníme představu z přiložené kresby pořízené podle reálné fotografie:

Tyto objekty byly v Tichomoří stavěny až do našeho středověku a v Indočíně jsou stavěny a uctívány dodnes.

U lidí původu paleolitického jsou jejich původní kultury a mýty tak hluboce zakořeněny, že od nich nemohou odvyknout dodnes ani po tisíciletém soužití s všudepřítomným obyvatelstvem neolitickým. Minojští náčelníci na Krétě ve 2. tisíciletí př. Kr., perští velkokrálové ve vládním centru Persepolis aj. se dávali zpodobňovat s tělem boha "býka" s lidskou hlavou, v Egyptě chovali kněží divokého boha býka v chrámě a když zemřel, jeho tělo balzamováno a obřadně pohřbeno jako tělo zemřelého božského faraóna. Sami faraónové se dávali zpodobňovat s tělem lidským, ale s hlavou zvířecích a ptačích bohů. Nejinak tomu bylo u antických Římanů, kteří byli sice už geneticky smíseni s ženami domácích italských Neolitiků, avšak Ježíšovo učení se po dobu 300 let zuřivě bránili. Ale i po přijetí křesťanství počátkem 4. století svým prvním křesťanským kaplím, zvaným "rotundy", dávali přibližnou podobu válcovitého mužského údu se střechou připomínající žalud falu. Ostatně dnešní křesťanský kostel "věž s lodí" není zřejmě nic jiného, než přibližná podoba obou mužských genitalií. Podobně je tomu u islámských minaretů a chrámů s kupulovitou střechou, jak to názorně zachovává např. leningradský minaret s mešitou.

Leč pojďme ke středověkým chrámům gotickým a barokním. Interiéry těchto chrámů očividně napodobují přírodní krasové jeskyně pravěkých loveckých kmenů, v nichž byly konány kultovní obřady dávných kmenových šamanů - náčelníků. To pochopil španělský architekt Antoni Gaudí, jehož moderní projekty chrámů v době evropské secese velmi výrazně připomínají zvenci přírodní skály a uvnitř přírodní pravěké jeskyně loveckých kmenů.

Jak tyto kmeny chápaly běžné přírodní jevy, to se z té doby písemně nemohlo dochovat, neboť v době jeskynní nebylo písmo známo. Dovídáme se to až ze státní mytologie antického Řecka, zaznamenané ztročenými písaři neolitickými. Podle ní každý přírodní jev, od snítka trávy - stromu - studánky, přes řeku - moře - kámen - skálu - horu - sopku - bouři - blesk - světlo - tmu - léto - zimu - zvíře - falus až po Slunce - Měsíc a hvězdy - to všechno byli bohové, anebo věci těmito bohy vytvořené a řízené. Za tyto dary měl člověk tohoto typu povinnost přinášet přírodním bohům dary a oběti. Takových bohů a jim příbuzných dobrých či zlých fenomenů se u řeckého pohanského kněžstva odhaduje na 50 000. Tak tomu bylo rovněž u Etrusků, Keltů, Germánů a jiných kmenů tohoto typu.

Podle této mytologie nebylo člověku dovoleno do přírodních jevů jakkoliv zasahovat, ani je "vědecky" zkoumat. To bylo hodnoceno jako hříšné zasahování do kompetence bohů. U amerických Indiánů platí dodnes, že "co skrývají bohové v zemi, není člověku dovoleno odkrývat". To je třeba mít na paměti proto, že Neolitikové se toho všeho v plné míře dopouštěli a proto byli stíženi pohanskou klatbou, ztročení a z dějin vymazáni jako bezbožní kacíři.

Za to však paleolitští šamani (pozdější pohanští kněží) vyvinuli svými instinkty neobyčejné schopnosti magické a psychotronické, jimiž svým způsobem ovládali gravitaci a konstituci hmoty živé i neživé. Jen tak si vysvětlíme, jak mohli s vynaložením poměrně malé námahy ztročených Neolitiků ze souvislých skal vydolovat, transportovat a svatostánky stavět z obrovských kamenných monolitů až 2000 tun těžkých. Dokázali také pouhýma nemytýma rukama vnikat do útroh lidského těla, tam odstranit nemocí zasaženou tkáň a otvor v břiše pak zahladit bez nejmenší stopy po zásahu, jak to známe z netrikových filmových reportáží o praktikách dnešních filipínských šamanů. Pokud nemáme pro tyto praktiky vědeckého vysvětlení, je nejlépe na takové praktiky n e v ě ř i t.

Co se týče tělesných znaků člověka paleolitického typu, na ně lze soudit z nálezů zachovalých koster v jeskyni Crô-Magnon v porúčí řeky Vezery ve Francii (crotte magnon = jeskyně mágů, kmenových šamanů). Podle nich to byla robustní silná postava o výšce okolo 194 cm, velká mozkovna o obsahu okolo 1620 cm³, prodloužená zádní část mozku, ústící do mohutné míchy, což činilo lebku výrazně "dlouhou" (dolichocefal). Těmito znaky se vyznačovali také původní Germáni a Čechové - Přemyslovci. Naproti tomu tělesné znaky Neolitiků, jak je zjišťujeme u dnešních Slovanů, jsou značně odlišné: menší subtilní postava o výšce u mužů okolo 170 cm, u žen něco přes 160 cm, krátká lebka se zvýšeným čelem a malý ale jinak myslící mozek o obsahu průměrně asi 1350 cm³. Je tedy zřejmé, že to má na svědomí "mutace" genetického kódu.

Podle nálezů ve francouzské jeskyni Crô-Magnon se pro příslušníky tohoto etnika ujal ve vědeckém světě název "**Kromaňonci**".

Tím je vlastně vysvětleno, proč v našem pojednání označujeme tímto názvem příslušníky panovnických kruhů všech zemí a civilizací, bez ohledu na národní jazyky těchto zemí. Ty vznikly později smíšením jazyka kromaňonského s jazykem Neolitiků, což jsou jazyky okruhu "indoevropského".

Neolitická kulturní revoluce

I když ke konci paleolitu vyvinuly paleolitické kmeny vyspělé praktiky magické a kultovní, jejich lovecko - sběračský životní styl byl snad po dobu milionů let stále stejný a k výraznějšímu pokroku nedošlo. Tu najednou někdy v 10. tisíciletí př. n. l. se někde ve Středním Orientě vyskytla skupina lidí, kteří začali uvažovat jinak a zavedli zcela nový životní styl. Někteří badatelé se přiklánějí k názoru, že k tomu došlo už dříve, ale kvůli názornosti zůstaneme u 10. tisíciletí. Tito lidé zavedli celou řadu podstatných změn v chápání a využívání přírody, proto se jejich nástup nazývá dnes "**neolitickou kulturní revolucí**".

Nebyla to ovšem revoluce zpočátku krvavá mezi masami lidí, jak je známe dnes. Z počátku se odehrála pouze v hlavách několika lidí někde v zapadlém horském údolí, takže se o nich v okolním světě vůbec nevědělo. Teprve mnohem později, když se přemnožení Neolitikové rozcházeli po okolí, a střetávali se s loveckými kmeny kromaňonskými, docházelo k vraždění Neolitiků, k vypalování jejich osad a k odvlékání kořisti. Až po řadě tisíciletí kromaňonské kmeny pochopily, že je pro ně výhodnější usadit se mezi zemědělci natrvalo, kmenoví šamani se stávali králi a velkokráli rozlehlých území osídlených zemědělci a tak se v této symbióze rodily první výstavné a bohaté civilizace historické. Tak to zůstalo vlastně dodnes.

Na rozdíl od Kromaňonců, kteří hledali v přírodě jen skryté dobré a zlé temné duchy a bohy, snesli se Neolitikové z nadzemských výšin na pevný povrch Země. V hlavách se jim jakoby "rozsvítilo" a začali vidět viditelný svět ve slunečním světle, v jeho barvách, materiálu, prostoru a ubíhajícím čase.

Už na počátku neolitu přestali uctívat "býka" jako boha, naopak si jej ochočili a stal se plemeníkem dobytka, chovaného později ve chlévě. Rovněž mužský úd přestal být pro ně uctívaným bohem sexu a stal se jen jedním z tělesných orgánů, sloužícím k močení a plazení. Právě tak Slunce ztratilo svou božskou tvář a stalo se jen hmotným žhavým tělesem, vyzařujícím světlo a teplo. Vypozorovali jeho pravidelný pohyb po obloze a z toho odvodili střídání dne s nocí a léta se zimou. Tyto cykly počítali na dny a roky. Spočítali 12 proměn osvětlení Měsíce v průběhu roku, což jim dalo

rozdělení roku na 12 časových měsíců, které se staly termíny pro postup prací na poli a podle toho pojmenovány.

Už od počátku vyzorovali dvoupohlavní množení u rostlin, zvířat a lidí, vyzkoušeli genetické zákonitosti (dodnes záhadné) a to jim umožnilo vyšlechtit přírodní druhy rostlin na užitkové, vedlo k založení zemědělství a ovocnářství, jakož i umělého chovu užitkové dobytka. S tím úzce souvisí celá řada technik při zpracování obilnin na požitaviny, konzervace zeleniny a ovoce na zimu, kvašení ovoce na lihoviny. Vyzkoušeli léčivý účinek některých bylin, což vedlo k vědeckému lékařství a prevenci, namísto kromaňonské magie, sledovány proměny počasí během roku a odtud lidové pranostiky dodnes platné i základ moderní meteorologie.

Zeminy rozlišeny na úrodné a neúrodné, z neúrodných stavěli domy v zimě vyhříváné, pálili keramiku a nepropustné glazury, vápenec pálili na vápno ke zpevnění hliněných staveb, později pálili cihly. Pronikali i do hloubek země, kde odkrývali skryté poklady zlata a stříbra či drahokamů, z rud tavili kovy a slévali užitkové slitiny, bronz, mosaz a později železo, které tvrdili na ocel. Pro potřebu vyššího žáru k těmto procesům destilovali dřevo na dřevěné uhlí s vyšší výhřevností. Dřevo lesů jim sloužilo ke zpevnění hliněných staveb domů a k rozsáhlé výrobě nábytku, strojů tažného dobytka, povozů, nářadí k práci a jiných životních potřeb. Z kmenů stromů dlabali čluny, opatřené později plachtami pro dopravu na moři. Ze zemin vylučovali barviva a vyvinuli průmysl barvírenský, z kůry dubu látky pro činění kůží pěstovaného dobytka na obleky a boty i na stroje tažného dobytka, ze zemin získané soli a chemikálie vedly k rozvoji průmyslu chemického.

S přibývající hustotou obyvatelstva neolitického docházelo ke specializaci na rolníky, keramiky, stavitele, nábytkáře, koláře, kováře, obuvníky, krejčí, tkalce ... a jiné řemeslníky, kteří si zboží navzájem vyměňovali. Tím se zvyšovala odbornost a kvalita výrobků a zaveden obchod s nimi. Získané zkušenosti v různých oborech výzkumu a práce si vynutily vynález **p í s m a**,... což vedlo k obecné vzdělanosti a k rozvoji vědy.

Kromaňonci v rámci svého kultu mrtvých pochovávali pouze kostrově, kdežto Neolitikové ze zkušenosti, že nemoce zemřelých se šíří na živé, své zemřelé zásadně spalovali a popel sypali do tekoucích řek, jak je tomu dodnes v Indii. Tím se stalo, že v celém Orientě není žádných hrobů Neolitiků a nacházeny pouze kostrové hroby Kromaňonců, což je další důvod k domněnce, že byli pouze lovci a žádní Neolitikové. Teprve později v Evropě ukládali Neolitikové popel žehem pohřbených do popelnic, které zakopávali v chráněných "hájích" a odtud "kultura popelnicových polí", patřící Praslovanům (nikoli Germánům!).

Na rozdíl od kromaňonského harémového mnohoženství, udržovaného místy dodnes, zavedli Neolitikové od počátku přísně monogamní rodinu z důvodů genetických a zdravotních, které se staly pak "morálními". To ovšem vládnoucí kromaňonské kruhy prohlašovaly za "hloupost a zaostalost", ale nakonec i to napodobovaly.

Není sporu o tom, že nástup neolitu znamená v každém směru obrovský pokrok. Jenže k zakládání prvních výstavných civilizací docházelo až poté, když se vlády nad Neolitiky ujaly lovecké kmény kromaňonské, které si veškeré hmotné i kulturní bohatství Neolitiků přivlastnily. Proto i dnešní historikové mají neolitickou kulturu za "chudou a zaostalou" a celý pokrok přisuzují vládnoucím Kromaňoncům, kdežto Neolitikové zůstali zcela neznámí a z dějin úplně vypadli.

K neznámé národnosti Neolitiků říká přední český archeolog profesor Jiří Neustupný (Pravěk lidstva, Praha 1964, str. 312) toto:

"Také Čechy a Morava náležely v neolitu k této kulturní oblasti a měly v ní významnou úlohu. Na těchto nejúrodnějších nivách Evropy se usadily zemědělské kmeny žijící pod pláštěm jedné základní vzdělanosti, jejíž stejné hmotné a duchovní zjevy dovoluují usuzovat na velké duchovní společenství... Shody v kultuře jsou jejím nositelům od počátku vrozeny a nemohly být později způsobeny povrchními vlivy jiného prostředí, patřily k základům celé této vzdělanosti... Jejich národní příslušnost a jméno ovšem neznáme a nikdy již nepoznáme!" (podtrhl A. H.).

Ovšem Neustupný ani žádný jiný archeolog netušili, že jednou budou rozlušťeny původní nápisy Neolitiků, které národnost a povahu tohoto etnika prozradí. Asi stovku těchto nejstarších nápisů z doby neolitické jsme si v předešlém pojednání přečetli a z nich jsme zjistili, že oni neznámí Neolitikové byli vlastně národností s **I o v a n s k é**. Právě to mělo zůstat po celé dějiny posvátným a zakázaným "tabú".

Řecká báje o Prométheovi

Tato báje promlouvá symbolickou řečí a její základní myšlenky si zde jen stručněopakujeme:

Lidé dlouho nevěděli, jak užívat ducha, tohoto daru bohyně Pallas Athény. Žili jako děti, chodili jako ve snách a ani nevěděli, jak se střídá den s nocí a léto se zimou.

Tu přišel mezi ně Prométheus, potomek božského rodu Titánů. Naučil lidi přitesávat trámy, pálit cihly, stavět domy, orat pole a zapřahat zvířata do jha. Naučil je sestrojovat povozy, stavět lodě a plachtami ulehčovat práci veslařům. Vedl je do hlubin země za skrytými poklady zlata a stříbra, ukázal jim, jak ze země vytékají pomocí ohně měď a bronz. Naučil je číst a počítat i rozumět přírodě, aby se jim lépe žilo.

Na jedno však Prométheus zapomněl, aby lidé ctili bohy a přinášeli jim oběti. Když to viděl z Olympu bůh bohů Zeus, rozhodl se lidi takto ztrestat: vzal jim o h e ň, aby jedli maso syrové. Kromě toho lstivý posel bohů Hermés poslal krásné pozemské ženě Pandora zlatou skříňku a když ji Pandora otevřela, vyšly z ní na lidi nemoce, bolesti, bída a strasti. Pandora skříňku honem zavřela, ale v ní zůstala uvězněna Naděje.

Nad zuboženými lidmi se Prométheus opět slítoval, z Diova nebeského paláce oheň tajně vzal a v duté holi jej snesl lidem na zem. Také jim poradil, jak mísit hojivé masti na bolesti.

Ale to boha Dia velmi rozhněvalo a přikázal božskému kováři Héfaistovi, aby zrádného Prométhea přikoval těžkými okovy ke skále nad hlubokou propastí na Kavkaze. Tam k němu přilétal velký orel, který mu ostrým zobanem vykloval každý den játra, avšak ta mu v noci stále dorůstala a tak trápení Prométheovo nebralo konce. Až po staletích mu pak odvážný Héraklés pouta rozbil a tak ho osvobodil. Od té doby nosí lidé prsteny na znamení poslušnosti k bohům.

Co chtěl pisatel touto bájí říci? Jen jinými slovy a obrazně říká vlastně totéž, co jsme dnešními slovy vylíčili o etniku neolitickém, zde v osobě božského Titána Prométhea. Upadl u šéfa bohů Dia v nemilost za to, že lidem pomáhal a učil je užívat rozumu. Takto i Neolitikové upadli v nemilost u řeckého pohanského kněžstva z téže příčiny. Je až s podivem, jak si ztročení Neolitikové v antickém Řecku svůj

úděl a kulturní přínos za celá předešlá tisíciletí uvědomovali a jak trpěli pod terorem kromaňonského vládnoucího kněžstva pohanského. Ale přesto chovali Naději, že je jednou nějaký odvážný Héraklés osvobodí.

Kdo byli tito písaři v antickém Řecku, to už snad z celého předešlého pojednání a nápisů je dosti jasné. Byli to Praslované, donucení psát řeckou chrámovou a státní literaturu písmem a jazykem řeckým. Většinou psali pod diktátem kněží, ale měli potřebu vyslovit i své vlastní moudrosti a trápení, to ovšem jen v zašifrovaných symbolech. Už samo jméno Prométheus je odvozeno z řeckého "pro-méthé" ve významu "prokletí - zavržení" a jak byl tento božský Titán od hlavního boha Dia proklet, zavržen a potrestán, tak od pohanského kněžstva i Neolitikové. Totiž za své "světlo poznání", což je v báji symbolizováno jako **o h e ň**.

Této řecké báji o Prométheovi je podobná stará indická báje o návštěvě "bílého vousatého boha", který lidi mnohému naučil a pak vystoupil zpět na nebesa (str. 296).

Zrození Neolitiků

Ze srovnání obou základních etnik je patrné, že se od sebe tělesně i duševně podstatně liší. Tu jsme postaveni před otázku, jak k tomu došlo? V době Darwinově v první polovině minulého století se vyskytly domněnky, že se tak stalo pod vlivem vnějšího přírodního prostředí a výběrem zdatnějších jedinců při páření. Darwin to dokazoval tím, že samci mezi sebou bojují o samice a zdatnější vyhrává. Zapomněl si však všimnout, že tyto boje mají jen vyřadit jedince vadné a nemocné, aby se udržel rod zdravý, ale nikoliv aby vznikl rod nový a dokonalejší. Ostatně rod Neolitiků není zdatnější než rod lovců, naopak je slabší a je pouze jinak myslící. A co se týče vlivu prostředí, to rovněž nesouhlasí, protože lovci žili vedle Neolitiků po celá tisíciletí ve stejném přírodním prostředí a přece se ani o vlas nezměnili.

Nebo že by snad přiletěli na létajících strojích návštěvníci z vesmíru, kteří oplodnili pozemské ženy a změnili tak genetický kód pozemšťanů, jak si to představoval fantasta Däninken? Ale proč bychom měli brát na pomoc nepozemšťany, když se to mohlo odehrát u pozemšťanů samotných? Počátkem našeho století přišel holandský biolog Hugo de Vries s myšlenkou, že u rostlinných a živočišných druhů se čas od času vyskytuje samovolná přírodní **m u t a c e** genové soustavy, která se pak dědí na potomky (Mutační teorie, 1903). Tím se tedy dá vysvětlit vznik nových druhů. Tohoto zpočátku jen teoretického předpokladu se pak chopili genetické američtí (Morgan, Weiss aj.), aby takovou mutaci navodili uměle násilnými zásahy zvenčí. K pokusům jim sloužil rod mušky drosofily s krátkým životním cyklem.

Sice se jim podařilo změnit některé tělesné znaky mušek, jako barvu očí, tvar křídel apod. Ale u dalších opakovaných generacích se získané znaky vrátily k původnímu nemutovaným formám. Ukázalo se, že uměle navozená mutace je "recesivní" (zvratná a nestálá). Je tomu zřejmě podobně, jako u atomů radioaktivních prvků hmoty neživé. Jak zjistili koncem minulého století Becquerel a Skłodowska, atomy nejtěžšího prvku uranu se samovolně a na vnějších vlivech nezávisle rozpadají na atomy jiných lehčích prvků. Tento proces rozpadu byl pak zjištěn i u dalších prvků. Násilnými zásahy zvenčí bylo sice dosaženo i umělé mutace atomů, ale tato se ukázala rovněž jako nestálá.

Leč zůstaňme u původního předpokladu de Vriesova. U živočišného druhu dojde časem k přirozené spontánní mutaci genové soustavy, samotným zráním a vývojem

této buňky, bez nejmenšího vlivu vnějšího prostředí. A jelikož tato změněná soustava je vyvážená a harmonická, dědí se na potomky "dominantně" to znamená, že poněkud převládá nad soustavou nemutovanou. Na lidský rod to dosud aplikováno nebylo, ale není důvodu, proč by se to nemohlo stát právě při zrození nového rodu neolitického.

Představme si to asi takto: u kromaňonského muže (nebo ženy) se najednou přeskupí chromozomy genové buňky do nového seskupení. Takže těmto kromaňonským rodičům se narodí dítě jen málo odlišné od jiných dětí tohoto kmene. Až dítě doroste, nemá jinou možnost, než se pářit s nemutovaným jedincem téhož kmene. To se v této uzavřené od jiných kmenů oddělené endogamní společnosti opakuje z jedné generace na druhou, přitom u potomků mutovaný gen stále převládá jen nepatrně. A to tak dlouho, až se vyštěpí početná populace nových jednotných tělesných i duševních vlastností, které se už dále nemění po celá tisíciletí až dodnes. K tomuto vyštěpení by snad stačilo asi 40 generací, které se vystřídají zhruba za jedno tisíciletí, což by odpovídalo 10. tisíciletí př. n. l.

Takto zrození neolitiční Praslované sice ztratili magickou sílu a bojovnost rodičovského rodu kromaňonského, ale zato získali "selský" rozum, který je přivedl k odlišnému chápání světa a života. Tím se později dostali do prudkých konfliktů s přežívajícími potulnými lovci kromaňonskými. Mnozí Praslované přitom padli, ale to ostatní nezdolalo, naopak nutilo k vlastnímu zdokonalení, neboť všemu životaschopnému se daří za odporu.

Mutovaný gen by se samozřejmě přenášel i na lovecké kmeny, kdyby lovci unášeli ženy Neolitiků, jak to bylo u nich zvykem. Avšak zpočátku k tomu nedocházelo, neboť šamani loveckých kmenů měli ženy neolitické za bezbarvné a "méněcenné", ze svého kultovního hlediska za "dábelské", takže jejich únos svým mužům zakazovali.

Teprve mnohem později, když se kromaňonské kmeny usadily mezi Neolitiky natrvalo jako jejich panstvo, tu pojali orientální velkokrálové úmysl tu méněcenné poddané obyvateľstvo svou královskou krví "zušlechtit" (proto se jim dodnes říká "šlechtici"). Plnili tedy své harémy stovkami neolitických otrokyň, které pilně oplodňovali. Tento orientální zvyk se pak přenesl i do Evropy a jinde po celé zeměkouli a tak docházelo k obecnému zušlechtování méněcenné populace neolitické. Kyjevský kníže Vladimír Veliký původu kromaňonského měl ještě v 10. století prý v každém ze svých sídel stovky a celkem na 800 slovanských dívek k dispozici pro oplodnění. Rovněž u běžné evropské šlechty při povolování sňatku poddaných Slovanů bylo uplatňováno "právo první noci" s nevěstou, aby se množili šlechtici.

Jenže tito šlechtitelé neměli tušení o "dominantní" dědičnosti genu poddaných, která zvrátila jejich úmysl v pravý opak. Totiž potomci tohoto šlechtění v dalších generacích stále více ztráceli agresivnost a bojovnost králů, aby nabírali tělesné i duševní vlastnosti poddaných (menší postavu, světlou pleť, muži plnovous, skromnost a inteligenci).

Ale němečtí nacisté i to obrátili nedávno naruby. Podle nich těmi nositeli nadřazené bílé panské rasy byli prý Germáni (v islandských ságách se sami germánští Vikingové popisují jako mohutné silné postavy, tmavé pleti, černých očí a černých kučeravých vlasů). Proto norimberskými zákony nařídili záchranu "čisté árijské bílé rasy", kterou jim prý pokazili Slované, které pilně zušlechtovali. Výsledky však byly katastrofální, neboť nevědomost a mýtus převládly nad vědou.

Přesto všechno obecné křížení obou ctí přineslo výsledky v tom smyslu, že převážná většina civilizovaného obyvatelstva zeměkoule se postupně přeměňuje z paleolitického na neolitické a tomu říkáme pozvolný "vývoj" lidstva. Některé panovnické rody, považující se za "nadřazené", uzavíraly sňatky jen mezi sebou

navzájem a tak si uchovaly svou povahu relativně původní až dodnes. Tak je tomu ostatně i u Slovanů na zapadlém venkově.

Je-li tomu tak, jak jsme zde krátce naznačili, pak musíme žasnout nad tím, jakými metodami pracuje Příroda? Neznámou duchovní Inteligencí byla rekonstruována jediná mikroskopická genová buňka, která se pak generacemi množila a rozšířila po celé zeměkouli, aby změnila celý povrch planety Země.

Kde se vzal název "Slované"?

Pokusů o etymologické odvození tohoto názvu je tolik různých, kolik badatelů se o to pokoušelo. Kronikář Pulkava ve 14. století od "slovo", Kollár v 19. století od "sláwa" ("Slawmez sláwu slawných Sláwů", ač jako otroci nebyli nikdy slavní). Jiní dokonce z cizích jazyků, od gót. "slawan" (mlčet), od angl. "slow" (pomalý) ... apod. Alexandrijský historik Ptolemaios okolo 200 n. l. jmenuje v Evropě "Suovenoi", tedy vlastně "Slověni - Suověni", ale ani ten název není zdaleka původní.

Všechny uvedené i další varianty vycházejí z pozdějšího zúženého začátku názvu "Slo-" nebo "Sla-", proto nemohou postihnout jeho původní odvození. Texty kréto-mykénských tabulek z doby předhistorické ukazují, že původní praslovanština byla převážně slabičná a půjdeme-li po této linii, pak nás ten název dovede až na počátek neolitu. Zdá se, že cestu k němu nám poskytne rusko - bulharský dnešní název "sěl-jánin" (venkovský rolník), který doplníme pouze o slabiku "lo-" takže zcela původní název mohl znít:

s ě ť o - j á n (čti sjeuoján) - zemědělec

Totíž první složka "sěfo-", dnes "selo-" označuje venkovskou rolnickou usedlost, odvozená od slovesa "sējá" (sít - zasévat), druhotně pak "silo - sídlo". Druhá pak složka "-ján" je zpodstatnělý přechodník "jášč" (začínající - provozující), doložený nápisy č. 13 a 63. Dodnes srch. "jáčati" (začati - činiti), pol. "jać", stčes. "jati" (ujmout se čeho)

To by znamenalo, že zcela původní název v množném čísle "sělojáná" by označoval venkovské zemědělce, kteří nejenže obdělávají pole a zasévání plodin **provozovali**, ale s touto činností už na počátku neolitu vůbec **z a č a l i**! Takže namísto cizího názvu "Neolitikové" bychom je mohli označovat jejich vlastním názvem **s e l o j á n i** a jejich jazyk "selojánštinou". Zní to však velmi nezvykle, proto zůstaneme u Praslovanů.

Stálým užíváním se původní název v průběhu tisíciletí zjednodušil, první složka "sěfo-" vypuštěna, takže z druhé složky "-jáná" vznikl na Krétě a v Řecku ve 2. tisíciletí př. n. l. etnický název "**W Á N Á**", doložený nápisy č. 10 a 13. Tento název se pak udržel po dobu pětiletého tisíciletí, takže Vikingové (viz Islandské ságy) nazývají Slovany "Vanna" ještě ve 13. století, což je až k nevěře. Udržel se dokonce zcela původní název "Seuojáná", který zapisuje bavorský geograf v téže době dosti zkrlesleně "Zeriuana" (Slované). Ve staré etruské Itálii se písaři sami nazývají "Váni", pozdější římstí historikové Plinius a Tacitus "Veneti", taktéž byzantští historikové v 6. století n. l. "Venethi", avšak u Homéra v 8. století př. n. l. čteme (V-) "Enétoi".

Aby se odlišil národnostní název od společenského postavení, užívali italští písaři doby etruské první části původního kompozita "**sěfoj - án**" pro označení otroka formy "**suój**" (náp. č. 38), u balkánských písařů "**zuój**" (č. 39), dodnes pol. "**zwój**" (nevolník - otrok).

Tato první složka původního kompozita zůstala pak ve všech evropských jazycích pro označení otroka natrvalo až dodnes takto: nor. "slav", něm. "Sklawe", angl. "slave", franc. "é-sclave", špaň. "sclavo", ital. "schiavo" (čti skjavo). Anebo ve starších jazycích se vycházelo z praslovánštiny takto: stind. "paria" (párajá = pracovat), řec. "douleos" (od "djeuo" - dílo - práce), lat. "servus" (od "sěrjá - trousit - zasévat), maď. "rab-solga" (od rabóta - sluha) ... apod.

Název Slavjan znamenal všude "otrok", co Slovan to otrok a jiných otroků kromě Slovanů zřejmě nebylo. Tím se zároveň vysvětlí, proč toto zotročené etnikum, ač všude tvořilo základní obyvatelstvo ve velkém množství, z celých dějin úplně vypadlo.

Na evropském kontinentě se časem rozrůznili a aby se navzájem odlišili, sami se nazývali podle obývaných krajín jako "Pomořané - Polabané - Moravané - Korutanci - Horváti (Horalé) - Slatinové (bažináci) - Serbi (rolníci v nížinách)... apod. anebo podle panovnických skupin Bulhaři - Čechové - Poláci (polovci - lovci) - Němci (od řeky Němenu) ... apod. Přesto souhrnný název "Slované" se potajmu udržoval, ale pro klatbu vůči tomuto etniku nebylo dovoleno jej užívat.

Rodiště dávných Slovanů

Poté co nás praslovanské nápisy dovedly na Krétu a do Řecka druhého tisíciletí př. n. l., jazykové prvky praslovanské ještě dále do Orientu, nyní už nebudeme hledat rodiště tohoto etnika ve středověké Evropě. Vodítkem nám mohou být nejstarší a dodnes platné místní názvy ve Středním Orientě, dané snad už na počátku neolitu usedlými zemědělci, kteří krajinu trvale obývali. Některé místní názvy v těch končinách pocházejí jistě od vládnoucích kruhů, ale ty jsou pozdější a odvozené z pohanské mytologie. Kdežto názvy praslovanské jsou věčné a reálné, označují hory skalnaté, lesnaté nebo zasněžené, řeky podle barvy vody nebo praktického užítku ... apod. Tyto názvy dokumentují nejstarší jazyk praslovanský, jak jsme jej poznali z hliněných tabulek krétsko - mykénských (č. 1 až 12).

Je to především název veletoku Ámu-Darjá, který dal neolitickým zemědělcům první obživu a tomuto názvu rozumíme takto:

ÁMU - DARJÁ - první složka starého kompozita ÁMU- je původní přivlastňovací zájmeno ve 3. pádě, čes. "n-ám" a druhá složka -DARJÁ znamená "darující" (srv. dnešní ženské jméno "Dárja" - darující děti). Čili celý původní název ve významu "**Nám - Darující**" asi proto, že tato řeka svými náplavami z pamírských velehor "darovala" těmto prvním zemědělcům úrodu.

Takto jsme název mohli odvodit teprve po rozluštění textů hliněných tabulek Kréty a mykénského Řecka. Dodatečně se mi nyní dostal do rukou časopis Mojmirova říše (roč. 1938, č. 2 - 6, str. 23), kde slavistický badatel ThDr. Fr. Příkryl dochází k témuž závěru. Jen s tím rozdílem, že těmto dávným Slovanům přisuzuje Příkryl pohanství a vede je odtud přímo do Evropy, ale nebylo tomu tak.

Z této ámudarské pravlasti se pak Praslované šířili do světa a poznatek od této řeky získaný je vedl k tomu, že všude nejdříve vyhledávali k osídlení povodí velkých řek a jejich úrodné náplavy. Tak tomu bylo v porůčí "Žluté řeky" v Číně, Hindu a Gangu v Indii, mezopotámských Eufratu a Tigridu, egyptského Nilu, italské Rúmy, pak Rhony, Seiny, Rýna, Dunaje, Labe, Volhy ... atd.

PA-MÍR - kdyby nic jiného, pak tento název označuje přímo "**pravlast**" neolitických Praslovanů. Totiž předpona "PA-" znamená naše "pra-" a kořen názvu -MÍR znamená "svět - domov - vlast" jak je to patrné z ruštiny. Čili název PAMÍR = "pra-vlast", původní domov Praslovanů.

SYR-DARJÁ - název této severnější řeky neznámá ovšem "darující sýr", jak bychom se podle dnešní češtiny mohli domnívat. Slůvko "sir-syr-sur" znamenalo v praslovanštině "nad-navíc" (srv. lat. a franc. "sur" téhož významu) a v tom smyslu je i "sýr" nadproduktem z mléka. Čili název "SYR-DARJÁ" asi od toho, že když se Praslované ze své ámudarské pravlasti hnuli na sever, dávala jim tato řeka úrodu "navíc". Ale hnuli se také na východ do himalájské náhorní roviny, kde zanechali další názvy řek, dnes. "Jarkand-Darjá", "Kašgar-Darjá" ... apod.

HIMÁ-LAJÁ - název těchto velehor je čistě praslovanský. První složka "HIMÁ-" je starý název, čes. "zima" a druhá složka "-LAJÁ" znamená "ležící-prodlévající", čili celý název "zima trvající - prodlévající" a tím se právě tyto nejvyšší velehory zeměkoule vyznačují. Název "himá" se starou předponou "h-" do ind. "hima" (zima - sníh), odvozeno od slovesa "ímajá" (ujímat - ubírat), protože v tomto období příroda ubírá světla - tepla - potravu, později v Evropě satemováno na bul. "z-íma" a čes. "zima". Druhá složka "-LAJÁ" zanechala u nás četné místní názvy jako "Lyso-láje, Viso-láje, Vizá-laje" ... apod. kde naši dávní předkové už v neolitu trvale "prodlévají". Slovesný starý přechodník "lájéc" (prodlévající) je též doložen náp. č. 50.

DUBIA - dodnes platný název hlubokého himalájského údolí, od praslovanského "**dúbjá**" (hlubina), dodnes srch. "dúbiti" (hloubiti) a strom "dub", z jehož dřeva se hloubily lodě a nádoby, čes. "dubina" (údolí).

LADAK - věčně zaledněná himalájská hora, od praslov. "lád", srch. "lád" (led), srch. "ládán" ("ledový") čes. "leden", první ledový měsíc v roce.
... atd.

Tyto a další názvy zřejmě dokumentují někdejší Praslovany.

Populační exploze

Ač lovecké kmeny žily na Zemi po dobu snad milionů let, nedocházelo u nich k přemnožení. Ženy byly společné, oplodnění náhodné, děti často obětovány bohům a kmeny se navzájem vybíjely při hájení loviště. Zcela jinak tomu bylo u neolitických Praslovanů. Potřeba pracovních sil v zemědělství a řemeslech si vynutila mnoho dětí v rodinách, většinou okolo deseti, rozených plánovitě, neboť o obživu nebyla nouze. Tím ovšem v řadě následných generací počet obyvatel obrovsky narůstá, dochází k přelidnění osídlené krajiny, které půda už neuživí. Takže přibývající mladé generace byly nuceny hledat si obživu v jiné krajině v okolí. K tomu přispěly lovecké kmeny kromaňonské, které mezi zemědělce vznikaly, loupily a vraždily, před nimi zemědělci prchali co nejdále od napadené lokality. To pak urychlilo rozptýl v podstatě usedlých a nestěhovavých Neolitiků po celé zeměkouli.

Byly domněnky, že lovci přecházeli postupně na zemědělství. Avšak v tom jim bránily jejich mytologické přesvědčení a měly k němu hluboký odpor. Jak píše Tacitus o Germánech: "Proč by si obživu prací dobývali, když mečem a krví ji získali snadněji?". Takže zemědělství a vše co k němu patří, zůstalo po všechny věky výhradně v rukou k tomu zrozených Praslovanů, případně genetických míšenců s nimi.

Kdekoliv se neolitické Praslovany na zeměkouli vyskytli, všude nesli s sebou stejnou hmotnou i duchovní kulturu. Pěstovali stejné plodiny a dobytek, užívali stejných motyk, pluhů, drtidel, přeslenů, pecí na pálení vápna a keramiky, stavěli stejné rodinné domky s hospodářským zařízením, všude užívali svého jazyka a písma. To všechno jakoby byli vyškoleni ve společné škole.

Tou jejich rodnou školou byla zřejmě jejich ámudarská pravlast, kde žili zpočátku po dobu asi jednoho tisíciletí jako jedna velká rodina. Tam si osvojili veškeré pracovní postupy jakož i svůj specifický indoevropský jazyk a písmo, které si pak s sebou nesli, kamkoliv na zeměkouli vkročili.

Právě podle těchto prvků je všude neomylně poznáme, i když o nich dějiny té krajiny mlčí.

Kromě hmotných a jazykových prvků v neposlední řadě jsou to též znaky antropologické: menší postava, světlejší pleť, modré oči, u mužů plnovous, které se i po genetickém smíšení s domorodci vyskytují, ale především praktické uvažování.

Čína - Jak už výše řečeno, první masovější migrace neolitických Praslovanů z jejich ámudarské pravlasti směřovala směrem východním do úrodných povodí řek čínských, kde je neolit doložen už v 9. tisíciletí př. n. l. Zde se v průběhu pěti tisíciletí natolik rozmnožili, že celá Čína byla praslovanská. Jenže tato vybudovaná a zásobená země přilákala ze střední Asie lovecké kmeny, aby se ve 4. tisíciletí př. n. l. jejich šamani stali čínskými císaři. Pod jejich vlivem byli domáci Praslovany zotročeni, jazykově odnárodněni a jejich kultura značně zdeformována. Přesto v jednoslabičných slovech čínských vytušíme slovní kořeny praslovanské takto:

z praslov. "kunika" (sestava - písmo) do čín. "king" (písmo - kniha), z praslov. "járam" přes "jarmo" do čín. "ja'mo" (čínština nemá "r"), z praslov. "tjemje" (témě - půda) do čín. "thján" (pole), z praslov. "patok" (potok - řeka) do čín. "pa - to - ka" (říční údolí), ale i to zredukováno na poslední slabiku "-ka" a dnes "cha" (řeka) ... apod. Samotné praslovanské slabičné písmo ztratilo zvukové hodnoty a stalo se pouze obrázkovým a ideografickým (viz na str. 67).

Výrazně zemědělský životní styl venkovského lidu zůstal v Číně dodnes, stejně jako lidové zvyky v průběhu roku: slavení zimního slunovratu ve formě Vánoc, jarní rovnodennosti Velikonocemi včetně malovaných vajec jako symbolů plodnosti. Je až neuvěřitelné, jak jsou tyto čínské kraslice k nerozeznání podobné kraslicím moravským svou barevností a stylizovanými ornamenty. Pak jsou to stejné zemědělské nástroje a praktiky, rodinné domky, kovolictví a řemesla, plachetní lodě, přísné rodinné vztahy, podzimní pouštění blánových a potom papírových draků ... atd.

Praslovanský zvyk mnoho dětí v rodinách u venkovského lidu trvá v Číně dodnes, což za těch 11.000 let od neolitu je příčinou přelidnění země. Takže přes časté živelní pohromy, hladomory a genocidy ze strany císařů má dnes Čína okolo půldruhé miliardy obyvatel a představuje téměř polovinu obyvatel zeměkoule.

Střední Asie - ačkoliv v infiltraci neolitických Praslovanů z ámudarské pravlasti směrem na západ byla zábranou sousední poušť Kara - Kum a jiné, Přesto se řídce i do střední Asie dostali a zanechali tam své jazykové prvky zvané "nostratické", jak dokládá "Slovar nostratických jazyků" od autorů Iljič - Svityč, tedy prvky příbuzné se slovanskými. Nejvýraznější ovšem v sousedství Číny v literatuře "tocharské" donedávna živé.

Ze samotné Číny pod tlakem císařů přechali Praslované směrem východním do Koreje, Vietnamu a Indočíny, kde se dodnes udrželo jejich slabičné písmo a četné jazykové prvky i praslovanský sociální světonázor. Například korejská pohádka "Dívka Voňavý - vlas" se svým sociálním obsahem proti zvlí panstva od moravských lidových pohádek neliší.

Japonsko - Nástup neolitu je zde od Číny sice o něco pozdější a musel probíhat už před terorem čínských císařů. Také vláda kromaňonské samurajské šlechty je zde pozdější, proto se zde praslovanský živel uchoval dodnes výrazněji než v Číně. Jinak společenské poměry podobné jako v Číně: přelidnění, laciné pracovní síly, vánoční a velikonoční zvyky, rodinné vztahy, venkovské zemědělství dnes stejné jako u evropských Slovanů, vyspělá věda a technika.

Nedávno se vrátili z Japonska čeští technici a umělci, kteří vyprávějí, že poznali v japonštině mnohá slova slovanská. Například jap. "haj" ("ano" - od praslov. slovesa "hájá" - obhajovat - souhlasit), jako dodnes ve slovenčině "hej" téhož významu. Dále jap. "mama" (naše "mama - maminka), jap. "ču!" (dej pozor!) jako pol. "czuj!" téhož významu, jap. "ano - ne?" (je to tak nebo ne?), jap. "čo - to - mate?" (co si přejete, ale i co - to počkejte) ... atd.

Vrcholem všeho je japonská lidová píseň. Výtvarník Ivan Popovič při své výstavě v Tokiu bydlel v soukromí u japonské rodiny. V den jeho narozenin mu zazpívali starou japonskou lidovou píseň a oslavenec měl dojem, že zpívají "Horela lipka horela, pod ní má milá seděla - hej - teče voda zhora, čistá je jako já, točí se dokola okolo javora". Ta japonská píseň má totiž naprosto stejnou melodii a stejný rytmus, dokonce i to "hej-" mezi strofami tam je a má i stejný obsah. Začíná slovy japonskými "Ó jaki maši mi dori ..." (Ó jaký plamen můj strom ...).

Vysvětlení by bylo snadné: nějaký Japonec donesl tu píseň z návštěvy u nás do Japonska, jejich napodobivost je známá. Jenže v japonštině se vyskytují slova a názvy neobyčejně archaické praslovanštiny, které v evropské slovanštině už dávno vymizely. Například jap. "dori" (strom) z praslov. "dorěwo - dřěwo" (strom), nebo název obchodního mrakodrapu v Tokiu "A L P A N", nápis psaný vedle japonského i latinkou. Ten název je v plném znění doložen nápisy č. 57 a 58 ve významu "lampa - lucerna - svícen" a její obrázek posloužil k akrofonickému odvození hlásky "a-" slabičného písma kréto-mykěnského z 2. tisíciletí př. n. l. (str. - 19).

Takových příkladů bude v japonštině více, ale nehodláme se zabývat pouze japonštinou.

Tichomoří - Neolitictí Praslované se nedali odradit ani velkým Tichým oceánem, k tomu měli vlastní vynález, čluny opatřené plachtami, jak to dokládá řecká báje o Prométheovi (str. 288). Už v 7. tisíciletí př. n. l. jsou doloženi na Havajských ostrovech, později ve 4. tisíciletí na Velikonočním ostrově, tam doloženi "lapitskou" keramikou a slabičným písmem i skromným zemědělstvím. Potom se dostali až na Novou Guineu a do Austrálie, kde zanechali bumerang a po genetickém smíšení u tamních mužů plnovous.

Na Velikonočním ostrově, skalnatém a neúrodném sice zanikli a zůstalo po nich jen slabičné písmo. Původně bylo psáno na palmové listy, ale že promlouvalo lidskou řečí, domorodci okopírovali listy i s písmem do dřevěných tabulek, uchovaných dodnes. Tyto tabulky nazývají "kohau rongo-rongo" (dřevo mluví-mluví), užívají jich pouze k magickým obřadům, ale číst se je nenaučili. Ani jedno slovo textů nedokážou vyložit.

Písmo rongo-rongo nebylo dosud rozluštěno, avšak jeho znaky jsou podobné znakům keramického disku z krétského paláce Faistos ze 3. tisíciletí př. n. l. Text tohoto disku se po mnoha marných pokusech, jak se zdá, přece podařilo nakonec rozšifrovat sovětskému amatérskému luštiteli ing. Gennadii Griněviči, který o tom píše v moskevském časopise Sputnik (1986, č. 6). Autor prohlašuje text disku za "praslovanský" a je pochopitelné, že profesionální vědci se mu vysmáli.

Griněvič sice neuvádí v článku výklad celého textu disku, pouze slovo "r i s i - č ě", což považuje mylně za "Rusové". Avšak toto jediné slovo nám stačí, že text je opravdu praslovanský. To slovo znamená "p í s a ř í", jak je doloženo tabulkou č. 12 "ópiké wi-risáu" (tabulku napsal).

Je-li tedy toto napůl ještě obrázkové písmo disku z Faistu velmi podobné písmu rongo-rongo Velikonočního ostrova, pak i toto bude zřejmě rovněž praslovanské. Jen to čeká na definitivní rozluštění.

Stará Amerika - Na americkém kontinentě nastupuje neolit mnohem později, ale má s Orientem souvislost. Neolitické prvky jsou zde příbuzné s havajskými a z toho lze soudit, že Neolitické přípluli na svých plachetnicích z havajských ostrovů k americkým břehům mexickým někdy v první polovině 2. tisíciletí př. n. l. Protože pod vládou tamních kromaňonských šamanů - náčelníků jim stavějí Neolitické výstavné paláce a města Mayů a Aztéků už od poloviny 2. tisíciletí př. n. l. Kdežto na pobřeží Jižní Ameriky v místech Peru přípluli Neolitické z tichomořských ostrovů zřejmě později.

Příchod Neolitiků na americkou pevninu je dokumentován starou indianskou bájí o příchodu "bílého vousatého boha", který je mnohému naučil a potom vystoupil zpět na nebesa. Tato báje je jako vejce vejci podobná řecké lidové báji o Prométheovi (str. 288). Dnes ovšem víme, že to byli obyčejní bílí vousatí Praslované, kteří nevystoupili na nebesa, ale naopak tamními šamany zotročeni a jedinci často bohům krvavě obětováni, jako od Keltů v Evropě. Obětováni tak, že jim za živa dýkou vyříznuto a bohům obětováno jejich "hříšné" srdce, jak to ukazují původní kresby. Mrtvá těla naházena do obětní studny, kde jsou nacházeny kostry.

V místech Mexika zavedli Neolitické zemědělství z místních rostlin, především kukuřice, brambor a jiných hlíz, dýní, tabáku, zeleniny a ovoce. Domestikovali zdejší lamy, z jejichž vlny tkali látky. Pálili keramiku, tavili kovy, těžili zlato, stavěli rodinné domky se šachorovou krytinou, stavěli šachorové čluny dodnes užívané, zavedli slabičné písmo podobné orientálnímu. Všechny tyto prvky jsou na mexickém venkově v užívání dodnes a barevné ornamenty na keramice a tkaninách jsou podobné lidovým slovanským, podobné jsou i lidové kroje. Mezi Mexičany se vyskytují typy světlejší pleti, s modrými očima a plnovousem u mužů, zjištěné už španělskými dobyvateli v 16. století, takže nejde o příměsí až z moderní doby. Vlastní domorodci jsou typu mongoloidního až negroidního a podle českého antropologa Růžičky tam přitáhli z východní Asie přes zamrzlou Beringovu úžinu asi před 30.000 lety. Růžička ovšem nerozlišil etnikum paeolitické od neolitického a považoval lidstvo za jednotné.

Pro tamní šamany - náčelníky Maye (mágy), Aztéky a Inky (vtělené bohy) byli Neolitikové nuceni stavět rozsáhlé vládní areály, chrámy a kláštery na horách až 4000 metrů vysokých a tam jim vynášet z úrodných údolí potravu a spotřební zboží. Aby stačila úroda, budovali zavlažovací systémy. Za to všechno byli bití a ponižováni, bohům obětováni. Ve španělských dobytých viděli své osvoboditele, ale dočkali se pravého opaku; totálního vyvražďování a genocidy ve jménu "křesťanství". Časem po genetickém smíšení s domorodci s nimi splynuli a zanikli. Přesto však ve starých indiánských jazycích zanechali četné slovní kořeny své praslovanštiny, jichž tam sovětský badatel Alex. Gorbovský napočítal na jeden tisíc a nazývá je "sanskrtskými" (viz "Doba 3. tisíciletí", Praha 1985).

Z toho všeho je patrné, že to byli neolitičtí Praslované, kteří už asi 3000 let před Kolumbem a Vikingy nejenže Ameriku "objevili", ale tam v postavení otroků položili základy starých amerických civilizací. Ale že to bylo na opačné straně zeměkoule, nevědělo se o tom.

- 0 -

Do výše jmenovaných končin na opačné straně zeměkoule pronikali neolitičtí Praslované jen ojediněle a v menších skupinách, které se vešly na čluny. Sice tam zanesli prvky své hmotné a racionální kultury včetně písma a jazyka, ale po smíšení s domorodci celkem zanikli. Výrazněji a ve větší míře se jejich přínos uplatnil v oblasti Starého světa, zvané "indo-evropské", tedy od Indie po Evropu.

Indie - V šíření neolittických Praslovanů z jejich ámudarské pravlasti směrem jižním byly překážkou vysoké hory, takže do Indie pronikli přes horské průsmyky a údolím řeky Kabulu o něco později, než do Číny. Avšak už v 8. tisíciletí jsou zjištěni v úrodném povodí řeky Hindu v severní Indii. Právě ona hradba vysokých hor byla zřejmě příčinou, že o nich středoasijské lovecké kmény nevěděly a Praslované se v Indii mohli množit a svobodně svou kulturu rozvíjet po dobu asi 5000 let. Za tu dobu téměř celý indický subkontinent osídli v úrodných krajinách a svůj praslovanský živel zakořenili. Takže když tam kněžské árijské kmény z Asie teprve okolo 2000 př. n. l. vnikly, už se jim nepodařilo praslovanský živel docela vymýt, jen jej poněkud zdeformovaly.

Asijská Kromaňonci zvaní "ÁRJOVÉ" (ár = kněz) nasadili vládu svého kněžstva pohanského. Domácí Neolitiky si podmanili a učinili z nich bezprávné otroky zvané "paria" (praslov. "párjá" = pracovat). Od nich si v povodí řeky Hindu vynutili postavení dvou vládních měst a do nich odevzdávání daní v naturálních. Od toho nesou tato města praslovanská jména "MOHEN-DŽO-DÁRO" (mocným co darováno) a druhé město rovněž praslovanského jména "HÁRA-PPA" (pra-hára, pra-hromadění). Výběrčím daní museli domácí písaři vyrábět razítka neboli "pečetidla", jimiž tito potvrdzovali příjem daní a jichž se v troskách těchto měst nachází velké množství. Čili stejný systém, jako v téže době v Sumeru, Egyptě, na Krétě a v Řecku. Znaky těchto pečetidel jsou vzdáleně příbuzné znakům disku z Faistu i znakům písma rongo-rongo Velikonočního ostrova. Tomuto útlaku se domácí Praslované jednou vzbouřili a obě města kořistníkům zbořili, jejich obyvatele pobili.

Přišly však další árijské kmény, početnější a silnější. Pro ně byli domácí stavitelé nuceni stavět velkolepé chrámy a paláce a poddaní je zásobovat bohatstvím. Zruční domácí písaři se pak stávali profesionálními písaři chrámovými, kde na přání kněžstva spisovali náboženské spisy sanskrtské a védské. Jak už jsme si ověřili v

jiných civilizacích, pohanští kněží nechápali zvukové písmo, takže písaři měli příležitost vkládat do těchto spisů své vlastní chápání věcí duchovních v pojetí filosofickém, které je blíže příbuzné učení Ježíšově (viz článek "Rodný jazyk Ježíšův", č. 108, str. 273).

Písaři však vkládali do chrámových spisů nejen svou vlastní filosofii, odlišnou od falických a sexuálních kultů Ářjů, ale také převážnou část své praslovanštiny, jen poněkud doplněné pohanskými pojmy árijskými. Dokonce i jména pohanských bohů a jiných pojmů jsou odvozena z praslovanštiny písařů takto: ohnivý bůh **AGNI** (ahniě - ohně), dárce života bůh **ŠÍVA** (živáji - živý), jehož mužský úd je v indických chrámech uctíván dodnes, bůh magie **GÁDÍ** (hadí síla v páteři), bůh obrody **VIŠNU** (praslov. "vesna" - jaro), bohyně moudrosti **KALÍ** (kaliti - tvrditi), pán tvorstva **BRAHMA** (od praslov. "prána" - síla, záření těla "aura" (zora - záře)... atd. Rovněž náboženské sekty indické mají názvy praslovanské **UPÁNIŠADÁ** (U pánů sedá), náboženský spis **BHAGAVAT GÍTA** (bohová moudrost), kde slovo "gítá" souvisí se srch. "hítar" a čes. "chytřý" (moudrý). Též jméno "Budha" (buditel) je odvozeno z praslov. "budjejá" (budit - probouzet).

Na indickém zemědělském venkově se mluví starou slovanštinou dodnes, jak ukazuje tato indická věta: **"Džo pije máre, džo napije bi máre"**, stpol. "Kto pije marie, kto nie pije biso marie" (Kdo pije mře, kdo nepije též mře). Totiž indické "džo" pochází z praslov. "ščo" (co - kdo). Indické číslovky platí od sanskrutu dodnes a zní takto: eka - dúva - tíri - čatúr - panča - šáš - satam - ašva - nava - dáša ... atd., jsou jen starou formou dnešních všeslovanských. Pak běžné profánní názvy jako ind. "pavitra" (naše povidla), ind. "Šibira" (naše Sibiř) ve významu vlastně "sever", odkud odvozují venkovští Indové svůj původ, tedy od severně ležící pravlasti ámudarské. Je to i název velehor **HIMÁ-LAJE**, kde ind. "híma" je původní formou dnešního všeslovanského "zima". Dále jsou to místní názvy jako např. ind. "DÍLÍ" (u nás polní trat "Díly" u každé obce) ... aj.

Jak si vysvětlit tuto blízkou příbuznost indičtiny s evropskou slovanštinou? Řekli bychom, že jazyk se neššíř povětřím jak nakažlivá nemoc ani nepřeskakuje tisíciletí, ale jej roznášejí živi lidé (viz článek "Hledá se indoevropský prajazyk", str. 300).

Střední Orient - šíření Neolitiků nebylo zajisté souvislé jako pochod bojového šiku, spíš to byla volná infiltrace rodin či skupin rodin různými směry současně.

Šnad současně s průnikem do Indie postupovali Praslované z ámudarské pravlasti povodím řeky Heri - rud (hára - rud = zásoba kovových rud) do Afganistánu a Iránu. Časem se rozmnožili a zabydleli celé tyto krajiny až do severní Mezopotamie, kde zakládají neolitickou osadu Džarmo (Jařmo?) už okolo 6800 př. n. l. Zde našli neolitické Praslované neobyčejně úrodné náplavy veletoků Eufratu a Tigridu a když v průběhu více jak tří tisíciletí zabydleli a obdělali celou Mezopotamii, přepadli je tatarští Sumerové, kteří si zde vytvořili nad nimi své panství. Sám název "Mezo - potamie" je původu praslovanského a znamená "mezi - potoč" (meziřící).

V iránských jazycích zanechali Praslované "satemové" jazykové prvky (irán. "satem" = sáto-sto, viz u nápisu č. 7), četné místní názvy a praslovanská slova: irán. "čaj" (čaj), "uší" (ucho), "čaša" (číše), "dživa" (živý), "budjate" (budíte), "kata" (chata), "mazga" (mozek), "vazaiti" (voziti) ... atd.

V 70. letech našeho století přilákala tato afgánsko - iránská oblast archeology italské, sovětské a západoněmecké, kteří zde odhalili nejstarší neolitické památky. Referuje o tom italský archeolog Maurizio Tosi v publikaci "Věda a lidstvo"

(Horizont Praha 1987. str. 57). A sice v tom smyslu, že na dávných základech venkovské výroby Neolitiků zde od 4. tisíciletí zřídily cizí dobytelské kmeny městské aglomerace a vykořisťovaly neolitický venkov. Byly zde nalezeny nádherné šperky ze zlata a drahokamů, luxusní vybavení panstva, rovněž **kruhová zrcadla s držadlem**, téměř stejná, jaké pak italští Praslované vyráběli pro Etrusky (viz nápisy č. 71 - 75). Tím Tosi potvrzuje to, co je předmětem i našeho pojednání.

Přelidnění Mezopotamie už před vpádem Sumerů způsobilo další infiltraci neolitických Praslovanů do Malé Asie a podél pobřeží východního Středomoří do Palestiny, kde založili neolitickou osadu nedávno objevenou u Jericha a dále do úrodného povodí Nilu v Egyptě už v 6. tisíciletí př. n. l. Postupují však dále jednak po severoafrickém pobřeží do Alžírka, kde jsou doloženi v 5. tisíciletí, ale současně přes Jordánsko do Arábie a přes Etiopii podél východoafrického pobřeží do střední až jižní Afriky. Zde všude v zavlažovaných krajinách zakládají zemědělství, chov dobytka, tkalcovství, tavení kovů, udržované tam dodnes. ale také staví pevnosti pro africké krále, což je považováno za kulturu africkou.

V Malé Asii je přepadli tatarští Chetitě až počátkem 2. tisíciletí př. n. l., pro něž psali Praslované klínovým písmem vyvinutým v Sumerii chetitskou literaturu. V této chetitské literatuře našel český orientalista Bedřich Hrozný jazykové prvky praslovanštiny, jako např. "dalu-gašti" (dlouhost - délka), "vįjana" (víno, viz náp. č. 20) ... apod. Odtud domněnka, že Chetitě byli prvními "Indoevropany", ale byli to Tataři.

Evropa - tento kontinent nás zajímá pochopitelně nejvíce. Z Malé Asie měli neolitici Praslované jen skok na velký ostrov Atlantis (později Lémnos) v Egejském moři, vulkanickým teplem ohříván a velmi úrodný (o tom blíže za nápisem č. 29). Ale už okolo roku 6100 př. n. l. zakládají na Balkáně osadu **Sesklo** a to byl jejich první záchytný bod na evropské půdě. Následovalo osídlení celého Balkánu, ještě koncem 6. tisíciletí př. n. l. jsou už v Itálii, potom v jižní Francii a Španělsku, všude se množili, pole obdělávali a položili základy budoucím civilizacím.

Doba 5. tisíciletí př. n. l. - je pro nás zvlášť důležitá. Totiž v té době dožívala poslední doba ledová, teplý Golský proud ohřívá severní a střední Evropu a učinil ji obyvatelnou. Především nížinná údolní evropských řek, i když místy ještě bažinatá, byla velmi úrodná, právě do nich se neolitici Praslované z jižní Evropy stěhovali a množili se, aby ve 3. tisíciletí př. n. l. byli už rozsídleni téměř po celé Evropě včetně Británie a Skandinávie. Od té doby obývají a obdělávají evropský kontinent, aby se z nich teprve ve středověku stali historičtí **Slované**.

Všimněme si, že nejdříve se Neolitikové rozšířili téměř po celé zeměkouli a teprve potom na základech jimi vybudovaných vznikaly pod vládou loveckých kmenů kromaňonských výstavné historické místní civilizace. Čtenáři napadne zajisté námitka, jak je možné, že některé země obývali Praslované v velkém počtu po dobu pěti tisíciletí, (jako například Čínu a Indii), jiné země po dobu čtyř nebo tří tisíciletí, ale přesto tam vlastní říši ani výstavnou civilizaci nevytvořili. Spočívá to zajisté v jejich přírodou dané povaze, skromné a nevybojně, namísto výboji a válkám se věnovali práci a přemýšlení, k vládnutí neměli schopnosti. Tím spíše je pak ovládli bojovní Kromaňonci, aby si z nich učinili své živitele, služebníky a otroky. To se ovšem stalo až v pozdější fázi, kdežto na počátku je lovci jen jednorázově napadali a po světě rozháněli.

Jakkoliv jsme se prve mohli domnívat, že se Slované zrodili a zformovali až v 5 - 6. století v Evropě, teprve rozluštné nejstarší praslovanské nápisy nás dovedly

k závěru, že teprve až prošli téměř celou zeměkouli, Evropa se stala jejich domovem až docela naposled. Avšak i v Evropě po humánním poselství Ježíšově to trvalo dalších dva tisíce let, než byl teprve ve 20. století uznán za právoplatné občany společnosti (o tom viz dále).

Hledá se "indoevropský" prajazyk

Italský kupec Filippo Sassetti cestoval v roce 1497 po Indii a tam ke svému překvapení zjistil, že v Indii se vyskytují slova podobná italským a mají stejný význam. Tohoto poznatku se o 300 let později ujali jazykovědci němečtí (Franz Bopp 1816 aj.), kteří srovnávali jazyky od Indie po Evropu a hledali v nich příbuznosti.

Společný původ byl zjištěn i u takových slov, která znějí v různých jazycích poněkud odlišně. V jedné jazykové větvi převládají hrdelnice "k - g - h - ch" a ta nazvána "kentum" (podle lat. "centum", čti kentum = 100), kdežto u druhé větve na těchže místech slov jsou sykavky "c - s - z - č - š - ž - šč" a ta nazvána "satem" (podle irán. "satem" = 100). Kromě toho jsou i jiné hláskové a mluvnické odlišnosti.

Hrdelní výslovnost kentum náleží národům vládnoucím a z toho usouzeno, že právě tato větev je ta původní indoevropská. K národům vládnoucím patřili i Germáni se svou hrdelní výslovností, z čehož došli němečtí lingvisté k závěru, že oním původním prajazykem byla právě "indo-germánština" (H. Hirt: "Indogermanen", 1905). Tato indogermánská teorie se na vysokých školách německých a rakouských učí dodnes. Do této velké rodiny indogermánských jazyků zpočátku vůbec nezařadili slovanštinu, prohlášující ji za druhotně odvozenou z germánštiny a cizími neindogermánskými prvky pokaženou. Vzali slovanštinu na milost až později.

Na zeměkouli se odhaduje na 6000 různých jazyků, přičemž většina z nich obsahuje větší či menší počet slovních kořenů typu indoevropského. Asi polovina lidstva celé zeměkoule užívá prvků společného prajazyka. Kdyby tento prajazyk měli po světě roznášet Germáni, nebo Keltové, nebo Římané, pak by museli kdysi ovládat celou zeměkouli, ale víme, že neovládali. Navíc jsou zde měřítka časová. Například latina se utvářela pod vlivem domácích Italiků až ve 3. století př. n. l. a první latinský spis pochází z roku 244 př. n. l. Germánské jazyky taktéž pod vlivem domácích Evropanů až od 4. století našeho letopočtu a dnešní jejich stav se zavedením sykavek pochází až z pozdního středověku. Kdežto východní indo-iránské jazyky satemové větve jsou nejméně o dva tisíce let starší (viz A. Erhart: "Indoevropské jazyky", Praha 1982, str. 11). Už toto zjištění obrací indo-germánskou teorii naruby.

Dále nelze přehlédnout, že indoevropské jazykové prvky všem jazykům společné se netýkají válek a kultů vládnoucích národů, ale naopak se týkají zemědělství a řemesel, typických pro Neolitiky. Takže je museli po světě roznášet Neolitikové, to jest Praslované v postavení poddaných a otroků. To znamená, že jako v mnoha jiných případech, také zde pravý opak bude pravdou a tím původním prajazykem nebude indo-germánština, nýbrž právě ten jazyk, který byl z rodiny indoevropských jazyků vyloučen, to jest **indo-slovanština** !

Jaké byly charakteristické rysy tohoto prajazyka?

Především to byl velký vynález mluvnického útvaru zvaný **sloveso**, které vyjadřuje činnou práci Neolitiků a stalo se základem neolitické praslovánštiny. Od slovesa jsou odvozovány názvy předmětů i jiné mluvnické tvary, což dávalo obrovské množství slovní zásoby. Tím se tento prajazyk lišil od jazyků vládnoucích Kromaňonců, které sloveso původně vůbec neměly a později je druhotně odvozovaly naopak z podstatných jmen.

Profesorka pražské Karlovy univerzity Dr. M. Hájičová ve svém televizním referátě řadí sloveso k "divům světa" a uvádí, že jenom české sloveso "dátí" poskytuje nejméně 800 různých variant a použití.

U nejstarších praslovanských nápisů jsme se setkali s různými tvary a odvozeninami od základních sloves odlišených koncovkou, jako je aorist, ablativ, zpřídavnělý a zpodstatnělý tvar, čas minulý, přítomný a budoucí, délkou samohlásek se rozlišoval vid dokonavý a nedokonavý ... atd. Základní tvar slovesa neurčitého mělo však koncovku "-já" odvozenou od 1. osoby jednotného čísla, jak je doloženo u nápisu č. 101 slovesy "třmējá" a "wvējá", kde mají tato slovesa současně význam aoristů "třímaje - třímajíc" a "vězněje - věznějíc". Později ovšem v různých zemích byly koncovky sloves neurčitých jiné, např. dnes bul. "dam" (dátí) a v češtině je to koncovka "-tí" u sloves neurčitých, kdežto stind. "čətati" (čísti) je to koncovka 3. osoby jednotného čísla "on čte" ... apod.

Máme-li si však ověřit indoevropské odvození názvů předmětů od sloves praslovanských, musíme vycházet od starých sloves neurčitých s koncovkou "-já".

Například název "sláma". V neolitu se obilí ještě nežalo srpem nebo kosou, ale zcela dozrála a suchá stébla se pomocí dřevěného srpů pouze "lámala". Základem je tedy staré neurčité sloveso "l á m a j á" (lámat), od něj se odpojí slovesná koncovka "-já", zůstane slovní kořen hmotné povahy "-láma-", před něj se předsadí předpona ve formě zvrátneho zájmena "sa-" (se), aby tak vznikl původní pomnožný název tohoto materiálu **s a - l á m a** (se láme) a dnes ve slovanských jazycích "solmá - stoma - suáma - sláma".

Jenže panovnické kromaňonské kruhy se zemědělstvím nikdy nezabývaly, pro slámu vlastního názvu neměly a musely jej převzít od poddaných Praslovanů. A že jejich výslovnost byla převážně hrdelní (kentum), převzatý název "saláma" vyslovovali Řekové "kálame", Římané "**kulmus**" (psáno culmus), staří Germáni "**halam**" a dnes něm. "**Halm**". Ovšem pracovní etymologii názvu neznali, takže tím názvem označovali naopak stojící stéblo, nebo jakoukoliv dutou rourku, dokonce i duté střevo nadité pomletým masem "salami" (jitrnice - jelito - salám) ... apod.

Jiný příklad: neolitické Praslované neuctívali nebeská tělesa Slunce a Měsíc jako bohy, měli je za hmotné koule a odtud i jejich názvy. Slunce je žhavá koule, vyzařující světlo a teplo, takže základem názvu je staré sloveso **l ú č a j á** (vylučovat - vysílat). Po odpojení slovesní koncovky "-já" zůstane slovní kořen hmotné povahy "-lúčá-" (světelně paprsky), k tomuto kořenu předsazena kolektivující předpona "só-" (čes. sou-) aby tak vznikl původní indoevropský název tohoto zdroje světla a tepla **s ó - l ú č á**. Tento původní název ještě bez nosovky "-n-" je doležen ve stind. "sú-ras" (slunce), lat. "Solis" (sluneční bůh), franc. "sole-il" (sluneční bůh), gót. "saulis" ... apod. To proto, že pro tyto kmény bylo Slunce nejvyšším bohem, jehož jméno se nesmělo vyslovit, název tedy převzaly od poddaných Praslovanů, ale opět jej povýšily na boha.

Poznatek neolitických Praslovanů, že Měsíc své vlastní světlo nevysílá, ale jen trpně odráží světlo sluneční, vedl i k jeho názvu. Ve slovním kořenu "-lúčá-" bez slovesné koncovky "-já" čínorodou hlásku "-č-" nahradili trpnou hláskou "-n-", aby tak vznikl původní indoevropský název tohoto tělesa **l ú n a** (Měsíc). Pod vlivem

tohoto názvu vsunuta pak později v Evropě hláska "-n-" rovněž do názvu slunečního na "s ó l ú -n- ě ě" a ten pak upraven zůstal ve slovanských jazycích dodnes: sólncě - slóńce - suńko - súnce - slunce.

A podívejme se, jak s těmito názvy nebeských těles naložili řečtí pohanští kněží, když je od poddaných Praslovanů převzali. Měli dojem, že Měsíc je svou svrastělou tváří starší než silou oplývající Slunce (na tom něco je a dnešní astronomové by to měli vzít v úvahu!). Takže praslovanského názvu slunečního "sólúnčě" použili pro jméno měsíční bohyně - matky "S e l é n é" a zase naopak měsíčního názvu "lúna" použili pro jméno jejího syna slunečního boha "A p o - l ó n a" (potomek Lúny), čili Apollón. U Římanů zůstala "Luna" bohyní měsíční. Germáni z lužického "slóńce" (suńce) vytvořili něm. "Sonne" a angl. "sun", ovšem opět povýšeno na slunečního boha, jemuž byla zasvěcena neděle, něm. "Sonn-tag" a angl. "sun-day". Nepohanští Praslované si ovšem Boha představovali zcela jinak, totiž tak, jak učil Ježíš.

Takto braly panovnické kruhy také názvy profánní: praslovanské "lúčá" dalo řec. "leukos" (světlý), lat. "lux" (světlo), avšak v lidové italštině "luce" (čti "lúče" - světlo), slc. dodnes "lúče" (paprsky), něm. "Licht" angl. "light"... apod.

Jazyky panovnických skupin potvrzují, že útvar s l o v e s a původně neznaly a mnohé jej neznají dodnes, jako např. čínština a angličtina, takže k označení činnosti užívají pomocných tvarů. Praslovanský název "lúčá" zní angl. "light" (světlo i světlý) a k vyjádření činnosti slouží pomocné slůvko "to-" (z pův. - "do" - dělat - činit), čili "to light" znamená "činit světlo" neboli "svítit".

Němčina dává dodnes přednost podstatnému jménu, které píše velkým písmenem a nazývá je "Haupt-wort" (hlavní slovo), neboť u starých Germánů byly názvy posvátné. Sloveso bylo v němčině vytvořeno až ve středověku z potřeby poddaných poněmčených Praslovanů a nazývá je pouze "Zeit - wort" (časové slovo). Němčina je ovšem odvozuje opačně od názvů takto: praslovanský název "pačá" (pec) do stgerm. "baka" (pec i péci), něm. "Back" (pec) a odtud druhotně sloveso "backen" (vlastně "pecovat" - zacházet s pecí) - čili sloveso nepravé.

Podobně je tomu v řečtině, kde praslovanské už zpodstatnělé "vidjenič" (vidění) dává řec. "-ídeín" ve významu slovesa "viděti", avšak slovesa nepravého. Rovněž latina má sice neurčité sloveso "videre" (viděti), avšak tento tvar už zpřídavnělý nebo zpodstatnělý je slovinský tvar "vidár" ve významu "vidějící" (ten co vidí). Čili opět sloveso nepravé.

V době, kdy kromaňonské kmeny se instalovaly do panovnických pozic, byli neolitičtí Praslované už ve velkém množství rozsidlení po všech zemích, takže není důvodu, proč by jejich jazyk neměl být podkladem pro jazyky velké rodiny "indoevropské".

Z uvedených praslovanských nápisů lze vysoudit tyto čtyři charakteristické rysy prajazyka indoevropského:

1. věcná a materialistická povaha pojmů (nikoliv kultovně pohanská)
2. sykavková výslovnost "satem" (v jiných jazycích kentumována)
3. pracovní a mluvnická etymologie názvů (odvozených od sloves)
4. pružné ohýbání slov ve větné vazbě (flexe).

Byla to právě ona nepohanská a nekultovní povaha praslovanské indoevropštiny, pro niž bylo její užívání zakázáno, takže v mnoha jazycích z ní zůstaly jen trosky.

Jak hodnotíme jazyky?

Pro každého jedince je nejdokonalejším, nejcennějším a nejkrásnějším pouze ten jazyk, jemuž se naučil v dětství od své matky. Takto hodnotili svůj jazyk Řekové, Římané, Germáni ... aj., bez ohledu na to, že vznikl smíšením prvků různých jazyků. A když už byl časem takto vypracovaný, stal se tento jazyk národním, který sjednocoval veškeré obyvatelstvo země, v něm vznikala dokonalá literární, básnická a vědecká i náboženská díla, což museli respektovat i jazykovědci toho národa. A jelikož vládnoucí kruhy té země měly velkou vojenskou moc, vnucovaly pak svůj jazyk i jiným národům jako jazyk jiným nadřazený.

Jsou však i jiná objektivnější kritéria, než mocenská. Je sice možné, že na počátku neolitu, kdy se praslovanština teprve utvářela, byla na výrazy ještě poměrně chudá a nelibozvučná. Avšak rozrůstáním činnosti těchto lidí byla jejich slovní zásoba na pevných mluvnických zákonitostech rozhojňována a upřesňována, což byl proces dlouhodobý. Takže za oněch 12 000 let dodnes dosáhla všeslovanština jinými jazyky nepřekonané množstvím slovní zásoby a dokonalost vyjadřování ve všech oborech lidské činnosti, od fyzické práce až po básnictví, vědu a náboženství. Také Praslované si svého jazyka jako nejcennější kulturní hodnoty vážili a jej milovali, ale že nebyli výbojní a agresivní, museli se ho vzdávat.

Například němčina má pro dívku jediný název "Mädchen" nebo "Mädel" stejného významu. Kdežto jenom čeština jich má hnedle asi dvanáct v poněkud odlišných významových odstínech: dívka - dívenka - divoženka - děva - děvka - děvečka - děvůša - děvče - děvčica - děvucha - děvůška - děvuna - děvčisko ... apod. To se týká všech názvů rodinných vztahů s bohatým rejstříkem od chladnosti k něžnosti u názvů: máma - táta - bratr - sestra - babička - dědeček - bratranec - sestřenice - strýc - teta - synovec - neteř - švagr - švagrová ... atd.

Pak je to nekonečná řada názvů nejen vozů, postrojů tažného dobytka, krojových obleků, domů a staveb, ale také četných jejich dílců a součástí. Dále nespočetné množství náradí a nástrojů k práci všech řemesel, názvů pěstovaných i přírodních rostlin, zemin a nerostů i přírodních jevů ... atd.

Suma sumárum čeští jazykovědci spočítali, jak uvádí v televizním referátu ostravský bohemista doc. PhDr. J. Hubáček: jenom čeština má nejméně 300 000 základních slovních kořenů, z nichž pomocí předpon, přípon, přehlásek, dělení a kompozit lze vyjádřit na **devět miliónů** pojmů a poněkud odlišných významů.

Naproti tomu např. preferovaná latina má pouze asi 30 000 slov veškeré slovní zásoby, z níž značná část je převzata z praslovanštiny původních obyvatel Itálie. Zhruba tolik mají norština a švédština, rovněž obohacené původní praslovanštinou těch zemí (srv- nor. "svine" ze slov. "svině", nor. "skrin" ze slov. "skříň" apod.). Bohatší je němčina s větším podílem praslovanštiny germanizované, takže má asi 170 000 slov a angličtina z více jazyků poskládaná má asi 250 000 slov při zjednodušené gramatice. Ale to je stále jen nepatrný zlomek slovní zásoby všech jazyků slovanских.

V hodnocení slovanštiny krajně negativní roli sehrály v novém letopočtu vládnoucí kruhy Římanů, Franků, Germánů a Maďarů, které tu věc naroubovaly na zfalšované křesťanství (samy ovšem s převahou pohanství). Našly si také falešný důvod k tomu, aby slovanštinu celoevropského obyvatelstva prohlásily za jazyk "bezbožný a kacírský", který na každém kroku likvidovaly. Také moderní jazykovědci němečtí a maďarští jej hodnotí dodnes jako zaostalý a primitivní.

Teprve nyní zjišťujeme z uvedených písemností, že je to jazyk dnes 12 000 let starý a za tu dobu natolik rozhojněný a zdokonalený, že jej můžeme dnes hodnotit

bez jakéhokoliv šovinismu a nadřování vlastnímu jazyku, za nejdokonalejší jazyk na světě.

Za jazyk mezinárodní se ovšem nehodí, protože je příliš složitý a na učení obtížný. Sami Slované se jej učí od dětství až do stáří, ale kompletně do všech výrazů řemesel jej nezvládnou ani celé týmy jazykových ústavů. Proto se jako mezinárodní jazyk ujala jednodušší angličtina, už tak po světě rozšířená.

Trpký vstup Slovanů do dějin

Utajování početných neolitických Wánů ve starověkých dějinách si nelze vysvětlit jinak, než odmítavým postojem vládnoucích Kromaňonců ke strážlivému a nepohanskému myšlení Neolitiků. Tito dávní Wáni zkoumali přírodu a opatrovali si základní životní potřeby obděláváním pole a řemeslnou výrobou. To považovali Kromaňonci za dary pohanských bohů, ale věřili, že Wáni je bohům odcizili. A že všechno znali a uměli, šamani je měli za hřisné "ďábly", pojaly k nim hlubokou nenávist. Hmotné statky jim vzali, tím si zajistili "ráj na zemi", Wány zotročili a o nich pomlčeli. To se pak stalo posvátným chrámovým "tabú" a tak to šlo po celý starověk.

Teprve po uplynutí deseti tisíc let přišel na svět Ježíš, aby v tom přinesl osvětu a nápravu. Jak jsme naznačili pod číslem 108, veškerá chrámová tajemství zrušil, Neolityk ospravedlnil a zrovnoprávnil. Sice jméno Neolitiků nikdy Ježíš nevyslovil, ale užíval jejich jazyka k pojmům nejposvátnějším a podle toho poznáme, že jde o Praslovany. V učení Ježíšově se všudepřítomní Slované poznali a k němu se ihned hlásili. Právě jim platila bezpochyby slova Ježíšova (Matouš 24, 9) tohoto znění: **"A tehdy budete souzeni a budou vás mordovati a budete v nenávisti u všech národů pro jméno mé."**

To se doslova splnilo přičiněním především pohanských Římanů, od nichž pocházelo souzení a mordování Slovanů po celé následné dějiny. Římané převzali domácí italské Slovany už zotročené od Etrusků a když se pak Slované hlásili k učení Ježíšově, pojali k nim Římané tím hlubší nenávist. Protože pohanská víra jim poskytovala nadřazenost a vládu nad otroky, tato privilegia jim humánní učení Ježíšovo ohrožovalo. Počínaje apoštolem Petrem v Římě jeho vyznavače vraždili a mučili, v arénách je předhazovali divoké zvěři a posmívali se, aby je jejich "bůh" Ježíš zachránil. Tomu učili římské kněží také vojenský dorost.

Z římské vojenské školy kadetů se dochovala kresba zbitého a zmučeného Ježíše na kříži a k tomu připsáno latinsky: "Na takového boha věřej debilové". (Ovšem "boha" z něj učinili zase jen pohanští kněží, on sám o sobě říkal, že je "synem člověka" a že Bůh je otcem všech lidí).

Abyste Římané zabránili šíření Ježíšova učení u poddaných italských Slovanů, vzali jim jejich původní jazyk, v prvních dvou staletích po Kristu je jazykově krutými metodami odnárodnili a polatinili.

Jenže Slovanů byla plná Evropa. Římané pak podnikali válečné výpravy do střední Evropy, aby slovanský živel vyhubili. Pro ně to ovšem nebyli Slované, tehdy nazývaní Veneti, nebyli to ani "lidé", byli to pouze bezejmenní "barbaři" a "mluvící dobytek". Při jednom takovém tažení roku 180 n. l. pronikli až na Slovensko k Trenčínu, kde zanechali na skále známý nápis s jménem svého "moudrého" císaře Marca Aurelia. Ale hornatě Slovensko bylo tehdy řídké Slovany osídlené, takže římská posádka se přesunula dále k východu, aby porománštila tamní Slovany a odtud "Romania" (Rumunsko).

Tento hon na nejmenované slovanské barbary vyvrcholil koncem 3. století za římského císaře Diokleciána. Římané však viděli, že tajně se šířící poselství Ježíšovo nelze zastavit násilím, změnili tedy taktiku. Římské kněžstvo donutilo Diokleciána, aby se vzdal trůnu a rozhodlo se vzít křesťanství do svých rukou. Dekretem milánským z roku 313 učinilo křesťanství rovnoprávným se svým pohanstvím. Pohanские státní zákony zůstaly nadále v platnosti, tím se tato směs stala státním a zákonodárným náboženstvím Římanů jako nástroj jejich vlády a moci. Za křesťanství považovali ovšem Starý zákon bible, který jim byl bližší, z Ježíšova učení zůstala jen nomenklatura a podstata se úplně vypařila, byla obrácena naruby. To znamená, že spolu se státním zákonodárstvím zůstala v platnosti i pohanská klatba vůči slovanskému živlu a jazyku. Poté co si pohanští Římané oblékli křesťanský kabát, museli nepohanský slovanský jazyk prohlásit za "pohanský a kacířský", aby jej mohli vyhladit. K Římanům se pak přidali stejně pohansky smýšlející Frankové (Gallové - Keltové) a Germáni, čímž pokračovala likvidace slovanského živlu po celé dějiny.

Jenže Evropa byla příliš velká a Slovanů v ní příliš mnoho. Proto už koncem 4. století zřízena v Cařihradě církevní odbočka **Byzantion**, jíž byl svěcen úkol likvidace slovanského živlu ve východní Evropě. Za hranici kompetence byl zvolen 20. poledník, procházející Vysokými Tatrami. Řím si ponechal větší a vyspělejší část Evropy.

Pod vlivem Říma pokračovali západní spojenci v jazykovém odnárodnění západních Slovanů stejně brutálními metodami, jako prve Římané v samotné Itálii. Tomuto kursu se však vzepřela potichu Byzance.

Předáci Byzance důsledněji dbali humánního učení Ježíšova, navíc lépe znali slovanštinu a neshledali ji pohanskou a kacířskou. Naopak viděli, že odpovídá učení Ježíšově a také Slované jsou věrní vyznavači tohoto učení. Prvním nesmělým krokem Byzance bylo, že po zrušení pohanské klatby vůči Slovanům okolo roku 500, svým historikům dovolila přiznávat ve svých dějinách slovanské osídlení Evropy. Vidíme to podle toho, že historik Prokopios už na počátku 6. století popisuje tažení germánských Herulů přes slovanská území. Potom v polovině 6. století také Priskos, Iordanes, Simokattes a další. Např. Iordanes píše: "Početný lid Venethů (Slovanů) zaujímá nesmírné prostory evropské". Z toho pak dnešní historikové soudí, že právě v tomto 6. století se Slované ve východní Evropě "zrodili" a na Západě se o tom neví. Je však očividné, že v tomto 6. století se zrodily pouze o nich zprávy a to jen v Byzanci. Neboť výše uvedené nápisy dokládají, že po celé Evropě se množili od nástupu evropského neolitu.

Na evropské Slovany a jejich statky útočili nejen západní spojenci, ale také od východu četné tatarské kmeny se sem slétaly jako vosy na med. Už ve starověku to byli Sarmaté, Skýtové, Alani ... aj., potom od 4. století n. l. Húnové, po nich Avari později Bulhaři a Maďaři. Takže pouhé přiznání početných Slovanů byzantskými historiky nestačilo, bylo nalahavé pomoci jim v obraně.

Tu se najednou objevil mezi Slovany roku 621, kde se vzal tu se vzal, mocný náčelník **Sám o** s početnou vládní družinou. Pod vedením těchto zkušených odborníků se Slované mocným náparem Avarů, Franků a Germánů ubránili. Tak vstupují poprvé do dějin, už nikoliv jako neznámí otroci, nýbrž jako velmoc. Zachovala se o tom jediná soudobá zpráva v kronice franko - burgundského kláštera za opata Fredegara. Jediná asi proto, že vlastní slovanské záznamy byly pak římskou inkvizicí vyhlazeny.

Tato latinská zpráva je ovšem psána až po smrti Sámově (+661), kdy už se o jeho původu nic nevědělo. Tím spíš si ho franští pisatelé mohli přivlastnit jako "franského kupce", ale to je málo pravděpodobné. Jednak Frankové byli úhlavními nepřáteli

Slovanů a nevyslali by Sámovu družinu na obranu Slovanů sami proti sobě. Za druhé králem se mohl stát jen nejvyšší kněz a nikoliv pouhý "kupec".

O původu Sámově se sice nic jistého neví, ale naznačuje to už jeho jméno "Sámo", očividně jen poslovanštělé z tatarského "sóma" (pohanské kněžské zasvěcení). Asi podobně jako "Samu-el" (kněz boží). Podle toho by pak Sámo byl pohanský velekněz tatarského původu, aby se spolu s družinou ujal organizace obrany ohrožených Slovanů.

Je jen otázkou, kdo tuto družinu vyslal a pověřil ji obranou Slovanů? Nikdo jiný k tomu neměl moc a prostředky, ani zájem, než v rámci změny svého zákonodárství právě Byzanc podle humánního učení Ježíšova. K tomu se ovšem Byzanc veřejně nepřiznává, naopak se tváří tak, že Slované se sami derou k moci a Byzanc jim v tom nemůže zabránit.

Prvních obranných bojů v letech 621 - 3 pod vedením byzantských odborníků se zúčastnili Slované jen úzkého okruhu střední Evropy, což ovšem ještě neznamená žádnou "Sámovu říši", jak se někteří dnešní historikové domnívají. Úspěšnou obranou si Sámová družina získala jen důvěru, aby se k ní pak připojili Slované všech okolních zemí. Teprve roku 626 byl velekněz Sámo korunován na krále všech evropských Slovanů a tak byla ustavena vůbec první a rovnou obrovská slovanská veleříše "**Magna Slavonia**" (626 - 661), rozkládající se po větší části Evropy.

Na její velikost ukazuje mapka od českého historika ČSAV Rudolfa Grünwalda, vystavená ve strahovském památníku písemnictví. Avšak ani ta není ještě úplná, neboť dodnes zachovalé slovanské prvky jazykové, folklórní a kulturní v dalších zemích dovolují předpokládat, že k Sámově veleříši patřily tyto tehdy ještě slovanské země:

samozřejmě byzantská Jugoslávie, severoitalská Venetia, Slavonie a Korutany (dn. Rakousko), východní část Švýcarska, celá Lužice až k Baltu, Bohemie, Morava, Polsko, Slovensko jen k Tatrám, Panonie až po řeku Tisu a Makedonie.

Zvládnout z jednoho centra tak obrovské území, to mohl jen velký počet byzantských vládních a vojenských odborníků, ale také domácích úředníků, správců, písařů a posílů pro roznášení příkazů do okrajových zemí. Pro ubytování takové vlády bylo zapotřebí řady budov, vojenských ubikací, výroben zbraní a spotřebního zboží, ale také královské rezidence pro Sáma a jeho početnou rodinu včetně služebnictva. Je naivní představa některých amatérských badatelů, že to všechno by se mohlo vejít do tehdejší malé osady Znojmo a tamní strážné věže, postavené nota bene až za Přemyslovců o 400 let později!

Všechno ukazuje na to, že sídlem Sámovy vlády mohlo být jen největší slovanské město, ležící uprostřed evropských Slovanů. Bylo to bezpochyby hlavní město tehdy ještě slovanských Korutan, latinsky zvané "Vindo-bona" (Vindové = Slované). Vlastní slovanský název města zněl tehdy "Pěč" (hutnická a kovolitecká "pec"), dochovaný dodnes ve slovinském a maďarském "Béč" (Videň). Kdežto dřevěný hrad Vogastis - burc, zapsaný ve Fredegarově kronice, ležel v tehdy slovanském Bavorsku poblíž rýnské hranice s Franky a jeho název latinsky pochází asi od osobního jména Sámovy syna "Vlastisava" (Vuastisuav).

Podle Fredegarovy kroniky poskytli domácí předáci velkokráli Sámovi, jak bylo u Tatarů zvykem, harém 12 slovanských žen, s nimiž měl 22 synů a 15 dcer, tedy dohromady 50 členů královské rodiny. Tito potomci zdědili po svém otci, pohanském veleknězi Sámovi, pohanskou víru, tituly pohanských knížat a panovnické schopnosti. Co je však neobyčejně důležité, po svých slovanských matkách zdědili slovanský jazyk a náklonnost ke slovanství. Proto mohli pokračovat po smrti Sámově v díle jím započatém, v důsledné obraně Slovanů.

Jenže celá Sámova slovanská veleříše ležela od stanoveného 20. poledníku naopak na západ, tedy v zájmové sféře církve římské ovládané Římany. Navíc uzákonila užívání slovanštiny a tím upevnila slovanský živel, určený Římany k likvidaci. Sámova veleříše byla tedy krajně nežádoucí. Byla však vojensky nedobytná, ale jen co Sámů zemřel (+ 661), musela být zrušena, rozdrobena a z dějin vymazána. Západní slovanské země až k dnešním hranicím Čech, na jihu až k dnešní hranici Moravy, rozděleny mezi Germány, Franky a Italy, zbývající slovanské země střední a východní Evropy ponechány prozatím pod správou Sámových potomků.

Po okupaci Korutan a Vídne Germány byli Sámovi potomci nuceni toto své rodné město opustit a spolu s byzantskými vládními poradci se přestěhovali koncem 7. století na sousední Moravu. Na zajištění obrany proti rakouským Germánům dali vybudovat pohraniční pásmo obranných pevností takto: Nitra - Sv. Júr u Bratislavy - Děvín - Bojnice - Pohansko u Břeclavy a Nejdku - Strachotín - pevnost na kopci nad Znojmem. Jádrem jejich vlády namísto Korutan se stala Morava, ostatní Sámovci se podělili o zbývající slovanské země od Balkánu až po moře Baltické. Rovněž ve vnitrozemí si všude dali stavět dřevěné hrady jako svá sídla, z nichž řídili správu a obranu Slovanů. Tuto éru dnes nazýváme "slovanskou starší dobou hradištní".

Sámovi potomci užívali slovanštiny jako svého úředního jazyka a v roli knížat si poprvé v dějinách začali dávat osobní jména typicky slovanská, většinou s koncovkou "-slav" (Vitislav - Svatoslav - Vlastislav - Rastislav ... apod.). Snad právě to dalo rodové jméno celé této dynastie jako **Slavíkovci**, doložené ovšem písemně pouze v Bohemii.

Pro události za této slavíkovské éry je důležité, že po svém praotci Sámovi trvali na svém pohanství velmi důsledně až do svého zániku. Tím se vysvětlí, kde se vzalo pohanství u Slovanů předtím nepohanských? Byli to právě Slavníkovci, kteří svým pohanským bohům dávali jména slovanská: Radegast - Veles - Vesna (jaro) - Vodan (vodník) - Jasan (Slunce) - Černěbog - Klekanice - Polednice - Rusálky - Bludičky ... atd. Také "Pohansko" u Břeclavy a Nejdku. Západní držitelé moci nerozlišovali pohanství Slavníkovců od nepohanského slovanského lidu a to jim bylo vítanou záminkou pro likvidaci Slovanů vůbec.

Ihned po nástupu Slavníkovců byly zbývající slovanské země v průběhu 8. století zaplaveny západním kněžstvem franským, germánským a irským, aby obracelo Slovany na křesťanství v pojetí římském. Z toho období nacházejí archeologové v našich zemích pozůstatky křesťanských kostelů a kaplí, stavěných v románském a vůbec západním stylu. Z toho pak usuzují někteří dnešní historikové, že "pohanským" Slovanům přicházelo křesťanství od Západu o sto let dříve před Cyrilem a Metodějem, a že tudíž úloha těchto byzantských věrozvěstů byla už zbytečná a jen komplikovala situaci.

Jenže se přitom zamlčuje to podstatné, že západní kněžstvo pod záminkou "šíření křesťanství" šířilo vlastně rozvrat a nedůvěru ke Slavníkovcům, likvidaci slovanského jazyka, spojenou s latinizací a germanizací. Jak už výše řečeno, původní pohanská klatba vůči slovanskému živelu zůstala u římsko-fransko-germánských držitelů moci v platnosti a kněžstvo ji muselo respektovat. To ovšem znamenalo pro Slovanstvo smrtelné nebezpečí úplného zániku. Navíc drobný slovanský lid chápal Ježíšovo poselství doslova a pravdivěji a jeho římský výklad neuznával. Domácím Slovanům bylo pohanství Slavníkovců zcela lhostejné, ale že v nich viděli záchranu své etnické existence, přimkli se bezvýhradně k nim.

Jakkoliv to zní v Kosmově kronice jinak a nejstarší hrady v Bohemii přisouzeny Čechům, bylo tomu takto: dřevěný hrad v původní pražské osadě zvaný "Vyše-hrad" (srv. moravský "Veles-hrad") si dali postavit už Slavníkovci. Později se přesunuli také na hradčanskou výšinu, kde dali postavit původní dřevěný chrámek pohanského boha

Svantovíta, jehož kamenné základy byly nedávno vykopány pod jižní zdí dnešní katedrály Sv. Víta a tam nalezeny i drobné památky moravské výroby. Dále to byla slavníkovská pevnost Libice u Poděbrad, dřevěný hrad Budeč (= Strážný) v Poohří ... atd. Některé slavníkovské hrady byly stavěny i z hlíněné dusanice, jako např. ve východním Německu Kot-buz ("kot-" je sušená hlína "-buz" od "buzení-bdění), takto i ve Slezsku nazývaný později "Chotěbuz" ... apod.

V průběhu 8. století se v západních zemích mimo vládu Slavníkovců vystupňovalo jazykové odnárodnění tamních Slovanů nejkrutějšími metodami. To dosáhlo vrcholu nástupem franského krále a římského císaře Karla Velikého na trůn v polovině 8. století. Pro císaře Karla to ovšem nebyla "slovanština", kterou neznal a neuměl ani číst, z nařízení Římanů to byla pro něj pouze "pohanština". Pokud se nositelé tohoto rodného jazyka nechtěli vzdát, byli mučeni a vražděni, po tisících naházeni do řek a utopeni. V tom pak po Karlovi pokračovali sasští králové Otto I., II. a III. až do 10. století. Co nezmohly meče a řeky, dokonala mor, šířící se z nepohřbených mrtvol. Koncem 10. století se počet venkovského obyvatelstva (t. j. slovanského) zredukoval podle soudobých zpráv téměř na polovinu, což představuje milióny povražděných Slovanů, prý "pohanů". Vzpomeňme podobné řádění španělské inkvizice ve jménu falešného křesťanství v objevené Americe. Tamní otroci očekávali od Španělů osvobození, ale byli vyvražděni, celá stará americká kultura vyhlazena.

V západních evropských zemích pozůstali tamní Slované se ze strachu a hrůzy podvolili a svého jazyka se vzdali. Soudobý franský kronikář R. Glaber píše: "Dábel byl puštěn z řetězu, aby zničil svět". Původní slovanština od neolitu udržovaná v západních zemích vymizela a dnes se ani neví, že tam kdy byla. V tamních jazycích z ní zůstaly jen některé "indoevropské" prvky. Její nositelé tím ztratili svou identitu a byli duševně a kulturně zmrazení, ale právě o to šlo. Tím poslušněji pak sloužili svým pánům stavbou paláců, velechrámů a jejich uměleckou výzdobou.

Pod touto hrozbou Západu Slavníkovci počátkem 9. století uvážili, že takto rozdělení na četná drobná knížectví se tlaku Západu neubrání. Rozhodli se tedy spojit se v jednotnou slovanskou veleříši s jediným panovníkem v čele. Za nejschopnějšího byl vybrán Mojmír se sídlem v dřevěném hradě na ostrově mezi rameny řeky Moravy u Mikulčic na jižní Moravě. Stalo se tak okolo roku 820 a tak po založení první slovanské veleříše Sámovy o 200 let později vznikla druhá o něco menší veleříše slovanská, nazývaná pak **Velká Morava** (820 - 906).

Mojmírovi odepřel poslušnost pouze nitranský slavníkovský Privina, který se zřejmě zalekl postavit se proti mocnému Západu a pošilhal po spojení s nepřátelskými Franky. Dokládá to fakt, že když ho Mojmír dal vojenskou posádkou z Nitry vyhnat, hledal útočiště u Franků. Ti mu však nevěřili, proto se usadil v Panonii, ve slavníkovském hradě u Balatonu.

Mojmír svému postavení panovníka veleříše dal přízpůsobit i své sídlo u Mikulčic. Dal zde postavit nový knížecí palác, správní budovy, vojenské ubikace s konírnami, řadu pohanských svatyní a byty pro služebnictvo. V okolí pak výrobní zbraní a luxusního vybavení vládní družiny po způsobu feudálů. Tak zde vznikla reprezentační panovnická rezidence, opevněná kromě ramen řeky Moravy pevnostními palisádami. Jaký byl její název?

Brněnský historik Václav Richter našel v pozdějších místních kronikách z let 1749 - 1755 záznamy, kde jsou lokality okolo bývalé Mojmírovy pevnosti ještě stále nazývány "U Slavníka" (viz J. Poulik: "Starí Moravané budují svůj stát", str. 114). Z toho lze soudit, že svou mikulčickou rezidenci nazval Mojmír jménem svého rodu **Slavník**. Podobné jméno nesou bývalá slavníkovská sídla v okolí dodnes "Slavin" (Sovín) apod.

Poté co se Mojmir takto opevnil a také zajistil obranu své říše, mohl se pak odhodlat k dávno připravovanému a odvážnému činu: vykázal západní rozvratnické kněžstvo ze všech prostor své veleříše. Dnes jsou domněnky, že tak učinil až jeho nástupce Rastislav. Avšak tomu odporují následující skutečnosti:

Mikulčické vykopávky ukazují, že ramena řeky Moravy okolo Slavníka byla náhle zanesena náplavou až pět metrů vysokou včetně mostu a člunů k němu připoutaných. To bezpochyby po velké povodni okolo roku 840, po níž si řeka Morava vyhloubila nové koryto východně od pevnosti, kde teče dodnes. Tím ztratil Slavník své vodní opevnění a nikoliv vykácením lesů, jak se někteří archeologové domnívají. To pak umožnilo přístup vojsku franského císaře Ludvíka Němce k Mojmirově pevnosti, kterou do základů vypálilo a srovnalo s terémem roku 846. Za vykázání západního kněžstva byl Mojmir popraven a císař Ludvík souhlasil s nástupem Mojmirova strýce Rastislava na trůn Velké Moravy, což by nebylo možné, kdyby to byl on, který západní kněžstvo vykázal.

Při instalaci Rastislava na trůn (dále Rastic) uložil mu císař Ludvík zřejmě podmínku, že požádá Vatikán o návrat západního kněžstva do jeho říše. Dokládá to fakt, že tuto podmínku Rastic o 15 let později opravdu splnil.

Nejdříve si však Rastic musel dát zbudovat novou vládní rezidenci, když Mojmirova byla zničena. Stalo se tak rovněž mezi rameny řeky Moravy na bažinách u Starého města. Toto město muselo být už tehdy "staré", když v soudobých latinských fuldských análech je nazýváno "Urbs antiqua" (Město Staré). Byla to pevnost rozsáhlejší než Mojmirova, na rozloze s obranným předpolím asi 700 hektarů, podle fuldských análů "nevidaná a nedobytná". Pro její název si Rastic vzal vzor z byzantské pevnosti na Balkáně "Věohrad-Beograd" a nazval ji rovněž **Veligrad** (srv. název stejného základu pražského hradu "Vyše-hrad").

Po vybudování své opevněné rezidence mohl pak Rastic splnit podmínku Ludvíkovu tím, že roku 861 vypravil delegaci do Vatikánu se žádostí o misionáře, kteří by učili Slované křesťanství v duchu římském. Vyhnul se tedy kněžstvu franskému a germánskému, ale netušil zřejmě, že instrukce vycházejí zase jen od Římanů. Tito však neměli zájem učit Slované křesťanství, tím méně v jazyce slovanském, který už po staletí likvidovali.

Když Rastic nepochodil v Římě, obrátil se roku 862 na svou patronátní Byzanc a tamnější císař Michal III. mu hned příštího roku 863 poslal na Moravu početnou družinu byzantských kněží. Pro ně dal Rastic vystavět ubikace na troskách mikulčického Slavníka. Ukazují na to mikulčické vykopávky obnovených staveb z druhé poloviny 9. století. A že šlo o byzantské kněžstvo, to dokládají hrobové nálezy, zlaté dvouramenné křížky a drobné reliéfy kazatele s knihou. Totiž součástí této misie byli učenci Konstantin a Metoděj, kteří přinesli na Moravu jimi vypracované církevní písmo glagolicu, ale hlavně užívání staroslověnského jazyka pro církevní účely. Do tohoto jazyka a písma, jakož i do věrného učení Ježíšova zaučili pak řadu domácích moravských kněží.

Ale to se nelíbilo západním kněžím. Po čtyřech letech roku 867 byli Konstantin a Metoděj předvoláni k římskému papeži Mikuláší, aby se zodpovídali za užívání "kacířské" slovanštiny. Cestou od Germánů zajati, věznění a mučeni a než se dostali do Říma, byl už další papež Hadrian II. Ten je přijal slavnostně a laskavě, po řádném výkladu, že Slovanům je nutno hlásat víru v jejich vlastním jazyce, aby rozuměli, jim nakonec všechno schválil a povýšil je na biskupy.

Jenže ani hlava církve si nemohla dovolit rozhodovat v zájmu církve. Byly tu mocenské zájmy Římanů a Franků, kteří měli jiné plány. Oba byzantské misionáři podrženi v Římě a zahájeny akce na likvidaci slovanské říše Velkomoravské. Ta byla však vojensky nedobytná, proto použito lsti. O nitranském mladém Svatoplukovi bylo

známo, že po svém otci Privinovi je příznivě nakloněn Západu. Pod slibem trůnu získán tedy ke zradě. Svatopluk pozval svého strýce Rastice na společný lov, tam ho dal zajat a předat Germánům roku 870. Inkvizičním soudem v Řezně Rastic odsouzen, oslepen a zbaven trůnu, ve vězení o něm končí zprávy.

U téhož řezenského soudu se Svatopluk musel zavázat, že dovolí návrat německého kněžstva do říše a germanizaci Slovanů. Tím mu byl svěřen trůn Velké Moravy a přiděleny další slovanské země na východě až ke kyjevské Ukrajině. Říše Velkomoravská doznala za Svatopluka největších rozměrů, což někteří dnešní historikové a spisovatelé přisuzují jeho osobní statečnosti a neohroženosti (viz román H. Lisické: "Páv zpívá o štěstí"). Je však podezřelé, že to o něm prohlašují západní vládní kruhy, jimž sloužil. Byla to naopak zbabělost a proradnost Svatopulukova, neboť za cenu získání trůnu zradil svou patronátní Byzanc i zájmy jemu svěřených Slovanů. Tím způsobil brzký pád Velké Moravy a ohrozil existenci Slovanstva vůbec.

Konstantin v Římě přijavší řádové jméno Cyril na následky mučení brzy v Římě zemřel a Metoděj se směl na Moravu vrátit až po likvidaci Rastice roku 870. Vracel se přes panonského Kocela, ale tam byl Germány znovu zajat a vězněn další čtyři roky. Takže se na Moravu vrátil až po sedmi letech, když za Svatopluka přesídleného do Veligradu, probíhala plnou měrou germanizace. Svatopluk mu sice svěřil správu kostelů, avšak proti německému biskupovi Wichingovi, který zakázal užívání slovanštiny, byl už bezmocný. Metoděj ještě pokřtil pohanského Přemyslovce Bořivoje, ale brzy na to roku 885 zemřel. Jeho záky vyhnal Svatopluk na Východ a tím svou zradu dovršil.

O definitivní pád Velké Moravy se přičinili Maďaři roku 906. Tito přispěchali z Asie koncem 9. století na pomoc Západu v likvidaci Slovanů. O jejich původu svědčí už jejich vlastní jméno "Magy-ár" (mág-pán, tatrský pohanský čaroděj). Jejich náčelník, pohanský kněz Ištván /Štěpán) se dal římských způsobem pokřtít a za potírání "kacířské" slovanštiny byl pak prohlášen "svatým". Tato jazyková i genetická maďarizace velmi krutými metodami probíhala po dobu tisíc let a dokončena byla včetně jižního Slovenska až nástupem fašismu za druhé světové války v našem století. Zápas Slováků o svůj jazyk trvá zde vlastně dodnes.

Po pádu Velké Moravy by se zdálo, že evropským Slovanům je odzvoněno. Opozice Byzance byla odhalena, Byzanc byla zbavena vlivu a veškerou moc nad celou Evropou převzali Římané se svými západními spojenci. To znamená, že Slovanstvo z Evropy vymizí, jako vymizelo v západních zemích.

Ale nestalo se tak. V předešlých slovanských veleřších bylo na pokyn Byzance užívání slovanštiny uzákoněno, nakonec i římským papežem Hadrianem povoleno. Potom už si především venkovští Slované na vládních kruzích nezávislí svůj rodný jazyk nedali vzít, i když z toho měli nevýhody a pohrdání. Byla to jejich nejennější kulturní hodnota. Tím se stalo, že na území bývalé říše Velkomoravské (kromě Maďarska), přes úsilivnou germanizaci se mluví slovansky dodnes. Identita Slovanů zachována a o to se zasloužila právě Byzanc. Sice to mocensky prohrála, ale morálně to před dějinami na celé čáře vyhrála.

To se však nelíbilo Římanům. Viděli, že podíl na tom mají u Slovanů uctívání Cyril a Metoděj. Po Hadrianovi následující papež Štěpán VI. (885 - 891) je pod vlivem Římanů prohlásil za "kacíře", in memoriám hodností biskupů zbavení a z církve vyloučení, po dobu 500 let o nich nesměla padnout zmínka. Rovněž celá prý pomýlená Byzanc prohlášena roku 1053 za "heretickou" (kacířskou), čímž její vliv definitivně končí. Byznatské "pravo-slaví" (právo Slávů) se pod vlivem Římanů odklonila od věrného výkladu učení Ježíšova a upadlo do okázalého formalizmu a chrámového dogmatizmu. Dnes se u nás obrozuje, vrací se k učení Ježíšovu.

Z toho opět někteří dnešní historikové soudí, nemaje zpráv z opačné strany, že někdejší zásahy Byzance do problematiky Slovanů byly zpátečnictvím a historickým omylem a že se pak sami Slované přiklonili k vyspělejšímu Západu. Jenže se zapomíná a nebo zamlčuje, že šlo o bytí či nebytí Slovanstva. A jestliže žije dodnes, to je právě vítězství Byzance.

Jak byl tehdy Západ vyspělý a pokrokový, to vidíme z činnosti tamní inkvizice, která má na svědomí milióny upálených a umučených zcela nevinných lidí, kteří se provinili prý "d'ábelstvím", to jest vědeckým poznáním. Protože podle Starého zákona bible to byl hřích smrtelný (ač Ježíš tento zákon zrušil, viz č. 108). K tomu patří stamilióny poddaných, uvržených do nejhlubší bídy a nahromaděné bohatství ve vládních palácích a velechrámech.

Leč Slovanové čekaly další tvrdé zkoušky.

Nástup Čechů

Je nesporné, že Čechové měli pro naše země značný význam. Po nich je dávná Bohemie (od keltských Bójů - byků) zemí "českou", náš slovanský jazyk je "čeština", jejich kmenový totém "lev" je naším státním znakem dodnes. Kdo vlastně byli Čechové?

Po předešlém pojednání velmi prostá úvaha nám to naznačí. Kdyby totiž Čechové patřili ke slovanskému etniku, nebo byli aspoň domácím Slovanům příznivě nakloněni, pak by nemohli být v dějinách registrováni a nemohli by je Germáni a Římané uznávat za panovníky. Někteří amatérští badatelé se dokonce domnívají, že Čechové byli rodnými bratry Slavníkovců, ale tím jen prokazují neznalost dějin. To nám ostatně ukáže sled událostí.

Po pádu Velké Moravy se ujímají vlády od 10. století Čechové. Někteří Slavníkovci ještě stále přežívali po dobu skoro jednoho století, stráženi na jejich hradech domácími obránci, kteří v nich viděli své zachránce. Čechové se spojili s Germány a pomáhali jim v germanizaci, překážkou byli však Slavníkovci. Čechové je tedy všechny sezvali do slavníkovské Libice u Poděbrad na společnou hostinu pod záminkou "sbratření" a tam je pak v noci roku 995 dojednoho vyvraždili. Nebyl přítomen jen slavníkovský křesťanský biskup sv. Vojtěch, ale později byl dopaden v Lužici a rovněž zavražděn.

Co se však stále nedařilo vymýtít a o co hlavně šlo, byl u obyvatelstva slovanský jazyk. Ve vládních germánských kruzích se vidělo, že tento živel má hluboké kořeny v dávné minulosti a ty kořeny bylo třeba vytrhat a dějiny předělat. Tím úkolem byl pověřen germánský církevní předák K o s m a s, syn německého kněze bytem v Praze. K tomuto náročnému úkolu dostal Kosmas k ruce početný štáb německých historiků a kněží v roli inkvizitorů.

V prvé řadě musely být po celé zemi sesbírány veškeré slovanské písemnosti s tím, že mají sloužit k vypracování souhrnných dějin našich zemí. Z náhodou zachovalé místní venkovské kroniky v okolí Velehradu se dovídáme, že na příkaz přemyslovského Vratislava II. z konce 11. století byl celý archiv vládních dokumentů říše Velkomoravské převezen do Prahy. V každé osadě a obci byly od nepaměti obecní kroniky a jiné písemnosti, v téměř každé rodině byly rodinné zápisy, každé hradiště mělo evidenci diplomatické korespondence a hospodářství, na to bylo zvláštní povolání "písmáků". Protože písmo bylo odjakživa doméno Slovanů, jak jsme viděli z uvedených nápisů. Byly zde též rukopisy cyrilometodějské mše a jejich odchovanců. Po všech těchto písemnostech se slehla zem a zachovala se ani

písmeno. To asi proto, že Slované nikdy písmo neznali a byli notorickými analfabety a nevdělanci. A pokud se později přece jen nějaké nápisy na neznámých skalách nebo hrobech našly, byly prohlášeny za falza nálezců jako jejich fanatický nacionalismus.

Po těchto likvidačních akcích mohl pak Kosmův početný štáb přikročit počátkem 12. století k sepsání nových dějin našich zemí v latinském jazyce pod názvem "Chronica boemorum" (Kronika česká).

Tato kronika je psána vytříbeným uměleckým slohem, vládnoucí osobnosti jsou v ní vylíčeny přesvědčivě a živě. Obsahuje informace z dějin celé Evropy od antiky a je zpestřena básnickými obrazy a mýty z dávné minulosti. Stala se také zákonným předpisem pro výklad našich dějin na dobu 800 let až dodnes, další kronikáři ji jen opisovali. V obrozeneckém hnutí minulého století inspirovala přední české umělce a spisovatele, B. Smetanu, Alše, Jiráska, Weniga aj. k vynikajícím dílům o naší národní minulosti. Ale i mnozí laikové si ji zamilovali a nedají na ni dopustit. Nepostrádá ani obdiv a lásku k české zemi, pročež si Kosmas získal oblibu jako "český vlastenec".

Jen škoda, že není pravdivá a obrací všechno naruby. Podle ní žádní Slované v Evropě nejsou a nikdy ani nebyli, tím méně mohly existovat předešlé slovanské veleříše. Byli jen Germáni a Čechové. Celá severní Evropa od pólu až k řece Tanais (Dunaj) patřila od potopy světa pouze Germánům a Bohemie Čechům. Když Čechové po potopě světa do této země přišli, našli ji "pustou a neobydlenou, rádem nedotčenou". Dále se v úvodu píše: "... o její úrodnosti či neúrodnosti uznávám za vhodnější pomlčet, než říci něco nezaručeného." Tím je řečeno, že každé slovo kroniky je jen zaručená pravda. Ta země sice oplývala mlékem a strdím (obilím), ale to nejsou produkty rolníků slovanských, kteří tu nikdy nebyli. Co vyčetli ze zabavených slovanských písemností (např. jména sedmi pohanských vysehradských knížat z doby předčeské), to jsou prý jen "pověsti starců". Ale že tito panovníci tvořili nějakou slovanskou veleříši, na to se už nepamatují, ač znali dějiny celé Evropy. Slované vůbec neznají, ač mezi nimi žili v Praze i na venkově.

Jaké k tomu měli pisatelé kroniky důvody, to na straně 25 sami přiznávají těmito slovy:

"...Jsouce oddáni jen břichu a spaní, neučení a nevdělaní, proti přírodě tělo jim bylo k rozkoši a duše na obtíž, podobali se dobytku. Ale pomlčme o těch, o nichž se mlčí!"

Od koho měli pisatelé tyto instrukce? Samozřejmě od Římanů, kteří už ve starověku měli celoevropské Slované za "**mluvící dobytek**" a proto o nich také pomlčeli a tím celé dějiny pokazili. Jde-li u Kosmovy kroniky o významné historické dílo, pak je otázkou, zda jsou takové dějiny věrohodné a zda zamlčení základního početného obyvatelstva slovanského není úmyslným klamem a hrubou lží.

Kosmova kronika není jen nevinnou literární hříčkou. Z ní vycházeli nedávno i historikové nacističtí a když v ní Slované nenašli, podle nich se Slované vtačili mezi Germány válečnou silou až později a nemají v Evropě co pohledávat. Proto naplánovali, že po vítězné válce vystěhují nepohodlné Slované střední Evropy na Sibiř. Podobně i historikové maďarští dodnes. Také komunistický ideolog Friedrich Engels měl Slované za něco "méněcenného" a ideu komunismu jen kazí. Tím za toho režimu vypuštění Slované z programu a naše pojednání nemohlo vyjít. Nyní se tyto komunistické dějiny revidují a vracejí se ke Kosmově kronice (tedy z bláta do louže).

Podle skromných údajů vyhledaných pilnými archiváři mimo Kosmovu kroniku, si dnes můžeme učinit reálnější představu o tehdejších událostech.

Libuše na trůně roku 723, před ní vládl její otec Krak 30 let a stejně tak první náčelník Čech, který je přivedl. To znamená, že přišli okolo roku 663, tedy asi dva roky po smrti Sámově a rozpadu jeho slovanské veleříše. Nad okleštěnou říší Velkomoravskou převzali vládu jeho potomci Slavníkovci a právě s nimi se Čechové utkávali.

Sám název "čech" vypadá sice slovansky (srv. balkánské "čeh" - dozorce - hlídač), ale v tomto případě bude zřejmě poslovanštěn z tatarsko-skýtského "šejch" (pohanský šaman a náčelník). Podle zachovalých koster svými tělesnými znaky byli příbuzní Germánům (vysoké robustní postavy a dlouhé lebky), s nimiž se také bratřili a ženili. Také jim pomáhali v germanizaci, ale podařilo se jim poněmčít jen městská vládní centra a Sudety.

Prvním stanovištěm Čechů v našich zemích nebyla hora Říp ani Vyšehrad, podle archeologických výzkumů Zdeňka Váni to byl dřevěný hrad B u d e ě v poříčí Ohře, který dobyli na Slavníkovcích. Na hradě Budči zřídil pohanský čaroděj Krak školu magie pro budoucí panovníky své družiny. Domácí lid slovanský je jako cizince odmítal, proto si podle vzoru Slavníkovců začali dávat osobní jména slovanská počínaje Libuší a Přemyslem. Tím se však domácí předáci nedali oklamat a přáli si mít panovníka vlastního selského rodu. Pro Přemysla bylo hračkou postavit se u Stadic na pole k pluhu s volkami, aby tam pro něj domácí předáci podle "jasnovidného" zřelí Libuše přišli. Jim předvedl Přemysl několik svých magických kouzel, aby dokázal, že má neobyčejné panovnické schopnosti. Odtud byl pak odveden k Libuši, aby spolu založili panovnickou dynastii "Přemyslovců".

Nicméně ani těmito triky se domácí Slované nedali oklamat, loupežným výpadům Čechů z hradu Budče se začali se zbraněmi bránit. Byli to především obyvatelé travnatých "lúk" v Poohří, zvaní "Lúčané", potom Zlíčané (snad "zelíčané"?) ... a další. Tyto boje s domácími obránci trvaly Čechům celkem asi 260 let, tedy řadu generací, než se přes Starou Boleslav a Levý Hradec probojovali konečně do slavníkovské Prahy. Zdá se, že prvním Přemyslovcem na hradě pražském byl až Václav Svatý roku 928. Lze tak soudit podle toho, že jeho bratr Boleslav mu tuto přednost záviděl, pozval ho na bratrskou návštěvu do své Boleslavi a tam ho dal roku 935 zavraždit, aby sám dosedl na pražský trůn. Že se Václav dostal na pražský trůn za pomoci Germánů, vytušíme z toho, že jim pak byl povinen odvádět vysoké roční poplatky ve stříbře a dobytku (z kořisti od domácích poddaných Slovanů získané). Později roku 995 vyvražдили Čechové Slavníkovce.

Takto v řevnivosti o trůn se všichni Přemyslovci nakonec dojednoho navzájem vyvražдили, což rovněž nepatří k povaze Slovanů. Začalo to Václavem Svatým roku 935 a skončilo Václavem III. roku 1306, takže vládl asi 470 let. Po nich následují germánští Lucemburkové a po nich germánští Babenbergové a Habsburkové - ale o domácích Slovanech stále ani zmínky, jakoby vůbec nebyli.

Toleranční patent

Po celé dějiny byla otázka Slovanů začarovaným "tabú" a pokud se ve středověké Byzanci vyskytli, pak jenom v zastoupení cizích panovníků, případně poslovanštělých Slavníkovců. V té věci došlo k zásadnímu zvratu až koncem 18. století a v průběhu následujícího 19. století. Pátráme-li po příčině, pak je to bezpochyby důsledek "Tolerančententů" habsburského císaře Josefa II. z roku 1781, kdy to začalo.

V tomto výnosu rakouské monarchie není sice zmínky o Slovanech a jejich jazyce, ač slovanské země byly její součástí. Pouze se nařizuje, že jediným jazykem

říše je němčina, což má vlastně svůj počátek u řízenského inkvizičního soudu roku 870.

Základní Toleranční patent měl pak řadu dodatků, jimiž se upřesňuje realizace těchto podstatných změn: povolují se prve zakázaná nekatolická křesťanská vyznání, ruší se mnohé katolické kláštery, vyhláší se svoboda tisku a veřejného mínění, zakazuje se činnost inkvizice, obchod s odpustky ... atd. Ale hlavně - poprvé v dějinách se přiznávají občanská a lidská práva také p o d d a n ý m, kteří nikdy žádných práv neměli. To se ještě nevědělo, že těmi poddanými byli po celé dějiny pouze Slované, v mnoha zemích už dávno jazykově odnárodnění a mluvící různými jazyky včetně němčiny.

Byli to však sami slovanští vzdělanci, kteří se ve jménu "poddaných" ujali věci svého etnika a hlásili se o udělená práva dosud jim upíraná. Otevřeli "otázkou slovanskou", proto se jim dnes říká "obrozenci". Prvními byli profesori bratislavských vysokých škol pod vedením prof. Bernoláka, které tížil neúnosný teror Maďarů. Už v roce 1783 si vynutili osobní audienci u císaře Josefa, žádali ho, aby Slováci na Slovensku směli kromě maďarštiny a studovat kromě latiny ve své rodné slovenčině. A císař jim to povolil. To se pak rozneslo po ostatních slovanských zemích, badatelé a básníci začali veřejně psát na téma Slovanů - a tím se konečně na veřejné scéně objevují také Slované. Totiž po 12 000 letech své existence teprve před 200 lety z minulosti zcela neznámé, i když ještě s potížemi.

Jiskra patentem vypuštěná přeskočila do Francie, kde roznítla první francouzskou revoluci roku 1789. Z Francie to vlastně pošlo, drobným dílkem filosofa Jean Jacques Rousseaua o návratu k přírodě a prostým lidem byl prý císař Josef k patentu inspirován. Možná si mladý Josef ani nebyl vědom toho, jaké utajené síly tím rozpoutá a jaký historický zvrát tím způsobí. Ale nebyl výjimkou, v tomto 18. století nelidský útlak poddaných viděli už mnozí básníci a napětí viselo ve vzduchu po celé Evropě.

První francouzská revoluce byla pro vládní kruhy výstražným avizem, že patent navozuje něco krajně nebezpečného. Císař Josef II. po desetiletém panování roku 1790 podivně při plném zdraví ve věku 49 let umírá. Na smrtelné posteli je ještě donucen patent odvolat, čímž pozbývá platnosti v plném rozsahu. Jeho význam je pak hanoben a bagatelizován jako nepovedený pokus o změnu osvědčeného společenského řádu.

Nicméně i po zrušení patentu se rozpoutané síly už nedaly udusit. V následujícím 19. století vzplane po celé Evropě řada revolucí, jimiž si poddaní vynucují práva jim upíraná. A nebyly to revoluce pouze politické, ale i kulturní. Prve zakázaný vědecký světónázor se uvolňuje, bouřlivý rozvoje vědy a techniky v tomto 19. století předělí celá předešlá tisíciletí. Klatba vůči učení Koperníkově, platná po dobu 300 let, se ruší. Umělci namísto panovníků a církevních hodnostářů najednou zobrazují venkovský lid při práci a zvycích. Nové umělecké směry se rodí v malířství, sochařství, architektuře, divadle a literatuře. Dalo by se říci, že nikoliv objevením Ameriky koncem 15. století, nýbrž Tolerančním patentem z konce 18. století začíná vlastně **n o v o v ě k** a doba moderní, vědecko-technická a umělecká.

Císař Josef II. to navenek sice prohrál, ale u poddaných nositelů pokroku to na celé čáře vyhrál, podobně jako Byzanc ve středověku.

Je otázkou, kteří lidé sloužili za "otroky"? Kdykoliv se v historických úvahách tato otázka objeví, je tu představa otroků jako lidí zaostalých a méněcenných. Vzpomene se, jak ziskuchtiví otrokáři od 17. století chytali černochoy v Africe a prodávali je jako dobytek za otroky do Ameriky. Avšak v dnešním televizním seriálu "Civilizace" jeho autor Kenneth Clark vyslovil myšlenku, že podmínkou starověkých civilizací byli otroci. Pak to museli být lidé schopní, pokrokoví a vzdělaní, aby se mohli zasloužit o

rozkvět civilizací pod vládou kromaňonských lovců a sběračů. Byli to naopak pokrokoví bílí Indoevropané. Nebyli to náhodou neolitictí Praslované?

Ale jak je možné, že právě tito nositelé pokroku byli zbaveni všech práv a zotročeni? Bylo to sice postaveno na bázi pohanského náboženství a v tom směru bylo pohanské "tabú" velmi úspěšné. Ve skutečnosti šlo však o prosté lidské uplatnění sebe na úkor druhých. Ukážeme si to na příkladě Rómů. Tito jsou stejného asijsko-tatarského původu, jako všechny historické vládnoucí kmeny, jenže na rozdíl od nich netoužili Rómové po vládě nad Neolitiky, s nimi se geneticky nemísili. Našli zalíbení ve svém primitivním kočování a uchovali si svou původní povahu. S civilizací se neztotožnili, k jejím nositelům pojalí nenávisť a snaží se jim škodit. Tak tomu bylo zpočátku také u všech vládnoucích kmenů. Jenže tyto kmeny ve snaze Neolitiky "zušlechtit", se s nimi geneticky mísily a tím se časem povahově neolitizovaly. Takže dnes nepoznáme Slovana od příslušníků jiných národů, kromě ovšem jazyka.

Proměnu postoje ke Slovanům vidíme názorně na Římanech. Pod jejich vlivem také Vatikan po nástupu křesťanství zaujal k celoevropskému Slovanstvu krajně odmítavé stanovisko. Avšak v průběhu dějin se tento postoj postupně mění. Začalo to v 18. století nástupem papeže Pavla IV. a vrcholí dnes zvolením papeže slovanského původu Jana Pavla II. Jemu je dovoleno uznávat Slované za rovnoprávné občany Evropy a bývalé "kacíře" Cyrila a Metoděje prohlásit za "patrony Evropy"!

Z rozluštěných starých písemností teprve nyní vidíme, že tzv. "slovanská otázka" není zdaleka otázkou úzce nacionální, jak ji z nedostatku historických podkladů postavili obrozenci minulého století. Je to otázka naopak vyloženě t ř í d n í , m e - z i n á r o d n í a c e l o s v ě t o v á .

Konečný soud nechť si ostatně z uvedených starých napsů učiní čtenář sám.

Zdá se, že nadešel "čas PRAVDY" a přiblížila se doba, aby vývoj od neolitu dodnes byl pochopen a byl vybudován nejen evropský, ale celosvětový "společný dům".

A. H.

Seznam použité literatury

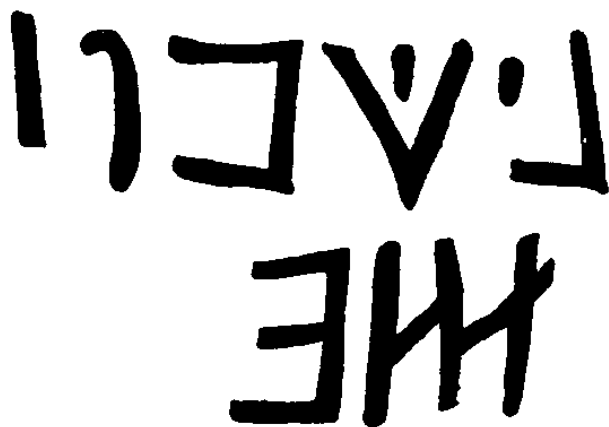
(Řazeno podle významu)

1. Jan Burian - Bohumila Mouchová: Záhadni Etruskové, Kolumbus Praha 1974
2. Antonín Bartoněk: Zlatá Egeis, Kolumbus MF Praha 1969
3. Werner Ekschmitt: Paměť národů, Orbis Praha 1974
4. Ernst Doblhofer: Od obrázkov k písmu, Obzor Bratislava 1972
5. Karel Sklenář: Objevitelé zlatého věku, Kolumbus MF Praha 1979
6. Martin Žunkovič: Slaven - ein Urvolk Europas, Kroměříž 1910
7. Jan Kollár: Staroitalia slavjanská, Vídeň 1853
8. Jiří Neustupný: Pravěk lidstva, Orbis Praha 1946
9. Werner Keller: Etruskové, Orbis Praha 1974
10. Werner Ekschmitt: Kontroverse um Linear B, Beck-Verlag München 1969
11. Eduard Gerhard: Etruskische Spiegel, Leipzig 1894 - 8
12. Bartolomeo Nogara: Gli Etruschi e la loro civiltà, Milano 1933
13. Robert Hess: Das etruskische Italien, Köln 1973
14. Luisa Banti: Die Welt der Etrusker, Phaidon-Verlag Stuttgart, 1984
15. Kurt Pfister: Die Etrusker, Bruckner-Verlag München 1940
16. Sabatino Moscati: Foiničané, Orbis Praha 1975
17. Sabatino Moscati: Živoucí minulost, Panorama Praha 1984
18. Raymond Bloch: Etruskowie, Państw. Wydaw. Naukowe Warszawa 1967
19. Zdeněk Kukul: Atlantis ve světle moderní vědy, Academia Praha 1978
20. L. Stegena: Byla nebyla Atlantis, Kolumbus MF Praha 1967
21. Ludvík Zaidler: Atlantída,
22. Viktor Dračuk: Svědkové tisíciletí, Lidové nakl. Praha 1985
23. Béla Kéki: 5000 let písma, Mladá fronta 1984
24. H. G. Wells: Dějiny světa, Aventinum Praha 1926
25. Zdeněk Váňa: Objev ve světě dávných Slovanů, Odeon Praha 1977
26. Kolektiv ČSAV: Vznik a počátky Slovanů, ČSAV Praha 1958
27. Jan Filip: Nejstarší slovanské osídlení Československa, Praha 1946
28. Josef Poulík + kolektiv: Staří Moravané budují svůj stát, Zlín 1960
29. Bedřich Hrozný: Nejst. dějiny Přední Asie a Indie, Melantrich Praha 1943
30. Josef Klíma: Lidé Mezopotamie, Orbis Praha 1976
31. Karel Sklenář: Za branou minulosti, Panorama Praha 1978
32. Miloš Bič: Stopami dávných věků, Vyšehrad Praha 1979
33. Friedrich Behn: Vorgeschichtliche Welt, Phaidon-Verlag Stuttgart 1984
34. Jan Burian: Cesty starověkých civilizací, Práce Praha 1973
35. Pavel Oliva: Zrození řecké civilizace, Academia Praha 1976
36. Heinz Geiss: Starověký Knóssos, Vyšehrad Praha 1985
37. J. A. Manduit: Keltové, Panorama Praha 1979
38. Gordon V. Childe: Člověk svým tvůrcem, Svoboda Praha 1949
39. M. Bláhová - Z. Fiala: Kosmova kronika česká, Svoboda Praha 1972
40. Bergier - Pauwels: Jitro kouzelníků, Praha 1959
41. Erich von Däniken: Vzpomínky na budoucnost, Orbis Praha 1970
42. Pavel Josef Šafařík: Starožitnosti slovanské, Tempský Praha 1862-5
43. Magdalena Beranová: Slované, Panorama Praha 1988
44. Kolektiv ČSAV: Věda a lidstvo, Horizont Praha 1987
45. Bělič-Kamiš-Kučera: Malý staročeský slovník, St. ped. nakl. Praha 1978
46. A. Šubert: Malý Ottův slovník naučný, nakl. J. Otto Praha 1905
47. Václav Machek: Etym. slovník jazyka českého, Academia Praha 1971

48. Holub-Kopečný: Etym. slovník jazyka českého, nakl. Učebnic Praha 1952
49. Velké slovníky: řečtiny, latiny, italčtiny, francouzštiny, němčiny, angličtiny, švédštiny, ruštiny, polštiny, bulharštiny, srbochorvatštiny, maďarštiny, slovenčiny, litevštiny
50. Biblií svatá, podle vydání kralického 1579-93, Kutná hora 1942
51. Hermann Hirt: Indogermanen, 1905
52. Časopis Mojžírova říše, 1938
53. Vědecké referáty v časopisech, novinách, rozhlase, televizi . . . atd.
54. A. M. Kondratov: Atlantídy moře Tethys, Lid. nakl. Praha, 1989

Loučíme se nápisem

K tomu použijeme originálního nápisu samnického z doby etruské na rubu keramického talíře, uloženém v neapolském muzeu. Jím se patrně loučili keramikové se svou dílnou, když byli odveleni k jiné práci. Nápis je levoběžný a čteme jej takto:

LUCI ME
LUCI ME

LÚČJÍMĚ
loučíme se

Edice ZA SVĚDKY MINULOSTI, svazek 1

Antonín H o r á k
O S L O V A N E C H Ú P L N Ě J I N A K

Jazykový poradce prof. PhDr. Josef Mana

Kresby znaků a ilustrací Ladislav Pálka

Obálku navrhl Jan Kovář

Sazba L. V. Print

Vytiskly Zlínské tiskárny, a.s. Zlín-Kudlov

Vydalo Nakladatelství LÍPA - A. J. Rychlík, Vizovice

Náklad 20 000 výtisků

Počet stran 320 formát B-5

Počet černobílých ilustrací 125 za použití fotografií originálů památek.

V publikaci byly použity archivní podklady,

kvalita reprodukcí je snížena.

Vydání I. v roce 1991

I S B N 80 - 285 - 0010 - 1